

הקדמה בשם אל אדיר באדירים.

אתחיל נאסיים עיטור סופרים: תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. פקודי ה' ישרים משמחי לב.

מצות ה' ברה מאירת עינים יראת ה' טהורה עומדת לעד. משפטי ה' אמת צדקו יחדיו.

בשלישה ספרים ספור וספר נתיבות פלאות חכמה. אןרחות התכונה והמזימה.

דרכי הדעת והערמה. מסילה העולה בית אל הפונה לשכם מעלות הקודש מסילות שערי האמת ופתחי הצדק אמרות ה' אמרות טהורות המבשרות צבא רב בם חקק וצבר וזקק וברא כל בעשר ספירות.

לכונן מוסד ארץ והליכות. חוג שמים וכל צבאם.

ניצר את האדם לעבדו ולברכו ולהודו. ברוך שמו וברוך פבדו.

נימלא אותו רוח חכמה מותר מן הבהמה. לחשוב מחשבות לעשות מלאכת החול ומלאכת הקודש.

השם למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר תושבה ויתן חכמה דעת ותבונה להכין לב נמקרים ולהחכים פתאים ונפתלים. וימציא חן וחסד לדברי.

ואל יפשלו בי חבירי. לאמר דבר שלא כשורה.

ועל טוב ועל רע תמורה ונקייתי מפשע רב יהיו לרצון אמרי פי יסוד מדברי ומכריע מאזני צדק יכריע. יצדקני לטובה.

ליוצא ולבא. פי אני לא באתי להתגדר במלאכתי ולעשות עטרה ונזר לראשי פי נפשי עלובה איך משיבה ומוספת על הגאונים הראשונים.

נהלא בין דורותינו לדורם כבין קדשי הקדשים לקלים. ובינם לחולי חולין.

וכזקב לעופרת. כאשר אמרו רבותינו רבינו הקדוש ור' ישמעאל בר' יוסי על אביו צוק"ל.

ברם זכור אותו האיש לטוב. והנשיא ר' ששת שמו שאל ממני לפרש פרק התכלת.

ועל פיו פירוש פירשתי הלכות תכלת וציצית. ובהיותי בן שבע עשר שנה חיברתי הילכות שחיטה וטריפות כמצות הרב אדוני אבי זצ"ל והיום במעלה הששית אמרתי שלשה מששה דברים הצריכים להתלמד לחכמים ולתלמידיהם פירשתי.

ואפרש כתב ומילה וברכת חתנים שירים שחסרו מהם והנה הספר אחד ומינסד על דברי רבא ויש אומרים דאמר רבא ת"ח צריף שילמוד ג' דברים כתב שחיטה. ומילה.

ויש אומרים אף קשר של תפילין. וברכת חתנים וציצית ועליו יסדתי ששה שערים כנגד אלו ששה דברים הן והילכותיהן.

ממה שהראוני מן השמים בהם. ואע"פ שאמרו רבותינו כי על פי הדברים האלה וגו'.

דברים שבעל פה אי אתה כותב ותנא דבי ר' ישמעאל אלה אתה כותב ואי אתה כותב הלכות הא גרסי בתמורה. רבנן אגרסייהו סמכי.

האידידא פיון דאיפא שר של שכחה כתבין ומחתיין. דאי משתכחה תורה מנהון מעיניי בכתבי המשנה והברייתות ה' חונן הדעת יתן לי פח ועצמה להשלים בדרך תמימה.

בשמה ובשלום: שער הראשון כתב ופירש רבינו יעקב שטרות. ועל פיו סיידרתי תיקון שטר' והילכותיהן.

ונתתי אותיות סימן בהם למען ירוץ הקורא בענייניהן תשק"ף בגז"ע חכמ"ה. ובהן תמצא כל השטרות.

ת תנאי ממון וגט ממון וכתובה ותמורה ש שובר הנקרא סימפון שיתוף שלישות ממון וגט ושימוש ושכירות ושומא וענייניהן ששה פתיחה וטרפא ואדרכתא והכרזה. ק קיום הנקרא אשפתא והנפק.

וקבלת עדים וקבלנות בשלשה דרכים ה פיטרופוס פסיקתא פסק דין פותיקי פשרה פרוזבל: בגזע ב בירורין ביקורת והיא הכרזה: ביטול מודעי ג גט אשה וגט חליצה גט חירות גט מיאון ז זיכוי: ע עסקא ערב וערב קבלן חכמ"ה ח חוב חלוקת קרקע חלוקת שותפין כ כתובה בתולה וכתובה אלמנה וגרושה וכתובה דמירפסא וכתובה יבם ושטר פיס: מ מתנת פריא ומתנת שכיב מרע ומצוה מחמת מיתה.

מכירת קרקעות ושטרות מודעא ומחילה מחאה מרד ה הודאה. המחאה הרשאה הטפסת שטר והקדמתו בו עשרה מאמרות.

ידיים ואזנים לשטרות מאמר הראשון זמן שני קנן שלישי אגב. רביעי אחריות חמישי נאמנות ששי שמות.

שביעי כתיבת גיטין וטופסין. שמיני קיום טופסין וחתמתן: תשיעי על המצרנים עשירי שטרות היוצאין השער ב' שחיטה הנחלק לג' חלקים החלק הראשון שוחט אדם השני שוחט סבין.

השלישי בנשחט הוא סדור לשלשה סדרים הראשון הכשר השחיטה והב' הכשר הבשר מאיסור דם וחלב ובשר בחלב. הג' מחוסר זמן שאינו ראוי לשחיטה הג' על הטריפות שאינן נשחטות.

החמישי סימני חיות ועופות הנשחטין הששי על פיסוי הדם. השער הג' מילה חלקתיו לארבעה חלקים ראשון.

מכשירי מילה הב' על המילה הג' על הנזמול הד' על המברך שער הא' תפילין נחלק לעשרה חלקים הא' על הקלף. הב' על הכתובה הג' על הנחתן בבתים ובתפירתן הד' על הרצועות וקשירתן חמישי על מקום הנחתן וחליצתן.

ז' הפטור והחיוב שמיני הברכה הט' על שייורייהן עשירי מתן שכרן שער הב' ברפת חתנים נחלק לד' חלקים א' קידושין ב' פניסתן לחופה ג' כתובה ד' ז' ברכות: שער הג'

ציצית ונחלק לג' שערים ציצית טלית ואדם וציצית הוא נחלק לד' חלקים א' מהו נקרא ציצית ודבר הנעשה בו שני משפט עשייתו ג' מקום הנחתו רביעי משפט סופו.

שער ב' משפט טלית נחלק לג' חלקים א' פטור וחייב ב' כמה החייבת נפטרת הג' על עטיפתו השער הג' אדם ונחלק לג' חלקים א' פטור וחייב וזמן חייבו בו' הכרכות שהוא חייב לברך ג' מתן שכרו וקרי אנו מפרשין.

שער הראשון במאמרות ושטרות על פי הסדר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון: מאמר ראשון זמן גרסינו בפרק קמא דראש השנה ארבעה ראשי שנים הן באחד בניסן ר"ה למלכים ואמרנו למלכים למאי הילכתא לשטרות פדתנו שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאחרין פשרין ואמר רב הסדא לא שנו אלא למלכי ישראל אבל למלכי או"ה מתשרי מנינו.

תשובת רבינו משולם בר קלונימוס לשטרות. להודיע שטר מוקדם ושטר מאוחר כיצד מלך שעמד בכ"ט באדר פיון שהגיע אחד בניסן עלתה לו שנה ומניסן אתה מונה שנה שני' ומניסן הכא אחריו אתה מונה שנה שלישית.

וכתב בשטר בשנה שני' למלך אם ניסן ר"ה למלכים שטר מוקדם הוא ופסול ואם הוא תשרי בזמנו פתוב וכשר וכן מלך שעמד באחד בניסן אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר ואם לנה בתשרי בשנה ראשונה למלך וכתוב בשטר בשנה שני' למלך אם ניסן ראש השנה למלך שטר מאוחר הוא ואינו יכול לגבות עד שיבוא תשרי הכא אחריו ואם תשרי ר"ה בזמנו פתוב וגובה מאותו תשרי.

והר"ש פירש פ"א אחר והא דאיתי עליה כותבין שטר ללנה אע"פ שאין מלנה עמו לא איצטריך דאפי' מלנה בהדי עדים לא חשו לדקדק על הזמן פדאמרין לקמן בשטרי חוב המוקדמין שיכולין לומר על זה חתמנו ועל זה לא חתמנו והיא דכותבין שטר ללנה אע"פ שאין מלנה עמו הא אוקמינא בריש גמר' דבבא מציעא בשטרי הקנאה ואי בשטרי הקנאה הא שיעבד נפשיה ואי בשטרי דלאו הקנאה ליכא למיחש דכי ליכא לנה לא פתבינו ואיכא לפרושי נמי כדאי' בירושלמי בין מאן דאמר מניסן מנינו בין מאן דאמר מתשרי מנינו מה ביניהון אמר ר' מונא שטרות היוצאין ביניהון לנה מלנה באייר וכתב בו באייר בשנה שני' ומכר מכר במרחשון וכתב בו במרחשון בשנה שני' מאן דאמר מניסן מנינו מלנה קדמה, מ"ד מתשרי מכר קדם גרסינו בגיטין פתב לשם מלכות שאינה הוגנת.

לשם מלכות מדי לשם מלכות יון לבגין הבית לחורבן הבית תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו ביה אמר ר' יהודה אמר רב זו דברי ר' מאיר אבל חכמי אומ' אפי' לא כתב אלא לשם סנטר שפער הרי זו מגורשת.

ופי' רבינו יעקב אפי' לכתחלה מתגרשת בו. והאידנא דלא פתבינו לשם מלכות ומנינו לבריאת עולם.

לר' מאיר הנוולד ממזר ואדרבן סמכינו דקאמרין דאפילו לא כתב אלא לשם סנטר מגורשת וכל שפן לבריאת עולם. והא דאמר ר' הונא זו דברי ר' מאיר דאמר פל המשנה ממטבע שטבעו חכמים הנוולד ממזר אבל חכמים או' הנוולד פשר.

אסיפא דמתניתין דהיה במזרח וכתב במערב קאי. וכי פריה נמי גבי שלשה גיטין והא איפא שלום מלכות רישא דמתניתין נקט ומסיפא קא פריה.

דהתם לרבנן הוולד פשר ואם נישאת תצא אבל לשלום מלכות אפי' קאי אסיפא ומסתברא לן דאפי' לר' מאיר פשר לכתחילה דעד פאן לא פסיל ר' מאיר אלא היכא דקא מדפר שבקא דמלכות אחריןא פגון מלכות שאינה הוגנת ובגנן הבית למלכות שלמה וחרבן הבית למלכות טיטוס אבל לבריאת עולם למלכו של עולם פשר.

ומשום דרבנא דספרי לא בקיאי למלכות יון מונין לבריאת עולם דהא שלשה גיטין ואחד מהן אין בו זמן מוקמינן לה כר' מאיר ואם נישאת הולד פשר והתם מאי שלום מלכות איפא אלא כיון דלית בה זמן כלל לא קפדינן מיהו לכתחילה פסלינן ליה משום בת אחרתו או משום פירי אבל לבריאת עולם דליפא למיגור פשר לכתחילה אפי' לר' מאיר: והא דתניא ובגולה אין מונין אלא למלכות יון איפא למאן דאמר למעוטי שאר מלכות דקפדי איפא למאן דאמר למעוטי יציאת מצרים.

אבל לבריאת עולם מונין וחסבון מלכות יון פשנשלמו לבריאת עולם ד' אלפים נשלמו למלכות יון תתקנ"ב שנה והיום אנו מונין תתקל"ט לבריאת עולם שהוא למלכות יון אלה ותצ"א שהוא לבגנן הבית אלה ותתקל"ח ואלף וקי"א לחורבן שיבנה במהרה בימינו וליציאת מצרים שני אלפים ותצ"א פדגרסינן אמר ר' פפא אי טעי תנא ולא ידע כמה בפירי לישאיליה לספרא כמה חשיב וליטפי עליה מ"ח שנים ומשפח לי לחומריה.

וסימן ארבעי ושמונה עיר ואי טעי ספרא לישאיליה לתנא וכו': גרסינן פרק ב' דגיטין נכתב ביום ונחתם בלילה בלילה ונחתם ביום פשר. נכתב ביום פשר נכתב ביום ונחתם בלילה פסול ר' שמעון מכשיר שהיה ר' שמעון אומ' כל הגיטין שנכתבין ביום ונחתמין בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים.

ואיתמר מפני מה תיקנו זמן בגיטין ר' יוחנן אמר משום בת אחרתו פדגרסינן בירושלמי מעשה באחד שהי' נשוי לבת אחרתו וזינתה עד שהיא אשתו וגירשה והקדים זמן הגט.

יאמר מוטב תידון בפנוי' ואל תידון באשת איש אבל משום פירות ליפא קסבר יש לבעל פירות עד שעת נתינה וריש לקיש אמר משום פירות קסבר אין לבעל פירות משעת פתיבה והא איפכא שמעינן להו דאיתמר מאימתי מוציאין פירות ר' יוחנן אומ' משעת פתיבה וריש לקיש אמ' משעת נתינה.

איפוד ומפרישי רבנותא איפוד בתרייתא ואיפא פלוגתא בינייהו שבעל מתיבות פסק פריש לקיש דא' משעת פתיבה וזמן משום פירות ורב אלפס פסק כר' יוחנן וזמן משום בת אחרתו.

ור"ח פתב פלוגתא דרבנותא ולא אכרע בחד מינייהו ואנו מסוגיא דשמעתא לא סלקא לן הילכותיה דשמעתא אליבא דתרוניהו אזלא. ור"ש פירש דכולהי קשונייתא אליבא דתרוניהו הוי.

ומסתברא. מדגריסין בירושלמי ר' יוחנן אמ' משום אכילת פירות שמע מינה דקמייח' מפכינן ור' יוחנן וריש לקיש קיימא לן כר' יוחנן ומדגריסין בבבא מציע' בפ' שנים אוחזין בזמן שבעל מודה יחזיר לאשה.

ולחוש שמא פתב ליתן בניסן ולא נתן עד תשרי. ואזל בעל ונבין פירי מניסן עד תשרי ולא קא פריד לחוש משום בת אחותו.

ש"מ זנות לא שכיחא ואע"ג דאיכא למימר התם ליכא למיחש משום בת אחותו דאפילו לא יחזיר לא קטלינן לה דספק נפשות להקל אפתי איכא למוכח מההיא דפרק פל הגט ומקום הזמן קא פסיק ותני לא שניא מן האירוסין ולא שניא מן הנישואין ואסיקנא דעולא סבירא ליה משום תקנת וולד ולא משום בת אחותו.

ולפירוש רבנותרא רמי בר חמא גמי הכי סבירא לי' פריש לקיש ואישתכח דעולא ורמי בר חמא וריש לקיש קיימי בתדא שיטתא: הילכף ר' יוחנן יחידא הוא לגביהן ולית הילכתא פנותיה.

ועוד דר' שמעון דמתני' הכי סבירא ליה דמשום פירות הוא. וכן הילכתא דכולי עלמא היכא דכתב בו שנה חודש שבת שבוע אי גמיה גזייה לזמן ויהביה ניהליה וכתביה ואותביה בכיסייה וגיטין הבאים ממדינת הים פוליהו פשיטא לן דכשירין ניהו ותנינשא בקו לכתחילה: דהא בכוליהו אמ' פשר.

לפי שלא חידשו תקנה בגיטין משאר שטרות אלא לעשותן כשאר שטרות. אמר שמואל פתובה כמעשה בית דין דמאי מה מעשה בית דין נכתבין ביום ונחתמין בלילה אף פתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה.

וליתא.

אלא אי עסוקין באותו ענין פשר ואי לא לא וכן בכל שטרות פדתניא אמר ר' אלעזר בר צדוק לא שנו אלא שאין עסוקין באותו ענין וכו' פדאי' בפרק המביא בתרא איתמר אמר לעשרה כתבו גט לאשתי אמ' ר' יוחנן שנים משום עדים וכולן משום תנאי.

וריש לקיש אמר כולן משום עדים. מה בינייהו.

דחתים בתרי מינייהו ביומיה. ואינהו מכאן עד עשרה יומי אי גמי כגון שנמצא אחד מהן קרוב או פסול לר' יוחנן דאמ' משום תנאי פשר.

לריש לקיש פסול נרב אלפס פסק כר' יוחנן ור"ח ובעל מתיבות לא פסקי פלל ומסתבר פריש לקיש דהא בההיא עובדא דאתא לקמי' דרבי יהושע בן לוי אמ' בההיא פריש לקיש סבירא לי ש"מ דהכי הילכתא שלא בשעת הדחק ובשעת הדחק ואמ' רבי' האי דאיכא פלוגתא ביני רבנותרא איכא מאן דאמר מדאמ' פדי הוא לסמוך עליו בשעת הדחק ש"מ דהלכת' פנותיה.

ואיכא מאן דאמ' דמשו' דחתי' בתרי מינייהו ביומיה הוא דקאמ' הא לאו הכי לא ומסתבר דהילכת' פריש לקיש בשעת הדחק ונכתב ביום ונחתם בלילה פשר ואפ' מכאן עד עשרה יומי גמי פשר י, כר' יוחנן דהא ר' יהושע בן לוי קאי פנותיה דאמר פדאי הוא ר"ש

לסמוך עליו בשעת הדחק ופי' כגון שהלה למקום רחוק והוא הדין לר' אלעזר דאמר עידי מסירה פרת, וחתמי סהדי ונכתב ביום ונחתם בלילה פסול.

דכינו דאיפא עידי חתימה לא סמכי אעידי מסירה אבל היכא דליפא עידי חתימה ונכתב ביום ונמסר בלילה, ואפי' יש בו הקדמה פשר. דאין בו זמן והקדמה חד דינא אית להו מדפרכינו גבי שלשה גיטין פסולין ותו ליפא והא איפא גט ישן ולא פרכינו מנכתב ביום ונחתם בלילה.

ש"מ דחד דינא אית להו ומדאמרין נמי מניינא דרישא למעוטי מאי למעוטי הני דאמרין ומניינא דסיפא למעוטי בפני נכתב ובפני נחתם. ולא אמ' למעוטי הקדמה ש"מ הקדמה ואין בו זמן חדא הוא ואין בו זמן הא קתני במתני'.

וכי היכא דאין זמן בו פשר הכי נמי בהקדמה וכל היכא דאיפא למיחש לזנות ולפירות. שיילינו לסהדי אימת מטא גיטא לידה פדאמרין לקמן אני היום גרשתיך ואפי' היכא דאיפא למיחש לזיוף לא חיישינו דתנו אין כותבין לא על הגייר מחוק ולא על הדיפתר' וכו' ומאן חכמים ר' אלעזר ש"מ דאעדים סמכינו לגמרי הילקף אפי' מוקדם לא פסיל ולכתחיל' אינו נותנו לה אלא בעדים וזמן לר' אלעזר אבל נותנו לה בעדים פשרין דתנו ר' אלעזר אומ' אע"פ שאין עליו עדי' אלא שנתנו לה בפני עדים שאין העדי' חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם.

וזמן מפני תיקון העולם נמי הוא ואם נתנו לה פשר ותינשא לכתחיל' פדאמר' על היד של עבד ונותן לה את העבד ואוקימנא כר' אלעזר ש"מ לכתחיל' כר' אלעזר מכשרין להינשא וכן פירש רבינו שמואל ואפי' לרבינו אפרים ורבינו אבן מגש דאמר דלא פליג ר' אלעזר דאין בו זמן ונכתב ביום ולגמסר בלילה פשר לדברי הפל מההוא דשדר גיטא לדביתהו ואמ' לי' לא תיתביה ניהלה עד ל' יום ומכמה דוכתי והוא הדין לרבי אלעזר נכתב ביום ונמסר בלילה פשר דכתיב' לחודה לר' אלעזר ככתיב' ונחתמה לרבנן דמיא ולזנות ולפירות שביין פתיבה למסירה לא גזרו רבנן.

פדאמרין פתבי' ואותביה בכוסתיה ואמ' אי מפייסנא תפייס. מיהו לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה אלמא מילתא דלא שקיח הוא ולא גזרו ביה רבנן.

דמסתמא ביום הפתיבה דעתו למוסרו ולא חשו חכמים אלא על איחור שביין פתיבה לחתימה. ולעשותן פשאר שטרות ירושלמי אמ' ר' יוחנן לא אמר ר' שמעון אלא בלילה אבל למחר לא.

ריש לקיש אמר אפי' למחר. וקשיא דר' יוחנן אדר' יוחנן ודריש לקיש אדר' לקיש לא פן אמ' ר' אבא בשם ר' זעירא אתיא דר' שמעון כר' אלעזר פמה דאמ' ר"א אע"פ שאין עליו עדים פשר פן אמר ר' שמעון אע"פ שאין עליו עדים פשר אמר שמואל אחנה דר' ברכיה פאן פשרוצה לחתמו וכאן שאין רוצה לחתמו ש"מ גט שנכתב ולא נחתם פשר בלילה בעידי מסירה.

ומעשה בא לידי והכשרתי בעדי מסירה לחודייהו להינשא לכתחילה וחרו והודו לדברי ואפי' לרבנן אם פתוב ביממא ואחתום בלילה ומקמי חתימה פתבין הכין. הדין גיטא איפתוב ביום פלן ולא איספיק למיחתמיה עד השתא ונחתימי סהדי פשר.

דְּהָא לִיפָא חֲשֵׁשׁ לַזְנוּת וּלְפִירוֹת וְהוּא הִדִּין לְשֹׁטְרֵי חוּב הַמְּוֹקְדָּמִין אַבְל בְּתַר דְּחֲתִימֵי סְהָדֵי לֹא. מַהֲהוּא דְאִיחְתּוּם בְּתַרֵּי מִינְיָיְהוּ בְּיוֹמֵיהּ וְאִינְדָּה עַד עֲשָׂרָה יוֹמֵי וְכֵן בְּקִידוּשֵׁין אָמַר לָהּ הִתְקַדְשִׁי לִי בְּשֹׁטֵר שְׂאִין עֲלִיו עֲדִים.

מְקוֹדְשֵׁת בְּעִידֵי מְסִירָה לִר' אֶלְעָזָר וְהוּא הִדִּין הִיא סְבָרָא דִּילָן גְּרָסִינָן בְּפֶרֶק ד' אַחִין מְפָגִי מַה לֹא תִיקְנוּ זְמַן בְּקִידוּשֵׁין וְאִסִּיקְנָא מִשּׁוֹ דְלֹא אֶפְשָׁר הִיכִי נַעֲבִיד נִינְחִיָּה גְּבִי דִידָה מְחַקָּה לִיָּהּ.

נִינְחִיָּה גְּבִיָּה דִידָהּ. זְמַנִּין דְּבַת אַחוּתוֹ וּמְחַפָּה עֲלֵיהּ נִינְחִיָּה גְּבִי עֲדִים.

אִי דְדְכִירֵי לִיתוֹ לְסְהָדֵי אִי דְחִזּוּ מִפְתָּבָא וְאָתוּ מְסְהָדֵי. רַחֲמָנָא אָמַר מְפִיָּהֶם וְלֹא מְפִי כְתָבָם.

הִילְכִּף לֹא אֶפְשָׁר אַבְל בְּגִירוּשֵׁין כִּינּוּן דְּלַהֲצִלָּה דִידָה קָא אָתִי לְאַסְהוּדֵי דְלֹאוּ אִשְׁתֵּי אִישׁ הִיא לֹא מְחַקָּא לִיָּהּ וּפִי' רַבִּינוּ אֶלְפִס כִּי אָמְרִינוּ מְפִיָּה' וְלֹא מְפִי כְתָבָם כִּי אִיתִיָּה לְשֹׁטְרָא תוּתִי יְדִיָּהוּ דְסְהָדֵי וְאִי מְדְכָרֵי לְסְהָדוּתֵיהוּ וּמְסְהָדֵי לִי' עַל פֶּה הָוִיָּא לִי' עֲדוּת וְאִי לֹא לֹא אַבְל שְׂטָרָא דְנָפֵק מִתוּתִי יְדָא דְבַעַל דִּין לֹא אָמְרִינוּ בִּי' מְפִיָּה' וְלֹא מְפִי כְתָבָם.

דְּכָמִי שְׁנַחֲקָרָה עֲדוּתָן בְּבֵית דִּין דְּמָיָא וּמַהֲאֵי טַעֲמָא מְקִיָּמִינוּ לְשֹׁטְרָא בְּחֲתִימַת יְדִיָּהוּ דְסְהָדֵי וְלֹא אִיכְפַת לָן אִי מְדְכָרֵי לָהּ לְסְהָדוּתָא אִי לֹא וְהָא דְגֶרְסִי בְּכַתְּוֹבוֹת כּוֹתֵב אָדָם עֲדוּתוֹ עַל הַשְׂטֵר וּמַעֲיֵד עֲלֵיהּ לְאַחַר כְּמָה שְׁנַיִם וְאָמַר רַב הוּנָא וְהוּא שְׁזוֹכְרָה מַעֲצָמוּ כְּגוֹן עֲדוּת דְאִיתִי' תוּתִי יְדִיָּה דְסְהָדֵי' כְּדָכְתֵּב בְּהַלְכוּת רַב אֶלְפִס שְׁנֵי הָא דְרַב הוּנָא הָא דִר' יוֹחָנָן מֵאִי שְׁנֵי וְעוֹד שְׂטֵר קִידוּשֵׁין נִינְחִיָּה גְּבִי שְׁלִישׁ וְלֹא תוּתִי יְדָא דְסְהָדָא דְהָא לִיפָא לְמִימַר מְפִיָּהֶן וְלֹא מְפִי כְתָבָם וּמְסַתְּבָרָא מְדְגֶרְסִינָן בְּגִמְרָא דְכְּנֵי מַעֲרָבָא זֶה אֹמֵר זֶה כְּתֵב יְדֵי וְזֶה אֹמֵר זֶה כְּתֵב יְדֵי צְרִיף לְצָרְף עֲמִהֶן אַחַר דְכָרִי ר' וַחֲכ"א אִין צְרִיף א"ר זְעִירָא דְכָרִי ר' כְּמַעֲיֵד עַל הַשְׂטֵר וְדְכָרִי חֲכָמִים כְּמַעֲיֵד עַל הַמְּלֻוּהָ תְּנִי כּוֹתֵב אָדָם עֲדוּתוֹ וּמַעֲיֵדָה לְאַחַר כְּמָה שְׁנַיִם וְהוּא שְׁיָהּ זֹכֵר עֲדוּתוֹ וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אַע"פ שְׂאִינוּ זֹכֵר עֲדוּתוֹ וְאִתְיָא דְרַב כִּר' יוֹחָנָן וְדִר' יוֹחָנָן כְּרַבְּנָן ש"מ דְאָפִי' אִיתִיָּה בִידָה דְבַעַל דִּין פְּלִיגֵי דְרַב הוּנָא סְבַר עַד אֶחָד הוּא שְׁמַעֲיֵד עַל כְּתֵב יְדוֹ כִר' וְאִינוּ נְאָמְן וְהוּא לִיָּה מְנָה שְׁבַשְׂטֵר מְפִי כְתָבָם וְר' יוֹחָנָן סְבַר לָהּ כְּרַבְּנָן דְאָמְרֵי עַל מְנָה שְׁבַשְׂטֵר הוּא מַעֲיֵד וּמְפִיָּהֶם קְרִינָא בִיָּה הִילְכִּף פִּל שְׂטֵרֵי דְאָתוּ לְקַמְן דְמְקִיָּמֵי בְּחֲתִימַת יְדִיָּהוּ דְסְהָדֵי כְּשֵׁר דְלֹא דְכִירֵי כְּלָל וּבִין לְמֵאן דְאָמַר עַל כְּתֵב יְדָם הֵן מַעֲיֵדִין וּבִין לְמֵ"ד עַל מְנָה שְׁבַשְׂטֵר הֵן מַעֲיֵדִין מְפִיָּהֶן קְרִינָא בִי' וְל"ש דְנָפְקֵי מִיְדָא דְבַע"ד וְל"ש דְנָפְקֵי מִיְדָא דְסְהָדֵי מְגַבִּינוּ מִינְיָיְהוּ דְעֲדִים הִתְחַוּמוּן עַל הַשְׂטֵר נַעֲשֶׂה כְּמִי שְׁנַחֲקָרָה עֲדוּתָן בְּבֵית דִּין מְדֹאוּרֵיָת' בְּלֹא קִיּוֹם וּמְדְרַבְּנָן בְּקִיּוֹם וְהִנֵּי מִילֵי בְעִיקָר הַשְׂטֵר וְהָא דְאַרְבַּע אַחִין דְבַעֲיָנוּ דְדְכִירֵי דְוּוֹקָא אֲזַמְן הוּא דְקְאָמְרִינוּ אַע"ג דְקִיָּמֵי' לָן עַל מְנָה שְׁבַשְׂטֵר הֵן מַעֲיֵדִין דְוּוֹקָא אֲמָנָה שְׁבַשְׂטֵר אַע"ג דְלֹא דְכִירֵי כְּמִי שְׁנַחֲקָרָה עֲדוּתָן הוּא אַבְל אֲזַמְן נְהִי דְבַסְתָּמָא כְּשֵׁר.

וְלֹא מְצִי לְמִיפְסָלִיָּה מְשׁוּם מְוֹקְדָּם. דְכִינוּ דְאִיתְחַזְקָא לֹא מְחֻזְקִינוּ רִיעוּתָא.

כְּהִיָּא דַע"א דְשִׁית שְׁנֵין יְתִירָתָא. דְבַשְׂטֵר שְׁזַמְנוּ קְבוּעַ בְּשַׁבָּת.

או בעשירה בתשרי, וכההוא מעשה דגט פשוט דטוביה ואחי פדאיתא לקמן: מיהו
אצטרכינן לברורי זמנא אפומא דסהדי דשטרא פגון דאיפא סהדי אחרוני דפסלי ליה
בעינו דדכירא ואי לא דכירי מפי כתבם הוא דסהדי גופיהו אי מקדמי או מאחרי זמנא.
מהימן להו. ולא אמרינן נחקרה עדותן בב"ד.

והכי נמי אי דייקינו בהגי סהדי ואמרי מוקדם הוא. מהימני ולא קטלינו לה.
השטא נמי לא קטלינו. והכי גרסי' בירושלמי שטרי חוב המוקדמין ובתנאי היו דברינו.

דיכולין לומר על זה חתמנו ועל זה לא חתמנו. והיכא דאיפא ערעור לא אמרינן אפולה
מילתא קא מסהיד אלא אוקים ממונא בתזקת מריה וגבי מעלין משטרות ליוחסין הוא
דקא מבעי' לן אבל בעלמא לא מפקינן ממונא ודיקא נמי מהא דגרסינן בירושלמי בסוף
גמרא דכתובות לא סוף דבר עשאה סימן לאחר אלא אפי' אחר עשאה סימן לאחר והוא
חתם עליה עד.

אבד את זכותו מטעמא דהוא חתום הא לאו לא אבד את זכותו דלא אמרינן אפולה מילתא
קא מסהדי והא דגרסינן כותב אדם עדותו על השטר בשטר שביד מלוה קאמ' והכי מוכח
בירושלמי ובכתובות ברירנא לה בע"ה.

ואית לן סברא אחרינא וכי אמרינן מפיהם ולא מפי כתבם. ובעינו דדכירי דווקא דאימנהו
לסהדי קמן וחזו מכתבא דכיון דאינו יכול להגיד הרי הוא פתוש ואילם והגדת הפתב
אינה הגדה ואע"ג דכתב ידו יוצא ממקום אחר וליפא למימר ליהו פקטני' היינו פסולי
עדות היינו דאינו נאמנין.

הכי נמי נימא דאין נאמנין. דוודאי דכירי ואמרי לא דכירי דאין אדם משים עצמו רשע
לכפוש עדותו אבל ליתנהו לקמן מקימי אחרוני לחתימות ידיהו דסהדותא פינו דרמ'י
עלי' דאינש אפי' טובא מדכר הילכף הגדת הפתב פאילו מפיהו היא.

וכה"ג אמרי' עדים החתומין על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותן בב"ד. והר' משה אמ'
דכיון דכתב ידם יוצא ממקו' אחר אין נאמנין אע"ג דאמרי' דלא דכירי דעל מה שבשטר
הן מעידין ולא על פתב ידם ובירושלמי לית ליה האי סברא משום דאמנה שבשטר וכן
אמ' ר' יוחנן אע"פ שאינו זוכר עדותו ואמ' כל מי שאינו דן פן לא ידע בין ימינו לשמאלו
והיכא דמשדרי סהדותיה לב"ד בכתב מקימי לחתימות ידיהו וכשר.

פדאיתא בקבלת עדות גרסינן בגט פשוט מי שפרע מקצת חובו ר' יהודא אומ' יחליף ר'
יוסי אומ' יכתוב שובר אמ' ר' אמר רב אין הלכה לא כר' יהודא ולא כר' יוסי אלא בב"ד
מקרעין להו את השטר וכותבין להו שטר אחר מזמן ראשון והא דתנן' (עדים) מקרעין
לו את השטר לית' דבשלמא בב"ד אלימא לאפקועי שטרא.

אָבֵל עֵדִים שֶׁעָשׂוּ שְׁלִיחוֹתָן אֵין חוֹזְרִין וְעוֹשִׂין שְׁלִיחוֹתָן וְהָא דְרַב יְהוּדָא אֹמֵר כּוֹתְבִין עֲשָׂרָה שְׁטָרוֹת שֶׁל שְׂדֵה אַחַת וְרַב יוֹסֵף אָמַר בְּשֵׁטֶר מִתְּנָה וְרַבָּה אָמַר בְּשֵׁטֶר שְׁאֵין בּוֹ אַחֲרָיו אָבֵל בְּשֵׁטֶר הַלְנוּאָה לֹא פְתִיבִין שְׁנֵי שְׁטָרוֹת וְכֵן הִלְכְתָא.

ת"ר שֵׁטֶר שֶׁזָּמְנוּ קְבוּעַ בְּשַׁבָּת אוֹ בִּיּוֹד בְּתִשְׁרֵי שֵׁטֶר מְאֻחָר הוּא וְכֹשֶׁר דְּבָרֵי ר' יְהוּדָא. וְר' יוֹסֵי פּוֹסֵל א"ר פְּדַת הַפֶּל מוֹדִי אִם הֲוֹנְקוּ לְעוֹנְתוֹ שֶׁל שֵׁטֶר וְנִמְצָאָת עוֹנְתוֹ מְכֻוֹנָת בְּשַׁבָּת אוֹ בְּעֲשָׂרָה בְּתִשְׁרֵי שֵׁשֶׁטֶר מְאֻחָר הוּא וְכֹשֶׁר עַל מֵה נִחְלְקוּ בְּשֵׁטֶר מְאֻחָר דְּעֵלְמָא ר' יְהוּדָא לְטַעֲמֵיהּ דָּאמ' אֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר.

וְר' יוֹסֵי לְטַעֲמֵי דָּאמ' כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְקִי"ל כִּר' יוֹסֵי וְשֵׁטֶר מְאֻחָר פְּסוּל עַד דְּכַתְבִּי אִיחְנוּהוּ וְכַתְבוּהוּ. וְהוּא הֵדִין לְמִי שֶׁפָּרַע כָּל חוּבוֹ וְאָמַר שֵׁטְרָא אֵינְרַפֵּס לִי כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כְּדָאֲסִיקְנָא וְכַתְב ר"ח בְּשֵׁטֶר שֶׁיֵּשׁ לוֹמֵר מְוַקְדָּם.

וְיֵשׁ לוֹמֵר מְאֻחָר כִּי הָאֵי גֻוֹנָא לֹא מְחַזְקִין רִיעוּתָא בְּשֵׁטְרָא. וְלֹא אֲמַרִּין יָד בְּעַל הַשֵּׁטֶר עַל הַתְּחַתּוּנָה אֲלֵא מְחַזְקִין בְּקִיּוּם עַדִּי הַשֵּׁטֶר שֶׁמְאֻחָר הוּא וְכֹשֶׁר.

כְּדָאֲמַרִּין בְּפֶרֶק אֶחָד דִּינֵי מְמוֹנּוֹת שֵׁטֶר שֶׁזָּמְנוּ כְּתוּב בְּאֶחָד בְּנִיֶּסן בְּשִׁמְיֻטָּה וְכָאוּ עֵדִים וְאָמְרוּ הָאֵיךְ אָתָּם מְעִידִים עַל שֵׁטֶר זֶה וְהֵלֵא בִּיּוֹ פְלוֹנֵי עֲמֵנוּ הֵייתָם בְּמִקּוֹם פְּלוֹנֵי שֵׁטֶר כֹּשֶׁר חֵיִשִּׁין שֶׁמָּא אִיחְרוּהוּ וְכַתְבוּהוּ.

וְתוֹ גְּרָסִין בְּסוֹף גְּמָרָא דְּגִיטִין בְּדִין דְּקִיּוּם שְׁטָרוֹת לֹא לִיבְעֵי כִּר' שֶׁמְעוֹן בֶּן לְקִישׁ דְּאָמַר עֵדִים הַתְּחַתּוּמִּין עַל הַשֵּׁטֶר נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּחְקְרָה עֲדוּתָן בְּב"ד וְרַבְּנָן הוּא דְּאֲצָרִיךְ קִיּוּם הַבָּא לְקַפְסוֹל הַשֵּׁטֶר עָלָיו הִרְאָהּ.

הִילְכֵּהּ מְעַמִּידִין שֵׁטֶר זֶה בְּחֻזְקַת מְאֻחָר וְהַטּוֹעֵן כִּי מְוַקְדָּם הוּא עָלָיו הִרְאָהּ וּמִסְתַּבְּרָא דְּוּוֹקָא דְּאִיִּתְחַזַּק יָד בַּעֲה"שֵׁט. עַל הַעֲלִיּוּנָה וְלֹא מְחַזְקִין בֵּיהּ רִיעוּתָא וּמְחַזְקִין לִי בְּשֵׁטְרָא מְעַלְיָא כְּהֵיא דְּגְרָסִין בְּגַמ' דַּע"א הֵהוּא שֵׁטְרָא דְּהוּא כְּתִיב בִּי שִׁית שְׁנִין יִתְרִתָּא סְבוּר רַבְּנָן לְאַחְזוּקֵי בִי רִיעוּתָא וְעַד דְּמַטִּי זִמְנֵי לֹא טְרִיף.

וְאָמַר לְהוּ ר' נַחְמָן הָאֵי סְפָרָא דְּוּוֹקְנָא כְּתִיבָהּ וְהִנֵּה שִׁית שְׁנִין כּו' מְחַזְקִין לִי בְּשֵׁטְרָא דְּלִית בָּהּ אִיחּוּר. וְכִי הֵהוּא דְּגַט פְּשׁוּט דְּטוּבִיָּה וְאַחִי.

דְּכַפְתִּי וְאוֹדִי. הָא לֹא אוֹדִי לֹא.

אֲלֵא מְחַזְקִין לִיהּ בְּכֹשֶׁר. וְלֹא אֲמַרִּין בְּהָאֵי סְפִיקָא יָד בְּעַל הַשֵּׁטֶר עַל הַתְּחַתּוּנָה וּלְשַׁנּוּיֵי מְשַׁאֲר שְׁטָרוֹת.

וְדַכְּוֹתִיָּהּ פְּגוֹן שֶׁכַּתְב בְּשַׁבָּת וְלֹא כְּתִב יוֹם וְכַגוֹן שִׁית מְאָה וְזוֹנָא דְּגַט פְּשׁוּט וְכַגוֹן שְׁדִי מְכוּרָה לֵה וְשְׁדוּמֵי מְכוּרִין לֵה וְדוּמִיָּהּ שֶׁהַשֵּׁטֶר כֹּשֶׁר. אֲלֵא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סְפַק בְּמִשְׁמַעוֹת.

אָבֵל לְפַסְוֹל הַשֵּׁטֶר וּלְשַׁנּוּיָּהּ מְשַׁאֲר שֵׁטְרֵי. דְּכָל יִשְׂרָאֵל בְּחֻזְקַת כְּשִׁירִין.

וְחֻזְקָה דְּאֵין עֵדִים חוֹתְמִין עַל הַשֵּׁטֶר אֲא"כ נַעֲשֶׂה בְּגִדּוֹל כְּדָאֲמַרִּין בְּהֵי' אוֹדִיתָא דְּלֵא הֵהוּ כְּתִיב בָּהּ וְאָמַר לָן כְּתוּבוּ וְחַתּוּמוֹ וְהָבּוּ לִיהּ דְּאֵין ב"ד חוֹתְמִין בְּשֵׁטְרָא אֲא"כ נַעֲשֶׂה כְּהִלְכָהּ. וְכֵהֵיא אוֹרִיכְת' דְּלֵא הֵהוּ כְּתִיב בָּהּ וְאִישְׁתְּמוּדְעָנָא בָּהּ בְּנִיכְסִיא אֵלִין.

דמיִתְנָא אִינוּן. דְּאִי לָאו דְּאָמַר ר' דְּבִקְא רַבָּה בַּר שְׁלֵיָה טְעִי הֵנָּה אָמְרִי טְעוּת סוֹפֵר הוּא וּמְחֻזְקִינָן לֵיה לְשַׁקְרָא וּמְסַתְפְּרָא דְּאִי אַמ' לִי אִישְׁתַּבַּע לִי.

מִיִּשְׁתַּבַּע לֵיה. אַבְל לֹא נִתְקַנְיָם הַשְּׁטֵר עַל בַּעַה"שׁט לְהַבִּיא רְאִיָּה.

וְאָמְרִינָן לֵיה קַיָּים שְׁטֵרָה וְחוֹת לְדִינָא אֲלִיבָא דְּרַבְּנִינָא דְּפִסְקִי דְּמוּדָה בְּשְׁטֵר שְׁפִתְבוּ צָרִיךְ לְקַיָּמוּ. וּבְשְׁטֵר קִיּוּם סְבָרָא דִּילָן וְאֵע"ג דְּלִיבָא עֲרַעֵר וְעַדִּים מְצוּיִין טְעֻנִּין לֵיה אֲנִי.

כְּדֵאִיתָא בְּקִיּוּם. תַּנּוּ הֵתָם שְׁטֵרֵי חוּב הַמְּוֹקְדָּמִין פְּסוּלִין וְהַמְּאֻחָרִין כְּשִׁירִין וּפְלִי מְוֹקְדָּמִין לְאַבְיֵי דַאמ' עֲדִיו בְּחִיתוּמִיו זָכִין לוֹ כְּגוֹן שְׁפִתִּיבְתוּ וְחִתִּימְתוּ בְּתִשְׁרֵי.

וְהַקְדִּים הַזְּמַן בְּנִיסָן. לִר' אִסִּי דְּמוֹקְיָם לֵה בְּשְׁטֵרֵי אַקְנִיָּתָא.

הֵכָא בְּשְׁטֵרָא דְּלָאו אַקְנִיָּתָא. וְהַעִידוּ עַדִּים שְׁפִתְבוּ וְחִתְמוּ בְּנִיסָן וְלֹא לָנָה עַד תִּשְׁרֵי אִי נְמִי כְּתָבוּ וְחִתְמוּ בְּתִשְׁרֵי וְהַקְדִּים הַזְּמַן הַהוּא מְנִיסָן וְר' מִשָּׁה בֶן מִיָּמוֹן דְּחַק עֲצָמוּ וּפְלִי מְוֹקְדָּמִין.

שְׁטֵר שְׁלֹנָה בּוּ וְחֹזֵר וְלֹנָה בּוּ וְלִיתָא דֵּהוּא מְפֻלְלָא נְפָקָא. כְּדְמוּכַח בַּפ' שְׁנַיִם אוֹחֻזִין. שְׁטֵר שְׁלֹנָה בּוּ וּפְרַעַו אִינוּ חוֹזֵר וְלֹנָה בּוּ אִימַת אִילִימָא לְמַחַר וְלִיּוּמָא אוֹחֻרִי. תִּפּוּק לֵיה דֵּהוּא לִי מְוֹקְדָּם וְתַנּוּ שְׁטֵרֵי חוּב הַמְּוֹקְדָּמִין פְּסוּלִין.

וְאִם אִיתָא לִימָא לִי תְּנִינָא שְׁטֵרֵי חוּב הַמְּוֹקְדָּמִין פְּסוּלִין וְלֹא הוּל"ל תִּפּוּק לִי. וְאַסִּיקְנָא בְּאִיזְהוּ גִשְׁהָ.

דְּטַעֲמָא דְּלָא גָבִי מְזַמֵּן שְׁנֵי. ר' יוֹחָנָן אַמ' גְּזִירָה שְׁמָא תְּגָבָה מְזַמֵּן רַאשׁוֹן.

הִלְכָּהּ כְּמִלּוּהַ עַל פֶּה דְּמִי. וְלֹא גָבִי מְמַשְׁעָבְדִי.

וְאַמ' רַב הוּנָא ל"ש אֵלָא בְּשְׁטֵרֵי הַלּוֹאָה אַבְל בְּשְׁטֵרֵי מְקַח וּמְמַכֵּר אִפְלִי מְאֻחָרִין פְּסוּלִין. מֵאִי טַעֲמָא זְמַנִּין דְּזַבִּין לִי אַרְעָא בְּנִיסָן וְכַתְּבִי לֵיה לְשְׁטֵרָא בְּתִשְׁרֵי.

וּמְתַרְמִי לִי זוּזֵי בִינֵי בִינֵי וְזַבִּין לֵה מִינְיָה. וְכִי מְטִי תִשְׁרֵי מְפִיק לֵיה לְשְׁטֵר' וְאָמַר הַדְרִית וְזַבִּינְתָּה מִינְיָה.

אִי הָכִי שְׁטֵר הַלּוֹאָה נְמִי וְאַסִּיקְנֵי בְּתַר דַּאמ' לֵהוּ לְסַפְרֵי כִּי כְּתָבִיתוּ שְׁטֵרֵי מְאֻחָר כְּתוּבוּ הָכִי. שְׁטֵרָא דְּנָן לֹא בְּזַמְנִיָּה כְּתַבְנוּהוּ אֵלָא אִיחְרַנוּהוּ וְכַתְּבְנוּהוּ אָמַר לֵיה רַב אֲשֵׁי לְרַב כְּהֵנָּא וְהַאֲדִנָּא דְּלֹא כְּתַבִּינוּ הָכִי דְּאָמַר לֵהוּ רַב לְסַפְרֵי כִּי כְּתַבִּיתוּ הֵנִי תְּבָרִי אִי דְּעֵיתוּ יוּמָא דְּשְׁטֵרָא כְּתוּבוּ וְאִי לֹא כְּתוּבוּ סַתְמָא כֹּל אִימַת דְּנַפְיָק וּמְרַע לֵיה כּו'.

אַמ' לֵיה רַבִּינָא לְרַב אֲשֵׁי וְהַאֲדִנָּא דְּלֹא עֲבָדִינוּ הָכִי אָמַר לִי רַבְּנָן תְּקוּנֵי תְּקוּן מֵאֵן דְּעָבַד הָכִי עָבַד וּמֵאֵן דְּלֹא עָבַד אִיהוּ דְּאַפְסִיד אַנְפְּשִׁיָּה וּמְסַתְמָא דְּתַקְנִיתָא בְּשְׁטֵרֵי הַלּוֹאָה הֵנָּה וְהוּא הַדִּין בְּשְׁטֵרֵי מְקַח וּמְמַכֵּר אִי כְּתַב בִּי אִיחְרַנוּהוּ וְכַתְּבְנוּהוּ כְּפִשְׁרֵי.

וּבְשְׁטֵרֵי הַמְּוֹקְדָּמִין נְמִי אִי כְּתַבִּיָּה מְקַמֵּי חִתִּימָה שְׁטֵרָא דְּנָן אִיכְתוּב בְּיוֹם פְּלֹן וְלֹא אִיחְתוּם עַד יוֹם פְּלֹן כְּפִשְׁרֵי יְרוּשְׁלַמִי יְהִיב רְשׁוּתָא לְכַתְּוָה דִּיכְתוּב וְלְחִתִּימָה דִּיחִתְמוּן צָרִיכִין לְכַתְּוָה הַמְּלִנְהַ הַזֹּאת מְאָחַד בְּנִיסָן הִיא וְאַנְן אִיחְרַנוּ אֶת זְמַנָּהּ וּבַפ' שְׁנַיִם אוֹחֻזִין נַכְת' אוֹנוּ

בא' בְּנִיסָן וְנִימָן הַכֶּסֶף בִּי בְּנִיסָן צָרִיכִין לְכַתּוֹב אַע"פ שֶׁכְּתַבְנוּ הַכְּתָב הַזֶּה בְּאַחַד בְּנִיסָן כִּד נִגְמַר הַדִּין שֶׁיִּנְתֵּן הַכֶּסֶף (בְּיֹד בְּנִיסָן) אִם לֵהוּ רַב לְסַפְרֵי כִי יִתְבַּיְתוּ בְּשִׁילֵי כְּתוּבוֹ בְּשִׁילֵי אַע"ג דְּמָסְרֵי לְכוּ מִלִּין בְּהֵינִי וְכִי קִיַּיְמִיתוּ בְּהֵינִי כְּתוּבוֹ בְּהֵינִי אַע"ג דְּמָסְרֵי לְכוּ מִלִּין בְּשִׁילֵי וְכַתְּבֵי הֵכִי סְהַדוּתָא אִיתְמַסֵּר לְנָא בְּשִׁילֵי וְאִיחְרָנוּ וְכַתְּבָנוּ בְּהֵינִי בְּיוֹ פְּלוֹ וְאִי לֹא מִתְחַזֵּי כְּשִׁקְרָא אָמַר לֵהוּ רַבָּה בַר שִׁיְצָא לְהַנְהוּ דְּכַתְּבֵי שְׁטָרֵי אַקְנִייתָא אִי יְדַעִיתוּ יוֹמָא דְּאַקְנִייתוּ בְּיָה כְּתִיבוּ.

וְאִי לֹא מִתְחַזֵּי כְּשִׁקְרָא וּמְסַתְּבָרָא כִּינּוּ דְקִי"ל בְּעֵלְמָא לְמַחְזֵי כְּשִׁקְרָא לֹא חִיַּיְשִׁין כְּתָבוּ יוֹמָא דְּבָרִיר לֵהוּ. וְכַתְּבֵי וְאִיחְרָנוּ וְכַתְּבֵי ר"ח שְׁמַע מִינָהּ שְׁטָרָא דְּכַתְּבֵי בִי בְּהַהוּא יוֹמָא דְּקָנוּ מִינָהּ וּבַתֵּר כְּמָה יוֹמֵי אֶסְהִידוּ עֲלֵיהּ הִנְהוּ סְהַדֵּי קַמָּאֵי שְׁפִיר דְּמִי מְדַקְאָמַר אִי יְדַעִיתוּ יוֹמָא דְּאַקְנִייתוּ בִי כְּתוּבוֹ וְאַע"ג דְּחַתִּימוּ עֲלֵיהּ הָאִידְנָא דְּלֹא אֲשַׁכְּחִן נְכַתְּבֵי בְּיוֹם וְנִחְתַּם בְּלִילָהּ פְּסוּל אֲלֵא בְּגַט אֲשֶׁה וְכֵן הִילְכְתָא וְתַמִּיהָ לָן דְּאַפִּי ר' שְׁמַעוֹן דְּמַכְשָׁר בְּגִיטִין בְּשָׂאָר שְׁטָרוֹת פְּסוּל כְּדַתְּנָן שְׁהִי ר' שְׁמַעוֹן אֹמַר פֶּל גַּט שְׁנַכְתְּבֵי וְנִחְתַּם בְּלִילָהּ פְּסוּל חוּץ מִגִּיטֵי נְשִׁים וְתוּ כְּתִיבְתִי דְּחֵינִי אִיכְתוּב בִּימָמָא וְאִיחְתוּם בְּלִילָהּ מְשׁוּם דְּעַסְקִין בְּאוּתוּ עֲנִין הוּוּ הָא לֹא הָא פְּסוּל וּמְסַתְּבָרָא דְּלֹא אַקְנִייתָא כּוֹלְהוּ פְּסוּלֵי הֵיכָא דְּאִין עַסְוִקִין בְּאוּתוּ עֲנִין וְהָא דְּרַבָּה בַר שִׁילָא בְּשְׁטָרָא אַקְנִייתָא דְּהָא שְׁיַעֲבֵד נְפִשְׁיָהּ כְּדַגְרָסִינוּ בְּשָׁנִים אוֹחְזִין אֲלֵא הָא דְּתַנּוּ כּוֹתְבִין שְׁטָר לְלָנָה אַע"פ שְׁאִין מְלָנָה עֲמוּ נִיחֻוּשׁ שְׁמָא כְּתָב לְלוֹת בְּנִיסָן וְלֹא לָנָה עַד תְּשַׁרֵּי וְאִתִּי לְמִיטְרָף לְקוֹחוֹת שְׁלֵא כְּדִין וְאַסִּיקְנָא בְּשְׁטָרֵי אַקְנִייתָא שְׁמַע מִינָהּ דְּהֵתֵם לִיכָא חֲשִׁשָׁא.

אַבְל בְּשְׁטָרֵי דְּלֹא אַקְנִייתָא אִפִּי אֲבִי דְּאָמַר עֲדִיו בְּחִיתוּמֵי וְכִין לֹא מְוַקְדָּמִין פְּסוּלִין כְּגוֹן שְׁבִשְׁעַת חֲתִימָה הַקְדִּימוּ הַזְמַן וְהִשְׁתָּא דְּפָסְקֵי רַבְּנוּתָא לִי הֵילְכְתָא כְּאַבְיֵי כּוֹלְהוּ פְּסוּלֵי עַל פִּי עֲדִים אוֹ בְּהוֹדְעַת שְׁנִיָּהֶם וְכִגוֹן שְׁטָר שְׁלוּהּ בּוּ וּפְרַעוּ וְחִזְרוּ וְלָנָה בּוּ בְּיוֹם שְׁלֹא חֲרִיוּ יְרוּשְׁלַמִי בַּפ' בְּתָרָא דְּשְׁבִיעִית שְׁטָרֵי חוּב הַמְּוַקְדָּמִין פְּסוּלִין שְׁהוּא מִיַּפְּהָ אֵת כּוֹחוֹ וְהַמְּאֻחְרִין כְּשִׁרִין שְׁהוּא מוֹרִיעַ אֵת כּוֹחוֹ מִי מוֹדִיעַ שְׁמַעוֹן בַּר אֲבָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הַחַתוּמִין בְּשְׁטָר לֹא כֵן אִם רִישׁ לְקִי עֲשׂוּ דְּבָרֵי הַחַתוּמִין כְּמִי שְׁנַחְקֵרָה עֲדוּתָן בַּב"ד.

תַּמָּן בְּשִׁאֲמָרוּ לֹא חֲתַמְנוּ כֹּל עֵיקָר בְּרַם הֵכָא יְכוּלִין לֹאמַר עַל זֶה חֲתַמְנוּ וְעַל זֶה לֹא חֲתַמְנוּ וּמְסַתְּבָרָא דְּלֹא אֲמַרִּין כִּינּוּ שְׁהַגִּיד שׁוֹב אִינוּ חוֹזֵר וּמַגִּיד. אֲלֵא דְּעַקֵּר לָהּ לְהַגְדָּה כְּגוֹן דְּאָמְרוּ אָנוּסִי הֵינּוּ וְקַטְנִי הֵינּוּ וְכִגוֹן אֲמָנָה הִי דְּבָרֵינוּ אַבְל הֵיכָא דְּאִית' לְהַגְדָּה דְּנִימָן לְכַתּוֹב אֲמַרֵי ע"מ כֵּן חֲתַמְנוּ כְּגוֹן הַקְדָּמָא זְמַן וְתַנְאֵי הִיוּ דְּבָרֵינוּ דְּנִאֲמָנִים כְּדִאִיתָא בְּשְׁטָר קִיּוֹם וְאַפִּי כַת"י יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחֵר.

וְהֵתֵם אִיִּתִּינוּ גְּמָרָא אַחֲרֵת דִּירוּשְׁלַמִי דְּקָאָמַר עַל זֶה חֲתַמְנוּ וְהֵינּוּ דְּגָרְסִין בַּב"ד אַחֲזִין. אִי דְּחִזֵּי מְשִׁטָּרָא רַחֲמָנָא אָמַר מְפִיָּהֶם וְלֹא מְפִי כְּתָבָם דְּלֹא אֲמַרִּין נְעֻשָׁה כְּמִי שְׁנַחְקֵרָה עֲדוּתָן בַּב"ד אֲלֵא בְּעֵיקָר הַשְׁטָר אַבְל זְמַן שְׁאִינוּ מְעֵיקָר הַשְׁטָר לֹא כְּדָפִי לְעֵיל וְהֵיכָא דְּאִיכָא עֲרַעֵר לֹא אֲמַרִּין אַכּוּלָהּ מִיְלְתָא קָא מְסַהֲדֵי וְאֲמַרִּין אוֹקִים בְּחֻזְקַת מַרְיָא וְגַבֵּי מְעַלִּין מְשִׁטָּרוֹ לִיּוֹחְסִין הָא מְבַעֲיָא לָן אִי אַכּוּלָהּ מִיְלְתָא קָא מְסַהֲדֵי אוֹ אֲמָנָה שְׁבִשְׁטָר אַבְל דְּעֵלְמָא לֹא מְפָקִין מְמוּנָא הֵיכָא דְּאִיכָא עֲרַעֵר וְדִיִּיקִינוּ מְדַגְרָסֵי בַּגְמִי דְּבַנֵּי מְעַרְבָא כְּסוּף גְּמָרָא דְּכַתּוּבוֹת לֹא סוּף דְּבַר עֲשָׂאָה סִימָן לְאַחֵר אֲלֵא אִפִּי אַחֵר לְאַחֵר וְהוּא חֲתוּם עֲלֵיהּ עַד אֵיבַד אֵת זְכוּתוֹ.

שמע מינה טעמא דחתום עליה הא לאו הכי לא איבד את זכותו ולא אמרינן סהדי אפולה מילתא קא מסהדי וישטר' לא מרעינן ליה ופי' הרב פגון שכתב בשטר קיבלנו עדות זה בשנה פלונית וציננו להקדים זמן שיעבודו או שהעדים באו לב"ד והעידו בכך וקשיא לי' פנין שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ויל"פ שהמלוה מודה בכך בפני ב"ד שהקדים לו זמן שיעבודו ואיפא מאן דאמר בשאין פתב ידם יוצא ממקום אחר ואמר פתב ידונו הוא זה אבל הקדמנוהו ונאמנין שהפה שאסר הוא הפה שהתיר: גרסינן בפירק מי שהיה נשוי הנהו תרי שטרי דאתו לקמיה דרב יוסף חד הנה פתוב ביה בתמשה בניסן וחד הנה פתוב ביה בניסן סתמא אוקמה רב יוסף להווא דבר תמשה בנכסי' ואסיקנ' מאי תקנתיה כותבין שטר הרשאה זה לזה פתב הרב איתחזי לן מדברי הגאונים דאיחור שטר שיש לו משמעות דט"ס הוא ביהו' מודה ר' יוסי שהווא פשר לא נחלקו אלא בשטר שהוא מאןחור בידו וכל שטר מאןחור אם פתבו עדים איחורנוהו וכתבנוהו ליפא חששא דר' יוסי מחמת זיוף, וכשר גרסינן בפ' גט פשוט גט שיש עליו עדים ואין בו זמן אפא שאול אומ' אם פתוב בו אני היום גרשתיך פשר אלמא ההוא יומא דנפיק ביה משמע.

אמר ליה רב אחא לרבא ודילמא אפא שאול כר' אלעזר סבירא ליה דאמר עדי מסירה פרתיה אבל הכא חיישינן לנפילה ש"מ לר' אלעזר אע"ג דלית ביה זמן פשר בעידי מסיר' אפי' אינו פתוב בכתב ידו בין, ע"י עצמו בין ע"י שליח ולכתחילה הוא דבעי זמן ועדים אבל דיעבד פשר והא דאמ' היו' לאו משום זמן אלא משום שאם הי' בו תנאי אם ימות מחולי או פשימות שתהא מגורשת מעכשיו כדאמר לעיל כר' יוסי דאמ' זמנו של שטר מוכיח עליו אבל לית ביה תנאה לא בעינן אני היום גירשתיך ורבינו שלמה פתב האי דמצריה אפא שאול אני היום גירשתיך לאו משום זמן אלא משום ידים מוכיחות שדעתו לגרשה מיד בשעת קבלת הגט דאי לא אמרי' דלמא לא בעי לגרשה אלא עד שנה אחר הקבלה ומיומא דנן ולעל' דכתבינו האי דנא היינו אני היום גירשתיך דקאמ' אפא שאול ורבינו אכן מגש ורבינו אפרים סברי דר' אלעזר לא פליג אאין בו זמן דפסול הוא לדברי הפל וכי פתבינו אני היום גירשתיך כמאן דאית ביה זמן דמי דעל פי עדים מתברר הזמן שכתוב בו.

ואיפא דקשיא ליה להאי פי' למה לי' לשנויי דלמא אפא שאול כר' אלעזר סבירא ליה לימא הכא חיישינן לנפילה ותו לא ודחקי לישנא פאילו אמר הכא ליפא למיחש לנפילה והכא איפא למיחש וליתא פלל דלא חיישינן לנפילה הכא נמי ליחוש ליומא אחריןא אלא שמע מינה כי הכי דלא חיישינן ליומא אחריןא ואמרי' מההו' יומא דנפיק בי' משמע הכי נמי לא חיישינן לנפילה וממך מההוא גברא דנפיק מיניה משמע ומשום הכי צריה לשנויי הכי דהיינו טעמא דכשר משום דליפא למיחש ליומא אחריןא דשיילין לעדים לעידי מסירה כר' אליעזר, אבל היכא דאיפא למיחש לנפילה לא אמרי' ממך מההוא גברא דנפק מתותי ידיה משמע אלא פרב הווא דאמר ממך אפי' מריש גלותא דחייש לנפיל' ואסיקנא דלא חיישינן לנפילה והכא נמי אע"ג דאיפא למיחש ליומא אחריןא אמרינן מההוא יומא דנפיק מיניה משמע ולא פסלינן ליה מספיקא אפי' למאן דאמר עידי חתימה פרתיה וכל שפן לר' אלעזר דשיילין לעידי מסירה וכן הלכה.

גְרָסִינוּ בַּפ' כֹּל הַגֵּט הַכּוֹתֵב טּוֹפְסֵי גִטִּין צָרִיף שְׁיִנִּיחַ מְקוֹם הָאִישׁ וּמְקוֹם הָאִשָּׁה וּמְקוֹם הַזְּמַן וְאִסְיָקְנָא אֶפִּילוּ לְמ"ד תְּקַנְתָּ זְמַן מִשּׁוּם פִּירוֹת מִן הָאֲרוּסִין בְּעֵינֵינוּ זְמַן מִשּׁוּם תְּקַנְתָּ וְנִלְדָּ דְתַנְיָא הָאוֹמֵר כְּתוּב גֵּט לְאֲרוּסְתִי לְכַשְׁאֲכַנְיִסְנָה אֲגַרְשֶׁנָּה אֵינּוּ גֵט וְאָמַר עֲוֹלָא גְזִירָה שְׂמָא יֵאמְרוּ גִיטָה קוֹדֵם לְבִנְהָ הֵכָא נְמִי גְזִירָה וְכו'.

וְקָשְׂיָא לְרַבֵּינוּ נְסִים הֵא דְגְרָסִינוּ בְּפֶרֶק רַבִּין גְּמֵלִיאֵל אוֹמֵר לְלַבְלָר כְּתוּב, גֵּט לְאֲרוּסְתִי לְכַשְׁאֲכַנְיִסְנָה אֲגַרְשֶׁנָּה הֲרִי זֶה גֵט אֲבָל לְאִשָּׁה אַחֲרַת דְּעֲלָמָא לֹא הוּי גֵט יְבָמְתוֹ מֵאִי וְכו' וְנִיחָא לִיהָ הֵא דְגְרָסִינוּ הֵכָא אֵינּוּ גֵט לֹא מִשּׁוּם דְּגֵט פְּסוּל הוּא.

אֵלָא מִשּׁוּם גְזִירָה הוּא, דְּאֵינּוּ גֵט וְהָא דְקַתְנֵי הֵתֵם הֲרִי זֶה גֵט דִּיעֵבֵד. דְקָאָמַר שְׂאָם נִתְגַּרְשָׁה מְגִנְרִישָׁתָּהּ הִיא נֶאֱפִילוּ לְבֵית הַיָּלָל דְאָמְרֵי אֵין אָדָם פּוֹטֵר אִשְׁתּוֹ בְּגֵט יִשְׁן מִשּׁוּם שְׂמָא יֵאמְרוּ גִיטָה קוֹדֵם לְבִנְהָ הֵא אָמַר אִם נִתְגַּרְשָׁה תִּינְשָׂא לְכַתְחִילָה הֵכָא נְמִי מְגִנְרִישָׁתָּה דִיעֵבֵד וּמִסְתַּמָּא הֵא דְאָמַר הֵתֵם הֲרִי זֶה גֵט אֶפִּילוּ לְכַתְחִילָה וְהָכִי פִי' אָמַר לְלַבְלָר כְּתוּב גֵּט לְאֲרוּסְתִי לְכַשְׁאֲכַנְיִסְנָה אֲגַרְשֶׁנָּה בְּאוֹתוֹ גֵּט וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׂכַתוּב בּוֹ וְכַתְּבֵי צִינָה לְכַתְּבוֹ זְמַן זְמַן כְּנִיסְתָּהּ וְנִתְנָה לָהּ בְּיוֹם הַזְּמַן הֲרִי זֶה גֵט דְכִינּוּ דְכִידּוֹ לְגַרְשֶׁנָּה דְלִשְׁמָה הוּא אֲבָל לְאִשָּׁה דְעֲלָמָא צִינָה לְכַתְּבוֹ זְמַן הַגֵּט וְכַתְּבוֹ וְנִתְנָה לָהּ בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן אֵינּוּ גֵט שְׁהָרִי הוּא כְּאֵלוֹ נְכַתְּבֵי שְׂלֵא לְשְׁמָה וּפְסוּל וְכֵן הִילְכְתָּא וְלִיכָּא מֵאֵן דְּפְלִיג וּגְבִי יְבָמְתוֹ בְּתִיקוֹ וּלְחוּמָרָא סְבָרָא דִילָן מִשּׁוּם פִּירוֹת אֲרוּסָה שְׁנִיתְגַּרְשָׁה בְּגֵט שְׂאִין בּוֹ זְמַן דִּינוּ כְּגֵט יִשְׁן.

דְתַרְנִיְהוּ גְזִירָה מִשּׁוּם שְׂמָא יֵאמְרוּ גִיטָה קוֹדֵם לְבִנְהָ הוּא וְתִינְשָׂא לְכַתְחִילָה וְאִסְיָקְנָא אָמַר רַב אֲדָא בַר אֶהֱבָה אָמַר רַב הֶלְכָה כַר' אֶלְעֶזֶר דְּמַכְשֵׁר בְּשִׁטְרוֹת: וְלִמְיָחֳזִי כְּשִׁיקְרָא לֹא חִיִּישִׁינוּ וְכַתְּבוֹ גְאוֹן שְׁמַע מִינָהּ אִם כְּתוּב סוֹפֵר כְּתוּבָה בְּאֶחָד מִימֵי הַשְּׁבֻעָה וְכַתְּבוּ בָּהּ בַּד' בְּשֻׁבֹעַ אוֹ בַּה' בְּשֻׁבֹעַ אַע"ג דְּיוֹם הַפְּתִיבָה לֹא ד' וְלֹא ה' הוּא לְמִיחֳזִי כְּשִׁיקְרָא לֹא חִיִּישִׁינוּ וְכִי אֲמַרִינוּ דְצָרִיף לְהַנִּיחַ מְקוֹם הַזְּמַן דְלֹא יִדַע מֵאֵן דְבַעֲי לִי לְשִׁטְרָא אֲבָל אִי יִדַע לִית לָן בַּה'.

מֵאֲמַר שְׁנֵי קִנְיָן גְרָסִינוּ בְּפֶרֶק קַמָּא דְקִידוּשִׁין עֶבֶד כְּנַעֲנִי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשִׁטְרָא וּבְחֻזְקָה תִּנָּא אַף בְּחֻלִּיפִין וְתִנָּא דִידָן מִיְלִתָּא דְלִיתָּא בְּמִטְלָטְלִין קַתְנֵי מִיְלִתָּא אַף בְּמִטְלָטְלִין לֹא קַתְנֵי שְׁמַע מִינָהּ כֹּל מִיְלֵי מִקְנֵנוּ בְּחֻלִּיפִין אֲבָל מְטַבֵּעַ לֹא.

אִפִּי מְטַבֵּעַ זֶהָב לֹא מִקְנֵנוּ כְּדִלְקַמֵּן וְרַב פְּפָא דֵאמַר אֶקְנוֹנִי מִקְנֵי בְּחֻלִּיפִין הֲדַר בִּיהָ וּבְמֵאֲמַר שְׁלִישִׁי נִפְרָשׁ אִי בַעֲי' דְמִים אִי לֹא וְכַתְּבוּ רַבֵּינוּ הֵאִי. מְצֵאתִי לְאֶחָד מִן הַגְּאוּנִים בְּלִשׁוֹן תְּשׁוּבַת שְׂאִילָה דְשִׁטְרָא מִקְנֵי בְּחֻלִּיפִין וְלֹא אִיבְרִיר גְבִין.

וְרַבֵּינוּ בְּרוּךְ אָמַר פִּינּוּ דְלֹא גּוֹפִיָּהּוּ מְמוּן. לֹא מִקְנֵנוּ בְּחֻלִּיפִין.

אֵלָא אֲגַב אַרְעָא וְטוֹבַת הַנְּאָה מְסַתְּבַר דְלֹא מִקְנֵי לֹא בְּחֻלִּיפִין וְלֹא בְּאֶגֶב וְהֵא דְגְרָסִינוּ בַּפ' א' דְבָבָא מְצִיעָא רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמֵלִיאֵל אוֹ' מְטַלְטְלֵי אֲגַב מְקַרְקְעֵי אֶקְנֵי לִיהָ. לִיתָּא דְהָא רַבִּי אֲבָא לֹא קִיבְלָהּ וְרַב פְּפָא נְמִי אָמַר שְׁפִיר עֶבֶד דְלֹא קִיבְלָהּ כְּדִמְפָרֵשׁ הֵתֵם דְטוֹבַת הַנְּאָה אֵינָה מְמוּן דְמִקְנֵי בְּחֻלִּיפִין וְאֲגַב וְהֵא דְאָמַר וְלֹא הִיא מְתַנּוּת מְתַנָּה כְּתִיבָא בְּהוּ וְכו' שְׁיִנּוּיָא דְמֵאֵן דְקִיבְלָהּ הוּא וְסוּגִיָּין כְּרַב פְּפָא דְאָמַר דַּעַת אַחֲרַת מִקְנָה אוֹתָן שְׂאִינֵי וְשְׁיִנּוּיָא דְמִטְלָטְלִין אֲגַב מְקַרְקְעֵי לִיתָּא.

וקנינו ברבית לא מהני פדאמרינו בפרק שנים אוחזין בטלית אלא מעתה מותר ללוות סאה בסאה במקום שקנו מידו. ורב יהודאי ובעל הלכות פתבו גבי סאה בסאה וקא אמרי רבנן קנינו ברבית לא מהני מהתם סמכי מיהו מההוא דכתבו התם דאמר לוין על שער שבשוק היינו סאה בסאה ורב אלפס נמי סמיה עליהו ולא דייק לו וילהגדיל תורה נכתוב במשכון גבי רבית וכתב רבינו האי דדבר שאין בו ממש כגון אור ודירה ואכילת פירות בלא גוף בכולהו לא מהני קנין ואפי' אגב ארעא ואנו דייקינו לה מהא דגרסינו בפ' מי שמת אמר רבא אמר רב נחמן שכיב מרע דאמר ידור פלוני בבית הזה ויאכל פירות דקל זה לא אמר כלום עד שיאמר תנו בית זה לפלוני וידור בו תנו דקל זה לפלוני ויאכל פירותיו: ופרשי רבונותא דדבר שאין לו גוף הוא ואיפא למישמע מינה דאפילו יורש אינו יורש מאור בלא גוף פדגרסי' גבי הלואות לפלוני שאני התם הואיל ויורש יורשה שמע מינה דדירת אור ופירות יורש אינו יורשה אבל רבינו נחשון פ' מפני שלא אמר ידור בו בין פה ובין פה ידור בו שעה אחת משמע.

והרב אדוני אבי פי' לה בהאי טעמא. מיהו דייקינו לה מהא דגרסינו בירושלמי אמר רבי אבהו אמר ריש לקיש המוכר מעשה שדה לחבירו לא עשה ולא כלום ונלדי שפחתו לחבירו.

לא עשה ולא כלום אור חורבתו לחבירו לא עשה ולא כלום אבל מכר לו שדה ומשייר מעשה שדה מוכר שפחה ומשייר ונלדות מוכר חורבה ומשייר אורה ויהינו דגרסינו בגמרא בפרק המוכר את הבית.

כן לוי שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שמעשר ראשון שלי מעשר ראשון שלו. ואמר ריש לקיש זאת אומרת המוכר בית לחבירו ואמר לו על מנת שדיוטא העליונה שלו דיוטא העליונה שלו ודיוטא הוא האור שעל גבה ויהינו דקאמר עלה בשלמא לרב זביד היינו דקאמר זאת: אלא לרב פפא מאי זאת אומרת ויש לישא אחריןא וזה עיקר וכן פירש הרב אדוני אבי בפירוש ושמע מינה דבר שאין בו ממש לא מקני ודבר שיש בו ממש נמי דוןקא דאיתיה בעיני' וברשותיה אבל פירות דקל דליתנהו ואי נמי איתנהו וליתנהו ברשותו כגון מה שתעלה מצודתי ומה שאירש מאבא שהוא ביד אחר וכגון שדה זו לכשאקנה ממך קנויה לה וכגון שיש לו מלנה ביד אחר אע"כ שאינו מטבע דכולהו הני בכלל שאינו שלו וברשות אחר וניהו וקנימא לן כר' יוחנן דאמר גזל ולא נתניאשו הבעלים שניהן אינן יכולי' להקדיש זה לפי שאינו ברשותו ובמלנה בעינן מעמד שלשתן והודאה דאיסור לא מהני דא"כ הא דגרסי' בפרק מי שמת למימרא דסבר נחמן מילתא דאיתא בבריא איתא בשכיב מרע מילתא דליתיה בבריא ליתיה בשכיב מרע ומקשה לי' מיהא שכיב מרע שאמ' הלואתי לפלוני וכו' אדשני ליה בבריא איתיה במעמד שלשתן לשני ליה איתיה בהודאה דאיסור.

אלא לאו שמע מינה לא מקני חוב בהודאה אלא במעמד שלשתן תשובה לרב פלטוי מאן דכתיב בשטר א' להבית לברי או לאינתי פל דאית לי וכל דהני לי לא קני אלא מאי דהנה ליה ההיא שעתא ואינה לא וקא דקשיא להו לרבונותא מיהא דגרסינו בפרק מי שנהיה נשוי ההיא גברא דזבין לכתובתא דאימיה בטובת הנאה ואמר אי אתיא אימיה וכו' וקא דגרסינו בגט פשוט.

זהו שקששה בדיני ממונות אבוה מזבין ואיהו מפיק אלמא האב לא מפיק פסק רבינו האי דאדמי קאמר ובנו מוציא מיד הלכות בלא דמי שאין ללוקח לחזור עליו מן האחריות. והכא נמי אי אתיא אומיה וקא מערערא לא מהדרנא לה אדמי קאמר ואמר רבא אחריות נפשיה קביל עליה ומחדר דמי אבל קרקע לא קניא דמה שאירש מאבא הוא כו' ואע"ג דקנימא לו דחור ולקח מבועלים הראשוני' פרב דאמר מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו התם סמכא דעתיה דטרח אבתריה.

פי היכי דלא ליקרייה גזלנא אבל הכא ירושה ממילא ולא טרח אבתרה פדאיתא התם ולא סמכא דעתיה ורב אלפס פתב בהלכות דכי אמר אין אדם מקנה דבר שלא יצא לעולם ברשותו היכא דלא תפיס לה הוא מידי דאקני ליה וקא תבע ליה אבל אי תפיש תפיש והאי נמי פיון דזבין וכתוב ליה שטרו מסר ליה שטרא פמאן דמי ומסתייע ליה דהא רב נחמן אמר אף משבאא לעולם יכול לחזור בו ומדינא דאי שמייט ואכיל לא מפקינן מיניה וגאון אוקמיה בגוססת דומיא דמה שאירש מאבא היום מכור לה אי נמי בכדי חיי דומיא דמה שתעלה במצודתי היום ור' משה בר' חנוך אמ' פתובה אין בכלל הירושות שאין האשה מחזק' בה עד שתשבע וברשות היתומים היא ולפיכך יכול למכרה אבל ירושה אחרת מכר שאינו ברשותו אינו יכול למכור ואי קשיא לה הא דאמרין ארעא ודיקלי אי אית ליה דיקלי יתיב ליה דיקלי ואי לית ליה זבין ליה תרי דיקלי דמשמע אע"ג דליתיה לה היא מידי ברשותיה ושכיח למיזבן ומיחייב למיתן ליה פירש רבינו אלפס דהא דאמר זבין ליה תרי דיקלי לאו חייביי מתיבא למיזבן ליה דהא דבר שלא בא לעולם הוא אלא רשות זבין ליה למיזבן ואי אמ' לי זביןנא לה לא מצי אידה למימר לא שקילנא אלא ארעא דאית בה תרי דיקלא אלא פי זבין ליה תרי דיקלי.

מיחייב לקבולי מיניה ובסוף מכירת קרקעות סברא אחרנא לרבינו גיסים ומיהו סברא דכולהו רבנותא דאין אדם מקנה דבר שאינו ברשותו אלא בפסיקתא ותנאי פתובה ובהרשאת קניין טעמא כדפרשי רבנותא וכסברא דילן דכתב בהרשא' ואפילו אית ליה גיכסי טובא פיון דבעידנא דזבין לא אמר לא פלום הוא מההוא דגרסינן בפ' קמא דקידושין ההוא דזבנן אמתא בפרוטי אותיבו נספא עילוה אתו לקמיה דר' אמי אמר להו פרוטי אין פאן נסכא אין פאן ואשפחן בתשו' לרבי' אלפס מי שאמ' נתתי פה וכהוובין לה בקניין וכתבתי לה בשיעבוד על כל נכסי שתגבה מהן אלו זהובין שאין המתנה פלום דאין מטבע נקנה בחליפין והשיעבוד אינו מועיל ואייתי ראיה מההיא אמתא ורבינו אבן מג' נמי דייק מינה דמאן דאודי במקצת ואנח לה משכון לאו הילך הוא משום האי טעמא דמנה אין פאן משכון אין פאן ולא דייק לן פדאיתא בחוב: ומסתברא דלא דמי.

דהתם אשה ואמתא דווקא דקנינן בכסף והתם ליכא כסף ושוה כסף שיהא הקניין קיים אבל האומר לחבירו מאתים זוזי אני נותן לה במתנה והילך משכון עליהם. יחזיק במשכון עד שיקיים תנאו שאין הכסף קונה שום דבר דלימא מנה אין פאן משכון אין פאן אלא מתנה הוא דיהב ליה הילכך זכה במשכונו ומסתברא נמי דהתם נותן ונושא בדברי' הנה.

דבעידנא דזבין לא אותיבו הנסכא אלא בתר שעתא הוא דקאמר אבל אי בעידנא דזבין האמתא אותיבו הנסכא: זביניהו זביני ובקידושין נמי אי הניח משכון עליה אינה מקודשת פדאמ' ר' אלעזר אי אמר תתקדשי לי במנה.

והרי לה משפון אינה מקודשת וכדאומיבנא ליה קדשה במשפון מקודשת. ולא שני ליה פגון שאמר לה הרי לה משפון משום דההו' לא איצטריה לי דפשיטא היא היילכף איצטריה לאוקמי במשפון דאחרים וכדב' יצחק והילכף אי אמר שעבידית לה כל מה דאית לי עד דיהיבנא לה כף וכף זוי.

אע"ג דליתנהו בידיה לא שנא מכר ולא שנא מתנה קני. דכל מילי דמשעבד בקננו ומתני ליה אפילו במידי דלא מיחייב מהני ליה קננו.

כדתנו מתנה שומר חנם להיות פשוטל: ואמרנו במאי ואמ' שמואל בשקנו מידו וגרסינו בגיטין פ' קמא בהנהו גינאי דפיש איסטרי גבי חד מינייהו ועוד דהא קנו מינה ואי לא דקנו בטעות הנה קני אע"ג דמטבע לא מקני בחליפין פינון דשיעבד נפשיה קני ודווקא דמקני ליה מידי דלא הנה ליה מעיקרא: אבל היכא דלא מקני ליה אלא שלא יחזרו בדבר שפיניהו קנו דברים בעלמא הוא.

כדאמרי ברית ב"ב וכי רצו מאי הוי קנו דברים בעלמא הוא דלא מקנה ליה מידי אלא דברים הו שפיניהו שיש עליהו לעשות היום ולמחר. וכגון תגרי דאתנו אהדדי בקננו כי זבינא ליה הוא מידי ליהווי בשותפתא בינא.

ואזל אידה וזבן לית ליה לאידה למיבעי ליה מידי דקנו דברים הוא והכין שדרו גאוני מתא מחסיא בתויבתא ורבנותא פירשו כל מי שאמר אעשה לה ואתן לה כף וכף בלשון הנה קנו דברים הוא ולא נהירא לו.

ורב אלפס גמי אייתי ראיה מההיא אמתא ואמר דברים ומשפון לא קאי באבל אמרו עד דאיכא מעות בהדיהו. מדקאמר להו ר' אמי פריטי אין פאן משפון אין פאן שמע מינה אע"ג דיהבי נסכא במשפון מצו למיהדר בהו בלא מי שפרע ואיכא למימר אי בעידנא דזבני יהבי משפון.

הנה ליה פמעות ואיכא מי שפרע אבל הכא פינון דבתר הכי יהבי משפון כדפרישת לעיל ליכא מי שפרע ואיכא מאן דאמר דהכי קאמר פריטי אין פאן. דלהווי כעבד פנעני שנקנה בכסף ולא למהדר ביה קלל.

נסכא אין פאן: דמשפון לאו פנתינת מעות הוא דליקני לגמרי וכול לחזור בו ולעולם איכא מי שפרע פינון דברים ומשפון מיהו היכא שנתן משפון בתורת עירבון לא קאי באבל אמרו כדגרסינו בירושלמי במסכת שביעית ר' זעירא אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן הנותן טבעת לחבירו ורוצה לחזור בו חוזר ואינו מקבל מי שפרע ר' זעירא בעי קומי ר' אבהו זהוב אמר ליה טבעת אמר ליה מה בין זהוב לטבעת.

אמר ליה זהוב עשוי להשתנות טבעת בעיניה הוא ומסתברא דקנו דאסמכתא דאע"ג דלא אמר מעכשיו קני כדגרסי' בגדרים היילכתא אסמכתא קניא והוא דלא אגיס והוא דקנו מיניה בב"ד חשוב וכן פתב רבינו ברוך זצ"ל וז"ל אמר ברוך ראינו שכתב הגאון זצ"ל ה' דאמרנו והילכתא אסמכתא קניא כו' גבי ההוא גברא דאתפיש זכותיה בבי דינא איתמר.

ולית על דברי גאון ראיה וסבירא לן שדבר נוהג בכל היא ור"ש פירש באיזהו נפש.
ואמר רב תמא האי דיהב ליה זוזי לחבריה למיזבן ליה סמרא וכו' ואמר רב אשי וכו'
אסמכתא היא: וכיון דלא קנו מיזבן לאו פלום.

עד פאן פירש רבינו שלמה ורבנותא דאמרי האי פסקא דנדרים (ליתא) תמיהא לן טובא
דקא אפילו בפסיק' אחר' דלא קניא הנה לן לאקשוני הילכתא אהילכתא: השתא דלא
אשכחן היכי דחינו לה אלא שמע מינה פלוגתא דר' יוסי ורבנן באסמכתא בלא קנין.

דרבנן סברי קני. מידי דהנה אפוליהו תנאי דממונא דקנימא לן דלא בעי קנין כדאימא
בפסיק'.

ור' יוסי סבר פיון דבלשון אסמכתא היא לא קני בלא קניין והכי מסתברא מדגרסין
מתנה שומר חנם להיות כשואל ואמר ר' יוחנן והוא שקנו מיזבן ושמואל אמר אפילו
תימא כשלא קנו מיזבן ביהו דקא מהימן ליה גמר ומשעבד נפשיה אלמא היכא דאיכא
למימר גמר ומשעבד נפשי' ביהו הנא' משתעבד בלא קנין.

בתנאה בעלמא בקנין ערב נמי דהיה הנאה אסמכתא בלא קניין משתעבד ביהו הנאה
דקא מהימן ליה. כדאמרינו בגט פשוט פאסמכתא בעלמא בקניין דערב דבעי קניין לגבות
משעבדי קאמר כדפרישת בערב.

דאי סלקא דעתא פלוגתא דרבי יוסי ורבנן בקניין אסמכתא לר' יוסי מאי טעמ' לא
משתעבד בקניין כי היכי דמודי בערב דמשתעבד ביהו הנאה. אלא לאו פוליהו בקניין
משתעבדי: גרסין בפרק הזהב קונה את הפסוף.

והפסוף אינו קונה את הזהב ומפירשי רבנותא בסתמא דמתני' דדהבא לגבי פספא פירא
הוי. אבל לגבי פירי ומטלטלי אחרני דהבא טיבעא הנה ולא מקנו בדהבא ולא עביד
חליפין ולא מקנו בחליפין ורב אלפס אייתי ראיה ממתניתין דמעשר שני.

דבין לר"ל ובין לר"י תרנוניהו אית להו דבין לבית שמאי ולבית הלל דדהבא וכספא
תרנוניהו טיבעא הוי ולא מקני בדהבא ומסתברא מדקתני שאני הלואה פיון דלגבי מקח
וממפר דברי הפל הוא.

ומתניתין דהזהב ליכא מאן דפליג עלה. וליכא למימר סתמא דלא כב"ה.

דלא פליגי ב"ה אלא גבי חילול דאסור. ור' יוחנן דאמר אסור ללוות דינר בדינר אפילו
לב"ה קאמר וגבי הלואה נמי כדקא סלקא דעתין מעיקר'.

אבל לגבי מקח פירי הוי לכל מילי ואפילו לגבי פירא. דאי לא הול"ל פיון דלגבי פספא
פירי הוי ש"מ לגבי חילול בלחוד הוא דהוי טיבעא לגבי פירא.

אבל בעלמא לא מיהו הני מילי בדונכתא דלא שכיחי דזבני בהו. אבל בדונכתא דשכיחי
דזבני בהו איכא למיגזר ולמימר בהו נשכחו וטיבעא הוי וטיבעא הוא והכין האי סברא
לרבנן האיי דפירא הוא לכל מילי מיהו אע"ג דשנויה רבנן כפירא הני מילי לענין מיקנא.

אבל לעגנו חליפין טיבועא הוי וכי היכי דאין נעשה חליפין דמטבע הוא. הכי נמי אין נקנה בחליפין.

דדעת קונה ומקנה אצורתא וצורתא עבדה דבטלה וכן פסק רבינו ברוך דליכא למיחש לגאון דאמר מטבע זה נקנה בחליפין ויש לבעל הדין לחלוק. דכילדוטיה מסתברא.

וסתם מתניתין הפסך קונה את הזהב גרסינן וכן תמצא בירושלמי בהגהה במשנה. הפסך קונה הזהב וכן פתב במשניות מדוייקות שלנו.

פתב רבינו אלפס לאו כל דינר הוי טיבועא לגבי פירי אלא דינרין דסגין בההוא אתרא ומזבני בהו אינשי הוא דהוי טיבועא אבל דינרין דמיקסלו ולא זבני ומתני בהו אינשי אלא מאן דזבין בהו אזיל לגבי טיבועא.

אי נמי אזיל לדוכתא אחריתי דסגין ביה או דמזבין להו למאן דאזיל להתם. כגון אלו לא הוי טיבועא כלל אלא פירי ניהו לכל מילי והכי דינא נמי בטיבועא דכספא באתרא דלא סגין דתנן כל המטלטלין קונין זה את זה ואמר ריש לקיש אפילו פיס מלא מעות בכיס מלא מעות.

ותירגמא ר' אבא בדינרא מינייקא ואנגרא אחד שפסלתו מלכות ואחד שפסלתו מדינה. דכינן דלא סגי הווי להו פירי ומקנו בחליפין ע"כ הירושלמי זה הכלל כל היורד מחבירו קונה את חבירו איתמר רב ולוי חד אמר מטבע נעשה חליפין וחד אמר אין מטבע נעשה חליפין וכן אמר עולא אין מטבע נעשה חליפין והילכתא אין מטבע נעשה חליפין ואין נקנה בחליפין ואמר רב הונא מכור לי באלו קנה לימא רב הונא סבר מטבע נעשה חליפין לא רב הונא סבר לה כר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו משיכה קונה שמה יאמרו לו וכו' מילתא דשכיח גזרו בהו רבנן.

ומילתא דלא שכיח לא גזרו בהו רבנן ומסתברא נמי דדווקא במילתא דשכיח בהו דליקה אבל מכר לו חטים שפבית פיון דלא שכיח בהו דליקה מעות קונות והכי גרסינן בירושלמי גבי נשרפו חיטיה בעלמיה חד בר נש דיהב לחבריה י' דינר ואמר ליה אית לי גבה מאה גרבין חמרא מן אהן ביתא שרי מן אהן פרמא אסור מה בין פרם לבית בית אינו מצוי לפול פרם עשוי לשרוף ואמר ר' יוסי שמע מינה בר נש דיהב לחבריה י' דינרין על מנת תקום לי בהון מאה גרבין פיון ששלח ידו בהן צריף להעמיד לו מקחו ולא מעות קונות לא גזרו ש"מ דבכל פי האי גוונא ששלח בהן יד ליכא נשרפו חיטיה בעלמיה דמילתא דחיקא היא וכן הילכתא בכל מילתא דלא שכיח במה קונין.

רב אמר בכליו של קונה ולוי אמר בכליו של מקנה. תנא קונין בכלי אע"פ שאין בו שנה פרוטה אמר רב נחמן לא שנו אלא בכלי אבל פירות לא ורב ששת אמר אפילו פירות ואמר רב שישא בריה דרב אידי פמאן פתבינו האידנ' במנא דכשר למיקנא ביה במנא לאפוקי מדרב ששת.

דאמר פירי עבדין חליפין דכשר לאפוקי ממאן דאמר נעל דווקא. למיקנא לאפוקי מדלוי דאמר בכליו של מקנה למיקנא ולא לאקנויי ביה רב פפא אמר לאפוקי מטבע ר' זביד אמר למעוטי איסורי הנאה דמטבע בכלל מנא הוא ש"מ דכל דבר הנעשה בידי אדם בכלל נעל וכל דבר הנעשה בידי שמים בכלל פירי הוא והיינו דאיצטריף ליה למימר ופירי נמי

עבדי חליפין דלא תימא מטבע עבדי חליפין משום דבידי אדם פירי לא קמ"ל ופירי נמי עבדי חליפין דנעל לאו דווקא ומיהו כוליהו הני הילכתא גינהו הילכף מטבע לא עבדי חליפין דדעתיה אצורתא ופירי לא עבדי חליפין דנעל דווקא ובעינן נמי כליו של קונה והכי גרסינן בגיטין בההיא אמתא.

דאמרינן התם ולא היא אלא משום דהוה ליה ככליו של מקנה ש"מ ככליו של מקנה לא קני כלל וכתב רבינו האי ורבינו אפרים זצ"ל נהוג עלמא למיקני בכלי שאינו של קונה ואמר רב עמרם השתא תקינו רבנן במתיבתא דקני שליח ב"ד או עדים דעבדי שליחותא דקונה ומקנה וכתב גאון פיון דאי תפיש להו מקני לחליפין לא מפקינו מיניה ונחזו ב"ד דאתו לאינצווי תקינו למיקני ככליו שאינו לא של קונה ולא של מקנ' דלא חציף איניש למיתפס פלי שאינו של קונה ולמיקסוקיה ושהוא טעמא דניחא ליה לקונה דלקונוי מקנה איתיה נמי ככליו שאינו של קונה דקנימא לו זפין לאדם שלא בפניו וכל שפן בפניו ואפילו אמר ליה מקנה קנו מיניה דלאו שלוחו של קונה הוא קני ואיפא דקשיא ליה אמאי לא גזרינן בחליפין שמה נשרפו חישוף בעליה וניחא להו פיון בחליפין הפסד מיעוט הוא דלוקח.

דחא לא חסר ממונא לא גזרינן ביה ומוכר נמי פיון דזווי אפתי גבי לוקח גינהו טרח ומציל: שאלה לרבינו חנפני פיון דקנימא לו דבעינן מקנה מלוקח ראובן דזבן א ארעא משמעון על שם לוי ולוי לא הרשהו וכתב השטר על שם לוי שהיה במרמה וכיון שראה שמעון שלא בא לוי חזר בו מפני שלא הקנה לו פלוס מהו והשיב שאינו יכול לחזור בו כדמוכח מהא דאמרינן הלוקח שדה בשם חברו אין כופין אותו למכור ומההיא מוכחא דאין שמעון יכול לחזור בו אע"פ שלא הרשהו ולא עשאו שליח ואם בא לוי ואמר כי במעותיו קנה הדין ביניהן וההיא שמעתתא דפירש רב אלפס בכל הנעשה דמים באחר דקאמר ופירי נמי עבדי חליפין פיצד המחליף בשר שור בפרה לא נהירא לו דחא שור גופיה פירא איקרי ולאו נעל הוא ובכולהו גוסחי לא גרסינן בשר שור דבשר לאו דבר מסוים הוא ושינויאי בתרא דיש דמים שהו בחליפין מוקמינן לה דלאו פהילכתא דקתני ברישא מטבע שנתן בתורת חליפין והא ליתא דכיון דפירי לא עבדי חליפין מטבע נמי לא עבדי חליפין ושינויאי קמא דכל הנשום ליתא דחא נעל דווקא אלא הכי פירש: דקתני רישא כל הנשום בדמים באחר דהיינו מטלטלין פיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין וקאמר נמי ויש דמים שהם קונין בחליפין של פלי פיצד וכו' והכי אזלא שמעתתא אליבא דהילכתא ורבינו שלמה פירש חדא קתני כל הנשום בתורת דמים ומחליפין באחר נתחייב בחליפין זה לא מן המשנה ולא בירושלמי ותמיהא לו מאי דנחקיה דקאמר הכי דשינויאי דקאמר ופירי נמי עבדי חליפין כל הנשום ממטלטלין קאמר ותו פיון דהשתא קא סלקא דעתין דתרתיה קתני הוה ליה למימר חדא קתני ויש דמים גרסינן וי"ו מוסף הוא והילכף חליפין סתם שור בפרה או חמור בשור.

פירי גינהו ולא קנה עד שימשנה כל אחד ואחד שלו ואם עשאן דמים והחליפין שנקניו במשיכה אחת. אבל סתמא לא קני דנעל דווקא והא דתניא בתוספת' בקידושין.

החליף קרקע בקרקע מטלטלין במטלטלין קרקע במטלטלין מטלטלין בקרקע פיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו כגון שעשאן דמים וכו' הילכתא והא דתנו כל המטלטלין קונין זה

את זה אם עשׂאן דמים וְהָא דתירגמא ר' אבא בדינר מנייקא ואניגרא כגון שׂעשׂאן דמים: אבֵּל רבי' ברוּף אָמר לֹא שָׁנָא בתורת דמים וְלֹא שָׁנָא בתורת חליפין עבדי חליפין בין שְׂדֵה בְּשֵׁדָה בין כְּלִי בְּכֵלִי בין בְּהֵמָה בְּבֵהֵמָה וּבְנוֹסְחָא.

דיליה בְּשׂר שׂוֹר כְּנוֹסְחָא דְּרַב אֶלְפָּס. ואיפא דאפקה מהילכתא דקשׂיא ליה הא פירי לא עבדי חליפין והילכתא לְכֹל מִלִּי אִם עֲשֵׂאן דמים נקנין בחליפין לבד ממטבע דלא שׂינף ביה דמים וחליפין סתם אינן אלא בכלי דומיא דנעל וכי עשׂאן דמים נמי דווקא שׂשׂניהו עומדין ושׂמין אותן פּאָחַד הא לאו הכי אינן נקנין כְּדִגְרִסִּין בירושלמי מְכַר לוֹ פְּרָה בְּדָמִים דְּחִקְיָה אָמר ליה הב לי אינון פְּרִיטְיָא אָמר ליה ומה את בְּעֵי מִינְהוֹן: אָמר ליה לִיקַח בְּהֵן חמור אָמר ליה הרי חמורי לְפָנֶיךָ מְשֵׁךְ בְּעַל הַפְּרָה אֵת הַחמור לֹא נִקְנִית הַפְּרָה הַחמור מהו שׂתקנה רב אָמר נקנה ר' יוסי אָמר אינו נקנה סבר ר' אבא דאינון חליפין ולית אינון חליפין ר' יונה בְּשֵׁם ר' יוסי פְּעָמִים שׂתחלת המקח לְזֶה וּתְחִילָה הַמִּקַּח לְזֶה הֵיכ' עֵבִיד' מְכַר לוֹ פְּרָה בְּדָמִי' סְמְכִי' גְּבִיָּה עַד פְּזִינְיָא לְמַחֵר אֶתְא אֲשַׁכְּחִי' קאִי' תַּמָּן: אִמ' לִי' מָה אֶתְ עֵבִיד הֵכָא אִמ' לִי' בְּעֵינִי' אינון פְּרִיטְיָא.

אָמר ליה ומה את בְּעֵי לְמִיעֵבַד בְּהוֹן אָמר לִיקַח בְּהֵן חמור. אָמר ליה הרי חמורי לְפָנֶיךָ מְשֵׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה אֵלָא זֶה קָנָה לְעַצְמוֹ.

וְזֶה קָנָה לְעַצְמוֹ. גְּרִסִּין בְּפֶרֶק הַמְדִיר הַמְחַלֵּף פְּרָה בְּחמור מְשֵׁךְ בְּעַל הַחמור אֵת הַפְּרָה. וְלֹא הִסְפִּיק בְּעַל הַפְּרָה לְמִשְׁנֵה אֵת הַחמור עַד שׂמַת חמורו עַל בְּעַל הַחמור לְהִבִּיא רְאֵיָה מֵאִי טַעְמָא כֹּל שְׁנוּלַד סַפֵּק בְּרִשׁוּתוֹ עָלָיו הֲרְאֵיָה הֵכִין לִישָׁנָא דְּרַב אֶלְפָּס. וּבְרִשׁוּת בְּעַל הַחמור נולד הַסַּפֵּק וְלֹא מִסְתַּבְּרָא לָן הֵאִי פִירוֹ' מְדַקְאָמַר לֹא תִצִּיתוּ לְהִנִּי כְּלָלִי דְּמִשְׁמַע דְּבַעֲיָקֵר דִּינָא פְּלִיגִי וְלֹא בְּטַעְמָא דְּמִלְתָּא: וּפִי' רַבִּי' שְׁלֵמָה.

דְּפִלִּיגִי אֶהְדְּדִי וּבְרִשׁוּת בְּעַל הַפְּרָה נולד הַסַּפֵּק וְעַל בְּעַל הַפְּרָה לְהִבִּיא רְאֵיָה וְהֵיא נְמִי לֹא נִהִירָא לָן דְּלֹא הָוָה לִיָּה לְמִימַר כֹּל שְׁנוּלַד הַסַּפֵּק בְּרִשׁוּתוֹ אֵלָא הַמוֹצִיא מִחִבְרֵי עָלָיו הֲרְאֵיָה וּתְנָא תוֹנָא לֹא אִיצְטְרִיף וּמִסְתַּבְּרָא כְּהִדִּין פִירוֹ' דְּשְׁמוּאֵל סְבִיר' לִי' לֹא אָמְרִינן הַמוֹצִיא מִחִבְרֵי עָלָיו הֲרְאֵיָה בְּחַלִּיפִין אֵלָא מִי שׂתּוֹפֵשׁ צְרִיף לְהִבִּיא רֵאִי' הֵאִיף קִנְיָאָה שְׁהִרִי יָדוּעַ דְּשָׁל חִבְרֵי הָנָה: וְאַתִּי רַב יְהוּדָה מְשַׁמְיָה דְּשְׁמוּאֵל וְקָאֵמר אִינוּ מְבִיא רְאֵיָה לֹא מֵאֵן דְּתּוֹשׁ וְלֹא כֹּל הַתּוֹפֵשׁ אֵלָא כֹּל מִי שְׁנוּלַד הַסַּפֵּק בְּרִשׁוּתוֹ.

עָלָיו לְהִבִּיא רְאֵיָה: וְרוֹאִין אִם מֵת חמורו בְּרִשׁוּת בְּעַל הַחמור. עַל בְּעַל הַפְּרָה לְהִבִּיא רְאֵיָה.

וּתְנָא תוֹנָא כְּלָה בְּבֵית אֲבִיָּה שְׁנוּלַד סַפֵּק בְּרִשׁוּת' וְעַל הָאָב לְהִבִּיא רְאֵיָה וּבְבֵית חֲמִיָּה עַל הַבְּעַל לְהִבִּי' רֵאִי' שְׁנוּלַד וְכו': יְרוּשְׁלַמִי עַל בְּעַל הַחמור לְהִבִּיא רְאֵיָה שְׁהִיָּה חמורו קִיָּים בְּשַׁעַת מְשִׁיכַת פְּרָה שְׁהַמוֹצִי מִחִבְרֵי עָלָיו הֲרְאֵיָה חוּץ מִחַלִּיפִין וּמֵאֵן דְּלֹא סָבַר הָא מִלְתָּא לֹא סָבַר בְּנִזְיָקִין כְּלוּם וְאָמר ר' זְעִירָא וְאָנָא לֹא אָנָא סָבַר לָהּ וּמִסְתַּבְּרָא דְּהִלְכָה כְּרַב יְהוּד' מְשַׁמְיָה דְּשְׁמוּאֵל.

דְּהָא כְּלָה מְסִיעָא לִיָּה יְרוּשְׁלַמִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ קוֹנִין בְּשְׁלִיפְתָּ מְנַעַל הָא הוּא דְּכַתִּיב וְזֹאת לְפָנֶיךָ בְּיִשְׂרָאֵל וְכו' חֲזְרוּ לְהִיּוֹת קוֹנִין בְּקִצְיָאָה שְׁהִיָּה אָדָם מוֹכֵר שְׂדֵה אֶחָד וְזֹתוֹ הָיוּ קְרוּבִין

מביאין תביות וממלאין קליות ונאגוזים ושוכרין אותן לפני התינוקות וכו' תזרו להיות
קונין בכסף ובחזקה ובשטר.

והאידינא נהוג עלמא למיקני כל מילי בקנין וכלהו שטרי אקנייתא מיקרו והילכך פל
מידי דמשעבד נפשיה בקנין ומקני לחברי' קני איכא מאן דאמר בשליחות נמי מהני
קנין וליתא פדמפ' למפן: גרסינן בירושלמי בריש גמרא דבבא מציעא אמר רב אשי
הילכך האי סודרא פיון דתפש ביה שלש על שלש כמאן דפסיק דמי מאי טעמא נתינה
בעינו והא איכא הילכך אע"ג דלא פסק ליה קנין הוא ולא מצי חבריה למיפסק ליה
דסתם חליפין על מנת להחזיר הוא כדאמרין בקדושין בפרק קמא מתנה על מנת להחזיר
בכולהו קני לבר מאשה שאין האשה נקנית בחליפין ומסתברא דווקא שלש על שלש
ואי לא לאו פלום הוא הלכך בעינו סהדי לעיוני אי תפיש בכדי תפיסה כי היכי דלא מצי
טעין אידיך לא תפיסנא ואי טעין טענתיה טענה: גרסינן בפרק חזקת הבתים קנין בפני
שני' ואין צריך לומר פתובו ובפני שנים לאו דווקא דאפי' קנין קמי חד אי נמי שניהם
מודים סגי כדאמרין לא איברי סהדי אלא לשיקרי.

וכדאמרין בבבא מציעא הנה עומד בגורן. ופריה ליקני ליה מעות אגב סודר.

ואם איתא דעדים בעינו לישני ליה דלית ליה ובפרק קמא דסנהדרין אסיק פשרה צריכה
קנין בפני עדים: ואסיקנא התם דמאן דאמר בפני שנים הוא הדין אפי' בפני חד אלא כי
היכי דליהווי סהדי ובכל מילי מהני הודאה.

לבר מאשה כדאמרין המקדש בעד אחד אין חוששין לקדושיו ואפילו שניהם מודים:
ועובדא דנדרי' דקני על מנת להקנות כתבתי במתנת בריא וגרסינן בפרק יש נוחלין קנין
אימתי חוזר רבה אמר כל זמן שיושבין, רב יוסף אמר כל זמן שעסוקין באותו ענין אמ'
ר' יוסף פוותא דידי מסתברא דאמר רב יהודה שלשה שנכנסו לבקר את החולה רצו
פותרין רצו עושין דין והא נודאי, מתנת שכיב מרע במקצת היא דבעינו קנין דאי בכולה
דלא בעינו קנין הא קי"ל אם עמד חוזר ומדלא הויא מתנה עד דמיית אפי' סליקו מעניינא
לעניינא אין עושין דין אלא נדאי במקצת היא ובקנין ואי סלקא דעתא כל זמן שיושבין
ניחוש דילמא הדר ביה היכי גמר דינא במילתא דלא פסיקא לן וקי"ל פרב יוסף ש"מ
דבי דינא לא חתכי דינא עד דיתברר להון אי הדר אי לא הדר ומסתברא דפלוגתא דרב
יוסף ורבה פגון מתנת ברי' חוזרין ושכיב מרע וזולתן אבל דיינין המקובלין לדיו
ולפשרה בקנין אין חוזרין אלא תוף פדי דיבור ואיכא למימר דלא פליגי אלא בשכיב
מרע דכל שעת' מידק דייק עד דסליקו מענין לענין אבל בהקנאה אחריתי לא מצי
למיהדר אלא תוף פדי דיבור ולא גרע קנין ממשיכה ופסיקא וחזקה וגבי משיכה אמרינן
פרקו והכניסו לתוף ביתו עד שלא מדד שניהו יכולין לחזור בהו מדד שניהו אין יכולין
לחזור בהו וגרסינן נמי משנתמלאת המידה ללוקח ואע"פ שעסוקין באותו ענין קאמר
ללוקח וגבי הקדש דקי"ל אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט וכי קאמר הרי זו תמורת
עולה ונמלה לאחר כ"ד ואמר הרי זו תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה ותו מ"ש הקא
דקאמר גבי שכיב מרע לישמענו בעלמא גבי הקנאות ותו היכא קאי דקאמר הכי קנין
אימתי חוזר בו הנה לי למימר קנין רבה אמר כל זמן שיושבין חוזר בו והרב המספר
כתב איכא מאן דאמר בכל קנין קאמר ואיכא מאן דאמר בקנין דשכיב מרע קאמר אבל

בְּבַרְיָא תוֹף פְּדֵי דִּיבוֹר הוּא וְנִדְעָתוּ נוֹטָה בְּכָל קַנְיִין פֶּר"ש זצ"ל וְדוֹנְקָא שְׁנַכְנְסוּ לְבַקֵּר אֶת
הַחוּלָה שְׂלֵא נַכְנְסוּ אֱלָא לְרֵאוּת בְּעֵלְמָא: אָבֵל אַם נַכְנְסוּ לְשֵׁם עֲדוּת אִין יְכוּלִין לְדוּן דְּאִין
עַד נַעַשׂ דִּינִין וּמִסְתַּבְּרָא דְלֵא אֲמַרִּינֵן אִין עַד נַעֲשֵׂה דִינִין כְּשִׂיּוּדַע הַעֲדוּת אֱלָא כְּשִׂיּוּדַע
כְּדִלְקָמֵן וְכַתְּבֵן גְּאוֹן דְּוֹנְקָא סְתָם אָבֵל פִּירֵשׁ בְּשַׁעַת קַנְיִין בְּלֵא חֲזָרָה אִינוּ חוּזֵר כְּלָל וְדוֹנְקָא
שְׂלֵא כ פְּתַבּוּ שְׁטֵר אָבֵל כְּתַבּוּ שְׁטֵר אַע"פ שְׁעִסּוּקִין בְּאוּתוֹ עֲנִין אִינוּ חוּזֵר וּבַהוּדְאָה
כְּתַבִּינֵן מַה שְׁכַתְּב רַבִּינוּ אֶלְפָס: מְאָמֵר שְׁלִישִׁי אַגַּב גְּרַסִּינֵן בְּפִרְקָא קַמָּא דְקִידּוּשִׁין נַכְסִים
שְׂיֵשׁ לְהוּ אַחֲרֵיּוֹת נַקְנִין בְּכֶסֶף וּבְשֵׁטֵר וּבְחֻזְקָה וְאָמֵר רַבָּא לֹא שְׁנוּ אֱלָא בְּמַקּוֹם שְׂאִין
כּוֹתְבִין אֶת הַשְּׁטֵר וְאִי פִּירֵשׁ פִּירֵשׁ אִיכָּא מֵאֵן דְּאָמֵר שְׁטֵרִי רְאִיָּה נִיגְהוּ וְלֹא שְׁטֵרִי הַקְּנָאָה
דְּהָא לֹא כְּתַבִּינֵן שְׂדֵי מְכוּרָה לְהוּ וּכְמַקּוֹם שְׂאִין כּוֹתְבִין שְׁטֵר דְּמִי וְלֹא הִיא דְּאִין לְהוּ שְׁטֵר
הַקְּנָאָה גְּדוּל מְנֻנּוּ: מְדַגְרָסִי בְּפִרְקָא חֻזְקַת הַבְּתִים וְלֹא לְאִשָּׁה בְּנַכְסֵי בַעֲלָהּ הָא רְאִיָּה יֵשׁ
לִימָ' לְגַלּוּזֵי זוּזֵי הוּא דְּבַעֲלֵי הַב"ע בְּשֵׁטֵר מִתְּנָה וְכו' דַּל זוּזֵי מְהֵכָא וְתִיקְנֵי לִי בְּשֵׁטֵר מִי
לֹא תֵּנוּ נַכְסִים שְׂיֵשׁ לְהוּ אַחֲרֵיּוֹת נִיקְנִין בְּכֶסֶף וּבְשֵׁטֵר וּבְחֻזְקָה וְאִם אִיתָּא לִישְׁנֵי לִיהַּ הֵתָם
בְּשֵׁטֵרִי הַקְּנָאָה דְּכַתְּב בִּי שְׂדֵי מְכוּרָ' לְהוּ הֵכָא בְּשֵׁטֵר רְאִיָּה אֱלָא לֹא שְׁמַע מִינָהּ לֹא שְׁנָא
וְאִי פִּירֵשׁ וְאָמֵר אִי בְּעֵינָא בְּכֶסֶף אִיקְנֵי וְאִי בְּעֵינָא בְּשֵׁטֵר אִיקְנֵי וּבְשֵׁטֵר' אָמֵר שְׁמוּאֵל
לֹא שְׁנוּ אֱלָא בְּשֵׁטֵר מִתְּנָה אָבֵל בְּשֵׁטֵר מְכָר לֹא קָנָה עַד שְׂיִתֵּן דְּמִים יְרוּשְׁלָמִי בְּשֵׁטֵר עַל
מְנָת שְׂלֵא לִיתֵן הַכֶּסֶף אָבֵל עַל מְנָת לִיתֵן כֶּסֶף לֹא קָנָה עַד שְׂיִתֵּן הַכֶּסֶף ש"מ דְּמִים זֶה
הַכֶּסֶף וְהָא דְּתַנְיָא בְּשֵׁטֵר כִּיצַד כְּתַב לּוֹ עַל הַנְּיִיר אוֹ עַל הַחֶרֶס אַע"פ שְׂאִין בּוֹ שְׁנוּה פְּרוּטָה
שְׂדֵי מְכוּרָה לְהוּ שְׂדֵי כְּתוּבָה לְהוּ הֵרִי זֶה מְכוּרָה וְנִתְּנָה הֵתָם בְּמוֹכֵר שְׂדֵהוּ מִפְּנֵי רַעְתָּה רַב
אִשִּׁי אָמֵר בְּמִתְּנָה בִּיקְשׁ לִיתְּנָה לּוֹ וְלָמָּה כְּתַב בְּלִשׁוֹן מְכָר פְּדֵי לִיפּוֹת אֶת כּוּחוֹ וּבְחֻזְקָה
גְּרַסִּינֵן בְּפִרְקָא חֻזְקַת הַבְּתִים בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּחֻזְקָה שְׂיֵשׁ עֲמָה טַעֲנָה כְּגוֹן מוֹכֵר אָמֵר
לֹא מְכַרְתִּי וְלוֹקַח אֲמֵר לְקַחְתִּי אָבֵל בְּחֻזְקָה שְׂאִין עֲמָה טַעֲנָה כְּגוֹן נוֹתֵן מִתְּנָה וְאִחִין
שְׁחֻלְקוּ וּמִחֻזִיק בְּנִיכְסֵי הַגֵּר דְּלִמִּיקְנָא בְּעֵלְמָא קְנֵי נַעַל גְּדֵר וּפְרִיץ כֹּל שְׁהוּ הֵרִי זֶה חֻזְקָה
וּבְכַפְּנֵי לֹא צָרִיף לְמִימֵר לִיהַּ חֻזֵק וּקְנֵי שְׂלֵא בְּכַפְּנֵי צָרִיף לְמִימָ' לִיהַּ לְהוּ חֻזֵק וּקְנֵי וְאִסִּיקְנָא
דְּהוּא הַדִּין לְמִתְּנָה וְהוּא הַדִּין בְּמִשְׁיכָה שְׂלֵא בְּכַפְּנֵי צָרִיף לְמִימֵר לִיהַּ מְשׁוּף וּקְנֵי בְּכַפְּנֵי
לֹא צָרִיף וְכַמָּה כֹּל שְׁהִיא כְּדִשְׁמוּאֵל דְּאָמֵר שְׁמוּאֵל גְּדֵר גְּדֵר וְהַשְּׁלִים לַעֲשֶׂרָה פְּרִיץ פְּרִיץ
פְּדֵי שְׂיַכְנֵס וַיֵּצֵא בְּהַּ הֵרִי זֶה חֻזְקָה וּמִסִּיקְנָא גְּדֵר דְּמַעֲיָקְרָא עֵינִיל בְּהַּ בְּרוּנוּחָא וְהַשְׁתָּא עֵינִיל
בְּהַּ בְּדוּחָקָא פִּירְצָה דְּמַעֲיָקְרָ' עֵינִיל בְּהַּ בְּדוּחָקָא וְהַשְׁתָּא עֵינִיל בְּהַּ בְּרוּנוּחָא וְהִילּוּף לֹא קְנֵי
אֱלָא בְּשִׁבִיל שֶׁל כְּרָמִים וְעֵנִינֵן חֻזְקָה הֵתָם מְפָרֵשׁ וְהָא דְּאָמֵר שְׁמוּאֵל נַכְסֵי הַגֵּר הֵן
כְּמִדְּבַר כֹּל הַמְּחֻזִיק בְּהוֹן זָכָה בְּהוֹן וְהָא דְּשִׁלַּח רַב הוּנָ' בַּר אֲבִין יִשְׂרָאֵל שְׁלַחַח שְׂדֵה מַגּוּזֵי
וּבָא יִשְׂרָאֵל וְהַחֻזִיק בְּהַּ אִין מוֹצִיאִין אוּתָּהּ מִיָּדוּ לִיתָּא אֱלָא כְּעוֹבְדָא דְּדוּרָא דְּרַעְוֹת'
דְּאִסִּיקְנָא בְּאִגִּי דְּמִיטְמֵרִי הוּוּ דְּאִינְהוּ גּוֹפִיָּהּ הוּוּ יְהִיבֵי טְסָקָא וּמִלְכָּא אָמֵר מֵאֵן דִּינְהִיב
טְסָקָא לִיכּוּל אַרְעָא אָבֵל שְׂדֵה יְדוּעָה לְגוּזֵי קְנִימָא לֵן כְּשְׁמוּאֵל דְּאָמֵר דִּינָא דְּמִלְכוּתָא דִּינָא
וּמִלְכָּא אִמ' לֹא לִיקְנֵי אִינִישׁ אַרְעָא אֱלָא בְּכֶסֶף וְאִיגְרַתָּא וְלֹא אִיסְתַּלַּק לִיהַּ גּוּזֵי עַד דְּכַתְּב
לִיהַּ שְׁטֵרָא וְלַעֲנִינֵן חֻזְקָה וְחִלִּיפִין אִיכָּא פְּלוּגְתָּא בֵּינֵי רַבּוּנוּחָא אִיכָּא מֵאֵן דְּאָמֵר חֻזְקָה
וְחִלִּיפִין בְּשֵׁטֵר' דְּלֹא קְנּוּ אֱלָא בְּמִתְּנָ' דְּהָא מִהִיכָּא דְּנַפְקָא לֵן חֻזְקָה וְחִלִּיפִין מִתְּנָה הִיא
אָבֵל בְּמְכָר לֹא קְנֵי עַד שְׂיִתֵּן דְּמִים דְּשֵׁטֵר בְּלֵא קַנְיִין פְּקַנְיִין לְחוּדְיָה דְּמִי דְּסִתְּמֵן קַנְיִין
לְכַתִּיבָה עוֹמֵד וְכִי הִיכִי דְּבְשֵׁטֵר לֹא קָנָה עַד שְׂיִתֵּן דְּמִים הִכִּי נְמִי בְּקַנְיִין לְחוּדְיָה אוֹ בְּשֵׁטֵר
בְּקַנְיִין דְּאִי אֲמַרְתָּ אִין לְאַחַר קַנְיִין כְּלוּם הִכִּי נְמִי אִין לְאַחַר שְׁטֵר כְּלוּם וְאִיכָּא מֵאֵן דְּאָמֵר

אין לאחר קניין ונחזקה פלום ובלא דמים נמי קנה והדמים אצלו חוב וכן דעת חכמי צרפת דהא לא מפליג בנחזקה בין במקום שכותבין שטר למקום שאין כותבין ולא מפליג בין נתן ללא נתן ודוקא בסתם אבל אי פריש ואמר על מנת שתתן לי הדמים עד זמן פלוני הפל לפי התנאי והרב המחבר כתב צריך עיוןא וכפסקא קמא משמע דהא מהיכא דנפקא לן מתנה היא ועוד מדגרסינן בבבא מציעא הרי שמכר שדהו באלף וזו ונתן לו חמש מאות וזו מלמדן אותו שלא יחזרו כיצד כותב לו אני פלוני קניתי שדה פלוני מפלו' והרנינו נושה בו וכו' ואי ס"ד כל חד מינייהו קני' ליקנייהו וניהליה בקניין או בנחזקה ותו לא מצי הדר בהו ותו גרסי' בנחזקת הפתים במה דברים אמורים בנחזקה שיש עמה טענה כגון לוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אבל בנחזקה שאין עמה טענה כגון נתן מתנה ואחים שחלקו ומחזיק בנכסי הגר ועל וגדר הרי זו נחזקה שמע מינה נחזקה במקר לא קני בלא דמים וגרסינן נמי במס' קידושין מכר לו עשר שדות בעשר מדינות פיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן בד"א שנתן לו דמי כולן וכו' ש"מ אחר הדמים בעיני נחזקה וגרסי' נמי גבי שתי שטרות הן אם קדם מוכר וכתב לו את השטר כגון אותה ששנינו כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו פיון שהחזיק זה בפרקע נקנה לו שטר בכל מקום שהוא ואוקימנא למתניתין בשטרי אקנייתא ורבינו שלמה פירש כגון דקנו מהשתא או כאבני דאמר עדיו בחיתומיו זכין לו אי ס"ד בקניין לחודיה קני פיון שהפרקע קנוי לו בקניין גרידא היכי קאמר שהחזיק בפרקע נקנה שטר בכל מקום שהוא הרי קנויה לו מעיקרא ש"מ קניין לא מהני במקר בלא דמים והא דגרסינן בריש גמרא דמסכת קדושין בכולהו קני לבר מאשה לפי שאין אשה נקנית בחליפין דמשמע דמכר נקנה בחליפין ה"א לאו חליפין ניהו דהא מטבע לא עביד חליפין אלא מעות ניהו דמי לחליפין ובגנוסחא ספרדית דגרסי גזירה שמא יאמרו אשה נקנית בחליפין ובמכר לא גזרינן ביה דמעות ניהו ויקנה לרב אחא בפסיק' דבהר סיני ונחזקה נמי לא מהני' אלא במתנה ודוכתא דרגילי דמחזיק לא קני אע"ג דיהיב כספא וכת' שטרא עד דמחזיק ובתשובות לרבי' האי משמע דהכי סבירא ליה דקאמר היכא דאודי שמעון דזבנה לארעא לראובן וקביל מיניה זוזי אע"ג דליכא סהדי ולאו במקום שכותבין את השטר קמו להו זביני והי מינייהו דאתי למיהדר לאו כל כמיניה וכן בנחזקת הפתים אם טען ראובן דיהב ליה לשמעון להא ארעא במתנה ואיחזיק בה במימריה ובהורמניה ואודי שמעון בהכי לאו כל כמיניה למיהדר וכן שטר דכתב ליה על הנזיר שדי מכורה לה שדי נתונה לה וקא מודי השתא דכתב ידו היא ומסורה ומסריה ניהליה למיגניא ביה וקא אתי למיהדר ביה לאו כל כמיניה דקיימא לן דלא איברי סהדי אלא לשקרי ומדלא איירי אלא במתנה ש"מ דסבירא ליה במקר לא קני ור' שמעון הנידא איירי בכולהו נמי במתנה ובקנין איירי בין במקר ובין במתנ' אבל ר"ש פירש על הגאולה זו מכירה שמכר לו בדמים ולא קיבל מעות ובא לקבל מכירתו ע"י קניין ורבינו ברוך פירש מכירה ממש בדמים והכי ניקנו דכסף שהו כסף או פרוטות הנזקרים מעו' במקום שאין כותבין את השטר אי נמי פריש במקו' שכותבין ושניהן מודים קנה ואפ' במקום שכותבין או בנחזקה או בחליפין נמי קני בין במקר ובין בכסף דקנה דוקא שנתן לו הדמים מעכשיו אבל בחוב שהוא חייב לו לא קנה דקיימא לן מלנה להוצאה ניתנה כדמוכח בפרק שני דקידושין ושיון במקר שזה קנה ואי מלנה להוצאה ניתנה במאי קנה ש"מ לא קנה ושטר דוקא שמודה לו או שכתב

בכתב ידו או שְׁמֵסֵר לוֹ בְּעֵדִים אֵע"פ שְׂאִין עֵדִים אֲלֵיבָא דר' אֶלְעָזָר אִי נְמִי בְּעֵדִים חֲתִימָה לרַבְּנָן דְּוּמְיָא דְשֵׁטֵר קִידוּשִׁין שְׂאֵם קִידוּשָׁה בְּשֵׁטֵר שְׂאִין עָלְיוּ עֵדִים לרַבְּנָן אֵינָה מְקוּדָּשֶׁת כְּדַאִתָּא בְּגִמְרָא הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּתַמְרָה וְאַפִּי לרַבְּנָן אִם לֹא מָסֵר לוֹ בְּעֵדִים לֹא קָנָה עַד שְׂיַגִּיעַ הַשֵּׁטֵר לְיָדוֹ כְּדַכְתִּיב וְכַתוּב בְּסִפְרָא וְחֲתוּם וְהָעֵד עֵדִים וְכַתְּבִיב וְאַקְשָׁה אֶת סִפְרָא הַמְקִנָה וְאַפִּי לְאַבְיֵי דְאָמַר עֵדְיוֹ בְּחִיתוּמְיוֹ זָכִין לוֹ וְדוּקָא דְמֵטָא שְׁטָרָא לְיָדוֹ אֲבָל לֹא מֵטָא שְׁטָרָא לְיָדָהּ לֹא כְּדָאמַר בְּפִרְקָא קַמָּא דְבָבָא מְצִיעָא: וּמְסַתְּבָרָא אֲפִי לר' אֶלְעָזָר דְאָמַר עֵדְיוֹ מְסִירָה כְּרִתִּי הֵיכָא דְמֵטָא שְׁטָרָא לְיָדָהּ זָכִין לוֹ חוֹתְמִיו מְשַׁעֵת חֲתִימָתוֹ לְגַבּוֹת מְשַׁעֵבְדִי וְכִי פְּלִיגִי ר' אֶלְעָזָר וְרַבְּנָן לְעֵנְן מֵאִי דְבָעֵי לְמִקְנֵי בְּשֵׁטֵר הוּא כְּדָאמְרִינוּ בְּפִרְקָא מִי שְׁהִיָּה נְשׂוּי דְלֹא קָנִי אֲלֵא אוֹ בְּחֲתִימָה אוֹ בְּמְסִירָה הוּא דְפְּלִיגִי וְאַבְיֵי אֲלֵיבָא דְדַבְרֵי הַפֶּל קָאמַר דְאִי כר' מֵאִיר סְבִירָא לִיהָ הֵנָּה לִיהָ לְמִימַר הֵתָם הָא מְנִי ר' מֵאִיר הֵיא וְדוּקָא בְּשֵׁטֵר שְׂאִין בּוֹ קִנְיָן אֲבָל בְּקִנְיָן לֹא בָּעֵי מְסִירָה: וּמְשַׁעֵת קִנְיָן זָכָה וְאִם הוּא שֵׁטֵר מְכָר אוֹ שֵׁטֵר מִתְּנָה בְּאַחֲרִיּוֹת מְשַׁעֵת הַקִּנְיָן זֹכָה וְגוֹבָה מְנַכְסִים מְשׁוֹנְעֵבְדִין וְהָכִין כְּתַב רַבִּינוּ הֵאִי זצ"ל הֵתָם דְאֶקְנִיתָה בְּגוֹ זִמְנִיָּה כְּשֵׁטֵר דְמֵיָא וְגוֹבָה מְנַכְסִי מְשׁוֹנְעֵבְדִין וְהָא דְגָרְסִינוּ הֵתָם שְׂאֵנִי אוֹמַר כְּתוּבִין הֵיוּ וְנִמְלִיף עָלֵיהֶן שְׂלֵא לִיתְנָם בְּשֵׁטֵר דְלֵאוּ אֶקְנִיתָא קָאמַר: (הַגְּהָה לְעִיל) מִיָּהוּ מְסַתְּבָרָא כְּחֻמֵי צְרַפְתַּי דְחֻזְקָה וְקִנְיָן לְחֻזְקָהּ קִנְיָן בְּכָל מְקוּם בְּלֹא דְמִי אֲפִי בְּמְקוּם שְׂפוֹתְבִין אֶת הַשֵּׁטֵר מֵהֵיכָא דְנִפְקָא לָן חֻזְקָה לְאוּ מִתְּנָה הוּא שְׁהִירִי כְּמָה כְּסָפִים הוֹצִיא אוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכִיבוּשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָא דְאָמַר מְלַמְדִין אוֹתָן שְׂלֵא יַחֲזִרוּ בְּתוֹרַת עֲרַבּוֹן נָתַן לוֹ הַדְּמִים כְּדְמוּכַח בְּפִרְקָא הַשׁוֹכֵר וְנִצְרָף לְדָמִי כְּדְנִפְקִי וְעֵאִיל אֲזִיזִי וְהָא דְאָמְרִינוּ בְּחֻזְקַת הַבָּתִּים כְּגוֹן נוֹתֵן מִתְּנָה הוּא הַדִּין לְמְכָר וְיִתְנָא רִישָׁא מִתְּנָה וְהָא דְלְמַכָּר וְיִתְנָא סִיפָא מְכָר וְהָא דְמִתְּנָה כִּינּוּן שְׁהִחֻזִיק זֶה בְּקִרְקַע נִקְנָה שֵׁטֵר כּו' עַד כָּאן: גְּרָסִינוּ הֵתָם שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הֵן זָכוּ בְּשֻׁדָּה זֹו לְפָלוּגִי וְכַתְּבוּ לוֹ הַשֵּׁטֵר חוֹזֵר בְּשֵׁטֵר וְאֵינוֹ חוֹזֵר בְּשֻׁדָּה ע"מ שְׂתַכְתְּבוּ לוֹ אֶת הַשֵּׁטֵר חוֹזֵר בֵּין בְּשֵׁטֵר בֵּין בְּשֻׁדָּה וְקִשְׂיָא לְהוּ לרַבְּנָנָא.

וְהָא קִי"ל כֹּל הָאוֹמֵר ע"מ כְּאוֹמֵר מְעַכְשָׁיו דְמִי: וְאַמְאִי חוֹזֵר וְכִי הָרַב קְרוּבּוֹ זצ"ל דְכִינּוּן דְאָמַר עַל מְנַת כְּמֵאן דְאָמַר לֹא תִקְנָה אֲלֵא בְּשֵׁטֵר וּמְסַתְּבָרָא דְלֵא אֶמְרִינוּ כְּאוֹמֵר מְעַכְשָׁיו דְמִי אֲלֵא בְּגִיטִין וְקִידוּשִׁין וְכִי"ל כֹּל הָאוֹמֵר ע"מ כְּאוֹמֵר מְעַכְשָׁיו תְּהֵא מְגוֹרְשֶׁת ע"מ שְׂתַתְּקִינִים הַתְּנָאִי וְכְשִׁנְתְּקִינִים הַתְּנָאִי אֵינְלֵאִי מִיְלִתָּא דְמֵהֵיא שְׁעָתָא אֵינְרִשָׁא לָהּ וְאִי פְּשֻׁטָה יָדָהּ וְקִינְיָנָהּ קִידוּשִׁין מֵאַחַר וְנִתְקַרְעַה גֵּט אוֹ שְׂאָבֵד הָרִי זֹו מְגוֹרְשֶׁת לְחוּמְרָא כְּדָאמְרִינוּ בַּע"מ שְׂתַתְּנִי לִי מְאִתִּים זֹו.

וְאַמְרִינוּ עָלָהּ וְהֵיא תִתֵּן אֲבָל בְּמִמוּנָא אֲפִי תִתְקִינִי הַתְּנָאִי לֹא אֶמְרִי אֵינְלֵאִי מִיְלִתָּא דְמַעֲיָקְרָא מְכָר הוּא וְאִי הָדְרִי בִינִי וּבִינִי לְאוּ פְלוּם הוּא אֲלֵא בְּכָל זְמַן שְׂלֵא נְגַמַר הַמְכָר חוֹזֵר וְאַפִּי בְּגִיטִין וְקִידוּשִׁין אִי אָמַר לָהּ ע"מ שְׂתַתְּנִי לִי מְאִתִּים זֹו יְכוּל בְּעַל הַתְּנָאִי לֹאמַר אֵינִי רוֹצֵה וְאֵינָה מְגוֹרְשֶׁת מְדָגְרְסִינוּ הֵתָם אָמַר רַבָּא מִתְּקַנְתוּ שְׂל הַלֵּל נְשַׁמַּע אָמַר לְאַשְׁתּוֹ הָרִי זֶה גִיטָף ע"מ שְׂתַתְּנִי לִי מְאִתִּים זֹו וְנִתְנָה לוֹ מְדַעְתּוֹ מְגוֹרְשֶׁת בְּעַל כְּרַחוּ אֵינָה מְגוֹרְשֶׁת דַּע"ג דְקִי"ל כֹּל הָאוֹמֵר ע"מ כְּאוֹמֵר מְעַכְשָׁיו דְמִי דוּקָא כְּשִׁינְתְּקִינִים הַתְּנָאִי מְדַעְתּוֹ וְתַמִּיָּהּ לָן הֵיכִי לֹא אֵינִי רַבִּינוּ אֶלְפָס מִתְּקַנְתוּ שְׂל הַלֵּל כְּדְרָבָא וְרַבִּינוּ הֵאִי פְּסִק כְּלִישְׁנָא בְּתָרָא דְרַבָּא וְגָרְסִינוּ בְּתוֹסְפָתָא הָאוֹמֵר לְאַשָׁה הָרִי אֶת מְגוֹרְשֶׁת ע"מ שְׂתַתְּנִי לִי מְאִתִּים זֹו וְחוֹזֵר וְאָמַר לָהּ הָרִי אֶת מְגוֹרְשֶׁת מְעַכְשָׁיו לֹא אָמַר פְלוּם כִּי צַד יַעֲשֶׂה נוֹטְלוֹ הֵימְנָה וְחוֹזֵר וְאָמַר לָהּ הָרִי זֶה גִיטָף מְעַכְשָׁיו וְנוֹתְנָה לָהּ: וְהָא דְאָמְרִינוּ בְּקִידוּשִׁין

התקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקודשת וישלים מאי טעמא פיון דאמר לה מנה וניהב לה דינר כמאן דאמר לה מעכשיו דמי ומקודשת ואינה יכולה לחזור בה אבל בעל התנאי יכול לחזור בו כל זמן שלא השלים הקא נמי יכול לחזור בו ולומר איני רוצה שתכתבו לי השטר והא דגרסינן התם אמר לה בפני שנים הרי זה גיטיה ע"מ שתשמישי את אבא שלש שנים וחזר ואמר לה בפני שנים הרי זה גיטיה ע"מ שתתני לי מאתים וזו ואוקים לה ר"ש בשלא נתן לה מתחילי הגט ולסבר דילן אפילו נתן לה הגט חוזר כל זמן שלא השלי תנאי ובשטת התנאי תשוב לרבי אלפס פשהגי גט לידה אינו יכול לבטל הגט שנתן לה על תנאי בע"מ ומעכשיו: והיא דקנה נכסים שיש להן אחריות.

דאמר קרא ניתן להם אביהם מתנות כו' ואיבעיא לן בעי ציבורין או לא בעי ואסיקנא ציבורין לא בעי אגב וקני בעי קני לך האי ארעא בחד מהנה אקנייתא ואגבן קני לך נכסים דאית לי בדוד פלן ומדקני לה לארעא בשטר מתנה בקניין או בחליפין קני להו למטלטלין ואפי' שדה במקר ומטלטלין במתנה וכי מקני ליה ארעא לא בעי ליה למיתבה ניהליה במתנה אלא אפי' בשכירות ואי נמי בשאלה ואי מזכי ליה ע"י אחר לא פיון דקני לה בחליפין כדאי בזיכוי ודווקא שדה ומטלטלין לא אחר לא וכל המטלטלי' מקנו באגב ואפי' מטבע דלא מקני בחליפין נקנו באגב ארעא כדגרסינן בהמוכר את הספינה דרב ספרא הווי ליה תריסר אלפי זוזי בי חזנאי אקניהו ונהלי' לרב שמואל בר אבא אגב אסיפא דביתא ובעו בדא דאיסור גרסי' אי אגב ארעא לית ליה ארעא ומסתב' נמי אותיות דלא מקנו בחליפין אגב ארעא מקנו בהמוכר את הספינה אהא דאמר אותיות ליקנות במסיר' מהא דגרסי' התם אי קדם מוכר וכתב לו את השטר כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו פיון שהחזיק זה בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא וזהו ששנינו נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות ומשנינו אגב שאני ש"מ אותיות נמי ניקנות באגב לא כתיבה ומסירה דומיא דמטבע דקנה באגב לחודיה ור"ח כתב דאגב כמסיר' לחודה היא ולא מקנו אלא בשטר ולא נהירא לן.

והא דגרסי' בסוף גמרא דשני' אוחזין בששטר כתובה יוצא מתחת ידה. אלמא אותיות לא מקנו לא באגב ולא בקניין אלא במסירה.

דאם איתא ניהוש לאגב וכתב גאון איתתא שאני דלית לה קרקע דהא קנימא לן מה שקנת' אשה קנה בעלה ופשוט מינה מיהא דבקנין לא קני וליתא דהתם בשנתגרש' עסיקינו ורבנות' פסקי דבעינו באותיו' כתיבה ומסירה ומסתמא דכולי האי לא חיישינו דלקוחות לא הווי בהכי ולקמן כתבינו סברא דילן: גרסי' בפרק קמא דבבא קמא מוכר לו עבדים וקרקעות ומטלטלין החזיק בקרקעו' קנה מטלטלין במטלטלי' לא קנה קרקעו'.

אבל מטלטלין דלא אפשר בחזק' דמטלטלין לא קנה אלא במשיכה ולא דמי (נ"א ואף מטלטלין לא קני דמטלטלין לא קני בחזק' אלא במשיכה ודמי) להא דגר' בגיטין החזיק בעציץ אף עציץ לא קנה דהתם חזק' איפא משיכה ליפא עבדי' ומטלטלין החזיק בעבדי' לא קנה מטלטלין מטלטלין לא קנה עבדי' והתנ' החזיק בעבדי' קנה מטלטלין ואסיקנא דכ"ע עבדא כמטלטלי דמי והא דתניא קנה בכפות ועודו עליו והא דתניא החזיק בקרקעות קנה עבדים בעומדים בתוכה ואע"ג דקנימא לן דלא בעינו צבורין מטלטלי דנידי שאני וכו' הילכתא דעבדא כמטלטלי דמי לענין אגב, ולענין גוביינא כדפסיקנא הלכה אין

גובה מן העבדים ולכל מילי דכתיבי בקראי קיימא לן כמקרקעי דמי פגון לקנותו בשטר ובחזקה ולשבועה ואונאה וכגון גזילה דפסק רב הלכה כר' מאיר דאמר בעבדי' אומר לו הרי שלח לפניה וכו' הילכתא והדין סברא דרבינו יעקב ולא פהגהה שהגיה בפ' הגזל ולית הילכתא כר"מ.

דאמ' עבדא כמקרקעי דמי דקי"ל עבדא כמטלטלי דמי. ואמר רבא לא שנו אלא שנתן דמי כולן.

אבל לא נתן דמי כולן לא קנה אלא פנגד מעותיו. ופירשו רבנותא בשנתן לו דמי כל המטלטלין נקנין באגב אבל לא נתן דמי כל המטלטלין אינו נקנין באגב אלא פנגד מעותיו ואית דמפרשי ארישא דמתניתין.

דקתני בכסף. וליתא ותניא נמי הכי יפה פח הכסף מפח השטר.

וכח חזקה מפח שניהם פח חזקה שאם מכר לו י' שדות בי' מדינות פיון החזיק באחת מהן קנה כולן בד"א בשנתן לו דמי כולן אבל לא נתן לו דמי כולן לא קנה אלא פנגד מעותיו. ועשר שדות שאין סמוכות זו לזו כמטלטלין הניקנין באגב דמי.

ואם לא נתן דמי כולן לא קנ' אלא פנגד מעותיו ל"ש עייל ונפיק אזוי ול"ש לא עייל ונפיק אזוי ודווקא בעשר מדינות שאינן סמוכות זו לזו אבל שדה אחת ונתן בתורת פירעון קנה הכל במקצת דמים ל"ש עייל ונפיק ול"ש לא עייל ונפיק אזוי.

הוא הדין בחזקה ובקניין והיינו מתניתין דתנו בכסף ובשטר ובחזקה אבל בתורת ערבון אמרינן בפרק המוכר נתן מקצת דמים קנה הכל ודעייל ונפיק אזוי קנה הכל ואי לא לא קנה פלום אבל רבי חונאל סבירא ליה בתורת ערבון ועייל ונפיק אזוי קנה פנגד מעותיו ובתורת פירעון לא קנה פלום ומנהגא דתגרי בתורת פירעון קנה הכל ובתורת ערבון לא קנה וכופל במנהג ובדברי רבינו האי חזקה וקנין לא מהני היכא דעאיל ונפיק אזוי וצריך עיון דמשמע כסף בתורת פירעון וכולהו בתורת קנייה קנה הכל ועאיל ונפיק אזוי בעינא פתיב' כדאיתא התם רשב"ג אומר מלמדן אותן שלא יחזרו פיצד פותב אני פלוני בן פלו' מכרתי שדה פלו' לפלוני ונפרעתי מהן חמש מאות זוז והריני נושה בה חמש מאות זוז: ומסתברא דבהכי מיתרצא קושיא דרבנות' דקשיא לן התם ופרישנא לה בדוקתא אחריתי ואין זה מקום להאריך גרסינן התם ר' עקיבא אומר קרקע כל שהוא חייב בפניאה ובביפורים ולקנות עמה נכסים שאין להן אחריות ש"מ כל ארבע אמות דכתבי' בשטרא לאו דווקא ורבא נמי הא אקני ליה אגב אסיפא דביתא ש"מ פרוזבול ואגב חז דניא אית להו וכי היכי דאמרינן בפרוזבול מזפה לו שדהו ואמרינן נמי שהשאיל לו מקום לתנור ולכירים פותב עליו פרוזבול הכי נמי לענין אגב בשאלה או בשכיר' סגי והוא ובתשובות לרבינו אלפס אין סומכין על קרקע ארץ ישראל אלא בהרשאות משום תקנה שלא ישתקע ממון בני אדם אצל המופקד ולא על דרך עיקר תשובה לרבינו שמואל אבן חפני נהגו לכתוב בהרשאות ד' אמות מחלק המורש' שבארץ ישראל שלא יחזיק האפיטרופוס בו ולא יקנה כ"א מקומו ידוע ולא ממיצר במצרים והאפיטרופוס אינו קונה קרקע הניתן לו ולא המטלטלין שעל גביו והרי הוא שליח וע"כ אמרינן בגמ' כי אתא נפיק לאפיה עד תוף ואמרי רבנותא רב פפא יצא לקראת רב שמואל בר אבא שלא יבוא

וַיַּחְזִיק בְּקַרְקַע שְׁנֵתָנוּ לוֹ בְּמִתְנֵה שְׁאֵם יַחְזִיק בּוֹ יֵשׁ לוֹ לְהַחְזִיק בְּמִטְלָטְלִין וְצָרִיף לְמוֹנְעוֹ
שְׂלֵא יַחְזִיק בְּקַרְקַע שְׁנֵתָנוּ לוֹ וְלֹא בְּרִיר לָן הָאֵי טַעְמָא וְהָאֵי דְנִפְק לְאַפֵּיהּ שְׁשֻׁמְח בְּהִבְתָּא
הַמְעוֹת וְהָרַב הַמְחַבֵּר כְּתִב יֵשׁ שְׁסוּמְכִין עַל ד' אַמּוֹת שֶׁל קְבוּרָה וַיֵּשׁ אוֹמֵר וְהוּא שְׂיֵשׁ לוֹ
וְהָכִי מִסְתַּבְּרָא מְדַגְרְסִינוּן בִּפ' חֲזָקַת הַבְּתִים גַּבֵּי מְכַר לוֹ פְּרָה מְכַר לוֹ טְלִית וְלִיחֻוּשׁ דִּילְמָא
מְטַלְטְלִי אַגַּב מְקַרְקַעֵי אַקְנֵי לִיה פְּגוֹן דְּאָמַר יְדַעְנָא בֵּיה דְלֹא הֵנָּה לִיה קַרְקַע מְעוֹלָם
וְגַרְסִינוּן נְמִי בִּפ' הַזְּהָב וְלִיקְנִיגָה אַגַּב אַרְעָא דְלִית לִיה ש"מ וְהוּא דְאִית לִיה וְקַמְאֵי מוֹקְמֵי
לִיה בְּגַר: אֵי נְמִי בִּישְׂרָאֵל שְׁאָבִיו קִיָּים דְלִית לִיה בְּאַרְצָא יִשְׂרָאֵל וְלִיתָא וּמִסְתַּבְּרָא נְמִי
דְּבַעֲיָנוּ מְקוּם מְסוּנֵיָים כְּדָא מְרִינוּן צְפוּנוֹ לְפָלוּנֵי וְעַמּוֹ מְאָה צָאן וּמְאָה חֲבִיּוֹת וְכוּ' וְאֵי לֹא
לֹא קְנֵי מְדַגְרְסִינוּן הַמוֹכֵר נְכֶסֶיו לְעַבְדּוֹ יֵצֵא לְחִירוֹת שְׁיִיר קַרְקַע כֹּל שֶׁהוּא לֹא יֵצֵא לְחִירוֹת
דְּכִינוּן דְלֹא קָנָה קַרְקַע דְלֹא יֵצֵא לְבְרוּרֵי עֲצָמוֹ נְמִי לֹא קָנָה דְלֹא פְּלִיגֵי דִיבּוּר' אֲלֵמ' אָמַר
קַרְק' וְלֹא פִירֵשׁ לֹא קָנָה קַרְקַע הֵכָא נְמִי לֹא שְׁנָא הִילְכָף בְּעֵי לְמִיכְתַּב ד' אַמּוֹת בְּצַפּוֹן
חֲצָרֵי גְרָסִי בְּפִרְק חֲזָקַת הַבְּתִים אַקְנֵי לִיה מְטַלְטְלִי אַגַּב מְקַרְקַעֵי גַבֵּי מְקַרְקַעֵי גַבֵּי
מְטַלְטְלִי וְהוּא דְכְתִב לִיה דְלֹא פְּאִסְמְכְתָּא וְדְלֹא כְּטוֹפְסָא דְשְׁטָרֵי וְדוּקָא דְאָמַר לִיה אַגַּב
הָא לֹא הָכִי לֹא גַבֵּי: יְרוּשְׁלָמֵי בִּפ' שְׁבוּעַת הַעֲדוּ' עַל מְנַת שְׂיֵשׁ לִי רְשׁוֹת לְגַבּוֹת מִן
הַמְטַלְטְלִין לֹא גַבֵּי אָמַר ר' מוּנָא אֵין כְּתִב וּמַר אַע"ג דְלִית בֵּיה דִּינָא יְהִיב גַּבֵּי וְטַעְמָא לְקַמֵּן
בְּאוֹת תְּנַאי וְכְתִב ר"ח אִם כְּתִב לְלוֹה הַמְלוֹה אַע"ג דְלִית בֵּיה דִּינָא גַבֵּי מְטַלְטְלִי וַיְהִיב
לְמַלוֹה פְּלוּמַר אַע"פ שְׁאִינוּ מִן הַדִּין נִתְרַצִּיתִי לָהּ כְּדֵי שְׁתַּגְּבֶה הַלְנוּאָה זֹו גַבֵּי מְטַלְטְלִין
וְהִנְקִדְנִין כּוֹתְבִין בְּכַתְּבוֹת דְאִית בְּהוֹן אַחֲרֵירוֹת וְאַגְבֵּן דְלִית לְהוֹן אַחֲרֵירוֹת כְּדֵי שְׁתַּגְּבֶה
מְטַלְטְלִין שְׁמַכְר בְּעֵלָה: מְאָמַר רַבֵּיעֵי אַחֲרֵירוֹת גְּרָסִינוּן בְּפִרְק גִּט פְּשׁוּט הַמְלוֹה אֵת חֲבֵרוֹ
בְּשֻׁטֵר גּוֹבָה מְנַכְסִים מְשׁוּעֲבָדִים וְאַפִּילוּ לֹוה מְשׁוּעֲבָד לְבַעַל חוֹב מְדַר' נִתְּן דְתַנְיָא ר' נִתְּן
אוֹמַר מְנִיִּין לְנוֹשֶׁה בְּחִבְרֵוֹ מְנָה וְחִבְרֵוֹ בְּחִבְרֵוֹ מְנִיִּין שְׁמוּצִיאִין מְזֵה וְנוֹתְנִין לְזֵה שְׁנַאֲמַר
וְנִתְּן לְאַשֶׁר אֲשֵׁם לוֹ וְהִנֵּי מִקְלֵי מַחֲיִים אֲבָל לְאַחַר מִיתָה מְטַלְטְלִין נִינְהוּ וְלֹא מְשַׁעֲבָדֵי
אַלְא בְּתַקְנָתָא דְבְּתַרְאֵי לְמַר רַב כְּהֵן צְדָק וְאַפְּל' חֲתִים בְּעַל חוֹב בְּשֻׁטֵר זְבִינֵי לֹא אֵיבֵד אֵת
זְכוּתוֹ וּמְשַׁתְּבַע וְשִׁקִּיל וְאַסִּיקְנָא אָמַר רַב פְּפָא הִילְכְתָּא מְלוֹה עַל פֶּה גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁים
שְׂלֵא תִנְעוּל דְלַת לְפָנֵי לוֹיִם וְאִינוּ גּוֹבָה מִן הַלְקוּחוֹת מְשׁוּם דְלִית לָהּ קְלָא וּמִסְתַּבְּרָא דְהָא
דְּגְרָסִי בְּקוּדוּשִׁין אָמַר רַב פְּפָא הִילְכְתָּא מְלוֹה עַל פֶּה גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין מְאִי טַעְמָא
שְׁיַעֲבוּדָא דְאוּרֵיִיתָא בְּמַלוֹה דְכְתִב בְּאוּרֵיִיתָא קְאָמַר כְּגוֹן הָאֲשֶׁה שְׁהִבִּיאָה חֲטָאָתָה וּמִתָּה.

דְּהֵיִיא כְּמָאן דְכְתִב בְּשֻׁטֵר דְמָיָא וְדוּקָא הַלְנוּאָה אֲבָל מְכַר אִפִּי' ע"י עֲדִים גּוֹבָה מְנַכְסִים
מְשׁוּעֲבָדִים כְּדָאֵי בַּפְחוּז"ה אָמַר רַב הַמוֹכֵר שְׂדֵהוּ בְּעַדִּי גּוֹב' מְנַכְסֵי מְשׁוּעֲבָדֵי וּמְלוֹה
הוּא דְעַבִּיד אֵינִישׁ דִּיזִיף בְּצִינְעָה אֲבָל מָאן דְזָבֵן אַרְעָא בְּפִרְהֶסְיָא זָבִין כִּי הִיכִי דְתִפְיִק
עֲלֵיהּ קְלָא וְאַפִּי' בְּעַדִּים גּוֹבָה מְנַכְסִים מְשׁוּעֲבָדִים: יְרוּשְׁלָמֵי בְּפִרְק מִי שְׁהִנָּה נְשׁוּי ד'
נְשִׁים הֶרָאוּשׁוֹנֵי קוּדְמַת לְשִׁנְיָה וְהַשְּׁנִיָּה לְשִׁלְיָשִׁית וְשִׁלְיָשִׁית לְרַבִּיעִית הֶרָאוּשׁוֹנֵי נִשְׁבַּעַת
לְשִׁנְיָה וְכוּ' אָמַר בֶּן נָנְס וְכִי מְפָנֵי שְׁהִיא אַחֲרוֹנֵי נִשְׁכְּרָה אֲלָא אַף הִיא לֹא תִפְרַע אֲלָא
בְּשׁוּבָה וְאַסִּיק רַב נַחְמָן דְכּוֹלֵי עֲלָמָא בְּעַל חוֹב מְאֻחָר מַה שְׁקָדָם וְגָבָה לֹא גָבָה וְהֵכָא
חִיִּישִׁינוּן שְׁמָא יְכֶסֶיף קָא מִיפְלִגֵי וּפִירֵשׁ רַב אֶלְפֶס תַּנָּא קְמָא סְבַר חִיִּישִׁינוּן שְׁמָא תְּכֶסֶיף
וּבֶן נָנְס סְבַר לְשְׁמָא תְּכֶסֶיף לֹא חִיִּישִׁינוּן וְלֹא נְהִירָא לָן וּפְסַק כְּרַב נַחְמָן דָּאֵמ' מַה שְׁגָבָה
לֹא גָבָה וְהָא דְגְרָסִינוּן בְּעַרְכִּין מַה שְׁגָבָה גָבָה אֵיתְמַר מְשֻׁמִּיָּה דְגָאוֹן דוּקָא הַקְדָּשׁ: דָּאִין
הַקְדָּשׁ מוּצִיא מִיַּדֵי הַקְדָּשׁ אֲבָל הַדְּיוּט מוּצִיא וְאַיְכָּא מָאן דְמוֹקְמִים לָהּ בְּמִטְלָטְלִין דוּקָא

דמקרקעי אבל מטלטלין מה שגבה גבה דלית בהו דין קדימ' דלית להו קלא פדאמר רבא עשה עבדו אפותיקי לאחר ומכרו אין בעל חוב גובה ממנו עשה שדהו אפותיקי לאחר ומכרו בעל חוב גובה הימנו מאי טעמא האי אית ליה קלא אשפתן לרב צמח ולרב נחשון ורבנותא קמאי דפסקי מה שגבה גבה.

כדאשפתן בערכין ובריש פירקין לאיפא דאמרי אמר דכולי עלמא מה שגבה גבה ואיפא דמקשו מהא דתנו השנייה מוציאה מיד הלקוחות, והראשונה מיד השנייה, דמשמ' דבעל חוב שקדם וגבה.

מה שגבה לא גבה. ור"ח אייתי ליה סייעתא מינה.

וש"מ מה שגבה לא גבה ואיתשיל גבי רב צמח גאון האי קושיא ולא איתברר ליה, ומסתבר' דאי איתא להאי קושיא לא היה שתיק מינה הגמרא מלאקשוני עלה ש"מ בעל חוב מאןחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה ש"מ דהתם ליפא קדימה דגובינא דכי מפקא שנייה מלקוחות אפתי לא נחתא ליה ולא תפשה מידי וקרקע בתוקת מריה קאי.

ואפתי שיעבדא דתרונייהו רמיא עליהו וכי מפקי פתובתייהו בבי דינא קמייתא זכיא ולא שיין גובינא בקרקע אלא היכא דתפיש פירות המחוברין בקרקע אי נמי זוי בזביני אי נמי גובינא בבי דינא הא לאו הכי לאו תפישא היא ובמטלטלין דכולי עלמא מה שגבה גבה דלית בהו דין קדימה וכי פליגי בקרקע פליגי וכדפר' והא דגרסי' המלוה את חבירו גובה מנכסי משועבדין דאייתי מינה רבינו האי ראיה דמה שגבה לא גבה לא דמי ללוקח דלוקח תחת הבעלים הוא ואחריות בעל חוב עליהו ואיהו נמי אדעתא דהכי נחית תדע דאם איתא דפשיטנו מינה אם פן למאן דאמר מה שגבה גבה מתני' דקתני שטר שיש בו אחריות גובה מנכסים משועבדין היכי מתריץ לה.

אלא לאו ש"מ דלא דמיא פלל והילכת' פאיפא דאמרי דריש גמ' בפ' מי שהיה נשוי ומה שגבה גבה דפסקא דקאמי' ובפ' המניח את הפד. וגרסי' קדמו בעלי חובות וכו' ש"מ בעל חוב מאןחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה ודחינו לא לעולם מה שגבה גבה והתם במקרקעי כדגרסי' התם פנו דגזח קלא אית ליה ותורא נגחנא קרו ליה וכמאן דעשאו אפותיקי דמי וזה דרב נחמן דחייאתא היא.

ואמר רב צמח בר פלטיה היכא דתפש' אותן תכשיטין דעבד לה בעלה מחיר הפישה היא ובעל חוב מוקדם לא מפיק דבעל חוב מאןחר שגבה מה שגבה גבה אבל שאר בגדים ותכשיטין ופרקמטי' וכל שפן קרקע אינו תפושין לה אלא פל הקודם שטרו זכה פשטרי דרב יוסף וכן הלכה ומה שאמ' רב שר שלום דכינו דכל נכסיו אחראין לכתובתה כמאן דתפיש להון דמי ואע"ג דבעל חוב קדם לאותה זכיא והא דאמרי' לא ניתנה כתובה לגבות מחיי' הגי מילי בשומא אי נמי דאתפש' בעל מקצת כתובת' ובעיא לאישתלומי מינה.

אין משיבין את הרב לאחר מיתה אלא פד קיבלנו מרבותינו הגאונים וכן אנו נהוגין בכתובת אשה ובעל חוב כמו שפירש"י: גרסינו בפרק גט פשוט מי נשא ואמר אבד שטר חובי אע"פ שאמרו עדים אנו כתבנו וחתמנו לו אין כותבין ונותנין לובד"א בשטרי הלואה אבל בשטרי מקח וממכר כותבין ונותנין וכן היה רשב"ג אומר הנותן מתנה לחבירו כו'.

במתנת בריא אמר מר חוץ מאחריות שבו מאי טעמ' לפי שאין כותבין שני שטרות על שדה אחת מאי טעמא דילמ' אתי בעל חוב וטרף ואמר ליה לבעל חוב שוף לי ארעא דאיקום בה נהדר תא וטרפה מינאי נהדר אזיל וטרף לכולהו ואסיקא לא צריכא דאתי מפת אבהתיה אמר מר חוץ מאחריות שבו.

הכי פתבינו רב נחמן אמר דכתבי הכי שטרך דנו דכתבינהו לא למגפי ביה לא מבני חרי ולא משעבדי אלא כי הכי דתיקום ארעא בידי דלוקח וטעמ' דכתב ליה הכי. הא לא כתב ליה הכי גבי דמינא לן אחריות טעות סופר הוא בין בשטר הלואה בין בשטר מקח וממכר עד דאמר ליה בפ' על מנת שאין לה עלי אחריות כי ההו' עובדא דההי' איתתא דיהב' לי זוזי להווא גברא למינפן ליה ארעא אזל זבין לה שלא באחריות אתא לקמיה דרב נחמן.

אמר ליה זיל זבין מיניה שלא באחריות נהדר זבנה ניהלה באחריות וכתב ר"ח דהלכה היא שנתתיב השליח למוכרה ואתמר משמיה דרב האי אע"פ שלא אמר המשלח לשליח הנהר שלא תקנה אלא באחריות חייב השליח כדגרסי' בפרק הכותב לענין שלומי שליח מאי אמר רב אשי חזינו אי אמר ליה הב זוזי ושקול שטרך לא משלם שקול שטרך והב זוזי משלם ולא היא בין כה ובין כה משלם דאמר ליה לתקוני שדרתיה ולא לעוומי וכתב רבינו יוסף אבן מג' דמצי שליח למימר ליה אי ניחא לה בלא אחריות לחיי ואי לא שקול זוזי ותסתלק מהיא ארעא ואנא מקבילנא לה בלא אחריות ואי זבנה שלא באחריות בפירוש נהי דאחריות דעלמ' לא קביל עליה כגון ערער דעלמא אחריות דנפשיה כגון בעל חוב דידיה מקבל כדגרסי' בפ' מי שהיה נשוי..

אמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות. ואתא בעל חוב דייעקב וקא טרף לה מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה מאי טעמא בעל חוב דייעקב כבעל חוב דעלמא דמי לרב האי אחריות דעלמא מחזיר ליה מה שנטל ממנו ואין על המוכר להוסיף בדמיו וליתן בכל מה שתבע ממנו המערער כדי להעמיד השדה בידי הלוקח אלא מה שנטל מחזיר.

אבל אם כתב לו אחריות בין בדאתי מחמתיה בין דלא אתי מחמתיה עליו להעמי' הקרקע ביזו והפל לפי תנאו ואמר רמי בר חמא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפן עליו במלן' וכו' גרסי' בפרק חזקת הבתים.

אמר רב המוכר שדהו בעדים גובה מנכסים משועבדין אם בא בעל חוב וטרפה גובה הלוקח מנכסים משועבדין דלקוחות גופייהו אפסוד אנפשייהו דהווי להו למידק אם מכר שדה אחר כן אם לאו.

ודנוקא דלא הנה ליה ללוה ארעא אחרנא בעידן הלואה אלא האי ארעא דזבין ואתא בעל חוב וטרפה לההיא ארעא דבתר הלואה הנה ליה ולא כתב ליה למלוה דאיקני הא לאו הכי לא מצי בעל חוב למיטרף מהאי לוקח דמצי אמר ליה הנחתי לה מקום לגבות הימנו ורבינו אפרים פירש גובה המוכר מכירתו מנכסים משועבדין דלוקח מאי טעמ' דלקוחות אפסודו אנפשייהו דאי בעי להו למידק אי פרעינהו לזוזי אי לא ובשם רבי' האי

אשכחן דאמר הילקת' מאן דזבין קרקע ולית ליה ראיה דיהב דמיה בְּחֻזְקַת שְׁלֵא נָתַן עַד שְׂבִיבֵי רְאִיָּה שְׁנָתָן וְהוּא הַדִּין לְנַעַל וּפְרָץ וּגְדַר כָּל שְׁהוּא.

וְהָיָה מִלִּי תוֹף ג' אָבֵל אַחַר ג' מִיָּגוּ דְּאִי בְּעֵי אָמַר בְּמַתְנֵה יְהִיבָה נִיְהִלִי כִּי אָמַר זְבִינְתָה וּפְרַעְתִּינָהוּ לְכוּלְהוּ זְוִי מְהִימָן וּמְסַתְבְּרָא דְבְקִיּוּם הַשְׁטֵר סְגִי כְּמוֹ שְׁשִׁנְיָנוּ בְּפ' מִי שְׁמַת בְּמִשְׁנֵי בַר קַפְרָא הָרִי שְׁהָיָה אוֹכֵל שְׂדֵה בְּחֻזְקַת שְׁלוֹ עַד אִם יֵשׁ עֵדִים הֲלֵךְ אַחַר הָעֵדִי וְאִם לֹא הֲלֵךְ אַחַר הַשְׁטֵר וְגֵרְסִי הֵתֵם בְּרַם נִרְאִין דְּבָרֵי רַב יוֹסֵף דְּאִמ' זֶה דְּבָרֵי חֲכָמִי דְּאָמַר הֲלֵךְ אַחַר הַשְׁטֵר אָבֵל ר' מֵאִיר אוֹמֵר מוֹדֵה בְּשֵׁטֵר שְׁכַתְבוּ צְרִיף לְקַיְימוּ וְעַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגִי אֲלֵא בְּשִׂאֵינוּ מְקַנְיָם אָבֵל בְּמִקְנֵי לֹא פְּלִיגִי וְהִילְכְתָּא אִי לִית לִיָּה רְאִיָּה דִּיהַב זְוִי מְקַנְיָם לִיָּה לְשֵׁטֵרָא וְתוֹ לֹא נֶאֱפִילוּ בְּשִׂאֵינוּ מְקַנְיָם נְמִי הִילְכְתָּא כְּבָר קַפְרָא דְּאִין צְרִיף לְקַיְימוּ כְּדֵאִיתָא בְּקִיּוּם דִּיזְד בְּעַל הַשְׁטֵר עַל הָעֲלִיוֹנָה וְגֵרְסִינוּ הֵתֵם אָמַר רַב פֶּפְאָ אַע"ג דְּאָמַר רַבְּנָן הַמוֹכֵר שְׂדֵהוּ שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת וּבָא בְּעַל חוֹב וְטָרַף אֵינוּ חוֹזֵר עָלָיו נִמְצָא שְׂאִינָה שְׁלוֹ חוֹזֵר עָלָיו וְרַב זְבִיד אָמַר אֵינוּ חוֹזֵר וְהִילְכְתָּא כְּרַב זְבִיד דְּאָמַר לְהִכִּי זְבִידִי שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת וְאִי קַבֵּיל עָלִי כֹל אֲנוֹסָא דְּמִתְלִיד לֹא מְקַבֵּל עָלֵיהָ אֲלֵא אֲנוֹס' דְּשְׂכִיחָא אָבֵל אֲנוֹסָא דְּלֹא שְׂכִיחָא לֹא כְּדִגְרְסִי בְּפ' מִי שְׂאַחְזוּ וְאָמַר רַבִּין בַּר שְׁמוּאֵל מְשֻׁמִּי דְּשְׁמוּאֵל הַמוֹכֵר שְׂדֵה לְחַבְרֵי שְׁלֵא בְּאַחֲרִיּוֹת אֵין מְעִיד לוֹ עָלִי וְכו' גֵרְסִי בְּבָבָא קַמָּא בְּפֶרֶק קַמָּא אֵין לוֹ אֲלֵא עֵידִית פְּוֹלָן גּוֹבִין מִן הָעֵידִית בֵּינוֹנִית וְזִיבוּרִית נְזִקִין וּבְעַל חוֹב בְּבִינוֹנִית וְכַתְּוִב' אֲשֶׁה בְּזִיבוּרִי כו' קְשִׁינָא אֶהְדְּדִי וְאָמַר רַבִּינָא בְּדַעֲוֹלָא קָא מִיְפְּלִיגִי וּפִי רַבִּינוּ אֶלְפִס וּר"ש מַד"א בְּעַל חוֹב וְכַתְּוִבַת אֲשֶׁה בְּזִיבוּרִית.

לִית לִי דְּעוֹלָא. מֵאֵן דְּאָמַר נְזִקִין וּב"ח בְּבִינוֹנִי אִית לִיָּה דְּעוֹלָא וּפִיר"ש אַע"ג דְּאִית לִי עֵידִית וּבִינוֹנִי וְזִיבוּרִי וּמְסַתְבְּרָא מַד"א ב"ח וְכַתְּוִב' אֲשֶׁה בְּזִיבוּרִי אִית לִי דְּעוֹלָא דְּאָמַר דְּבַר תוֹרָה בְּזִיבוּרִי וְהִיכ' דְּלִית לִי אֲלֵא בִּינוֹנִית וְזִיבוּרִית לִיכָּא נְעִילַת דְּלַת וְאוֹקְמִינָן לִיָּה אֲדֵאוּרִית וְגַבִּי מְזִיבוּרִית וּמֵאֵן דְּאָמַר בְּעַל חוֹב בְּבִינוֹנִית לִית לִיָּה דְּעוֹלָא וְקַיְימָא לָן כְּעוֹלָא וְהִכָּא לֹא אִיפְשִׁיט אִי בְּשֵׁלוּ הֵן שְׁמִין אוֹ בְּשֵׁל עוֹלָם וּפְלוּגְתָּא דְּרַב נַחְמָן וְרַב שְׁשֵׁת הִיא בְּפֶרֶק בְּתָרָא דְּכַתְּוִבוּ קַיְימ' לָן בְּשֵׁלוּ הֵן שְׁמִין דְּאִיתָמַר שְׁנִים שְׁהוּצִיאוּ שְׁטֵר חוֹב זֶה עַל זֶה.

רַב נַחְמָן אָמַר זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה וְאֶסִיקְנָן דְּכוּלֵי עַלְמָא אִי כְּהֶדְדִי נִינְהוּ אֲפוּכִי מְטַרְתָּא לְמָה לִי זֶה עוֹמֵד בְּשֵׁלוּ וְזֶה עוֹמֵד בְּשֵׁלוּ וְהוּא הַדִּין נְמִי הִיכָּא דְּאִית לִיָּה לְחַד בִּינוֹנִית וּלְחַד זִיבוּרִית וְאֶפְרִי לְמֵאֵן דְּאָמַר בְּשֵׁלוּ הֵן שְׁמִין דִּינָא הוּא.

דְּלֹא לִיְפְסוּד בְּעַל בִּינוֹנִית לֹא אָמַרִי דְּאִתִּי בְּעַל זִיבוּרִית בְּרִישָׁא וּמְפֹסֵד' לִיָּה אֲלֵא אִתִּי בְּעַל בִּינוֹנִית בְּרִישָׁא וְגַבִּי זִיבוּרִית מִינֵי וְהַשְׁתָּא דְּאִית לִיָּה בִּינוֹנִית וְזִיבוּרִית נְעִשָׂה בִּינוֹנִית שְׁלוֹ עֵידִית וְזִיבוּרִית בִּינוֹנִית וְיַחְזִיר לוֹ זִיבוּרִית וְהִילְכְּהָ לְכוּלֵי עַלְמָא מְטַרְתָּא הִיא כִּי פְּלִיגִי דְּאִית לִיָּה לְחַד עֵידִית וּבִינוֹנִית וּלְחַד זִיבוּרִית דְּרַב נַחְמָן סָבַר בְּשֵׁלוּ הֵן שְׁמִין וְאִי אִתִּי בְּעַל זִיבוּרִית בְּרִישָׁא וְגַבִּי בִּינוֹנִית מִחְבְּרִיָּה נְעִשָׂה בִּינוֹנִית.

עֵידִית וְזִיבוּרִי בִּינוֹנִית וּמְגַבָּה לִיָּה זִיבוּרִית וְאִי אִתִּי בְּעַל בִּינוֹנִית בְּרִישָׁא וְגַבִּי זִיבוּרִית. הִכִּי נְמִי מְפֹסֵד דְּהָדַר מְגַבִּי לִיָּה דְּהָא אִית לִיָּה עֵידִית וּבִינוֹנִית וְזִיבוּרִית.

ורב ששית סבר בשל עולם הן שמין ועבדי ביה דינא פי היכי דלא ליפסיד בעל בינונית
ואתי בעל זיבורית וגבי בינונית ומהדר ליה וקנימא לן פרב נחמן בדיני ובפולוגתא דאדמון
ורבנו תירגומא רב נחמן אליבא דרב ששית.

פגון שלנה זה לעשר שנים וזה לחמש שני' ואפי' ביומא דמישלים חמש וקנימא לן פרבנו
דאמר מר עבד איניש דינוף ליומיה ורבינו אפרים אייתי דבכולן הן שמין מההוא
דגרסינו באיזהו נשף בההוא דאמר ליה אי טרפי ליה מינאי מגבית לי מעידית דאית לך
וכו' עד פי אמר ליה מעידית הנה קנימא עדי עדית השתא דאזלא קנימא ליה עידית
במקום עידי עידית וחזינ' ליה פירושא דלא סלקא כלל ואפיש בה טובא ואקשינון כמה
קושיי ופריק פירוקי ואסיק' הילקתא פרב ששית דרב ששית הוא דסבירא ליה בשלן הן
שמין ורב נחמן אמר בשל עולם הן שמין ולא בריר לן וההיא מוכחא ראיתי מאיזהו
נשף לאו סייעתא היא ודחינו לכולי עלמא בשלן הן שמין דהא אתני ליה עידית דאית לך
לא מגבינא לך עידית דאית לי מגבינא לך ולהכי פרישנה לה.

ובתשובה לרבינו ששית בר' מנוח גאון זצ"ל תומין שפאו ליפרוע פתובה ואין להו אלא
עידית. אין יכולין לקנות זיבורית ולפרוע שפך מצינו בתוספתא אין לו אלא עידית כולן
גובין מן העידית.

ואפי' יש להו במקומן עידית וזיבורית במקו' אחר אין יכולין לגבות לזיבורית של מקום
אחר אלא מגבין לה מעידית של מקומן. והכי שדר רב נטרונאי פדאשפחן בתשובה בעל
חוב שפא לגבות עידית שבמקום קרוב וזיבורית במקום רחוק גובה עידית במקום קרוב
וכן הילקתא ובתשובה לרבי' אלפס זיבורית דקאמרי' שדה שעושה פירות ולא ארץ
גזירה שאינה עושה פירות.

ת"ר מפרן לאחר או לשלשה בני אדם פאחד כולן נכנסו פחת הפעלים. בזה אחר זה כולן
גובה מן האחרון.

ואסיק' מפרן לאחד בזה אחר זה וכגון שלקח עידית באחרונה והינו טעמ' דלא גבו כולהו
מעידית משום דאמר ליה טעמ' מאי אמור רבנו משום תקנתא דידי אלא בהאי תקנתא
לא ניקא לי.

ומסתברא דווקא בדינמי דלאו בני פירעון נינהו פדגרסי' אלא הכא בדינמי עסיקי' אבל
אשה ובעל חוב. איפא מאן דאמ' נזקין ובעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית משום
דאמר ליה אי שתקיתו שתקיתו ואי לא מהדרנ' ליה שטר' למריה ואזליתו כולהו
ושקליתו מזיבורית אצל נזקין ובעל חוב בזיבורית ליפא למימ' אי לא מהדרנא שטר'א
למריה מדלא פריף בגמ' אי הכי נזקין ובעל חוב נמי ש"מ דליפא למימר אי שתקיתו
אלא היכא דקא מפסיד ליה ולא נהירא לן וכי פריף מנזקין הוא הדין לבעל חוב דאי לא
תימ' הכי פתובת אשה לגבי עידית ובינונית הא ליפא למימר אי שתקיתו הילקח כולהו
גבי זיבורית אפי' היכא דלקח עידית באחרון' משום דאמר ליה אי שתקיתו ואפי' למאן
דאמר שטר חוב היוצא על היתומי' שפתוב בו שבת גובה מן העידית הכא שאני.

דהא מצי מדחי ליה משום האי טעמא דאי שתקיתו ור"ח אמר ש"מ דההיא דנחינו לטעמא
קמא דאי שתקיתו לאו למימרא דאי איתיה למוכר וקא מדחי להו לוקח באי שתקיתו

דמסלקי' להו לנזקין מעידית ולבעל חוב מבינוני' בהאי דסינתא קלישתא אלא דחויי קא מדחינו מלמיהוי טעמא.

דמתנא הכי ולא בריר לו ודאי בדינתמי דווקא דאם איתא הנה ליה למימ' אלא הכא היינו טעמ' משום דאמר ליה טעמא מאי אמור רבנן משום תקנתא וכו' וטעמ' דאי שתקיתו טעמא דבההיא פדאמר בפלוגתא דאדמון ורבנן נמי שאבד' לו דרף שזדהו פדאית' התם דרבנן סברי אי צנייתת צניית ואי לא מהדרנא שטרא למרניהו ולא מצית לאישתעוויי דינא בהדיהו ושמעתי שהגיה הרב אלפס בהלכות אלמא פרב נחמן סבירא לו וכאפיי הקלפף מימתמי או מלקוחות אפי' נזקין בעידית פשיטא מכר לוקח בינונית ושייר עידית אזלו כוליהו וגבו מעידית דהא אחרונה הוא מכר עידית ושייר בינונית וזיבורית לפניו סבר אפיי למימר אתו פולהו לגבי מעידית אמר ליה רבא מה מכר ראשון לשני פל זכות שתבוא לידו וכן הילכתא אמר רבא ראובן שפכר פל שדויתו לשמעון ואזיל שמעון ומכר שדהאחת ללוי ורבא בעל חוב וטרפה רצה מזה גובה רצה מזה גובה ולא אמרן אלא דזכו בינונית אבל עידית וזיבורית אמ' ליה להכי טרחי וזבני ארעא דלא סזינא לה: ופרשי רבנן דווקא שפכר בבת אחת דאי בזה אחר זה ולקח זיבורית באחרונה לא מצי בעל חוב למיגבא מבינונית דלוי וזיבורית דגבי שמעון משמעבד' ליה ובעדנא דזבין שמעון בינונית וזיבורית הנה ליה בת חורין ומה מכר לו שמעון ללוי פל זכות שתבא לידו.

וכיון דשמעון אית ליה רשות לאגבויי זיבורית לוי מדחי ליה גבי זיבורית אית ליה רשותא לאגבויי זיבורי' וכן הילכתא אמר אפיי ראובן שפכר שדה לשמעון באחריו' ואתא בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה עלי' דידי' הדר ואפיי' שלא באחריות נמי דאמ' ליה וכו' לא ניחא לי דליהוי ליה לשמעון תרעומת עילנאי איכא דמפרשי לה בשבח דקיימ"ל דהיכא דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא שקיל לה פולה ונהיב ליה ללוקח דמי שבחא פדאמרן שלש' שמין להן את השבח ומעלין אותן בדמים ואי אזיל ראובן ואמר ליה אנא פרענא לה חובה מהאי ארעא ולא תשקול שבחא דינא הוא דלימא הכי ולא מצי למימר ליה בעל חוב לראובן לאו בעל דברים דידי את ואיכא מאן דאמר משום דקיימא לן דלוקח לא מצי לסלוקי ליה בזוזי היכא דא"ל לא יתא לה פירעון אלא מזה ואי אמר ליה ראובן אנא שקילנא זוזי מלוקח ויהיבנא לה בחובה לא יכול בעל חוב למימר לאו בעל דברים דידי את ואית גוססא דגרסינן ואתי בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה דינא הוא עלי' דשמעון לאישתעוויי דינא בהדיה פלומר לסלוקיה לכל טענה דמצי לסלוקי' פגון בזוזי אי נמי בההו' דתני קיני ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את וגוססא דווק' היא.

ובגוססא עתיקא דילן ואזיל שמעון וקא מישתעי דינא בהדיה לא מצי למימר ליה לאו בעל דברי' דידי את. ואמר אפיי ראובן שפכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא הוזיק בה יכול לחזור בו משהוזיק בה אינו יכול לחזור בו.

מאימת הוי חזקה מפי דייש אמצרי איכא דאמרי אפילו באחריות נמי דאמר ליה אחוי טירפא ואשלם לה לרבינו אלפס ודוקא דאית ליה ניכסי לאישתלומי מיניה פל' גאון אע"ג דקיימ' לו קרקע בכסף בלא חזקה.

והכא אצריה רבנן תזקה משום פסידא דלקוחו דכינן דשלא באחריות הוא לא מפסדינן להו לזוזיה דיהב אבל לכל מילי קנה בכסף ושטר בלא תזקה: וכן פ' רבינו האי ורבינו אפרים שקנאה בכסף ושטר או בתליפין או בתזקה שגדר ופרץ ומצי למימר ליה טרפא קבילית עלאי עיסקא לא קבילית עלאי ומסתברא דתזקה דעלמא אם הלה בשדה לאורפה ולרוחפה.

ורבנותא פרשי אם אחר שיעצאו עלי' עסיקין לא התזיק לא ניתא ליה ומקח טעות הוא ומסתברא אפי' שהא פדי שיעמוד עליהו אם יש שם ממש ואם לאו. ולא שייך הכא פדי שיראה לתגר או לקרובו כלל אבל התזיק אח"כ וצרפה עם שדומו גלי אדעתיה דניתא ליה.

ואם יצאו עליה עסיקין אחר שהתזיק בה אינו יכול לחזור בו. וקי"ל פאביי דאמ' אפי' באחריו אינו חוזר.

והא דקי"ל דהלקה כרב זביד דאמ' המוכר שדה לחבירו שלא באחריות ואפי' נמצאת שדה שאינו' שלו אינו חוזר עליו כגון דאמר ליה בפ' ע"מ שאין לה עלי אחריות אי נמי בתר דאחזיק הוא ודווקא שלא באחריות סתם.

דלא פירש מצי למימר ליה טרפא דבעל חוב קבליה אבל אמ' ליה הטרפא וכל עירעור תנאי ממון הוא וקנינים וגרסי' התם עשה שורו אפותיקי ומכרו אין בעל חוב גובה הימנו עבדו אפותיקי ומכרו בעל חוב גובה הימנו מאי טעמא האי אית ליה קלא ונאי לית ליה קלא ומסתברא דאפילו ידע לוקח דאפותיקי הוא לא גבי בעל חוב מיניה דלוקח דכינן דלית ליה קלא לא סמכא דעת' עליה גרסי' בכרך קמא דבבא מציע' איתמר המוכ' שדה לחבירו ונמצאת שאינה שלו.

אמר רב יש לו מעו' ויש לו שבח ושמואל אמר מעות יש לו שבח אין לו. ואע"פ שלא פירש לו את השבח הפיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו ואחריות ט"ס הוא בין בשטרי הלואה בין בשטרי מקח וממכר באחריו' שפותבין יהודי וארמאי איפא מאן דאמר דצריה לימלה.

ואיפא מאן דאמר דלא צריה דכל דמקבל קנין אדעתא דמנהגא מקבל ומנהגא למיכתב יהודי וארמאי ומחמתי ושלא מחמתי ונחא דאמר' שבח אין לו משום דקנימ' לן מעות בעלמא חוזרין דאדם יודע דקרקע אין לו.

וגמר ונתן לשם כף וכף. וכן המקדש אחותו וכתב ר"ח ש"מ דלא מפקי' ממונא מחזקת מריה אפי' ליתיה ביד' באומדנ' עד דמבריר דמחל' או דנהביה במתנה ונחא דלא טעין ההוא דאיתיה.

מסתבר' דומיא דגזלן בהדי לוקח באחותו שנתן לה בתורת קידושין דלא טעין כלום אלא באומדנא בעלמא קאמר שמואל מעות מתנה ולית הילכתא פנותיה ופירש רב אלפס הא דאמר רבא שבח אין לו לאו שבח דאתי מחמת הוצאה הוא אלא שבחא דאתי ממילא כגון שלקחה באלף זוז והוקרה דכינן שהפיר בה שאינה שלו ולקחה הווי זוזי גבי מוכר במלנה ואי שקיל מינה שבחא השתא הוה ליה פנוטל שכר מעותיו אי נמי משום דסב' ליה כרב דאמר אדם יודע דקרקע אין לו וגמר ונתן לשם פקדון אבל שבח דאתי מחמת

הוצאה שקיל ליה מנגזל והא דקאמר טעמא משום רבית ליתא דאם פן דלא הפיר בה נמי אלא טעמא דשבח אין לו דסבר לה כרב ומסתברא אפי' שבח דאמי מחמת הוצאה לא שקיל והא דאיתי סיעתא מהא דאמר רבא בפ' הגוזל גזל והשבית ומכר וגזל והשבית והוריש מה שהשבית מכר מה שהשבית הוריש ובעי רבא השבית לוקח מהו וכו' דמשמע דשבחא שקיל מנגזל הני מילי במטלטלין דקניניהו בשינוי אבל הכא קרקע אינה נגזלת ואפילו שבחא דאמי מחמת הוצאה לית ליה כלל דמעוות פקדון ניהו וכן דעת רבי אפרים והיא דלא הפיר בה לאו פפקדון דמי ולא כמלנה דמי ויש לו מעו' ויש לו שבח ומסתברא דשבח דאמי מחמת הוצאה הוא דשקיל אבל שבחא דאמי ממילא לא אלא המעות שימתן לו יחזיר ורח"פ יש לו שבח שבחא דאשבח ארעא ממילא כגון שלקח קרקע בק' דיגרין והוקרה ועמדה על מאתים ואע"פ שפירש לו את השבח והפיר בה שאינו שלו שבח אין לו אבל אם נטע והשבית בין הלוקח בין הגזלן לוקח שיעור שבח מן הנגזל ואיכ' מאן דאמ' דהיכ' דהפיר בה שאינו' שלו ופירש לו את השבח ויש לו קרקע או קנו מידו יש לו שבח ולאו מילתא הוא דגבי הפיר בה שאינה שלו לא מבעיא לן פירש לו את השבח מהו דהא טעמא משום דפקדון ניהו ונקטינו דינא דלוקח מגזלן היכא דזכו לוקח ארעא מגזלן ולא הפיר בה שאינו שלו ואשבחא ואמי נגזל לאפוקה מיניה דלוקח דינא הוא דשקיל נגזל ארעא ושבחא דאית בה בין דאיתא ממילא בין דאיתא מחמת הוצאה בין מחמת עמלא וחוזינו לשבחא אי הוי יותר על ההוצאה שקיל לה להוצאה מנגזל דגבי נגזל הוא וטופיינא שקיל על השבח איכא מאן דאמר אין לו אלא הוצאה שיעור שבח מנגזל ושאר פסיד כי היכי דמפסיד לוקח דעלמא דהוצאה יתירה על השבח דהא איכא פסידא גביה מעיקרא.

ואיכא מאן דאמר אע"ג דגבי בעל חוב מפסיד התם לוקח הוא דאפסיד אנפשיה דהנה ליה לאסוקי אדעתין דילמ' איכא עליה חוב אבל לוקח מגזלן לא הנה ליה לאסוקי אדעתיה דגזלן הוא והילכך גזלן גרים האי פסידא (ומשל') הוצאה פד שיימי בתלתא ובשבועה והדין סברא לרבינו אפרים ואע"ג דכי אקשי' לשמואל מהא דתנא אין לו אלא הוצאה.

שיעור שבח מבעל חוב ומוקמי לה בלוקח מגזלן אלמא לוקח מגזלן לית ליה הוצאה היתירה על השבח. ההיא אליבא דשמואל היא דסבר לוקח מגזלן לית לי' שבחא וכ' שבח הוצאה יתירה על השבח ודווקא בשלא הפיר אבל הפיר בה שאינה שלו ולקחה אפי' יש לו קרקע לגזלן או קנו מידו אין לו אלא הוצאה מנגזל בלבד ודפייש שבחא פסידא ליה כדרכן דאמר הפיר בה שאינה שלו ולקחה מעות יש לו שבח אין לו אלא הוצאת שבח מנגזל הדין הוא דינא דלוקח מגזלן ודינא דבעל חוב בהדי לוקח היכא דמסיק ביה בעל חוב שיעור ארעא ושבחא ולית ליה זוי.

לא שניא שוניה ניהליה אפותיקי ולא שניא לא שוניה ניהליה אפותיקי. ואית ליה נמי ארע' ושוניה ניהליה אפותיקי טריף לה לכולה ארע' ושבחא בין ממילא בין מחמת הוצאה.

לא שניא שבח המגיע לכתפים. ואי אית ליה זוי מסלק ליה בזוי היכא דלא שוניה ניהליה אפותיקי אבל שוניה ניהליה אפותיקי ואית ליה זוי ללוקח (לא) מצי מסלק ליה לבעל חוב כדאית' בפרק מי שהיה נשוי בההוא גברא דהו' מסקי ביה זוי הו' ליה תרי קטיני

וכו' וכי טריף הדר לוקח עליה דמוכ' ושקיל מיניה שבתא כוליה וגובה את הקרן מנכסי משועבדין ואת השבח מנכסי בני חורין ואם הוצא' יתירה על השבח לא גבי לה מינמי.

אלא הוצאה שיעור שבח ודווקא שבח אבל פירות לא פדא' אמ' שמואל בעל חוב גובה את השבח שבח אין פירי לא והיכא דלא מסיק ביה אלא שיעור ארעא ולית ליה זוזי ולא שוין ניהליה אפותיקי לית לבעל חוב למיגבא מההיא ארעא.

אלא פשיעור מאי דמסיק ביה ושאר שקיל לוקח מינה גרינא דארעא אי קבעי לה ואי לא בעי לא שקיל לדמי מבעל חוב ומעלה אותה בדמים. ואי שוין ניהליה אפותיקי ולית ליה זוזי גבי לה לכולה ארעא ומאי דפניש בשבתא אע"ג דלוקח קבעי לה וחוין ליה שקיל לה בעל חוב ומעלה אותן בדמים ודווקא דניחא ליה לבעל חוב ולא ניחא ליה וחוין ללוקח שקיל לה לוקח ואי לא חוין ליה יהיב ליה דמי וחוין אי השבח יתר על הוצא' שקיל לוקח הוצא' מינ' דבעל חוב ומאי דפניש משבתא שקיל מיניה דמוכר שפך פותב לו אנא אקו' נאשפי וכו' ואם הוצא' יתיר' על השבח לא שקיל לוקח אלא שיעור הוצא' מבעל חוב והא דאמר שמואל שבח אין פירא לא פירש רבינו אפרים דאכיל להו לוקח אי גמי פירות דתליתי אבל פירי דאינתהו מחוברים בארעא גבה להו בעל חוב והיינו דקאמ' והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' שבח המגיע לכתפים והו פירות שהגיעו לבצור ולינטל על הפתח ומסתברא דצריכי לארעא.

מדאמרין בפרק נערה שנתפתתה בההיא איתתא דאמ' להו זילו הבו לה מתמרי דעל בודיא ואמר ליה אבני לרב יוסף ואילו בעל חובכי האי גוונא מי הנה שקיל כו' עד דצריכי לדיקלא קאמינא.

ש"מ דאי לא צריכי לדיקלא בעל חוב לא גבי מיניהו וכן פר"ש שבח המגיע לכתפי ענבי העומדו' ליבצר ורבינו יעקב פירש ארעא ואסקא שרטון דיקלא ואלים שאין מגיע לכתפים שלא עמל בו כדאיתא בבבא בתרא הא שאר שבתא הוא שבח המגיע לכתפים או נטע בו אילנות וטרח בו בגופו ולא מסתברא: גרסי' בפ' המקבל יתומים אומ' אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביכם השביח על היתומים להביא ראיה.

והוא הדין לוקח אומ' אני השבחתו ובעל חוב אומר לא השבחת לוקח מייתי ראיה בדינא דלוקח כדפרישית לעיל אייתו יתמי ראיה דאינהו אשבחו מסלקין בדמים ולא בארעא דאמ' רב אמ' רבה בר אבובא שלשה שמין להן את השבח ומעלין אותן בדמים בכור לפשוט ובעל חוב ליתומים ובעל חוב ללקוחות.

ודווקא דלא מסיק ביה אלא פשיעור ארעא ושוין ניהליה אפותיקי כמאן דקני ליה דמי והו להו יתמי או לוקח כמאן דאשבחי בארעא דלאו דילה ומסלק' ליה בדמים. אבל לא שוין אפותיקי לית לי' למישקל שבתא ושבח יתמי או לוקח ויהיב ליה גרינא דארעא פשיעור שבתא בעא מיניה שמואל מרב חזר ולקחה מבעלים הראשונים מהו.

פר"ח בשלא הפיר בה שאינ' שלו ולקחה ובא הגזל והוציאה בדין מיד הלוקח ואחר כן חזר ולקחה מבעלים הראשונים ואמר ליה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו ומוציאה מיד הגזלן והילכתא פנותיה דרב בהא.

והא דאמריי שדה זו לכשאקחנה ממך קנויה לה קנה ליתה. וטעמא משום דהכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה.

גרסי' בפ' מי שמת דאקנה מהו. ת"ש ונחמיה אומ' זה הנה פקח שמכר לו את השדה ואסיק' מיניה אפי' מגלימא דעל פתפיה פי קא מיבעיא לי דאקני קנה והוריש ומסקנא אם תמצי לומר משתעבד לנה ולנה ונחור וקנה מאי.

לקמא משתעבד או לבתרא משתעבד ואמר רב פפא הא מילתא איבעיא לן ושלחו מתם ראשון קנה. רב הונא אמר יחלוקו והילכתא יחלוקו והילכף הא דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח חולקין המלנה והלונה ודווקא דאמר ליה דאקנה הא לא אמ' ליה לא קני ולא גבי שבחא פדמוכח התם ומדפסק הלכה יחלוקו בלנה ולנה ונחור וקנה ש"מ דאקני קנה והוריש משתעבד ולהכי פתבינו בשטר דאקני ודקנינא ואע"ג דקנינא לן אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם הני מילי ממכר ומתנה אבל בשיעבוד חובו או בשיעבוד מתנתו משעבד אפי' דבר שלא בא לעולם ואפי' בשטר בלא קניין גובה אפי' מן היורשין וכן הילכתא ואיכא מאן דאמר דבמתנה לא מהני קנין דאקני ולא דייק לן והילכף צריף לקמיה על אחריות והאי דנהיגין למיכתב לאיתפרעא מפל שפר ארג נכסין מסתברא דדינא בשטר שכתב בו שבח דגרסי' בפירק הניזקין אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן שטר חוב היוצא על היתומין אע"פ שכתב בו שבח אינו גובה אלא מן הזיבורית ורבא פליג עליה ואקשו ליה ופריק והילכתא פנוותיה וכן פסק ר"ב והכין שדר רב נטרונאי פרבא דהא פריק מאי דמקשו ליה ותו דקנינא לן כר' יהודה דכל דבר שפמון תנאו קניין והילכתא פתובת אשה גובה מן העדית ואפי' מיתמי אלא דרבינו אלפס אמר איכא מאן דאמר דהלכה פרב נחמן ומסתברא דווקא מיתמי אבל לגבי לקוחות היכא דאיכא בני חרי אפי' זיבורית לא גבי אלא זבורית פי היכי דנאמנות לא מהני לגבי לקוחות הכי נמי לא מהני גרסי' בפרשת כל שעה אתמר בעל חוב אפיי אמר למפרע הוא גובה ורבא אמר מכאן ולהבא הוא גובה.

וקנינא לן פרבא והילכף לא מבעיא אי זבין לנה דלכולי עלמא אתי מלנה וטרין אלא אפי' זבין מלנה לאו כלום הוא דהשתא הוא דקני וכתב ר"ח ש"מ דמאן דקבע זימנא לחברא ומטי זימניה לא יתבי ליה ב"ד זמן דאי יתבי ליה זמן היכי.

אמרי פנין דמטא זימניה ולא פרעיה איגלי מילתא למפרע דברשותיה הנה קאי ורבא אמר השתא הוא דקני אלא ש"מ דלא יתבינו זמן למאן דקבע זמן וכתב דאפיי ורבא בדאיתא לארעא במשכנתא בידי דבעל חוב עסיקי ואי ליתה בידיה לא אמר רבא השתא הוא דקני ואפיי לא אמר שפיר אקדיש ושפיר זבין דהיכא דאשכחן דקני ליה בעל חוב לנכסי דלנה פי ליתנהו בידיה לזבוי ולמגבא בלא תפישת בית דין אלא לאו ש"מ דאיתנהו בידיה והרב המחבר אמר פי בעינן שומא במקום שרוצה להחזיקו לעצמו ולאכול פירות בלא רבית והתקינו שומא שיאכל בהיתר אבל דינא מפי מטי זימנא ולא פרעיה מזבין מיהו האידנא אינו מוכר אלא בשומת בית דין וגרסינו התם אין נפרעין מנכסים משועבדין במקום שיש נכסים בני חורין ולא שנה מתנה פדתנא שכיב מרע שאמר תנו מאתים וזו לפלו' וכו' פדאסיקנא התם ואע"ג דקמא בינונית ובתרא זיבורית

מזיבורית גבי מבינונית לא גבי ש"מ במתנה נמי עביד רבנן תשנתא וכו' הילקתא ובפרק מי שנהג נשוי אסיקנא הילקתא אשתדוף בני חרי טריף ממשעבדי ודנוקא אשתדוף ממילא.

אבל לזה מן האחד ומכר נכסיו לשנים וכתב בעל חוב ללוקח שני דין ודברים אין לי בנכסיה אין לו על הלוקח ראשון פלום דהתם הוא דאפסיד אנפשיה והוא הדין היכא דכתב לראשון ולא חתמה לו.

לשני וחתמה לו דאבדה פתנפתה לגמרי והיא שינויא דקאמר מאי אבד' משני לית' ולא גרסי' בספרי' אין נפרעי' מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ואין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסי' משועבדין מפני תיקון העולם: ירושלמי בפ' הגזקין ראובן גזל שדה משמעון ומכרה ללוי ובא שמעון וטרפה אין גובה שמעון אכילת פירות מלוי אלא מבני חרי ראובן גזל שדה משמעון ומכרה ללוי ולוי נתנה במתנה ליהודה ובא שמעון וטרפה מיהוד' יהודה לא אגיל לגבי לוי דהוא מתנה לו אבל לגבי ראובן דהיא מכורה ולא מתנה יהיבת יכול הוא מימר בעי הוינא שיתן ליה וישלם לי טיבו (פי' נתתי לו ליהודה כי היכא דיעשה לי טובה ועכשיו לא יעשה לי): גרסינן בבבא בתרא איתמר שני אחין שחלקו ובא בעל חוב ונטל חלקו של אחד מהן וכו' בחלוקת השותפין גרסינן בפרק מי שנהג נשוי ההוא גברא דהוי מסקי ביה אלפא זוזי והווי ליה חרי אפדני ובניניהו חדא בחמש מאה וחדא בחמש מאה אתא בעל חוב טריד חדא מינייהו פלומר טרפה והיא שעתא לא הווי ליה זוזי לסלוקי בהו דאי הווי לי' זוזי לסלוקי הא קי"ל, דמצי מסלק ליה לבע"ח בזוזי טרפא בכמה פתבינן רבינא אמ' באלפא נרב עוירא אמ' בחמש מאה ההוא גברא דהווי מסקי בי' מאה זוזי שכבי ושבק קטינא דארעא דהנה שניא חמשין זוזי אתא ב"ח וקא טריף כו' אתא לקמיה דאבבי אמר ליה מצנה על היתומים לפרוע חוב אביהן חמשין קמאי מצנה קא עבדיהו ואידך פי טריף כדין קא טריף ואי אמרי לית הגי חמשין דמי קטינא סלקוה.

ר"ח ופרשי רבנותא דמצנה על היתומים לפרוע חוב אביהן ממטלטלי דאבוהון קאמר והכי מוכח בפ' פל הגט דאיכא מטלטלי דאבוהון עסיקי' ובדליכא אפי' מצנה ליכא והא דאמר בד"א במצנות לא תעשה אבל במצנות עשה מכין אותו מפת מרדות עד שתצא נפשו ליתא בכי האי מצנה דמשום פיבוד אביהן הוא דמיחייבי אבל ב"ד אין יכולין לכופן.

דלא דמיא האי מצנה למצנות לולב וסופה והכי פר"ש בכתובות: גרסי' בפ' גט פשוט מנכסים משועבדין לא יפרע אלא בשבועה ואמרי רבנותא לא שניא מכר ולא שניא מתנה לא טריף מלנה עד דמישתבע ליה דלית ליה נכסי פלל.

לרבינו האיי שטר דנפיק בגו זמניה לא גבי מנכסים משועבדין אלא בשבועה דהא היכא דאודי בשעת מיתה דלא פרעיה למלנה גבי מיתמי בלא שבועה. ואפ' הכי אינו נפרע ממשעבדי אלא בשבועה הכא נמי לא שניא: מאמר חמישי נאמנות גרסינן בפרק הכותב כתב לה נדר ושבועה אין לי עליה אינו יכול להשביעה אבל משביע הוא את יורשיה ואת הבאים מכוחה.

נָדָר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי לֹא עָלַיָּהּ וְלֹא עַל יוֹרְשֵׁיהָ וְלֹא עַל הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתָהּ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הִיא וְלֹא יוֹרְשֵׁיהָ וְלֹא הַבָּאִין בְּרִשְׁוֹתָהּ אַבְּל יוֹרְשֵׁיו מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ נָדָר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לְיוֹרְשֵׁי וְלֹא לַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתַי עָלַיָּהּ וְעַל יוֹרְשֵׁיהָ וְעַל הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתֶיהָ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה לֹא הוּא וְלֹא יוֹרְשָׁיו וְלֹא הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתוֹ לֹא אוֹתָהּ וְלֹא אֶת יוֹרְשֵׁיהָ וְלֹא הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתָהּ: תוֹסְפוֹת אֵילוֹ הֵן הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתָהּ כָּל שְׁמֹכְרָה לְהֵן אוֹ שְׁנֵתָנִי לְהֵן בְּמִתְנָה יְרוּשְׁלָמִי יוֹרְשֵׁין שְׁנֵתָנִי לְהֵן רִשׁוֹת שִׁיְהִיו בְּנִיָּה אֶפּוֹטְרוֹפִין וְכֵן הַמְּשָׂאִיל שְׁנֵתָנִי רִשׁוֹת לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִּיר יֵשׁ לוֹ לְהַשְׁבִּיעַ מִי שֶׁשָּׂאֵל וּמִי שֶׁשָּׁכַר מִן הַשּׂוֹאֵל וְנֶאֱפִי הַתְּנָה עִמּוֹ שִׁיְהִי פְטוֹר מִשְׁבוּעַ' אַבְּל יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתוֹ שֶׁשָּׂאֵל מִמֶּנּוּ אִיא"כ פְּטוֹרוֹ הוּא וְהַבָּא מְפוֹחוֹ וְהַכִּי אֵיְתָה הֶתֶם כָּתַב לָהּ נָדָר וּשְׁבוּעָה וְכוּ" שְׁבוּעָה מֵאֵי עֲבִידְתָּא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב עַל אֶפְיִטְרוֹפְסָה שְׁנַעֲשִׂית בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ וְרַב נַחְמָן אָמַר אֶפּוֹגְמַת כְּתוּבָתָהּ דְּהִיא גְרָמָה אֶנְפְּשִׁי וְכוּ" שׁ עַל אֶפְיִטְרוֹפִי (נ"י וּמְרָמִיא אֶנְפְּשָׁה תְּבַעָה פְטוֹר כָּל שְׁבוּעוֹת) וְהִלְכְתָּא פְטָרָה אֶפְיִי שְׁבוּעָה דְּעַד אֶחָד שְׁאֵינָה אֵלָא כְּדֵי לְהַפִּיס וְאֵיפָּא מֵאֵן דְּאָמַר שְׁבוּעָה דְּעַד אֶחָד לֹא אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם אַבָּא שְׂאוּל בֶּן אֵימָא מְרִים בֵּין דְּלֹא שְׁבוּעָה, בֵּין גְּמִי נָדָר בֵּין מְנַכְסִיא אֵילִין בֵּין הוּא בֵּין יוֹרְשֵׁיו אֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ: אַבְּל מָה אֲעֻשָׂה שְׁהָרִי אָמְרוּ חֲכָמִים הַבָּא לִפְרַע מְנַכְסִי יְתוּמִים לֹא יִפְרַע אֵלָא בְּשְׁבוּעָה אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָה כְּאָבָא שְׂאוּל בֶּן אֵימָא מְרִים.

לְרִישׁ מְתִיבָא דְּנוּקָא שְׁפַטְרָה בְּשַׁעַת קִידּוּשֵׁין אַבְּל פְּטָרָה בְּשַׁעַת מוֹתוֹ גּוֹבָה הַפֶּל בְּלֹא שְׁבוּעָה בֵּין לְהַבָּא בֵּין לְשַׁעֲבַר אַע"פ שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ וְכָתַב רַבֵּינוּ אֶלְפֶּס הֲגִי מִלֵּי דְכָתַב לָהּ דְּלֹא נָדָר דְּלֹא שְׁבוּעָה אֵי גְמִי גְמִי נָדָר וְנָקִי שְׁבוּעָה בְּלַחוּד וְלֹא כָּתַב לָהּ בֵּין מִמֶּנּוּ בֵּין מִיּוֹרְשָׁיו אַבְּל אֵי כָּתַב לָהּ בֵּין מִמֶּנִּי וּבֵין מִיּוֹרְשֵׁי גּוֹבָה בְּלֹא שְׁבוּעָה וְנֶאֱפִילוֹ הִיא פּוֹגְמַת כְּסָתָם מִתְּנִיתִין דְּקַתְּנִי נָדָר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לְיוֹרְשֵׁי לֹא לָהּ וְלֹא לַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתָהּ וְכוּ' וְאָמְרִין שְׁבוּעָה מֵאֵי עֲבִידְתָּא אָמַר רַב נַחְמָן אִמ' רַבָּה בַר אַבּוּה אֶפּוֹגְמַת כְּתוּבָתָהּ וּמְסַתְּבָרָא דְּכִי קָאֵמַר בֵּין מְנַכְסִי בֵּין מְנַכְסִיא אֵילִין כִּמ"ד מִמֶּנִּי וּמִיּוֹרְשֵׁי דְּמִי דְּאֶפְיִי בֶּן זְכָאִי דְּאָמַר מְנַכְסִי הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָה אַבְּל יוֹרְשֵׁין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ הִיא דְּאָמַר מְנַכְסִיא אֵילִין כְּמֵאֵן דְּאָמַר מִמֶּנִּי וּמִיּוֹרְשֵׁי דְּמִי וּבֵין הוּא וּבִין יוֹרְשֵׁיו אֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְאֵתָא אַבָּא שְׂאוּל לְמִימַר דְּנָקִי נָדָר וְנָקִי שְׁבוּעָה כִּמ"ד מְנַכְסִי אֵילִין דְּמִי וּבֵין הוּא וּבֵין יוֹרְשֵׁיו אֵין מִשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ אַבְּל מָה אֲעֻשָׂה שְׁהָרִי אָמְרוּ חֲכָמִים הַבָּא לִפְרַע מְנַכְסִי יְתוּמִין לֹא יִפְרַע אֵלָא בְּשְׁבוּעָה ש"מ אֶפִּילוֹ מְנַכְסִיא הָאֵילִין דְּהֵינּוּ מִיּוֹרְשֵׁי לֹא יִפְרַע אֵלָא בְּשְׁבוּעָה לֹא מִן הַיּוֹרְשֵׁין וְלֹא מִן הַלְקוּחוֹת אֵלְמָא נְאֻמְנוֹת לֹא מְהַנִּי לְדַעַת דְּאָבָא שְׂאוּל וּמִתְנִי דְּקַתְּנִי נָדָר וּשְׁבוּעָה אֵין לִי וְלֹא לְיוֹרְשֵׁי וְלֹא לַבָּאִים מְפָחִי רַבְּנָן הוּא דְּפָלִיגִי עָלַיָּהּ דְּאָבָא שְׂאוּל כְּדַמּוּכַח בְּגַמ' דְּכָל זְמַן שְׁתוּבַעַת כְּתוּבָתָהּ וְלִית הִילְכְתָּא כְּהוּא סְתָמָא אֵלָא כְּאָבָא שְׂאוּל וּמִיְהוּ דְּנוּקָא שְׁלֹא פְטָרָה מִשְׁבוּעַת הַבָּא לִפְרַע מְנַכְסִי יְתוּמִין וְכִשְׁנַפְרַעַת כְּתוּבָתָהּ מִן הַיּוֹרְשֵׁין נִשְׁבַּעַת עַל הַפּוֹגְמַת וְעַל הָאֶפְיִטְרוֹ' עַל יְדֵי גִילְגוּל וְהֵינּוּ דְּקָאֵמַר אַבְּל מָה אֲעֻשָׂה כְּלו' אַע"פ שְׁפַטְרָה מִן הַשְׁבוּעָה הָרִי יֵשׁ עָלַיָּהּ שְׁבוּעָה עַל פְּרִיעַת כְּתוּבָתָהּ וְנִשְׁבַּעַת עַל הַפֶּל בְּגִילְגוּל אַבְּל פְּטָרָה מִשְׁבוּעָה הַבָּא לִפְרַע בְּפִירוּשׁ כְּגוֹן דְּכָתַב לָהּ מְהִימְנָת לִי כָּל אֵימַת דְּאָמַרְתָּ לִי לֹא פִרְעָה אֵי גְמִי תַגְבָּה כְּתוּבָתָהּ בְּלֹא שְׁבוּעָה בֵּין גְּמִי נָדָר בֵּין גְּמִי שְׁבוּעָה בֵּין מְנַכְסִי בֵּין מְנַכְסִיא הָאֵילִין גּוֹבָה שְׁלֹא בְּשְׁבוּעָה וּקְרוּבִים דְּכָרִיו לְדַבְרֵי ר"ח.

וכן כתב הוא דש"לח ר' זכאי למר עוקבא. והא דאמר רב נחמן אמר שמואל לית הילכתא כנותי' אלא פי האי מתני' אבא שאול בן אימא מרים אומר בין נקי נדר בין נקי שבועה בין מנכסי' בין מנכסי' אילין בין הוא בין יורשיו אין משביעין אותה בכל הגי דמפרשי במתני' כגון שנעשה אפטרופס וכיוצא בה מיהו למיגבא פתובה לא מהני הנ"מ עד דמפרשי להימנה למיגבא ועלה קתני אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה: אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה פאבא שאול קיבלתי מרבתינו דהא דאמר אבא שאול בשלא קנו מידו שהאמינה ופטרנה משבועה אלא בכתיבה שהיא פאמירה דמשנתנו דאוקימנא מאי פותב אומר הפל קנו מידו מפטור שבועה גובה בלא שבועה אפי' מן היתומין ומפןרש בירושלמי בהא דאמר ר' עקיבא ינתנו ליורשיו שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה הגע עצמה שפטרום מן השבועה זו תורה וזה אינה תורה ש"מ שאם פטר הלנה למלנה לגבות שלא בשבועה גובה מן היתומין שלא בשבועה וכתב גמי מנכסים משועבדין ומנכסי יתומין לא תיפרע אלא בשבועה יש מי שאומר שאם פטרנה מן השבועה לגבות בפירוש גובה מן היתומין ומן המשועבדין וכל שכן אם קנו מידו דתנו כתב לה נדר ושבועה אין לי ולא ליורשי ולא לבאים ברשותי עליה ועל יורשיה ועל הבאים ברשותה אין משביעין אותה ואת יורשיה ואת הבאים ברשותה גרסינן בתוספתא אלו הן הבאין ברשותה כל שמכרה או שנתנה להן במתנה ויש אומ' האב אינו יכול להפקיע שבועת הלקוחות ומעשים בכל יום דאין נפרעין מן המשועבדין אע"פ שיש בהן נאמנות אלא בשבועה ומן היתומין שלא בשבועה אלו דברי ומסתבר דלגבי יתומין מהני נאמנות ולגבי לקוחות לא דטעמא דנכסים משום דחיישינן לקינוניא הוא פדגרסי' בפ' שבועות הדיינין להקדש ליפרע מנכסי הקדש.

תנינא מנכסים משועבדים לא תפרע אלא בשבועה מה לי משועבדין להדיוט ומה לי משועבדין להקדש מהו דתימא הדיוט הוא דאדם עושה קינוניא על הדיוט אבל הקדש לא קמ"ל וכיון דמשום קינוניא הוא אפילו כתב בו נאמנות איכא למיחש לפירעון ולקינוניא והא דתניא בתוספתא אילו הן הבאין ברשותה פל שמכרה או שנתנה להם במתנה דוקא הבאין ברשותה דליכא למימר שמינתה אפטרופוס דאם כן היינו יורשיה פדאימא בירושלמי אבל הבאין ברשותו לא שמכר ונתן במתנה אלא יורשין יורשיו ממש והבאין ברשות אפטרופא שמינ' הבעל מאליו ואע"ג דקימ"ל כל תנאי ממון תנאו קניי' ה"מ דלא קא מחייב לאחרני אבל הכא דקא מחייב לאחרני לא ומדאמר ר"ח מעשים בכל יום דלא מהני נאמנות בנכסים משועבדים כנותיה עבדינו ואיכא מאן דאמר שטר קלא אית ליה ולקוחות אינהו דאפסדי אנפשיהו ורב אלפס אייתי ראיה מדגרסי' בפ' האשה שנתארמלה האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן דקאמר מאן כו' לעולם דקאמר מלנה וכגון שהוא חב לאחרים וכו' נתן אלמא פל היכא דמחייב לאחרני וליכא גביה מהיכא דפרע אין הודאתו הודאה והא נמי דכנותיה ולא דמי דהתם בהיהא שעתא דקאמר מחייב לנה לאחרים אבל הכא לא כדפרשי' בקיום וכתב גמי דיתומין שפאו לפרוע מן הלנה בשטר שיש בו נאמנות כגון מלנה דכתב ללנה כל אימת דאמרת פרענא ליה להאי שטרא פי אמר ליה פרענא מהימן דקיימא לן דתנאי שפמון קניי' ואפי' מת מלנה ונפל שטרא קמי יתמי ואמר להו פרענא לאבוכון מהימן ואע"ג דלא כתב עליה מהימנ' עלאי

ועל ירתאי בתראי מאי טעמא דשטר מעיקר עקיר דהא לא מצי למימר ליה הנה לך למיקרעיה אי נמי למיכתב תברא דאמ' ליה אנא אהימנותא סמכי הילקפה מהימן מיהו נאמן בשבועה דכיון דלא כתב ליה מהימנת לי אפי' בלא שבועה לא פטרי' ליה דילמ' הכי קאמר ליה מהימנ' עלי לבטולי שטרא דידי וְהוּי כְמִלְנָה עַל פֶּה דְאֶפִּילוּ מְעִיקְרָא כִּי אַמ' שְטֵרָא פְרִיעָא הוּא לֹא כֹל כְּמִינָה וְאִי אָמַר לִיה אִישְׁתַּבַּע לִי דִינָא הוּא דְמִישְׁתַּבַּע וְשָׂקִיל וְלֹא מְצִי אִיהוּ אִישְׁתַּבְּעִי וְאִישְׁטוּרִי אֲבָל הִשְׁתָּא דְכַתְּב לִיה מְהִימַנְת עֲלָאי וְלֹא פְטָרִיה מְשִׁבְעָה אִיכָּא לְמִימַר לְבַטוּלִי שְׁטֵרָא כְּתֹב לִיה אֲבָל מִיָּדִי שְׁבֻעָה לֹא מִיְפְטָר כְּדַכְּתַב בְּהִלְכּוֹת.

הלכה מקביר בעלה לבית אביה או שחזרה לבית חמיה ולא נעשית אפיטרופא אין היורשין משביעין אותה. ואם נעשית אפיטרופא היורשין משביעין אותה לעתיד לבוא.

ואין משביעין אותה לשעבר. ואסיקנא על אפיטרופא שנעשית בחיי בעלה ומסתברא דהא מתני' דלא כאבא שאול דאמר מינהו אבי תומין לא ישבע פדמוכח בגמ' הילקת' ליתא דהא קיימ"ל כאבא שאול ורישא דמתני' קאמר' המושיב את אשתו חנונית או שמינתה אפיטרופ' הרי זה משביעין אותה כל זמן שירצה ליתא לא כתנא קמא ולא כר' אלעזר פפסקא דגאון אלא דרבינו אלפס חלק עליו והילכתא מסתבר' כר' שמעון דאמר כל זמן שתובעת פתובתה יורשין משביעין אותה כרב פפא דאמר לאפוקי מדר' אלעזר ומחלוקתו וכן פסק רבינו האי בתשובה הלכה כר' שמעון דכולהו טעמ' מוקים ר' שמעון אליבא דהילכתא בב"ק פחנין בתנייטא כאבא שאול בתליתא כאבא שאול בן אימא מר'ם ובכילהו הילקתא פנומיהו וברביעטא נמי דקא מפיק מר' אלעזר' ומחלוקתו הילקתא פנומיהו ולא מחייבינו שבועה לאשה בטענת שמא אפי' הושיבה חנונית.

וקי"ל כרב מתנה דאמ' דאפי' בין מיתה לקבורה לא משביעין לה ומסתברא מתני' אפטור שבועה קאי והכי איתא בתוספתא וחזינו בחיבור הרב תשובה לרבינו אלפס דאיתשיל מקמיה אם היתומין משביעין את האלמנה על מה שנשאה ונתנה בחיי בעלה אם מת ולא השביע' והשיב חלוקה היא בין בעלי הוראה איכא מאן דאמר הלכה כסתם משנה המושיב את אשתו חנונית או שמינה אפטור' משביעין אותה כל זמן שירצה ואיכא מאן דפסיק הלכה כר' שמעון דאמר תובעת פתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת פתובתה אין היורשין משביעין אותה ודעתינו נוטה שהלכה כסתם משנה שאם מת ולא השביעה גלי אדעתיה שמחל לה ומשו' הכי יורשין משביעין אותה לעתיד ואין משביעין אותה לשעבר ומשום דבעלה כבר מחל לה.

ולא סבירא לן. ומסתברא דפלוגתא דחזין ובני פהנים גדולים היא וכשתגבה פתובתה תשבע על הכל: גרסינן בשבועות בפרק שבועת הדיינים שהוא דאמר ליה לחבריה מהימנת לי כל אימת דאמרת לי לא פרענא אזל פרעני' באפי בי תרי אפני ורבא דאמרי תרוניהו הא הימניה מתקיף לה רב פפא נהי דהימניה טפי מנפשיה טפי מסהדי מי הימניה וקי"ל כרב פפא: שהוא דאמר ליה מהימנת לי כבי תרי אזל ופרעיה באפי תלתא אמר רב פפא פתלתא לא הימניה מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע תרי כמאה.

ומאה פתרי. אבל אמר לה באפי תלתא ואזיל פרעיה באפי ארבעה פיון דנחת לדיעות נחת ואיכא דקשיא ליה לימא תרי ותרי נינהו והויא לה עדות מוכחשת ומסתברא לא

מבִּעֵינָא הֵיכָא דְאִיכָא שְׁטַר דְּלִיכָא לְמִימַר מַאי חֲזִית דְּסַמְכַת אַהֲנִי סְמוּךְ אַהֲנִי דְּהֵתָם אֲשֵׁטְרָא סְמַכִּינּוּ וְאוּקִים שְׁטְרָא אַחְזַקְתִּיה אֲלָא אִפִּי לִיכָא שְׁטְרָא לֹא אֲמַרִי אוּקִים מְמוֹנָא בְּחֻזַּת מְרִיָּה וְאִדִּידִי סְמַכִּין דְּהָא הִימְנִיָּה כְּבִי תְרִי וּמְדַהִימְנִיָּה כְּבִי תְרִי לֹא מִתְכַּחֲשִׁי וּמְסַהֲדוּתָא פְּנוּתִיה פְּסְקִינּוּ וְהִנֵּי דְאֲמַרִי פְּרַעֲיָה הוּא דְּמִיתְכַּחֲשִׁי וּכְמַאן דְּפְסְלִינְהוּ דְּמִי וְדוּנְוִקָא דְּמִסְהָדִי דְּפְרַעֲיָה נִיְהֵלִיָּהוּ בְּאַפִּיָּהוּ אַבְל אֶסְהִידוּ דְּאוּדִי קְמִיָּהוּ דְּפְרַעֲיָה מְהִימְנִי וּכ"כ הָאֲלֵפֶס בְּתִשׁוּ דְּכִי מְסַהֲדוּ דְּפְרַעֲיָה הֵנּה לִי פְּהַכְחָשָׁה דְּתַרְנִיָּהוּ בְּחֻזָּא מִילְתָּא קָא מְסַהֲדִי וּמְכַחֲשִׁי אַהֲדָדִי אַבְל הוּדְאָה מִילְתָּא אַחְרִיתִי הִיא וְעַלֵּיהּ דִּידִיָּה קָא מְסַהֲדִי וְהֵנּה לִיָּה בְּהִזְמָה וּמְכִי אֲמַרִי דְּאוּדִי גְבִיָּהוּ לֹא מְצִי לְמִימַר לִיָּה לֹא אֲמַרִית לְהוּ מִיָּדִי וּבִתְשׁוּבָה לְרַבִּינּוּ הָאִי תְנַאָה דְּחַרְם סְתָם וְהַדְרַת הָרֵאשׁ לֹא מְהִנֵּי בְּנַאֲמָנוּת וְאִין חֲבִירוּ יְכוּל לְעַכְבַּ חַרְם סְתָם וְלוּמַר הוּצִיאֲנִי מִן הַכֶּלֶל שְׁלֵא הָאֲמִינוּ לְגִזּוּל וְאִי לֹא גִזּוּל אִין עַלֵּיהּ חַרְם וְכִי מְחַרִים סְתָם לִימ' כֹּל מֵאֵן דְּאִית לִיָּה גִזּוּלָהּ בִּידִיָּה וְלֹא מְהַדַּר לָהּ הֵכִי וְהֵכִי תִיְהִי וְהוּוּ יוֹדְעִין שְׂאִין אֲנַחְנוּ וְלֹא אַבּוּתִי רְגִילִין לִיתָן רְשׁוּת כֹּל מִי שְׂיָבוּא וְיֵאמַר כְּתָבוּ פִּיתְקָא דְּלְטוּתָא וּמְרִשִׁית לְהַחְרִים סְתָם בְּצִיבוּר אֲלָא כְּדָּ אֲנִי אוֹמַר אִם אַתָּה תוֹבַע אָדָם יְדוּעַ הָרִי הַדִּין בִּינִיכֶם וְאִם לֹא מְסוּר אַתָּה בְּבִיתְךָ דִּין עַל גּוֹזְלִיָּךְ וְקַלְל אַתָּה בְּרַצוּנְךָ אַבְל יְתוּמִין שְׂבָאוּ בְּטַעֲנָה הֵן אוּ אֲפִיטְרוּפִיָּהוּ אִין אֲנוּ יוֹדְעִין אַצֵּל מִי לְמוֹרִישְׁנוּ יֵשׁ לְהֵן פִּיתְקָא דְּלְטוּתָא: תְּשׁוּבָה לְרַבִּינּוּ קְלוּנִימוּס שְׁטַר בְּנַאֲמָנוּת וְאֲמַר הֵלָּה לֹא הִלּוּיְנִי יְכוּל לְהַחְרִים סְתָם כֹּל מִי שְׁלֵא הִלּוּנְהוּ כו' לר' מְשׁוּלָם בְּרַ קְלוּנִימוּס שְׁטַר דְּכְתַב בּוּ נַאֲמָנוּת בְּשַׁנֵּי עֵדִים וְאִישְׁתַּכַּח דְּכַפַּר וְאֲמַר לֹא קְבִילִית עֵיִסְקָא פְּלוּנִית מִיָּנָךְ וְאֶסְהִידוּ סְהָדִי דְּקַבִּיל בְּטִלָּה הֵהוּא נַאֲמָנוּת דְּאִיתְרַע לִיָּה.

מַאי טַעֲמָא דְּאֲמַרִי כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּחֻזַּת נַאֲמָנִים קְנִימִי וְהִשְׁתָּא הוּחֻזַּק כְּפָרוּן וּמְחַיִּיב בְּשׁוּבָעָה. וְשְׁטַר שְׂיֵשׁ בּוּ נַאֲמָנוּת וְעִידִי הַשְׁטַר אִינּוּן וּמְנַהֵג הַמְּקוּם שְׁפוּפְרִין כּוּתְבִין נַאֲמָנוּת לְשׁוּפְרָא דְּשְׁטְרָא וְהֵלָּה טוּעֵן שְׁלֵא בְּרִשׁוּתוֹ נִכְתַּב אִם כְּתַב בּוּ וּקְנִינָא מִיָּנִיָּה עַל כֹּל מַה דְּכְתַב וּמְפָרֵשׁ לְעֵיל אִינוּ יְכוּל לְבַטְלוּ לְאַחַר שְׁנַתְקִיָּים בְּחֻזְתְּמִי שְׁכַל הֵבָא לְפִסּוּל הַשְׁטַר עַלֵּיו לְהַבִּיא רְאִיָּה.

כְּמוֹ שְׁפִסְקִינוּ בְּמֵאֵר רֵאשׁוֹן אַבְל אִם הָעֵדִים אוּמ' לְפִי שְׂבִשְׂאָר הַשְׁטְרוֹת כְּתָבוּ כְּדָּ אַע"פ שְׁכְתַב בּוּ בְּכַל מַה דְּכְתוּב וּמְפָרֵשׁ לְעֵיל אִין סוּמְכִין עַל הַנַּאֲמָנוּת דְּאִין בְּזָה פִּינוּן שְׁהִגִּיד שׁוּב אִינוּ חוֹזֵר וּמַגִּיד.

דְּאִיכָא לְמִימַר אֲשַׁאֲר מִילִי הוּא דְּאֲמַרִי כְּדְאֲמַרִינּוּ לְעֵיל יְכוּלִין לוּמ' עַל זֶה חֲתָמְנוּ וְעַל זֶה לֹא חֲתָמְנוּ אַבְל אִם כְּתָבוּ בְּפִירוּשׁ וּקְנִינָא מִיָּנִיָּה עַל הַנַּאֲמָנוּת וְאַחַר כֵּן אֲמַרו לֹא אֲמַר לְנוּ אוּ טַעֲנִינוּ וּכְתָבְנוּהוּ: אֲמַרִי פִּינוּן שְׁהִגִּיד וְשׁוּב אִינוּ חוֹזֵר וּמַגִּיד וְהִילְכָּךְ אִין לְשׁוּפְרָא לְכַתְּבָא נַאֲמָנוּ וְשַׁאֲר שׁוּפְרָא דְּשְׁטְרָא אֲלָא אִם כֵּן נְמַלְכִין בְּבַעֲלִים: דְּלֹא אֲמַרִי טַעוּת סוּפַר אֲלָא בְּאַחְרִיּוּת.

וְכֵן אַחְרִיּוּת בְּמַתְנָה אִין כּוּתְבִין אֲלָא בְּרִשׁוּת הַבְּעָלִים. וְאִי פִירֵשׁ בּוּ אַחְרִיּוּת כּוּתְבִין כְּדְגְרִסִּינּוּ וְאִי אִית בִּיָּה אַחְרִיּוּת אִית בָּהּ מְשׁוּם דִּינָא דְּבַר מְצָרָא וּמֵאֵן דְּמַפִּיק שְׁטְרָא דְּאִית בִּיָּה נַאֲמָנוּת וְאִין כְּתַב יָדָם יוּצֵא מְמָקוּם אַחַר כְּתָבִינּוּ בְּאוּת מַאי דְּסַבִּירָא לָן לְרַבִּינּוּ הָאִי מֵאֵן דְּמִקְבֵּל לְמִקְתַּב בְּכַל לְשׁוֹן דְּזוּכּוּתָא וְלֹא יַדַּע סְפָרָא לְאַחְזוּקִי כְּרֵאוּי פִּינוּן דְּכְתַב בִּיָּה וְאַחְרִיּוּת שְׁטְרָא דְּנָן קְבִילִית עַלֵּי כְּחוּמָר כֹּל שְׁטְרִי דְּנִהִיגִין בִּישְׂרָאֵל דְּלֹא כְּאַסְמַכְתָּא וּדְלֹא

כַּטּוֹפְסָא דְשִׁטְרֵי קַיִים לְכָל כְּלָלֵי דְתַחְחוֹת עַנְיֵינִיהָ אַבְל תְּנַאֲרִין כְּגוֹן נְאֻמְנוֹת בְּהַלְוָאָה אִי נְמִי
בִּיטוּל מוֹדְעֵי בְּמַתְנָה לֹא מִיחְשָׁבָא בֵּיהּ עַד דְּמִיפְרָשֵׁן וְשִׁטְר מְעַלְיָא הוּא לְכָל מִילֵי דְהוּוּ
בְּגוּ שִׁטְרָא וְהִכָּא דְלֹא כְּתֹב לֹא כֹל כְּמִינֵיהּ לְמִימַר שִׁטְרָא פְּרוּעַ הוּא וְהִכָּא דְכְּתֹב בֵּיהּ
מְהִימְנַת עֲלָאֵי וְיִרְתָּהּ בְּתַרְהּ עֲלָאֵי וְעַל יִרְתֵּי.

כָּל אֵימַת דְאַמְרַתָּ לֹא פְּרִיעָא הוּא. וְאַתּוּ יִתְמֵי לְמִיגְבָּא בֵּיהּ מִינֵיהּ וְאָמַר אֲנָא פְּרַעְנָא
לְאַבוּכוֹן אֲפֻשֶׁר דְּהוּא פְּקִיד דְּפְרִיעָא הוּא צ"ע.

אִי מִיִּשְׁתַּבַּע לִיהּ שְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁין אוֹ לֹא מִי אֲמַרִינן כִּינּוּן דְּאִיהוּ הָא מִית וְלֹא קָאָמַר לֹא
פְּרַעְנָא הִיאָהּ מְהִימָן. וְכִי הִימְנֵיהּ לְיִרְתֵּיהּ בְּתַרְהּ לִיכָּא דְטַעֲרִין פְּרַעְנָא לִיתְמֵי.

אַבְל אִי טַעֲרִין פְּרַעְנָא לְאַבוּכוֹן לֹא מְהִימְנֵי. אוֹ דִּילְמָא לֹא שְׁנָא וּמְסַתְבָּרָא יָד בַּעַל הַשִּׁטְר
עַל הַתַּחְחוּנָה וְשִׁמְעֵתִי מְנַהֵג נְרַבּוֹנָא דְלֹא מְהִימְנֵי נְאֻמְנוֹת בֵּיתוּמִין מִן הַיְתוּמִין הִיכָּא דְמִית
לְוָה בְּחַיֵּי מַלְוָה וּפְטוּר וְלֹא נִתְגַּלְגַּל לִי טַעֲמֵי וְנְאֻמְנוֹת בְּשְׁבוּעוֹת הַיּוֹרְשִׁין לֹא מְהִימְנֵי אֲלֵא
הִיכָּא דְפְטוּר מִשְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁין בְּפִירוּשׁ וּבְעֵי לְמִיכְתָּב בֵּין שְׁמַת לְוָה בְּחַיֵּי מַלְוָה.

וּבֵין מַלְוָה בְּחַיֵּי לְוָה. יְהֵא רְשׁוּת לְמַלְוָה וְלִיּוֹרְשִׁיו לְגַבּוֹת הִימְנֵוּ וּמִן יוֹרְשִׁיו בְּלֹא שׁוּם
שְׁבוּעָה בְּעוֹלָם וְאֲפִילוּ שְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁין וְאֲפִילוּ עַל יְדֵי גִילְגוּל.

וְאִי לֹא כְּתֹב הִכֵּי אֲמַרִינן יָד בַּעַל הַשִּׁטְר עַל הַתַּחְחוּנָה וְכִי כְּתֹב הִכֵּי מְהִימְנֵי תְּנַאֲרָה. וּבִתְשׁוּבָה
לְרַבִּינוּ אֶלְפָּס מִי שְׁהוֹצִיא שִׁטְר חוּב עַל חֲבִירוֹ בְּנְאֻמְנוֹת וְקִבַּע לוֹ זְמַן עַד שִׁיפְרַעְוֵהוּ אַע"פ
שְׁעֵבֵר הַזְּמַן עַד יִינּוּ הַנְּאֻמְנוֹת קַיִים וְכָל אֵימַת דְּנִפְיֵק שִׁטְרָא מִיְדֵיהּ מְהִימָן בְּלֹא שְׁבוּעָה
וְאֶסְפִּימוּ רַבּוֹנוֹתָא שִׁטְרֵי בְּנְאֻמְנוֹת יְכוֹל לְהַשְׁבִּיעוּ נִתְגַּלְגַּל לוֹ שְׁבוּעָה מִמְּקוֹם אַחַר וְכו'
וְנִתְגַּלְגַּל לְכַתּוּב אִפִּי' עַל יְדֵי גִילְגוּל מְסַתְבָּרָא אִי פִקּוּס הוּא פּוֹרַע לוֹ חוּב אוֹתוֹ הַשִּׁטְר בְּפִנֵּי
עַדִּי וְנוֹטֵל שִׁטְרוֹ וּמִשְׁבִּיעוֹ עַל מַה שְׁפָרַע לוֹ כְּדִאֲמַרִינן יְהִיב לָהּ כְּתוּבָה בְּאִפִּי סִהְדָא
וּמִזְקִים לְהוּ לְקַמְאֵי בְּהַלְוָאָה לְרַבִּי' הֵאִי מֵאֵן דְּמִקְבַּל לְמִיכְתָּב שִׁטְרָא בְּכָל לִישְׁנָא דְזִכּוּתָא
אַע"ג דְּלֹא יָדַע סִפְרָא לְחִזּוּקֵי כְּרֵאוּי כִּינּוּן דְכְּתֹב בֵּיהּ אַחֲרֵיּוֹת שִׁטְרָא דְנֵן הַפֵּל כְּתוּב
לְמַעֲלָה.

מֵאָמַר שְׂשֵׁי בְּשִׁמוֹת בְּעָלִים גְּרָסִין בִּפְ' כָּל הַגֵּט גֵּט שְׁנֹכְתֹב שְׁלֹא לְשֵׁם אִשָּׁה פְּסוּל. כִּי צַד
הָיָה עוֹבֵר בְּשׂוֹק וְשָׁמַע קוֹל סוֹפְרִין מְקַרִּין אִישׁ פְּלוּ' בְּמִקּוֹם פְּלוּ' מְגַרֵּשׁ פְּלוּנִית מִמְּקוֹם
פְּלוּ' וְאִמ' זֶה שְׁמִי וְזֶה שֵׁם אִשְׁתִּי פְּסוּל לְגַרֵּשׁ בּוֹ: יוֹתֵר מִכֵּן כְּתֹב לְגַרֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְנִמְלֵךְ
וּמִצְאוּ בֶן עִירוֹ וְאָמַר לוֹ שְׁמִי כְּשִׁמְךָ שֵׁם אִשְׁתִּי כְּשֵׁם אִשְׁתְּךָ פְּסוּל לְגַרֵּשׁ בּוֹ.

יִתֵּר מִכֵּן יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁי וְשִׁמוֹתֵיהֶן שְׁוֹת כְּתֹב לְגַרֵּשׁ אֶת הַגְּדוּלָה וְכו' רִישָׁא בְּמֵאֵי אָמַר
רַב סִפְרָא בְּסוֹפְרִין הָעֲשׂוּיִן לְהַתְלַמֵּד עֲסִיקֵי וּפְסַק רַבִּינוּ אֶלְפָּס כְּנֹלָם אֵין פּוֹסְלִין בְּכַהֲנָה
חוּץ מִן הָאֲחֵרוֹן כְּנֹלָם כְּדָכְת' בְּהַלְכוֹת וּמְסַתְבָּר' מִקְלֵתֵיהּ דִּר' יוֹחָנָן גַּבִּי גֵט לִיתָהּ.

וְהָא דְאָמַר ר' יוֹחָנָן מְחַזְרִין בִּיּוֹבֵל לִיתָהּ דְחַד טַעֲמָא נִיגְהוּ מִשׁוּם דְּאֵין בְּרִירָה כְּמוֹ
שְׁפִירְשֵׁתִי בְּאוֹת ח' וְתוּ גְרָסִי הַכּוֹתֵב טוֹפְסֵי גִיטִין צְרִיף שְׁיַנִּיחַ מְקוֹם הָאִישׁ וּמְקוֹם הָאִשָּׁה
וּמְקוֹם הַזְּמַן שִׁטְר מְכָר צְרִיף שְׁיַנִּיחַ מְקוֹם הַמוֹכֵר וּמְקוֹם הַלּוֹקֵחַ שִׁטְרֵי מַלְוָה צְרִיף שְׁיַנִּיחַ
מְקוֹם הַלּוֹהֵה וּמְקוֹם הַמְלַוֵּה וּמְקוֹם הַמְעוֹת וּמְקוֹם הַזְּמַן.

ר' יהודה פוסל בכולן ר"א מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים שנה וכתב לה. אמר ר' זירא אמר רבה בר שילא אמ' רב הלכה כר"א קרי רב עליה דר' אלעזר טובינא דחפמי והילכף גזרי' טופס אטו תורף ואין פותבין טופס אלא בשאר שטרות ודווקא לכתחילה אבל די'עבד כשר'.

כדאמרי' גבה מחובר משום גזירה הוא אבל רבי' שלמה פי'רש ר"א אפי' די'עבד קאמר והכי מסתברא דר' אלעזר אדר' יהוד' קאי: ירושלמי ר' ירמיה בשם ר' זירא מפסולו את למד הכשירו אילו כתב כולו לשמה ושם האיש ושם האשה שלא לשמה פסול ה"נ אם כתב כולו שלא לשמה ושם האיש והאשה לשמה כשר מפני התקנה: ירושלמי אמר ר' בון מפני תקנת הלבלר פדי שיהיו חיי מצויין לו והא דתנן פותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו, ואין פותבין שטר ללוקח עד שיהא מוכר עמו בתורף הוא דקאמר הא טופס פתבי וכתב המחב' לא דמי הא להא דגיטין והא פירוש דאין פותבין שטר ללוקח לא חזינו מידי לרבנות': ומילתא דצריכא עינא רבה הוא גרסי' בפרק השולח גט בראשונה הנה משנה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה התקין רבן גמליאל שיהא פותב איש פלוני וכל שום שיש לו מפני תיקון העולם איכא מאן דאמר הוא הדין לשם עירו וכל שום שיש לה מדנקט ברישא שינוי שם עירו ועירה ולהכי פתבי בגיטא וכל שום דאית ליכי ולאבהתיכי ולאתראיכי ולאתרא דאבהתיכי ואיכא מאן דאמר דלא צריף אמר רב אשי והוא דאיתחזק בתרי שמי ומסתברא למאן דבעי שם עירו וכל שם שיש לה הוא הדין דאיתחזק בתרי דוכתי הא לא איתחזק לא בעי למיכתב ודווקא שני שמות במקום אחד ורוצה לגרש אשתו שבמקום אחר כדאיתא בירושלמי וסגי בכל שום שיש לה.

וכל שום שיש לו ואיצטריף למיכתב שני שמות כגון ההיא דהו קרו לה רבא מרי' ופורתא שרה אמרי נהרדעי מרי' וכל שום שיש לה ולא שרה וכל שום שיש לה. דאם איתא דמרי' ושרה קא מדכר מה לי הכי ומה לי הכי אבל שני שמות בשני מקומות צריף לפרש לכל השמות דגרסי' בברייתא עד שיגרש אשתו שביהודה ושם דגליל עמו ואשתו שבגליל בשמו שבגליל ושם דביהודה עמו ואם יצא לו שם אחר צריף להזכיר שלשתן כדאיתא בירושלמי.

והני מיילי שהיה ביהודה וכתב לגרש בגליל או בגליל וכתב לגרש ביהודה: אבל הנה ביהודה וכתב לגרש ביהודה או בגליל וכתב לגרש בגליל הרי זו מגורשת והכי איתא בירושל' ירושל' איש פלו' וכל שום שיש לו הגע עצמך שהיה שמו ראובן ואסיק שמה שמעון.

אלא אני פלוני וכל שום שיש לי: ירושלמי מתני' דקתני וכל שום שיש לי במגרש על פורחו. או במגרש במקום אחר.

ור"ח איתי ליה ש"מ המגרש באותה העיר אינו צריף כלל ואיכא מאן דמפרש וכל שום שיש לה שצריף להזכיר השמות כולן כי ההיא דקאמר אבא בר חייא דמיתקרי אבא בר מרי וקשיא לן בההוא עובדא דמרי' ושרה: גרסינן בפ' הזורק ומודים חכמי' לר"מ בשינה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה שהנולד ממזר: ואבי האיש והאשה לא חזינו דצריף הילכף לא מיפסיל וכן אמר רב צמח דלא צריף ודווקא שינה שמו ושמה ושם עירו ושם עירה אבל לא נכתב בו שם עירו ושם עירה ואשה ובעלה בעיר אם יש עידי

מְסִירָה הֵלֶךְ אַחַר עֵינֵי מְסִירָה וְאִם לֹא אִם הִבְעֵל מוֹדָה וְאִינוּ מְעַרְעֵר כְּשֶׁר לְכַתְחִילָה דְהִיכָא דִּינְדְעִינוּ דְטָעוֹת סוֹפֵר הוּא לִיכָא לְמִיחָשׁ וְאִפִּי לִיתָא לְבַעַל לֹא מְעַגִּינוּ לָהּ אַבְל אֲתִי בַעַל וּמְעַרְעֵר מִשְׁגָּחִינוּ בִּיהָ.

וּלְכַתְחִילָה כְּעִינוּ שָׁם עִירוּ וְשָׁם עִירָה אֵינָה אֶלָּא מְשׁוּם חֲשׂוּשָׁא כְּדֵאִית' בְּגִט פְּשׁוּט וְלֹא מְזַנְיָהּ הוּא וְכָשֶׁר: וְהָא דְאָמַר רַב יוֹסֵף לְמֵאִי גִיחוּשׁ לָהּ אִי מְשׁוּם מִי מִיְלִין וְכוּ'. וְאִקְשִׁי וְהָא, כְּעִינוּ שָׁמוּ וְשָׁם עִירוּ וְשָׁמָּה וְשָׁם עִירָה וְלִיכָא אֵינְדָא דְנִקְטָא שָׁמוּ וְשָׁמָּה.

נִקְטָא נְמִי עִירוּ וְעִירָה וְלֹא דְוִוְקָא וְכֵן מְצוּי אֶצְלֵינוּ בְּתִשׁוּבַת אֲדוּנֵי אָבִי הֶרֶב זַ"ל גִּט פְּשׁוּט כּוֹתְבִין גִּט לְאִישׁ אַע"פ שְׁאִין אֲשֶׁתוֹ עִמּוֹ וְשׁוֹבֵר לְאִשָּׁה אַע"פ שְׁאִין בְּעֵלָה עִמָּה. וּבִלְבַד שְׁיָהָא מְפִירָן וְהִבְעֵל נֹתֵן שְׁכָר אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב וּבִלְבַד שְׁיָהָא מְפִירָן שָׁם הָאִישׁ בְּגִט וְשָׁם הָאִשָּׁה בְּשׁוֹבֵר יְרוּשְׁלָמִי אָמַר ר' אַבְא צְרִיף שְׁיָפִיר אֶת שְׁנֵיהֶן מִתְנִי' פְּלִיג עַל ר' אַבְא בְּרַאשׁוֹנָה הָיָה מְשַׁנָּה שָׁמוּ וְשָׁמָּה שָׁם עִירוּ וְשָׁם עִירָה וְאִם בְּמְפִירָן מַה צְרִיף לְשִׁנוֹת אֶת שְׁמוֹתֵיהֶן אִמ' ר' חֲזִינָא בַר אַבְא אֵית בַּר נֶשׁ דְּחֻכְמִין לְחַבְרִיהוֹן וְלֹא יִדְעִין שְׁמֵיהֶון וְאָמַר רַבָּא שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן הִדְרִין כְּעִיר אַחַת אֵין מְגַרְשִׁין נְשׁוֹתֵיהֶן אֶלָּא זֶה בְּפִנֵּי זֶה וְלִיחוּשׁ דִּילְמָ' אֲזִיל לְמִתָּא אַחֲרִיתִי וּמְחִזִּיק לִיהָ לְשָׁמִיָּה יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן וְכַתִּיב גִּיטָא וּמְטִי לִיהָ לְאִיתְתִּיהָ דְהָאִיף: הֲכִי אִמ' ר' כָּל שְׁהִנְחִיזוּק שָׁמוּ כְּעִיר ל' יוֹם אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ ר"ח שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן הִדְרִין כְּעִיר אַחַת: וְנִפְיָק גִּיטָא מִתּוֹתֵיהָ דְחַד וְקָא טָעִין בַּעַל לֹא אֲנָא כְּתִבְתִּיהָ.

כִּינוּ דְמַעֲיָקָר' אֵין לְהוֹן לְגַרְשׁ אֶלָּא זֶה בְּפִנֵּי זֶה וְאֲשַׁכְחִינוּ לִיהָ לְגִיטָא דְכַתִּיב בְּמִתָּא אַחֲרִיתִי אַע"פ דְמִתְקַיִּים בְּחוֹתְמֵי חֲזִינְשִׁי לְטָעוֹתֵיהָ דְבַעַל וְאָמַרִי דִילְמָא אֵינְדָּה דְלֹא אִיתְתִּיהָ הוּא אֲזִיל לְהֵיא מִתָּא וְכַתִּב גִּיטָא וְאֲמַטְיָה לְאִיתְתִּיהָ דְהָאִי: וּמְשׁוּם הֲכִי לֹא אִקְשִׁי דִילְמָא אֲזִיל חַד יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן לְמִתָּא אַחֲרִיתִי דְמִילְתָּא פְּסִיקָא הִיא דְכָל שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן הִדְרִין כְּעִיר אַחַת אֵין מְגַרְשִׁין נְשׁוֹתֵיהֶן אֶלָּא זֶה בְּפִנֵּי זֶה.

וְכִינוּ דְהָאִי גִיטָא דְכִיז דְחַד מִינְיָהּ בְּמִתָּא אַחֲרִינָא אַכְתִּיב הַעֲרָמָה אִיתְעַבִּיד בִּיהָ וּפְסוּל וְקַמ"ל מִתְנִי' דְכוֹתְבִין גִּט לְאִישׁ אַע"פ שְׁאִין אֲשֶׁתוֹ עִמּוֹ וְאִפִּי בְּשְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן שְׁצָרִיף שְׁיָהָא עִמּוֹ חֲבִירוֹ בְּשַׁעַת כְּתִיבָה כִּי הִכִּי דְחַד מִינְיָהּ דְכַתִּב גִּיטָא דְהוּא גִירָשׁ וְאִי נִפְיָק גִיטָא מִתּוֹתֵי יְדֵי דְהָאִיף לֹא מִשְׁגָּחִינוּ בִּיהָ וְתוֹ גִּרְסִי' שְׁנֵימָּה שְׁהִיו דְרִין כְּעִיר וְשְׁנֵיהֶן יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן אֵין מוֹצִיאִין שֵׁט"ח זַע"ז וְלֹא אַחַר שֵׁט"ח עָלִיהֶם נִמְצָא לֹא בֵּין שְׁטְרוֹתֵי שְׁטֵר שָׁל יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן פְּרוּעַ שְׁטְרוֹת שְׁנֵיהֶן פְּרוּעִין כִּי צִד יַעֲשׂוּ יַשְׁלִשׁוּ יְכַתּוּב שָׁם אָבִיו וְאָבִי אָבִיו וְכֵן לְזֶה וְאִם הָיוּ מְשׁוֹנְלִשִׁים יְכַתְּבוּ סִימָן יוֹסֵף אַרְוָה וְלָבֵן לְזֶה מִיּוֹסֵף גּוּץ וְשַׁחֲוֹר וְאִם הָיוּ מְסִימָן אַחַד יְכַתְּבוּ כֵּהֵן וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶן כֵּהֵנִים יְכַתְּבוּ דוֹרוֹת אָבִיו וְאָבִי אָבִיו וְאָבִי אָבִי אָבִיו עַד שְׁיִשְׁתַּנָּה אַחַד מִחֲבִירוֹ: גִּרְסִינוּ בְּפִרְקָה הַמְּגַרְשׁ כְּתִב חֲנִיכְתוֹ וְחֲנִיכְתָּהּ כְּשֶׁר תְּנִי רַבְּנָן חֲנִיכְתָּא אֲבוֹת בְּגִיטִין עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר שְׁלִשָּׁה דוֹרוֹת כְּשֶׁר מְכָאן וְאֵילָף פְּסוּל וְהִילְכְתָּא כְּוֹתְמָה בְּגִט פְּשׁוּט הַהוּא גִיטָא דְנִפְקָא בִּי דִינָא דְרַב הוּנָא דְהָנָה כְּתִב בִּיהָ אֲנִי פְלוֹ' לוֹיִתִי מִמָּה מְנָה אָמַר רַב הוּנָא מִמָּה וְאִפִּי מְרִישׁ גְּלוּתָא מִמָּה וְאִפִּילוֹ מְשַׁבּוֹר מְלָכָא פְלוֹמ' חֲזִינְשִׁי לְנִפְיָה אָמַר לִיהָ רַב חֲסֵדָא לְרַבָּה פּוֹק עֵינֵין בָּהּ דְלֹא וְרָתָא כְּעִי לָהּ רַב הוּנָא מִינְיָהּ נִפְקָא דִק וְאֲשַׁכְח וְכוּ' אֶלְמָא אַע"ג דְאִיכָא לְמִיחָשׁ לְזִמְנָא אַחֲרִינָא לֹא חֲזִינְשִׁי אֶלָּא אָמַרִינוּ מִינְיָהּ מִהוּא יוֹמָא דְנִפְקָא מִינְיָהּ מְשַׁמַּע וְלֹא חֲזִינְשִׁין

לנפילה דרבים וכל שפן לנפילה דייחיד פדתנו ולא אחרים יכולין להוציא שטר חוב עליהם הא הו על אחרים יכולין להוציא דלא חיישי לנפילה וכן הילכתא פתנא דינו בכולהו והכין אספימו פולהו רבנותא והא דתנא פשם שאין מוציאין זה על זה פה אין מוציאין הן על אחרים איפא תרי לישני במאי פליגי ללישנא קמא תנא קמא סבירא ליה אין אותיות נקנות במסירה ובצריף להביא ראיה קא מיפלגי דאתמר אותיות נקנות במסירה אבני אומר צריף להביא ראיה ורבא אומר אין צריף להביא ראיה ומסתברא מדקיימא לן הן על אחרים יכולין להוציא וכו' ש"מ על פןרחין אותיות ניקנות במסירה ומדאמרינן נמי בפירק קמא דבבא קמא אי שתקיתו ושתקיתו ואי לא מהדרנא שטרא למריה ובפ' בתרא דכתובות ש"מ דבהאי סגי ולא בעי שטרא אלא במסירה לחודה וש"מ דהלכה פרשב"ג דאמ' הנותן מתנה והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו והכי הילכתא וליפא למינדא מיניה ובכתובות ההיא איתתא דאפקידו גבה מלוגא דשטרא ואמרה להו מחיי' תפישנא להו לענין מיגבא בהו קאמ' דאותיות ניקנות במסירה ומתניא בהו תפישא מחיים ולא פדברי הרב אלפס דקאמ' בתורת משכון והא דלא מהימנא משו' מיגו בדאיפא עדים הוא ולא אמרינן במשכון כי היכי דלא אמרי' באומן אלא היכא דליפא עדים ולא ראוהו פדמפרש במקאא והילכף אי איפא עדים דתפיש מחיי' גבי בהו וגבי מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו דאמרי' אסמכתא לא קניא הא אי לא אמר בלשון אסמכתא והחזיר לו השטר קנה ש"מ דאותיות נקנות במסירה והנותן מתנה לחבירו והחזיר לו השטר חזרה מתנתו והכי הילכתא ואמימר נמי הכי פסק בהמוכר את הספינה וה"ג אמר אמימר הילכתא אותיות ניקנות במסירה מאי טעמ' מיילי ניגהו ומיילי במיילי לא מקניין פלומר אותיות לא מקנו אלא במסירה לחודה עיקר וכן פסק בעל מתכות.

והאי דכתב ובספרא הלכה אין ניקנות במסירה טעותא דספרא הוא דאיפא דכת' בהן אין אותיות ניקנות אלא במסירה ובפירק האשה שהלף אשפחון דאמר למאי גיחוש לה אי לנפילה מיוזקה זהיר וכו' מאי אמרת, דילמ' מסר ליה אותיות ניקנו' במסיר' ורבינו שמואל הכי סבירא ליה אלא דרבין חננאל ור' אלפס פליגי.

וקשיא להו הא דאבני ורבא וסתם מתני' ובריי' דתנני הן על אחרי' יכולין להוציא נאמן פתבינן מא' דסבירא לן וקיי"ל פרבא נמי דאמר אין צריף להביא ראיה על המסירה הילכף הן על אחרים יכולין להוציא כמסקנא דמתני' מיהו מישתבע שבועת הדין וכן הילכתא והא דתנא אהד מן האחין שהיה שטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה אחין הוא דשמטי מהדדי הא אחר לא וכת' הרב המחבר מאי שנא מדגרסינן בפ' חזקת הבתים אהד מן האחין שהיו אונאות ושטרות יוצאין על שמו דפליגי רב ושמואל דרב אמ' עליו להביא ראיה ושמואל אמ'.

על האחין והכא פולי עלמ' מודו דעליו להביא ראיה. לא דמי דהתם על שמו הן פתובין והכא על שם אביו הן פתובין ועליו הראיה.

נמצא לאחד בין שטרותיו שטר של שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין ואוקימנא בפ' שנים אוחזין שנמצא בין שטרותיו פרועין דהא קי"ל סימפון היוצא מתחת ידי מלנה אינו

אֵלָא כַּמְשַׁחַק וּפְסוּל וְאֶסְיִקְנָא בְּמִשְׁלָשִׁין בְּשֵׁטֶר וְאִין מְשַׁלְשִׁין בְּשׁוּבְרָ וְטַעֲמָא דְאִיפָא סוּבְרָ
הָא לִיפָא שׁוּבְרָ לֹא מְצִי מְפִיק דְקִי"ל וְלֹא אַחֲרִים יְכוּלִין לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶם שֵׁטֶר חוּב.

אֲבִי אָמַר הָכִי קְאָמַר נִמְצָא לְאַחַד בֵּין שְׁטְרוֹתָיו שֵׁטֶרוּ שֶׁל שְׁמַעוֹן פְּרוּעַ עָלָיו שְׁטְרוֹת
שְׁנֵיהֶן פְּרוּעִין ש"מ דְּאֲבִי סְבִירָא לֵיהּ דְּהֵן מוֹצִיאִין עַל אַחֲרִים.

וְאֲבִי וְרַבָּא לֹא פְּלִיגִי וּמוֹדָה אֲבִי דְּמִשְׁלָשִׁין בְּשֵׁטֶר וְאִין מְשַׁלְשִׁין בְּשׁוּבְרָ מְצִי מְפִיק
וְטוּבָא אֲשַׁכְּחֵן כַּה"ג בַּפ' בְּתַרְא דַּב"ק בְּשִׁירָא דְעַמְד עָלֶיהָ גִּיּוֹס וּבְחֻזְקַת הַבְּתִים דַּאמ'
אֲבִי פְּגוֹן דְּאָתוּ סְהַדִּי וְאֲמָרִי אֲנִן אֲגָרִינִן מִיְּנָדָּה דְּלֹא פְּלִיגִי וְכַתְּב רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל שְׂאֵם שְׁנֵי
בֶּן שְׁמַעוֹן אֵלּוּ בְּאִין בְּהַרְשָׁאָה זֶה מִזֶּה עַל הַלְוָה יְכוּלִין לְגַבּוֹת אַחַד מִן הַשְׁטְרוֹת מִמָּה
נִכְשָׁף מִן הַלְוָה שְׁהָרִי מוֹדָה הוּא בְּשְׁנֵי שְׁטְרוֹת וּמִיָּהוּ אִם טַעֲיִן וְאֲמַר הַשׁוּבְרָ נִכְתַּב סְתָם
עַל שְׁנֵיכֶם וּשְׁנֵיכֶם פְּרַעְתִּי טַעֲנָה מְעַלִּיתָא הִיא.

הָאוּמַר לִבְנוֹ שֵׁטֶר בֵּין שְׁטְרוֹתָיו פְּרוּעַ וְאִינִי יוֹדַע אִיזְהוּ שְׁטְרוֹת כְּוָן פְּרוּעִין נִמְצָא לְאַחַד
שְׁנַיִם הַגְּדוֹל פְּרוּעַ וְהַקָּטָן אִינֹו פְּרוּעַ אָמַר שֵׁטֶר לָהּ בְּיַדִּי פְּרוּעַ הַגְּדוֹל פְּרוּעַ וְהַקָּטָן אִינֹו
פְּרוּעַ חוּב לָהּ בְּיַדִּי פְּרוּעַ שְׁטְרוֹת שְׁנֵיהֶן פְּרוּעִין כָּל שְׁדוּתֵי מְכוּרִין לָהּ וְשְׁדֵי מְכוּר לָהּ.

יָד בַּעַל הַשֵּׁטֶר עַל הַתַּחְתּוֹנָה וְהַמוֹצִיא מְחַבְּרֹו עָלָיו הָרְאִיָּה: מְאָמַר שְׁבִיעֵי פְּתִיבַת גִּיטִין
וּשְׁטְרוֹת וְנִחְלַק לְשְׁנֵי חֻלְקִים אַחַד לְגַט וְאַחַד לְשֵׁטֶר חֻלְק הָרַאשׁוֹן גְּרַסִּינוּ בְּפָרְק הַמְּבִיא
גַּט בְּכָל כּוֹתְבִין בְּדִיּוֹ וּבְסִיקְרָא בְּקוּמוֹס וּבְקַנְקַנְתוּם.

וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִיָּמָא אִין כּוֹתְבִין לֹא בְּמִשְׁקִין וְלֹא בְּמִי פִירוֹת וְלֹא בְּכָל דְּבָר שְׂאִינוּ
שֶׁל קִיָּמָא עַל הַפֶּל כּוֹתְבִין עַל הַעֲלָה שֶׁל זֵית וְעַל הַקֶּרֶן שֶׁל פָּרָה וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הַפָּרָה עַל
יָד שֶׁל עֶבֶד וְנוֹתֵן לָהּ אֶת הָעֶבֶד.

ר' יוֹסִי אוֹמַר אִין כּוֹתְבִין עַל דְּבָר שֵׁיִשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. וְלֹא עַל הָאוֹכְלִין בְּכָל דְּבָר שֶׁהוּא
שֶׁל קִיָּמָא לְאִיָּתוּיִי מְאִי לְאִיָּתוּיִי הָא דְתַנִּי רַב חֲנִינָא פְּתָבוּ בְּמִי טְרִיא וְאַפְצָא כְּשֶׁר
וְאוֹקִימָנָא בְּמַגִּילְתָּא דְּלֹא אֲפָצָא הָא עֲפִיצָא פְּסוּל דְקִי"ל אִין מִי מִילִין עַל גְּבִי מִי מִילִין
וּש"מ דְּגַט כּוֹתְבִין בְּגַט שְׂאִינוּ עֲפִיץ כְּגוֹן קְלָפִים שְׁלָנוּ שֶׁהַעֲיָבוֹד שְׁלָנוּ דְעֲפִיץ תַּנִּי ר' חֲזִינָא
פְּתָבוּ בְּשִׁיחוֹר כְּשֶׁר עַל הַקֶּרֶן שֶׁל פָּרָה נוֹתֵן לָהּ אֶת הַפָּרָה דַּאמ' קְרָא וְכַתְּב וְנָתַן מִי שְׂאִינוּ
מְחַוֵּסֶר אֵלָא פְּתִיבָה וְנָתַיְנָה יָצָא זֶה שְׁמַחְוֶסֶר קְצִיצָה פְּתִיבָה וְנָתַיְנָה וְהָכָא לִיפָא לְמַגִּזוֹר
שְׂמָא יְקַטְוִם כְּדַאמְרִינוּ בַּעֲלָה שֶׁל עֲצִיץ נִקְב דְּהָתָם סְתָמָא לְמִיקְטָם קְאִי שְׁלַחוּ מִתָּם כְּתָבוּ
עַל אִיסוּרֵי הַנָּאָה כְּשֶׁר וְכֵן הִילְכְתָא.

וְכַתְּב הַר' יַעֲקֹב שְׁצָרִיף הַקֶּלֶף וְהַדִּיּוֹ וְהַקְּלוּמוֹס מְשַׁל בַּעַל וְאִם אִין לוֹ נוֹתְנִין לוֹ אַחַר
בְּמַתְנָה: ת"ר וְכַתְּב וְלֹא חֶקֶק דְּחַקִּיקָה לְאוּ פְּתִיבָה הִיא וְדוּוּקָא דְחַק תּוֹכוֹת גּוּף הַפְּתִיבָה
בּוֹלְטָת וְתוֹכָה וְסְבִיבֵיהּ שׁוֹקְעוֹת אֲבָל חֶק יְרִיכוֹ פְּתִיבָה הִיא כְּדַתְנִיא עֶבֶד שְׂיָצָא בְּכַתְּנ'
שְׁעַל גְּבִי טְבָלָא וּפִינְקָס יָצָא לְחִירוֹת עַל גְּבִי טַס שֶׁל זֶהב כְּשֶׁר כִּי הִיא גּוּוּנָא וְאִי נְמִי עֶבֶד
כְּצִיץ מְאֲבָרָאִי גּוּף הַפְּתִיבָה שׁוֹקְעַ מְצַד אַחַד וּבּוֹלְטַ מְצַד אַחַר דְּכְשֶׁר אֲבָל לֹא בְּכַתְּב שֶׁל
כִּיפָּה וְאַנְדוּכְתָרִי שְׁכַתְּב גַּט בְּכוֹתֵל כִּיפָּה וְטַעֲמ' מְשׁוּם דְּמַחְוֶסֶר תְּלִישָׁה וְרַח"פ כִּיפָּה שֶׁל
צְמָר אַרוּגָה וְרַקָּם בְּאַרְיֶגְתָּה וְאַנְדְּכְתָרִי הוֹצִיין וְצוּבְעִין אוֹתָן וּמְצִיָּיִנִין וּמְצִיָּירִין בְּהֵן כְּתַב
כְּדָרָף שְׁעוֹשִׁין בְּמַחְצָלָאוֹת כְּתַב בְּאוֹתִיּוֹת וּכְגוֹן זֶה שְׁנַכְתַּב בְּרִיקְמָה אוֹ בְּמַעֲשָׂה מַחַט אִינֹו

גט אין כותבין במחנבר לקרקע פתבו במחנבר תלשו וחתמו ונתנו לה פשר ר"י פוסל עד שפתהא פתיבתו וחתמתו בתלוש וקא אמרת רישא אין כותבין.

אר"י אמר שמואל והוא ששייר מקום התנור ור"א הוא דאמר עידי מסיר פרתו והכי קאמ' אין כותבין טופס שמה יכתוב תנור פתב לטופס תלשו וכתבו לתנור ונתנו לה פשר וקי"ל כר"א בגיטין דכי פתיב וכתב לה אתנור הוא דכתב ולכתחילה אין כותבין טופס ואם פתבו ושייר לתנור ותלשו ונתנו לה פשר.

וכן פסק רבינו האי ובחדא גוסקא דרבי אלפס אית בה וליתא פדבעי לן למימר לקמן ולא בריר דאי משום דקשיא ליה הא דטופס דקי"ל כר"א דפוסל בגיטין איפא למימר דהתם הוא דפסיל לכתחילה הוא הא דיעבד פשר דומיא דגט ישן מיהו בריש גמר' דמסכתין לא מתוקמ' פשמואל דמוקים לה אליבא דר"א אלא כר"מ ובתלוש ולבסוף חיברו ולא מבעיא לן כי היכי דמבעיא לן גבי שחיטה ומסתברא לן דכמחנבר דמי דהא טעמ' משו' דמחוסר קציצה היא: ירושלמי (שמואל בר אבא בעי פתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה אמור בה רבנן ר"א אמר ר' בון בעי פתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה אר"י) (נ"א שמואל ב"א בעי פתבו וחתמו בתלוש חיברו ותלשו ונתנו לה מה אמרי בה רבנן) פתבו על חרס של עציץ נקוב פשר דשקיל ליה וניהיב ליה נהליה על עלה של עציץ נקוב אפי' אמר פשר רבא אמר פסול אפי' אמר פשר דשקיל ליה וניהיב ליה רבא אמר פסול גזירה שמה יקטום וקי"ל פרבא ובעל מתיבתא כתב איבעי' להו עציץ שאינו נקוב מאי ת"ש עציץ נקוב מקדש בפסול שאינו נקוב אינו מקדש ר"ש אומר זה נזה אסורין ואינו מקדשין וכתב ר"ח מדגזרי' בעלה של עציץ נקוב ש"מ בגייר כי האי גיט' אפילו קצץ פשר ומשמע דווקא עציץ נקוב: אבל שאינו נקוב לא ש"מ דלא גזרינן מחוסר קציצה אלא במחנבר וכ"כ הרב המחבר בשמו אלא שכתב ר"ח גבי קרן של פרה ש"מ אפי' גייר אם מחוסר קציצה אחר פתיבה פסול וכ"ש זולתו הרי דבריו סותרין זה את זה ובתשובות שניא פרה ממגילתא.

דאי פיישא ממגילתא אמרי אורא דמגילתא מאי פגים בגיט' דפר' ודאי אי פתיב גט אגב (נ"י או אגב דעבד) הנה ליה דבר שיש בו רוח חיים ואי נמי שחיט לה הוי ליה אוכלין וכי פתיב על הקרן דלאו אוכל מחוסר קציצה אבל מגילתא אי כתבה על אמתא דמגילתא מאי מחסר וכן הילכתא ותמיהא לן אמאי לא אייתי רבי אלפס הא דחרס של עציץ נקוב ש"מ הא דכתבי' גט על החרס או על הגייר אבל לא על גייר מחוק פההיא דתניא כתב לו על הגייר או על החרס שדי מכורה לה וכו'.

והיכא דכתב גט על גבי ספר אחד אע"ג שיש בו ענייני' אחרים כותבין ונתן לה הפל פשר מהווא גברא דשקל ספר, תורה וניהבה לדבייתהו דלא איפסיל אלא משום דאין מי מילין על גבי מי מילין הא לאו הכי פשר ר"י בן בתירא אומר, אין כותבין לא על גייר מחוק ולא על הדפותרא מפני שהוא יכול לזייף וחקמי' מכשירין מאן חקמים ר"א הוא דאמר עידי מסירה פרתו ואמר ר"א לא הכשי' ר"א אלא לאלתר אבל מפאן עד י' ימים לא דחייש דילמ' תנאה הנה ביה וזייפתייה שמענין מיהא דכתבי' תנאה בגיטא ור' יוחנן אמר אפילו מפאן ועד עשרה ימים ואמר ר"א לא הכשיר ר' אלעזר אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא ור' יוחנן אמר אפי' בשאר שטרות וקא דכתב למען יעמדו ימים רבים

עצה טובה קמ"ל ועד פאן לא פליגי אלא לענן זיוף אבל בעלמא דכ"ע כר' אלעזר קיי"ל ובשטרות נמי פדקתני וגובה מנכסים משועבדים והלכה פמותו אף בשאר שטרות פדגר' בסנהדרין גבי ההיא מתניתא דהוה חתימי עלה תרי גיסי ופסק ר"ח דהלכה כר' יוחנן בתרנניהו דרביה דר' אלעזר הוא ורבינו אלפס לא אייתי דמפאן ועד עשרה ימים ופסק הני מילי בגיטין אבל בשאר שטרות בעינן כתב שאינו יכול להזדייף מדאמ' לעיל גבי שטרא פרוסאה דמסריה ניהליה באפי סהדי ישראל והא בעינן כתב שאינו יכול להזדייף ושני ליה בדאפיצן ומסתברא כפסק ר"ח דהכא בגט שהוא ועדיו על המחק עסיקין דתנא קמא סבר אע"ג דליכא למיחש ביה דהא מינכר דאינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים מיהו הנה ליה נזירא הכא כתב שאינו יכול להזדייף וגזרו ביה דילמ' דמי האי מחקא להאי מחקא וחכמים מכשירין דאי איכא חששא אזלינן לעידי מסירה ואי כר"א קשיא הילכתא אהילכתא דהא קי"ל שטר שפא הוא ועדיו על המחק פשר והכא פסק דאין פותבין שטרות על נזיר מחוק אלא דאיכא לאוקמא אליכא דרב אלפס בעדים על החלק ואיכא למימר דרב אלפס כר"ח סבירא ליה בתרנניהו כר' יוחנן ור"א אף בשטר קאמ' אלא דלית הילכתא פנותיה בשטר: ירושלמי ר"י בן בתירא אומ' אין פותבין לא על הנזיר מחוק ולא על הדפטר אר"א מה פליגי בגיטין אבל בשטרות אף ר' יהודה מודה דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק.

ר' שמעון בן לקיש אמר לא שניא בין בגיטין בין בשטרות הוא המחלוקת. דו פתר לה שטר על החלק ועדים על המחק וקשיא על דר' אלעזר אם בעדים על המחק.

בהא חכמים מכשירין בשיטת ר' אלעזר דו פתר לה שטר על המחק ועדים על החלק שמואל אומר זה וזה על המחק יאות אמר ר' יוסי מה טעם דרבנן אמר ר' אבא נזיר הוא אם נמחק פעם אחת אם נמחק שני פעמים ואיני יכול ליישב דהא בגמרא דילן מחמיר ר' אלעזר בשטרות והכא מיכל ולישנא ונוסחא דיליה נמי לא דייקא מיהו איכא למיגמר מיניה דר' אלעזר מוקים לה בשטר על המחק ועדים על החלק וגמרא דילן בהכי אוקמ' לה וגאון אוקמה דליכא סהדי בשטרא ולא נהירא לן דא"כ היכי קאמר מאן חכמים ר' אלעזר הוא דאמר עידי מסירה פרתיה תנא קמא נמי הכא אית ליה אלא דחייש דלמא מזיניו להו וצריכא עיונא רבה מיהו משמע דנקיטי הילכתא דבעינן כתב שאינו יכול לזיין ומסתברא דקלפיים שלנו פדאפיצן דמי נאפיצן לאו דוקא אלא עיבוד מעליא קאמר כדפי' בתפילין הפל פשירין לכתוב את הגט נאפי' חרש שוטה וקטן האשה פותב את גיטה והאיש פותב את שוברו שאין קיום הגט אלא בחותמיו והא לאו בני דיעה נינהו.

אמר רב הונא והוא שגדול עומד על גבן. אמר רב יהודה אמר שמואל והוא ששייר מקום התורה וסברי אע"פ שישאל עומד על גביו פסול דבעי לשמה ונכרי אדעתא דנפשיה קא עביד הכי פתב הר' אלפס ומשמע דתרנניהו בעי ובעל מתכות אמר והוא שגדול עומד על גביו אפי' נכרי וישאל עומד על גביו ולא אייתי דרב יהודה אמר שמואל דמשמע דלית הילכתא פנותיה ומסתברא דשילש מחלוקות הן רב הונא מוקים לה למתני' כר' אלעזר בישאל עומד על גביו אבל נכרי פסול דאדעתא דנפשיה קא עביד פדקתני בפרייתא ורב נחמן מוקים לה כר' מאיר ואע"פ שאין ישאל עומד על גביו ולא שייר בתורה פשר ור"י אמר שמואל מוקים לה כר' אלעזר דכי פתוב וכתב לה לשמה אתורה

הוא דכתב וכי שׂיר מקום התנרף אע"פ שאין ישראל עומד על גביו כשר וכולהו סבירא להו דבריינתא ליפא לאוקמה אלא בשׂישׂראל עומד על גביו ולא שׂיר מקום התנרף מדקתני נכרי פסול הא חרש שוטה וקטן פשר והיגו דקא משנינו ר' אלעזר היא וקא ודאי נכרי אדעתיה דנפשיה קא עביד והילכך ישראל עומד על גביו פשר לדברי הפל והיכא דשׂיר מקום התנרף אע"פ שאין ישראל עומד על גביו אליבא דר' אלעזר אפי' דנכרי ורבי אלפס דנקט לתרנוניהו בחדא מינייהו סגינא ואע"ג דקיימא לן בטופסי.

גיטין כר' אלעזר דמכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים דגזר טופס אטו תנרף ואיהו גופיה אמר לעיל גבי מחנבר אמר ר' אמר שמואל והוא ששׂיר מקום התנרף ור' אלעזר הוא והכי קאמר אין כותבין טופס שׂמא יכתוב תנרף כתבו לטופס.

תלשו חתמו ונתנו לה פשר איפא למימר דחרש שוטה וקטן בדיעבד ואיפא למימר ה"מ בסופר דשכיח אבל כתב חרש שוטה וקטן לא שכיח ולא גזרי' טופס אטו תנרף וכשר אפי' לכתחילה ובגזירת טופס מצינו ושמענו שלשה דברים במחנבר לכתחילה הוא דלא קא דייעבד שפיר דמי וגבי חרש שוטה וקטן אפילו לכתחילה פשר וגבי כותב טופסי גיטין אפי' דייעבד פסול דתני ר' יהודה פוסל ור' אלעזר מכשיר חוץ מגיטי נשים ור' אלעזר אדר' יהודה קאי ואפילו דייעבד פוסל בפ' דר"ש ואיפא למימר טעמא דחרש שוטה וקטן כדפרשי' ומחנבר שכיח ולא שכיח וכתב סופר שכיח טובא ומשום הכי פסול אלא דאיפא מאן דאמר בטופסי גיטין בדיעבד וליתה אלא כפי' ר"ש ודכנלי עלמא אם נתגרש תינשא לכתחילה והדין סבירא דרבנונתא דכולהו סבירא להו כשמואל דאמר והוא ששׂיר מקום התנרף ומודה להא דרב הונא אבל ירושלמי לית ליה להאי סבירא ה"ג התם בירושל' רב הונא אמר והוא שיהא פקח עומד על גביו.

ר' יוחנן בעי והא דכתב לה לשמה שמואל אמר צריף שניח תורפו של גט עמו ואתיא פהא דריש לקיש דאמר כתב תורפו בטופס פסול ומסתברא דשמואל ור' יוחנן ורב נחמן פוליהו ס"ל פקח עומד על גביו פסול עד ששׂיר מקום התנרף ובריינתא דפוסל בנכרי הוא הדין בחרש שוטה וקטן דפסול אליבא דר' אלעזר היכא דלא שׂיר ואפילו ישראל עומד על גביו והא דגרסי' בספרים והא נכרי אדעתא דנפשיה קא עביד קושיא היא.

והא דרב נחמן שנינוא היא והאי דלא שני בריינתא דנכרי פסול אשאין ישראל עומד על גביו והוא הדין לחרש שוטה וקטן דהיא לא איצטריכא ליה דהיכא דאין ישראל עומד על גביו לר' אלעזר פסול ובריינתא דקתני נכרי פסול הוא הדין לחרש שוטה וקטן ושמואל גמי הכי סבירא ליה: גרסי' בפרק המגרש.

שנים ששלחו שני גיטין ונתערבו ונתנו לכל אחת ואחת ואסיקנא נתינה לשמה מיבעי ש"מ. ספק נערה ספק בוגרת נותן גט לאביה ואחר פן נותן לה גט ומגורשת מספק חמשה שכתבו פלל בתוך הגט איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית והעדים מלמטה פולן פשירין ונתנו לכל אחת ואחת הנה כתוב טופס לכל אחת ואחת את שהעדים נקרא עמו פשירין היכי דמי פלל והיכי דמי טופס אמר זמן אחד לכולן זהו פלל זמן לכל אחד ואחד זהו טופס פגון בחד בשבת.

וכן הילכתא גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם. ר"י אומר ודין דיהוי ליפא מינאי ספר תירווכין ואיגרת שייבוקין לימקה להתנסבא לכל גבר דיתצביין גופו של גט שחרור הרי את בת חורין הרי את לעצמיה אמר אבני האי מאן דכתב גיטא לא ליכתוב ודין דמשמע דין אלא ודו.

ולא לכתוב איגרת דמשמע איגרא אלא איגרת. דתינהויין דתיצביין לישדי בהו תלתא יודין דאי לא משמע תהויין תצביין.

ומסתברא דאי כתב דתהוי את רשאה להתנסבא לכל גבר דתיצבי. טפי עדיף.

ולישנא דתיצביין לאו לישנא הוא וליארפי לני"ו דתירווכין ולני"ו דשיבוקין דמשמע תריכין ושיביקי וליארכי לני"ו דנפדו ג דאי לא משמע וכדי ולא ליכתוב למקה דמשמע חוכא אלא למקה ולא ליכתוב לאיתנסבא דמשמע לא תינסבא אלא להתנסבא ולא ליכתוב מאני דמשמע מאני אלא מינאי בעינא ודן או לא ת"ש דאתקין ר"י איה פלוני בר פלוני פטר ותריה ית פלגני דהנת אינתתי מן קדמת דנא מן יומין דנן וילעלם ואילו ודן לא קאמר ולטעמיה פוליהו מי קאמר אלא בעי הקא נמי בעי מן יומא דנן וילעלם לאפוקי מדר' יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו וכתב ר"ח לאו משום דדחינן דר' יוסי דהא איהו אמר הלכה כר' יוסי כפ' יש נוחלין ונתם כפ' מי שאחזו נמי סוגי' דשמעתא כר"י והגאונים נהגו כר"י דאפי' בשטרא צריה לכתוב מן יומא דנן וילעלם ור"נ אמר דנהיגו במתיבתא כר' יהודה פתקנת רב בגיטין ומסתברא בין בממונא בין באיסורא הלכה כר' יוסי אבל בגיטין הוא דאתקון רבנן ולא פסלינן לשטרות וילעלם לאפוקי דבעי מיניה רבא מרב נחמן דבעי מיניה היו' אי אתה אשתי ולמחר אתה אשתי מהו ומסתברא מדכתב ודן דהוי ליכי מינאי ולמקה להתנסבא לכל גבר דתיצביין היינו את מותרת לכל אדם ולא צריה תו לאהדוריה ולישנא להתנסבא לשון לקיוחין הוא.

בין לזנות בין לנישואין עד דאמר חוץ מתזנותיה ואפי' אמר שתהא מותרת לכל אדם להינשא כל שפן שהתיר' לזנות אבל פשאסר' לנישואין כגון שאמר ע"מ תינשאית התיירה לזנות וגרסי' כפ' האשה הוריה בית דין להינשא והלכ' וקילקלה חייבת שלא התיירה אלא להינשא ואסיק' מאי קילקלה אלמנה לכהן גדול אבל זינתה לא וכן הילכת' ש"מ זינתה בכלל להינשא הוא אבל אלמנה לכ"ג לא בכלל לינשא הוא הילכה זנות כולל להיתנסב' ואלמנה לכ"ג בכלל לכל גבר דתיצביין ולי' בה שיינרא ואם איתה דבלישנ' דאיתנסבת אית בי' שיינרא אמאי נקט ר"י האי לישנא לימא דתינהוי רשאה ושלטאה בפנשיה ותישתרי את לכל גבר דתיצביין ותו דהא פתב ודו דיהוי ליכי מינאי ספר תירווכין ואיגרת שייבוקין וגט פיטורין והנה ליה פמאן דאמר הרי את מגורשת.

וגרסי' בקידושין הרי את מגורשת. הרי את מותרת לכל אדם הרי זו מגורשת ותו לישנא דר"י בארמית.

ולישנא הרי את מותרת לכל אדם עברית. אלא הרי את מותרת תוספת הוא.

ואינו בטופס. ור"ש ורב אלפס לא כתבו והגהה היא בהלכו' שלנו ושמעתי שה"ר הלל מרומניאה פוסלו וה"ר שפתי חולק עליו ואנו פתבינן מאי דסביר' לן ודייקי רבנותא דכל הני דיקדוקי דרבא היכא דכתב ליה בעל גופיה אי נמי דכתי' ליה סופר מפומיה ובתמ

הכי אתא בעל ומערער ואמ' אָנא הוא דפסילנא ליה בהני דיקדוקי ולקלקולה איפונני' אָבל אי אמר הבעל לסופר ולעד' לכתוב לה גט אפי' כתבו הסופר והעד' (נ"י פאילו העד') פאָחד מאלו האותיות.

והבעל אינו מערער הגט פֿשר ותנשא בו ואם העדים מצויין יעידו בפני בית דין דטעות סופר הִיא. וכ' רבינו האי דאי יהיב בעל רשותא לסופר למיכתב גט שלם וטעה בהני פֿולהו או במקצתהו אי איתיה לספרא מתקן להו ואזלא ומינסבא בהאי גיטא לא מפקינו לה ודאי אי אתיא לאינסובי וקאי בעל ומערער ואמר האי דכת' ודין דינא הוא דאמרי.

אי נמי למחך חוכא היא ולהכי איפוננית ולא מנסבין לה. אָבל אי מינסבא לא מפקינו לה דהא ומשום שלום מלכות היכא דהנולד ממזר אין ר' מאיר לטעמיה דאמר פֿל המשנה מטטבע שטבעו חקמי' בגיטין הנולד ממזר וליתה לדר' מאיר וכל שפֿן לעניין טעות סופר ורבי' גיסים השיב בקבלה פֿן מפי הגאונים' והיכא שכתב הבעל הגט אם נישאת ועירער תצא ואם האשה טוענת טעות סופר הִיא עליה להביא ראיה אָבל אם אין שם עירעור הבעל ויש בו טעות מתחת ידי סופר וציונה לכתוב גט סתם פֿינן דמדעת שלימה רצה לגרש אינה צריכה גט שני וכל טעות שפֿא מתחת ידי סופר אין עירעור הבעל מועיל פֿלום וכן דעת הגאונים' ובתשובות לר"ח פֿגון אלו הדברי' שאינן מפונרשת אם יבוא אדם לכתוב אלו הדברי' שפֿא יפלו ביד אדם שאינו הגון וילמדו לשקר ואין לנו אלא מן הפֿה לאונן לנאמני' גיטין שכתבן זה בצד זה וישני עברים פֿאין מתחת זה לתחת זה וישנים עדים יוננים פֿאין מתחת זה לתחת זה את שהעדים ניקרין עמו פֿשר עד אָחד עברי ועד אָחד יונני פֿאין מתחת זה לתחת זה שניהן פֿסולין תנא זעירי שניהן פֿשירין בין ברישא בין בסיפא ותנא דידן דילמ' גונדלית חתמו ארישא ואסיפא חתם אָחד מהן גונדלית והלכה פֿתנא דידן שׂיר מקצת הגט וכתבו בדרך השני והעדים מלמטה פֿשר כתב העדים בראש הדרך מן הצד או מאחוריו בגט פֿשוט פֿסול הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה.

והעדים באמצע שנים פֿסולין ראשו של זה בצד סופו של זה או סופו של זה בצד סופו של זה והעדים באמצע את שהעדי' ניקרין בסופו פֿשר שׂיר מקצת הגט וכתבו בדרך השני פֿשר אמר רב אנשי והוא דידיע במתיחא דמגילתא ודווקא בדרך השני בקלף אָחד אָבל בשני קלפים פֿסול ספר אָחד אמר רחמנ' ולא בשני דפין פֿדאמ' גבי סוטה גט שכתבו עברית ועדיו יוננית ועדיו עברית ועד אָחד עברי ועד אָחד יונני ועד אָחד יונני ועד אָחד עברי פֿשר ודוקא בדידעי למיקרי מדקתני ברישא בסוף קייו' שטרות שידועין לקרות ואינם יודעין לחתום שפתיבת עדות יונני אינו פֿכתיב' שלנו וכתבתן פֿתיב' יונני ממש הוא אלא שפתיבתין מתחילין משמאל והולכין לימין פֿכתיב' הגוים ותמצא חתימת היינוני חתום בגט שהוא משמאל והו' הדין לכל השטרות דבכל לשון פֿשר פֿדגרסי' בפ' המביא גט איש פֿלו' עד פֿשר איש פֿלו' פֿן איש פֿלו'.

ודווקא פֿן איש פֿלו' אָבל פֿן איש פֿלו' אי נמי איש פֿלו' ולא כתב עד פֿסול ומסתברא דהוא הדין לכל השטרות כתב סופר ועד פֿשר אמר ר' ירמיה חתם סופר שנינו וכשר לכתחילה פֿתב חניכתו וחניכתה פֿשר גט מעושה בישראל פֿשר ביוני' פֿסול ואם יונני חובטין אותו ואמר לו עשה מה שישראל אומ' לך פֿשר גט מעושה בישר' פֿדין פֿשר שלא פֿדין פֿסול ופוסל ובגוים פֿדין פֿשר ושלא פֿדין אפי' ריח הגט אין בו והשתא אע"ג

דְּהַדְיוֹטוֹת אֲנִי מַעֲשִׂינָן אַגִּיטִין לְפָנֶיךָ מֵאֵי דְחֻזִּינָן דְּאַנְן שְׁלִיחוּתֵיהּ קֵא עֲבַדְיָנָן מִיָּדֵי דְהִנֵּה אַהוּדָאוֹת וְהִלְוֹאוֹת פְּדָאָמְרִינָן אַבְיֵי אֲשַׁפְחִיָּה לְרַב יוֹסֵף וְכוּ' גְרָסִינָן בְּפ' הַתְּקַבֵּל הֵהוּא דְהוּוּ קָרוּ לָהּ נִפְאָתָא אֲתוּ סְהָדֵי וְכַתְיְבוּ טוֹפֵאֲתָא אִמ' ר' יִצְחָק בְּר' שְׁמוּאֵל בְּר' מְרְתָא מִשְׁמִי' דְרַב עֲשׂוּ עֵדֵי שְׁלִיחוּתָן וְאַסִּיק אֲמַר רַב נַחְמָן כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִים אֶפְּלִי מֵאַה פְּעָמִים בְּעוּ מִיָּנִיָּה מְרַב נַחְמָן כְּתָבוּ וְנָתְנוּ לְשִׁלְיָח מֵהוּ אִמ' לִיָּה רַבִּינָא לְרַב אֲשֵׁי יוֹלִיָּה מֵהוּ כְּלוּמַר אִם אֲבַד בְּדֶרֶךְ מִי אֲמַרִי סְלוּקוּ סְלִקִּינְהוּ וְשׁוּב אִין כּוֹתְבִין אַחַר אוּ דִילְמָ' לְטִירְחִיָּהוּ חִיִּישׁ וְלַעוֹלָם כּוֹתְבִין וְאִי דְאֲמַר נָמִי כְּתָבוּ וְתָנוּ לְשִׁלְיָח וְיֹלִיָּה פִּינָן שְׁפִירֵשׁ וְאֲמַר יוֹלִיָּה עֲשִׂאָן שְׁלוּחָן עַד שְׁיָבוּא לִידְיָהּ וְאִם אֲבַד כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין עַד שְׁיָבוּא לִידְיָהּ אוּ לֹא וְסְלִקִּינָן בְּתִיקוּ וְלַחֲוִמְרָא עֲבַדְיָנָן וְהִילְכָהּ אִם אֲבַד אִין כּוֹתְבִין וְסְלוּקִי סְלִקִּינְהוּ וְרַבִּינוּ אֶלְפָּס פִּי' בְּתִשְׁבוּת דִּילִיָּה בְּדֶרֶךְ שׁוּבֵי: וְבִהְלָכוֹת פִּירֵשׁ לַעֲנִיָּין הוֹלְכָה דְלֹא מְצִי לְמִיקְוֵי אִינְהוּ שְׁלוּחִים לְהוֹלְכָה, דְחִיִּישֵׁי דִילְמָ' סְלוּקִי סְלִקִּינְהוּ: וְהָא דְאֲמַר כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין אִפִּי' מֵאַה פְּעָמִים אִם זְכוּרִים יוֹם שִׁאֵמ' לְהֵן הַבְּעַל לְכַתּוּב כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין וְאִם לֹא כּוֹתְבִי' בְּשָׁבוּעַ פְּלו' אוּ בְּחֻדְשׁ פְּלו' וּמְשִׁיגִיעַ גִּט לִידְיָהּ מְגוֹרְשָׁת פְּדָגְרָסִי' לְעִיל פְּתַב בּוּ חֻדְשׁ אוּ שָׁבוּעַ מֵאֵי פֶּשֶׁר וְכוּ': גְרָסִי הֵתָם הָאוּמַר כְּתָבוּ גִט וְתָנוּ לְאַשְׁתּוּ הֵרִי אֵלוּ יְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ פְטָרוּיָהּ פְּרָנְסוּיָהּ עֲשׂוּ לָהּ כְּפִימּוּס עֲשׂוּ לָהּ כְּרָאוּי לָהּ לֹא אֲמַר וְלֹא כְּלוּם ת"ר שְׁיִלְחוּיָהּ שְׁיִבְקוּיָהּ תְּרַכּוּיָהּ הֵרִי אֵלוּ יְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ הוֹצִיאָהּ עֲזוּבָהּ הַתִּירוּיָהּ הוֹעִילוּ לָהּ וְלֹא אִיפְשִׁיט וְלַחֲוִמְרָא בְּרָאשׁוּנָה הִיוּ אוּמ' בְּקוּלָר וְאִמ' כְּתָבוּ גִט לְאַשְׁתּוּ הֵרִי אֵלוּ יְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ חֻזְרוּ לומ' אִף הַמְּפָרֵשׁ וְהִיוֹצֵא בְּשִׁינְרָא ור' שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוּמ' אִף הַמְּסוּכָן וְקִיָּמָא לוֹ הִלְכָה כר' שְׁמַעוֹן: יְרוּשְׁלָמִי אֲמַר ר' מוֹנָא לֹא סוּף דְבַר קוּלָר שֶׁל סַפְּנָה.

אַלָּא אֶפְּלִי קוּלָר שֶׁל מָמוֹן: שְׁפָל קוּלָר בְּחֻזְקַת סַפְּנָה וּבְגַמְרָא דְתַפְּלִית הַשְּׁחַר כָּל הַדֶּרֶךְ בְּחֻזְקַת סַפְּנָה. ר' יְנָאי כִּד הֵנָּה נִפְּיָק לְאַכְסִנְיָא הֵנָּה מִפְּקִיד גּוּ בֵּיתָהּ.

ר' שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי כָּל הַחוּלִים בְּחֻזְקַת סַפְּנָה וְכַתְּב רַבִּינוּ אֶלְפָּס דְהִנֵּי אַרְבַּע דְתָנָן בְּמִתְנֵי' כְּוִלְהוּ כְּשָׁכִיב מְרַע דְמִצְוָה מַחְמַת מִיתָה נִינְהוּ וְכֵן הִילְכְתָא ש"מ דְכָל מְסוּכָן מַחְמַת מִיתָה וְאֵע"ג דְלֹא מְדַכֵּר שֵׁם מִיתָה וְסַתָּם חוֹלָה הוּא שְׁכִיב מְרַע וְגְרָסִי בִירוּשְׁלָמִי בְּפִיָּאָה בְּפ' א' אִינְהוּ שְׁכִיב מְרַע כָּל שְׁלֹא קִפְצַ עֲלֵיו הַחוּלִי וּבְמִסְכַּת גִּיטִין גְרָסִי' תְּנִי אִף הַחוּלָה ר' יִעֲקֹב בְּר' אִידִי בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הִלְכְתָא כר' שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי בְּמִסְכָּן מֵה בֵּין חוֹלָה לְמִסְכָּן חוֹלָה כְּדֶרֶךְ אֶרֶץ מְסוּכָן כָּל שְׁקִפְצַ הַחוּלִי דֶרֶךְ אֶרֶץ הַקְּרוּבִי' נְכַנְסִין אֶצְלוּ מִיָּד הַרְחֻקִי אַחַר ג' יָמִים וְאִם קִפְצַ עֲלֵיו הַחוּלִי אִילוּ וְאִילוּ נְכַנְסִים אֶצְלוּ מִיָּד וּמִסְתַּבְּרָא דְחוּלָה אַחַר ג' יָמִי' דִּינוּ כְּמִסְכָּן וְהוּא מְצוּנָה מַחְמַת מִיתָה לַעֲנִין גִּיטִין וְלַעֲנִין מָמוֹן כְּמוֹ שְׁפִי' בָּאוֹת ש': מִי שְׁהִיָּה מוֹשְׁלָךְ בְּבוּר וְאֲמַר כָּל הַשּׁוֹמֵעַ קוּלוֹ יְכַתְּבוּ גִט לְאַשְׁתּוּ הֵרִי אֵלוּ יְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ הַבְּרִיאָה שְׁאֲמַר כְּתָבוּ גִט לְאַשְׁתּוּ רְצָה לְשַׁחַק בָּהּ וְאִם הוֹכִיחַ סוּפוּ עַל תְּחִילָתוֹ הֵרִי זֶה גִט וּמַעֲשֵׂה בְּבִרְיָא שְׁאֲמַר כְּתָבוּ גִט לְאַשְׁתּוּ וְעֵלָה לְרֵאשׁ הַגַּג א"ר שְׁמַעוֹן אִם מַעֲצָמוּ נֶפֶל הֵרִי זֶה גִט אִם הָרוּחַ דְחַפְתּוּ אִינוּ גִט הֵהוּא גְבָרָא דְעָאֵל לְבִי כְּנִישְׁתָּא וְאַשְׁפַּח מְקָרִי יְבוּקִי וְבִרְיָ' וְכוּ' וְאַסִּיקָנָא מְשׁוּי אִינִישׁ שְׁלִיחָא בְּרָא בְּמִקּוּם אַבָּא אֲמַר לְשָׁנִים תָּנוּ גִט לְאַשְׁתִּי אוּ לְשִׁלְשָׁה כְּתָבוּ וְתָנוּ גִט לְאַשְׁתִּי הֵרִי אֵלוּ יְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ אֲמַר לְשִׁלְשָׁה תָנוּ גִט לְאַשְׁתִּי יֵאמְרוּ לְאַחֲרֵים וְיְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ מִפְּנֵי שְׁעֵשְׂאָן ב"ד דְבִרְיָ ר' מֵאִיר וְזוּ הִלְכָה הַעֲלָה חֲנִנְיָא אִישׁ אוּנָן מִבֵּית הָאִיסוּרִין מְקוּבֵּל אֲנִי בְּאֲמַר לְשִׁלְשָׁה גִט לְאַשְׁתִּי יֵאמְרוּ לְאַחֲרֵים וְיְכַתְּבוּ וְיָתְנוּ מִפְּנֵי שְׁעֵשְׂאָן ב"ד אֲמַר ר' יוֹסִי נִמְנוּ לְשִׁלְיָח אִף אֲנוּ מְקוּבֵּלִין שְׁאֲפִי' אֲמַר

לב"ד הגדול תנו גט לאשתי שילמדו ויכתבו ויתנו לה וקנימא לן כר' יוסי דאמר מילי לא מימסרן לשליח ואפילו לר' אלעזר דאמר עידי מסירה פרתו אם אמר תנו ואמר לאחרים חתמו פסול דמזוניף מתוכו הוא ואפילו אמר אמרו לסופר ויכתוב ולעדים ויחתמו הרי זה גט בטל כדאסיק' רב אשי לא מיבעיא קאמר ל"מ היכא דלא קאמר תנו אלא אפי' אמר תנו ולא היכא דלא אמר לבי תלתא אלא אפי' לבי תלתא ולא מיבעיא היכא דלא אמר אמרו אלא אפי' אמרו נמי לא ותניא פנוניה דרב אשי פתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה אע"פ שכתבו וחתמו ונתנו לה הרי זה גט בטל עד שישמעו קולו שאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו ישמעו לאפוקי ממאן דאמר מודה ר' יוסי באומר אמרו קולו לאפוקי מדרב פהנא אמר רב דאמר רב פהנא חרש שיכול לדבר מתוך הכתב פותבין ונותנין גט לאשתו אלמא לית הילכתא פנוניהו הלכה צריף שיאמר הבעל לסופר עצמו לכתוב ולעדים ויחתמו לרבין האי בגיטין ליתיה לדרב פהנא אבל בעלמא איתיה דהא פריק לכולהו פירכי לבר מעדות דרסתמא אמר מפייהם ולא מפי כתבם ומסתברא דוקא חרש שאינו מדבר ואינו שומע בהא דרב הונא אבל אלים היינו נשתתק ויכול לדבר מתוך הכתב פותבין ונותנין דהא בהרפנת הראש ג"פ פותבין וכ"ש כתב ידו ומסתמ' אם אמר הולך גט זה לאשתי בפני עדים ואם אבד תפתב אחר עד שיבא הגט לידה ל"ל רשותא למימר לסופר למיכתב אחרני' דמילי נינהו ומילי לא מימסרן לשליח אבל הוא עצמו מבי' שטר שליחות ואם כתבו הוא בעצמו ומסרו לה בפני עדים תנשא לכתחילה דעידי מסירה פרתו בדיעבד אמר לעשרה כתבו גט לאשתו ילמדו ויכתבו לה אמר לעשרה כתבו ותנו גט לאשתו אח' פותב ושני' חותמין פולקם פתובו אחד פותב וכולן חותמין לפיכך אם מת אחד מהן הרי הגט בטל ואפי' אליבא דר' אלעזר דאמ' פולקם תנאה הוא דשוו בגיט' ואי לא חתימי פוליהו בטל והשתא תקינו רבנן בגיטין דכולק' פתובו כל חד מנכון אובילו כל חד מנכון והוא הדין אשה שאמרה התקבל לי גיטי צריף שיהא במעמד פולן וגרסי' בפ"ק עידי הגט אין חותמין זה בלא זה גזירה משום פולקם וכתב גאון דבתר תקנה אי אמר סתם ולא אמר פולקם אע"פ שאינו במעמד פולן כשר וכן חתמו סתם אין עליהן לחתום אלא שנים וכן הולכו עד דאמר פולקם פתובו וכולקם חתמו והאי דאתקון עצה טובה קמ"ל כדי שלא יהא מחלוקת והיכא דמנאן פתב רבינו בן חפני לא ככולקם הוא ומסתברא לן לחומרא.

ירושלמי ר' יוחנן בשם רבי אלעזר דמן רומה המונה הרי הוא ככולקם וליכא מאן דפליג והא דאמרי' עידי הגט אין חותמין זה בלא זה ומסתברא פיון דמשום גזירה הוא הוה ליה פגט ישן ובגזירה דטנפס אטו תנרף דקיימ"ל כר' אלעזר דאמר אין פותבין טנפס גזירה שפא יכתוב תנרףכתבו לטנפס תלשו חתמו ונתנו לה כשר ובעלה של עצין נקוב אליבא דרבא גזירה שפא יקטום מסתברא דאם נתנו לה כשר הכא נמי אם נתגרשה תינשא לכתחילה בעידי מסירה ואע"ג דגט קרוח משום פולקם הוא ולרבנן תצא התם לאו גזירה הוא אלא משום ספיקא דכולקם דכיון דנתרבה קשריו רגלים לדבר דכולקם אמר ותצא והכי פירשו רבנותא אבל הכא גזירה הוא ולא מחמרי' בה פולי האי דעדים גופיה כי חתימי מפני תקון העולם הוא ומשום גזירה אחרניא לא פסלינן ליה והוה ליה כאין עליו עדים לר' אלעזר ובאין בו זמן לר' מאיר דאע"ג דסבירא ליה כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הנוקד ממזר אין בו זמן כשר משום דגזירה הוא משום בת אחותו

וכדאמר ר' אין בו זמן בין למאן דאמר משום עדים בין למ"ד משום בתי אבותו מה הועילו חכמי בתקנתו אהני דלכתחיל לא תינשא ואם נישאת הנוולד פשר אפי' לר' מאיר דההיא אליבא דר' מאיר היא פדמוכה בפ' המגרש והיכא דאמ' לשנים פתבו גט לאשתו אין חותמין זה בלא זה אבל פתובו פותב שלא בפני חבירו ואע"ג דאמר ר' הא שנים פכולכם דמי לגבי חתימה הוא דקאמר דלא מצוי חתמי אלא שניהם פאחד אבל בכתיבה ליפא חששא ובהכי מתרצא ההיא דחתי' תרי מיניהו ביומיה ואינה מפאן עד עשרה יומי ולקמן מפרש בפ' אחרניא וגרסי' בפ' מי שאחזו קורדיקוס ואמ' פתבו גט לאשתו לא אמ' פלום פתבו גט לאשתו ואחזו קורדיקוס וחזר ואמר אל תכתבו אין בדבריו האחרונים פלום ואמר ר' שמעון בן לקיש פותבין ונותנין לאלתר ור' יוחנן אמר אין פותבין אלא לכשישתפה והילכתא כר' יוחנן ובירושלמי גרסי' איפכא ר' יוחנן אמר פותבין ונותנין גט לאלתר וריש לקיש אמ' אין פותבין אלא לכשישתפה ואנן אגמ' דילן סמכינן והילכתא כר' יוחנן ואין פותבין אלא לכשישתפה ואע"ג דשתק ולא חזר מדבריו הראשונים הרי היא פנשתפה דאמר ר' לא יוציא עולמית ומסתברא לן דווקא דאמר פתבו ואחזו קורדיקוס דדעתא שגישתא הוא ואין פותבין אלא לכשישתפה ושכיב מרע שאמ' פתבו ונשתתק פותבין ונותנין עד שעת נטילת נשמה דדעתא צילותא היא וכחישותא היא דאית ביה ולא מחזקינן ליה בדעתא שגישתא דהא בשמיעת קול דק דיו פעם אחת ובנשתתק מחוליו נמי דיו בהרפנת הראש פעם אחת פדגרסי' בירושלמי.

ולא מחזקינן ליה פשוטה תוספת רשב"ג אומ' הפריא שאמר פתבו גט לאשתו ונפל מן הגג ומת פותבין ונותנין עד שעת נטילת נשמה וכו' הנה צלוב ומגניד ואמר פתבו גט לאשתו פותבין פל זמן שיש בו נשמה ואיכא מאן דאמר נשתתק ספק שוטה הוא ואין פותבין ולא דייק לן דאם איתה פי בדקינן ליה תלתא זימני מאי הוי ליהוי בשעת בדיקה פחלים ובתר הכי ליהוי פשוטה וניחוש דילמ' פיקח ונשתפה הוא ולעולם יהא צריף בדיק' עד שיגיע גט לידה דהא אין פותבין עד שישתפה ועוד שוטה בבדיקה מי יהיב גיטא אלא ש"מ דנשתתק לאו ספק שוטה הוא והא דאמר ר' שיהיה דלאו לאו נקטיה לאו משום דשוטה הוא דהא שוטה בחדא מילתא לא סריף אלא מינא דחולי הוא ומעשה פא לידי שאמ' פתבו ותנו גט ונשתתק מתוך חוליו והנה לו אח במדינת הים נכתבו ונתנו לה אע"ג שנשתתק ואמ' פתבו גט לאשתו והרפין בראשו בודקין אותו שלש פעמי' אם אמר על לאו לאו ועל הן הן הרי אילו פכתבו ונתנו ואסיק' דאמר ליה בסירוגיין חד לאו ותרי הין חד הין ותרי לאו דבי ר' ישמעאל תנא אומר ר' לו דברים שבימות הגשמי' בימות החמה ודברים שבימות החמה הגשמיים מאי הוא בפירי נשתתק היינו אילם שאינו יכול להגיד.

פדאמר אילם קאמרת שאני אילם דתניא כו' שומע ואינו מדבר זהו אילם וזה הנה הרי הן פפיקחין לכל דבריהן. ש"מ נשתתק פפקח הוא אלא שאינו יכול להגיד פמו העיקלים ואין אנו מבינים דעתו ומה הוא אומר אלא בהרפנתו ג' פעמי' או שכתב ידו שכתוב לאו או הין ירושלמי ר' זעירא בעי קומי ר' מנא בד"א עד שירפין בראשו ג' פעמי' ודכונתה עד שישמעו את קולו ג' פעמי' אמר ליה לשמיעת הקול פעם אחת להרפנת הראש ג' פעמי' ש"מ פינון שהשמיע את קולו ואמר הין ולאו לא צריף בדיקה והוא הדין לשכיב מרע והכי שדר מר רב נחשון ותו גרסי' אמר ר' יוסי בר' בון בבריא אנן קנימינן ולמה

אינו גט אומר מתעסק הנה בשטרא תנינו בד"א בגשתתק מתוך בוריו אבל נשתתק מתוך קוליו דיו פעם, אחת ובלבד במקרגין אמ' לו נכתוב גט לאתתך ונהו אמר הין לאמה והוא אמר לאו לאשתך הין לבתך לאו לאשתך הין לאחוזתך לאו לאשתך הין והא דבדקי ליה בגיטין דנוקא שנשתתק שהוא אילם כדאמרין אבל חרש אינו שומע ואינו מדבר לא.

דאמרין חרש לא היכלו בו אחר קריצותיו ואחר רמיזותיו ואחר פתיבת ידו אלא במטלטלין אבל לא בגיטין וליתיה לדרב הונא א"ר רב דאמ' חרש שייכול לדבר מתוך הפתב פותבין ונותנין גט לאשתו ונוקא לגיטין ולעדיות דאוריית' כדאית' בקבלת עדות לרבינו אלפס האי חרש לא בדקינן ליה בגיטין ונוקא פיקס ונתחרש אבל חרש מעיקר בדקינן ליה דקימ"ל כשם שפונס ברמיזה כה מוציא ברמיזה ותנן נמי חרש רומז ונרמז בן בתירא אומר קופץ ונקפץ במטלטלין ואמר רב נחמן כמחלוקת במטלטלין כה מחלוקת בגיטין משמ' דסבירא ליה כה בתירא ובהאי ובלישנא בתרא דרב נחמן ובדקינן ליה ברמיזה ובקפיצה ור"ח נמי כה בתירא סבירא ליה דאמר פינן דאיתמר תרי לישני דרב נחמן תפשי' לחומרא פלישנא קמא וברייתא דקתני חרש לא היכלו בו אחר קריצותיו ואחר רמיזותיו אלא במטלטלין אליבא דהו בתירא היא ומסתברא כר"ח דקימ"ל בשל תורה אחר המחמיר ובמטלטלין פלישנא דאמר מחלוקת במטלטלין אבל בגיטין דברי הפל ברמיז' ולא בקפיצה ומיהו מסתבר דבדיעבד בקפיצה מגורשת אליבא דהו בתירא ומטלטלין אפי' לכתחילה בקפיצה וצריף רמיזה בעין וביד קפיצה ואית דאמרי קפיצה יותר מרמיזה.

ירושלמי קופץ ונקפץ שוור ומשפור קופץ ממקום למקום: גרסי' בפ' הזורק בית שמאי אומ' פוטר אדם אשתו בגט ישן וב"ה אוסרין ואיזהו גט ישן כל שנתייחד עמה אחר שנתינו לה גרסינן בסוף פרק המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק בית שמאי אומ' אינה צריכה הימנו גט שני ובית הלל אומ' צריכה הימנה וחזינא משמיה דרבננות' דסבירא להו בכל מקום שנתייחד עמה בטל הגט לגמרי וצריכה הימנו גט שני וגברא רבא פריש דהא גט ישן כגון שנתייחד עמה בלא עדים או שניהם מודים ומשום הכי אין הגט בטל ואם נתגרשה תינשא בו לכתחילה והמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי בדאיכא עידי ייחוד מסתברא דהגט אינו בטל בייחוד עד שנתגרש' לגמרי כגון המגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי שנתנו לה לידה ובעל לשם קידושין אבל גט ישן שכתבו ולא נתנו לה או נתנו ליד שלישי או לידה על תנאי ועדיין לא נעשה התנאי אע"פ שנתייחד עמה בעדים אין הגט בטל לגמרי וגבי שלישי גרסינן המשליש גט לאשתו ישן אין חוששין וגרסינן נמי הרי זה גיטך כל זמן שאעבור מפניך ל' יום לגט ישן אין חוששין שלא נתייחד עמה ש"מ שאפ' נתנו לה.

פינן שהיא על תנאי אם נתייחד עמה אין הגט בטל ודינו כגט ישן ואם נתגרש' תינשא לכתחילה וכן הילקתא וגירסת ירושלמי משמע דהא דמגרש את אשתו שייכא בהא דגט ישן וחד טעמא אית להו דגבי גט ישן גרסינן אית תנא תני אחר שכתבו לה ואית תנא תני אחר שנתנו לה מד"א אחר שכתבו לה מסייע לבי' שמאי.

ומד"א אחר שנתנו לה מסייע לבית הלל וגבי לנה עמו בפונדקי גרסינו אמר ר' מני בית שמאי פדעתיהון ובית הלל פדעתיהון ב"ש דאמר פוטר אדם את אשתו בגט ישן אינון דאמ' אינה צריכ' הימנו גט שני וב"ה דאסרי אינון דאמרי צריכ' הימנו גט שני אמר ר' יוסי בר בון ב"ש פדעתיהון וב"ה פדעתיהון.

ב"ש דאמרי לא יגרש אדם את אשתו אא"כ מצא בה ערנות דבר אינון דאמ' מזנהמת היא מלפניו ואינו חשוד עליה ואינה צריכה גט שני ב"ה דאמר דאפי' הקדיחה תבשילו אינון דאמ' אינה מזנהמת מלפניו והוא חשוד עליה לפיכך צריכה הימנו גט שני ולפום גמר' דבני מערב' משמע דבית הלל דאמרי צריכה גט שני לכתחיל' ואם נתגרשה או שהלך בעלה למדינת הים תינשא לכתחילה פדינא דגט ישן ואיכא רבנוותא קמאי דמפרשי דהמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי פגון שפכתו ולא נתנו לה וטעמא משום גט ישן ולא משום קידושין ולא נהירא לן.

וגמרא דילן מסתברא דאזלא כר' יוסי בר' בון בגמרא דירושלמי ולא משום גט ישן: גרסינו בפרק המגרש את אשתו ואמ' לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלוני וכו' עד אם פתבו בתוכו מפרשינו לה בע"ה בתנאי שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הנולד פשר.

כתב בכתב ידו ואין עליו עדים וכו' מפרשינו לה במאמר שמיני: גרסי' בערכין בפרק האומר משקלי עלי האי מאן דמסר מודעה אגיטא מודעיה מודעה פשיטא לא צריכא דעשווי עשויה וארכי מהו דתימא בטליה קמ"ל עד דאמר בעל ביטלתי בפירוש הילכך לית ליה למיכתב גיטא עד דבטיל כל מודעא דמסר ומסתבר למיכתב ביטול מודעא בגיטין ובמקומו נפרש בע"ה: חלק השני פתיבת שטרות גרסינו בגט פשוט פותבין גט לאיש אע"פ וכו' פותבין שטר ללו' אע"פ שאין מלו' עמו ואין פותבין שטר למלנה עד שיהא הלונה עמו והלונה נותן שטר פשיטא לא צריכא אפילו בעיסקא ואיכא לעיוני מאי בגיטין ושובר דבעינן שיהא מפיר שם האיש ושם האשה והכא לא ליחוש לשני יוסף בן שמעון דילמ' פתיב שטרא ומפיק ליה לאידך ואמ' דאזירי ליה מנה והא אזירי ליכא למיחש דהא אין מוציאין זה על זה דילמ' האי שמעון דקאמר לנוימי מנה מראובן משום הכי קאמ' דאיהו הוא ראובן דבעי לאפוקי האי שטרא אשמעון איכ' למימ' דלא חציף איניש פולי האי פותבין שטר למזכר אע"פ שאין לוקח עמו ואין פותבין שטר ללוקח עד שיהא מזכר עמו והלוקח נותן שטר ואפילו מזכר שדהו מפני רעתה וכתב רבינו אבן מגש דנוקא דמזכר אמר קיבלנהו לזוזי אבל לא מסהיד אנפשי' דקבלינ' איכא למיחש דילמא לא בעי לוקח להנהו זביני והילכך אם טעו סהדי וכתבי שטרא ולא דעי גתיבת דמים פשיטא דהא לדין ליתן הדמי' צריף להביא ראיה שמדעתו היתה המכירה הא דאמרי פותבין שטר ללנה וכו' בשעהיד הלנה שקיבל המעות אבל אם לא העיד בכך אין רשאיין לכתוב ולחתום אלא מדעת שניהן.

ומסתבר' מדגרסי' בפרק שנים אוחזין אלא הא דתנו פותבין שטר ללנה אע"פ שאין מלנה עמו ליחוש שמא כתב ללות בניסן ולא לנה עד תשרי ואתי למיטרף לקוחות שלא פדין ומסיק בשטרי אקנייתא ש"מ בסתמא אע"ג דלא אסהיד בהכי פותבין וכן הילכתא ודוקא בשטרי אקנייתא דהא שיעבד נפשי' אבל בשטרי דלאו אקנייתא אע"פ שהעיד הלנה

שְׁקִיבֵל הַמַּעוֹת חוֹשְׁשִׁין לְשִׁמָּא פְתַב ללוֹת בְּנִיסָן וְלֹא לָנָה עַד תִּשְׁרִי וְאִין כּוֹתְבִין אַא"כ
רְאוּ הַעֲדִים קְבֻלַּת הַמַּעוֹת (נ"י וְאֶפִּילוּ בְּשִׁטְרֵי אֶקְנִייתָא קַאמ' אַא"כ הַלָּנָה עֲמוּ וְחֹב הוּא
שִׁמָּא לֹא לָנָה אוֹ שִׁמָּא פְרַע) וְהָא דְגָרְסִי בְרִישׁ גַּמְר' דַּאע"פ פְּתוּבוּ וְחַתוּמוּ לֹא צְרִיךְ
לְאִמְלוּכֵי בֵּיהּ בְּכַתְנָב' הוּ' דְלֹא נִיתְנָ' פְתַנְב' לִיגְבוּ' מַחֲיִים וְכַתְבּ הָרַב הַמְחַבֵּר אִיפָּא מֵאן
דַּאמַר צְרִיךְ לְהַעֲיֵד בְּפָנֵי ב"ד וְאִיפָּא מֵאן דַּאמַר לֹא צְרִיךְ וְאִנּוּ פְתַבִּינוּ מֵאִי דְסָבִירָא לָן:
אִין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי אִירוּסִין וְנִישׁוּאִין אֲלֵא מְדַעַת שְׁנִיחָן וְאֶפִּילוּ צוּרְפָא מְרַבְּנָן וְגָרְסִינוּ
בְּפָרְק קַמָּא דְקִידוּשִׁין שִׁטְרֵי אִירוּסִין שְׁנַכְתַּב מְדַעַתָּהּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה רַבָּה וְרַבִּינָא אָמְרֵי
מְקַוְדָּשַׁת רַב פְּפָא וְרַב שְׁרַבְיָא אָמְרֵי אֵינָה מְקַוְדָּשַׁת וְאִיתְמַר שִׁטְרֵי אִירוּסִין שְׁכַתְבוּ שְׁלֵא
לְשִׁמָּה אֵינָה מְקַוְדָּשַׁת דְּאִיתְקוּשׁ יְצִיאָה לְהַוְוִיָּה בַּעַל מַתִּיבָת' פְּסַק מְקַוְדָּשַׁת כְּרַבָּה וְרַבִּינָא
וְכֹן שְׁדַר רַב נְטְרוּנָאִי לְרַבִּינוּ אֲלַעְזָר רִישׁ פְּלָה רַבָּה לְגַבֵּי רַב פְּפָא הִילְכְתָּא פְּנוּתָהּ
וּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם דְּכַתִּיב אֵינָשׁ שִׁטְרֵי אִירוּסִין לְדַעַתוֹ: וְאִין נְמַלְכִין בָּהּ עַד שְׁעַת קִידוּשִׁין
וְכֹן מְנַהֵג בְּכָל יִשְׂרָאֵל וְרַב אֶלְפֶּס פְּסַק כְּרַב שְׁרַבְיָא מְדַתְּנָן אִין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי אִירוּסִין אֲלֵא
מְדַעַת שְׁנִיחָן וְרַב אֲשִׁי אֹקְמָה בְּפָרְק הַנּוּשָׂא בְּשִׁטְרֵי אִירוּסִין מִמֶּשׁ ש"מ פְּנוּתָהּ סָבִירָא
לָהּ וְהָרַב הַמְחַבֵּר אֵייתִי רְאִיָּה מְדַגְרְסִי פְתַב עַל הַנְּיָיר אוֹ עַל הַחֶרֶס.

אַע"פּ שְׁאִין בּוּ שְׁנָה פְּרוּטָה הָרִי אַתְּ מְקַוְדָּשַׁת לִי הָרִי אַתְּ לִי לֹאִינְתוּ בֵּין עַל יְדֵי עֲצָמָה בֵּין
עַל יְדֵי אָבִיהָ מְדַעַתָּה וְהִיא שְׁבַגְרָה וּמְסַתְבְּרָא דְלִיתָהּ דְּמְדַעַתָּה לָאוּ אַפְתִּיבָה אֲלֵא אַעֲיָקַר
קִידוּשִׁין וְרַב אֶלְפֶּס דְּאֵייתִי רְאִיָּה מִיָּהָא דְגָרְסִי בְּהַנּוּשָׂא סָבִירָא לָהּ.

לֹא נִיתְבוּ לִיפְתַב דְּקַאמַר רַב אֲשִׁי כְּלוֹמַר דַּאע"ג שְׁאִינָן כְּתוּבִין כְּמִי שְׁפַתּוּבִין דְּמוּ. וְקַשְׂיָא
לִיה מַתְנִי' וּמוֹקִיָּם לָהּ בְּשִׁטְרֵי אִירוּסִין וְהָכִין שְׁדַרֵּי רַבְּנָן קַמָּאֵי דְּמַתִּיבְתָּא וְאִיפָּא לְפָרוּשֵׁי
לֹא נִיתְבוּ לְכַתִּיבָה דְלֹא פְתַבִּינוּ שִׁטְרָא וְלֹא גַבֵּי מִמֶּשְׁעַבְדֵי אֲלֵא הִיכָא דְקִנּוּ מִיָּנִיָּה וּמַתְנִי'
לְרַב אֲשִׁי בְּשִׁטְרֵי פְסִיקָא הִיא וּמִיָּנִיָּה אֵייתִי סִינְעֵתָא וּגְמָרָא קַא מְדַמֵּי לָהּ לְשִׁטְרֵי אִירוּסִין
הִילְכְּפָּה לֹא בְרִיר לָן וְלֹא אִיפְשִׁיט וּלְחוּמָרָא אִין כּוֹתְבִין אִירוּסִין וְקַבְּלוּת אֲלֵא מְדַעַת
שְׁנִיחָן וְאֶפִּילוּ בְּבִנְיָה וְאִין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי בְּיִוּרִין וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין אֲלֵא מְדַעַת שְׁנִיחָן
וּשְׁנִיחָן גּוֹתְנִין שְׁכָר וְגָרְסִי בְּמוֹעֵד קֶטַן אֵילוּ כּוֹתְבִין בְּמוֹעֵד קִידוּשֵׁי נְשִׂים וְגִיטִין וְשׁוֹבְרִין
דְּיִתִּיקֵי מַתְנִי' וּפְרוּסְבוּל וְאִיגְרוֹת שׁוּם וְאִיגְרוֹת מְזוֹן שִׁטְרֵי חֲלִיצָה וּמִיָּאוּגִין וְשִׁטְרֵי
בְּיִוּרִין וּגְזִירוֹת בֵּית דִּין וְאִיגְרוֹת שְׁל רְשׁוֹת יְרוּשָׁלַּיִם זֹו שְׁאִילַת שְׁלוֹם.

וְאִין כּוֹתְבִין שִׁטְרֵי חֹב בְּמוֹעֵד וְאִם אֵינּוּ מֵאֲמִינוּ אוֹ שְׁאִין לוֹ מַה יֵּאכַל הָרִי זֶה יְכַתְּבוּ
וְגָרְסִי בְּפָרְק גִּט פְּשׁוּט כְּתוּב בּוּ זִוְזִין מָאָה דְלִיְהוּוּ סְלַעִין עֲשָׂרִין אִין לוֹ אֲלֵא עֲשָׂרִים זִוְזִים
מָאָה סְלַעִים דְּהוּוּ תְלַתִּין אִין לוֹ אֲלֵא מְנָה כְּסָף זִוְזִין דְּאִינוּן וְנִמְחַקוּ אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּים כְּסָף
סְלַעִין דְּאִינוּן וְנִמְחַקוּ אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי' ת"ר בְּכְסָף אִין פְּחוֹת מְדִינָר כְּסָף דִּינָר וְדִינָר כְּסָף
אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי דִינָרִי' כְּסָף בְּדִינָר אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי דִינָרִין דְּהַב כְּסָף וְאֹקְמִנָּ' דַּכַּת' בֵּיהּ
מְטַבַּע ת"ר דְּהַב אִין פְּחוֹת מְדִינָר זְהַב דְּהַב בְּדִינָר אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי דִינָרִין כְּסָף דְּהַב אִין
פְּחוֹת מְדִינָר זְהַב דְּהַב בְּדִינָר אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי דִינָרִין כְּסָף דְּהַב דַּכַּת' בֵּיהּ מְטַבַּע דְּאִי אֵלוּ'
נְסָפָא קַאמ' אָמַר מַר דְּהַב בְּדִינָר אִין פְּחוֹת מְשֻׁנִּי דִינָרִין כְּסָף וְאֹקְמָה רַב אֲשִׁי רִישָׁא דַּכַּת'
בֵּיהּ דִּינָר סִיפָא דַּכַּת' בֵּיהּ דִּינָרִין אִיפָּא דְמִפְּלִיג בֵּין חִיר"ק לְסַגּוּ"ל.

וְאִיפָּא דְאָמְרֵי בֵּין נוּן וְלֹא נוּן כְּתוּבוּ בּוּ מְלַמְעֵלָה מְנָה וּמְלַמְטָה מְאִתִּי' מְלַמְעֵל' מְאִתִּי'
וּמְלַמְט' מְנָה הַפֶּל הוּלָף אַחַר הַתְּחַתּוֹן דְּהַדַּר בֵּיהּ מְקַמָּא לְאָבוּן מְגַשׁ דְּוּוּקָא כּו' כִּי הֵאֵי גּוּוּנָא

דסתר אהדדי אמרי הלה אחר התחתון דאמרי הדר ביה מקמא אבל היכא דחד דיבורא הוא כגון זוזין מאה דאינון סלעין תלתין יד בעל השטר על התחתון' וכגון ההיא דאמר בפ' השואל מעשה באחד שהשפיר מרחץ בי' זהובים לשנה מדינר לחודש גבי איסתיך' מאה מעי דאמרי הלה אחר הפחו' שבשלונו' ולא אמר תפוש לשון ראשון דדיבור זה אחר זה הנאי ולא הפרי' ביניהן דדיבור' אחד אבל בשני דיבורין זה אחר זה הלה אחר התחתון, ת"ר ילמוד התחתון מן העליון באות אחת כגון חנו מחנני אבל לא בשתי אותיות דזימנין דמיתרמי ליה שם בן שלש אותיות ונהה ליה רובא דשמא אמר רב פשיטא ספל מלמעל' וספל מלמטה הכל הולך אחר התחתון: בעי ר' פפא קפל מלמעלה וספל מלמטה' מאי מי חיישינן לזבוב או לא ופרשי רבנותא דספל סאה ופלגא קפל קב' ופלגא ור' שמואל פי' ספל אדירים קפל טלית, הראוי לקפל וקיימא בתיקו והמוציא מחבירו עליו הראיה דכל דבר שאין ברור לדיינין מאן דאחזיק אחזיק וליכא למימר חולקין אלא היכא דעיקר דעובדא איסתפק כגון שור שנגח את הפרה: וכגון נפל הבית עליו ועל אמו וכינצא ביה: וזה כלל גדול המוציא מחבירו עליו הראיה ועל הדיינין להבי' ראיה: ההוא שטררא דנהה כתב ביה שית מאה וזוזא שלחה רב שרבאי לקמיה דאבני שית מאה איסתיי וזוזא.

או דילמא שית מאה זוזי וזוזא או דילמ' שית מאה פריטי וזוזא ומסתברא יד בעל השטר על התחתונה ולית ליה אלא פריטי. אמר אבני מתלת ועד עשר לא ליכתוב איניש בסוף שיטה דילמא מוסיף וכתב ביה תלתין או עשרין ואי איתרמי ליה מהדר ליה לדיבורא תרי ותלתא זימני אי אפשר דלא מיתרמי ליה באמצע שיטה: גרסינן בפ' המוכר את הבית.

האי מאן דמזבין ביתא לחברי' צריף למיכתב ליה קבילת מארע' תהומא ועד רום רקיעא מאי טעמא עומקא ורומא מסתמא לא קני אהני עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא אהני ארע תהומא למיקני בור ודות ומחילות: גרסי' בפירק המוכר את הספינה אמר רב פפא האי מאן דמזבין שטררא לחברי' צריף למיכתב ליה קני לה הוא וכל שיעבודא דאית ביה רב פפא סבירא ליה כמאן דאמ' אין אותיות ניקנות במסירה ואנן פסקי' לעיל דנקנו במסירה גרסי' בפ' גט פשוט כל טירפא דלא כתיבה קרענא לשטר' לא טירפא היא וכל שומא דלא כתב בה קרענא לאדרכת' לאו שומא היא: וכך הסדר מלוגה בא לב"ד על הלוגה שיפרענו.

ואי לא אתי משמתין אותו כדאית' בב"ק וכותבין לו שטר טירפא למלוגה בקרק' של לוגה ושל לקוחות וכתב ליה קרענא לשטררא דמלוגה נהדר כתבי אדרכת' וקרעי טירפא. ונהדר כתבי שומא בכמה קיבלם משום דשומא הדרא לעל' ובטופסין נאריה: גרסי' בהמוכר את הבית אמר רב מרי ברי' דרב כהנא האי מאן דמזבין מידי לחברי' צריף למיכתב ליה לא שיירי בזבניי אילין פלום: בפירק יש נוחלין שכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלו' ומת אין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנות אלא בשטר ואין שטר לאסר מיתה וכו' בהילכות שכיב מרע: הכותב נכסיו לבנו צריף שיכתוב לו מהיום ולאסר מיתה ואסיקנא דהכי קאמ' ליה גופא קני מהיום ופירי לאסר מיתה.

ר' יוסי אומר אינו צריף קסבר זמנו של שטר מוכיח עליו. בעא מיני' רבא מרב נחמן בהקנאה מהו ואסיקנ' בהקנא' אינו צריף לא אקנייה.

וקנינא מינייה ולא שניא קנינ' מינייה ואקנינה בְּדוֹכְרָן פְּתִיגְמִי דְהוּוּ קְדַמְנָא פְּלִיגִי וּפְסַק רַב הִלְכָה כַר' יוֹסִי וְהָא דְאִתְקִין רַב מִן יוֹמָא דְנָן וְלַעֲלַם בְּגִיטִין הוּא דְאִתְקוֹן וְלֹא בְּשִׁטְרוֹ וְהָאִידְנָא פְּתִיבִין אִפִּי בְּשִׁטְרוֹ פְּרַב נְחִשׁוֹן דְאָמַר נְהִיגִין בְּמִתִּבְתָּ דַר' יְהוּדָה פְּתִקְנַת רַב בְּגִיטִין בַּפ' חֲזַקַת הַבְּתִים.

אמר רב נחמן מחאה בפני שנים ואין צריף לומר פתובו מודע' בפני שני' ואין צריף לומר פתובו הודאה בפני שנים וצריף לומר פתובו קנינו בפני שנים ואין צריף לומר פתובו ונפרש כל אחת ואחת במקומה בע"ה: מאמר שמיני קיום טופסין וחותרמין גט פשוט עדיו מתוכו ומקושר עדיו מאחוריו היכן עדי' חותרמין רב הונא אמר בין קשר לקשר ואסיקנ' בין קשר לקשר מאבראי וליחוש דילמ' כתב ביה מאי דבעי וחתמי סהדי דכתיב ביה שריר וקני' וניחוש דילמא וכו' לא פתבינו וליחוש דילמ' מחק שריר וקני' א"ר יוחנן תלויה מקונימת פשר מחק פסול אע"פ ששקוניים ולא אמרי' מחק פסול אלא במקום שריר וקני' שיעור וקני' או יותר וכתב הרב המחבר דווקא במקושר דסהדי מאבראי אבל בשטרי דידן פתבי' שריר וקני' טובא ודאמרי' מחק פסול במקום שריר וקני' במקושר הוא דקאמרי' אמר ר' יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן כל המחקין פולן צריף שיקתן' ודין קניימיהון וצריף שישחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה מאי טעמא אמר רב לפי שאין למידין משיטה אחרונה ופירש דבר שאין צריף לו כלל (וכתב שיטה או שיטה ומחצה אחר קיום המחקין וכותב שריר וקני') דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול שיטה אחת פשר וזמנין דרחקי עדי' שיטה אחת ומחוק מלמעלה מנה ויכתוב מאתים וקני' באותה שיט' מאתים דעל המחק שריר וקני'.

ואין למידין הימניה נתקינו רבנו לחזור מעניינו של שטר. ואיכא מאן דאמר דווקא בשטרו' דאיכ' מחק אבל ליכא מחק למידין משיטה אחרונה ואיכא מאן דאמר דאע"ג דליכא מחק איכא למיחש דילמ' כתב ביה תנאה הילכף אין למידין וכתב דרובא דספרי לא חיישי למיהדר מעניינו של שטר אלא בדאיכא מחק ומקיימי מחקו בשטה אחרונה וכתבו שריר וקני' טעות הוא ומדינא פסלי להנהו שטרי וספרי דווקני הכי פתבי בשילהי דשטרות פתיבנא וחתמינ' ויהיבנא ביז פלו' לראייה תיבה או אות פלגית דביני חטי או על המחק או על הגרד או דשדי אדיוטא עם מה שכתב בזה השטר שריר וקני' ולפי שהוצרכנו לאחר כל פתיבת השטר זהו תיקון תיבות ואותיות הללו כתבנו שני שטרות אלו פדין שיטה אחרונה וחותרמין העדים אלו דברי הרב המחבר ומסתבר' דלישנא קמא טעותא הוא מדאמרינן בפ' קמא דגיטין בשטרות פרסאה והא בעינן שישחזור מעניינו של שטר בשיט' אחרונ' בדמהד' אלמא בכולהו שטרי קאמרי' ומיהו בשטר שאין בו שריר וקני' דאיכא למיחש זמנין דמרחקין להו סהדי שיטה אחת מן הכתב ומזיירי בה וכתוב תנאה אי נמי מאתן דעל הגרד שריר וקני' ואין אנו למידין הימניה הילכף תקינו רבנו שלא לכתוב דבר הצריף באות' שיטה ולחזור בו מעניינו של שטר דאי איתרמו ומרחקי סהדי שיטה אחר הענינו ואי מזיירי בה לית ביה פסידא דהא בתר ענינו של שטר אין למידין.

אבל שטר שיש בו שריר וקני' לית ביה למיחש להרחקתן שיטה אחת ושריר וקני' היא הוכחת סוף השטר וחד שריר וקני' פתבי' תרי שריר וקני' לא פתבינו בין בפשוט בין

במקושר ואי לית ביה שריר וקניים (פסול) ולא אדכר בשיטה אחרונה מאי דכתב בשיטה ראשונה פסול ומשום דסנגיא דשמעת' לא בעי שריר וקניים הוא דקאמר צריף שיחזון מעניינו של שטר בשיטה אחרונה מדפרכינו לרב הונא וליחוש דילמ' פתב מאי דבעי נחתימי סהדי.

ומשנינו דכתב שריר וקניים וכדפרי' לר' ירמיה בר אבא ליחוש דילמ' פתיב מאי דבעי מגוואי נחתימי סהדי מאפראי ואמר אנא לרבות בעדים הוא דבעאי ולא קא משני ליה דכתב ביה שריר וקניים ש"מ דלא רגילי למכתב הילכף אנו דכתבינו שריר וקניים בכולהו שטרי במקום חזרת של שטר ליכא חששה.

ולמידין מפל מה שפכת קודם שריר וקניים והא דכתבינו וקנינו' מפלו' במנא דכשר למיקנא ביה מגופא דשטרא הוא ושריר וקניים הוא החתימה. ואע"ג דלא כתב שריר וקני' בתר וקנינא מיניה נחתימי סהדי במקום שריר וקניים לא מרעינו ליה לשטרא דכי אמר אין למידין משיטה אחרונה מידי דלא מדכר לעיל דאיכא למיחש אזיפא אכל אי אדכר לעיל מאי דכתב בשיטה אחרונה לא חיישינו למידי הילכף וקנינא מיניה מעניינו של שטר הוא ומסתמא הא דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הפתב פסול אע"ג דכתב ביה שריר וקניים קאמר דאיכא למיחש דילמא גיזו ליה לעלאי וכתיב בשיטה אחת מאי דבעי.

ומהדר מעניינו בשיטה אחרת נחתימי סהדי מתפאי ושיטה אחת מכשר אע"ג דלית ביה שריר וקניים קאמר ורבינו שמואל דקאמר שני שיטין פסולין דלית ביה שריר וקניים. ולא נהירא לן: גרסי' בירושלמי אין העדים חותמין על השטר עד שיקראו בו אני פליגי בן פלוני מקבל עלי כל מה שכתוב למעלה והכי גרסינ' אמר ר' אמי בין קשר לקשר העדים חותמין ובלבד למעלה וקחש לומ' שפא זיף סבר רב הונא למימר אין העדים חותמין למטה עד שיקראו בו אני פלוני בן פלוני מקבל עלי כל מה שכת' למעל' והשלימו וזיף וזיף סבר ר' הונא למימר מקובל עלי שני פעמים פוסל בו וקחש לומר שפא פתב דברים אחרים וחזר ומחק וחזר וזיף סבר רב הונא מחק פסול אפי' קייים איבעי' להו שיטה ומחצה מהו ת"ש דתניא הרחיק את העדי' שני שיטין מן הפתב פסול פחות מן כן כשר ש"מ שיטה ומחצה כשר עד שיהיו שני שיטין והילכף אין למידין משיטה אחרונה וצריף שיחזון מעניינו של שטר בשיטה ומחצה והא דתניא היו עליו ד' וה' עדים נמצא וכו' ונפרש בקבלת עדות ואלו שני שורות שאמרו הן ואוירן ש"מ רבי שפתי משמיה דחזקיה אמר שני שיטין שאמרו בכתב ידי עדים ולא בכתב ידי סופר רבי אלעזר משמיה דחזקיה אמר שני שיטין שאמרו כגון לה לה על זה אלמא קסבר שני שיטין וד' אוירין ופי' רבינו שמואל דלאו לאיפלוגי אדר' שפתי קא אתי רבי חייא בר אמי אמר כגון למ"ד וכ"ף בשני שיטין אלמא קסבר שני שיטין וג' אוירין רבי אבהו אמר כגון ברוף בן לוי בשיטה אחת אלמא קסבר שיטה אחת וב' אוירין ופסק רבינו האיי כר' אבהו דמחמיר ואם הרחיק ב' אוירין בשיטה אחת פסול אלמא קסבר שיטה אחת וב' אוירין דהיינו ב' שיטין ורבינו אבון מגז' פתב יש לפרש דרבי אבהו אשטה אחת קאי (כשר) ולא נהירא לן אמר רב לא שנו אלא בין העדים לשטר אבל בין העדים לאשרתא דדיניי אפי' טובא נמי כשר ור' יוחנן אמר לא שנו אלא בין העדים לשטר אבל בין העדים

לאשרתא אפי' שיטה אחת פסול דחיישי' דילמא גניזו ליה לקמא וכתוב הוא ועדיו אשיטה אחת וקסבר שטר הבא הוא ועדיו אשיטה אחת פשר אבל בין העדים ליפתב ליכא למיחש דילמא פתיב מאי דבעי וחתמי סהדי דקסבר שטר הבא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת פסול ואי חתום סהדי בההיא שיטה וקא טעין לרבות בעדים הוא דעבדי הא אמ' כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן העדים של מטה אלא מן העדים של מעלה שמעינן מיהא דשני שיטו' דפסולין אע"ג דאית בהו שריר וקיים הוא ואיכא למיחש דילמא גניזו ליה לקמא וכתוב שטר בשני שיטין וחתמי סהדי ופסקי רבננותא רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ובין עדים לאשרתא אפי' שיטה אחת פסול כתב רבינו יעקב מרמרוג מדקי"ל שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת פשר צריכי סהדי לחתום בכולהו שטרי ארישא דמגילתא מצד ימין ואין מניחין חלק בצד ימין אם חותמין זה אחר זה ואם חותמין זה תחת זה רשאין להניח חלק לצד ימין כמה דבעי שאם מניחין חלק הרבה לצד ימין גניזו לשטרא ומזיניף מאי דבעי בההוא חלק וחתימו סהדי ונהו ליה שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת וכשר ומיהו כי חתימי סהדי זה תחת זה לא מצי לזיזי דהו' ליה שטר הבא הוא בשיטה אחת ועדיו בשיטה אחרת ופסול: גופא שטר הבא הוא ועדיו על המחק פשר ואם תאמר חוזר ומחק אינו דומה נחק פעם אחת לנחק שני פעמים וכו' קסבר אין העדים חותמין על השטר אלא אם כן נחק בפניהם ואם לא נחק בפניהם פסול ומסתבר' דכל היכא דאיכא למיחש חיישי' דכולהו סהדי לא בקיאי בהכי והא דתניא הוא על הנגיר ועדיו על המחק פשר דכתבי בין סהדא לסהדא אנו סהדי חתימנא אמחקא ושטרא אנגירא אבל הוא על המחק ועדיו על הנגיר פסול דאי נמי כתבי אנו סהדי חתימנא אנגירא ושטרא אמחקא סוף סוף מחיק ליה זימנא אחריתי ואע"ג דאמר אינו דומה נחק פעם אחת לנחק שני פעמים הני מילי דחתמיין סהדי אמחקא אבל חתימי.

סהדי אנגירא לא ידיע וכי תימא לימי מגילתא ונדמה אינו דומה נחק ביומו לנחק שני ימים ולשהיה אמר ר' רמיה חוששין לב"ד טועין והילכתא הוא על המחק ועדיו על הנגיר פסול הוא על הנגיר ועדיו על המחק פשר כרב וכן הילכתא מיהא שמעינן דהלכה כר' יוחנן דאמר אפילו בשטר הלכה כרבנן דמכשרי על נגיר מחוק ואי כרב אלפס קשיא הילכתא אהילכת' כדכתבינן לעיל גרסינן בתוס' גט שיש בו מחק או תלוי מגופו פסול שלא מגופו פשר ואם החזיר למטה אפי' מגופו פשר ומסתב' כל שטר שמוכח שטעות סופר בו אינו צריך לקיום מדאמרין אחריות טעות סופר הוא ש"מ שכל דבר שטעות סופר הוא אין לחוש אלא בגוף שמות הבעלים ובגוף המזון ובתשובה לרבינו גסים אי איכא בגט זכירת זמן שני פעמים או טעות ונגד אחד מהן או שעבר עליו קולמוס ומחק וכן אם טעה באותיות אין לחוש בכך אלא במקומות ידועין כגון שם האשה רחל וכתב רחל ושרה ונגד על שרה ולא כתב וכל שום שיש לה בגט (מאי) חיישי' שמא שני שמות יש לה ויש לבעל לערער על דבר זה וכן אם כתב בגט תנאו ע"מ כף ונגד עליו סתם וכן תיבות שיש בהן חיסור כגון ודין ודין וכן כן ויש לחוש שמא יבא הבעל ויערער ויש לחוש לעירעורו ודווקא שלא כתב בקיימו לבסוף אבל כתב בקיימו לבסוף לאו כל כמיני' והיכא שמחזי' בסוף הגט צריך שלא יהא בשיטה אחרונה כדגרסי'.

אמ' ר' יוחנן פל המחקין בן לן צריף שיכתוב ודין קיימיהון וצריף שיחזיר מעניין השטר
בשיטה אחרונה והיכא שכופל פן צריף שיכתוב גיטא דנן פשר כדת משה וישראל ואי
טעי ספרא באותיות שהזכרנו לא תישי' ליה וכשר ולא תעמוד בזה עגונה ואע"ג דאיפא
מילי הכא דלא נהירא לן כתבין להו למלאכת שמים ורבי' סעדיה והגאונים דאמרי מחק
שמו ושמה פסול אע"פ שמקנים ושאר מחקי' אם נתקיימו פשירין דיעבד אבל לכתחילה
לא ולא בריר לן אלא אפי' לכתחילה פשר אפילו בשמו ושמה גט פשוט עדיו שנים
מקושר עדיו שלשה ופשוט שכתב בו עד אחד ומקושר שכתב בו שני עדים פסול.

אמימר אכשר בעד אחד בכתב ועד אחד על פה ורושלמי בפ' האשה שנתארמל' ר' חנינא
אמר ר' זעירא אחד בפה ואחד בכתב מהו שיצטרפו עד אחד בכתב' פלוג' הוא. לכן
צריכה שנים מצאו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מצאו לקיים כתב ידו של שני ר' מונא
בעי אחד בכתב מהו לזנקו בשבועה עד אחד בכתב פלוג' הוא.

לכן צריכה פשהיו שנים מצאו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מצאו לקיים כתב ידו של
שני פהדה אין מקבלין מן העדים אלא א"כ ראו שניהם כאחד. ר' יהודה בן קרחא אומר
אפי' בזה אחר זה וצריכא עיונא ומסקנא כר"ש דאמר כמלוה בשטר דמי דאית ליה קלא
וגבי ממשעבדי שלחו ליה חבראה לר' ירמיה עד בכתב ועד אחד בעל פה מהו שיצטרפו
שנים שהעידו אחד בבית דין זה ואחד בב"ד זה מה שיבואו אחד מקל ב"ד וב"ד ויצטרפו
שלח להו אני איני פדאי ששלחתם לי אלא כה גמרא ערוכה שיצטרפו ובהלכות קבלת
עדות כדפרישי' פשר ופסול בפרק המגרש שלשה גיטין פסולין ואם נישאת הנולד פשר
כתב ידו ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד הרי
אילו ג' גיטין פסולין ואם נישאת הנולד פשר ר' אלעזר אומר אעפ"י שאין עליו עדי'
אלא שנתנו לה בפני עדים פשר שאין העדים חותמין על הגט: אלא מפני תיקון העולם
ואע"פ שאינו בכתב ידו פשר בעידי נתינה בין ע"י עצמו בין על ידי שליח להולכה שאמר
הבעל לשליח תנהו לה בפני עדים הרי זו מגורשת והבבלי אמר ספק מגורשת ע"י שליח
לא דייק יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד אמר ר' עולא דוקא בכתב ידו ועד אחד.

אבל בכתב סופר ועד הנולד ממזר וכי קתני מתני' כתב סופר ועד פשר חתם סופר שנינו
כרבי ירמיה וכן אמר רבי יוחנן כתב ידו שנינו ומסתברא דספרי מובהק שפקדושין
וגרושין לא גרע מכתב ידו אליבא דרב ואי נמי סופר דלא מובהק ואיתברר מילתא
דבשליחותא דבעל כתב וקיי"ל שלוחו של אדם פמותו ונהו ליה כתב ידו ועד ואם נישאת
הנולד פשר וכן הילכתא ג' גיטין פסולין זמנין אמר רב תצא וזמנין אמר רב לא תצא
הא פיצד יש לה בנים לא תצא אין לה בנים תצא ופליגרבנן ור' אלעזר באין לה בנים
דלרבנן תצא ולר' אלעזר לא תצא ובניש לה בנים פליגו נמי בלכתחלה דרבנן סברי אפי'
איפא עידי מסירה לכתחילה לא תינשא ור' אלעזר מכשיר לכתחילה ופסק רב דהלכה
כרבי אלעזר בגיטין ורבא אמר לעולם לא תצא וכן אמר ר' יוחנן ופלוגתא בלכתחילה
ומסתברא דעד פאן לא פליגי בתצא ולא תצא אלא בג' גיטין פסולין אבל במקום שיש
לחוש בפסלות גוף הגט וכל ספק מגורשת אם נשאת תצא ואם מתה יורשה ומסקנא
דעידי מסירה לר"א פעידי חתימה לרבנן דמי וכי היכי דג' גיטין פסולין לרבנן ואם
נישאת בעידי מסירה בלא פעידי חתימה הולד פשר הכי נמי לר"א אם נישאת בעידי

חתימה בלא עדי מסירה ופלוגתא בתצא ולא תצא אליבא כו' נמי איתא היכא דאיכא עדי חתימה.

וליא. עדי מסירה: וקיי"ל פרכא דאמר אם אין לה בנים אם נישאת בלא עדי חתימה לרבנן ובלא עדי מסירה לר' אלעזר לא תצא.

אבל לכתחילה אם נתגרשה תינשא בעידי מסירה לר' אלעזר. ובעידי חתימה לרבנן אבל לכתחילה לא תתגרש אלא בעידי מסירה וחתימה ואפי' אליבא דר' אלעזר פדאמר אין העדים חותמין אלא מפני תיקון העולם ופלוגתיהו בדיעבד לר' מאיר עידי חתימה פרתיה ולר"א ע"מ פרתיה דע"מס עיקר והן גורמים פרייתות דכי כת' וכת' אפתיבה לחוד קאי אלא שצריך עידי גירושין ואמר רב יהודה אומר רב הלכה כר' אלעזר בגיטין וכתב רבינו אלפס מיהא שמעינן דלא בעינן עידי מסירה היכא דאיכא עידי חתימה דהא רב דאמר אם נישאת בעד אחד וכתב סופר הולד ממזר ואיהו אומר הלכה כר' אלעזר בגיטין.

ואי ס"ד בעינן עידי מסירה אע"ג דאיכא עידי חתימה והשתא היכא דליכא עידי חתימה כלל ואפילו עד אחד מכשר רב היכא דאיכא עד אחד ועדי מסירה פסול והולד ממזר אטו עד אחד מיגרע גרע.

אלא מדפסיל רב בעד אחד ומכשיר היכא דאיכא עידי מסירה אפילו ליכא עד אחד ש"מ דהא דפסיל בעד אחד היכא דליכא עידי מסירה הוא. ואי איכא שני עדים בחתימה מכשר אע"ג דליכא עידי מסירה ומדקאמר נמי שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם וכו' פדכתב בהלכות ש"מ דבחד סגיא ומסתברא דעידי חתימה לא סגיא בלא עידי מסירה ותמיה' לן היכי אייתי ראיה מדרבנן למילתא דרבי אלעזר דהא דאמר רב כתב סופר ועד הולד ממזר אליבא דרבנן הוא דפסיל ג' גיטין אפי' בעידי מסירה אי נמי לר' אלעזר היכא דאיכא עידי מסירה פולהו ג' גיטין כשירין הא איכא עידי חתימה וליכא עידי מסירה פסול והא דאייתי ראיה מהא דגרסינן שאין העדים חותמין על הגט.

הכי פי' העדים יהיו חותמין על הגט מפני תיקון העולם ועידי חתימה הן הן עידי מסירה ואי נמי אצרוכי אצרכוה אף עידי חתימה דמדאורייתא עידי מסירה לחוד פרתיה ואין האשה יכולה להינשא בלא עידי מסירה ותיקנו נמי עידי חתימה מדרבנן דאי מינסב' בעידי מסירה לחוד זימנין דמייתי סהדי ואתי בעל לקוללה ואמר לא גירשתי וליכא עידי גירושין ותקנו ליה עידי חתימה וכיון דנפק גיטא מתותי ידיה ואיתקי' חתימת ידיהו לא בעינן עידי מסירה דהא ידע מילתא דעידי מסירה עבדי פרייתות וליכא למיחש דילמא לא יתיבה ליה בסהדי.

ואי איכא חתימה וליכא עדי מסירה. אלא שזרק לה גיטה וגט יוצא מתחת ידה ואי נמי איכא עדי מסירה ונמצאו קרובים או פסולין אינה מותרת להינשא דאי ס"ד בחתימה לחוד סגיא מי איכא מידי דמדאורייתא (לא) הוי פרייתות ותקינן רבנן דהוי פרייתות אחר אלא ע"כ תרניהו בעינן.

וגרסי' בפ' המגרש שנים ששלחו גיטין ממדינת הים נותנין שניהם לזה ושניהם לזה ואמר' דלא כר' אלעזר. דאי פרכי אלעזר הא לא ידעי בהי מיניהו מיגרשא ואי ס"ד בעידי חתימה סגיא הא איכא עידי חתימה הכא וגרסי' גבי גייר מחוק ודקפתיא וחקמי'

מכשירין ואמרי מאן חכמים רבי אלעזר, דאמר עידי מסירה פרתת ואי בתתימה לחוד סגי.

היכי קא, מכשר ליהוש לזיופא וגרסינן נמי בשתי שטרות היוצאין ביום אחד דמאן דאמר שודא כר' אלעזר ומ"ד חולקין כר' מאיר אלמא לא סגיא בעידי חתימה וכן דעת ר"ש ורבינו אפרים ותו גרסי' בפרק התקבל האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שני פיתי עידים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע ופרכי' קיבל למה לי.

אמר רבה הא מני ר' אלעזר היא דאמר עידי מסירה פרתת ואי ס"ד בעידי חתימה סגי כי היכי דלרבנן סגי בלא עדים פיון דאיכא עידי חתימה בקרעים דיליה הכא נמי לר' אלעזר ואפתי לר' אלעזר קיבל למה לי והא ליכא למימר דליכא עידי חתימה דהא קי"ל העדים חותמין על הגט מפני תקון העולם אלא לאו ש"מ לכתחילה לא תינש' אלא בעידי מסירה והילכת' כר"א אף בשטרות דקי"ל כשמואל בדיני ואיהו אמר בשטרות ובהוא מתנתא דחתימי עליה תרי גיסי מוכח דהכי הילכתא אלא דאיכא למימר מתנה דווקא דליכא אחריות בפ' המביא כל הגט שיש עליו עד כותי פסול חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים ומסקנא לא הונקשו בו אלא עד אחד וכגון דחתם ישראל לבסוף ואמר רב פפא זאת אומרת עידי הגט אין חותמין זה בלא זה.

מ"ט משום פולקם אבל שטרות חותמין, זה בלא זה וכן הילכתא ודווקא שהזמין ג' עדים אבל גט שנתחתם בשני עדים כשירין ומצא אחד מן השוק ואמר לו הבעל חתום וחתם שלא בפניהן כשר וכן השיב רבי יעקב בתשובתו שהשיב לי וקשיא לרבנותא הא דאמרינן בפ' המביא איכא בינייהו דחתום תרי מיניהו ביומיה ואינן מכאן עד עשרה ימים מ"ד משום תנאי כשר ומסקנא זה בלא זה לא אתי למעוטי אלא שאין חות' זה בפני זה אבל זה בלא זה בפניו וחתם זה בזה והג' בכל הספרים ובגמ' דירושלמי עידי הגט אין חותמין זה שלא בפני זה גזירה משום פולקם דבעינן במעמד פולן כדגרסי' בפ' המגרש אמר לעשרה כתבו גט לאשתו אחד כותב על ידי פולן פולקם כתבו אחד כותב במעמד פולן והו' הדין דחותמין פולן ורבנותא דאמרי זה בלא זה אפילו בפניו פסול איכא לפרושי אם נתגרש' תינש' לכתחילה כדפרישית לעיל וכתב רבינו אלפס האידנא אפילו בגיטי נשים פסילי כדאמרינן לא זזו משם עד שעשאום גוים גמורין ומסתברא פיון דלא הכשירו בו אלא עד אחד כותי וכגון שחתם ישראל לבסוף אפילו האידנא כשר דהא פסול דרבנן הוא הילכף פיון דאיכא עידי מסירה לר' אלעזר כשר ואע"ג דאמרי מודה ר"א במזוניף מתוכו.

האי לאו מזוניף הוא מדאמרי' כשר, דאי לאו כותי חבר הוא לא הנה מחתים לנה מקמיה ולכתחילה הוא דלא אבל אם נתגרש' תינשא לכתחילה: כל השטרות העולות בערפאות של גוים אע"פ שחותמיהן גוים כשירין חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים.

ואסיק חוץ מגיטי נשים כגון שטרי מתנה ושמואל אמר דינא דמלכותא דינא איכא מאן דאמר שינויא דשמואל שינויא הוא איתא דאינן ליתיה דהא אמרי' לעיל מילתא דאיתא בשטרא לא קתני ש"מ שטר מתנה כשר, ואיכא לפרושה הכי מילתא דליתיה בכל השטרות קתני מילתא דאיתיה בכל השטרות לא קתני ופסולא דערפאות ליתיה.

אֵלָא בְּשֵׁטֶר מִתְּנָה וְהִילְכְתָא שְׁטֵר מִתְּנָה הָעוֹלָה בְּעֶרְפָּאוֹת לְשִׁינוּיָא קִמָּא פְּסוּל. מִיְהוּ פִּינוּ דְקָאֵמֵר דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא שְׁטֵר מִתְּנָה כְּשֵׁר.

אָבֵל קִידוּשִׁין הָעוֹלָה בְּעֶרְפָּאוֹ דְכֹלֵי עֲלָמָא כְּשֵׁר כְּדָאֵמְרִי מִלְתָּא דְלִיתָהּ בְּקִידוּשִׁי קְתָנִי מִלְתָּא דְאִיתָא בְּקִידוּשִׁין לֹא קְתָנִי מִיְהוּ קוּשְׂיָא לֹן אִמְאִי מִתְקַדְּשַׁת הָא שְׁטֵר מִתְּנָה וְקִידוּשִׁין כְּהִדְדִי גִינְהוּ וְאָפִי עַל הַנְּיָיר וְעַל הַחֶרֶס בְּלֹא עֵדִים כְּשֵׁר וְהִיא שְׁטֵר חֲסָפָא בְּעֲלָמָא הוּא וְאֵע"ג דְאִיפָּא עֵיִדִי מְסִירָה שְׁטֵר מְעֲלִיָּא בְּעִי וְהִיא לִיפָּא וּמִלְתָּא דְבַעַא טַעֲמָא הִיא וְדוּקָא בְּעֶרְפָּאוֹת דְלֹא מְקַבֵּל שְׁוֹחֲדָא וְהוּ' מוֹשֵׁב יְדוּעָא אָבֵל כְּיִנוּפִיָּא דְאַרְמָאִי לֹא ש"מ דְלֹא אָמְרִי דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא אֵלָא בְּעֶרְפָּאוֹת דְלֹא מְקַבֵּלִי שְׁוֹחֲדָא וְאֵע"ג דְקִי"ל לְפָנֵיהֶם וְלֹא לְפָנֵי גוֹיִם ה"מ לְכַתְחִילָהּ.

אָבֵל דִּיעֲבַד כְּשֵׁר וְאִיפָּא מ"ד ה"מ דִּינִין אָבֵל שְׁטֵר מְכָר וּמִתְּנָה שְׂאִינֹן אֵלָא לְרֵאִיָּה כְּשֵׁר דְשְׁטֵר בְּכָל לְשׁוֹן כְּשֵׁר כְּדָאֵמְרִי גִט שְׁכֶתְבוּ עֵבְרִית וְעֵדִיו יִוְנִי יִוְנִי וְעֵדִיו עֵבְרִי כְּשֵׁר וּמִיְהוּ אִפִּי לְכַתְחִילָהּ אֲסוּר שְׁמִשְׁבַּח תּוֹרָתֵן וּמִסְתַּבְּרָא שְׁטֵר הַנְּעֻשָׂה וְנִכְתָּב וְנִחְתָּם בְּחוּתָם מוֹשֵׁל הָעִיר בְּמְכָר וּמִתְּנָה הָרִי הוּא כְּעֶרְפָּאוֹת שְׁל גוֹיִם וְאֵע"פ שְׁחֻתְמִיָּהוּ עֵדִים כְּשֵׁר דְלֹא מְרַעִי נִפְשֵׁיהוּ לְקַבּוּלִי שְׁוֹחֲדָא וְדִינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא אָמֵר רַבָּא הִיא שְׁטֵרָא פְּרָסָא דְמְסִיר' גִּינְהִיָּה בְּאִפִּי סְהָדִי יִשְׂרָאֵל מְגַבִּינֹן בִּיָּה מְבַנֵּי חֲרִי וְדוּקָא בְּדִידְעִי לְמִקְרִי וּבְאַפִּיצֹן וּדְמַהֲדֵר מְעַנְיִינוּ שְׁל שְׁטֵר בְּשִׂטָּה אַחֲרוֹנָה.

אָבֵל מְשֻׁעֲבָדִים לֹא גִבִי מִשׁוּם דְהִדְיוּטִי גִינְהוּ וְלִית לְהוּ קְלָא אָבֵל בְּעֶרְפָּאוֹת קְלָא אִית לְהוּ וְגִבִי מְשֻׁעֲבָדִים כְּרַב פְּפָא וְגֵרְסִי ב'פ' הִיא שְׁטֵרָא פְּרָסָא דְחֲתִימִי עֲלִיָּה סְהָדִי יִשְׂרָאֵל מְגַבִּינֹן בִּיָּה מְשֻׁעֲבָדִי בְּדִידְעִי לְמִקְרִי וּבְדְמַהֲדֵר מְעַנְיִינוּ שְׁל שְׁטֵר אוּ בְאַפִּיצֹן רַב פְּפָא כִּי אֲתִי לְקַמִּיָּה שְׁטֵרָא פְּרָסָא דְעֵבִיד בְּעֶרְפָּאוֹת שְׁל פְּרָסִיִּים מְקַרִי לִיָּה לְשִׁנֵּי גוֹיִם זֶה בְּלֹא זֶה בְּמִסִּיחִין לְפִי תוֹמֹן וּמְגַבִּי בִיָּה מְשֻׁעֲבָדִי וְגֵאֹן אָמֵר אִיפָּא דְגֵרְסִי מְשֻׁעֲבָדִי וְאִיפָּא דְגֵרְסִי מְבַנֵּי חֲרִי מִיְהוּ רַבָּא דְרַבְּנֹן דְעֲלִיָּהוּן סְמָא גֵרְסִי וְאֵע"כ פִּינוּ דְפִלְגִי גֵרְסִי לְקוּלָא עֲבָדִינוּ וְלֹא מְגַבִּינֹן בִּיָּה מְשֻׁעֲבָדִי וְלֹא בְרִיר לֹן וּמִסְתַּבְּרָא הוּא הַדִּין בְּעֵדִים שְׂאִין יוֹדְעִין לְקִרוֹת מְקַרִי כְּדֵאִת' בְּקִיּוּם וְכַתְב ר"ח דְלִיפָּא סְהָדִי בְּשְׁטֵרָא כָּלֵל וְאִיפָּא לְמִימֵר גְּמִי דְחֲתִימִי שְׁמוֹת מְוַבְהַקִּין דְלֹא אֲתִי לְמִסְמַךְ עֲלִיָּהוּ לְרַבִּינוּ שְׁמוּאֵל בֶּן חֲפְנִי אִין אֲנוּ עוֹשִׂין דִּין בְּשְׁטֵרוֹת שְׁל פְּרָסִיִּים בְּכַתְב שְׂאִינוּ יָכוֹל לְזַיְיַר וְיַחְזוֹר מְעַנְיִינוּ שְׁל שְׁטֵר בְּשִׂטָּה אַחֲרוֹנָה וְיִגְבֵּה מְבַנֵּי חֲרִי וְאִסִּיק' כְּדָאֵמְרִי הִיא שְׁטֵרָא פְּרָסָא דְמְסִירִי גִינְהִיָּה בְּאִפִּי סְהָדִי יִשְׂרָאֵל מְגַבִּינֹן בִּיָּה מְבַנֵּי חֲרִי וְאִסִּיקָא בְּדִידְעִי לְמִקְרִי וְדְאַפִּיצֹן וְשִׁיָּהוּ בְּעֶרְפָּאוֹת כְּדָאֵמֵר רַבִּינָא סְבֵר לְאַכְשׁוּרִי בְּכִינוּפִיָּא דְאַרְמָאִי וְא"ל רַבְּרָם עֶרְפָּאוֹת תַּנּוּ וְשִׁלָּא יְהוּ עוֹוֹת מְדִינִי יִשְׂרָאֵל דְכָל הַשְׁטֵרוֹת הַכְּתוּבִין בְּפְרָסִיִּים שְׂאֵנוּ צְרִיכִין לְקַנּוּיָּין וְחֲלִיפִין אִין עוֹשִׂין בְּהוּ דִין וְאָפִי בְּדִינִי יִשְׂרָאֵל אִין עוֹשִׂין בְּהוּ דִין וְכָל שְׁפֹן בְּדִינִי גוֹיִם וְלֹא בְרִיר לֹן דְהָא דְאָמֵר רַבָּא בְּשְׁטֵרָא פְּרָסָא מִשׁוּם שְׁנַעֲשׂוּ בְהִדְיוּט.

וּמְסִרִינוּ בְּאִפִּי יִשְׂרָאֵל אָבֵל בְּעֶרְפָּאוֹת דְמִתְּנִי לֹא מְקַשִּׁי הִיא קוּשְׂיָא וּמֵאֵן דְאָמֵר שְׂאִין בְּהֵם קְנִיָּין וְחֲלִיפִין מְסַתְּבָרָא אִי סְבִירָא לֹן דְבְּמִתְּנָה כְּשֵׁר כְּשִׁמוּאֵל דְאָמֵר דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא בְּכָל הַשְׁטֵרוֹת עוֹשִׂין דִּין וְכְשִׁירִין וְאֵנֹן סְבִירָא לֹן כְּשִׁמוּאֵל דְדִינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא אֵע"פ שְׂאִינוּ יִשְׂרָאֵל כְּדָאֵמְרִינוּ בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל וְצְרִיכָא עֵינָא גֵרְסִי ב'פ' א"נ א"ר פְּפָא ש"מ הִיא שְׁטֵרָא רִיעָא לֹא מְגַבִּינֹן בִּיָּה וְאִסִּיקָא כְּגוֹן דְאֲתוּ בִי תְרִי וְאָמְרִי לְדִידִין אָמֵר לֹן זִינְפוּ

לי וכינן דמהדר אזויפא אימור זייפו זייף אַבֿל נַפֿק עלי' קלא דשטראזיופא הוא ומקיימין להו לסהדי ומגבין ביה: מאמר תשיעי על המצריני הגי' במאמר זה משופש עי' בגמ' פ' המוכר את הבית גרסינו בפרק המוכר את הבית המוכר את הבית לא מכר את היציע אע"פ שפתוח לתוכו ולא את הסדר שלפנים הימנו אע"ג דמצר ליה מצרי בתראי וכדרב נחמן דאמר רב נחמן בר אבוה המוכר בית לתבירו בבירה גדולה אע"פ שמכר לו מצרים החיצונים מצרים הרחוב לו.

ואסיקנ' אי קרו לבירה בירה. ולבית בית.

בירה לא זבין ליה וכו'. בית זבין ליה ואי קרו לבירה בית הפל זבין ליה.

והכא כגון דאיכא דקרו לשדה שדה ואיכא דקרו לבקעה שדה. מהו דתימא פולה זבין ליה קמ"ל מדעה ליה למכתב לא שנירתי בזבניי אילין פלום ולא כתב ליה ש"מ שייורי שנירתי והני מילי דלא כתב ליה כל מה שיש תוך המצרי' האלו ואי קשיא לך אמאי לא אוקמה כדמוקמינו בריש גמרא דהמניח את הכד דרובא קרו לבקע' שדה.

ומיעוטא קרו לשדה שדה ולבקעה בקעה. מהו דתימא ניזיל בתר רובא.

קמ"ל אין הולכין בממון אחר הרוב לאו קושיא היא דהיכא דמצר לו מצר החיצונה נדאי אזלינן בתר רובא ולא אמרי' מצרים הרחוב לו. אבֿל הכא דפלגא ופלגא הוא מצר לו מצרים החיצונים נימא פולה זבין קמ"ל כמאן אזלא הא דרב מרי בריה שזבני.

האי מאן דזבין ליה מידי לחבריה צריף למיכתב ליה ולא שנירתי בזבניי אילין קדמי פלום כמאן. פרב נחמן: וכן הילקתא ואי אמר ליה ארעתא.

מיעוט ארעתא תרתי ואי אמר ליה כל ארעתא דאתי לי לבר מבוסתנאי ופרדסי. ואי אמר ליה זיהרא.

אפילו בוסתני ופרדסי. אבֿל בתי ועבדי לא.

ואי אמ' ליה כל נכסיי אפילו בתי ועבדי.

ומסקנא אפילו גלימא בהמה וחיה ועוף נמי איקרי נכסי. כדאמרינן בפ' מי שמת.

וכר' אמר אבֿל מטלטלי לא כדאמרינן בשכיב מרע. מתני' מצר לו מצר אחד ארוף ומצר אחד קצר.

אמר רבא קנה הקצר. אמרו ליה רב פהנא ורב אסי לרב ויקנה כנגד ראש תור שתיק רב היקף קונה כנגד ראש תור וכל שפן היכא דאיכא מצר ראובן ושמעון מהאי גיסא.

ומצר ליה לראובן ושמעון ומצר לוי ויהודה מהאי גיסא ומצר ליה יהודה לראובן לחוד מדנה' ליה למכתב ודשמעון כנגד ראש תור קאמר ליה. והיכא דאיכא מצר ראובן במזרח ומערב מצר שמעון צפון ודרום.

צריף למיכתב ליה מצר ראובן לרוחין תרתי. ומצר שמעון לרוחין תרתי.

סײַם לױ אַתּ הַקְּרָנוֹת. כַּגֹּן שֵׁישׁ ג' שְׁדוֹת אוּ ד' בְּכָל רוּחַ וְרוּחַ וּמָצַר אוֹתָן שְׁדוֹת שֶׁהוּ
כַּקְרָנֵי וְלֹא אַתּ הָאֲמָצְעֵי כַּמִּין גְּמָא שְׁהַזְכִּיר מְזַרְח.

אוּ מְזַרְח וְצָפוֹן וּמַעֲרֵב וְצָפוֹן. אוּ מַעֲרֵב וְדָרוֹם בְּסִירוּגֵין שְׁלֹא הַשְּׁלִים כָּל הַרוּחוֹת אֲסִיק
בְּתִיקוֹ וּפּר"שׁ מַה שְׁפִירֵשׁ בְּפִירוּשׁ הָרִי הוּא שְׁלוֹ.

וְהַנְּשָׂאָר חוֹלְקִין. וּמִסְקִי' יָד בַּעַל הַשְּׁטֵר עַל הַתְּחִתּוֹנ' וְהַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עָלָיו הַרְּאִיָּה וְלִיכָא
לְמִימַר הָכָא חוֹלְקִין כַּדפ' בְּקַפְל וְסַפְל.

מָצַר לוֹ מָצַר רֵאשׁוֹן וּמָצַר שְׁנֵי וּמָצַר שְׁלִישִׁי וּמָצַר רְבִיעִי לֹא אָמַר רַבָּא הִלְכָה קְנָה, הַפֶּל
חוּץ מִמָּצַר רְבִיעִי וְלֹא אָמְרוּן אֲלֵא דְלֹא מְבַלְע. אֲבָל מְבַלְע קְנָה וְכִי מְבַלְע נְמִי לֹא אָמְרוּן
אֲלֵא דְלִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא אֲבָל אִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא וְהוּי תַּשְׁעָה קַבִּין.

קְנָה מְכַלְל דְלֹא מְבַלְע. אַע"ג דְאִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא לֹא קְנֵי.

וְאִיכָא דְאָמְרֵי קְנָה הַפֶּל וְאִפְּלוּ מָצַר רְבִיעִי וְהוּי מִזְלֵי דְמְבַלְע. אֲבָל לֹא מְבַלְע לֹא קְנָה וְכִי
לֹא מְבַלְע נְמִי לֹא אָמְרוּן אֲלֵא הִיכָא דְאִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא.

וְהוּי ט' קַבִּין. אֲבָל לִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא וְלֹא הוּי ט' קַבִּין.

אַע"ג דְלֹא מְבַלְע קְנָה מְכַלְל דְמְבַלְע אַע"ג דְאִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא וְהוּי ט' קַבִּין קְנָה
וְשְׁמַעִי' מְהַנִּי תְרַמִּי לִישְׁנֵי דְבְּאַרְעָא לֹא שְׁיִיר וְלֹא מִיזִי וְהִיכָא דְמְבַלְע לִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא
דְדִיקְלָא וְלֹא הוּי ט' קַבִּין קְנָה וְלֹא מְבַלְע.

וְלִיכָא עָלֶיהָ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא. אִיתְמַר לְהַאי גִיסָא.

וְאִתְמַר לְהַאי גִיסָא. שׁוּדָא דְדִינֵי וְאִיכָא לְעִיּוּנֵי אַמַּאי לֹא אָמַר הַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עָלָיו
הַרְּאִיָּה.

אִי נְמִי יַחְלֹקוּ וְרַבִּין הַאִי אִיגְרִי בְּחָצְרָא. וְלֹא בְּרִיר לֶן פִּירוּשׁ' דִּילִיָּה דְאִי בְּחָצְרָא ט' קַבִּין
רִיכְבָּא דְדִיקְלָא מַאי בְּעֵי הַתָּם וְתוֹ דְקָאָמַר דְפִלְגִי לָהּ בְּאַרְבַּעָה תְּלַתָּא קְנֵי וְרַבְעָא, וְאִי
מְבַלְע וְהוּי ט' קַבִּין לֹא קְנָה.

וְהָא אִיהוּ דְאָמַר בְּשָׂדֵה לֹא שְׁיִיר וְלֹא מִיזִי וּמִסְתַּבְּרָא דְשָׂדֵה קְנֵי כּוּלִיָּה חוּץ מִן הַמָּצַר
עַצְמוֹ. וְאִין בְּהַ שְׁיִיור אֲלֵא תְלָם הַמָּצַר וּבַעַל מְתִיבְתָא אָמַר בֵּית הַגְּדוּל אֲלִימִי לְמִיעֵבַד
שׁוּדָא דְדִינֵי.

אֲבָל דִּינֵי דְעֻלְמָא לֹא.

מִדְקָאָמַר גְּבִי אַמָּה דְרַב חָמָא בְּכַתְּוֹבוֹת אָמַר לִיָּה מַאי טַעְמָא עֲבַד מָר הָכִי אָמַר לִיָּה שׁוּדָא
דְדִינֵי. אָמַר לִיָּה אָנָּא נְמִי שׁוּדָא דְדִינֵי.

אָמַר לִיָּה חָדָא דְאָנָּא דִּינָּא. וְמָר לָאו דִּינָּא נְעוּד מַעֲיָקְרָא לָאו בְּתוֹרַת הָכִי אֲתִית.

וְהָא רַב שְׁשֵׁת חֲפִים וְסַבְר הוּא וְאִפְּלוּ הָכִי קָאָמַר לִיָּה רַב נַחְמָן מַר לָאו דִּינָּא ש"מ דְלֹא
עֲבִיד שׁוּדָא דְדִינָּא אֲלֵא בִי דִינָּא רַבָּה. וְכֹן כְּתִב רַבִּינוּ חֲנַנְיָאֵל עֵיקַר קַבְלָה בִּידִיָּה דְלֹא
עֲבַדִּין שׁוּדָא אֲלֵא בְּמַקְרָעֵי.

אָבֵל בְּמַטְלֵטְלֵי אֲמָרִי מָמוֹן הַמְּוֹטֵל בְּסִפְקֵי חוֹלְקִין. וְאָמַר רַב נַחֲשׁוֹן שׁוֹדָא דְדִינֵי שְׁתָּא
הוּוּ בְּכוּלֵי גְמָרָא בִּפְּ כּוֹתֵב שְׁנֵיהֶן קְרוּבִין.

שְׁנֵיהֶן תְּלִמְדֵי חֲכָמִים שׁוֹדָא דְדִינֵי וּבִפְּ מִי שְׁהֵינָה נְשׁוּי. שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הַיּוֹצֵאִין בְּיוֹם אֶחָד.
אָמַר שְׁמוּאֵל שׁוֹדָא דְדִינֵי: וְהָא דְפָרְקַ עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין גַּבֵּי נְאֻמוֹ הַדִּין לֹאמַר לְזָה זִנְפִּיתִי.
וְלְזָה חֲזִיבִיתִי כו'.

וְהָא דְהַמּוֹכֵר מְוַבְּלֵעַ. וְאִיכָּא עֲלֵיהּ רִיכְבָּא דְדִיקְלָא דְלַעִיל וּבִפְּ כָּל הַנְּשָׁבְעִין.

הָאִי דִּינָא דְעֵבֵד כֹּר' אֶלְעָזָר עֵבֵד פְּרַב וּשְׁמוּאֵל עֵבֵד. וּבִתְפִּילַת הַשַּׁחַר הַשְּׁתָּא דְלֹא אִתְּמַר
הִילְכְתָּא לֹא כְּמָר וְלֹא כְּמָר.

דְעֵבֵד כְּמָר עֵבֵד וְדְעֵבֵד כְּמָר עֵבֵד. אָמַר רַב יִימָר בַּר שְׁלֵמִיא.

לְדִידֵי מִיפְרָשָׂא לִי מִשְׁמִיָּה דְאַבְיֵי בֵּין מְצָר אַרְעָא דְמִינֵי פְּלִיגָא. בֵּין מְצָר אַרְעָא דְמִינֵי
פְּסִיקָא.

יִיחַד לִיה אַרְעָא בְּד' מְצָרָנָהָא לֹא יִיחַד לָהּ אַרְעָא בֵּית ט' קַבִּין: גְּרָסִי בִּפְּ שְׁנֵי דִינֵי גְזוּלוֹ
הַעוֹרֵר עַל הַשְּׂדָה וְהוּא חֲתוּם עֲלֵיהּ בְּעַד כּו' חֲכָמִים אֹמַר אֲבָד אֶת זְכוּתוֹ חֲזִין אֹמַר לֹא
אִיבָד אֶת זְכוּתוֹ.

עֲשָׂאָה סִימָן לְאַחַר אֲבָד אֶת זְכוּתוֹ כְּלוּמַר הַמְּחַזִּיק עֲשָׂאָה סִימָן לְאַחַר. וְאָמַר מְצָר פְּלוֹ
שְׂדָה פְּלוֹ.

וְהַעוֹרֵר חֲתוּם עֲלֵיהּ בְּעַד וְאָמַר אַבְיֵי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְאַחַר אָבֵל לְעַצְמוֹ לֹא אִיבָד אֶת זְכוּתוֹ
דְאָמַר לִיה אִי לֹא דְעֵבֵדֵי הָכִי לֹא הָנָה מְצִינֵי לְזַבּוּנָהּ לָהּ. וְדִינֵי קִנְיָ לְהָאִי פִּירוּשָׂא מְדַקְאָמַר
עֲלֵהּ דְעֲשָׂאָה סִימָן לְאַחַר שְׂכִיב מְרַע וְשָׂבַק אֲפִיטְרוּפְס.

אַתָּא לְקַמְיָה דְאַבְיֵי. א"ל אֵילוּ הָנָה אַבּוּהֶון קִיָּים הָנָה טְעִין וְאָמַר תְּלָם אֶחָד עֲשִׂיתִי לוֹ
נְאֻמוֹ זֵיל הַב לִיה תְּלָם אֶחָד מִיָּהָא מְדַקְאָמַר זֵיל הַב לִיה תְּלָם אֶחָד.

מְכָלֵל דְהַמְחַזִּיק הוּא עֲשָׂאָה סִי' לְאַחַר וְהָא דְכָתַב רַב אֶלְפָּס בְּגִירְסָא דִירוּשְׁלָמִי. לֹא סוּף
דְבַר עֲשָׂאָה סִימָן הַעוֹרֵר לְאַחַר אֲפִי אַחַר לְאַחַר לִיתָא בְּנוֹסְחָא וְכו'.

אֶלָּא הָכִי אִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי לֹא סוּף דְבַר עֲשָׂאָה סִימָן אֶחָד לְאַחַר וְכו' אָמַר לִיה וְדִילְמָא
אֵילוּ הָנָה אַבּוּהֶון קִיָּים הָנָה טְעִין וְאָמַר חֲזִירְתִּי וּלְקַחְתִּיו הִימְנוֹ אָמַר לִיה שְׁפִיר קְאָמְרַת.
דְאָמַר ר' אִי טְעִין וְאָמַר חֲזִירְתִּי וּלְקַחְתִּי הִימְנוֹ.

וְטְעָמָא מִשּׁוּם שְׁהֵפָה שְׁאָסַר הוּא הֵפָה שְׁהֵתִיר. וּמְדַקְתָּנִי וְהוּא חוֹתֵם עֲלֵיהּ בְּעַד: שְׁמַעִינוּ
דְחַתּוֹ עֲלֵיהּ בְּעַד.

הָא עֲשָׂאָה סִימָן אֶחָד לְאַחַר. לֹא אִיבָד אֶת זְכוּתוֹ.

דְלֹא אֲמָרִי סְהִדֵי אַפְּוּלָה מְלִתָּא קָא מְסַדֵּי כְּדִפְרִישִׁית בְּמֵאָמַר רַאשׁוֹן: מְאָמַר עֲשִׂירִי
שְׁטָרוֹת הַיּוֹצֵאִין גְּרָסִין בְּפָרְקַ מִי שְׁהֵינָה נְשׁוּי. אִיתְּמַר שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הַיּוֹצֵאִין בְּיוֹם אֶחָד רַב

אמר חולקין ושמואל אמר שוודא דדיינא ומותבינן מהא דמתניא שני שטרות היוצאין ביום אחד חולקין הא מני רבי מאיר הוא.

דאמר עידי חתימה פרתיה וכתב רב אלפס הני מילי בשטר קרקעות אבל בהודאות והלונאות חולקין. פסתמא דמתניתין פדתנו היו פולן יוצאות ביום אחד ואין שם אלא מנה חולקות בשווא.

ולכא למימר דשמואל פליג אמתניתין: דהנה ליה לאקשויי ממתני' ולא מבריתא ומסתבר' דשמואל אפי' בהודאות והלונאות קאמר דנמא דהוי פולן יוצאות ביום אחד פליגי דאם איתא דמוקמינן לה לבריתא כר' מאיר לוקמה בהודאות והלונאות ודברי הפל אלא לאו ש"מ בכולהו פליגי והאי דלא פריף ממתני' משום דפשיטא ליה דמתני' איפא לאוקומא פריפי מאיר ופריף מבריתא דליכא לאוקמה כר' מאיר דהא קתני סיפא פתב לאחד ומכר לאחר זה שמכר לו קנה ובגמ' ירושלמי אקשי מינה לשמואל והכי גרסינן התם שמואל אמר שוודא לדייני לשני שטרות היוצאין על שדה אחת אינה מהן שיירצו ב"ד להחליט מחליטין מתניתין פליגא אשמואל אין שם אלא מנה חולקות בשווא ולא שוודא ועוד הא אוקמינא לפלוגת' כתנאי דמתניא נחכמי' אוקמינן יחלוקו וכאן אמרו מה שיירצה שליח יעשה והא לא שטר קרקע הוא הילקף בתרנייהו פליגי וקיי"ל כשמואל דהילכתא פנותיה בדייני ועוד דרב נחמן עבד עובדא פנותיה דשמואל באמיה דרמי בר חמא הילקף שוודא עדיף בין בקרקעות בין בהודאות ומתני' דהוי פולן יוצאו' ביום אחד ליתיה דכר' מאיר אלא ומיהו פתבי רבננתא דלא עבדינן שוודא אלא במטלטלין כף הוא קבלה בדייני וכן פתב בעל מתיבתא כי עבדינן כשמואל במטלטלין אבל בהלנאו' פרי עבדינן דקיי"ל ממון המוטל בספק חולקין ומאי דקשיא ליה לרבנן הא דגרסי' בפ' חזקת הבתים ואם איתה דשמואל אפי' בהודאות דהלנאו' קאמ' מ"ש דגבי המחליף פרה בתמור שני התם איפא דררא דממונא למר ודדרא דממונא למר ובב' שטרות היוצאין ביו' אחד קא משני התם ליכא למיקם עלה דמילתא לישני ליה התם איפא דררא דממונא הכא ליכא הא לא תיובתא דמשום דליכא למיקם עלה דמילתא שינויא הוא דקא משני לקרקעות והלונאות הוא דקא משני הכי ועוד דהתם אי דמר לאו דמר ואי קשיא לה לונה וחסר ולונה וקנה דקיי"ל יחלוקו אמאי לא אמרי' שוודא התם משום דשיעבוד דתרנייהו בהדי הדדי קא אתו וכי היכי דשני שטרות היוצאין ביום אחד אליף' דר' מאיר עידי חתימה פרתיה דחולקין הכא נמי חולקין ובמטלטלי נמי איפא מרבנותא פגון מר רב נחשון ומר רב נטרונאי דאתשיל מקמייהו ושדא דמן תמנין ותרתין שנין דשני ריש גלותא ותרתיה מתיבתא ודייני דבבל וריש גלותא דלא למיגבא בעלי חובות ממטלטלין וכו' ועד האינדא מטלטלי כמקרקעי נינהו ואית בהו דינא דקדימה וכל הקודם שטרו קודם וגובה אפי' ממטלטלין וספיקא הוא ויחלוקו אבל הכא דשיעבודא דתרנייהו בהדי הדדי אתו פגון שטרות.

שני שטרות של הלנאות היוצאין ביום אחד אמרי' בהו שוודא לדעת שמואל והלקף הא דגרסי' בפ' הכותב אמר אממר משמיה דר"ח האי מאן דאיפא עליה כתובת אשה וב"ח ואית ליה ארעא ואית לי' זוזי וליכא חד מיניהו דקדי' איפא לאוקומ' פגון שיוצאין שניהו ביום אחד דהוא שוודא דדייני ואשמעינן דהיכא דחד מיניהו בעל חוב וחד כתובת אשה

ואית ליה ארעא ואית ליה זוני לבעל חוב מסלקין ליה בזוזי ולאשה בארעא ואי ליפא אלא חדא ארעא ולא חזיא אלא לחד מינייהו לבעל חוב יתבינו לאשה לא יתבינו דיותר משקאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא.

אבל היכא דשטר חוב וכתובה פגון לנה ולנה וחסור וקנה דליפא שודא אי נמי מטלטלין בזמן הגה דקיי"ל חולקין ולא אמרי' לאשה לא יתבינו ונהה לה פתובה בשטר חוב ואע"ג דליפא אלא לחד מינייהו חולקין וכן דעת ר"ח מיה' מסתברא פרינו האיי ורבינו אלפס דליפא דינא דקדימה וליפא אלא שיעורא דחד מינייהו לאשה לא יתבינו דהא טעמא קאמר דיותר משקאיש רוצה לישא אשה רוצה להינשא ולא משום שודא.

ומקולי כתובה שנו פאן ועוד דליפא למימר דרמי בר חמא אליבא דשמואל אמר למילתיה ולא אליבא דרב ואיפא למימר נמי דאפי' איפא דינא דקדימה קאמר רמי בר חמא דינא יתבינו לאשה דהא לנה ולנה וחסור וקנה מדינא יתלקו ומשום האי טעמ' לא יתבינו לה לאשה הכא נמי לא שניא ומסתבר' דווקא מנה מאתי' אבל תוספת לא אמרי' ואע"ג דתנאי פתובה ככתובה דמי ה"מ להנהו דמנינו בפ' אע"פ אבל אינה לא והיכא דתרונייהו בעלי חוב נינהו ושניהן יוצאין ביום אחד שודא דהיכא דלנה וחסור וקנה אי נמי מטלטלין בזמן הגה דליפא שודא יתלקו תשובה לרבי' האיי לקהל פאס מלנה על פה ומלנה בשטר וזמן מלנה על פה קודם מלנה על שטר קודמת לגבות מבני חרי בשיעבודא דאורייתא ושני מלוין בשטר וכתב בעל חוב למאןחר דאית ליה לאיפרועי פל אימת דבעי לא מהני ליה תנאה ומלנה בשטר המוקדם לעולם קודם: גרסינו בפ' נערה שנתפתתה איתמר הוציאה עליו שתי פתובות אחת של מאתים ואחת של של מאות: אמר ר' באת לגבות מאתים גובה מזמן ראשון: ג' מאות גובה מזמן שני מדלא כתב לה אוסיפית לך תלת מאה אמאתן הכי קאמר לה אי מזמן ראשון קא גבית גבי מאתן ואי מזמן שני קא גבית גבי תלת מאה גרסינו בפ' הכותב שני גיטין וב' פתובו' גובה ב' פתובו' ב' כתו' וגט אחד או פתובה ושני גיטין או פתובה וגט ומיתה אינה גובה אלא פתובה אחת שהמגרש את אשתו והחזירה על מנת פתובה הראשונה החזירה (נ"י גובה שתי פתובות) ואיבעיא בהאי גביא דווקא בדאוסף לה אבל לא אוסיף לה קי"ל כר' נחמן דאמ' שני שטרות בזה אחר זה ביטל שני את הראשון ואמ' רב פפא ומודה רב נחמן דאי אוסף ביה דיקלא לתוספת פתביה פשיטא ראשון במקר ושני במתנ' לייפות פוחו הוא דכתביה משום דינא דבר מיצרא וכ' ונדאי שניהן במקר שניהן במתנה בטל שני את הראשון מאי טעמ' רפרם אמר אודויי אודי ליה שעדי השטר פסולין רב אחא אמר אימור אחולי אחליה לשיעבודא קמא ואיפא בינייהו אורועי סהדי ומיכנש פירי וטסקא ולא איפסיקא הילכתא פחד מינייהו ולקולא פתב רבי אלפ' ביטל שני את הראשון דווקא בשטר קרקעות ומאי דדמי להו פגון פתובת אשה.

אבל הודאות והלואות גבי תרונהו פל חד וחד לפום שיעבודא דיליה ולא אמרי' האי שטרא היינו האי שטרא ואע"ג דתרונהו סכום אחד פדגרסי' בפ' גט פשוט אמר רבא האי מאן דנקיט תרי שטרי בר חמשין חמשין ואמר שווייה ניהלי חז בר מאה לא משוינו ליה עבוד רבנו מילתא דניחא ליה ללנה ולמלנה וכו' אלמ' גבי תרונהו ואמ' רב אסי האי מאן דנקיט שטר בר מאה זוזי ואמר שווייה ניהלי תרי בר חמשין חמשין לא משוינו ליה וכתב

הרב החסיד קרובינו מדקאמ' לאורועי סהדי ולא קאמר למיפסל ש"מ דלא קרענו לשטר' אלא מוקמינו לממונ' בחזקת מרי' ולא מגבינו ליה ומסתמ' מ' מדקאמר ביטל השני את הראשון דקרענו ליה דהא בין מר ובין מר שטר' קמא חספא בעלמא הוא דלית ביה ספיקא.

אלא אימור אודוי אודי ליה הילקף גובה מזמן שני ממה נפשך מיהו מיפסל לא מיפסלי סהדי דאיכא למימר אכולי אהל' לשיעבודא. אלא אורועי מרענו ליה.

דא"כ דאפתי איתיה לשיעבודא דשטר' קמא מזמן שני אמאי גבי לימא ליה הנחתי לך מקום לגבות הימנו אלא לאו ש"מ דליתיה לשטר' פלל: גרסי' בשבועות בפ' פל הנשבעין איתמר שתי כיתי עדים המכחישים זו את זו שני מלוין ושני לוין היינו פלוגתיהו וקי"ל פרב הונא דאמר זו באה בפני עצמה ומעידה.

וזו באה בפני עצמ' ומעידה פדכתב רבי' אלפס ורבין' האי הכי פסק בסוף ימיו ודלא פרבינו סעדיה. .

מלנה אהד ולנה אהד ושני שטרות אהד בק' ואהד בר' יד בעל השטר על התחונה נוטל מאה ונשבע על השני ופטור שני מלוין ולנה אהד היינו מתני' ושניהו נשבעין ונוטלין הדין פי' ר' אלפס והכין פרושא דרבנא אבא מרי זצ"ל דשני מלוין ולנה אהד שניהו נשבעין ונוטלין.

ור"ש פי' שני מלוין ולנה אהד לרב הונא דאמר זו באה בפני עצמה וזו באה בפני עצמה קאמר. וכי היכי דשני מלוין ולנה אהד אע"ג דחד מינייהו פסול לנה פרע ליה לתרנייהו וכל חד חד ממלוין מפיך לשטריה בחזקת פשר ולנה לא מצי מדחי לשני מלוין דהא מתני' דשני מלוין ולנה ניגהו ולא מצי מדחי ליה בעל הבית דהא לנה לשני מלוין הילקף שניהו גובין פי' היכי דגובין שני מלוין ושני לוין וקשיא לי אמאי לא פריף ממתינתו לרב חסדא דהשתא לנה אהד כשר שני לוין מיבעי' שני לוין ומלנה אהד לא איפשטי ומסתברא פרב אלפס דאמ' דלא אמרינו חולקין אלא היכא דלית' לממונ' בידיה דחד מיניהו אי נמי תפשי תרניהו כהדדי אבל איתיה בידא דחד מיניהו המוציא מחבירו עליו הראיה הילקף מישתבע שבועת ה'סות דלית ליה גביה ולא מידי וכתב הרב אלפס הגי' מילי היכא דאתי פוליהו לבי דינא בהדי הדדי אבל היכא דאתי מלנה בהדי חד מיניהו גבי מיניהו דהיינו פרב הונא דאמ' זו באה בפני עצמה ומעידה זו באה בפני עצמה ומעידה עד אהד מזו הפת ועד אהד מזו הפת אפי' לרב הונא עדותן בטילה דוודאי אהד מהן פסול לרבינו אפרים אי טעין לנה לית לה גבאי פלום דסהדי דהאי שטר' שיקרי ניגהו אישתבע ושקול משתבע ליה ואי בתר הכי אתי לאישתבעי אשטר' אחרניא אמרי' ליה ממה נפשך אי קמאי קושטא בתראי שקרי ניגהו ואפילו בשבועה לית לה ואי הגי סהדי דקושטא אהדר לי מאי דשקלית מיני ולא גבי אלא חד ויהינו דקאמ' בהדי חד מיניהו גבי אלמא בחד הוא דגבי וקרענו לאידך ומישתבע שבועת ה'סות ומיפטר ואיכא למימר לאו פל כמיניהו לאשתבעי דטענה דקא מבטל לשטר' כדקאמ' בהא דמפיך שטר' אחרניה ותו פתב היכא דידענו דאיכא תרי שטרי בידא דראובן על שני לוין בעדות שתי פיתות עדים המכחישות זו את זו פל חד מיניהו מצי מדחי ליה ולא מפקינו אפילו קרעיה לחד מיניהו מצי למימר ההוא דקרעת דקושטא הנה.

נדאי ליכא לאוקמה דאתו כולהו לבי דינא אלא בראיה ומפל מקום לא דמיא לדרב הונא בפ' הגזקין: שכיב מרע שאמר תנו מאתים וזו לפלו' ושליש מאות לפלוני וארבע מאות לפלוני אין אומ' כל הקודם בשטר זכה.

לפיכה אם יצא עליו שטר חוב גובה מפנלם אבל אם אמר אחריו לפלוני ואחריו לפלו' כל הקודם בשטר זכה לפיכה אם יצא עליו שטר חוב גובה מן האחרון אין לו גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו בפ"ק דבבא מציעא שנים אדוקין בשטר מלנה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולנה אומר שלי הוא ופרעתי ומצאתיו ותקנים השטר בחותמו וקיי"ל כר' נדיוקא שאינו מקננים דמודה בשטר שכתבו צריה לקנימו אבל במקנים יחלקו ולא דפסקי לשטרא אלא לדמי אי תפסה אחד בפנינו לא איפשיט גרסינו נמי התם שטר שכתוב בו סלעים מלנה אומר חמש ולנה אומר שלי.

קיי"ל כר' עקיבא דאמר אינו אלא כמשיב אבידה ופטור והיכא דאמר לנה שתיים דברי הפל פטור משום דהוי שטר שיעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת שיעבוד קרקעות וש"מ אם אמר מנה לי בינה בשטר ונחמשים על פה וקא מודי ליה כו' כדאיתא בהילכות רב אלפס: גרסי' בפ"ק דבבא מציעא ת"ר מצא שטר חוב אם יש בו אחריות נכסים אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה אין בו אחריות נכסים בזמן שלנה מודה יחזיר למלנה אין הלנה מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה ונחמשים אומרים אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים דקיי"ל אחריות טעות סופר כדרבנן וכתב רבינו אלפס בשאין חייב מודה לא יחזיר דחיישינן לפירעון שניהם מודים לא יחזיר דחיישינן לקינוגיא וליתה לדשמואל דאמר המוצא שטר הקנאה בשוק יחזיר לבעלים וכו' כדכתב בהלכות גדולות ואפי' כתיב בו הנפק לא יחזיר לבעלים ואפי' הוחזק כפרן כר' יוחנן והא דתנו כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר דאוקימנ' בשטרי חלטאתא ואדרכתא ומסתבר' מדחזינו בכמה דוכתי וסוגי' דשמעת' דאוקימנ' בשחי' מוד' ומשום שפא כתב ללות בניסן ולא לנה עד תשרי ר"י נמי דאמ' המוצא שט"ח בשוק וכתוב בו זמנו בו ביום יחזירונו לבעלים ואקשינו עלה ממתני' ושפא כתב ללות בניסן ולא לנה עד תשרי ש"מ דטעמ' דר' יוחנן דאוקים כמתני' בשחיב מודה לאו דחיישינן לקינוגיא אלא משום שפא כתב ללות ולא לנה ומתני' בשטר דלאו אקניית' הוא ובריייתא דקתני אעפ"י ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה משום שפא כתב ללות ולא לנה וכו' ולא משום קינוגיא דלא חיישי' לפירעון ולקינוגיא והאי פירושא דכתיב' בספרים ישנים תיובת' דר' אלעזר בחדא ודשמואל בתרת.

פ"י דרב יהודאי הוא וליתא בספרים דהא קיי"ל מצא שטר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה. אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה ש"מ דלא חיישינן לפירעון ולקינוגיא פינן דרמו שבועה עילויה כדגרסינן בשבועות הבא ליפרע מנכסי תומים לא יפרע אלא בשבועה ליכא למיחש לקינוגיא וכן הילכתא אבל לפירעון לחוד באין חייב מודה חיישי' והיכא דאיכא למיחש לשפא כתב ללות ולא לנה נמי חיישינן ובשטר אקנייתא אי נמי היכא דכתב בו הנפק דליכא למיחש לא חיישי' והא דכתב ר' אלפס אהא דתנו כותבין שטר ללנה אעפ"י שאין מלנה עמו ליחוש לקינוגיא ואוקימנא בשטרי אקנייתא לא דייק לן וכן הילכתא: וכפרן הואיל ואתא לידונימא ביה מילתא

דאָמער רב יוסף בר מניומי אָמער רב נחמן צא תן ואָמער פֿרענטי נאָמן וליתא וכדרב זביד קיי"ל דאָמער בין צא תן לו בין סגיב אַתָּה ליתן לו ואָמער פֿרענטי נאָמן.

בא מלנה לכתוב לו. אין כותבין ונותנין לו וכתב רב אלפס אע"ג דקיי"ל דעדות בב"ד או הודאה בב"ד פמלנה בשטר דמא פדאמרינו לעיל מלנה על פה ואינה נגיבית ממשעבדי ופרקי' הכא במאי עסיקי' שעמד בדין.

אלמא העמדה פמלנה בשטר דמי הני מילי היכא דלא צניית דינא ואי נמי צניית לדינא ואמר פֿרענטי ואיתברר לן דלא פֿרע. אָבֿל היכא דצניית ונפיק ליה מבי דינא אדעת' למיפֿרע דקבל' לדינא ואמ' פֿרענטי נאָמן דחיישי' דילמ' פֿרע ליה ומסתב' כדאמ' העמד' בדין פֿשטר דמא הני מילי גבי משעבדי דאמרי' מעשה ב"ד קלא אית ליה אָבֿל לגבי פֿרענטי נאָמן ומישתבע שבועת היסת ומיפֿטר ורבינו חננאל דחה להא דרבינו אלעזר ואמר דיעו' בעלמא הוא וליכא למיעבד בהו עונבדא ואוקמה דהא דרבה בר רב הונא דעמד בדין.

פגון דכתבי ליה מעשה ב"ד והא דרב זביד שלא נכתב כדאמרי' בא מלנה לכתוב אין כותבין ונותנין לו: ירושלמי הנה ערב לכלתי' והווי דינין קומי רב חמא ובר קפרא מן דאודי לומר ליה יהבית שאלון לר' חייא רבה שאל ר' חייא לר' אמר ליה ממתחייב בב"ד לא הפל הימנו מאי לא הפל הימנו ר' אבהו בשם ר' יוחנן אם מפי עצמו משלם נאמן לומר נתתי אם מפי אחרים לא הפל הימנו אף בשבוע' אם מפי עצמו נשבע נאמן לומר נשבעתי אם מפי אחרים לא הפל הימנו מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים ד דיתיקי מתנה ושוכרים הרי זה לא יחזיר שאני אומר כותבין היו ונמלה שלא ליתנם טעמא דנמלה הא אמר תנו נותנין אפי' לזמן מרובה ורמינן הפביא גט ואבד הימנו אם מצאו לאלתר פֿשר וכו' והאי דלא פֿריף ממתני' וכל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר משו' דמגט אגט אלימא ליה לאקשוי ואסיקנא במקום שאין השיירות מצויות אָבֿל במקום שהשיירות מצויות אם מצאו לאלתר פֿשר ואם לאו פסול ופסקי רבנותא אע"פ שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון באותו העיר ושכיחי שיירות אי נמי הוחזקו אע"ג דלא שכיחי שיירות לא מהדרינן כדר' זירא פלישנא בתרא דתרוניהו בעינן.

ואי נמי כר' ירמיה פגון דאמ' עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון ולא חיישי' דילמ' איתרמי עדים בעדים ושמא בשמא אי נמי פגון דאמרי עדים נקב יש בצד אות פלג' אי נמי ה"ה אי אמר בעל האי סימן מובהק ודווקא בצד אות פלוגית אָבֿל נקב בעלמא לא: ירושלמי בפ' פל הגט עי"ש פירושו ולא כן פן קתני אין סימן בגיטין כהוא דמר תרתי תלת שורין הכא האומר שבו נקוד הנה ר' זעירא בעי קומי ר' מונא הכא אחד הנה שם והנה שמו כשמו הגע עצמה שפדקו כל אותו המקום ולא מצאו אחר ששמו כשמו אלא חומרא הוא בעריות.

והא תנינן הלכו וכו' אמר ר' מונא פן אמר שמואל בר' אחא האיש הזה שני גיטין היו בידו אחד פֿשר ואחד פסול אבד את הפֿשר ומשליף את הפסול בשעה שמצ' אני אומר שהפסול מצא ואיכא למימר דר' ירמיה ור' אשי פליגי עליה דרבי זירא אע"ג בלא הוחזקו ולא שפוחו שיירתא פסול משום האי חששא דירושלמי ולא מהדרינן עד דאמר נקב יש בצד אות פלוגית פֿרוב אשי לחומרא אפי' שאין השיירות מצויות.

ורב אלפס לא מהדרינו גט לזמן מרובה במקו' שהשיירות מצויות אלא כדר' ירמיה או כר' אשי דאמר נקב יש בצד אות פלונית כלומר דהו' להו סימן מובהק ובמקום שהשיירות מצויות והוחזקו ומהדרינו אפי' לזמן מרובה פגון שעבר אדם שם כדאיתא בשלישו', גט ורבינו חננאל פסק לחומרא ומסתברא נמי דנוק' אות אבל תיבה פלונית לא דמסק' לן סימנין דאוריית' או דרבנן וא' ובאיסורא אזלינו לחומרא ובעינו סימן מובהק והיכ' שמצאו קשור בכיס או בארנקי או בטבע' או שמצאו בין פליו אפילו לזמן מרובה פשר ואם מצאו בחפיסה או בדלוסקמא ומפירו פשר וצרפתים אומרי' דבעי תרתי דלוסקמא ומפירו דהוי סימן מובהק והילכף הא דתנן אין מעידין אלא על פיצוף פנים עם החוטם אע"פ שיש סימן בגופו ובכליו ואוקמנא דחיוני וסומקי ליתא להאי אוקמת' אלא אליב' דמאן דסביר' ליה סימנין דאורי' אבל לדידן דסביר' לן סימנין דרבנן אע"ג דאית בהו סימנ' אחרינא דכליו לאו סימן מובהק הוא אלא בצורת פנים עם החוטם וכו' הילכת' גרסינו ביבמות בפרק האשה ההוא גיטא דאישתכח בסור' וכתב ביה בסור' מתא דעל רכיס נהרא אנא ענין בר חייא נהרדעא פטרית ותריכית פלנית אינתתי ובדקו רבנן מסורה לנהרדע' ולא הוה ענין בר חייא לבר ענין בר חייא מחגרא דהנה בנהרדעי ואתו סהדי ואמרי דההוא יומא דאיפתויב גיטא כו' אמר רבא חיישי לגמלא פרח' אי נמי לקפיצ' אי נמי מילי מסר כדאמר להו לספרני' פי יתביתו בשילו פתובו בשילו אע"ג דמסרו לכוון מילי בהיני וכו' והלכה פרבא ואיפא דדייק מהכא דהתם לאו משום דשיירות מצויות הנה דהא פתב ביה ענין מנהרדע' וליכא שום ענין אחרינא בנהרדעי אלמ' הוחזק לחודיה פסול וקשי"ל דהא אמר רבא היכא דתרו פיתנא דלא שכיחי שרייתא ודקיה דידיה לא איתברר והא שכיחי שרייתא בנהרדע' ת"ר מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה והיכא דיהבה איתתא סימנא אע"ג דלא קא מודה הבעל יתבין לה כדקאמרינו הוא אמר סימני הגט והיא אמרה סימני הגט ינתן לה איכ' דאמרי אינו נאמן הבעל משום דאיבעי אמר גירשתי למפרע הוא דהא אמרי התם בעל שאמר גירשתי נאמן להבא אבל למפרע לא ואשה נמי משום מיגו דאיבעי' אמרה גירשני לא מהימנא דכיון דאיכא עד דמסייעה מעינה ומעינה ומסתבר' דאיכא עידי גירושין ונמצ' הגט חזקה הגט מיד האשה נפל והכא במאי עסקינו דליכא עידי גירושין ונפל הגט מיד הבעל או מיד השליח הילכף לא מהימן בעל וטעמא דבעל שאמר גירשתי נאמן מפני שבידו לעשות הוא והואיל איכ' מיגו ליכא אבל במיגו לא שרינו אשת איש שהוחזקה באיסור דדילמ' הוא גופיה לא ידע ומצא גט בשוק דומיא דמתני' היא פתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתגם הא היו פתובין ונפלו ממנו ונמצאו ואמ' ליתגם נותנין כדפרישית ואיכא למימר נמי דלא אמרינו בעל נאמן והאשה נאמנת אלא למישרי לעלמ' אבל לאפקועי ממונא לא כדגרסי' בסוף גמר' דהפוחת הכא במאי עסקין בשאין שם עידי גירושין מיגו דיכול למימר לא גירשתי ש"מ דלא אמרי' נאמן אלא למישרי לעלמ' שיחוררי עבדים דייתיקי מתנו' וכו' כדאית' בגמ' עד סוף הפרק ופרישנא באות במתנת בריא בפ' המפקיד חז עיסקא ותרי שטרי פסידא דמלן' פרישי' לה בעיסקא: בפ' יש נוחלין שלח ליה ר' אבא לרב יוסף בר חמא המוצי' שט"ח על חבירו מלנה אמר לא נפרעתי כלום ולנה אמר פרעתי מחצה ועדים מעידים אותו שפרע פולו נשבע שבועת התורה וגובה מלנה מחצה שהודה מנכסים בני חורין אבל ממשעבדי לא

דאָמרי לקוחות אַנן אַעדים סמכין ואתון קינניא עבדיתו לרבי אבן מגש שמעי מיה דלא אָמר הנה ליה שטר שיעבוד קרקע אלא ונדאי איכא שטר כגון שטר שפכת בו סלעים דמיעוט סלעים שתיים אבל ליכא שטר פי האי דסהדי אָמרי פריע' הוא אע"ג דקא מודה לי בשטר הנה לי כמלנה על פה ואי נמי שטר הנה לי ואירכס ואי נמי דאודי וקנו מיניה דסתם קניין לכתיבה עומד פנין דהשתא ליכא שטרא אי אודי במקצת וכפר במקצת מישתבע.

ולכא הכא פפירת שיעבוד קרקעות וגרסי' התם מי שמת ונמצא דייתיגי קשורה על ירכו אינה פלום זיפה פה לאחר קודם מיתתו דבריו קנימין וכו' בשכיב מרע בפ' מי שהי נשוי ג' נשים פתובה של זו ק' ושל זו ר' ושל זו ג' מאות ואין שם אלא מנה חולקין בשנה.

היו שם מאתים של מנה נוטלת נ'. ושל מאתים ושל ג' מאות שלשה שלשה של ז' וכו' רב אלפס פריש לה.

אלא דקשיא בכא תנינא דמוקי' לה בכותב' בעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לי עמך במנה אמאי קא מפסדא בעלת ג' מאות תמניא ותלתא משום פתובה דבעלת מאתים מדינ' אית לה למישקל תלתין ותלתא ותלתא ותמניא תנינא חמשה.

והשתא לא שקיל אלא ע"ה וילענין פסקא קיי"ל כר' דאמר חולקות בשנה. ותטול כל אחת ואחת בשנה עד שתטול כל אחת ואחת פתובה ובעלת מנה נוטלת כבעלת ג' מאות ולא דמי לשלשה שהטילו לפיס.

שחולקין לפי מעות. דהתם שבח מעות קא שקיל אבל הכא פל נכסיו משועבדים לכתובה דכל אחת ואחת: נשלמו עשרה מאמרות אונים וידיים לשטרות תהלה ועוז לקורא הדורות אשר ברא עולמו בעשרה מאמרות ואילו הו טופסיהו וקצת מהילכותיהו וחומתיהו: ת"ש"ק"ף ב"ג"ז"ע ח"פ"מ"ה אות תי"ו תנאי שטרי התנאין תנאי ממון וגישין ועבדים וכתוב' ותמורה.

תמצא עיקר התנאים על ארבעה עשר ענינים שבהו מתקיים התנאי ומתבטל: הראשון שיהא דבר היתר. פדתנו האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאין לה עלי פסות ועונה.

הרי זו מקודשת ותנאו בטל דברי ר' מאיר רי"א בדבר של ממון תנאו קיים וקיי"ל כרבי יהודה. ירושלמי על מנת שאין ליה עלי שאר פסות ועונה תנאו קיים על מנת שאם אמות לא תהא זקוקה ליהם הרי זו מקודשת ותנאו בטל ודווקא כגון שאר פסות ועונה דוודאי קא עקרו אבל אם אָמר לה הרי זה גיטיף על מנת שתאכלי דבר איסור לאו איהו קא עקר דאטו מי קאמר לה לא סגיא דלא אכלת לא תיכול ולא תתגרש פדתנא הרי זה גיטיף על מנת שתאכלי בשר חזיר ואם היתה זרה ע"מ שתאכלי בתרומה ואם היתה גזירה על מנת שתשתי יין נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט וגרסי' בהפוחת פתב לה דין ודברי' אין לי בנכסייך בפירותיהו ובפירי פירותיהו בסייף ובמותף הרי זה אינו אוכל פירות בסייף ואם מתה אינו יורשה רש"בג אומר אם מתה יורשה מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה ואמר רב הלכה כשמואל: ירושלמי אָמר ר' יוסי אילין

דְּכַתְּבִין אִין מִיתַת בְּלֵא בְּנֵי כָּל מַה דִּילֵיהּ תִּיְהִידֵר לְבֵי נְשָׂא תְּנַאי מְמוֹן הוּא וְקִים: זֶה הַלְשׁוֹן בְּהִלְכוֹת רַב אֶלְפֶּס וְלִשׁוֹן אַחַר מְצֵאֵי לִית הַיְלָכְתָּא כְּרַב דְּקִי"ל דְּדָבָר שְׂבַמְמוֹן תְּנַאוּ קִיִּים וּר"ח נְמִי קִשְׂיָא לִיהּ הַיְלָכְתָּא אַהִילְכְתָּא וְסַמָּךְ עַל הַיְרוּשְׁלֵמִי דְגֶרְסִי הֵתֵם הַלְכָה כְּרִשְׁבִּ"ג דָּאֵם מִתָּה יִירְשְׁנָה אֲבָל לֹא לַעֲנִיִּין דְּבָרֵיו שְׁהִתְנָה עַל מַה שְׂפַתּוֹב בְּתוֹרָה וְכָל הַמְתָּנָה עַל מַה שְׂפַתּוֹב בְּתוֹרָה תְּנַאוּ בְּטַל בְּתַנַּאי גּוּף אֲבָל בְּתַנַּאי מְמוֹן תְּנַאוּ קִיִּים וְזֶה תְּנַאוּ מְמוֹן הוּא וְלָמָּה אֲמַרִּינֵן תְּנַאי בְּטַל שְׂפַסּוֹף הוּא זָכָה בְּהֵן וּמְסַתְמָא אִי אִיתָּא לְהֵאִי טַעְמָא לֹא הֵוָה שְׂתִיק גְּמָרָא דִּילֵן מִיְנָה וְהֵל"ל וְלֹאֵו מְטַעְמִיָּה מְשׁוּם הֵאִי טַעְמָא דִּירוּשְׁלֵמִי וְטַעְמָא אַחֲרִינָא הוּא דְאִיפָּא וְאִלִּיבָא דְרַב לִיכָּא לְפָרוּשָׁה אֲלֵא כְּפִי דְגַמ' דְּהָא סְבִירָא לִי מִתְנָה עַל מַה שְׂפַתּוֹב בְּתוֹרָה תְּנַאוּ בְּטַל וְחֻכְמִים עֲשׂוּ חִיזוּק לְדַבְרֵיהֶם יוֹתֵר מְשָׁל תוֹרָה וִירְוּשַׁת הַבְּעַל דְּרַבְּנָן וְהִינּוּ דְאָמַר הַלְכָה כְּרִשְׁבִּ"ג.

אֲבָל אֲנִן סְבִירָא לֵן דְּמִתְנָה עַל מַה שְׂפַתּוֹב בְּתוֹרָה תְּנַאוּ קִיִּים וּבְדַרְבְּנָן תְּנַאוּ בְּטַל וְחֻכְמִי עֲשׂוּ חִיזוּק לְדַבְרֵיהֶם יוֹתֵר מְשָׁל תוֹרָה וִירְוּשַׁת הַבְּעַל דְּרַבְּנָן וְהִינּוּ דְאָמַר הֵל' כְּרִשְׁבִּ"ג דְאָמַר אִם מִתָּה יוֹרְשָׁה וְלֹאֵו מְטַעְמִי דְאִילוּ רִשְׁבִּ"ג סְבַר תְּנַאוּ בְּטַל וְאֲנִן סְבִירָא לֵן תְּנַאוּ קִיִּים יְרוּשַׁת הַבְּעַל דְּרַבְּנָן וְחֻכְמִים עֲשׂוּ חִיזוּק לְדַבְרֵיהֶם יוֹתֵר מְשָׁל תוֹרָה וְהִיכ' אִיתָּה לְדַרְשְׁבִּ"ג וְאִיתָּה לִירוּשְׁלֵמִי דְתִיְהִידֵר פְּרוּשָׁה לְגַבִּי נְשָׂא דְהֵוָה לִיהּ כְּמִתְנָה עַל מְנַת לְהַחֲזִיר וְאִיתָּה לְדַרְבַּן דְאָמַר מִתְנָה הַבָּאָה לֹו לְאֵדָם מְמָקוֹם אַחַר מִתְנָה עֲלֵיהּ שְׁלֵא יִירְשְׁנָה בִּירוּשָׁה דְרַבְּנָן וְנִהִי דְאִינוּ יְכוּל לְהַתְּנוּת בִּירוּשָׁה דְאִוְרִיתָּא כְּדָאֵמַר בְּפ' יֵשׁ נֹחֲלִין הָאוּמֵר בְּנֵי בְּכוֹרֵי לֹא יִטּוּל פִּי שְׁנַיִם לֹא אָמַר וְלֹא כְּלוּם וְאֲפִי' לֵר' יְהוּדָה מְשׁוּם דְלֹא יָדַע לְמַחֲלֵל אֲבָל אִיתָּה לְבוּן וְיָדַע וּמַחֲלֵל יוּכַל לְהַתְּנוּת שְׂסַמָּךְ עַל הַיְרוּשְׁלֵמִי וְאֲנִן לֹא נִהִירָא לֵן וְאִיתָּה נְמִי לְדַרְבָּא דְאָמַר כָּל הָאוּמֵר אִי אִיפְשִׁי בְּתַקְנַת חֻכְמִי כְּגוֹן זֹאת שׁוּמְעִין לֹו וְדוּקָא כְּגוֹן זֹאת דְמַצִּי לְמִימַר טַעְמָא מֵאִי מְשׁוּם תַּקְנָתָא דִּידֵי וְהוּי נְמִי תַּקְנָתָא דְרַבְּנָן כְּגוֹן פִּירוּת וּמְצִיאָה וְזוּלְתָן אֲבָל יְרוּשַׁת הַבְּעַל דְאִתָּא מְדַרְשָׁא דְרַבְּנָן אִין אֵדָם יְכוּל לְהַתְּנוּת דְחֻכְמִים עֲשׂוּ חִיזוּק לְדַבְרֵיהֶם יוֹתֵר מְשָׁל תוֹרָה: וְהִגְהָה שְׂבַהֲלָכָה דְלִיתָּה לְדַרְבַּן לִיתָּה דְהַלְכָה כַּר"שׁבִּג.

וְכֵן פֶּסֶק ר"ח וּבְעַל מִתְיָבוּת. וְהִכִּי שְׂמַעִינֵן לִיהּ לֵר' יְהוּדָה דְאָמַר בְּדָבָר שֶׁל מְמוֹן תְּנַאוּ קִיִּים וְדוּקָא דְאִוְרִיתָּא אֲבָל בְּדַרְבְּנָן תְּנַאוּ בְּטַל כְּדָאֵמַר בְּפ' אַע"פ ר' יְהוּדָה אוּמֵר רָצָה כּוֹתְבִין לְכַתְּחִילָה וְכו' טַעְמָא דְכַתְּבַת לִיהּ הָא לֹא כָּתַב לֹא וְהָא שְׂמַעִי לִיהּ לֵר' יְהוּדָה דְאָמַר בְּדָבָר שֶׁל מְמוֹן תְּנַאוּ קִיִּים.

קְסָבֵר ר' יְהוּדָה כְּתוּבָה דְרַבְּנָן וְחֻכְמִי עֲשׂוּ חִיזוּק לְדַבְרֵיהֶם יוֹתֵר מְשָׁל תוֹרָה וְקִי"ל כַּר' יְהוּדָה וְאִפִּילוּ בְּדָבָר שֶׁל מְמוֹן תְּנַאוּ בְּטַל וְאֵע"פ דֵּר' יְהוּדָה סְבַר בְּמִלְתָּא דְלֹא שְׂכִיחַ לֹא עֲבָדֵי רַבְּנָן חִיזוּק לְדַבְרֵי דוּקָא פִּירוּת דְאִמְרִי לְפַל יֵשׁ כְּתוּבָה וְלֹא לְפַל יֵשׁ פִּירוּת אֲבָל יְרוּשָׁה דוּמִיָּא דְכְתוּבָה הִיא שְׂכַל אֵדָם יוֹרֵשׁ אֵת אֲשֶׁתּוֹ כְּשִׁתְּמוּת וּמִיתָּה שְׂכִיחַ.

כְּדָאֵמַר בְּפֶרֶק כָּל הַגֵּט חֲבָרָה מִית אֲשֶׁר אִיעֵתֵר לֹא תֵאֲשֶׁר וְכִי עֲבִיד רַבְּנָן תַּקְנָתָא בְּמִלְתָּא דְשְׂכִיחַ וְהָא דְאִמְרִי בְּדָבָר שֶׁל מְמוֹן תְּנַאוּ קִיִּים דוּקָא דִּידַע וְקָא מַחֲלֵל כְּגוֹן הָאוּמֵר לְאִשָּׁה הִרִי אֶתְּ מְקוּדָשֶׁת לִי ע"מ שְׂאִין לָהּ עֲלֵי שְׂאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה אֲבָל הִיכָּא דְלֹא יָדַע כְּגוֹן אִישׁ פְּלוּ' בְּכוֹרֵי לֹא יִטּוּל פִּי שְׁנַיִם תְּנַאוּ בְּטַל וְהָאוּמֵר לְחַבְרִיו ע"מ שְׂאִין לָהּ עֲלֵי אוּנָאָה אִין לֹו עֲלִיו אוּנָאָה בְּיָדַע אֲבָל בְּסִתָּם יֵשׁ לֹו עֲלִיו אוּנָאָה כְּדַתְּנִיָּא בְּד"א בְּסִתָּם אֲבָל בְּמִפְרָשׁ

כגון מוכר שאמ' לו ללוקח חפץ שאני מוכר לה במאיתם יודע אני שאינו שנה אלא מנה על מנת שאין לה עלי אונאה אין לו עליו אונאה ואית דמפרשי דהא דרבנן דאם מתה יירשנה דלא ידע דמחיל הוא דהא לא ידע מי מאית ברישא ודכולי עלמא תנאו בטל ולא קשיא הילכתא אהילכתא: השני תנאי כפול דתנן ר' מאיר אומר כל תנאי שאינו בתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי וגרסי' בפ' מי שאחזו הרי זה גיטיה על מנת שתשמישי את אבי שתי שנים על מנת שתניקי את בני שתי שנים אע"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט לפי שלא אמר לה אם תשמישי אם לא תשמישי אם תניקי אם לא תניקי דברי ר' מאיר ונחמ' אומר' נתקיים התנאי הרי זה גט לא נתקיים התנאי אינו גט ופסק רבינו אלפס הילכתא כרבנן ואע"ג דקיימ' לן דבעי תנאי כפול הני מילי באם תשמישי ואם לא תשמישי אבל על מנת פאמר מעכשיו דמי ולא בעי' תנאי כפול ולא להקדים תנאי למעשה ולעולם תנאו קיים וכן כתב הבבלי ותמיהא לן חזא דפלוגתא דר' מאיר ור' חנינ' בן גמלי' בתנאי כפול בעל מנת הוא בקדושין והכא נמי בעל מנת הוא דקאמר לפי שלא אמר לה אם תשמישי ואם לא תשמישי וקאמרי רבנן נתקיים התנאי הרי זה גט לא נתקיי' התנאי אינו כפול ועוד השתא דאם בעי' תנאי כפול נאי לאו כפליה נאי נמי מעשה קדו' לתנאי אע"ג דלא אתקיי' תנאי נתקיי' המעש' ע"מ פאומר מעכשיו דמי לא כ"ש ואע"ג דלא איתקיים התנאי תתקיים המעשה ומסתברא דאפי' בעל מנת נמי בעי' תנאי כפול וכל דיני תנאין והילכתא כר' מאיר בעל מנת שתשמישי ולא כפליה דאע"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט כדאיתא הכא וכדגרסי' בירושלמי תני האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שיירדו גשמים ירדו גשמים מקודשת לא ירדו גשמים אינה מקודשת עד שיכפול תנאו ולר' מאיר היכא דכפלי' לתנאי' ולרבנן היכא דלא כפלי' לתנאי' קיימ' לן כר' דאמ' כל האומ' על מנת פאומ' מעכשיו דמי פלומ' פאילו אמר מעכשיו תתקיים המעשה אם תתקיים התנאי נתקיי' התנאי אגלאי מילתא למפרע דמהווא שעתא איתקיי' ליה המעשה ונפקא מינה למה שאירע בנתיים פדמפרש לעיל והא דאמ' הרי זה גיטיה והנזיר שלי אינה מגורשת על מנת שתחזיר לי את הנזיר הרי זו מגורשת ואסיק עלה מאי שנא רישא ומ"ש סיפא אמר אבני רבי מאיר היא דאמר בעי' תנאי כפול וכו' ורב אשי אוקמה לעולם רבנן היא ולא בעי' תנאי כפול וסיפא היינו טעמ' דמגורשת דהנה ליה פאילו אמר מעכשיו תהא מגורשת על מנת שתחזירי לי את הנזיר פאילו אמר מעכשיו תהא מגורשת על מנת שתתני לי מאתים וזו דקיימ' לן והיא תתן ומגורשת מעכשיו אע"ג דנתקרא הגט או שאבד הכא נמי מגורשת מעכשיו פאותו הגט על מנת שתחזירי לי את הנזיר ואם אבד או נשרף משלם דמיו נאי נמי הנה ליה כמתנה על מנת להחזירי וכשיחזיר לו דמיו או הנזיר אגלאי מילתא למפרע דגיטא הוא.

ולעולם בין באם בין בעל מנת בעי' תנאי כפול וליכא בינייהו אלא בעל מנת פשייתקיים התנאי יתקיים המעשה וכן מצאתי בתשובת הר' יעקב זצ"ל מי שנתן גט על תנאי ליד האשה ואומר לה מעכשיו אם לא פאתי מפאן עד י"ב חודש אינו יכול לבטלו דהא על מנת מפח מעכשיו קא אתי ותנן על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי זו מגורשת ואסיק' התי' אם נתקבר' הגט קודם גמר התנאי א"צ גט אחר ואין משגיחין עליו וכ"ש אם בטלו והוא עובדא דמותיב אבני לרבא דהווא דאמר לה אי לא אתינא עד תלתין יומין אתא

ואמר חזו דאָתאי ואמ' לא שמי' מתאי ופריכ' ר' אבהו הָתם לבטולי מיפנין דמשמ' דמצי לבטולי בכי' הכא מוקים לה בְּדְלִי'.

ביה מעכשין או שנתנו ביד שליח. וצריכא עיינו' דאיפא למימר דעל מנת ומעכשין לא מהני אלא בנתקין' אבל קוד' גמר התנאי מצי לבטולי ויכול לחזור בו כדפני' לעיל במאמר שלישי ומסתבר' בין בגיטין בין בקידושין בין בממונא בעינן תנאי כפול וכל דיקדוקי התנאי וכן פתב בתשובת ר' משה הגאון וכן הורו הגאונים הראשונים וכן ראוי לעשות ותשובת רב אלפס דקאמר דווקא בגיטין וקידושין אבל בממונא לא בריר לן דהא פל תנאי מתנאי בני גד ובני ראובן ילפינן והתם ממונא הוא ואדרבה בממונא בעי' באיסורא לחודה לא בעי' כדגרסי' בסוף פֶּרֶק שְׁבוּעַת הַעֲדוּת אַל יִפְכֶּה וְיִבְרַכֶּה וְיִטִּיב לָךְ ר' מחייב ור' יהודה פוטר גמ' והא לית לר' מאיר מקלל לאו אתה שומע הן וכו' ור"ח ורבינו אלפס פסקו הילקתא פסתם מתני' דהשוכר את הפועלים בתנאי שיש בו מעשה בתחילה ולא אוקמה בגיטין וקידושין ורבנות' קמאי בגונסחא דתנאי פולה דיקדוקי כתבי וכן הילקתא וגיטין וקידושין אע"ג דאיסורא הוא לא אמרי' מקלל לאו אתה שומע הן ואזלינן לחומרא דגרסי' בירושלמי ואיתא נמי בעירובין בהאי לישנא פולה ירדו לסמפון כשיטת ר' מאיר בקידושין ר' חנינא חברוי דרבני' בעי למה לי כר' מאיר אפי' פרבנן לא כן אמר ר' אבהו בש"ר יוחנן סדר סמפון כה הוא אנא פלו' מקדש ליה אנת פלגית בת פלו' ומכניסה ליום פלו' נאי אתא יום פלו' ולא אכנסיה לא יהוי לי עלה פלו' ויאמר ע"מ שלא לכפול תנאו אילו לא כפל תנאו מעקר לקידושין אמר ר' יוסי בר בון בכל אתר אית לר' מאיר ממשמעות הין אתה שומע לאו וממשמעות לאו אתה שומע הין וכה לית ליה אמר ר' מתני' חומר הוא בעריות והכי פירושא ויאמר ע"מ שלא לכפול תנאו ומקלל לאו אתה שומע הין אילו לא כפל תנאו מעקר קידושין שאם בא אחר וקידשה קודם קיו' התנאי אינה מקודש' לא לראשון ולא לשני דלחומרא אמרי' ר' מאיר כדאמר הָתם בע"מ שיירדו גשמי' לראשון אינה מקודשת שהרי לא ירדו גשמי' ולב' אינה מקודשת שהרי לא כפל הראשון וכיון דלא כפל תפשי קידושי אמר ר' יוסי בר בון בכל אתר אית ליה לר' מאיר מקלל לאו אתה שומע הין פלומ' באיסורא כדאמר בשבועות אל יפכה ויברכה ויטיב לך ר' מאיר מחייב ותנן נמי אלו הן במיתה שתויי יין ופרועי ראש וסתמ' כר' מאיר והכא דאיסור' לית ליה דאי אית ליה קידושי ראשון קידושין גמורין ניהו ומשני חומר הוא באיסור ערוה מאיסור אחר והילכך בממונא אי לא כפליה לתנאיה המעשה קיי' ותנאי בטל באיסור שאינו איסור ערוה אין המעשה קיים עד שיתקיים התנאי דאית ליה מקלל לאו אתה שומע הין בגיטין וקידושין אם לא כפל מקודשת לחומר' ומשום חומרא בעי' תנאי כפול וכן הילקתא ובעל מתיבתא אייתי להאי ירושלמי ורבינו שמואל פתב בפ' יש נוחלין פרב אלפס קבעינן בגטין תנאי כפול לרווחא דמילתא אבל בממונא אזלינן בתר אומדן דעתא כר' שמעון שזורי.

וגבי אתרוג לא בעי' תנאי כפול ורבינו יעקב אחיו חלק עליו בתשובתו ואיפא דקשין ליה הא דתנן אם אוכיר ולא איבעביד אשלם במיטבא דהתם לא כפליה לתנאיה וניחא דהתם לא מקני ליה ולא מידי דהא לא קאמ' ליה מילתא יתירתא ומשום הכי מחייב לקיימי לתנאיה ואע"ג דאמר בלשון אסמכתא ומסתבר' דתנאי דאי' ביה כפילא הוא.

דְּהָא כְּתִיב לֵה אֲנָא אִישׁוּפִי וְאָקוּם כְּרִיָּא קַמָּךְ וְאָם אוֹבִיר וְלֹא אֶעֱבִיד אֲשֶׁלֶם בְּמִיטְבָּא וּתְנָא
מְעֻלָּא הוּא וְלֹא אֶסְמַכְתָּ הוּא דְלֹא קָאָמַר לִיה מְיֻלְתָּא וְתִירְתָּא. הַשְּׁלִישִׁי דִתְנִן בְּהַשׁוֹכֵר
אֶת הַפּוֹעֲלִים כֹּל תְּנָא שְׂיֵשׁ בּוּ מְעֻשָׁה בְּתַחֲלִילָתוּ תְנָא בְּטַל.

הַרְבִּיעִי כֹּל שְׂאֲפֻשָׁר לְקַיָּים בְּסוּפּוֹ וְהַתְּנָה עָלָיו מִתְחִילָתוּ תְנָאוּ קַיָּים הָא אִי אֲפֻשָׁר לוֹ
לְקַיָּים בְּסוּפּוֹ תְנָאוּ בְּטַל וְאָמַר רַב זוּ דְבַרֵּי רַבִּי יְהוּדָה בֵּן תִּימָא אָבֵל חֲכָמִי אומ' תְנָאוּ
קַיָּים דְתְנָא הָרִי זֶה גִיטִיךְ עַל מְנַת שְׁתַּעֲלִי לְרַקִיעַ ע"מ שְׁתַּבְּלַעִי קְנָה וְכו' רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמַר כְּזֶה גִט כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּן תִּימָא וְכו' אָמַר רַב נַחֲמָן הִלְכָה כַר? יְהוּדָה בֵּן
תִּימָא: יְרוּשְׁלַמִי לְבַעַל מְתִיבְתָּא כֹּל דְּבָר שְׂאִי אִפְשֵׁי לְקַיָּים בְּסוּפּוֹ וְהַתְּנָה עָלָיו מִתְחִילָתוּ
לֹא נִתְפָּנוּן זֶה אֵלָא לְהַפְּלִיגָה בְּדַבְרִים בֵּין שְׂאֲמַר בְּפָה בֵּין שְׂאֲמַר בְּכַתֵּב כֹּל הַמְתַּקְּיָים בְּפָה
מְתַקְּיָים בְּכַתֵּב וְרִישָׁא בְּתְנָא שְׂיֵשׁ בּוּ מְעֻשָׁה בְּתַחֲלִילָה לִיכָּא מֵאן דְּפְלִיג וְכֵן הִילְכְתָּא וְכַתֵּב
ר"ח אַע"ג דְלֹא אֲשַׁכְּחִין לֵה אֵלָא אֲלִיב' דר"מ דַּאמ' תְנָא קוּדְם לְמְעֻשָׁה תְנָא קַיָּים מְעֻשָׁה
קוּדְם לְתְנָא תְנָא בְּטַל הִילְכְתָּא כַר' מֵאִיר דְתְנִי לֵה גְבִי הִילְכְתָּ' דְהָא מְתַנִּי סְתָמָא הִיא
וְכֹלְהוּ הִילְכְתָּ' הִיא: גְרַסִּין בִּירוּשְׁלַמִי ר' חֲזִיָּא בַש"ר יוֹחֲנָן כֹּל תְנָא שְׂהוּא מְעֻשָׁה
בְּתַחֲלִילָתוּ מְקוּדְשֵׁת לְחַוְמַרְיָה רַבִּי חֲזִיָּא בַש"ר יוֹחֲנָן קוּדְשֵׁי מְלֹנָה לְחַוְמַרְיָה וּבְקַרְקַע לֹא
קְנָה וּבְמַטְלָטְלִי אִין מוֹסְרִין אוֹתוּ לְמִי שְׂפָרַע.

וְאִיכָּ' דְקַשְׂיָ' לֵהוּ הָא דְתְנִן כְּתִבוּ גִט וְתְנוּ לְאֲשֶׁתוּ אִם לֹא בְּאֲתִי מְכָאן עַד י"ב חוּדְשֵׁי כְּתִבוּ
כְּתוּבָה י"ב חוּדְשֵׁי וְתְנוּ לְאַחַר י"ב חוּדְשֵׁי אִינוּ גִט. ר' יוֹסִי אוֹמַר כְּזֶה גִט וְכו'.

וְאָמַרִינוּ עֲלֵה לִימָא קְסַבְר כְּתִב גִט עַל תְנָא כְּשֶׁר לֹא שְׂאִנִי הֵתֵם מִתּוּבָה דְהִנָּה לִיה לְמִקְּתָ'
אִם לֹא בְּאֲתִי כְּתִבוּ וְתְנוּ וְאִם לֹא בְּאֲתִי הֵכִי קַאמ' כְּתִבוּ מְעַכְשָׁיו וְתְנוּ אִם
לֹא בְּאֲתִי ל"ש הֵכִי וּל"ש הֵכִי וְהֵתֵם דְמְעֻשָׁה קוּדְם לְתְנָא וְהִנִי תְנָאָה וְאִיכָּ' לְמִימ' תְנָאָה
דְהִנִי עַל יְדֵי שְׁלִיחַ לֹא מְצִי לְשַׁנוּיָי בִּיה שְׁלִיחַ וְאִי שְׁנִי בְּתְנָאָה לֹא עֵבֵד וְלֹא כְלוּם אַע"ג
דְמְעֻשָׁה קוּדְם לְתְנָא וְהָא דְתְנִן הָרִי זֶה גִיטִיךְ אִם לֹא בְּאֲתִי וְכו'.

וְלֹא דוּוּקָא הָרִי זֶה גִיטִיךְ תְחִילָה אֵלָא דִינָא אֲתָא לְאֲשֶׁמוּעִי: וּמְסַתְבָּר' הָא דְגְרַסִי בְּמַסְכָּ'
יּוֹם טוֹב הֵהוּא דְאָמַר הַבּוּ ד' מָאָה זוּזֵי לְפָלוּ' וְלִינְסִיב בְּרַתְיָה וְאָמַרִינוּ עֲלֵה טַעְמָא דְאָמַר
הַבּוּ לִיה וְאִינְסִיב מִשׁוּם דְמְעֻשָׁה קוּדְם לְתְנָא קַאמ'.

אָבֵל אִינְסִיבָה וְהַבּוּ לִיה תְנָא קוּדְם לְמְעֻשָׁה וְאִי נְסִיב שְׁקִיל וְאִי לֹא לֹא וְאִיכָּא דְקַשְׂיָ'
לִיה סְדֵר סְמָפוֹן דְגְרַסִינוּ בִירוּשְׁלַמִי דְמְעֻשָׁה קוּדְם לְתְנָא הוּא כְּדַכְּתַב לְעִיל: הַחֲמִישִׁי הִין
קוּדְם לְלֹא דְתְנִן כֹּל תְנָא שְׂאִינוּ כְּתְנָא בְּנִי גַד וּבְנִי רְאוּבֵן אִינוּ תְנָא וְהָא דְבַרֵּי הַפֵּל וְכִי
פְלִיגִי רַבִּי חֲנִינָא בֵּן גְּמַלְיָאֵל וְרַבְּנָן בְּכַפִּילָה לְחוּדְיָה הוּא דְפְלִיגִי כְּדַמְפָּרֵשׁ הֵתֵם ר' חֲנִינָא
בֵּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמַר צָרִיךְ הִנֵּה הַדְּבָר לְאוּמְרוּ וְכֹלְהוּ תְנָאִי מְתַנָּאִי בְּנִי גַד וּבְנִי רְאוּבֵן יִלְפִינוּ
לְהוּ וּבְעִינוּ הִין קוּדְם לְלֹא כְּעַנְיָין שְׁנָאָמ' אִם יַעֲבְרוּ וְאִם לֹא יַעֲבְרוּ: הַשְּׁשִׁי תְנָאִי בְּדַבְּרָ'
אֶחָד וּמְעֻשָׁ' בְּדַב' אַחַר לְעֻשׂוֹתוּ הַשְּׁבִיעִי תְנָאִי שְׂאֲפֻשָׁר לְעֻשׂוֹתוּ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אָבֵל אִי
אֲפֻשָׁר לְעֻשׂוֹתוּ ע"י שְׁלִיחַ כְּגוֹן חֲלִיצָה וְדוּמָה לֵה לֹא תְנָאָה הוּא וְכֵן כְּתִב ר"ח בְּגִיטִין
סוּגָי' דְשְׁמַעְתָּ בְּעִי תְנָאִי כְּפּוֹל וְהִין קוּדְם לְלֹא וְתְנָאִי קוּד' לְמְעֻשָׁה וְתְנָאִי בְּדַבְּרָ אֶחָד
וּמְעֻשָׁה בְּדַבְּרָ אַחַר וְתְנָאִי שְׂאֲפֻשָׁר לְקַיָּמוּ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ.

ומסתייעא נמי מדג'רסי' בפ' רש"ב"ג דכולי עלמ' יש תנאי בחליצה וקא בתנאי כפול קא מיפלגי. וגרסינו בסוף פרק מצות חליצה גבי יבמה שנפלה לפני יבם שאינו הגון לה ואמרו ליה חליץ לה על מנת שתתן לה מאתים וזו ובתר דחליץ לה לא אמ' זיל הב ליה ואמרו ליה משטה אני בה עבדי מי לא תנא הרי שהיה בורח מבית האסורין וכו' אלמא איבעי אמר משטה אני בה וכו' הלכה.

ור' יוחנן נמי אמר בפר' המדיר תנאה שאפשר לקיימי על ידי שליח פהתם הוי תנאה ואי לא לא הוי תנאה וביאה אע"ג דלא אפשר לקיימי על ידי שליח הוי תנאה משום דאיתקוש הנויות להדדי: השמיני בדבר שבא לעולם תנאו קיים ואם לאו תנאו בטל וכל תנאי שהתנה על דבר שלא בא לעולם ואינו ביזו תנאי דברים וקניין דברים הוא פגון שהוא דתגרי דכתבין במאמרי קניין והא דגרסי' בירושלמי בפ' שבויע' העדות אילין דכתבין על מנת שיש לו רשות לגבות מן המטלטלין לא גבי משו' האי טעמא הוא ואינו גובה מן המטלטלין המשועבדין דמתנה הוא בדבר שלא בא לעולם.

ואמר ר' מנא אין פתב ואמר אע"ג דלית ביה דינא יב גבי והא דאמר רב האומר לחבירו שדה שאני לוקח לכשאקנה ממך הרי היא קנויה לה מעכשיו ליתיה אכל האי דבעא שמואל מרב חזר ולקחה מבעלי' הראשונים מהו ופשט לו מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו ואסיקו רבננותא דהילכתא פנוותיה פדפרישת התם סמכא דעתיה וניתחא ליה דליקום בהימנותיה ולא אשכחן דבר שלא בא לעולם קני אלא התם אי נמי משום פבוד אביו או משום פדי חזיו ובהיה דזבינתא לכתובתה דאימה בטובת הנאה משום טעמה דמפרשי רבננותא פדאיתא במאמ' קניין אבל מתנה דבר שאין ביזו הוא וסברא דילן במכירת קרקע תשיעי בדבר שיש, בו ממש אבל בדבר שאין בו ממש לאו תנאה הוא פגון אויר וכיזא בו כדפ' בקניין: עשירי תנאי בלא פטומי מילי פדגרסי' בפ' איז' נשף הווא גברא דזבין ליה ארע' לחבר'י' שלא באחריות חזייה דהנה עציב אמר ליה אמאי את עציבת אי טרפי לה מינה מגבינא לה שופרא שבחא ופירי אמר אממר פטומי מילי גינהו אמר ליה רב אסי לאמימר והאמ' רבא וכו' ופי' רב אלפי בתשובות לפי שרוב בני אדם מוכרין באחריו וזה לא רצה למכר' אלא בתנאי שלא יהא עליו אחריות גלי אדעתיה שלא אמ' אלא להשביע ואמר הלכה זו נחלקת לשני חלקי' אחד קודם גמר המעשה והוא שאמר מכר לו בית מכר לו שדה ואמר לו לכשיהיו לי מעות תחזירה לי אסור וכו' שקפץ הלוקח ואמר לכשיהיו לי מעות אחרים לה וכו' שקפץ המוכר ואמ' לכשיהיו לי מעות תחזירם לי אסמכתא היא ואסור מאחר שלא נגמר המעשה אלא בתנאי ותנא לכשיהיו לי מעות דאסור והוא הדין לכשיהיו לי מעות: והחלק השני הוא תנאי שלאחר המעשה והוא סיפא דקתני לכשיהיו לי מעות אחרים לה מותר בין שהתנה הלוקח ובין שהתנה המוכר מותר לפי שלא התנה אלא לאחר המעשה לאחר שבאו הנכסים ליד לוקח ותנא חדא והוא הדין לאידך ורח"פ על זו הדרה ולא נהירא לן ומסתבר' רישא וסיפא בשעת מעשה ורישא דווקא במוכר דמוכר הנה ליה לאתנויי' ואתני לוקח ותנאו קיים ואסור דהנה ליה ריבית וסיפא דווקא בלוקח דכיון דמוכר איבעי ליה לאתנויי' ולוקח אתני לאו תנאה הוא אלא פטומי מילי גינהו ומשום הכי מותר.

והיינו דקאמ' נעשה כאומר לו מדעתו פלומר פיון דמוכר אתני ולא לוקח כמד"א ליה מדעתה אם רצונה תחזיר לי ולא תנאה הוא והילכך כל היכא דמוכר בעי אתנוי ולוקח הוא דאתני אי נמי לוקח בעי אתנוי כגון אחר וכינצא בהו אתני מוכר פטומי מילי נינהו ואינו תנאי אא"כ עשאו מי שעליו להתנות אפי' התנה בשעת מעשה ונוסחא דר"ש הכי איתא לכשיהיו לה מעות תחזירם לי אסור לכשיהיו לי אחזירם מותר: אחד עשר תנאי בלא אסמכתא פלשון אי כדאמר פל דאי לא קני וכתב רב האי במקח וממכר אם לא הזכיר בעיקר המעשה על מנת ומעכשיו אלא אמר אם בלשון קודש ואי בלשון ארמית אסמכתא היא בין בממון בין בגיטין ואע"פ שמתקנים התנאי המעשה בטל כדגרסינו הרי זה גיטין אם מתי הרי זה גיטין אם לא באתי מין עד י"ב חודש ונתקנים התנאי ולא פא הרי זה גט אע"ג דאמר בלשון אם ודברי רבינו אלפס פתב בתשובות בכל מילי הוי אסמכתא לבר משכירות ואנפנות דלא אתני בהו גנומא ואם גיזם ואם אוכיר ולא אעביד ומתפיס זכונתני וקנו מיניה בב"ד חשוב ומסתברא דלא מיקרי אסמכתא אלא היכא דקאמר מילתא יתירתא ואי נמי דלא בידו הא דקביל לאו מילתא יתרתא אי נמי בידו לא אסמכתא היא כדאמ' בפ' המקביל ההוא דקביל ארעא מחבריה אמר ליה אי מוכרינא לה יהיבנא לה אלפא זוזי אוכיר תילתא אמרי נהרדעאי דינא הוא דיהב ליה ג' מאה ותלתין ותלתא ותילתא רבא אמר אסמכתא הי' ואסמכתא לא קניא ולרבא מאי שנא מיהא דתנן אם אוכיר ולא אעביד אשל' במיטב' התם לא אמ' מילתא יתירתא הכא אמר מילתא יתירתא אלמא היכא דלא אמר מילתא יתירתא אע"ג דאמר בלשון אם לאו אסמכתא היא וגרסינו נמי באיזהו נשך אי טרפא לה מינף אשלם לה מעידי עידית דאית לי לא מגבינא לה מעידידית מגבינא לה ואמר רב חמא האי מאן דיהיב לי' זוזי לחבריה למיזבן ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה משלם ליה כדאזיל בפרוותא דבי אלשפט ואמר אממר אמרית לשמעמא קמיה דרב זביד מנהרדעא ואמר ליה מסתבר' מילתני' דרב חמא ביין סתם אכל יין זה לא מי יימר דמזבנא ליה ניהליה רב אשי אמר אפי' יין סתם נמי אסמכתא היא ולא קניא ומאי שנא מהא דתנן אם אוכיר ולא אעביד אשלם במיטבא התם בידו והכא לאו בידו ש"מ אע"ג דלא אמר מילתא יתירתא בעינן בידו והיכא שהוא בידו תנאו קנים ואם לאו תנאו בטל וערב נמי אי לאו טעמא דבההוא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד נפשיה ואסמכתא היא דקא משעבד נפשיה במידי דלא מיחייב ועובדא דרב בר שבא דהנה מסיק בי רב פהנא זוזי ואמ' ליה אי יהיבנא לה ביום פלו' מוטב ואי לאושקול חמרא בזוזף דמילתא יתירתא הוא דזוזי הוא דמיחייב ליה ולא חמרא ומשעבד ליה חמרא דלקמיה שוניה טפי דומיא דהלנה על שדהו ואמר לו אי אתה נותן לי עד ג' שנים הרי הוא שלי הרי הוא שלו ואוקימנא בדאמר ליה מעכשיו הא לא אמר ליה מעכשיו לא קני והילכתא פל דאי לא קני דווקא, מילתא יתירתא ולא בידו וכתב גאון אי נפק פתובה דאיתא פאסמכת' אע"ג דכתב בה דלאו פאסמכת' שטר בטילה היא דהשתא לעגני גיטין גרסי' בטל הוא אי אפישי בו פסול הוא אינו גט לא אמר ולא פלום וכ"ש לעגני ממון וכל היכא דאמר מלנה מעכשיו או על מנת לאו אסמכתא הוא ופרישנא לעיל בפלוגתא דר' יוסי ורבנן בדלא קנו מיניה ולא אמר ליה מעכשיו הא קנו מיניה אי נמי אמר ליה מעכשיו קני כדגרסינו בנדריים ורבנותא פתבי דהיא בדאתפיס זכונתיה לחודיה היא והיכא דתפיס ב"ד משפונ' של בעלי דינין ואמר להו אי לא עבידנא כפסק'

וּכְפֹשֶׁר' דְּלִכּוֹן לִיהוּי דִּילְיָה כֹּל מַה דְּאִית לִי גְבִינְכוּ אִיכָּא דְּמַדְמִי לְאַתְפוּסִי וְכוּנְתִיה בְּבִי
דִּינָא וְאִיכָּא מ"ד אֲסַמְכְתָּא הוּא וְלֹא קִנִּי וּמְסַתְמָא דְּלֹא מִיְקַרְיָא אֲסַמְכְתָּא וְאֵע"ג דְּלֹא אָמַר
לִיָּה מְעַכְשָׁיו דְּלֹא מִילְתָּא יִתִּירְתָּא הִיא וְעוֹד דְּכִינּוּן דְּאַדְעֶתָּא דְּהָכִי יְהִיב מְשִׁפּוֹנוֹת לְהוּ
בב"ד כמ"ד אֵלֶּה מְעַכְשָׁיו דְּמִי כְּמִלְוָה עַל הַמְשִׁכּוֹן דְּגֶרְסִי בְּתוֹסְפָּא לְקַמְן וּבִשְׁנֵי עוֹרְרִין
עַל הַבֵּית וְעַל הַשְּׂדֵה דְּאֵע"ג דֹּא"ל כְּלִישְׁנָא דְּאַסְמְכְתָּא אִיבַד אֶת זְכוּתוֹ וְהוּא דְּגֶרְסִי אִם
אֲנִי חוֹזֵר בִּי עֲרֻבּוֹנִי מְחוּל לָךְ אֲדַעֲתָּא דְּמִקְנָא יְהִיב לִיָּה לְזוּזִי וְלֹא אֲדַעֲתָּא דְּמַהֲדֵר
וְאַסְמְכְתָּא הִיא וְהִיא דְּפִסְחִים בְּגִמְרָא דְּנִכְרִי שְׁהִלְוָה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֲמִצּוֹ וְאִוְקִימְנָא
בְּהִרְהִינוּ אֲצִלוּ הֵתֵם נְמִי מוֹכַח אֵע"ג דְּאָמַר אִם לֹא בְּאַתִּי בְּלִישְׁנָא דְּאַסְמְכְתָּא הוּא יִשְׂרָאֵל
מִיִּשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל מִגּוֹי קִנִּי אֲבָל גּוֹי מִיִּשְׂרָאֵל לֹא קִנִּי עַד דְּאָמַר מְעַכְשָׁיו כְּדֹאִיתָא הֵתֵם
וְדִמְיָא לְמִשְׁחָק בְּקוּבָיָא דְּאָמַר הֵתֵם כֹּל כִּי הֵאֵי גּוֹנָא לֹא אֲסַמְכְתָּא וְאָמַר רַבִּינוּ יַעֲקֹב
דְּלֹא מִיְקַרְיָא אֲסַמְכְתָּא אֲלֵא דְּחַד סְמוּךְ אַחְבְּרִיָּה וְאַחְבְּרִיָּה לֹא סְמוּךְ עֵילְוִיָּה אֲבָל הֵכָּא כֹּל
חַד וְחַד סְמוּךְ אַחְבְּרִיָּה אִי נְמִי כְּהִיא דְּאָמְרִי בְּמַס' שְׁבַת מְעַשֶׂה בְּשָׁנִי בְּנִי אָדָם שְׁהִמְרוּ
זֶה אֶת זֶה וְאָמַר כֹּל מִי שְׁיִלְוֵה וְיִקְנִיט אֶת הַלֵּל יִקְנֵה ד' מְאוֹת זוּז כֹּל חַד וְחַד אָמַר אֲנָא
יְדַעְנָא טְפִי וְכֹל חַד גָּמַר וּמְקִנִּי הוּא הֵכָּא נְמִי כֹּל חַד וְחַד אָמַר אֲנָא טְעֵנִינָא טְפִי וְאַזְכִּינָא
בְּדִינָא וְהֵא דְּגֶרְסִי בַע"א הִיא דְּאָמַר לְאַחְבְּרִיָּה אִי מְזַבְּנִינָא לְהֵאֵי אַרְעָא לְדִידְךָ מְזַבְּנִינָא
לָהּ בְּמֵאָה אֶזְל וְזַבְּנָה לְאִינִישׁ אַחְרִינָא וְכו' כְּתָבִי רַבּוּנְתָא דְּוּוּקָא פִּסְק וְקִנּוּ מִיְנִיָּה בְּלִשׁוֹן
מְעַכְשָׁיו הֵא לֹא הָכִי לֹא דְקִי"ל אֲסַמְכְתָּא לֹא קִנִּי וְדוּוּקָא דְּקִינָא אַרְעָא בִּידָא דְּלוֹקַח
דְּוִמְיָא דְּפִירְקוֹ וְהַכְּנִיסוּן לְתוֹף בֵּיתוֹ דְּאָמְרִינוּ דְּהִיכ' דְּפִסְק עַד שְׁלֵא מְדַד קִנְהָ.

וּמְסַקְנָא דְּלֹא אֲסַמְכְתָּא הִיא דְּלֹא קָאָמַר מִילְתָּא יִתִּירְתָּא אֲלֵא לְדִידְךָ מְזַבְּנִינָא לָהּ בְּמֵאָה
מְאוֹתוֹן מְעוֹת שְׁהוּא חֲיִיב לּוֹ וּמְכַר לְאַחַר בְּמֵאֵי קִנְהָ אֵע"ג דְּלֹא קִנּוּ מִיְנִיָּה וְאִיכָּא לְמִימַר
דְּהֵאֵי עוֹבַד כַּה"ג הוּא וְאִי אָמַר לְהוּ כְּדִשְׁיִימוּהָ בְּתִלְתָּא אִפִּי תְרִי מִיְגוּ תִלְתָּא כְּדִשְׁיִימִי
בְּתִלְתָּא עַד דְּאָמַר תִּלְתָּא וְלֹא אָמְרִי זִיל בְּתַר רַבּוּבָא כְּדִשְׁיִימִי בְּאַרְבַּע עַד דְּשִׁימּוּ בְּאַרְבַּעָה
וְכ"ש דְּאָמַר כְּדִשְׁיִימוּ אַרְבַּע' כְּדִשְׁיִימוּ בְּתִלְתָּא וְאַתָּא תִּלְתָּא וְשִׁימּוּהָ וְאָמַר לִיָּה אִידְךָ לִיתוּ
תִּלְתָּא אַחְרִינִי דְּקִים לְהוּ בְּשׁוּמָא טְפִי וְקִי"ל כֹּרֵב הוּנָא דְּלֹא מְצִי מְעַכְב וְהֵנִי תִּלְתָּא דִּיְתָבִי
בְּדִינָא וְאַתָּאן בְּהִדְיָהוּ תְרַנְוִיָּהוּ לְמִיעֵבַד פְּשָׁרָה מְסַתְבְּרָא דְּהוּהָ לִיָּה כמ"ד בְּתִלְתָּא וְאִי חַד
פְּלִיג עֲלֵיהוּ לֹא פְּשָׁרָה.

תוֹסְפָּא מְשַׁכְּן לּוֹ בֵּית. מְשַׁכְּן לּוֹ שְׂדֵה וְאָמַר לּוֹ אִם לֹא נָתַתִּי לָךְ מְכָאן עַד יוֹם פְּלוּנִי אִין לִי
בְּיָדְךָ פְּלוּם הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן נְתִיקִימוּ הַתְּנָאִין דְּבְרִי ר' יוֹסִי אָמַר ר' יְהוּדָה הִיאָךְ זוּכָה
בְּדָבָר שְׁאִינוּ שְׁלוֹ אֲלֵא יִתְנַנוּ מוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁנִים שְׁהִיו עוֹרְרִין עַל הַבֵּית וְעַל הַשְּׂדֵה
וְאָמַר אַחַד מֵהֶם אִם לֹא בְּאַתִּי מְכָאן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אִין לִי בְּיָדְךָ פְּלוּם הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא בָּא
בְּאַמְתָּ שְׁאָבַד אֶת זְכוּתִיהָ הָעֲרַבִּין וְכו' הַמְלִוָה עַל הַמְשַׁכּוֹן לְחַבְּירוֹ וְאָמַר לּוֹ אִם לֹא נָתַתִּי
לָךְ מְכָאן וְעַד יוֹם פְּלוּנִי אִין לִי בְּיָדְךָ פְּלוּם הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן לּוֹ הִגִּיעוּ הַמְשַׁכּוֹן בֵּין רַע
בֵּין יָפֵה: יְרוּשְׁלָמִי בַּפ' גֹּט פְּשׁוּט עֲצוּמִים ר' אַבְהוּ גְבִי ר' אַבָּא גְבִי ר' חֲמָא.

גְבִי ר' יוֹנָה וּר' דוּסָא לֹא גְבִי. אָמַר ר' מְנָא אֵע"ג דְּלִית ר' יוֹסִי גְבִי גְבִי עֲצוּמִים מְיָדִי
כְּהִיא דִּיהִב בְּרִיָּה גוֹ אֲנִמְנָתָא וְעֲצִימִין בִּינִיהוֹן דוּ גְבִי וּמְסַתְבְּרָא דְּעֲצוּמִים אֲסַמְכְתָּא וְעַל
מְשַׁנְתָּ מִי שְׁפָרַע מְקַצָּת חוּבוֹ הוּא וְטָעָה הַסּוֹפֵר וְכִתְבָּהּ עַל מְשַׁנְתָּ כּוֹתְבִין שְׁטֵר לְלוּוָה.

שנים עשר תנאי בגט דבעי דלישבוק רונחא בתנאה דליקניי תלימות דאי אמר ע"מ דעבוד הא מילתא לעולם לאו גיטא הוא דת"ר הרי זה גיטיה ע"מ שלא תשתי יין לעולם ע"מ שלא תלכי לבית אביה לעולם אין זה פרייתות כל למ"ד יום הרי זה פרייתות.

ואמר רבא הרי זה גיטיה ע"מ שלא תשתי יין כל ימי חייה אין זה פרייתות כל ימי חיי וחי פלו' הרי זה פרייתות וכתב ר' שמעון קנירא ונדאי אמר לה כל ימי חיי פלוני דאינסבא ליה לאלתר ונהיה ליה בני מבעל שני ומית ליה בעל ראשון ונהיה ליה בני לאתר מיתתו ועדיין ההוא פלוני דתליה לתנאיה בגוניה קניי ואי אישתי יין בחייו לאתר מיתתו דבעל בטל גיטא למפרע ובני קמאי ממזרים ובתראי לא הוו ממזרים ואסירא לשני והוי פליגי רבנן בה דכיון דבחייו דבעל לא עבד עליו תנאיה ולאחר מיתה הוא דעבד פיון דמית בעל בטל ליה תנאיה ולא בטיל גט למפרע: שלשה עשר חצאי בגט בלא שיור פדתנן המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלו' ר' אליעזר מתיר וחקמים אוסרין ואוקימ' בחוץ שיש בו שיור.

אבל על מנת דברי הפל פשר מידי דהנה אכל תנאה דעלמא ואי אמ' על מנת שתנישאי לפלוני הרי זו לא תנישאי לא לו ולא לאחרים פדמפרש טעמא בגמ' ואם כתבו בתוכו אע"פ שחזר ומחקו פסול ואמר רבא לא שנו אלא לאתר התנאי אכל לפני התנאי אפי' על פה פסול ואנדא רב' לטעמין' וכו': ארבעה עשר שלא יהא בו אונס שכל תנאי שאיר' בו אונס התנאי בטל לבד מגיטין וקידושין: גרסי' בפירק מי שאחזו זה גיטיה אם מתי זה גיטיה מחולי זה לאתר מיתה לא אמר ולא פלוס מהיום אם מתי מעכשיו אם מתי הרי זה גט כו' אמר אביי שתי לשונות משמע אמר לה מהיו' כמעכשיו דמי לא אמר לה מהיום כמאן דאמר לאתר מיתה דמי מהיום ולאחר מיתה מספקא לן וחולצת ולא מתניבמת אתקין שמואל בגיטין דשכיב מרע אם לא מתי לא יהא גט אם מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה אם מתי יהא גט אם לא מתי לא יהא גט בעינן הין קודם ללאו.

והאי דלא אדכר הכא מעכשיו משום דהא כתב בגיטא מן יומא דנן וילעלם דאי לאו הכי הא קיי"ל אם מתי פלאח' מיתה דמי ולא אמר פלוס עד דאמר מעכשיו זה גיטיה מהיום אם מתי מחולי זה ועמד והלך בשוק וחלה נמת אומדין אותו וכו' אמר רב הונא גיטו כמתנתו מה מתנתו אם עמד חוזר אף גיטו נמי וכו' ואפי' בסתם בלא תנאי חוזר ומתנתא דשמואל לבהכי איצטריף דלא פסול וליתא לדרב הונא כדאמר ורבא ורבה לא סבירא להו הא דרב הונא גזירה שמה יאמרו אין גט לאתר מיתה כדגרסינן באינהו נשה בההוא דאינגיד ואיתנח ואמר ליה אמאי מתנתת וכו' ואמר פטומי מילי נינהו ואינו חוזר ודוקא בסתם אבל אם פירש ואמר מתי דכולי עלמא אם עמד חוזר ומסתמא דליתה לדרב הונא דהא מתני' אם עמד חוזר דוקא במתנת שכיב מרע כדאיתה ובתשובת לרבינו אלפס הנותן גט על תנאי כדי שלא יוכל לבטלו ולא ימסור אותו ליד שלישי ושטר התנאי בידי הבעל או בידי שלישי.

אבל לכתוב התנאי בסוף הגט או מאחור' אינו רשאי שאם כתבו הניא ליה לבעל זכותא בגויה ואינו פרייתות ואם בא הבעל בתוך הזמן אפי' ריח הגט אין בו וכן כתב הרב המחבר ומסתברא אם נתנו ליד האשה יכול לבטלו קודם שנתקיים כדפרישי' ואליבא דהילכתא

בין לרבה בין לר' זירא לאחר התנרף פֿשר אָלאַ פי היכא דלא ליטעי אינשי בין לאחר התנרף לא רגילי למיכתב תנאי בגיטין וכן כתב רבינו האי בתשובות ואנן נמי הכי סבירא לן ומסתברא נמי מדגרסינו בפֿרק כל הגט אָבל מפאן ועד י' ימים תיזשינו דילמא הנה ביה תנאה וניופתיה ונגרסי' נמי גבי אם מתי הלכה כר' יוסי בעל פה אי לא ש"מ דתנאה בין בעל פה בין בכתב הוא ואם הוא על פה מוסרו בפני עידי מסירה.

וה"ג בפֿרק המגרש כל התנאים פוסלין בגיטין דברי ר' ונחמיהם אומרים כל שפוסל בעל פה פוסל בכתב כל שאינו פוסל על פה אינו פוסל בכתב חוץ שפוסל על פה פוסל בכתב ופסק רבינו אלפס פֿרבה דאמר מחלוקת לאחר התנרף והילכתא לפני התנרף פוסל לאחר התנרף פֿשר אם נתקיים התנאי פֿדתנו ולפני התנרף פוסל אפילו נתקיים התנאי דוקא בכתב דפוסל לפני התנרף משום גזירה דעל מנת אטו חוץ אָבל על פה אפילו לפני התנרף פֿשר וה"מ על מנת אָבל חוץ וכל דאיפא שיור בכתב פוסל אפילו לאחר התנרף ובעל פה לפני התנרף פוסל לאחר התנרף לא פֿדרבא דאמר רבא לא שנו אלא לאחר התנרף אָבל לפני התנרף אפי' על פה נמי פוסל ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא להנהו דכתבי גיטא שתקו לבעל על דכתיב טירפא דגיטא שמה זכיר להם תנאי שיש שיור בגט פגון חוץ מפלו' ודומה לו והדין סבירא לפסק הרב אָבל גאוני מחסיא ותשובות פסקו כר' זירא ביהאי לישנא אע"ג דפליג רבא על ר' זירא אפֿרע אבוי דר' אבין קמיה דר' זירא ואמר פֿתב גט על תנאי דברי הפל פֿשר והיכי דמי לאחר התנרף ולפני התנרף נמי פוסל בעל מנת ורבנו מכשירין הלכה פֿרבנו דרבנו דמתני' דבהדי ר' אלעזר ורבנו דבביתא דבהדי ר' ור' זירא וברייטא דתני אבוי דר' אבין כולהו מכשירין בעל מנת בין לפני התנרף בין לאחר התנרף בין בכתב בין בעל פה ולא חזיא לרבני חננאל סבריה ומסתמא פֿפסקא דקמאי דרבי זיר' הא מיפֿלג פֿליג ולא אמר ליה אבוי דר' אבון דברי הפל פוסל פֿרבה דאמר לפני התנרף פוסל לאחר התנרף פֿשר ש"מ דלית הילכתא פֿרבה ופלוגתא דרבנותא דאזלינו לחומרא ובעל מתיבתא דלא אייתי דרבה ור' זירא סמך על הירושלמי דאייתי בפ' השוכר דכת' לעיל בדרהו התנאי כל המתקיים בפה מתקיים בכתב: ירושלמי מה פליגין בשביטל תנאו אָבל לא ביטל אפ' ר' מודה הדא אמרה כל התנאים דתנינו בגיטין דלאכר' אמר ר' חנינא בכותב על מנת פֿן ברם הכא בנותן על מנת פֿן זעירא בעי קומי רבי מנא הדא אמרה אין תופשין כר') אמר ליה מה את בעי מר' ר' כר' יהודה דר' יהודה פוסל בטופס' ומשמע דסבירא ליה לירושלמי דהיכא דהגט נכתב בעל מנת ובשעת מסירה בטלו הוא דפוסל משום דכתיבה ונתינה אין שוין.

ובעינון שיהא פרות לשמה משעה ראשונה פֿדאית' התם אָבל פֿתיבה ונתינה שוין בעל מנת דברי הפל פֿשר מידי דהנה אכל תנאים דעלמא וצריף עיונא: גרסינו בפר' השוכר את הפועלים מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה ושואל פטור מלשלם ונושא שֿכר והשוכר שיהיו פטורין משבועה ומשלם תנא מתנה שומר חנם להיות פֿשואל במאי בדברים ואסיקנא אע"ג דלא קנו מידו בההיא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד נפשיה וכן הילכתא ועדים שאמרו תנאי היו דברינו איתא בקייום ואלו הן טופסי התנאים: תנאי ממון בששי בשבת בקד' וכף ימים לירח פלו' למניין שאנו מונין בו פאן במתא פלו' איך פלו' בר' אמר אלינו הווי עלי עדים וקנו מפנו וכתבו ותנו לו לפלו' בר' פלו' להיות בידו לזכות ולראיה שרציתי ברצון נפשי בלי אונס והתניתי עמו על זה השותפות והעסק

כָּהֵן וְכֹהֵן תִּשְׁוֶה וְאִי מִקְּטָנִי לִי תִשְׁוֶה דִּילִי מֵעַכְשָׁיו יִהְיֶה כָּהֵן וְכֹהֵן וְאִי לֹא לֹא וּתְנַאוּ זֶה הֵינּוּ מִלְּפָנַי לֹא וְכָל הַדִּיקְדוּקִים כְּתוּבִים בְּיַד גְּדוּ וּבְיַד רְאוּבֵן וְלֹא יִהְיֶה לִי רְשׁוֹת לַעֲרֹעֵר עַל תְּנַאי זֶה וְאַחֲרָיו וְחֹמֶר שְׁטֵר זֶה קִיבְּלָתִי עָלַי וְעַל יוֹרְשֵׁי אַחֲרָי פְּאַחֲרֵי וְחֹמֶר כָּל שְׁטֵרֵי תְּנַאי דְּנִהֲיִין בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּנִן וְלַעֲלֵם דְּלֹא פְּאַסְמַכְתָּא וְדְּלֹא פְּטוּפְסָא דְּשְׁטֵרֵי וְקִנְיָנָא מְפָלוּ' לְפָלוּ' בְּכָל מָה דְּכָתִיב וּמְפָרֵשׁ לְעִיל בְּמִנָּא דְּכָשֵׁר לְמִקְנֵינָא בְּיָה וְהַכֵּל כּוֹתֵב לְפִי הַתְּנָאִים שְׁבִינִיָּהֶן וְכָתֵב הָרַב הַמְּחַבֵּר דְּהַכִּין כְּתִיב בְּכֹלְהוּ גְּוֹסְחֵי עֲתִיקֵי הֵינּוּ קוֹדֵם לְלֹא וּמַעֲשֵׂה קוֹדֵם לְתְּנַאי וּמִסְתַּבֵּר' דְּסָבִיר לִיָּה פְּסָבֵר' דִּילָן דְּבְּמִמוֹנֵי נְמִי בְּעֵינֵי פְּוֹלְהוּ דִּיקְדוּקֵי.

תְּנַאי גִּט בְּכָהֵן וְכֹהֵן בְּשֶׁבֶת כּו' אִיָּה פְּלוּ' בְּן פְּלוּ' אָמַר לְנָא הוּוּ עָלַי סְהַדִּי דְּתִרְיָכְנָא פְּלַנִּית בַּת פְּלוּ' אִינְתִּיתִי בְּגִט דְּמִסְרֵנִי גְּדַמִּיכוֹן בְּתַנְאָה דְּאִי לֹא אֲתִינָא עַד תְּלַתִּין יוֹמִין מֵעַכְשָׁיו לְיָהֳנָנִי גִיט' וְאִי אֲתִינֵי' עַד תְּלַתִּין יוֹמִין לֹא לְיָהֳנָנִי גִיטָא וְאַנְו סְהַדִּי דְּקַבְּלַת אִינְתִּיתִיָּה הַהוּ' גִּיטָא עַל תְּנַאָה וּלְפֹם דְּלֹא חֲזוּ רַבּוֹתָא לְמִיכְתַּב תְּנַאָה בְּגוּ גִיטָא פְּתָבִי לִיָּה בְּאַנְפִּי נְפִישָׁיָה וְיָהֳבִינֵן לִיָּה בִּידָא דְּפָלוּ' לְמִיָּהֳנָנִי בְּיָדָה וְאִי גִיטָא דְּשָׂכִיב מְרַע הוּוּ פְּתֵב אִי לֹא מְיִיתָנָא לֹא הוּוּ גִיטָא וְאִי מְיִיתָנִי גִיט' מֵעַכְשָׁיו וְאִי לֹא לֹא לְיָהֳנָנִי גִיטָא וְאַנְו סְהַדִּי וְכו'.

וּשְׁטֵר תְּנַאָה דָּא כְּחֹמֶר כָּל שְׁטֵרֵי תְּנַאִין דְּנִהֲיִין בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּנִן וְלַעֲלֵם דְּלֹא פְּאַסְמַכְתָּא וְדְּלֹא פְּטוּפְסָא דְּשְׁטֵרֵי וְתִיָּהֳנָנִי בִּידָא דְּפָלוּנִי לְזָכוֹת וְלִרְאָיָה: תְּנַאי עֶבֶד בְּכָהֵן וְכֹהֵן כּו' אִיָּה פְּלוּ' אָמַר לְנֹו הוּוּ עָלַי סְהַדִּי וְקִנְו מְמַנִּי וְכָתוּבוּ וְחֲתוּמוּ וְהָבוּ לִיָּה לְפָלוּ' דְּהִיָּה רִיבּוּנִי מִקְּדַמַּת דְּנָא דְּצָבִיתִי בְּרַעוֹת נְפִישָׁאֵי בְּדְּלֹא אֲנִיִּסְנָא וְקַבְּלִית עַל נְפִישָׁאֵי לְמִיָּפְלַח לִיָּה כָּהֵן וְכֹהֵן כִּי הִיָּכָא דְּפְלַחִית עַד הַשְּׁתָּא וְלֹא יִהְיֶה לוֹ רְשׁוֹת לְעַפְּוִבִי וְלְמִיָּעֶבֶר עַל דְּעַתִּיָּה וּמוֹדִינָא גְּדַמִּיכוֹן דְּאִית לִי לְפָלוּ' רִיבּוּנִי פְּוֹלְחֵן שְׁנֵי אֵילָן וְחֹמֶר שְׁטֵרָא דְּנִן כְּחֹמֶר כָּל שְׁטֵרֵי יִזְכְּתָא דְּנִהֲיִין בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּנִן וְלַעֲלֵם דְּלֹא פְּאַסְמַכְתָּא וְכו' וְקִנְו' מְפָלוּנִי וְכו' וְרַבָּא דְּהַדִּין גְּוֹסְחָא פְּנֹסְחָא דְּקִמָּאֵי וְגֹוֹסְחָא דִּילָן בְּגִיטִין דְּעֶלְמָא אָנָּא פְּלוּנִי בְּר פְּלוּנִי שְׁחִרְרִית פְּלוּ' עֶבְדֵי בְּגִיטָא דְּחִירוֹתָא דְּמִסְרָנָא גְּדַמִּיכוֹן עַל תְּנַאָה דְּפְלַח יָתִי כָּהֵן וְכֹהֵן שְׁנֵי אֵילָן פְּלַח לִי שְׁנֵי אֵילָן לְיָהֳנָנִי גִיטָא דְּחִירוֹתָא גִיטָא מֵעַכְשָׁיו וְאִי לֹא לִיבְטִיל גִיטָא וְקַבְּלִי פְּלוּ' גִיטָא עַל הַדִּין תְּנַאָה וּלְפֹם דְּלֹא חֲזוּ רַבּוֹתָא לְמִיכְתַּב תְּנַאָה בְּגוּ גִיטָא וְכו' כְּדְּכָתְבִינֵן לְעִיל.

וּמִסְתַּבֵּרָא דְּלֹא בְּעֵי קִנְיָנִין. תְּנַאי כְּתוּבָה בְּכָהֵן וְכֹהֵן בְּשֶׁבֶת כּו' אִיָּה פְּלוּנִי בְּן פְּלוּ' וּפְלַנִּית בַּת פְּלוּ' אָמְרוּ לְנָא הוּוּ עֶלְנָא סְהַדִּי וְכָתוּבוּ וְחֲתוּמוּ עֶלְנָא בְּכָל לִישְׁנָא דְּזָכוֹתָא וְהָבוּ לְכָל חַד וְחַד מִינְנָא לְמִיָּהֳנָנִי בִּידָא דְּכָל חַד וְחַד לְזָכוֹ וְלִרְאָיָה דְּצָבִיתִי אָנָּא פְּלַנִּית בַּת פְּלוּ' בְּרַעוֹת נְפִישָׁאֵי בְּדְּלֹא אֲנִיִּסְנָא לְמִיָּהֳנָנִי לִיָּה לְפָלוּ' לְאִינְתוּ בְּרַעוֹת שְׁמִיָּא לְיוֹם פְּלָן וְקַבְּלִית עָלַי לְמִיתָן לִיָּה עַד יוֹם פְּלָן כָּהֵן וְכֹהֵן וְתַכְּשִׁיטִין וּמְקַרְקְעִי וּמְטַלְטְלִי.

וְאִי מְעַכְבָּנָא וְלֹא מְקִינְמֵנִי לִיָּה הַהוּוּ תְּנַאָה אֲקִנִּיתִי לִיָּה מְהַשְׁתָּא ד' אֲמוֹת בְּחִצְרֵי וְאַגְבֵּן אֲרֻשִׁיתִי לְמִיָּגְבִי מִינְאֵי וּמִיָּרְתָּאֵי כָּל תְּנַאָה דְּכָתִיב לְעִיל. וְכָהֵן קִנְסָא מְפָל מְה דְּאִי לִי תַּחּוֹת שְׁמִיָּא דְּקִנְאֵי וְדְּקִנְיָנָא פְּוֹלְהוּ יָהֳנֵן אַחֲרָאִין וְעַרְבָּאִין עַד דְּתַתְּקִיָּים תְּנַאָה דִּילִי וְכָהֵן אָמַר לְנָא פְּלוּ' בְּר פְּלוּ' אִיָּה קַבְּלִית עָלַי לְמִיכְנִסָּה לְפָלוּנִי בְּרַתִּיָּה לְיוֹם פְּלָן וְלְמִיכְתַּב לָהּ כְּתוּבָה בְּמִנְהֲגָא דִּילָן וְאִי מְעַכְבָּנָא אֲקִנִּיתִי לִיָּה מְהַשְׁתָּא ד' אֲמוֹת קַרְקַע בְּחִצְרֵי וְאַגְבֵּן אֲקִנִּיתִי לְהוֹן כָּל מְה דְּאִית לִי תַּחּוֹת כָּל שְׁמִיָּא לְמִיָּגְבִי מִינְאֵי כָּהֵן וְכֹהֵן קִנְסָא וְלְמִיתָן יָתִיָּה לְכָל מְה דְּכְעִי עַד דְּתַתְּקִיָּין תְּנַאָה דִּילִי וְאַחֲרֵי וְחֹמֶר שְׁטֵרָא דְּנִן קַבְּלִנָּא עֶלְנָא וְעַל נְפִישָׁא כְּחֹמֶר

כָּל שְׁטָרֵי תְּנָאָה דְּנִהֲיִין בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְּנֻן וּלְעֵלַם דְּלֹא פְּאַסְמַכְתָּא וּדְלֹא פְּטוּןפּוֹסָא דְּשְׁטָרֵי וְקִנְיָנָא מְפֻלוּ' לְפֻלוּ' וּמְפֻלְנִית לְפֻלוּ' בְּכָל מַה דְּכָתַב וּמְפָרֵשׁ לְעֵיל.

תְּמוּרָה פְּגוֹן שְׁהַחְלִיף בֵּית בְּשֻׁדָּה אוֹ שְׁדָּה בְּבֵית אוֹ בֵּית בְּבֵית פְּדָגְרָסִינוּ בְּהַזְבָּה וְזֹאת לְפָנֵי בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה גְּאוּלָּה זֹו מְכִירָה תְּמוּרָה זֶה חְלִיפִין וְכִבְר פִּירְשִׁיתִי עֲנִינִין חְלִיפִין בְּשַׁעַר קִנְיָן וְחִלְפִין הָרִי הֵן פְּמָכָר לְרַבִּינוּ אָבֹן מַגֵּשׁ רְאוּבֵן הַחְלִיף בְּתִים לְשִׁמְעוֹן וּמָצָא בָּהֶם מוּמִין וְטַעַן שְׁלֹא יָדַע בְּהֵן וְלֹא הוֹדִיעוּ וְרְאוּבֵן אֹמַר הוֹדַעְתִּיהָ וְעוֹד אֹמַר אֲנִי אֶתְקַן כָּל הַמוּמִין אִם הַמוּמִין נִרְאוּ לְעֵין כָּל הַנְּכֻנְסִין וּבָאוּ עֵדִים שְׁנַכְנַס רְאוּבֵן בְּבָתִּים אֵין לְרְאוּבֵן עַל שְׁמַעוֹן כְּלוּם אִם לֹא יִשְׁבַּע רְאוּבֵן שְׁלֹא עָבַר וְלֹא רָאָה וּבִטְלַת הַחְלִיפִין וּמַה שְׁאָמַר לְתַקַּן הַמוּמִין אִם הַמוּמִין אֵינֵן בְּגוּף הַבָּתִּים פְּגוֹן אֶמֶת הַמִּים הַעוֹבְרֵת בְּהֵן אוֹ שִׁישׁ בְּהֵן לְאָדָם אַחַר תְּשִׁמִּישׁ עֲלֵיהֶן הַחְלִיפִין קִיָּמִין אָבֵל אִם בְּגוּף הַקְּרַקַּע פְּגוֹן בְּגוּף כּוֹתֵל שְׁנִרְאָה שְׁלֵם וּנְמָצָא רְעוּעַ פְּוֹתֵל הַנִּרְאָה שֶׁל סִיד וּנְמָצָא שֶׁל טִיט שְׁצָרִיף לְסִתּוֹר וּלְחֻדֵשׁ פְּנִים חֻדְשוֹת בָּאוּ לְכָאן וְהַחְלִיפִין בְּטִילִין כְּדָאָמַ' לְעֲנִין סְנַדֵּל שְׁנִיטְלוּ שְׁנִים מִתְּרַסִּיּוֹתֵיו וְתִיקְנֵן טְהוֹר מְשׁוּם דְּפְנִים חֻדְשוֹת בָּאוּ לְכָאן וְכְדָאָמַ' הִלְכָה אֶצֶל רוּפָא וְרִיפָאָה אֵינָה מְקוֹדְשֵׁת כְּתַב בְּכָף בְּשִׁבְתָּ וְכוּ' אֵיף אָמַר לְנָא פְּלוּ' בְּן פְּלוּ' וּפְלוּ' בְּן פְּלוּ' הוּוּ עֲלֵנָא סְהַדִּי וְקִנְיָן מְכָל חַד וְחַד מִינְנָא וְכִתּוּבוּ וְחִתּוּמוּ עֲלֵנָא בְּכָל לִישְׁנָא דְּזִכּוּתָא דְּצַבְיָנִין בְּרַעוּת נְפִשִׁין וְעַבְדֵּי חְלִיפִין בֵּינְנָא בְּהַהוּא בֵּיתָא וְדִרְתָּא דְּאִית לֵיהָ בְּדוּף פְּלוֹן בְּסִימְנָהּ וּבְמַצְרָנָהּ וְחִלְפִנָּא יְתִיהָ בְּהַהוּא דִּירָה דְּפֻלוּנִי בְּסִימְנָהּ וּבְמַצְרָנָהּ וְהִשְׁתָּא לִיזֵל פְּלוּ' וּלְיַחְזִיק בְּדִירְתָּא דִּילִי וְלִיְהוּי לְנִפְשֵׁיהָ וְכָף אָמַר לְנָא פְּלוּ' בְּר פְּלוּ' דְּנִיזֵל וּלְיַחְזִיק בְּדִירְתָּא דִּילֵיהָ וְלִיְהוּי לְנִפְשֵׁיהָ דְּאֵנָּא מְסַלְקָנָא רְשׁוּתֵי מִינָּהּ לְגַמְרֵי מִינִי וּמִיִּירְתָּאֵי בְּתִרְאֵי וְלֹא אִישְׁתִּיר לְכָל חַד וְחַד רְשׁוּתָא בְּדִירְתָּא דְּהַנּוֹת לִי עַד הַשְׁתָּא דְּכָל חַד וְחַד מִינֵן הַחְלִיף רְשׁוּתָהּ בְּדִירְתָּא דְּאִידָּהּ וְלֹא אִישְׁתִּיר לְנִפְשֵׁיהָ שׁוּם שִׁירָא בְּעֵלְמָא וְכָל חַד וְחַד לִינְפִי לְנִפְשֵׁיהָ בְּמַתְנָא דִּידָּהּ וְאִם מְחִזִּירִין מְמוֹן זֶה לְזֶה יְכַתְּבוּ חֻלְקָה דְּפֻלוּנִי דְּהוּנָא שְׁוִיָּא טְפִי מְחֻלְקָה דְּאִידָּהּ דְּאִידָּר לֵיהָ כָּף וְכָף וְכָל דִּיִּיתִי וְיָקוּם וְיַעֲרַר וְכוּ' כְּדָכְתַב בְּשִׁטְר זְבִינִי.

אות ש"ין ש'וב'ר ש'ית'ף ש'ליש'ות. שְׁטָרוֹת שְׁיִמּוֹשׁ שְׁלִיח'ות שׁוֹבֵר הוּא הַנְּקָרָא סִימְפּוֹן וּלְשׁוֹן סִימְפּוֹן סִימֵן פִּירְעוֹן כְּדַתְנֵן מִי שְׁפָרַע מְקַצָּת חוּבוּ.

ר' יהודה אומר יחליף. ר' יוסי אומר יכתוב שׁוֹבֵר וְאִסִּיקָנָא אָמַר רַב הוּנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אֶפְלִי לְמַ"ד כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר ה"מ אֶכּוּלֵיהָ אָבֵל אֶפְלָגָא לֹא וְלֹא הִיא אֶפְלֵיהָ נְמִי כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כִּי הָא דְּרַב יֶצְחָק בְּר יוֹסֵף הָנָה מְסִיק זִוְזִי בִּי רַבִּי אָבָא אֶתָּא לְקַמְיָה דְּרַבִּי חֲנִינָא בְּר פִּפְי אָמַר לֵיהָ הֵב לִי זִוְזָאֵי.

אמר ליה הֵב לִי שְׁטָרָא אָמַר לֵיהָ שְׁטָרָא אִירְכַס לִי פִרְעוֹן וְאֶכְתּוֹב לָהּ שׁוֹבֵר וְאִסִּיקָנָא מְסַתְּבַר כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְהִילְכְתָּא אֶפְלֵי אֶכּוּלֵיהָ כּוֹתְבִין וְהָא דְּגֵרְסִי בְּכַתְּבוֹת פִּרְק הָאִשָּׁה וְנִיחּוּשׁ דִּילְמָא מְפָקָא לְכַתּוּבָהּ וְגִבְיָא בָּהּ זְמָנָא אַחֲרִיתִי קי"ל נְמִי פְּרַבִּי אָבָהוּ דְּאָמַר זֹאת אוֹמְרֵת כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְהָא דְּרַב פִּפְא דְּאָמַר בְּמָקוּם שְׁאִין כּוֹתְבִין כְּתוּבָה עֲסִיקִין לִיתָה דְּאֶפְלֵי בְּמָקוּם שְׁכוֹתְבִין כְּתוּבָה אִי אֲבָדָה כְּתוּבָתָה כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר וְגִבְיָא כְּתוּבָתָה וּבַעַל חוּב נְמִי גִבִּי בְּשׁוֹבֵר וְה"מ כְּשִׁחִיב מוֹדָה אָבֵל אֵין חִיב מוֹדָה גִּבִּי חוּב נְאָמֵן לוֹמַר פִּרְעָתִי וּפְטוֹר בְּשׁוֹבְעַת הִקְסַת אִם אָמַר פִּרְעָתִי אַע"ג דְּלֹא נְקִיטָא כְּתוּבָה גִּבְיָא אֶלְמָנָה וְכַתְּבָהּ שׁוֹבֵר וּבְעֵידי מִיתָה וְגִירוּשָׁה בְּגַט כְּדָגְרָסִינוּ בְּפִרְק שְׁנִים אוֹחְזִין הַטּוּעוֹן אַחַר מַעֲשָׂה ב"ד

לא אָמר פֿלום פֿגון פֿתּוּבָה וּמִזּוֹן הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת שֶׁהֵן תְּנַאי ב"ד וְדוֹמָה לָהֶן וְאִם טַעַן וְאָמַר פֿרַעַתִּי לֹא אָמַר פֿלום.

וְהָא דְגַרְסִינָן בְּאַלְמַנָּה נִיזוּנִית יְתוּמִים אומ' נְתַנְנוּ וְהִיא אוֹמַרְת לֹא נְתַנּוּ וְכו' וְאמ' לִיָּה רַבִּי חֲזִיא בַר אָבָא לר' יוֹחָנָן לֹא מְשַׁנְתְּנוּ הִיא זֹו הוֹצִיאָה גִט וְאִין עָמָה פֿתּוּבָה גּוֹבָה פֿתּוּבָתָה וְקו"ל נְמִי הֵתֵם כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר אָבֵל הוֹצִיאָה פֿתּוּבָה וְאִין עָמָה גִט אַע"ג דְּאִיפֹא עֵידי גִירוּשִׁין לֹא גָבִיא אֶלָּא בְּגִט וּכְתוּבָה וְכִינּוּ דְלֹא נְקִיטָא גִיטָא אֶפְשָׁר דְּפָרַע לָהּ בְּגִיטָא וְכַתְּבוּ לִיָּה בִּי דִּינָא שׁוֹבֵר אַגְבִּיָּה וְהִינּוּ דְקָאָמַר אָבֵד שׁוֹבְרֵי דְגִיטָא לֹא מַעֲשָׂה ב"ד הוּא אָבֵל פֿתּוּבָה מַעֲשָׂה ב"ד הוּא וְאַע"ג דְּלִיפֹא פֿתּוּבָה כְּמָאן דְּנְקִיטָא לָהּ דְּמָא.

וְגִט בְּלֹא פֿתּוּבָה כְּגִט וּכְתוּבָה דְּמִי. וּכְתוּבָה בְּלֹא גִט לֹא פֿלום הוּא כְּדַתְּנָן הוֹצִיאָה פֿתּוּבָה וְאִין עָמָה גִט הָרִי אֵילוּ לֹא יִפְרָעוּ וְכַתְּב רַבִּינוּ בְּעֵי אַבִּי לֹאֻקוּמָה לְמַתְנִי בְּמָקוּם שְׂאִין כּוֹתְבִין פֿתּוּבָה וְהֵדַר בִּיָּה וְסָלְקָא שְׁמַעְתָּא דְּאֶפִּילוּ בְּמָקוּם שְׁכּוֹתְבִין הוֹצִיאָה גִט וְאִין עָמָה פֿתּוּבָה גּוֹבָה פֿתּוּבָתָה.

וְה"מ עֵיקַר פֿתּוּבָה אָבֵל תּוֹסַפֶּת אֵינָה גּוֹבָה אֶלָּא בְּשֵׁטֶר וְאַע"ג דְּקו"ל תְּנַאי פֿתּוּבָה כְּכַתּוּבָה דְּמִי ה"מ לְהַנָּה דְּמִינָן פֿר' דַּע"פ וּמְדָלָא מְנִינָן לָהּ בְּהַדִּי הַנָּה ש"מ בְּכַה"ג לֹא אָמְרִינוּ תְּנַאי פֿתּוּבָה כְּכַתּוּבָה הַכִּין כְּתַב רַבִּינוּ אֶלְפֶס בְּכַתּוּבוֹת אָבֵל רַבִּינוּ אָבֵן מַגֵּשׁ כְּתַב בַּפ"ק דְּכַתּוּבוֹת אַע"ג דְּלֹא נְקִיטָא פֿתּוּבָה גָבִיא מְאֵתִים מְשׁוּם טוֹעֵן אַחַר מַעֲשָׂה ב"ד לֹא אָמַר פֿלום וְתּוֹסַפֶּת נְמִי כִּינּוּ דְקו"ל לֹא נִיתְּנָה פֿתּוּבָה לִיְגָבוֹת מַחֲזִיִּים כְּמָאן דְּנְקִיטָא שְׁטָרָא בִּידֵיהּ דְּמָא וְנָבִיא נְמִי תּוֹסַפֶּת: בְּתַשׁוּבַת שְׂאִילָה דְּאִתְּשִׁיל מִקְמִי רַבִּינוּ שְׁרִירָא כִּי אָמְרִי לֹא נִיתְּנָה פֿתּוּבָה לִיְגָבוֹת מַחֲזִיִּים ה"מ בְּעֵיקַר פֿתּוּבָה וְקָא בְּעֵיא לְמִישְׁקֵל וּמִיפֶק אָבֵל כִּי טַעֲנָה הַב לִי מֵאִי דְּכַתּוּב בְּכַתּוּבְתִי דְּאִיעֲבִיד וְאוֹתִיב תַּחֲוֹתִין וְאִישְׁמַעְיָה דִּינָא הוּא דִּיָּהֵב לָהּ פֿל מַה דְּכַתְּב לָהּ וְהַכִּי מְסַתְּבָרָא וְגַבִּי הַהוּא עוֹבְדָא דִּירוּשְׁלַמִי גַרְסִינָן אִי גְדִי לָהּ אֶטְבָּאוֹת אִי לֹא אָנָּא מְחַשְׁבָּנָא מִן פּוֹרְנִי וְהַכִּיחוּזִינָא לְרַבְּנוּתָא קְמָאִי לְרַבִּינוּ שְׁרִירָא וְלְרַבִּינוּ הָאִי בְּתַשׁוּבוֹת וּבַעַל מַתִּיבָתָא הַכִּין כְּתַב אִשָּׁה שְׂאִיבְדָה פֿתּוּבָתָה וְנִתְּאֻלְמָנָ' אוּ נִתְּגַרְשָׁה לֹא מִיבְעֵיא מְאֵתִים זֹו דְּחִזּוּ לָהּ מְדַאוּרִי' דְּגָבִיא אֶלָּא אֶפִּי' תּוֹסַפֶּת גָבִיא וְכִיצַד עוֹשִׁין מוֹצִיאִין שְׁתִּים וְשִׁלֵּשׁ כְּתוּבוֹת מְקֻרְבוֹת וּמְגַבִּין לָהּ בְּפַחוֹת מִהֶן וּבְשׁוּבָעָה וּמַה שְׁתַּמְצָא בְּתַשׁוּבוֹת לְרַבִּינוּ דְּגִירוּשָׁה אִם טַעַן פֿרַעַתִּיהּ לְאַחַר גִּירוּשִׁין תִּישְׁבַּע פֿל מִי שְׂיֵשׁ בִּידּוֹ שְׁטֵר וּבְתַשׁוּבוֹת אַחֲרוֹת אֶלְמָנָה שְׂאִיבְדָה פֿתּוּבָתָה אִין לָהּ פֿתּוּבָה דְּאִיפְשָׁר שְׁמַחֲלָה לְבַעֲלָהּ.

אִי נְמִי אַתְּפֶסָה צָרְרִי מְסַתְּבָרָא דְּלִיתָהּ וּבְתַשׁוּבוֹת אַחֲרוֹת תַּמְצָא בְּשִׁמוֹ דְּגּוֹבָה וְהִיכָא דְּחֲזִיב מוֹדָה לֹא חֲזִישִׁינָן לְצָרְרִי דְּהָא קו"ל כְּמַד"א פּוֹסְקִין מְזוֹנוֹת לְאִשָּׁת אִישׁ וְלֹא חֲזִישִׁי לְצָרְרִי וְהָא דְּגַרְסִי' בְּגִט פְּשוּט וּבַעַר' אָמַר רַב פֿפָּא פְּרִיעַת בַּעַל חוֹב מְצָנָה וְיִתְמִי לֹא בְּנִי מְיַעֲבַד מְצָנָה נִינְהוּ.

דְּרַב הוּנָא בְּרִי' דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אַמ' אִימּוֹר צָרְרִי אַתְּפֶשָׁה מֵאִי בִּינִיָּהוּ אִיפֹא בִּינִיָּהוּ בְּשִׁחֲזִיב מוֹדָה אִי נְמִי בְּשִׁשְׁמִתוּהָ וּמִית בְּשִׁמְתִּיהָ דְּשִׁלְחוּ מִתָּם שְׁמִתְנָה וּמִית בְּשִׁמְתִּיהָ הִילְכְּתָא פֿרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ וְתוּ לֹא אֶלָּא דְּשִׁמְתוּהָ וּמִית בְּשִׁמְתִּיהָ.

לֹא לְמִימָרָא דְּהִילְכְּתָא כְּנוֹתִיָּה דְּחֲזִישִׁינָן לְצָרְרִי דַּא"כ הוּל"ל הִילְכְּתָא פֿרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ וְתוּ לֹא אֶלָּא דְּשִׁמְתִּיהָ יָהּ וּמִית בְּשִׁמְתִּיהָ וְהִילְכְּתָא כְּנוֹתִיָּה דְּדְּמִי לְגַזְלוֹן דְּקו"ל

דחייב להחזיר משום פבוד אבותיו ואפילו קטנים חייבים אבל בעלמא אפילו חייב מודה לא איפסיק הילכתא פחד מינייהו ואתא רבא ואמר טעמא משום שובר.

ולצורי לא חיישינו והילכתא קי"ל פרבא פהילכתיה וכטעמא דפסק אין נזקין לנכסי יתומין ואם אמר תנו נזקין והוא הדין בחייב מודה דהא רבי אסי ורבי יוחנן ורב הונא פולחו סבירא להו בשחיב מודה נזקין דלא סבירא להו פרב פפא וכן פי' רבי שמואל דאמר חדא והוא הדין לאידה.

ואע"ג דגרסינן דרב אלפס גרס דהילכתא פרב הונא בנזקא דילן לא אשכחן ורבינו שלמה בערכין שלחו מתם שמתיה ומית בשמתיה נזקין אבל בעלמא אפי' חייב מודה אין נזקין דאיפא למימר מודה דחייב לה אבל איפא למימר דמשפון או צורי אתפשיה והילכתא פרב הונא דחייש לצורי ואיפא לפרושי כר"ש שמתיה ומית בשמתיה הילכתא פרב הונא פלומר בההוא פליגי אבל מודה דחייב לא פליגי דאפי' לרב הונא איפא למיחש וחיב מודה ומת בגו זמניה איפא בין רב הונא לרבא טעמא משום שובר וקי"ל הילכתא פרבא שפסק הילכתא אין נזקין וכטעמא וכהילכתא ובחייב מודה נזקין והיינו דאמר תנו נזקין ותמיהא לי לרב אלפס דאייתי רב הונא ורבא ואפילו למאן דחייש לצורי ה"מ בקטנים אבל בגדולים לא ובשבועה גביא וכתבה שובר ורב אשי נמי סבירא ליה כדגרסינן בפ' גט פשוט אמר רב האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי ואמר להו שויה בר חמשין חמשין לא משוינו ליה דאמר ליה פרעניי ואמר ליה הב לי שטרא ואמר ליה שטרא אירכס לי וכתב ליה תברא והשתא קא מפיק ליה להאי והכיין פסקי פולחו רבנותא וזה כמה שנים שבא מעשה לידי באשה שאיבדה כתובתה ופסקתי לה מאתיים וחלקו עלי רבנות' והיום ראיתי תשובה אחת מר' שמואל ל מאוטרנטו על ידי מעשה שהשיב לר' שילה בנו של ר' יצחק מסיפונט זצ"ל ופסקו לגבות לה כתובה בין ממנו בין מיורשיו בשובר שפותבין ורבי שילה שמצא במפתחות דרבי אבהו ורב פפא הלכה פרב פפא ליתה דקי"ל כותבין שובר ומיהו מזוני לית ליה דכיין דאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה לא אמרי נכסי בחזקת אלמנה קיימי: גרסינן בפ' שנים אוחזין אמר רב חמא בר אבא אמר רב סמפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול ואם נמצא בין שטרות קרויעין יעשה מה שבסמפונות: ירושלמי לבעל מתיבתא סימפון היוצא מיד המלוה אע"פ שכתב בכתב ידו אינו אלא כמשחק ופסול שאני אומר מתעסק בשטר הנה והתנו שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע הוא הא נמצא ביד מלוה פרוע מאי כדון אמר בר בון תנפתר בדניתיקי שאין אדם מצוי לפגום דניתיקי שלו ובנזקא דילן אמר רב סימפון היוצא מיד המלוה בכתב ידי המלוה פסול שאני אומר וכו' מתחת ידי אחר פשר ר' יצחק בר נחמן בשם שמואל אמר לעולם אין סימפון פשר עד שיצא מתחת ידי המלוה והא תנינו שלא מצינו וכו' סמפון שיש עליו עדים יתקיים בחותמיו אין עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי או שיצא לאחר חיתום שטרות פשר: כפ' השותפין ההוא שטרא דיתמי דנפק עליה תברא.

אמר רב חמא לא אגבויי מגבינו ליה ולא מיקרע קרעינו ליה וכו' ואסיקנא הילכתא פרב חמא דאם איתא דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי בחיי אבוהון אימר זיופא זייפו איפא מד"א דנוקא דאפיק אבוהון שטרא עליה דלנוה למיגבא מיניה ולא אפיק עליה האי

תברא ומדלא אפקיה סהדי שקרי גינהו הא לאו הכי לא אמרינו זינפי זינפי דהא קי"ל בערכין הלכה בכולהו נזקקין לבר מנמצ' שדה שלו דאחזוקי סהדי שקרי לא מחזקינן ואיכא מד"א סהדותא על פה היא ולא מחזקינן בשקר' אבל בשטררא מחזקינן ואיכא למימר אי בעל פה היכי מקבלינן הא אין מקבלין עדים שלא בפני בעל דין והתם קטנים גינהו: שובר בכף וכף בשבת וכו' איך אמר לנא פלוני בן פלוני הווי עלי סהדי וקנו ממני וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא והבו ליה לפלו' למיהוי בידיה לזכו ולראיה דצביתי ברעות נפשאי ובטילית ליה לההוא שטררא דהנה ליה גבאי כף וכף וזמניה זמן פלוני ואירכס והשתא לית לי גביה דפרע לי פלו' כל מה דכתב בההוא שטררא ולא פש לי גביה ולא מידי אלא כף וכף וכל היכא דאיתיה ליבטיל ההוא שטררא ולקיהוי פעפרא וכל מאן דאתי מחמת' בהרמנא דילי ולא דילי לקום ולערער וישתעי דינא בהדי פלוני דגן או על מאן דאתי מחמתיה מחמת ההוא שטררא דזמניה זמן פלוני וכתב ביה כף וכף ליבטיל לההוא דינא ולא לקיהוי ביה מששא וכל שטרי דפקון מתחות ידאי ודאתי מחמתי על פלוני דגן ועל דאתאי מחמתיה ליבטילן ולקיהוי כחספא לא שרירין ולא קיימין וכל מודעי דנפקין על שטררא דגן ליבטילן פתס הנשבר וחומר שטררא דגן פחומר כל שטרי דנהיגין בישוראל דלא פאסמכתא ודלא פטונפסא דשטרי וקנינא מפלוני לפלוני בכל מה דכתוב ומפורש לעיל: אות שני שיתוף דתנו וכן שלשה שהטילו לפיס פיתחו או הותרו כף הם חולקים פלומר לפי המעות.

ואמר שמואל שנים שהטילו לכיס זה מנה וזה מאתים השכר לאמצע אמר רבא מסתברא מילתא דשמואל בשור לחרישה ועומד לחרישה אבל שור לחרישה ועומד לטביחה זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו ופירש רבינו אלפס שור לחריש' ועומד לטביח' פגון שנמלכו עליו לשוחטו לחלוק באיבריו ואחר כף גזמין להם שמכרוהו כשהוא חי זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו הואיל ואלו טבחוהו וחלקוהו באיבריו זה היה נוטל שליש מגופו וזה היה נוטל שני שלישים ורב המנונא אמר אפילו לקחו שור לחרישה ועומד לטביחה הואיל וכשהוא חי מכרוהו ועדיין לא חלקו עדיין השותפות קיימת והשכר לאמצע ותיובתא דמתניתין משלשה שהטילו לכיס מקשי בין לרבא בין לרב המנונא ומשני הותרו זויי חדתי פיתחו איסתרי דציניתא וקמה לה מתני' הכי והילכתא כשמואל אליבא דרב המנונא ואפילו לקחו שור לחריש' ועומד לטביחה וטבחוהו ומכרוהו פגון דמעיקרא לחרישה קאי והשכר לאמצע כי טבחוהו גמי השכר לאמצע ודינו כעומד לחרישה לדעת רב המנונא ורבה סבירא ליה פגון דסופי' לטביחה הו"ל כשור לטביחה ועומד לטביחה לד"ה חולקין לפי מעו' ותיובתא דמתניתין דשלשה שהטילו לפיס לרב המנונא אחיא ורב' מוקמה לה בשור לחרישה ועומד לטביחה ולרב המנונא ליכא לאוקומה בשור לטביחה ועומד לטביחה.

דההוא לא איצטריף לאשמועינן ואוקימ' הותרו זויי חדתי פיתחו איסתרי דציניתא והילכתא שור לטביחה ועומד לטביחה הרי הוא ככל שותפות סתם שאם הטילו לפיס וקנו פרקמטי' הראויה לחלק באותה שעה ומכרוה לדברי הפל לפי מעות הן חולקין אבל שור לחרישה אפי' עומד לטביחה וטבחוהו ומכרוהו והרויחו והילכתא כשמואל

ואליכא דרב המנונא דכיון שבאותה שעה לא היה ראוי ליחלק וזה אינו יכול לקנות זה בלא זה השכר לאמצע והוא הדין אם קנו פלי אהד או מרגלית אחת שאינה ראיה ליחלק השכר לאמצע: הא דנקיט שור משום דאיכא לאיפלוגי בין חרישה וטביחה והוא הדין לכיוצא בו והשכר וההפסד לאמצע והא דגרסי' בפ' שור שנגח ד' וה' רבי שמעון אומר שור שנה מאתים שנגח שור שנה מאתים האחרון נוטל מאה ושקלפניו זה נוטל חמשים וזה נוטל חמשים חזר ונגח שור אחר שנה מאתים האחרון נוטל מנה ושקלפניו חמשים ושנים דינר זהב ואוקימנא פרבי עקיבא דאמר שותפי ניהו וקיי"ל כנותיה וחולקין ההפסד לפי המעות.

והוא הדין לשכר ומסתברא דהוה ליה כשור לטביחה ועומד לטביחה. דחצי נזק מגופו משלם וליכא לאקשוני מנה לשמואל כלל הדין היא סברא דילן לגמרא דילן וגמ' דניזקין ירושלמי אית לה סברא דילן והכי גרסי' התם בפרק שור שנגח תמן תנינן ג' שהטילו לפיס.

רבי בון בר חייא נראין דבריו שנטלו מרגליות כו' יכול למימר אילולי עשרת דינרין לא הוה מזבינגא לה כלו' אבל דרכו ליחלק מביאין לאמצע וחולקין רבי אלעזר אומר אפילו דבר שדרכו ליחלק בו יכול למימר ליה את פרקמטיא דידך סגי ואנא פרקמטיא דידי קליל ואנא הפך ומתהפך ומטובה וכו': וגמרא דילן אזלא פרב חייא וגמ' דירושלמי סברא ליה דאפילו בסתם שותפות והטילו לפיס כולן חולקין בשנה והשאר לאמצ' רבי אלעזר הוא דפליג עליה כדאיתא התם.

אמר ר' אלעזר הד"א כשהיתה הסלע או חסירה או יתירה אבל לשבח ולהפסד חולקין בשנה וקשיא הדין יתב מאה דינרין והדין יתב עשר ואת אמר הכין חפרין אמרין יכיל למימר ליה על ידי מינאי סלקת פרקמטי' שלך עד כדון הנת זעירא והנת רובא יכיל הוא אמר ליה עד דאת מזבין חד זמן אנא אזבינגא עשר זימנין עד כדון מקום קרב זה היה מקום רחוק אמר ר' הילא יכיל הוא מימר ליה עד דאת אזיל ואתי חד זמן אנא אזיל ואתי עשר זימנין תמן תנינן חזר ונגח שור שנה מאתים האחרון נוטל מאה ושקלפניו חמשים ושנים הראשונים דינר דינר של זהב ר' שמואל בשם ר' זירא וכן לשכר אמר ר' יוסי הדא דרבי זירא פליגא אדר' אלעזר ואמר רב מנא קשיתא קומי ר' יודה ולא מודי רבי אלעזר שאם התנו ביניהן שזה נוטל לפי פיסו וזה נוטל לפי פיסו שוורים כמו תניי הם חזר ואמר קומי רבי יוסה אמר ליה בפירו' פליגין סתמן חולקין בשנה ר' זעירא אמר זה נוטל לפי פיסו וזה נוטל לפי פיסו וגמרא לית ליה להאי סברא דקאמר יכיל למימר ליה ורבה ורב הונא מתרצי להנה קושיתא דקאמר מסתברא בשור לחרישה הא לאו לחרישה איכא לאקשוני הדין יתב מאה והדין יתב עשר ואת אמר הכין ואטעמא דגמרא דילן וכו' בון בר' חייא דירושלמי סמכינן וכדכתבנן ורבינו שמואל בן חפני כתבא בספר השותפות אע"פ שלא נתערב ממון השותפות זה עם זה נכנס לכלל השיתוף והרינוח לאמצע והרב אלפס חלק עליו בתשוב' ואמר דדוקא שהטילו שניהם לכיס אחד ונתערב הממון.

הא לאו הכי לא והיכא שהטילו לפיס זה מנה וזה מנה והתנו ביניהן שיתוף עד זמן פלו' בכל מה שיזדמן להם מן השמים בין במציאה בין בכל דבר איכא פלוגתא ביני רבנותא

איכא מאן דאמר דלא מהני תנאה במציאה וכינצא בה דדבר שלא בא לעול' הוא ואיכא מאן דאמר דמהני וכתב הרב הקסיד טעמא דכל חד וחד נעשה שכיר ופועל לחבירו ונדמיא להא דאמר ששכרו ללקט מציאות ומסתבר' טעמא דרבינו משולם בר' קלונימס מלוקא שהשיב לבית דין שבארלדי על שלשה אחים שהתנו זה לזה בקנין על נכסי אחותם שנתן לה בעלה שפל מי שיקבל מתנה מאחותם יחלקו שלשתם בשוה ולימים נתנה מתנה לאחד מהם והשיב אע"ג דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בההוא הנאה דקא סמכי להדדי כדאמר' באחין שחלקו בההוא הנאה דקא ציייתי להדדי גמרי ומקנו ובפסקא אמרינו בההוא הנאה דקא מיסתנו אהדדי גמרי ומקנו וגבי שומר אמרי נמי בההוא הנאה דקא סמוך עילגיה ומהימן ליה גמר ומשעבד הילכף כל תנאה מהני בשיתוף בין מציאה בין דורון משום האי טעמא דקא משתתפי אהדדי גמרי ומקנו.

וכל שכן אי אתני בהדי דלא ליזבון באשראי ולא תיזיל באורחא רחיקתא בלא הירמנותי ותהימן לי כבי תרי סהדי וכל תנאי דמתני אהדדי מהני תנאה בר מתנאה דאיסורא ובתשובות הצרפתי' אם נתפס אחד מן השותפין עם הפרקמטיא אין על חבירו פלום שאחריות גופו לא קיבל עליו והביא ראיה מהא דשטרף נהר חמורו וחמור חבירו וכו' ותו הא דגרסי' בירושלמי האחין והשותפין שפול אחד מהן לאנפנו' וכו' בהדא רבי נחמן בריה דר' שמעון בריה דר' נחמן נתפש לכילי אתא עובדא קומי ר' אמי אין אית בניכסוי דר' נחמן דנתפש לכולי ינתן לו מנכסיו ואם לאו ינתן לו משל אמצע ודוןקא דאתני אהדדי אבל מסתמא פגון סתם אחין שהם שותפין במציאות כל אחד ואחד לעצמו כדגרסינו בירושלמי אמר רבי חייא בר אבא סתם אחין שותפין עד ג' דורות והכי גרסינו התם בירושלמי אמר ר' אסי בן שנראה חלוק בנכסי אביו בחיי אביו מה שסיגל לעצמו סיגל כהדה חד בר נש איתעבד חד סופר בעא אחיה לפלג עימיה אתא עובדא קומי רבי אמי אחר כך אנו אומרי' אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו ואדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו וכו' אנו אומרי' לשון אתמקא היא בגמ' דירושלמי כדאי' בגמ' דערלה כף אומר ענים חייבין במעשר ובמסכת משקין פקדון אינה גובה מנכסי יתומין ובמסכת ביצה כף אנו אומר אסור לישתמש על גבי קרקע ובעל מתי' אייתין ליה בפ' הנושא את האשה בהאי לישנא ירושלמי אדם שמצא מציאה אחיו חולקין עמו אדם שיצא ללסטים אחיו חולקין עמו ובירושלמי באריסה דבר זינא מהו דיימרון דקיקיא ללרביא נחלוק עמכון יכולין למימר ליה מציאה אשכחן ש"מ מציאתן לעצמן עד שישתתפו בתנאי ולהאי לישנא דקאמר בהדה ואיכא לפרושי בן שנרא' חלוק בחיי אביו פגון שסיגל לעצמו בחיי אביו והיה סמוך על שולחן אביו ולא תבעו אביו בחיי מה שסיגל לעצמו סיגל דאזילנא בתר אונמדנא מדלא תבע ליה מחל כהדה בר נש איתעביד ספר בחיי אביו ולא היה אביו תובעו פלום אתא קומי רבי אמי וכי אדם שמצא מציאה בחיי אביו ולא תבעו אביו חלקו הכי מחל וכן מי שיצא בליסטיות ומצא מציאה דיוע הוא שאביו לא נתרצה בכף ומחל וכן מי תגר' דסמוך ומרויח לעצמו ולא תבע ממנו האב פלום מה שסיגל לעצמו ונהרי הוא פאילו נתן לו במתנה ואין האחין חולקין והיכא שהטילו לכיס שניה' אפי' הטיל א' יותר אין לו אלא שכר עמלו ומזונו כדגרסינו ר' אלעזר מהגרוניא הוה ליה אריסה יהיב זוזי וזבין תורי וכו' ושכר עמלו ומזונו בשכר עיסקא גרסינו בפ' כל הנשבעין אלו נשבעין שלא בטענה וכו' ואחין נשבעין בטענת שמה מאי טעמא משום דמודו ודוןקא בנכסים

שִׁטְרָחוּ וְהִרְוִיחוּ מוֹדוֹ בְּמָה שֶׁלֹּא טְרָחוּ לֹא מוֹדוֹ וְאָמַר רַב נַחֲמָן וְהוּא שְׂיֵשׁ טַעֲנָה בִּינְיָהוּן שְׂפִי כֶּסֶף בְּשִׂמָּא אַתָּה חֲזִיב לִי שְׂפִי כֶּסֶף זֶה מוֹדָה לּוֹ בְּמִקְצַת שֶׁהוּא כְּעֵין דְּאוֹרִיָּתָא ש"מ דְּלֹא מְחִיב שְׁוֹתְרָף שְׁבוּעָה אֲלָא אִם כֵּן מוֹדָה בְּמִקְצַת דְּוֹקָא שְׁוֹתְרָפְסָקוּ שְׁנִיָּה' בְּמִמּוֹן אֲבָל אִם אֵין הָאָדָם מִתְּעַסֵּק בּוֹ וְחִבְרִירוֹ מוֹדָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוֹ בְּשִׂמָּא וְאִם זֶה אוֹמֵר נִתְּעַסְקָתָּ וְזֶה אוֹמֵר לֹא נִתְּעַסְקָתִי נִשְׁבַּע שְׁבוּעַת הַיְסוֹת עַל טַעֲנַת בְּרִיא וּמְגַלְגַל עָלָיו טַעֲנַת שְׂמָא אֲבָל לְכַתְחִילָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעוֹ וְלוֹמֵר לּוֹ כֵּינּוּן שְׁהֵייתָ שְׁוֹתְרָף עִמִּי בְּמִמּוֹן שְׂמָא נִשְׂאָת וְנִתְּתָ בּוֹ אֲלָא נַעֲשֶׂה זֶה מְשׁוֹעֲבָד לְזֶה וְזֶה אֵינוֹ מְשׁוֹעֲבָד לְזֶה וְאֵינוֹ נִשְׁבַּע אֲלָא אִם כֵּן שְׁנִיָּהֶם נִתְּעַסְקוּ בְּמִמּוֹן וְהִיכָא דְרָאוּבוּ וְשִׁמְעוּן נִשְׁתַּתְּפוּ וְנִטְלָ אֶחָד מֵהֶם מִן הַמִּמּוֹן וְנִשְׁתַּתְּרָף עִם לּוֹי הָרִי חִבְרִירוֹ מִשְׁבִּיעַ לְלוֹי וְלֹא מְצִי לְמִימַר לְהִי לֹא בַעַל דְּבָרִים דִּידִי אֶתְּ וּכ"ש אִם נִתְּן רָאוּבוּ לְשִׁמְעוֹן בְּתוֹרַת עֶסֶק וְנִתְּן שְׁמַעוֹן מְמַנּוּ לְלוֹי בְּעֶסֶק מִשְׁבִּיעַ רָאוּבוּן שְׁבוּעַת הַשְׁוֹתְרָפִין דְּאָמַר לִיה מְמוֹנָא דִּידִי הוּא.

וּשְׁלִיחוּתָא דִּידִי עֶבֶד וְאִם שְׁמַעוֹן הַשְׁבִּיעַ לְלוֹי קֵינִימָא לּוֹ שְׁבוּעָה לְאֶחָד שְׁבוּעָה לְמֵאָה וְאֵיכָא מֵאֵן דְּאָמַר אִפִּי' אִשְׁתָּ שְׁוֹתְרָפוּ מִשְׁבִּיעַ כְּדִין אִשְׁתָּ נּוֹשְׂאָת וְנּוֹתְנָת בְּתוֹף הַבֵּית כְּדִמְרִינּוּן אִפִּילוֹ אִשְׁתּוֹ שֶׁל שׁוֹמֵר נִשְׁבַּעַת דְּכָל הַמִּפְקִיד עַל דַּעַת אִשְׁתּוֹ וּכְנִיּוֹ מִפְקִיד דָּאִם כֵּן נִמְצָאָת אִשְׁתָּ גּוֹבָה לְמִמּוֹן הַשְׁוֹתְרָף וְעוֹשֵׂה הוֹדָאָה בְּמִמּוֹן הַשְׁוֹתְרָף וְלֹאֲחַר חֲלֻקָּה מִחֻזְרַת לְבַעֲלָהּ וְאִם הִתְּנוּ מִתְּחִילָה שֶׁלֹּא לְהַשְׁבִּיעַ נְשׁוֹתִיהוֹן תְּנָאִי מְמוֹן הוּא וְקֵינִים וְאֵין עָלֶיהָ אֲלָא חֲרָם סְתָם וְאֵיכָא מֵאֵן דְּאָמַר דְּלֹא עֲדִיף שְׁוֹתְרָף מִבַּעַל דְּהָא בַּעֲלָהּ אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ אֲלָא בְּסוֹף.

אֲבָל בְּטַעֲנַת בְּרִיא מִשְׁבִּיעַ לָהּ וְאֵע"ג דְּקִי"ל שׁוֹטָה וְקָטָן וְהָאִשְׁתָּ דְּאִמְרִינּוּן פְּגִיעַתּוֹן רָעָה ה"מ בְּחֻבְלָהּ אֲבָל גְּנִיבָהּ וְגִזְיָלָהּ וְהוּא יְדוּעַ בְּיָדָהּ מִשְׁבִּיעֵין אוֹתָהּ ה"מ בְּטַעֲנַת בְּרִיא אֲבָל בְּטַעֲנַת שְׂמָא לֹא וְכַתֵּב הָרַב קְרוֹבִינוֹ דִּינָא דְשְׁבוּעַת שְׁוֹתְרָף עִם אִשְׁתָּ שְׁוֹתְרָף כְּדִין אִשְׁתָּ עִם בַּעֲלָהּ וּפְסָק רַב אֶלְפִּס דְּהִלְכָה כְּתָנָא קָמָא דָּאִם הוֹשִׁיבָה חֲנוּנוּגִית אוֹ שְׁמִינִית אֶפִּיטְרוֹפּוֹס הָרִי זֶה מִשְׁבִּיעַ' וְאִם לֹא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ בְּשְׁוֹתְרָפוֹת נְמִי הִיכָא שְׁבַעֲלָהּ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ כְּגוֹן שְׁמִינִתָּ אֶפִּיטְרוֹפּוֹס מֵאוֹתָן נְכֻסִים שְׁוֹתְרָף מִשְׁבִּיעָה אִשְׁתָּ שְׁוֹתְרָפוֹ עַל טַעֲנַת שְׂמָא.

וְאִם לֹא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַ וְאִשְׁתָּ הַנּוֹשְׂאָת וְהַנּוֹתְנָת בְּתוֹף הַבֵּית בֵּין אֶלְמְנָהּ בֵּין אִשְׁתָּ אִישׁ וּמִסְתַּבְּרָא דְּאִפִּי' פֶּטֶר רָאוּבוּן לְשִׁמְעוֹן מִשְׁבוּעָה וְאִי נְמִי פֶּטֶר שְׁמַעוֹן אֶת לּוֹי (אֵין) רָאוּבוּן מִשְׁבִּיעַ לְלוֹי אֲלָא אִם כֵּן פֶּטֶר הוּא וְהַבָּאִים מִפְּחוּ כְּדַתְּנּוּן כְּתֵב לָהּ נִדָר וְשְׁבוּעָה אֵין לִי עָלֶיךָ וְכו' אֲבָל מִשְׁבִּיעַ הוּא אֶת יוֹרְשִׁיָהּ וְיוֹרְשִׁיָהּ שְׁנַתְּנּוּ לָהּ רְשׁוֹת לְהִיּוֹת אֶפִּיטְרוֹפּוֹס כְּדָפֶר' בְּנִאָמְנוֹת דְּמִשְׂאִיל שְׁנַתְּנּוּ רְשׁוֹת לְהַשְׂאִיל וְכו' וְאֵע"ג דְּקִי"ל תְּנָאִי מְמוֹן קִי"ל ה"מ דְּלֹא קָא מִיִּסְתַּבְּרָא לְאִחְרֵינִי כְּדִינָא הֵתָם בְּפָרְק מִי שְׁהִיָּה נְשׁוּי אָמַר רַב הוּנָא הִנֵּי תִרִי אַחֲרֵי אוֹ תִרִי שְׁוֹתְרָפִי דִּיאִתָּ לְהוֹ דִּינָא בְּהִדִּי חַד וְנֹאזַל חַד מִיְנִיָּהּ לְדִינָ' לֹא מְצִי אִינְדָּא לְמִימַר לֹא הִנּוּ גִיחָא לִי דְּתִיִּשְׁתַּעִי אֶת דִּינָא בְּהִדִּיָּהּ אֲלָא שְׁלִיחוּתָא עֶבֶד וְדוֹקָא דִּיאִתִּיהָ דִּיאִבְעִי לִיה לְמִיתִי אֲבָל לִיתִּיהָ בְּמִתָּא לֹא מְצִי לְמִימַר לִיה אִי הִנָּא אֲנָא הֵתָם הִנּוּ טַעֲנִנָּא טְפִי: יְרוּשְׁלָמִי וְכַחֲשׁ בְּעִמִּיתוֹ פֶּרֶט לְמַכְחִישׁ א' מִן הָאֲחִין וְלֹאֲחָד מִן הַשְׁוֹתְרָפִין פֶּרֶט לְמַכְחִישׁ בְּעִדִּים וּבְשִׁטְרָא אָמַר ר' יוֹסֵה הִדָּה אָמְרָה שְׁנִים שְׁלוֹו מֵאֲחָד אֵע"ג דְּלֹא כְּתָבִין אֲחִרָאִין וְעִרְבָאִין זֶה לְזֶה אֲחִרָאִין וְעִרְבָאִין זֶה לְזֶה הֵן וְלֹא עֶבְדִּין כֵּן.

והילכתא אם מת אחד מהן או העני או פפר אחד והודה אחד מהן אותו שהודה מתחייב ככל ואין מקבלין עדות על חבירו וכן מי שהודה לאחד מן השותפין או פרע לאחד מהן כאילו לא פרע ולא הודה: גרסינן בפרק חזקת הבתים אמר שמואל השותפין מחזיקין ומעידין זה לזה ונעשין שומרי שְׁכָר זה לזה ודווקא דאמר ליה שמר לי היום ואשמר לך למחר כדאוקמ' התם הא לאו הכי מסתמא שמירה בבבועלים היא ופטור אפילו בפשיעה דקיי"ל כמאן דאמר פשיעה בבבועלים פטור והוא הדין לאחין וליוורשין דקיימ': גרסינן בפרק פל הגט בשלשה פרקי מוכרין את היין וכו' למאי הילכתא לשותפי ש"מ שותף אינו רשאי למכור שלא מדעת חבירו אלא הפל לפי מנהג מוכרי העיר ואם שינה חייב והיכא דזבין חד מינייהו באשראי בלא רשות דחבריה איכא פלוגת' ביני רבנותא ומסתבר' כיון דאורחא דתגרי בהכי פטור והכי נמי אי אזיל ומיהדר עיסקא בימא דאורחא דתגרא ופסיד פטור אבל אי אתרי ביה אע"ג דעבד בממונא דחבריה כנטירותא דידיה חייב וכן שדרו ממתיבתא דמר רב פהו צדק ובתשוב' תרין שותפי דמית חד מנהון ולא אישטבע.

אי נמי חשיד חד מנהון לית דינא לאישטבעי לאידך: ירושלמי. אמר רבי יוסה בר בון הדה דתימר בנושא ונותן שלא בחשבון אבל נושא ונותן בחשבון לא כדא ואסיק' בן בית הוא נושא ונותן חשבון.

פר"ש שלא תיקנו שבועת השותפין אלא כעין דאוריית' וכי אית ביה מההוא עיסקא הנה ליה מודה מקצת ומישטבע. ואי לא לא והיינו טעמא דבעינן שיהא ביניהן טענת שתי פסרי.

דאי משום מחילה כי נתגלגלה שבועה ממקום אחר אמאי משביעין ואיכא מאן דפריש טעמה משום מחילה ונפקא מינה להיכא דלא ידע דמחיל דמשבעי ליה וכתב הרב הקסיד ז"ל וחכמי גרבונא פסקו דינם דטעמא משום מחילה בתשוב' לרב האי גאון חלקו אין בו זמן אלא בחלוקה בלבד דמחל ואמר רב אלפס אם אמר הנתבע חלקתי וזה אמר לא חלקנו ואית לי גביה כף וכף משביע לו על טענת בריא שבועת הקיפת ונשבע על טענת שפא בגילגול ובתשובות דיליה מאן דאמר לא חלקתי אי אתא בטענת שפא לית ליה עליה דהאיך אלא חרם סתם דלא אישתייר גביה מידי ופטור וסברא הוא דלא משבעי שבועת הקיפת אלא על כפירת מומן והאי טענה כפירת שבווע' הוא ואי לאחר שחלקו אתא ותבע ליה בטענת שפא מחרימינן ליה חרם סתם על מאן דגזל ליה מההוא שותפותא נתגלגלה לושבועה ממקום אחר איכא מאן דאמר דווקא שחלקו בסתמא אבל פטרו זה את זה משבועה אינו יכול לגלגל ואספימו רבנותא דלא מהני נאמנות לגבי גילגול כדאייתא בנאמנות ואיבעיא להו מהו לגלגל בדרבנן ואפילו מגלגלין ירושלמי חד בר נש אזל בעי וכו' בחוב: כתב בכף וכף בשפת וכו' איך אמר לנא פלו' ופלו' הוו עלנא סהדי וקנו מיננא וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא וקבו בידא דכל חד וחד מיננא דצבינא ברעות נפשינן ואישתתפנא ויהיבנא כל חד וחד מינן כף וכף למיעבד ביה עיסקא וכל רווחא דאתי לן מן שמיא בממונא דא או בממונא אחרנא בימא או בינשטתא במציאה או במתנ' או בדורון כל מה דרחמנא יהיב לן בין באגר בין בהפסד ניקולוג כחדא פלגא דידי ופלגא דידיה וזמן השותפות עד יום פלו' ועד ההוא יומא לא יהוי לן רשותא למיפלג חד

בְּלֹא הִרְמָנָא דְחִבְרִיָּה וּבְתַר הֵכִי אִי צְבִינָן לְאוּגוּדֵי הֵהוּא שְׁוֹתְפוּתָא לְחַיֵּי וְאִי לָא יְהֵא רְשׁוּתָא לְכָל חַד מִיָּנָן לְאִי־פְלוּגָא בְּעַל פְּרַחֲיָה דְאִידָךְ וְכָל חַד מִיָּנָן קְבִיל עֲלֵיהּ הֵימְנוּת' דְשְׁמִיָּא דְלֹא לִיעָרִים וְלֹא לִיְכָסִי וְלֹא לִיְטָמֵר מִחִבְרִיָּה שׁוּם מִיָּדִי אֲלֵא בְּקוּשְׁטָא וּבְהֵימְנוּתָא לִיזִיל כָּל חַד וְחַד לְחִבְרִיָּה וְחִמְרָא שְׁטָרָא דְנָן קְבִילָנָא עֲלָנָא וְעַל יִרְתָּאנָא בְּתַרנָא אַגַּב אַרְבַּע אַמּוֹת קַרְקַע כְּחֻמְרָא כָּל שְׁטָרֵי וְכוּ' וְאִם יֵשׁ בּוֹ תְּנָאִי וּקְנִס כּוֹתֵב כְּמוֹ שְׁפַתְבּ בְּכַתֵּב הַתְּנָאִי: אוֹת שִׁי"ן שְׁלִישׁוֹת מְמוֹן פְּדֻתְנָא בִּפ' עֲשָׂרָה יוֹחֲסִין הוֹדְאָת בְּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים וְשְׁלִישׁ נְאֻמָּן מְשַׁנְיָהֶם זֶה אוֹמֵר כֹּה וְזֶה אוֹמֵר כֹּה וְשְׁלִישׁ נְאֻמָּן אֵימְתִי בְּזִמְנָא שְׁהַשְׁלִישׁוּ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ אֲבָל אֵין הַשְׁלִישׁוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ הֲרִי הוּא כְּכֹל אָדָם כְּלוּ' הֲרִי הוּא כְּעַד אֶחָד וְנִתְבַּע חַיִּיב שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה וְכַתֵּב הָרַב הַמְּחַבֵּר שְׁלִישׁ שֶׁהוּא כְּשֹׁאֵר בְּנֵי אָדָם וּמְחַיִּיב שְׁבוּעָה לְנִתְבַּע כְּגוֹן שְׁשֻׁנֵיהוֹן נִסְתַּלְקוּ מֵעַל הַשְׁלִישׁ וְאֵין לָהֶם עֲלָיו שׁוּם תַּרְעוּמָת וּבִתְשׁוּ' לְרַבֵּינוּ הָאִי שְׁלִישׁ נְאֻמָּן בְּלֹא שְׁבוּעָה דְחֻזְקָה אֵין אָדָם חוֹטֵא וְלֹא לוֹ אִטּוּ הֵהוּא דְנִפְקָא שְׁטָרָא מִתּוֹמֵי יָדֵיהּ וְאִם יֵדְעָנָא בֵּיהּ דְּפִרְיָעָה הוּא וְהֵימְנוּתָּהּ מִי אֲצַרְכוּהָ שְׁבוּעָה וּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם כְּשֶׁהַשְׁלִישׁוֹת יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ נְאֻמָּן בְּלֹא שְׁבוּעָה לְבַעַל מְתִיבְתָא אֲמוּר רַבְּנָן שְׁלִישׁ קְרוּב נְאֻמָּן דְּהָא אֲמַרְיָנָן שְׁלִישׁ נְאֻמָּן מְשַׁנְיָהֶם מֵאִי טַעְמָא דְּהָא הֵימְנוּתָּהּ וְתַנּוּן נְאֻמָּן עָלֵי אַבָּא נְאֻמָּן עָלֵי אַבִּיָּה אֵינוּ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ וְכוּ' וְכָל זְמַן שְׁהַשְׁלִישׁוֹת בְּיָדוֹ נִקְרָא שְׁלִישׁ וְאֵע"פ שֶׁעֲבַר הַזְּמַן שֶׁהָיָה לוֹ לְהַחֲזִיר לְאֶחָד מֵהֶן וְלֹא הִחֲזִיר עֲדִינָן הוּא שְׁלִישׁ וְנְאֻמָּן וּמִסְתַּבְּרָא דְאִם נַעֲשֶׂה שְׁלִישׁ לְזִמְנָא יָדוּעַ וְעֵבֵר אֵין לוֹ לִיתָן אֲלֵא בְּפָנֵי שְׁנֵייהוֹן וְיָבֹוא בְּפָנֵי בֵּית דִּין וְיִפְרֹשׁ בְּפָנֵיהּ' עֲנִינָן הַשְׁלִישׁוֹת שְׁמָא יִפּוֹל בֵּינֵיהוֹן מִחֻלּוֹקָת וְיִצָּא הַשְׁלִישִׁית מִתַּחַת יָדוֹ וְלֹא יִהְיֶה נְאֻמָּן אֲלֵא כְּעַד אֶחָד לְפִיכָךְ צָרִיךְ שִׁיכְתּוּבוּ ב"ד וְיִחַתְמוּ הָעֲנִינָן אוֹ שִׁיזְדִיעוּהוּ תְּחִילָה כִּי הֵיכִי דְכַתְּבִינָן בְּנִפְרַעַת שְׁלֵא בְּפָנֵינוּ בְּכַתּוּב'': גְּרַסִּינָן בְּגִט פְּשוּט מִי שֶׁפָּרַע מִקְצַת חוּבוֹ וְהַשְׁלִישׁ אֵת שְׁטָרוֹ וְכוּ' וְאִסְיָקְנָא דְלִית הֵילְכְתָא כַּר' יוֹסִי דֵאמַר אֲסַמְכְתָּא קְנִיָּא וְהֵילְכְתָּא אִפִּי' הִחֲזִיר לוֹ אֵת הַשְׁטָר לֹא קְנִי כְּדָרְבַּן נַחְמָן דְאָמַר הַשְׁתָּא דְאָמַר אֲסַמְכְתָּא לֹא קְנִיָּא הֲדַר' אַרְעָא וְהִדְרֵי פִּירֵי וְכַתֵּב ר"ח דְאִי אָמַר לִיהּ בְּלִשׁוֹן אֲסַמְכְתָּא וּלְבַסּוּף אָמַר לִיהּ לְשִׁלִּישׁ הֵב לִיהּ שְׁטָרָא בְּסַתְמָא לֹא קְנִי אֲבָל הֵיכָא דְקָנוּ מִיָּנִיָּהּ וּמְקַנֵּי לִיהּ הֵהוּא שְׁטָרָא וְכָל זְכוּתָא דְאִית לִיהּ בֵּיהּ וְאָמַר לוֹ תַּן וְנָתַן לוֹ דְסַתְמָא קְנִינָן לְכַתִּיבָה עוֹמֵד וְהִנֵּה לִיהּ כְּכַתִּיבָה וּמְסִירָהּ וּמִסְתַּבְּרָא בְּלֹא קְנִינָן נְמִי קְנִי: גְּרַסִּינָן בְּפָרְקֵי הַגּוֹזֵל ת"ר הַנּוֹתֵן מַעוֹת לְשִׁלּוּחוֹ לִיקָח לוֹ בְּהֵן חִיטִין וְלִקָּח שְׁעוּרִין שְׁעוּרִין וְלִקָּח חִיטִין תְּנִי חֲדָא אִם פִּיקְתּוּ פִּיקְתּוּ לוֹ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לוֹ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא קִשְׁיָא הָא ר' מֵאִיר הָא ר' יְהוּדָה וְכוּ' אֲלֵא אָמַר ר' אֶלְעָזָר הָא וְהָא ר' מֵאִיר וְלֹא קִשְׁיָא כָּאן לְאֲכִילָה כָּאן לְסַחוּר' הֵילְכָךְ לְכוּלֵי עֲלֵמָא גָּמַן לוֹ בְּתוֹרַת שְׁוֹתְפוּת לְסַחוּרָה וְשִׁנְיָה אִם פִּיקְתּוּ פִּיקְתּוּ לְשִׁלִּיחַ' וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לְאֲמָצַע בְּשִׁלְיָחוֹת שְׁלֵא יִטּוֹל בָּהּ שְׁלִיחַ כְּלוּם לְבַעַל הַמַּעוֹת בְּשִׁלְיָחוֹת לְאֲכִילָה פְּלוּגָתָא דַּר' מֵאִיר וַר' יְהוּדָה וְקִיָּמָא לָן כַּר' יְהוּדָה וְאִם פִּיקְתּוּ פִּיקְתּוּ לְשִׁלִּיחַ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לְבַעַל הַמַּעוֹת דְלֹא קָנוּ לָהּ בְּשִׁנְיָוִי וְדִינוֹ בְּשִׁלְיָחוֹת לְסַחוּרָה הַדִּין הֵיא סְבָרָא דְרַב אֶלְפָּס וְלְסַחוּרָה דְקִתְנֵי הֵכָא לְמַחְצִית שְׁכָר הוּא וְלֹא נִהִירָא לָן מְדַקְתְּנֵי לְשִׁלּוּחוֹ שְׁלִיחוֹת הוּא וְלֹא שְׁוֹתְפוּת וְתוֹ לֹא לִישְׁתַּמֵּיט תְּנָא וְלִיתְנֵי הוֹתִירוּ לְבַעַל הַמַּעוֹת וְתוֹ מְדַקְתְּמַר אֵימַר דְשְׁמַעְתָּ לִיהּ לַר' מֵאִיר מִיָּדִי דְחֻזֵי לִיהּ לְגוּפִיָּה כוּ' ש"מ הָא מִיָּדִי דְלֹא חֻזֵי לִיהּ לְגוּפִיָּה מִיְתַרְצָא מִתְּנֵי' הָא ר' הָא ר' יְהוּדָה אֶלְמָא אַע"ג דְלֹא לְמַחְצִית שְׁכָר הוּא דְוּמָא דְאֻמָּן וְהַשְׁכָּר לְאֲמָצַע תְּנָא הוֹסִיפוּ לוֹ אַחַת וְתִירָה לְשִׁלִּיחַ ר' יוֹסִי אוֹמַר חוֹלְקִין וְכוּ' אָמַר רַב

ספרא הילכה דבר שיש לו קצבה חולקין דבר שאין לו קצבה הפל לבעל המעות ולמה חולק עמו הואיל ובאת הנאה לשליח על ידי בעל הבית פדגרסינו בירושלמי וכן הילכתא הנותן מעות לשלוחו לפרוע לגוי והטעהו בחשבון פדבר שיש לו קצבה הוא וחולקין באמצע ואסיקנא היכא דאמר לשליח זיל זבין לי ליתפא ואזל וזבן ליה פורא מוסיף על דבריו הוא וליתפא מיהא קני אבל אמר ליה זיל וזבין לי פורא ואזל וזבן ליה ליתפא איבעיא לן ולא איפשיט וכתב רבי אפרים דמעביר על דבריו סוגין ולא קני והיכא דאמר ליה זבין לחד קפידא סתמא בעיא ואסיק לאחד ואפילו לשנים לאחד ואפי' למאה ודוןקא דלא טעה שליח אבל טעה אפי' כל שהוא לא קני דכי אמרינן אין אונאה לקרקע ה"מ היכא דטעה בעל הבית אבל טעה שליח אמר ליה לתקוני שדרתיה ולא לעוותי ואפי' טעה בכל דהו מכרו בטל.

כדפס' בפ' אלמנה שליח כאלמנה שאם מכר שנה מנה ודינר במנה מכרו בטל כתנא קמא וגירסת רבינו חננאל ור' אלפס פדכתב אבל בגוסחא דילן פשיטא אמר לאחד ולא שנים קפידא סתמא מאי ולא נהירא לן דהא אלמנה בסתמא ממש היא דלא אמר לחד ומסתמא למחצה שחר לא איירי תנא כלל ובשליחות ממש איירי ובשליחות לסחורה לא פליגי דאי ינהיגהו נהליה לחצאין ולא אשפח חזטין וזבן שעורין פיון דאילו אהדר ליה לזוזי לא הנה ביה רנוחא השתא דאפקינהו בשעורין וארנוח הנה ליה פדבר שיש לו קצבה וחולקין פי פליגי לאכילה לר' מאיר קני ליה בשנינו והותרו לו כר' יהודה לא קני להו בשנינו והנה ליה בשליחות לסחורה והותרו לאמצע וקי"ל כר' יהודה דאפי' בשליחות לאכילה הותרו לאמצע ולא אמ' הותרו לבעל המעות אלא היכא דלא שינה כגון חיטה בחטין ושעורה בשעורין ובהוסיפו לו אחת יתירה בדבר שאין לו קצבה ובעל מתיבות משמע דסבירא ליה פהאי סברא והכין פתב הנותן מעות לשליח וכו' לא קשיא פאן לאכילה פאן לסחורה אבל חיטי בחיטי הפל לבעל המעות: ירושלמי אמר ר' דוסא בשקנים שליחות נתפונן מוכר לזכות לבעל המעות לא קנים שליחות נתפונן לזכות לזקן ולמה חולק עמו הואיל ובאת הנאה על ידו חולק עמו לבעל מחיבא הא דאמר בקידושין רב הונא יתיב ליה זוזי לרב ואמר ליה זיל זבנה גיהלי להאי ארעא אזל זבנה לנפשיה התם רב בזוזי דנפשי' זבן ובאות בכי נאריה גרסי' בפ' איזהו נשף אמר רבא הגי תלתי דיהבי לחד למיזבן להו מידי ואזל וזבן לחד ואיצטרי' לכל חד וחד למאן דזבן זבן והוא הדין דלא ידע חד מחבריה לראש ישיבה ראובן דאמר ליה לשמעון אית זבונתא בדוקתא פלגית זיל זבנה שמעון לנפשיה ואמר ליה ראובן פלג לי ואמר ליה שמעון לא פליגנ' אי דיהב ליה זוזי ראובן לשמעון למיזבן ביני הדדי וקני מיניה מחיבי ליה בי דינא למיתן ליה מנאתי' מן ההוא זבינא ואי לא שקל זוזי שמעון ודברי' בעלמ' הוא דהנה ביניהון והשתא הוא דהדר ביה מודעין ליה בי דינא עונשא דקא עבר אדאורייתא דכתיב איפת צדק והיו צדק שיהא הין שלח צדק ולא שלח צדק דמתבעיה לקיימיה למימריה וכ"ש היכא דקנו מיניה ולא לוקי' בחזקת רמאי לנפשיה פי ההוא דרבין חסידא בריש גמר' דהאי ש' מקדש: גרסי' בפרק מציאות האשה ת"ר המשליש מעות לקח שדה לבתו והיא אומרת ינתנו לבעלי מן האירוסין יעשה השליש מה שהושלש בידו דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר כו' ומסתבר דגדולה מן האירוסין איכא ביניהו דרבי מאיר סבר אע"ג דגדולה הוא יעשה שלישי מה שהושלש בידו דברי ר' מאיר בד"א מן האירוסין אבל מן הנשואין

הַרְשׁוּת בְּיַדָּהּ בַּד"א בְּגִדוּל' אַבְל בְּקַטְנָה: אִין מַעֲשֵׂה קַטְנָה כְּלוּם וְאָמַר רַבָּא אָמַר רַב נַחְמָן הִלְכָה כַּר' מְאִיר וְקִי"ל כַּר' נַחְמָן בְּדִינֵי וְתַנְיָא הָאוּמַר תְּנִי שְׁקַל לְבַנֵּי בְּשִׁבְתָּ וּרְאוּיִין לְתַת לְהֵם סְלַע נֹתְנִין לְהֵן סְלַע וְאִם אָמַר אֵל תְּתַנּוּ לְהֵם אֲלֵא שְׁקַל וְכו' אִם מֵתוּ יִרְשׁוּ אַחֲרֵימָם תַּחֲתֵיהֶן אִין נֹתְנִין אֲלֵא שְׁקַל וְאָמַר רַב חֲסִידָא הִילְכְתָּא בֵּין שְׁאָמַר תְּנִי בֵּין שְׁאָמַר אֵל תְּתַנּוּ נֹתְנִין לְהֵם כֹּל צְוֹרְכָם וְהָא דְאָמַר הֵכִי לְזִרְזִינְהוּ הוּא דְעֵבֵד תְּנִי הֵתָם הַפְּעוּטוֹת מְקַחַן מְקַח וּמְמַפְרֵן מְמַפֵּר בְּמַטְלִטְלִין וְאִם רַבָּרָם לֹא שְׁנִי אֲלֵא בְּמַקּוּם שְׁאִין לְהֵן אֲפִיטְרוּפ' אַבְל יֵשׁ לְהֵם אֲפִיטְרוּפו' אִין מְקַחַן מְקַח וְאִין מְכָרָן מְכָר מְמַאי מְדַקְתְּנִי אִין מַעֲשֵׂה קַטְנָה כְּלוּם.

ש"מ בֵּין בְּמַקּוּם שְׁלִישׁ בֵּין בְּמַקּו' אֲפִיטְרוּפוֹס וְכֵן הִילְכְתָּא: גְּרַסִּינָן בַּפ"ק דְּגִיטִין הָאוּמ' תְּנִי גִט זֶה לְאִשְׁתֵּי שְׁיִחְרוּ' זֶה לְעַבְדֵי רַצָּה לְחִזּוֹר בְּשִׁנְיָה' יַחְזִיר דְּבָרֵי ר"מ וְנַחְמָמִי אִוּמ' חוּז' בְּגִיטֵי נִשְׁי' אַבְל לֹא בְּשִׁחְרוּרֵי עַבְדֵי וְאִם ר' יוֹחָנָן הַתּוֹפֵשׁ לְבַעַל חוּב בְּמַקּוּם שְׁחָב לְאַחֲרֵימָם לֹא קָנָה כְּגֹן הַהוּא דִּינִימַר בַּר חֲשׁוֹ דְאָמַר לִיהַּ לְשָׁלִיחַ' זִיל תַּפְּשֵׂה נִיחְלֵי כְּגֹן שְׁלִיחַ אוֹ אֲדָם מִן הַשּׁוּק דְּוָמִיא דְּמִי שְׁלִיקֵט אֵת הַפִּיָּאָה אַבְל הַתּוֹפֵשׁ לְבַע"ח בְּמַקּוּם שְׁאִינוּ חָב לְאַחֲרֵימָם קָנָה הַתּוֹפֵשׁ לְבַעַל חוּב בְּמַקּוּם שְׁיֵשׁ עָלָיו כְּתוּבָה אִשָּׁה לֹא קָנָה וְחַיִּיב לְחַלּוֹק הַמָּמוֹן בִּינֵיהֶן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שְׁחַיִּיב לְהֵם אֲלֵא אִם כֹּן עֲשֵׂה בְּרִשׁוּת הַלְוָה כְּגֹן הָאוּמַר הוּלֵיף שְׁטַר שְׁיִחְרוּר זֶה לְעַבְדֵי הָאֲדוֹן חוּזַר בְּשָׁלִיחוֹת וְהַשְׁלִיחַ מַחְזִיק בְּגִט שְׁיִחְרוּר וְתוֹפְשׁוֹ הַעֲבָד בַּעַל כְּרַחוּ וּמִשְׁנַתְּנִי דְקַתְּנִי לֹא יַחְזִיר מִשּׁוּם דְאָמַר תְּנִי כְּאוּמַר זְכוּ דְּמִי וְהוּא הַדִּין בְּהוּלֵיף לְמַאן דְאָמַר כְּזָכוּ וּר' לוי פִּירֵשׁ בְּמַקּוּם שְׁחָב לְאִשָּׁה בְּכַתּוּבָה דִּינִיקֵי רַבּוּנְתָא תְּנִי כְּזָכוּ דְדָבָר שֶׁהוּא בְּרִשׁוּתוֹ.

אַבְל דְּבַר שְׁאִינוּ בְּרִשׁוּתוֹ כְּגֹן מְצִיָּאָה לֹא כְּדִגְרַסִּינָן בְּרִישׁ גְּמָרָא דְבַב' מְצִיעָא דְאָמַר תְּנָה לִי וְלֹא אָמַר זָכָה לִי וּמְסַתְּבָר' דְּהַתּוֹפֵשׁ לְבַעַל חוּב בְּמַקּוּם שְׁלֹא חָב לְאַחֲרֵימָם לֹא שְׁנִי נַפְשִׁיָּה עַבְד לְוָה לְאִישׁ מְלוּנָה וְכִינָן דְּקָנָה נַפְטָר הַלְוָה וְהַתּוֹפֵשׁ חַיִּיב בְּאַחֲרִיּוֹת וְהוּלֵיף מְנָה שְׁאִנִּי חַיִּיב לוֹ לֹא דְּמִי לְתוֹפֵשׁ לְבַעַל חוּב וְהִילְכָף לְוָה שְׁפָרַע לְעַרְב הֵנָּה לִיהַּ הַעֲרַב כְּתוֹפֵשׁ לְבַעַל חוּב בְּמַקּוּם שְׁאִינוּ חֲבַתְּבָ בְּכָף וְכָף בְּשִׁבְתָּ וְכו' אִיף אָמַר לְנָא כְּלו' בַר פְּלוּנִי וְכו' דְּצַבִּיתִי בְּרַעוֹת נַפְשָׁאֵי וְאַשְׁלִיטִית וְאַשְׁלִישִׁית לְפְלו' עַל יְדֵיהַּ כְּף וְכָף זְוִי דְלִיתָן יְתֵהוּן לְפְלו' בַר פְּלו' אוֹ דְנִינְבוֹן בְּהוֹן אַרְעָא וְנִינְתֵהִימֵן בְּשָׁלִישׁוֹת דְאַכַּל מְאִי דְעַבְדֵי בְּהוֹן דְאַדְעָתָא דְהֵכִי יְהִיבִית בִּידֵיהַּ וְאַשְׁלִישִׁיתֵיהַּ דִּינְהוּי מְהִימָן דְלֹא יְהִי לִי רִשׁוּת לְעַרְעוּרֵי עֲלֵיהַּ וְלִינְתֵהִימֵן כְּתָרֵי בְּכָל מְאִי דְאִם' וְעַבִּיד בְּהִיא מְמוּנָא וְשְׁטַר שְׁלִישׁוֹת דָּא קְבִילִית עֲלָאֵי כְּחוּמָר כֹּל שְׁטָרֵי אֲשִׁלְטָתָא וְהִימְנוּתָא דְנִהֲגִין בִּישְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְנָן וְלַעֲלָם דְלֹא כְּאַסְמַכְתָּא כו' וְקִנְיָנָא כו' וְאִם הֵם שְׁנַיִם שְׁנוֹתְנִין מְמוֹן בְּיַד שְׁלִישׁ כּוֹתֵב אִיף אָמְרוּ לְנָא כְּלו' וְפְלו' וְכו' וּמְנִינָא לְפְלו' בַר פְּלו' שְׁלִישׁ וְשׁוֹינָן בִּידֵיהַּ כְּף וְכָף לְמִיעַבְד עֵיסקָא וּבְכָל מְאִי דְהוּא עַבִּיד בְּהוֹן לִית לָן רִשׁוּתָא לְעַרְעוּרֵי עֲלֵיהַּ אִי נָמִי לֹא יְהִי רִשׁוּתָא לְמִיתָן לְחַד מִינְנָא עַד דְנִינְתִי קָמִי דִּינִי פְלו' וְפְלו' וְהַפֵּל לְפִי הַתְּנָאֵי: שְׁלִישׁוֹת גִּט שְׁנַעֲשֵׂה שְׁלִישׁ לְקַבְלָהּ וְהוּלְכָה וְהוּא הַנְּקָרָא שְׁלִישׁ כְּדָאָמַר בַּעַל אוּמַר לְפַקְדוֹן וְשְׁלִישׁ אוּמַר לְגִירוּשִׁין וְכֵן שְׁלִישׁוֹ קִידוּשִׁין וּמְמוֹן כְּוָלָן נְקָרָאִין שְׁלִישׁ כְּדָאָמַר' בְּהִיא לָף מְנָה לְפְלו' וְכָאֵן אָמַר מַה שְׁיִרְצָה שְׁלִישׁ יַעֲשֵׂה וְגִרְסִינָן בְּפָרָק הַמְּבִיא הַמְּשָׁלִישׁ גִּט לְאִשְׁתּוֹ וְאָמַר לוֹ אֵל תְּתַנְהוּ לָהּ אֲלֵא עַד י"ב חֲדָשׁ וְכו'.

גַּרְסֵי בְּפֶרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבְשִׁלּוּחוֹ שְׁלִיחַ מִנָּא לֵן. דְּתַנּוּ רַבֵּנּוּ וְשִׁלַּח מְלַמֵּד שְׁהָאִישׁ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וְשִׁלַּח וְשִׁלַּח וְשִׁלַּח וְשִׁלַּח מְלַמֵּד שְׁשִׁלִּיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ בֵּין לְהוֹלִכָהּ דְּקַיָּמָא לֵן שְׁלּוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמֹתוֹ וְכִי הֵיכִי דְּבַעַל נֹתֵן בְּעַל כְּרַחֵה הֵכִי נְמִי שְׁלִיחַ אֲשַׁכַּח בְּגִירוּשֵׁי בְּקִידוּשֵׁין מִנָּא לֵן.

אָמַר קָרָא וְיִצְאָה וְהִיטָה שְׁמַעֲיֵנוּ מִיָּהָא דְּשְׁלִישׁוֹת גִּיטִין וְקִידוּשֵׁין בְּהַדְּדִי גִינְהוּ מְקַבְּלָתָן וְהוֹלְכָתָן: גַּרְסֵי בְּפֶרֶק קַמָּא דְּגִיטִין הָאוֹמֵר תָּנוּ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי וְשִׁטְר שְׁיִחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי רַצָּה לְחַזּוֹר בְּשִׁנְיָהּ חוּזֵר דְּבָרֵי ר' מֵאִיר וְנַחְכְּמִי אוֹמְרִים חוּזֵר בְּגִיטֵי נָשִׁים אָבֵל לֹא בְּשִׁחְרוּרֵי עַבְדִּים שְׁזַכְּנוּ לְאָדָם אֵין חֲבִין לְאָדָם שְׁלֹא בְּפָנָיו אָבֵל מְשִׁהֲגִיעַ גִּט לִידָה אֵינוֹ יְכוּל לְחַזּוֹר כְּדַתְנֵן בְּהַשּׁוֹלַח גִּט מְשִׁהֲגִיעַ גִּט לִידָה אֵינוֹ יְכוּל לְחַזּוֹר וּלְבַטְלוֹ וְכַתֵּב רַב אֶלְפֶס דְּוּוּקָא לְחַזְרָה אָבֵל עַבְדָּא לֹא נְפִיק לְחִירוֹת עַד דְּמַטִּי גִיטָא לִידָה.

כְּדַתְנֵן גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי וְשִׁחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי וּמַת לֹא יִתְנוּ לְאַחַר מִיָּהָא וּר"ש הֵכִי סְבִירָה לִיָּה דְּחַזְרָה בּוֹ וְהִגִּיהַ בְּפִי הַגַּמ' תָּנוּ גִּט זֶה לְאִשְׁתִּי וְלֹא גַרְסֵי תֵן שְׁלֹא מְסָרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ בְּחִיָּיו דְּלֹא צִיָּנָה לִיתֵן לוֹ כְּאִילוֹ אָמַר כְּתָבוּ וּתְנוּ וּלְפִיכָּהּ לֹא חִלְקוּ חֲכָמִים לוֹמַר שְׁמַשְׁעָה רֵאשׁוּנָה זָכָה לוֹ הַשְׁלִיחַ לְעַבֵּד שְׁיָהָא מְשׁוֹחֲרָר וְקָשְׂיָא לְרַבֵּינוּ שְׁלֵמָה הָא דִּירוּשְׁלָמִי תָּנוּ שְׁטֵר שְׁיִחְרוּר זֶה לְעַבְדִּי וּמַת ר' אוֹמֵר לֹא זָכָה וְנַחְכְּמִי אוֹמֵר זָכָה כּוֹפִין אֶת הַיּוֹרְשֵׁין לְקַיָּים דְּבָרֵי הַמַּת.

אָמַר ר' זְעִירָא בְּסֵתָם הֵן חוֹלְקִין מָה אָנוּ קַיָּיִמִין אִם בְּאוֹמֵר שְׁיִחְרוּרוּ אַף ר' יְהוּדָה מוֹדָה אִם בְּאוֹמֵר כְּתָבוּ וּתְנוּ אַף רַבֵּנּוּ מוֹדוּ אָבֵל אֶלֶּא כֵּן אָנוּ קַיָּיִמִין בְּאוֹמֵר תָּנוּ ר' אוֹמֵר הָאוֹמֵר תָּנוּ בְּאוֹמֵר כְּתָבוּ וּתְנוּ וְנַחְכְּמִי אוֹמֵר הָאוֹמֵר תָּנוּ בְּאוֹמֵר שְׁיִחְרוּרוּ וּבְגַמ' דִּילָן גַּרְסִינֵן הָאוֹמֵר עֲשִׂיתִי פְלוֹ עַבְדִּי בֵּן חוֹרִין וְהוּא אוֹמֵר לֹא עֲשִׂאֲנִי חִיָּישִׁי שְׁמָא זִכָּה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר ש"מ הֵיכָא דְּאָמַר בְּלִשׁוֹן זְכִיָּה בֵּן חוֹרִין אַע"ג דְּלֹא נְפִיק גִיטָא מִתּוֹתִי יְדִיָּה וְהֵכִי נְמִי קִי"ל כֹּל הָאוֹמֵר תָּנוּ בְּאוֹמֵר זָכוּ: גַּרְסִינֵן בְּפ' הָאִשָּׁה הַמְּזֻכָּה גִּט לְאִשְׁתּוֹ בְּמָקוֹם יָכֵם מַהוּ וְאִסְיָקָא תְּנִיתָהּ וְחוֹשְׁשֵׁין לְדָבָר וְחוֹלְצִין וְלֹא מִיִּבְמִין וְהַמְּזֻכָּה גִּט לְאִשְׁתּוֹ בְּמָקוֹם קִטְטָה אִסְקִי נְמִי דְּחֹב הוּא לָהּ דְּאִמ' רִישׁ לְקִישׁ טָב לְמִיתֵב טַן דּוּ מְלָמִיתֵב אַרְמְלוֹ וְכו' ש"מ דְּאִי סְבִירָא לֵן דְּזָכוּת הוּא לָהּ אַע"ג דְּלֹא מְטִי לִידָה מְגוֹרְשׁ' וּגְבִי עַבְדֵּי נְמִי מְשׁוֹחֲרָר: גַּרְסִינֵן בְּפַר' כֹּל הַגִּט הַמְּבִי גִט וְאָבֵד הֵימְנוּ אִם מְצָאוּ לְאַלְתֵּר כְּפֶשֶׁר.

אִיזְהוּ לְאַלְתֵּי כֹל זְמַן שְׁלֹא שְׁהָא אָדָם שָׁם וְכו' וּפְסַק רַבֵּינוּ אֶלְפֶס הָאִי מִלְתָּא דְּאִיסוּרָא לְחוּמְרָא עַבְדִּינֵן שְׁלֹא עֵבֵר אָדָם שָׁם וְהוֹחֲזָקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֵּן שְׁמַעוֹן בְּעֵינֵן סִימָן מְוִבְהַק כְּרַב אֲשִׁי וְאָנוּ כְּתָבִינוּ דְּאִפִּי לֹא הוֹחֲזָקוּ וְלֹא שְׁכִיחָא שְׁיִירְתָּא פְּסוּל וְהֵכִי מְסַתְּבָרָא מְדַקְאָמַר אִם לֹא עֵבֵר פְּסוּל וְלֹא בְּעֵינֵן שְׁיִירְתָּא רִישְׁלָמִי עַבְדֵּי גּוֹי מַהוּ נְשַׁמְעִינָה מִן הַדָּה רַבָּה בַּר בַּר חִיָּיא אִיָּיתִי גִיטָא אִיִּבְדַּ מִיָּנִיָּה וְאִשְׁפָּחִי חַד סְרָקוּיָי אֶתָּא עוֹבְדָא קוּמִי ר' וְאִפְשָׁרִיָּה הַדָּה אָמְרָה עַבְדֵּי גּוֹי כְּפֶשֶׁר גַּרְסִינֵן בְּפֶרֶק קַמָּא הַמְּבִיא גִט מְמַדִּינַת הַיָּם וְכו' וּבְפֶרֶק שְׁנֵי אָמַר בְּפָנֵי נְכֵתֵב וּבְפָנֵי נְחָתָם אָבֵל בְּפָנֵי נְכֵתֵב כְּלוֹ וּבְפָנֵי נְחָתָם חֲצִיֹּ בְּפָנֵי נְכֵתֵב חֲצִיֹּ וּבְפָנֵי נְחָתָם כְּלוֹ בְּפָנֵי נְכֵתֵב חֲצִיֹּ בְּפָנֵי נְחָתָם כְּלוֹ חֲצִיֹּ בְּפָנֵי נְכֵתֵב חֲצִיֹּ פְּסוּל כְּתָבִי רַבְּנוּתָא כֹּל הַמְּדִינּוֹת לְגַבֵּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְדִינַת הַיָּם קָרִי לְהוּ וְצָרִיף לוֹמֵר בְּפָנֵי נְכֵתֵב וּבְפָנֵי נְחָתָם בֵּין מְבִיא בֵּין מוֹלִיף וּמֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּמְבַבֵּל לְבַבֵּל לֹא צָרִיף וְאִי אָמְרִי מְהַנִּי דְּאִי אֲתִי בְּעַל וּמְעַרְעֵר לֹא מְשַׁחֲחִין בִּיהַ עַד שְׁבִיבִיא רֵאָיָה שְׁהוּא מְזוּיָיִף וְאִם לֹא אָמַר בְּפָנֵי נְכֵתֵב

ובפני נחתם מסתמא פשר ומותרת להינשא בלא קיום ואם הבעל מערער יתקנים בחותמיו ואם עדים מערערים עליו שהוא פסול אע"פ שנותקנים בחותמיו פסול עד שיתברר דתרי ותרי גיהו ואסיק' טעמא כרבא דאמר טעמא משום קייום.

והיכא דאיכא עדים דמקימי ליה לא צריה משום לשמה אבל ליכא עדים צריה והיכי דאתנה תרי ותנהו שלוחים נמי לא צריה אבל אחד שליח ובא אחר שמסרו לו צריה ורושלמי מתוך חומר שהחמרת עליו מתחיל' שיהא צריה: לומר בפני נכתב ובפני נחתם היקלת עליו בסופו שאם בא וערער עירעורו בטל וחיזינא לגאון דאמר אם בפני נכתב ובפני נחתם ואתי בעל ומערער בעי קייום וטענותא היא פדלקמן וקיי"ל כרב אשי דאמר אפילו שמע קולמוסא או קולמוסא או קולמוסא או קולמוסא ואינו צריה לעמוד על כל אות ואות בפני כמה יתנו לה ר' יוחנן אומר בפני שנים ותניא נמי הכי המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולך ממזר דברי ר' מאיר וחקמים אומרי' אין הולך ממזר כיצד יעשה יטלבו הימנו ויחזור וינתנו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם ונדקא כהשליח פשר.

אבל אם היה גנב או גזלן לא ומסתברא דפלוגתא משום דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ובעינן קיום ב"ד אבל היכא דלא בעי השליח למימר פשר ועד אחד סגינא ונדקא למ"ד עידי מסירה פרתיה אבל למ"ד עידי חתימה פרתיה לא צריה כלל וכי מפקינן גיטא מקינים ליה בחותמיו וכשר ושרי' והיכא דאין עדים מצויין לקיימו וכו' בתשו' לרב אלפס המביא גט והניחו זקן או חולה נותנין לה בחזקת שהיא קנים ונדקא חולה שרוכב חולים לחי' אבל גוסס שרוכב גוססין למיתה לא יתבינו ליה בחזקת שהיא קנים ומסתבר' מדאיצטריה למעוטי הניחו גוסס ש"מ דגוסס דיהב לאיתתיה גיטא מעליא הוא וכדתניא במסכת שמחות הגוסס הרי הוא פחי לכל דבריו ואפילו נשתתק כדאיתא בכתב גיטין ושטרות ונדקא גוסס אבל זקן לא שניא הגיע לגבורות לא שני לא הגיע נותנין לה בחזקת שהיא קנים דהא מותיב לה אביי וסלקא בתיובת' ואע"ג דשני שינויא דחיקא הוא וכן פסק רבינו שמואל בן חפני וגרסי' בפירק האשה המזוזה גט לאשתו במקום יבם מהו ואסיק' תניתיה וחוששין לדבריו ולא מתנייבמת ומזוזה גט לאשתו במקום קטטא אסיקנ' נמי חוב הוא לה דאמר ריש לקיש וכו': ש"מ דאי סבירא לן דזכות הוא לה אע"ג דלא מטי גיטא לידה מגורשת וגבי עבד נמי משוחרר.

גרסי' בפירק כל הגט המביא גט בארץ ישראל ונחלה הרי זה משלחו ביד אחר את הולך גט זה לאשתו לא ישלחנו ואמר רב פהנא חלה תנו ותניא הולך גט זה לאשתו הרי זה משלחו ביד אחר את הולך גט זה לאשתו לא ישלחנו ביד אחר רשב"ג אומר בין כה ובין כה אין השליח עושה שליח ואוקימנא לברייתא פלישנא בתרא בלא חלה באת הולך ונחלה שאני איכא מ"ד הולך משלחו ביד אחר: ואע"ג דלא חלה את הולך לא ישלחנו ביד אחר אא"כ חלה או נאנס כרשב"ג דמסקינן דסתם מתניתין פנותיה ולא איכפת לן פמחלוקת דבריית' וכן דעת רב אלפס ומסתברא דניחא לאוקמה בפני דאת הולך ונחלה שאני ורבנן מלאוקמה בפירוקא בתרא ואלק' דרשב"ג הילכף חלה אע"ג דאמר ליה את הולך משלחי ביד אחר פסתמא דמתני' את הולך ולא חלה דברי הכל אין השליח

עושה שלים בהולך ולא חלה פליגי וקי"ל פּרפּנּוּ וּאוֹתְבִינוּ עֲלֶיהָ מִיָּהָא דְתַנּוּ אָמַר לְשָׁנִים
תָּנוּ גַט לְאִשְׁתּוֹ אוֹ לְשִׁלְשָׁה כְּתָבוּ וּתְנוּ הָרִי אֵלּוּ יִכְתְּבוּ וְיִתְּנוּ וְהָתָם הוֹלֵךְ הוּא.

ול"ש חלה ול"ש לא חלה לא משוי שלים ואבני ורבא מתרצי לה דהתם טעמא מאי משום
ביזיון דבעל ורבא אמר משום דמילי נינהו ש"מ דסביר' להו היכא דליכא ביזיון דבעל
לא קפיד ולא מילי נינהו כגון הולכת גט וקבלתו משוי שלים אע"ג דלא חלה פרפננו והא
דתננ' ושילח מלמד שהשלים עושה שלים מסתברא אליבא דרבננו הוא ואע"ג דלא חלה
והילכתא פנותיהו וכן פסקו בעלי מתיבתא' ור"ח ז"ל ושלחות דקידושין נמי שלים עושה
שלים לקבלה ולהולכה אע"ג דלא חלה דומיא דגירושין ומדקאמר אדאבני ורבא מאי
ביניהו.

א"ב שלים מתנה ולא קאמר א"ב שלים קידושין ש"מ דבקידושין ליכא טעמא דביזיון
ודכ"ע משוי שלים ור"ש פ' שלים מתנה שאמ' לעדים כתבו שטר מתנה לפלו' והמקבל
נותן ש"כר וליכא ביזיון אבל בגט עליו לכתוב הגט ואיכא ביזיון שאינו יודע לכתוב הא
הגט לפירוש דיליה קשיא דאמרין.

לעיל דילמא אקנוי אקני רבננו ליה. ש"מ האשה נותנת ש"כר ומסתברא כר"ח שפירש
שאין רצונו לגלות אלא להם ובמתנה ליכא קפידא וכן בקידושין וקי"ל פּרפּנּוּ וּאוֹתְבִינוּ
מתנה הרי הוא פגט ואין יכול לעשות שלים וכתבי פיירש שלים מתנה להוליה מתנה
לאהובו או לקרובו ולמ"ד משום ביזיון איכא.

דבהאי ניחא ליה טפי מד"א מילי מתנה הרי הוא פגט פאומר הולך גט זה דמצי משוי
שלים ולא נהירא לן ומסתבר' מדלא קאמר שלים מְכַר ש"מ פּינּוּ דְשֵׁטֶר מְכַר לֹא קִנְהָ עַד
שִׁיתָן דְּמִים קִיבֵל דְּמִים וְאָמַר כְּתָבוּ שֵׁטֶר מְכַר לְפָלוּ' מְשׁוּי שְׁלִיחַ וְה"ה בְּמִתְנָה בְּקִנְיָן
דְּכִינּוּ דְּעִיקָר הַמַּעֲשֵׂה בְּדָמִים וּבְקִנְיָן הִנְהוּ מִלִּי מִמְסָרָן לְשִׁלְיָם דְּלֹא אֵלִימִי כּוֹלִי הָאֵי וְכַתְּבִי
ר"ח היכא דמשלחו ביז אחר בארץ ישראל לא צריך בי דינא במדינת הים צריך בי דינא
ושלחו מתם בין בפניו בין שלא בפניו ומסתברא במדינת הים וארץ ישראל לענין הולך
ואת הולך פי הדדי נינהו והיכא דיהב בעל רשות לשלם ליהוי שליחא אחריא ושלוחא
שליחא אחריןא עד דמטי גיטא לידה ונדאי משוי שלים ושליח שלים עד דמטי גיטא לידה
ובלבד שיהא הבעל קיים ואי מית חד משלוחיו והבעל קיים לא חיישינן פדאמר בסוף
פרק קמא בי מטית התם שוית שלים להולכ' עד דמטית התם לא חיישינן למיתת שלים
קמא דכולהו מחמת הבעל קא אתו מכח' איתיה לבעל איתנהו לכולהו ורבננו האי גאון
כתב בתשוב' פּינּוּ דְּמִשְׁנֵינּוּ בִּיהָ כְּפָה שִׁינּוּיִי וּמִקְלָתָא דְּאִסּוּרָא לְחוּמְרָא עֲבָדִינּוּ וְתִיקְנוּ
רַבְּנָן לְרַוּוּחָא דְּמִקְלָתָא לְאִסּוּרֵי מִסְפִּיקָא וְלִימָא בְּעַל לְשִׁלְיָם אִית לָהּ לְשׁוּי שְׁלִיחַ'
ושליחא דשליחא עד דמטי גיטא לידה אבל אליבא דהילכתא כדפרישי' ושליח שלא ניתן
לגירושין לא משוי שלים והוא דאמ' לה אי לא מפייסינא עד תלתין יומין ליהוי גיטא
אזל פייסה ולא איפייסה אמר ר' יוסף מי יתב לה תרקבא דדיגרי ולא איפייסה אלמא
קסבר אין אונס בגיטין וכן הילכתא וטעמא בכתובות משום צנועות ומשום פרוצות
ואיתשיל קמי ריש גלותא יש אונס בקידושין או לא ולא איפשיט וגרסינן בירושלמי
סדר סמפון כ' הוא אנא פלן בר פלן מקרא ליה כו' איבע לו אונס ר"י אמ' אונסא כמאן
דלא עבי רשב"ל אמר אונס כמאן דעבד אליבא דרשב"ל איך בעי למיכתב אי אתי יום

פָּלַן וְלֹא הָיִיתָ פְּנִיסָה לִי לֹא יְהוּי לִיךְ עָלַי כְּלוּם ר' יוֹחָנָן כַּד מָה פִּקְד לְבִנְתֵיהָ דְהוּוּן עֲבָדִין שְׁמָא יַעֲמֹד ב"ד אַחַר וְיִסְבֹּר דְכֻוֹתֵיהָ וְנִמְצָא בְּנֵיו בְּאִין לִידֵי מַמְזֻרוֹת: גְּרָסִי בְּפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהִגִּיעַ בְּשָׁלִיחַ אוֹ שְׁשַׁלַּח אַחֲרֵיו שְׁלִיחַ וְאָמַר לוֹ גֵּט שְׁשַׁלַּחְתִּי לָךְ בְּטֵל הָרִי הוּא בְּטֵל קָדָם הוּא אֶצֶל אִשְׁתּוֹ אוֹ שְׁשׁוֹלֵחַ אֶצְלָה שְׁלִיחַ וְאָמַר לָהּ גֵּט שְׁשַׁלַּחְתִּי לָךְ בְּטֵל הוּא הָרִי זֶה בְּטֵל וְאִם מִשְׁהִגִּיעַ גֵּט לִידָה אֵינּוּ יָכוֹל לְבַטְלוֹ וְהִכָּא דְשׁוּי תְּנַאָה בְּגִיטָא אִי מְצִי לְבַטּוּלֵי מְקָמֵי דְלִיקָמֵי תְּנַאָה פְּתִיבִין לְעֵיל בְּאוֹת תְּנַאָיִן ת"ר בְּטֵל הוּא אִי אִיפְשִׁי בּוֹ דְבָרֵיו קִיָּמִין פְּסוּל הוּא אֵינּוּ גֵּט לֹא אָמַר כְּלוּם אָמַר אַבְיֵי נִקְטִינָן שְׁלִיחַ מִתְּנֵי כְּשִׁלִּיחַ הֵגֵט לְמֵאֵי נִפְקָא מִיְנֵה לְהוֹלֵךְ לֹא כְּזִכִּי וּמִדְאָמַר הָא מִילְתָּא בִּי מְצַעֵי דְבַטְלֵי ש"מ הָא מִתְּנֵי קָאֵי כְּדִפְרִי בְּזִכִּי וְתוֹ לֹא סָלְקָא דַעְתָּן כְּדִפְרִישׁוּ רַבְּנֹתָא, קִשְׁיָא הִילְכְתָּא אֵהִילְכְתָּא.

הָכָא נִקְטִינָן כְּאַבְיֵי דְהוֹלֵךְ לֹא כְּזִכִּי דְמִי וּבְפֶרֶק הַתְּקַבֵּל פְּסָקֵי הִילְכְתָּי כְּרַבָּא דְאָמַר חוֹלְצָת אֵלְמָא מְסַפְקָא לִיהָ אִי הוֹלֵךְ כְּזִכִּי אוֹ לֹא וְקִי"ל בְּכָל דְּנִקְתָּא הִלְכָה כֵּר' מְחַבְרֵיו וְהִל"ל הֵתָם מְחַלְוֹק' בְּגֵט כְּפֹה מְחַלְוֹקָת בְּמִתְּנָה אֶלְא לֹא ש"מ כְּדִפְרִי וְהִילְכְתָּי הִכָּא דְאָמַר בַּעַל לְשָׁלִיחַ זְכִי אֵינּוּ יָכוֹל לְבַטְלֵי הַשְּׁלִיחוֹת וְכֵן מְצַאֲתִי לְבַעַל מְתִיבְתָּא עֲתִיקָת לְמֵאֵי נִפְקָא מִיְנֵה לְהוֹלֵךְ לֹא כְּזִכִּי שְׁאָם אָמַר לְשָׁלִיחַ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתּוֹ רְצָה לְבַטְלוֹ מְכָלֵל דְאִי אָמַר לִיהָ זְכִי זֶה לְאִשְׁתִּי אֵינּוּ יָכוֹל לְבַטְלוֹ וְזוֹ הוֹרִית רַבִּי וְאָבִינּוּ רֹאשׁ יְשִׁיבָה גְּאוֹן יַעֲקֹב שְׁעַר יְשִׁיבָה שֶׁל יָמִין וְהוֹרָה תִּיקוּן שְׁלֹא יְהֵא הַבַּעַל יָכוֹל לְבַטְלֵי גֵּט אִשְׁתּוֹ וּמְסַפְרָא דְכִיּוֹן דְאָמַר זְכִי וְהֵאשְׁתָּה רְצוּנָה לְקַבֵּל כְּאֵלוֹ אָמַר הָאשָׁה הַתְּקַבֵּל אֲבָל בַּעַל כְּרַחֵם אֵינָה מִתְּגַרְשָׁת וְאָמַר רַב שְׁשֵׁת מְקַבֵּל מִתְּנָה וְכו' כְּדַכְתַּב בְּמִתְּנָה.

אָמַר רַב שְׁשֵׁת וְאָמַרִי לָהּ בְּמִתְּנֵי גֵּט זֶה לֹא יוֹעִיל לֹא יַעֲזוּב לֹא יִתִּיר לֹא יִשְׁלַח לֹא יִגְרֹשׁ יְהֵא חֲרָס יְהֵא פְּחָרָס דְבָרֵיו קִיָּמִין וְהָרִי הוּא חֲרָס דְבָרֵיו קִיָּמִין אֵינּוּ מוֹעִיל אֵינּוּ מִתִּיר וְכו' חֲרָס הוּא הָרִי הוּא פְּחָרָס לֹא אִם' כְּלוּם אִיבְעָיָא לְהוּ חוֹזֵר וּמְגַרֵּשׁ בּוֹ אוֹ אֵינּוּ חוֹזֵר וּמְגַרֵּשׁ בּוֹ רַב נַחְמָן אִם' חוֹזֵר וּמְגַרֵּשׁ בּוֹ וְקִי"ל כְּנוֹתֵיהָ וְהָא דְגְרָסִי בְּפֶר' הָאוֹמֵר לְחַבְרֵיו צֵא וְקַדֵּשׁ לִי הָאוֹמֵר לְאִשְׁתֵּי הָרִי אֵת מְקוֹדֵשֶׁת לִי לְאַחַר ל' יוֹם וְכָא אַחַר וְקִיָּדֵשָׁה וְכו' לֹא כָּא אַחַר וְקִיָּדֵשָׁה וְחֹזֵר בּוֹ מֵהוּ.

ר' יוֹחָנָן אָמַר חוֹזֵר וְקִיָּמָא לֹן כְּנוֹתֵי דְאִתִּי דִּיבּוּר וּמְבַטֵּל דִּיבּוּר. וְאֵע"ג דְאִיכָּא נְתִינָת מְעוֹת לִיד הָאשָׁה כְּמַעֲשֵׂה דְמִי הֵתָם דִּיבּוּר וְדִיבּוּר וְאִתִּי דִּיבּוּר וּמְבַטֵּל דִּיבּוּר הָכָא נְהִי דְבַטְלִיָּה מִתּוֹרַת שְׁלִיחַ גִּיטָא לֹא בְּטָלִיָּה וְש"מ דְּכָל שְׁלִיחַ קוֹדֵם שְׁלֹא נַעֲשֵׂה יָכוֹל לְבַטְלוֹ דְאִתִּי דִּיבּוּר וּמְבַטֵּל דִּיבּוּר וְרַבְּנֹת' אָמַרִי דְאִפִּי שְׁלִיחָא בְּקִנְיִין לֹא עֲדִיף מִנְתִּינָת מְעוֹת לִיד הָאשָׁה דְלֹא מַעֲשֵׂה הוּא וְקִנְיִין נְמִי לֹא מַעֲשֵׂה הִיא וְהָא דְתֵנּוּ וְכֵן הִיא שְׁנִתְּנָה רְשׁוּת לְשִׁלּוּחָהּ לְקַדֵּשׁ וְחֹזְרָה בָּהּ דְחוֹזְרָת אִפִּילוּ בְּקִנְיִין הוּא וְכֵן בְּגֵט אִם עָשְׂתָה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ בְּקִנְיִין חוֹזְרָת קוֹדֵם שְׁנַעֲשֵׂה הַשְּׁלִיחוֹת דְּכָל מַעֲשֵׂה שְׁאִין בּוֹ גָּמַר אֵינּוּ מַעֲשֵׂה וְקִנְיִין לְשָׁלִיחַ כְּנִתְּנֵי גֵּט לְשָׁלִיחַ דְּכַמָּה דְלֹא מְטָא גִיטָא לִידָה דִּיבּוּר וְדִיבּוּר הוּא וְהִכִּי מְסַפְר כַּדפ' לְעֵיל כְּמַעֲשֵׂה מְשִׁי דְמִי.

כְּדָאֵמַר גְּבִי מְחַשְׁבָּה דְטוֹמָא' בְּרֵאשׁוֹנָה הִנֵּה עוֹשֵׂה ב"ד בְּמְקוֹם אֶחָד וּמְבַטְלוֹ הִתְקִין רַבְּנֵי שְׁלֹא יְהוּ עוֹשִׂין כֵּן מְפִנֵי תִיקוּן הָעוֹלָם וְאִיתְּמַר בְּפִנֵי כְּפָה מְבַטְלוֹ. רַב נַחְמָן אָמַר בְּפִנֵי שְׁנַיִם וְרַב שְׁשֵׁת אָמַר בְּפִנֵי שְׁלֹשָׁה וְקִי"ל כְּרַב נַחְמָן ת"ר בְּטָלוּ מְבוֹטֵל דְבָרֵי ר' וְא"ר אָמַר לְעִשְׂרָה כְּתִבוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי יָכוֹל לְבַטְלֵי זֶה שְׁלֹא בְּפִנֵי זֶה וְאָמַר רַבָּא אָמַר רַב נַחְמָן

הלקה כר' בשמיהן ולא אמרי' מה פח ב"ד יפה אלא במקומו אבל לאיסורא לא ובחלוקת השותפין פרישנא לה וכיון דקיי"ל כר' באמר לעשרה הוא הדין לכולכם דכי קא מיבעיא לן אליבא דרשב"ג והילכף לא שנא פולקם ולא שנא אמר לשנים לא שנא עידי פתיבה ול"ש עידי הולכה יכול לבטל זה שלא בפני זה דכולהו חד טעמא נינהו והרב המחבר פתב הילכת' אמר לשנים תנו גט אינו יכול לבטלו ולא נהירא לן ומימא לן פאפני דאמר גלוני דעתא לאו מילתא היא ולעולם אינו בטל עד שיאמר בפניהם גט שנתתי לה בטל הוא: ירושלמי עשה שלים להוליה את הגט צריף ליתנו לה בפני שנים ואין השלים עולה משום שנים עשה שלים להולכה גט אפה צריף להחזירו בפני שנים ואין השלים משום שנים הלה השלים לבטל את הגט צריף לבטלו בפני שנים והשלים עולה משום שנים ש"מ אין ביטול מועיל בלא עדים והשלים נאמן כדגרסינו בגמ' דילן השליש נאמן משניהם אימתי בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו אבל אין השלישות יוצא מתחת ידו הרי הוא כשאר כל אדם והכא פרכי' ונהימניה לשלים מי קא נפיק גיטא מתותי דיה דליהמניה וש"מ מדקאמר אין השלים עולה במקום שנים אבל בעד אחד עולה.

ש"מ שלים נעשה עד כדגרסינו בפ"ב דקידושין והלכה שלים נעשה עד. דאמר רבא אמר רב נחמן אמר לשנים צאו קדשו את האשה הן הן שלוחיו הן הן עדי וכן בגירושין וכן בדיני ממונות וכדאיתא התם וכתב בעל הלכות אי בטלי לגיטא קמי סהדי ואזל שלים ויהבי' לאיתתא ואזלת ואיקדשא לגברא אחרינא פיון דגיטא בטולי בטליה הנה לה פאשית איש ואין קדושין תופסין בה ולא צריכא גיטא מיניה ושריא לבעלה קמא ואי אינסיבא אסורה לבעלה קמא.

דכיון דלרצונה נבעלה הויה לה בעילת זנות ואסירא ליה כדגרסינו והיא לא נתפשה אסורה כו' וכשם שאסורה לבעל כה אסור' לבעל ונפקא מגברא קמאה ושריא לעלמא ומסתב' דווקא דידעה ואינסיבת' הא לא ידעה אונס הוא ושריא לגברא קמא: גרסינו בפ' פיצד המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב ובפני נחתם לא ישא את אשתו: גרסינו בפ' המביא הכל כשרין להביא את הגט חוץ מחרש שוטה וקטן והסומא והנכרי ואסיק' סומא דפסול דווקא בחוצה לארץ דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי אמר אבל בארץ ישראל כשר אע"ג דלא ידע לה אלא בטביעות קלא: צרפ' מיהו טביעות קלא בעי' ודווקא מנה שלים שיודעה ומכירה אבל אי לא ידע לה פלל פסול וכדאמ' לקמן ההוא דשדר גיטא לדביתהו ואמ' ליה שליחא לא ידענא לה.

אמר ליה כי מטית התם כו' ש"מ דעל ידי שאלה והגדת אחר לאו פלום הוא וסומא דפסול דלא מצי למימ' בפני נכתב ובפני נחת' ולא דייק לן ומסתברא דבהגדה נמי סגי' ע"י עדים והוא עובדא הכי הנה ואי הנה אמר ליה זיל שייילי' ע"י סהדי לית דינא ולית דיינא ובחוצה לארץ נמי פקח ונסתמא דמצי אמר כשר אבל פקח ונתחרש ושוטה וקטן כוליהו פסילי עד שיהא תחילתו וסופן בכשרות דלאו בני ידיעה נינהו והא דכתב בחיבור הרב ליתיה ואמר ר' יוחנן אין העבד נעשה שלים לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין: ירושלמי עבר וקיבל ר' יעקב בשם ר' הושעיא מעשה הנה וכהנת היתה ולא חשו חכמים משום ריח הגט ואמר ר' יוחנן נראין דברים שהעבד מקבל גט חבירו מיד רבו של חבירו: קיירא בעו רבנן קומי ר' חנניא גאון בכלה רבתי נכרי לאו בר שליחות הוא

מהו למכרָיָה לגיטָא בַּחַד מְנָא וּמִמָּר לְגוּי אַמְטָיָה לְהַאי מְנָא לְפָלוּ יִשְׂרָאֵל וְלִיתְבִּיה
לְאַיְנְתִּיה וְאָמַר לְהוּ רַבְּנָן בְּיַד גּוּי כָּלֵל לָא וְרַבְּנָן דְּהַשְׁתָּא קְאָמְרִי דִּאֲע"ג דְּאִיְתִי גּוּי
לְגִיטָא וְנִהְבִּיה לְיִשְׂרָאֵל וְהָהוּא יִשְׂרָאֵל יְהִבִּיה בְּעֵידי מְסִירָה לְאַיְתִּיה לְכַתְּחִילָה לָא
מִיְנִסְבִּינָן לָהּ דְּנִכְרִי לָאוּ בְּעַל בְּרִית הוּא וְאִי אִיְנְסִיבָא לָא מְפָקִינָן לָהּ מְשׁוּם דְּר' שְׁמַעוֹן
דְּאָמַר אַף אֵלוּ פְּשִׁירִין וְאָמַר ר' זִירָא ר' שְׁמַעוֹן אֲזִיל לְשִׁטְתִּיה דְּר' אֶלְעָזָר דְּאָמַר עֵידי
מְסִירָה פְּרִתִי וְקו"ל הִלְכָה כִּר' אֶלְעָזָר וְאֲנִי דְּכַתְּבִינָן דְּר' אֶלְעָזָר אִפִּי לְכַתְּחִילָה מְכָשֵׁר
מְסַתְּבָר' הֵכָא נְמִי אִם נִתְגַּרְשׁ' תִּינְשָׂא לְכַתְּחִילָה בְּעֵידי מְסִיר' אַף הַנְּשִׂים שְׂאִין נְאֻמְנוֹת
לוֹמַר מַת בְּעִלָּה נְאֻמְנוֹת לְהִבִּיא גִיטָא מַה בֵּין גִּיטָא לְמִיתָה כֵּת' מוֹכִיחַ וְדוֹקָא בְּחוּצָה
לְאַרְז.

דְּאִי אָתִי בְּעַל וּמְעַרְעֵר לָא מְשַׁחֲחִינָן בִּיה מִהִמְנִיָּה .

אָבֵל בְּאַרְז .

דְּאִי אָתִי בְּעַל וּמְעַרְעֵר מְשַׁחֲחִינָן בִּיה לָא מְהִימְנִי כְּדֹא וְקָמָה אַבְיִי מִיָּהָ שְׁמַעִינָן דְּאִי אָתִי
בְּעַל וּמְעַרְעֵר לָא בְּעֵי קִיוּם וְלָא מְשַׁחֲחִינָן בִּיה עַד שְׂיָבִיא רְאָיָה שְׁהוּא מְזוּיָיָר: יְרוּשְׁלַמִּי
וְאִפִּי בְּכַתֵּב וְלֹא מִפִּיָּה מְאֻמִּינִים אוֹתָהּ שְׂאִילוּ לָא אָמַר בְּפָנֵי נְכַתֵּב וּבְפָנֵי נְחָתָם אַף אִי
אִתָּה מִתִּירָה לִינְשָׂא אִתְּיָה כְּדִר' אָבִין דְּאָמַר אִינוּ חֲשׂוּד לְקַלְקֵלָה בִּידי שְׁמִים בְּבֵית דִּין
חֲשׂוּד לְקַלְקֵלָה שְׁמַתוּף שְׁהוּא יוֹדַע שְׂאִם בָּא לְעַרְעֵר עֵירְעוּרוֹ בְּטַל אַף הוּא מְחַתְּמוּ בְּעֵדִים
כְּשִׁירִין: הָאֲשָׁה עֲצָמָה מְבִיאָה גִיטָא וּבְלִבָּד שְׁתָּהָ צְרִיכָה לוֹמַר בְּפָנֵי נְכַתֵּב וּבְפָנֵי נְחָתָם
וְאוֹקִימ' דְּאָמַר לָהּ הֵנִי אֵת שְׁלִיחַ לְהוֹלֵכָה עַד דְּמְטִיחַ הֵתָם וְכִי מְטִיחַ הֵתָם אִימְרִי קָמִי בִּי
דִּינָא בְּפָנֵי נְכַתֵּב וּבְפָנֵי נְחָתָם וּא"נ בְּפָנֵי נְכַתֵּב אָבֵל לָא בְּפָנֵי נְחָתָם כּוּלְהוּ פְּסִילִי כְּדַתְּנָן
כְּרִישׁ פִּירְקִין תְּנִינָא וְאִי לִיתָה לְשְׁלִיחַ שְׁיַחְזוֹר וְיִתְּנֵנוּ לָהּ אִפִּי נִישְׂאָת תַּצָּא וְאֲע"ג דְּלִיכָא
בְּעַל דְּמְעַרְעֵר וְהָא דְּאָמַר הֵנִי לָא הִנְצָרְכוּ לְהַחְמִיר עָלֶיהָ אֶלָּא לְהַקֵּל עָלֶיהָ וְאוֹקִימָנָא
בְּשִׁנְיָשְׂאָת וְלֹא מְחַמְרִינָן עָלֶיהָ לְאַפּוֹקָה בְּשִׁנְתְּקָיִים בְּחוֹתְמֵי כְּדַתְּנֵי עָלֶיהָ דְּהָיָא נְתַקְנִים
כְּשֵׁר הָא לָאוּ הֵכִי מְפָקִינָן לָהּ וְדוֹקָא דְּלִיתְנָהוּ לְעֵדִים אִי נְמִי דְּלִיתְנָהוּ לְגִיטָא אָבֵל אִיתְנָהוּ
לְעֵדִים וְאִיתְנָהוּ לְגִיטָא קו"ל כְּחַכְמִים דְּאָמַר יַחְזוֹר וְיִתְּנֵנוּ לָהּ בְּפָנֵי שְׁנִים וְיֹאמַר לָהּ בְּפָנֵי
נְכַתֵּב וּבְפָנֵי נְחָתָם וְלַעֲנִין בְּנִיָּה הוּוּ סְפַק מְזוּרִים דְּלֹא אִיתְּבָרַר דְּלֹא נִתְּבָרַר דְּהֵנִי גַט מְזוּיָר
וְלֹא שְׁנַכְתֵּב שְׁלֹא לְשָׂמָה וְחֲשָׁשָׂא הוּא וְהֵנָּה פְּסוּלִי דְּקַתְּנִי בְּהוּ פְּסוּל כְּגוֹן הָהוּא דְּרִישׁ
פִּירְקוֹן תַּצָּא וְהוֹלֵד מְזוּר וְאָסוּר בְּמִזְזוֹת וּבְכַת יִשְׂרָאֵל וְלִיכָא גַט פְּסוּל וְהוֹלֵד כְּשֵׁר לְבַד
מִהֵנִי דְּמִנִּין גַּבִּי גִיטִין פְּסוּלִין וּמְקָשִׁי וְתוּ לִיכָא וְהָא אִיכָא גַט יִשְׁן הֵתָם תִּינְשָׂא לְכַתְּחִילָה
הֵכָא דִּיעֲבַד ש"מ דְּלִיכָא גַט פְּסוּל וְהוֹלֵד כְּשֵׁר אֶלָּא הֵנִי דְּמִנִּין וְשְׁמַעִי נְמִי דְּכָל דְּתַנִּין
פְּסוּל אִם נִישְׂאָת תַּצָּא בְּר מִהֵנִי לָאוּ לְמִימַר דְּהֵנָּה דְּקַתְּנִי בְּהוּ פְּסוּלִין כּוּלְהוּ מְזוּרִין נִינְהוּ
אֶלָּא דְּלֹא הוּוּ כְּשִׁירִין וְאִיכָא דְּהוּוּ מְזוּרִים וְאִיכָא מִינִיָּהוּ סְפַק מְזוּרִים וְכַתֵּב ר"ח אִיכָא
מ"ד קו"ל כִּר' מְאִיר בְּהַמְשָׁנָה מְמַטְבַּע שְׁטַבְעוֹ חַכְמִים בְּגִיטִין דְּלֹא חִלְקוּ חַכְמִים אֶלָּא
בְּהֵאִי דְּהָא קִיָּמָן סִהְדִי בְּנִפְשֵׁיהוּ דְּאִיתְנָהוּ לִיה לְגִיטָא וְצָרִיף עֵינִין בְּהֵנִי מִיָּלִי דְּכַתֵּב רַב
אֶלְפִּס דְּהָא גַבִּי שְׁלוּם מְלָכוֹת הָיָה סוֹבֵר וְכַתֵּב בַּע"מ דְּהָא מְשַׁנֵּי הֵתָם תַּצָּא וְאָמְרִי עָלֶיהָ
זוּ דְּבָרִי ר' מְאִיר אָבֵל חַכְמִי אומ' הוֹלֵד כְּשֵׁר וְהָא לְאַחַר שְׁלֵמְדוֹ לְרַבָּה פְּסוּל מְשׁוּם גְּזִיר' שְׂמָא
יַחְזוֹר דְּבָר לְקַלְקוּלוֹ וְאִם נִישְׂאָת לָא תַּצָּא וְחִזִּי לְתַשׁוּבַת רַב הָאִי לְעֲנִין הָיָה סוֹפֵר
בְּמִזְזָח וְכַתֵּב בְּמַעְרַב לָא תִינְשָׂא לְכַתְּחִילָה וְאִם נִישְׂאָת לָא תַּצָּא.

ואיכ' לעיינוני בקהני דגמר' דפסילי משום דגזירה שמא יקטום וכגון מחתם לכתחילה קרוב או פסול וכגון גזירה טופס אטו תנרף מאי דינייהו וכתב אחד מן המתכרי' הא ידעינו דכל פסלות שהיה גזירה לכתחילה לא תינשא ואם נישאת לא תצא כמו שמפורש בסוף המס'.

ומסבר' דלא אמ' רב אלפס אלא בקי' הגט דאיכא חששת פסלות בגוף הגט. אבל במקום דליכא פסלות בגופו הוולד פשר נודאי כגון שלום מלכות וזולתו: גרסינו בפ' התקבל האומר התקבל גט לאשתי או הולד גט לאשתי אם רצה לחזור ויחזור האשה שאמר' התקבל לי גטי אם רצה לחזור לא יחזור לפיכך אם אמר הבעל אי איפשי שתקבל לה אלא שתוליך לה וכן לה אם רצה לחזור ויחזור רשב"ג אומ' אף האומ' טול לי גיטי אם רצה לחזור לא יחזור ת"ר טול לי יהא לי בינך פולן לשון קבלה הו ובנוסחא דילן שא לי ירושלמי אמר ר' חנינא הלכה כרשב"ג הוא שא לי הוא טול לי הוא יהא לי בינך חד בר נש שלח גיטא לדבייתהו אמר ליה יהא לי בינך אמתא עובדא קומי רב אמר אם רצה לחזור לא יחזור מהו פליג שניא היא בינך שניא הוא יהא לי בינך.

ההיא איתתא דקא לישא ואמרה ליהוי בינך והילכתא איש ואשה נעשין שליח לקבלה ולהולכה וה"ה שנעשין שליח לקידושין לנתינה ולקבלה ונקטינו משמע בעל שאמר לשליח התקבל או הולד או הילד והאשה לא עשאתו שליח אם רצה לחזור ולבטלו בטל דחוב הוא לה ואין חבין לו לאדם אלא בפניו אבל משהגיע גט לידה מגורשת וחיובא למאן דכתב דאי אמר ליה תן או זכי פנין דחוב הוא לה ליתיה לשליחות פלל ואפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת ולימה דמתני' דקתני האומר תן גט זה לאשתי ושטר שיחזור זה לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור ויחזור חוזר אבל לא רצה הגט גט ואנו פתבינו לעיל דהיכא דאמר הבעל זכי אינו יכול לבטלו אם האשה רוצה לקבלו ואם האשה עשאתו שליח לקבלה ואמר לו הבעל התקבל או הולד קיי"ל פזכי הוא וכיון שקיבלתו השליח בעדים מגורשת ותן לה קיי"ל כל האומר תנו פאומר זכו אבל אמר הולד לה מספקא לן אי פזכי או לא ומחיים אינה מגורשת עד שיגיע גט לידה ואם רצה לחזור אינו חוזר ואם מת הבעל ולא הגיע גט לידה חולצת ולא מתייבמת ודוקא דאמר ליה הבעל סתמא אבל אמר ליה אי איפשי שתקבל לה אלא הולד לה ותן לה עקר ליה לשליחות האשה ואם רצה הבעל לחזור יחזור.

וכן האשה שאמרה התקבל לי גיטי רצתה לחזור חוזרת קודם שקיבלתו השליח דאמי דייבור ומבטל דייבור ת"ר טול לי שא לי יהא לי בינך פולן לשון קבלה הו. וכתב ר"ש בן חפני חמשה ענינים בקבלה אחד צריכה האשה להיות גדולה ולא קטנה פדתנו קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה ב' שתאמר בלשון קבלה צריכה עדים בשעת השליחות פדתנו האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי פתי עידים.

ג' שיאמר בפנינו אמרה כו' ד' שיתרצה הבעל בשליחות אבל אי אמר אי איפשי שתקבל לה בטל ה' שלא תקבלנו מיד שליח בעלה: כרב דאמר אין האשה עושה שליח לקבל גיטה מיד בעלה ובעל מתיב הכין סבירא ליה וקאמר דכל רב ור' חנינא הלכה כרב ור"ח ורב אלפס סבירא להו כר' חנינא דרב לגבי ר' חנינא תלמיד הוא פדכתב בהלכות גדולות ואייתי סייעתא מדאמר רב נחמן אם איתה לדר' חנינא עבדנא ביה עובדא ואמר ליה אם איתה לדר' חנינא עבדנא ביה עובדא והא לא חזרה שליחות אצל הבעל ומדלא איסתפקא

ליה אלא משום דלא חזרה שליחות אצל הבעל מכלל דאיפשיטי להו לכולהו דהלכה כר' חנינא ומסתברא דהאי טעמא קלישא הוא חדא דאי פשיטא ליה דהלכה כר' חנינא לא הנה קאמר אם איתא לדר' חנינא עבידנא בה עובדא ומדקאמר הכי ש"מ דמספקא ליה ועוד דעביד בה עובדא התם הוא משום דליכא ביניון דבעל דהא לא קיבלה לגיטא משום דקליש' הוא ורב נחמן אמר משום תצרה הבאה לאחר מיפן לא הנה חייש כר' חנינא אבל הכי דאיכא ביניון חיישי.

ורב אלפס בסוף גמרא דהמביא בתרא דסבירא ליה כרב דקא פסיק שינויא דמשנינו פויתיה והילכ' מספקא לן אי כרב או כר"ח וספיקא הוא ולחומרא מיהו היכא דקדמה איהי ושניא שליח מעיקר' משוונה שליח דטעמ' מאי משום ביניון דבעל הכי לא ידעה בשליחו דבעל דהא קדמה לי ואית דמפר' דקדמה איהי ושונה שליח קודם שיבוא הגט מיד הבעל ליד שלוחו ביניון דבעל איכא תצרה הבאה לאחר מיפן ליכא אי נמי דאמר ליה בעל לשליח תן לה או לשלוחה ואי משום ביניון ליכא ואי משום תצרה הבאה לאחר מיפן נמי ליכא דכי הכי דליכא למיגזר בהאשה מקבלת מיד שליח בעלה דכינן דשליח נותנו לה מדעת הבעל לא דמי לתצרה הבאה לאחר מיפן הכא נמי ל"ש: וירושלמי אשה עושה שליח לקבל גיטא משליח בעל' אתא עובד' קומי רב אמר אם רוצה לתזור לא יחזור מןחלפת השיטה דר' נחמן אמר רב הונא אני אומ' אחר הדלת הנה עומד ושמע קולה וכתב ר"ח מסתבר' דלא אמ' רב אלא משום ביניון דבעל וכתב גאון שאלה אשה שעשת' שליח וחלה אותו השליח עושה שליח אחר או דילמא עד דאמ' ליה בפ' שני שליחא בטר שליחא והיכא דשוייתה שליח להולכה ולא פירשה לו אי מציי משוי לשוויי שליח או לא אי נמי שני שני שלוחים לקבלה ואמ' להם איזה מהן שיתבענו יהא שליח לקבל' יש מן הדין אחד מהן או לא וכן אם עשתה שליח לקבלה וחסשה שמא לא ימצאנו אותו השליח ועשתה שליח אחר לקבלה מהו מי אמרינן ליתבטל הראשון או לא והסכימו סכמי הדור עמו נהי שידו פיגה לענין קבל' לענין לשויי שליח לא מציי לשויי עד דאמ' ליה בפירו' ודוקא לקבלה אבל להולכה מציי משווי שליח דהולכ' מפח בעל אתיא וכאילו בעל עצמו עצמו אלו דברי גאון ומסתבר' דבמקו' שהבעל עושה שליח ושליח עוש' שליח אף האשה עושה שליח ושליח עושה שליח ואם שילחה ב' שלוחים או שליח אחר שליח פנין דלא ביטל' בפ' קבלת השליח קבלה היא ומשהגיע גט ליד השליח מגורש' דהא שלוחה מושלח ושילחה איתרבי בין לאיש בין לאשה כדאמר בפר' האיש מקדש ובפ' המביא גט אטו שליחות מיגדה איתרבי מושלח ושילח' איתרבי אלא תרנייהו כהדדי נינהו וכו' הילכתא: איתמר הבא לי גיטי וכו' והוא אומ' הא לה כמו שהיא אמרה.

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוי אמר רב אפילו הגיע גט ליגדה אינה מגורשת דעקר ליה שליח לשליחות לגמרי דאמ' אנא שליח לקבל' הוינא להולכ' לא הוינא ודוקא דאמ' הבעל הא לה כמה שהיא אמר' הלא"ה לכשיגיע גט ליגדה מגורש' דשליח להולכה משוי ואם אמר התקבל לי גיטי ואשתה אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שהיא אמרה פנין דשליח אוסופי קא מוסר אשליחותא מספקא לן אי אדיבורא דיגדה קא סמיך ומשיגיע גט ליגדה מגורש' או אדיבורא דיגדה קא סמיך ומשהגיע גט ליגדה מגורשת ומספקא לן אי הולך כזכי כר' או כר' נתן בסוף גמרא דהמביא והילכף משום דאיסורא דאשת איש אזלינן לחומרא ואינה מגורשת עד שיעגיע גט ליגדה ואם בא לתזור אינו חוזר

ואם מת עד שלא הגיע גט לינדה חולצת: איתמר התקבל לי גיטי ואשתה אמר התקבל לי גיטי והוא אמר הולך ותן לה אמר רב הונא אמר רב נעשה שלוחו ושלוחו וחולצת אבל זכי והתקבל לה אם רצה לחזור לא יחזור והילכה אפילו לר' נתן כזכי דמי וכן הילכתא שמעינן מיהא דאי פשיטא לן דהולך כזכי וא"ל האשה התקבל משהגיע הגט ליד השליח הרי זו מגורשת הוא הדין נמי היכא דאמר תן גט זה לאשתי ושטר שיחרור זה לעבדי פנין דקיי"ל זכות הוא לעבד הרי הוא כמי שעשאו שליח לקבלה תנו נמי כזכו ומשהגיע גט ליד השליש הרי זה משוחרר כדפרי' לעיל האשה שאמרה התקבל לי גיטי צריכה שתי פתי עדים שני' שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קבל וקרע ואפ' הם הראשונים והן האחרונים או אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים ואחד מצטרף עמהן מסתברא דוקא דליתיה לשליח פשר אבל איתיה לשליח פשר נעשה לקבלה כדגרסינן בירושלמי שנים אומ' בפנינו אמרה ואין שנים אומרים בפנינו קבל וקרע והוא מודה שנים אומ' בפנינו קבל וקרע ואין שני' אומ' בפנינו אמ' והוא מודה יצטרף השליח תיפתר שיהיה קרוב הוא אמ' שהקרוב נעשה והוא הדין לפסולין שפשירין בעידי הולכה ובעידי קבלה דהא בר דעת ובר ברית הם אבל הרב הבבלי אמר נשים וקרובים ואפילו פסולין מדברי עבירה מדברי סופרי' פשירין לשליחות אבל הפסולין בעביר' מדברי תורה אם הביאו הגט פסול בד"א בשנתקיים הגט בחותמיו אבל אם לא נסמוך בו אלא על פסולין בעבירה מן התורה אינו גט וצ"ע לדבריו אי מהימני למימר בפני נכתב ובפני נחתם איתמר בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין רב הונא אומר בעל נאמן דאם איתה דלגירושין יתביה ניהליה לדידה הנה יהיב ליה רב חסד' אמר שליח נאמן דהא הימנה ואי שניתיא איתתיא שליח לקבלה ואי נמי יתביה ניהליה ככר מגורשת ומסתבר' דשליש נאמן היכא דבעל מודה השלישות אבל אמר מזניף וליכא עידי קיום אע"ג דאמר שליח פשר הוא ולגירושין נתנו לי אינו נאמן ודזיקי' נמי מינה היכא דאיתתא ליתה ביהוא דוכתא, דבעל דכולי עלמ' מודו דשליש מהימן דהא ליכא למימר אם איתא דלגירושין יתבי' ניהליה לדידה הנה יהיב ליה והנה כמ"ד לדידי יתביה ניהליה פי פליגי דאיתא בהדיה והא דמותיב רבי אבא הודאת בעל דין כמאה עדים ושליש נאמן משניהם ממשנה יתירה קא פריף דקתני זה אומר כף וזה אומר כף שליח נאמן ש"מ ולא מצוי לשנוי הא דגיטין פגון דליתה ההיא איתתא בההוא דוכתא דא"כ תרתי למה לי ומסתבר' כפסק דר' האי וכו' וכו' רבנן דבעל נאמן כר' הונא דר' חסדא תלמידא דרב הונ' הנה והא דקאמר רב אלפס דסוגיין כותיה לא בריר לן דסוגיא דשמעתא היכא דאיכא למימר טעמא דאם איתא דלגירושין יתביה לדידה הנה יהיב ליה דכולי עלמ' שליח מהימן והא דלקמן דאמ' ניהמניה לשליש משום דבעל לא קא מערער הוא ואי נפיק גיט' מתותי ידיה דכ"ע הנה מהימן שליח וכי פליגי היכ' דבעל קא מערער דר"ה סבר שליח לא מהימן אע"ג דנפיק גיטא מתותי ידיה משו' טעמא דאי איתא דלגירושין יתביה לדידה הנה יהיב ליה והלכתא כותיה ומודה רב הונא דאי אמר קמאי דידי דלגירושין יתבי' ניהליה מהימנה מגו דאי בעיא אמרה לדידי יתביה ניהליה בעל וכיון דנפיק גיטא מתותי ידיה מהימנה ולא אמרי' פנין דאיכא גט דקא מסייע מעינ' ומעינ' ש"מ היכא דלא נפיק גיטא מתותי ידה דאיתתא אע"ג דכולהו מודו לא מיגרשה אלא בעידי קבל' והיכא דקא נפיק גיטא מתותי ידה ואמר לגירושין יתביה ניהלי בעל מהימנא אע"ג דליכא עידי מסירה והכין פתב ר"ח ומסתבר'

לסבֵּרָא דילן דוקא דהיא טענה בעידי מסירה נהבֵּיה ניהליה דקי"ל עידי מסיר' פְּרַתִּי וְכִינּוֹן דְּנִפְיָק גִּיטָא מִתּוֹתֵי יָדָה אִין צָרִיךְ לְהִבְיָא רְאָיָה דקי"ל פְּרַבָּא דאמ' אוֹתִיּוֹת נִיקּוֹנוֹת בְּמִסִּיר' וְאִין צָרִיךְ לְהִבְיָא רְאָיָה הָא לֹא טענה הכי אע"ג דאיפא עידי חתימה פִּינוֹן דְּלִיפָא עִידי מְסִירָה פְּסוּל פְּדָפְס' לְעִיל וְדוֹנוֹקָא דְאִתִּי בְּעַל וּמְעַרְעַר אֲבַל הִיכָא דְלֹא קָא מְעַרְעַר וְגִיטָא נְפִיק מִתּוֹתֵי יָדָה פֶּשֶׁר וְתַנְש' לְכַתְחֻלָּה מְדַגְרְסִי הָכָא וְהִיא אִמ' נָתַן לִי וְאֲבָד הֲלֹא"ה אע"ג דְּלִיפָא עִידִים מְהִימֵן וּבִטּוּעָנָת בְּעִידי מְסִירָה נִהְבֵּיה נִיהֲלִי וְצָרִיכָא עֵיוֹנָא רַבָּה דְּאִיפָא לְמִימַר כָּל הֲגֵי מִיְלִי אֲלִיפָא דְמֵאן דְאָמַר עִידי חתימה פְּרַתִּי.

אֲבַל אֲלִיפָא דר' אֲלַעְזַר דְאָמַר עִידי מְסִירָה פְּרַתִּי דִּין שְׁלִיחַ הַמְּוֹרְשָׁה לְקַבְּלָהּ פְּדִין הָאִשָּׁה שְׂמֻקְבֵּל גִּיטָא וּבְעֵינָן עִידי מְסִירָה לְכַתְחֻלָּה וְהֵינּוּ דְאָמְרִי הָכָא קַבֵּל לָמָּה לִי כְּלוֹמַר הָרִי אָנּוּ רֹוֹאִין שְׂקִיבֵל וְהַקְרָעִים בְּיָדוֹ וְעִידִים חֲתוּמִין עָלָיו וּמְשַׁנְיִין הָא ר' אֲלַעְזַר הוּא דְאָמַר עִידי מְסִירָה פְּרַתִּי.

וְאִין גַּט כְּשֶׁר בְּלֹא עִידי מְסִירָה ש"מ דְּסוּגְיִין דְשִׁמְעָתָא קס"ד אֲלִיפָא דְרַבִּי מֵאִיר הוּא אֲבַל אֲלִיפָא דר' אֲלַעְזַר אֲפִילוּ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָה אוֹ מִתַּחַת יָד שְׁלִישׁ לְעוֹלָם אִינוּ גַּט בְּלֹא עִידי מְסִירָה כְּסִתְמָא דְמִתְנִי' שְׁנַיִם שְׂאִמְרוּ בְּפִנְיָנוּ קַבֵּל אֲפִילוּ אִיפָא עִידי חתימה: אִיְתָמַר בְּעַל אוֹמַר לְגִירוּשִׁין וְשְׁלִי' אוֹמַר לְגִירוּשִׁין וְהִיא אֲמַרָה נָתַן לִי וְאֲבָד הֲגֵי דְבָר שְׂבַעְרָנָה וְאִין דְבָר שְׂבַעְרָנָה פְּחוֹת מִב'.

וְטַעְמָא דִּידִן לְשְׁלִישׁ לֹא מְהִימֵן מִשּׁוּם דְלֹא נְפִיק גִּיטָא מִתּוֹתֵי יָדָה הָא לֹא הָכִי שְׁלִישׁ מְהִימֵן וְאע"ג דקי"ל חֲזָקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ לְחֻמְרָא אֲבַל לְקוּלָּא לֹא. וְהִלְכָּהּ אִם בְּעִלָּה פְּהֵן הוּא אִיְתָסְרָא לִיה וְלֹא מִיְשְׁתַּרְי' לְעֵלְמָא עַד דִּיהֲלִי' לִיה גִּיטָא אֲחֻרֵינָא וְאִי מְאִית בְּלֹא גִיטָא חוֹלְצָת וְלֹא מִתְיַבְמָת.

וְאִיהוּ נְמִי לֹא מְהִימֵן דְלֹא אָמַר גִּירְשָׁתִּי הָא אִם אָמַר גִּירְשָׁתִּי מֵהוּ חוֹשְׁשִׁין כְּדִאיִתָּא בְּיַשׁ גּוֹחֲלִין וְרַב אֲלָפְס לֹא אִיְתִי בְּעַל שְׂאִמְרֵי גִירְשָׁתִּי נְאֻמֵּן וְאִשָּׁה נְמִי לֹא מְהִימְנָא דאע"ג דקי"ל הָאִשָּׁה שְׂאִמְרָה לְבַעֲלָהּ גִירְשָׁתִּי נְאֻמְנָת ה"מ הִיכָא דְלִיפָא דְמִסִּיעֵי לָהּ אֲבַל הִיכָא דְאִיפָא בְּעַל וְשְׁלִישׁ דְמִסִּיעֵי לָהּ מְעִינָה וּמְעִינָה שְׁלֹא בְּפִנְיָו נְמִי מְעִינָה וְכֵן הִילְכְתָּא וְכִי מְהִימְנָא דוֹקָא לֹא יְשְׁתַּרְוֵי לְעֵלְמָא אֲבַל לְאִפּוֹקִי מְמוֹנָא מִיָּדָא דְבַעַל לֹא מְהִימְנָא וְלֹא גְבִיָּא לֹא פְתוּבָה וְלֹא תוֹסֶפֶת וְאע"ג דְאִיפָא מְדַרְשׁ פְּתוּבָה לְכַשְׁתַּנְשָׁאֵי לְאַחַר תַּטְלִי מֵהוּ שְׂפַתְב לִיכִי הָכָא לֹא שְׂקֵלָה כָּל מִידי דְהָא נְשִׁים דְמִסְרֵן פְּתוּבָה וְתוֹסֶפֶת וְשְׂרִיין לְעֵלְמָא וְאִיפָא מִד"א עִינְקָרָא גּוּבָה מִשׁו' מְדַרְשׁ פְּתוּבָה וְלֹא תוֹסֶפֶת וְלֹא אֲשַׁכְחֵן אֲלֹא חֲדָא וּפְלוּגְתָּא דְרַבְּנוֹתָא וּבִפ' הַבָּא ע"י תְּשׁוּבָה לְרַב אֲלִפ' אִשָּׁה עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ לְקַבֵּל גִּיטָא מִבְּעַל' וְלִהְבִּיא לָהּ וְנוֹתְנָה לָהּ בְּעִידי מְסִיר' וְהֵגֵט יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָה אֲלֹא שְׁלֹא נִתְקַיֵּים בְּחוֹתְמֵיו וְכָא הִבְעַל וְאָמַר גַּט מְזוּנִיף הוּא וְהַשְׁלִיחַ אוֹמַר אֲנִי הִיִּיתִי שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וְהִבְעַל מְסִיר לִי עַל דַּעַת כֵּן.

וְהַשִּׁיב הֵגֵט בְּטַל שְׁלֹא נִתְקַיֵּי בְּחוֹתְמֵיו שְׂאִין הַשְׁלִישׁ נְאֻמֵּן אֲלֹא לְאִשָּׁה: כְּשֶׁהִבְעַל מוֹדָה שְׂפַתְבוּ אֲלֹא בְּתוֹרַת פְּקוּדוֹן נִתְנוּ לָהּ אֲבַל כְּפַר בְּגַט וְאָמַר לֹא פְתַבְתִּיו אִין מִתְקַיֵּים אֲלֹא בְּעִידי חתימה אוֹ בְּעִידי מְסִיר' שְׂהַקְבֵּלֵן יָדוֹ כִּיזֵּד הָאִשׁ' וְכִשֵּׁם שְׂאִין הָאִשָּׁה נְאֻמְנָת אֲלֹא בְּעִידי חתימה אוֹ בְּעִידי מְסִירָה אִם טַעַן הִבְעַל מְזוּנִיף הוּא כְּדִאֲמַרִּי אִין הַעֲדִים חוֹתְמִין עַל הֵגֵט אֲלֹא מְפִי תִיקוֹן הָעוֹלָם דְּזִמְנָן דְּמִיְתִי סְהָדִי אִי נְמִי אֲזִלִי לְמַדִּינַת הַיָּם וְהַצָּרִיכוּ עִידי חתימה בְּמִקּוֹם עִידי מְסִיר' כִּף שְׁלוּחָה אִינוּ נְאֻמֵּן כְּשֵׁם שְׂאִם הוֹדָה הִבְעַל בְּכַתִּיב'

הגט שטען שלא נתנו לה אינו נאמן אלא היא נאמנת כדאמרין ומודה רב הונא אי אמר קמאי דידי יקהיה ניהלי מהימנא מגו דמיבעיא אמרה לדידה יתבית ניהליה פה שלוחה פשהגט יוצא מתחת ידו וטוען הבעל שלא נתנו לה אין הבעל מהימן וזה שאמרה המשנה צריכה שני כיתי עדים ושנים שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו בפנינו קיבל וקרע בפנינו אמרה הוא דצריף אבל בפנינו קבל וקרע אין צריף אלא משום שאמר וקרע אבל אם הגט מצוי ביד הקבלן לא היינו צריכין לאותן עדים שפישם שאין האשה צריכה לעידי מסירה פשהגט יוצא מתחת ידה אין הבעל מודה שכתבו פה אין שלוחו צריף עדים ואמרה נמי בעל אומר לפקדון ושליש אומר לגירושין רב חסדא אמר שלישי נאמן ואע"ג דרב הונא רביה דרב חסדא הלכה כרב חסדא וכזה הגט אם נתקיים בחותמיו לא היינו חוששין לדברי הבעל אבל פינו דאמר מזוניף הוא ד"ה בטל ואע"פ שיש בתשובות דברים שסותרין דברינו כתבנום למלאכת שמים והרב המחבר כתב היכא דיהב גיטא בידיא דשליש ואמר ליה אי לא אתינא עד זמן פלו' הב לה.

אי יהב לה בגו זימנה בטל הוא. ואי לבתר הכי פשר ומשהגיע גט לידה מותרת.

ואם מת בעלה מקמי דלימטי גיטא לידה לאחר מיתה הוא ופסול ואי לבתר הכי פשר ואי ספק זהו שאמרו מגורשת וחולצת וגט בטל דקאמר צריכה עיונא: תנו התם נערה המאורס' היא ואביה מקבלין גיטה ר' יהודא אומר אין שתי ידים זוכות כאחד אלא אבי' ולא היא.

וקי"ל כרבנן וכל שאינ' יכולה להתגרש לא ע"י אביה ולא ע"י עצמה. אתא לד"ה כדגרסינן ביבמות ושלחה מביתו מי שמשלחה ואינה חוזרת יוצאת זו שמשלחה וחוזרת אבל יכולה לשמור את גיטה מתגרשת בקידושי אביה דאמר רבה צרור וזרקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואינו זוכה לאחרים וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה ומסתברא כי היכא דפליגי רבנן ורבי יהודה בנערה הכי פליגי בקטנה שידעת לשמור את גיטה והאי דפליגי בנערה להודיעה פחו דר' יהודה וריש לקיש אמר כמתלונקת בגירושין פה מתלונקת בקידושין בין בנערה בין בקטנה קאמר וסבירא ליה לתנא קמא או היא או אביה והא דפליגי במאמר בקטנה ונערה דקטנה אין עושין מאמר אלא מדעת אביה ונערה בין מדעת עצמה איכא למימר בקטנה שאינה יודעת לשמור את גיטה וקידושין קאמר.

ואי נמי יודעת לשמור את גיטה אין עושין בה מאמר אלא מדעתה משום דקטנה לא ידעה במילי דיבמה פלל. וקי"ל כרבנן דבין היא ובין אביה מקבלין את גיטה ואפ"ל היא בסיי קאב והיא ברשות אביה מתגרשת ע"י עצמה.

מדגרסינן בעא מיניה רבא מרב נחמן נערה מהו שתעשה שלים לקבל גיטה מיד שליח בעל ואמר ליה אין עושה שלים. ואותיבנא עלה קטנה שאמרה התקבל גיטי אינו גט עד שייגיע גט לידה וקס"ד ביש לה אב ודייקי' מינה הא נערה הרי זה גט ש"מ דבקטנה כ"ע מודו דמשהגיע גט לידה מגורשת בש"ש לה אב דאם איתה תיבעי ליה קטנה אם מתגרשת בקידושי עצמה או לא ועוד כי קא מתרץ לה בספורי מינסרא וקאמר בד"א בשאין לה אב.

אָבֵל יֵשׁ לָהּ אָב אִם אָמַר אָבִיהָ צָא וְקַבֵּל לִי גִיטָה אִם רָצָה לְחַזֵּר לֹא יִחְזֹר הֲנֹה לִיהָ לְמִיפְלַג בְּקִטְנָה אָבֵל יֵשׁ לָהּ אָב אִפִּי הַגִּיעַ גִּט לִידָה אִינָה מְגֹרֶשֶׁת. אֲלֵא ש"מ דְּפָשִׁיטָא לִיהָ כֹּל הֵיכָא דִּיכֹלָה לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה מִתְגַּרְשָׁת בְּקִדּוּשֵׁי אָבִיהָ מִשְׁהֲגִיעַ גִּט לִידָה אָבֵל שְׁלִיחוֹת אִין לָהּ וְנִעְרָה בְּחַיֵּי אָבִיהָ אִין לָהּ שְׁלִיחוֹת אָבֵל לְאַחַר מִיתַת אָבִיהָ מִשְׁהֲבִיאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת עוֹשָׂה שְׁלִיחַ לְקַבְּלָהּ וְקִטְנָה שְׂאִינָה יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה אִינָה מִתְגַּרְשָׁת אִפִּי ע"י אָבִיהָ וְכֹן דַּעַת ר"ש וְאַסִּיק' מִחְלוֹקֶת בְּגִירוּשֵׁין אָבֵל בְּקִדּוּשֵׁין אָבִיהָ וְלֹא הִיא וְרַב אֶלְפֶס פִּי' וְכֹנְגְדֹן בְּקִטְנָה מִתְגַּרְשָׁת בְּקִדּוּשֵׁי אָבִיהָ פִּי' כְּגוֹן שְׁמַת אָבִיהָ אָבֵל בְּחַיֵּי אָבִיהָ וְהִיא בְּרִשׁוֹת אָבִיהָ.

אָבִיהָ מְקַבֵּל גִּיטָה וְלֹא הִיא וְרַב הָאִי פֶתַב בְּתִשׁוּבָה כִּי פְלִיגִי בְּנִעְרָה פְלִיגִי אָבֵל נִעְרָה בְּרִשׁוֹת אָבִיהָ אִינָה מִתְגַּרְשָׁת ע"י עֲצָמָה. וְדַבְרֵי הַכֹּל אָבִיהָ וְלֹא הִיא וְאַפִּי' יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה אָבֵל מִן הַנִּישׁוּאִין אוֹ שְׁמַת אָבִיהָ מִן הָאִירוּסִין וְיוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה מִתְגַּרְשָׁת ע"י עֲצָמָה וְכַדְתָּנוּ כֹּל שְׂאִינָה יְכוּלָה לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה אִינָה יְכוּלָה לְהִתְגַּרֵּשׁ ע"י עֲצָמָה אָבֵל ע"י אָבִיהָ מִתְגַּרְשָׁת אַע"פ שְׂאִינָה יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר אֵת גִּיטָה קִטְנָה שְׂאִינָה הִתְקַבֵּל לִי גִיטֵי אִינֹו גִט עַד שְׁיִגִיעַ גִּט לִידָה לְפִיכָהּ אִם רָצָה לְחַזֵּר יִחְזֹר שְׂאִין הַקִּטְנָה עוֹשֵׂה שְׁלִיחַ וְאִם א"ל אֲבִי' הִתְקַבֵּל לְבִתִּי גִיטָה אִם רָצָה לְחַזֵּר לֹא יִחְזֹר הָאוֹמֵר תָּן גִּט לְאַשְׁתִּי בְּמִקּוֹם פְּלוֹ' וְנִתְּנוּ לָהּ בְּמִקּוֹם אַחַר פְּסוּל וְכו' וְר"א אָמַר וְכו' לִית הִילְכָתָא כְּנוּתִיָה דְשִׁיטָה הוּא.

גְרָסִי' בִּפ' הַמְבִיא ת"ר הַמְשַׁלֵּישׁ גִּט לְאִשׁ' וְאָמַר לוֹ אַל תִּתְּנֶהוּ לָהּ אֲלֵא לְאַחַר שְׁלִשָׁה חֳדָשִׁים. מִשְׁנִתְּנוּ לָהּ מִן תְּרַת לְהִינְשָׂא מִיָּד: וְלִגִּט יֵשׁן אִין חוֹשְׁשִׁי' שְׁהָרִי לֹא נִתְּיַחַד עִמָּה וְלִשְׁמ' פִּיִּס לֹא חִיִּישִׁי' אֲלֵא הֵיכָ' שְׁנִתְּנוּ לָהּ לְזִמְן קָצוּב כְּגוֹן שְׁנִתְּנוּ לָהּ בְּתַנְאִי אִם לֹא בְּתַנְאִי שְׁרָגְלִים לְדַבְרֵי שְׁנִתְּנוּ לָהּ זְמַן.

אָבֵל בְּגִיטִין הַבָּאִין מִמְדִּינַת הָיִם שְׁהוּא סֶתֶם אִי נְמִי כְּגוֹן נִכְתַּב בְּיוֹם וְנִחַתְּם בְּלִילָה נְמִי קִימ"ל כֹּר' יוֹחֲנָן דְּאָמַר אִפִּי' מִכָּאן עַד עֲשָׂרָה יָמִים דָּאִם אִיתָא דְּפִיִּס קָלָא אִית לָהּ לְמִילְתָא וְאִכָּא לְמִישְׁמ' דְּהֵיכָא דְּאִיתִיָה בְּעִיר לֹא חִיִּישִׁי' בִּפ' ב' מְאִימְתִי מוֹנִין לְגִט.

רַב אָמַר מִשְׁעַת נִתְּנָה וְשְׂמוּאֵל אָמַר מִשְׁעַת כְּתִיבָה וְנִתְּנָה כְּנוּתִיָה דְּשְׂמוּאֵל הַמְשַׁלֵּיחַ גִּט לְאַשְׁתּוֹ וְאָמַר לוֹ אַל תִּתְּנֶהוּ לָהּ אֲלֵא לְאַחַר שְׁלִשָׁה חֳדָשִׁים מִשְׁנִתְּנוּ לָהּ מִן תְּרַת לְהִינְשָׂא מִיָּד.

וְאַע"ג דְּתַנְיָא נְמִי כְּרַב וְכו' הָא אִיפְסִיק' הִילְכָתָא כְּשְׂמוּאֵל דְּאָמַר מִשְׁעַת נִתְּנָה: פֶּתַב שְׁלִישׁוֹת גִּיטִין בְּכָהּ וְכָהּ בְּשַׁבַּת וְכו' אִיף פְּלוֹ' אָמַר לְנָא הָוּוּ עָלֵי סְהָדִי וְקִנּוּ מִינָאִי וְכַתּוּבוּ נִחַתּוּמוּ דְּאָנָא מְנִיתִי יַת פְּלוֹ' וְאַשְׁלִיטִיתִינִיָה דְּלִיקְהוּי שְׁלִיחָא דִּילִי לְקַבֵּל לִי גִיט' מִיָּדָא דְּפְלוֹ' בְּעָלִי וְקִיבְּלִתִּי דְּגִיטָא דִּידִי' כְּקַבֵּל יָדִי מִיָּד' דְּפְלוֹנִי בְּעָלִי וְלִזְיֵל וְלִיקְבֵּל גִּיטָא וְלִיקְהוּי לִיהָ רְשׁוּתָא לְשׁוֹנֵי שְׁלִיחָא וְשְׁלִיחָא שְׁלִיחָא אַחְרִינָא עַד דְּתִתְקַבֵּל לִי גִיטָא וְתוּתִי וְתִימְטָא לִידָא דְּפְלוֹנִי שְׁלִיחַ' דִּידִי דְּאָנָא פְּלוֹנִית מְנִיתִיָה וְאַרִישִׁיתִי לְמִיקְהוּי שְׁלִיחָא כְּשְׁלִיחָא דִּידִי וְקַבְּלִיתִיָה כְּקַבְּלִיתִי וְהוֹרְמְנוּתִיָה כְּהוֹרְמְנוּתִי וְקַבְּלִיתִי תִיָה עָלֵי כְּהוֹמֵר כֹּל שְׁטָרִי אֲשִׁלְטוּתָא וְהִירְמְנוּתָא דְּנִהִיגִין בִּישְׁרָאֵל וְלֹא כְּאַסְמַכְתָּא וְדִלָא כְּפִטְוִפְסָא דְּשְׁטָרִי וְקִנְיָנָא וְכו' בְּכָל מַה דְּכָתִיב וּמְפָרֵשׁ לְעִיל.

ואם מרשהו לגבות קנסא או פתובה יכתוב פדכתי בשטר הרשאה ואם הבעל עושה שליח להולכה כותב לאמטוי גיטא דפלו' אינתתי ויהא ליה רשותא לשוויי שליחא ושליחא שליחא אחרנא עד דמימטי גיטא לידה ואם הוא שליח קידושין אומר לקבולי פספ קידושין מינדא דפלו' דשדיך יתי וקבלתייה פקבלתי ויהא ליה רשותא לשוויי שליחא ושליח' שליחא אחרנא עד דתתקבל קידושי וכו' והרב המחבר כתב בשליחות אגב ארבע אמות קרקע לשופרא דשטרא ומסתברא דלא שייך ביה ובתשו' לרבינו שרירא אין צריך קניין פשהבעל נותן רשות לסופר לכתוב אלא בדיבור בעלמא וכשמבטל מודעא אין צריך קניין: אות שין שימוש והוא שטר שעושין ב"ד פגון שפותרין על האפטרופוס סף עזבון הנפטר ונותנין ביד נאמן.

וכן אם יש בו ב"ד והוצרך לאחר הדבר מפני עיון הדין וזולתו: פתב אנחנא דייני דחתימי תתאי פה הנה דאתא גדמנא פלו' ואיתי גדמנא לפלו' או אחדתי' אישתא אי נמי מטא עידן צלויי ואישתמיט הדין פלו' ואזל לדונכתא פלן ואיחרנא לדינא עד דמעיינו ביה וכתבנא הליו מילי דאישתמישו בהון גדמנא ביום פלן פתיבנא וחתמנא ואחיתנא בבי דינא למיהוי לראיה ומה דהנה גדמנא ביום פלן פתיבנא וחתמנא ואחיתנא בבי דינא: אות שי"ן שכירות גרסינו בפירק שור שנגח את הפרה פשם שקרקע ניקנית בכסף ובשטר ובחזקה פה שכירות קרקע נקנה בכסף ובשטר ובחזקה והוא הדין לשואל שאם נתן פלו' ומשמישו לתוכו הרי זו חזקה פה היא דגרסינו בירושלמי דקידושין המוכר בית לחבירו פינון שצבר לתוכו קנה כדלקמן או פדכתב בחזקת הבתים פינון שצבר לתוכו קנה אמ' שמואל ובלבד שיהו ראויין לציבור ומסתבר' דהו' הדין למטלטלין דאין נקנין אלא במשיכה ולא במעות משום גזיר' שפא יאמרו נאבדו ולא טרח: גרסי' בקידושין דף כ"ו מעשה ברשב"ג וזקנים שהיו באין בספינה ואמ' עישור שאני עתיד למוד נתון לרבי יהושע ומקומו מושפך לו וכו' עד ונטלו שפכרן זה מזה ש"מ דשכירות נקנה בכסף וש"מ מפי שפכרו פחצירו דמי וקנה מה שפכרוה באגב אבל בלא אגב לא קני.

והא דאמרי' גבי בהמה בשוכר את מקומו מסתברא דאמר ליה אגב דאי ס"ד בשכירות לחודיה קני וכחצירו משוינו ליה פי קא מיבעי' לן שדה במקר ומטלטלין במתנ' מהו ואמר ת"ש עישור שאני עתיד למוד נתון לרב יהושע ומקומו מושפך לו לפה ליה למימר ומקומו מושפך תפוק ליה דקנ' משום שכירות דהנה ליה פשוכר את מקומו אלא לאו ש"מ דלא קני אלא באגב וש"מ כי מקנינו אגב ארעא לא בעינו דליהו במתנה אלא בשכירות פל דהו קנו מטלטלין אגביה ורבי יהושע שפכרה לרבי אלעזר פן עזריה פשנתן לו רשות רבן גמליאל.

דהא קיימא לן אין השואל רשאי להשאיל ואין השוכר רשאי להשפיר אלא אם פן נתנו לו הבעלים רשות גרסינו בפ' השואל המשפיר בית לחבירו בימות הגשמים אין יכול להוציא מן החג עד הפסח בימות החמה שלשים יום ובפרקים אחד ימות החמה ואחד ימות הגשמים י"ב חודש וחנות אחד פרקים ואחד עזירות י"ב חודש רשב"ג אומר חנות של נחתומים ושל צבעים שלש שנים ואפילו צריך להודיע קתני והכי קאמר המשפיר לחבירו סתם אינו יכול להוציא בימות הגשמים מן החג עד הפסח אלא אם פן הודיעו שלשים יום מעיקרא וכתב בעל הלכות גדולות דלימה לדרשב"ג בחנות ותנן התם

כְּשֶׁאָמְרוּ ל' יוֹם וּכְשֶׁאָמַר י"ב חוֹדֶשׁ לֹא אָמְרָן אֱלֹא לְהוֹדִיעוּ וּכְשֶׁמִּשְׁפִּיר צָרִיף לְהוֹדִיעַ כִּי הַשׁוֹכֵר צָרִיף לְהוֹדִיעַ דָּאֵמַר לִיה אֵי אֹדְעָתָן הֵנָּה טְרַחְנָא וּמוֹתִיבְנָא גְבָרָא מְעַלְיָא.

אָמַר ר' אָסִי אִם נִכְנַס יוֹם אֶחָד בְּיָמוֹת הַגְּשָׁמִים מֵאוֹתָן שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִן הַחֶג עַד הַפֶּסַח אָמַר רַב הוֹנָא אִם בָּא לְרַבּוֹת בְּדָמִי מְרַבָּה וְהוּא דְאֵיִקְוֹר בְּתִי: יְרוּשָׁלַיִם תְּנִי לִינָה אֵין פְּחוֹת מִיּוֹם אֶחָד לְשַׁבִּיתָה אֵין פְּחוֹת מִשְׁנֵי יָמִים לְנִישׁוּאֵין וְאֵין פְּחוֹת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְשִׁכִּיר' וְאִם הַשְּׁפִירוֹ זְמַן יְדוּעַ וְהַגִּיעַ זְמַנּוֹ אֶפְּיֵלוּ בְּתוֹף יָמוֹת הַגְּשָׁמִים מוֹצִיאוֹ מֵאֵי טַעְמָא פִּינּוֹן דִּידִיעַ זְמַנּוֹ בְּטַבְּתָא אוֹ בְּשִׁבְטָא פְּאִילוֹ הוֹדִיעוּ דְּמִי: תְּשׁוּבָה לְרַבִּינוֹ הָאֵי רְאוּבֵן דְּאוּגָר דְּרַתָּא לְשִׁמְעוֹן בְּכַף זְוִי לְשִׁתָּא וְלֹא אֶדְכַּר כְּמָה שְׁנֵי וְדָר בֵּיה שְׁמַעוֹן חֲדָא שְׁתָּא, וְשִׁלְשָׁה יָרְחֵי אָמַר לִיה פּוּק מִינָה דְּבַעֲינָא לְאוּגוּרָה לְלוֹי דְּאָנָא סְתָמָא אוּגְרִית וְשִׁמְעוֹן אָמַר לִיה לֹא נְפִיקָנָא מִינָה עַד מִיְשְׁלָם שְׁתָּא הָכִין חֲזִינוּן דְּלַעֲגוֹן שְׁכִירוֹת יָד בַּעַל הַקְּרָקַע עַל הָעֲלִיּוֹנָה וּמְצִי לְאִיגוּרֵי לְאַחַרֵינָּה דְּלִיכָא בְּלִישְׁנָא דָּא בְּכַף וְכַף זְוִי לְשִׁתָּא טְפִי מִן הַדָּא שְׁתָּא דְּכָל דְּבָר שְׁבִסְתָּם יָד בַּעַל הַשְּׁטֵר עַל הַתַּחְתּוֹנָה וְכֵן בְּתַר מִיְשְׁלָם שְׁתָּא לִיכָא שְׁכָר קָצוּב וּבְעִירְעוֹר אֶרְעָא יָד שׁוֹכֵר עַל הָעֲלִיּוֹנָה וְאִם שְׁכָר יוֹתֵר שָׁנִים מִקְּצַבַת הַדָּמִים אֵין עַל הַשׁוֹכֵר אֱלֹא לְפִי הַקְּצָבָה וְאִם הוּא פְּחוֹת מִן הַקְּצָבָה נוֹתֵן לוֹ כְּמָה שְׁשׁוּהָ שְׁכָר בְּאוֹתָהּ שְׁנָה וּבְאוֹתוֹ מְקוּם פְּשִׁיטָא נָפַל בֵּיתָא מִשְׁפִּיר אָמַר לִיה לֹא עֲדִיפַת מִינָאֵי וּר"ש מִשְׁמ' דְּסִבִּירָא לִיה דְּנוֹקָא בְּסִתָּם אֲבָל לְזְמַן יְדוּעַ לֹא מְצִי זַבְנָה אֲנֹרְתָא יְהֵבָה בְּמַתְנֵי לֹא עֲדִיפַת מִגְּבָר' דְּאֶתִּיא מִינָהּ כְּלִלְיָה לְבָרְיָה חֲזִינָא אֵי אֶפְשֵׁר לְאוֹדוּעִיָּה וְלֹא אוֹדְעִיָּה אֵיבְעִי לִיה לְאוֹדוּעִיָּה וְאֵי לֹא אֶפְשֵׁר לְאוֹדוּעִיָּה אָמַר לִיה לֹא עֲדִיפַת מִינָאֵי וְהוּא דִּהְוָה לִיה סְמָרָא וְקַדִּישׁ לְהֵיָא אֵיתָתָא וְיִהְיִיָּה גוֹ בֵּיתָהּ אֲזִל לְבֵיתָהּ וְשָׁדַר לִיה גִּיטָא וְגִירְשָׁה אֲזִלָּא הִיא וְאָגַר אֲגִירֵי מִינָהּ וּבִיָּה וְאוֹתְבִיָּה בְּשִׁבְלֵיא וְאָמַר רַב הוֹנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ כְּאֶשֶׁר עָשָׂה כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ וְאֶפְּיֵלוּ בֵּיתָא דְּקִינָא לְאַגְרָא וְאֵיתָתָא דְּעֵבִידָא לְאִיגוּרֵי פְּטוּרָה דְּאָמַר לִיה דְּמִית עֲלָאֵי כְּאַרְיָא אֲדָבָא: יְרוּשָׁלַיִם הַמְּשַׁפִּיר בֵּית לְחַבְּירוֹ וְרָצָה לְמוֹכְרוֹ אָמַר ר' אָסִי לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שְׁיָמוֹ בְּרַעֲב וּר' אֵילָא וּרְבִי זְעִירָא אָמְרֵי הַפֶּל קְנוֹי לוֹ אֱלֹא דוֹ אָמַר לִיה שְׁבָקְיָה עַד יִמְלָא אוּקְלוּסִים דִּידִיעַ אֶתָּא עֲנֹבְדָא קוּמֵי ר' נָסָא וְלֹא קִבִּיל עָלֶיהָ מַה פְּלִיגֵי וְלֹא אֱלֹא בְּרַתִּיָּה דְּמִשְׁפִּיר הֵנָּה מִמְשַׁכְּנָה גְּבִיָּה חַד רוּמֵי וְלֹא הָוּוּ לִיה דְּמִי לְאַפּוֹקָה וְהוֹרֵי כּר' אָסִי שְׁיָמְכַר וְגָרְסִינוּן בְּפִסְחִים פְּרָק מְקוּם שְׁנַהֲגוּ בַּעֲזוֹן קוּמֵי ר' אָסִי נִצְרָף לְדָמִיו מַהוּ אָמַר לִיה לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שְׁיָמוֹת בְּרַעֲב וּרְבִי זְעִירָא וּרְבִי אֵילָא דְּאָמְרֵי תְּרַנְיָהּוּ מִסְתִּיּוּסִים כְּאֹמְנוֹת הוּא וְנִקְנִית בְּמִקְחָא וְכו' בְּיוֹמוֹי דְּר' מְנָא הֵנָּה כְּמוֹרֵיָא בְּצִיפּוֹרִין וְהֵנָּה בְּנִיהוֹן דְּצִיפּוֹרָא מִשְׁכּוֹנֵין גְּבִיָּה מִדְּאֵתִי מִיזֵל לוֹן אֶפִיק ר' מְנָא בְּרִיָּה כְּהֵיָא דְּרַבִּי אָסִי אָמַר לֹא דְּאָנָא סְבַר כְּנוֹתִיָּה אֱלֹא בְּנִין דְּצִיפּוֹרָאֵי דְּלֹא יִחַלְטוֹן בְּנִיהוֹן הַמְּשַׁפִּיר בֵּית לְחַבְּירוֹ הַמְּשַׁפִּיר חֲיִיב בְּדִלְתָא נֶגֶר וּמִנְעֵל וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה אֲנִי אֲנִי אֲנִי הַשׁוֹכֵר עוֹשֶׂה ת"ר הַמְּשַׁפִּיר חֲיִיב לְהַעֲמִיד דְּלִתּוֹת לְפִתּוֹת חֲלוֹנוֹת לְחֻזַק לוֹ תַּקְרָה לְסִמְנָא לוֹ קוֹרָה שׁוֹכֵר חֲיִיב בְּסוּלָם וּבְמַרְזָב וּלְהִטִּיחַ אֶת גִּגּוֹ עַל הַשׁוֹכֵר לַעֲשׂוֹת לוֹ מְזוּזָה וּכְשֶׁהוּא יוֹצֵא לֹא יִטְלָנָה בְּיָדוֹ וְיִצֵּא וּמְקוּם מְזוּזָה עַל הַשׁוֹכֵר דְּאֶפְשֵׁי בְּגוֹבְתָא דְּקִנָּא הַזְּבִל שֶׁל בַּעַ"ב וְאֵין לוֹ לְשׁוֹכֵר אֱלֹא הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר וּמִן הַפִּירָה וְאֶסִיקָנָא בְּחֻצֵר דְּמִשְׁפִּיר וְתוֹרֵי דְּאֵתוֹ לִיה מְעַלְמָא מְסִיעַ לִיה לר' חֲנִינָא דְּאָמַר חֲצִירוֹ שֶׁל אָדָם קוֹנָה לוֹ שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ וְדוֹקָא בְּחֻצֵר הַמְּשַׁמְרֵת וְכֵן הִילַכְתָּא וְשִׁבְרַת וְשִׁבְחָא הָרִי אֵלוֹ שֶׁל בַּעַ"ב אָמַר רַב

ששית זאת אומרת המשפיר תצירו סתם לא השפיר רפת שפה: גרסינו בריש גמרא דפסחים המשפיר בית לתבירו בשלשה עשר בניסן על מי לבדוק ואסיקנא אמר להו רב נחמן תניתוה המשפיר בית לתבירו אם עד שלא מסר לו מפתח חל ארבעה עשר.

על המשפיר לבדוק ואם משמסר לו מפתח חל ארבעה עשר על השוכר לבדוק. איפא מרבנותא דאמרו משום דמפתח לחודיה קני פדאמרינו בפרק שור שנגח המוכר בית לתבירו פנין שמס' לו מפתח קנה אלא בתר תזקה ונהיה ליה כמד"א לך חזק וקני פדאמר התם היכי דמי אי בכספא ליקני בכספא אי בתזקה ליקני בתזקה לעולם בתזקה ובעי למימר ליה לך חזק וקני ואי מסר לו מפתח כמד"א לו לך חזק וקני: ואי אחזיק בתר הכי קני ואי לא אע"ג דאחזיק לאו פלוג הוא עד דאמר ליה לך חזק וקני.

ומסירת מפתח לא הוי אלא שמירת מפתח פדאמר בע"א גבי יין נסו ובתשובה לר' אלפס המוכר בית לתבירו ומסר לו מפתח ולא קנו מזדו אם רצה לחזור חוזר. ירושלמי בפ"ק דקידושין המשפיר בית לתבירו פנין שצבר לתוכו קנה.

ר' יודה בן פזי בעי מסר לו מפתח מהו אמר ר' זכריה חתניה דר' לוי מחלוקת ר' שמעון ונחמיה דתניא תמן המוס' מפתח לעם הארץ הבית טהור שלא מסר אלא שמירת מפתח ותניא ר' שמעון מטמא וקיי"ל כרבנן ובפ"ק דפסחים גרסינו בירושלמי ובעו מיניה מר' נחמן בר יצחק המשפיר בית לתבירו בארבעה עשר חזקתו בדוק או אין חזקתו בדוק וכו' והמשפיר בית לתבירו בחזקת בדוק ומצאו שאינו בדוק ואסיקנא דלא הוי מקח טעות והמשפיר בית לתבירו לשנה ונתעברה השנה נתעברה לשוכר השפיר לו לחדשים ונתעברה נתעברה למשפיר מעשה באחד ששכר מרחץ לתבירו ב"ב זהובים לשנה מדינר זהב לחודש ובא מעשה לפני רשב"ג ולפני ר' יוסי ואמר יחלוקו את חודש העיבור אמר רבי אי הוואי התם הנה יהיבנא פוליה למשפיר קא סבר תפוס לשון אחרון ושמואל אמר בבא באמצע חודש עסיקינו ור' נחמן אמר קרקע בחזקת בעליה עומדת ואע"ג דאתא לבסוף פוליה למשפיר ואע"ג דאפקיף מיפף ואמר מדינר לחודש מי"ב זהובים לשנה לא אמרינו תפוס לשון אחרון וכולו למשפיר וקיי"ל כרב נחמן דמספקא ליה אי אמרינו תפוס לשון אחרון או לא והכי אמרינו בחזקת בעליה וגבי מטלטלין כגון איסתירא מאה מעי.

מאה מעי איסתירה הלך אחר פחות שבלשונות דמספיקא לא מפקינו ממונא: ואי תפס לא מפקינו מיניה ודוקא מילתא דלא עבידא לאיגלוני אבל מילתא דעבידא לאיגלוני לא דהא קי"ל בפ' המקבל פירות בחזקת המקבל בעו מיני' מר' ינאי השוכר אומר נתתי והמשפיר אומר לא נטלתי על מי להביא ראיה אימת אי בתוך זמנו תנינא אי לאחר זמנו תנינא: דתנו פל שלושי' יום בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן לאחר ל' יום בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן.

לא צריכה דאתי יומא דמשלם זמניה מי עביד איניש דפרע ביום משלם זמניה או לא אמר ר' יוחנן תניתוה שכיר בזמנו נשבע ונוטל ל שכיר הוא דרמו רבנן שבוע' עליה אבל הקא שוכר מהימן ובשבועה.

אמר רבה אמר ר' נחמן האי מאן דאוגר ביתא לחבריה לעשר שנין וכתב ליה שטר לשוכר פרשי רבנותא דליפא זמן בשטרך ואמר ליה נקיטת לה חמש נאמן. דאמר ליה האי דכתבית לה שטרך פי היכא דלא תחזיק עלי הוא ומפרשי לה שאכלה שלש שנים.

וכגון שמיחה דליפא למימר דמהימן שוכר משום מיגו דאי בעי אמר לקוח היא בדי ואיפא למימר שאכלה ב' שנים ואי נמי לאחר ג' שנים דכיון דאפיק שטר שכירות לא אמרינן מיגו.

ואיפא נוסקא דכתב בהו פרעתי דחמש שנים שוכר הוא דקאמר ליה הכי ומיהימן דאמר ליה הא דכתבית לה שטרך פי היכי דלא ליחזיק עלי הוא. והמשפיר בית לחבירו ונפל חייב להעמיד לו בית אם היה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן.

אחד לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחד ולא יוסיף ולא יפחות חלונות אלא מדעת שניהם. ואפי' דקאי אגודא דנהרא דאמר לו בית כזה אני משפיר לה.

אבל אמר לו בית זה ונפל אינו חייב לבנותו. ואי אמר לו בית סתם שנים יעשנו אחד: והוא שקרוי בית גרסינן פרק השותפין אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה המשפיר בית לחבירו בכירה גדולה משתמש בזיניה ובכנותליה עד ארבע אמות ובענבי הפותל מקו' שנהגו אבל תרביץ אפרגי לא.

ורב נחמן אמר אפי' תרביץ אפרגי. אבל רחבה שאחורי הבתים לא.

ורבא אמר אפילו רחבה שאחורי הבתים וכן הילקתא וגרסינן בפ"ב דבבא קמא אמר רב הונא הדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שוכר שנ' ושאינה ינפת שער. ורב יוסף ואיתימ' רב הונא אמר בית דמיתבא יתיב.

מאי ביניהו איפא ביניהו דמשתמש ביה בתוכנא וציבי. וכתב רב אלפס דוקא בחצר דלא קיימ' לאגרא ואע"ג דגברא עביד למיגר מאי טעמא זה נהנה וזה לא חסר.

אבל בחצר דקיימא לאגרא אע"ג דגברא לא עביד למיגר חייב דהא חסריה ומסתברא טעמא דחצר דלא קיימ' לאגרא אינו צריך להעלות לו שוכר לאו משום דזה לא חסר הוא אלא משום דשאינה ינפת שער.

דזה נהנה וזה נהנה הוא. והיכא דבעל הבית משתמש ביה בתוכנא וציבי דליכא משום ושאינה ינפת שער צריך להעלות שוכר.

ואפילו בחצר דלא קיימא לאגרא: כתב בכך וכך בשפת וכו' איך פלוני בר פלוני אמר לנא הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא והבו ליה לפלוני דצביתי ברעות נפשי ואגרי ליה ביתא פלן בסימנהא ובמצרנהא בכך וכך דינרין בשתא וקבילית מיניה אגר ירחא קמא וקביל עליה למיפרע לי אגרא דילי בכל ירחא וירחא ולא יהא לי רשותא ולא לכל מאן דאתי מחמתי לאוסופי עליה אגר ביתא דכתב לעיל עד דמטי זמניה ולא לאפוקי מגו ביתא.

פי יתב לי אגרא. ואע"ג דאיצטריכו לי זוזי לזבונגיה וכדו השתא סלקית נפשי מההיא ביתא לגמרי עד מישלם זמניה ועלי ועל ירתאי בתראי לפצויי ליה ולסלוקי מעליה ומעל ירתיה פל מאן דיקום ויטעון ויערער עליה ועל מאן דאתי מחמתיה ולאוקומי בידיה

ובידי דאָס מַחֲמַתִּיהָ עַד מִיִּשְׁלֵם זַיְמָנָא וּשְׂכִירוֹת דָּא שְׂרִירָא וְקִיָּמָא דְלֵא לְהַשְׁנֵאָה וּדְלֵא לְמִיְהַדָּר בֵּיהּ לְעֵלָם בְּבִיטוּל כָּל מוֹדְעֵי וְחֻמְרֵי וְאַחֲרֵיֹת שְׂטָרָא דְנָן פְּחוּמָר כָּל שְׂטָרֵי שְׂכִירוֹת דְנִהִיגִין בְּיִשְׂרָאֵל דְלֵא פֶּאֶסְמַכְתָּא וְכוּ' אוֹת שִׁין שׁוּמָא הָא דְאַמְרִינָן בְּגֹט פְּשׁוּט אָמַר רַב כָּל טָרְפָא דְלֵא פֶתַב בֵּיהּ קַרְעָנָא לְשְׂטָרָא לָאו טָרְפָא הוּא וְכוּ' וְכָל שׁוּמָא דְלֵא פֶתַב בֵּיהּ קַרְעָנָא לְאַדְרַכְתָּי לָאו שׁוּמָא הִיא גְרָסִי בַּפ' בֵּית כּוּר.

שְׁלֵשָׁה שְׂיָרְדוּ לְשׁוּם אֶחָד אוֹמַר בְּמִנָּה וּשְׁנַיִם אוֹמְרֵי בְּמֵאֲתִים בְּטַל יַחֲד בְּמִיעוּטוֹ אֶחָד אוֹמַר בְּמֵאֲתִים וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בְּמִנָּה בְּטַל יַחֲד בְּרַבּוֹ אֶחָד אוֹמַר בְּמִנָּה וְאַחֲד אוֹמַר בְּמֵאֲתִים וְאַחֲד אוֹמַר בְּשְׁלֵשָׁה.

גְרָסָא אַחֲרֵינָא אֶחָד אוֹמַר בְּמִנָּה וְא' אוֹמַר בְּעֶשְׂרֵי סְלָעֵי וְא' אוֹמַר בַּל' סְלָעֵי נִידוֹן בְּמִנָּה ר"א בַּר צְדוּק אוֹמַר בְּתִשְׁעִים אַחֲרִים אוֹמְרֵי עוֹשִׁין שׁוּמָא בִּינִיָּהוּ וּמְשַׁלְשֵׁי וְהִילְכְתָא פֶתְנָא קָמָא וְהָא דְאַמַר רַב הוֹנָא הִלְכָה פְּאַחֲרִים דְחָאָה רַב אֲשֵׁי גְרָסִי בַּע"א פ' בְּתָרָא אָמַר לִיה פֶּד שְׁיִמִּי תִלְתָא וְאַתּוּ תִלְתָא וְשְׁיִמּוּהָ וְאַמַר לִיה אִידָּהּ לִיתּוּ תִלְתָא אַחֲרֵינִי דְבְקִיאֵי בְשׁוּמָא טְפֵי אָמַר רַב פְּפָא דִינָא הוּא דְמַעֲכַב מִתְקַנֵּף לִיה רַב הוֹנָא בְרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ מִמָּאֵי דְהֵנִי בְקִיאֵי בְשׁוּמָא טְפֵי דִילְמָא הֵנִי קִים לְהוּ טְפֵי וְהִילְכְתָא פְּרַב הוֹנָא בְרִיה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ גְרָסִינָן בַּפ' הַמְּפָקִיד הֵהוּא גְבָרָא דְאַפְקִיד גַּבֵּי חֲבָרֵי אָמַר לִיה הַב לִי כִּיפָאֵי.

א"ל לָא יַדְעָנָא הִיכָא אוֹתְבִינָהוּ: אֶתָּא לְקַמֵּיהָ דַּר' נַחְמָן אָמַר לִיה כָּל לָא יַדְעָנָא פְּשִׁיעוּתָי זִיל שְׁלִים לָא שְׁלִים אַגְבִּיָּה רַב נַחְמָן לְאַפְדְּנִיה מִיָּנִיה לְסוּף אֲשַׁתְּכַח כִּיפֵי וְאַיְיקוּר טְפֵי אָמַר רַב נַחְמָן הֲדָרִי כִּיפֵי לְמַרְיָה וְהֲדָרָא אַפְדְּנָא לְמַרְיָה לִימָא קְסַבְר רַב נַחְמָן שׁוּמָא הֲדָרָא לְעֵלָם.

שְׂאֵנִי הֵתָם דְשׁוּמָא בְּטָעוֹת הוּאֵי וּמְסַתְּבֵי הִילְכְתָא שׁוּמָא הֲדָרָא לְעֵלָם פְּשִׁיטָא שְׁמוּ לִיה לְבַעַל חוֹב וְאִזּוּל אִיהוּ וְשִׁמָּה לְבַעַל חוֹב דִּידָּהּ אָמַר לִיה לָא עַדִּיפַת מַגְבָּרָא דְאַתִּית מַחֲמַתִּיהָ זַבְנָה אֲנֹרְתָא יְהִבָּה בְּמַתְנָה אַדְעָתָא דְאַרְעָא נַחֲת וְלָא אַדְעָתָא דְזוּזֵי וְלָא הֲדָרָא פִּינּוּ דְאִיהוּ גּוֹפִיָּה לָא הֲדָרָא אֲלָא מְשׁוּם וְעֶשְׂיַת הַטּוֹב וְהִיָּשֵׁר לּוֹקַח וְיֹרֵשׁ נְמִי לָא מְחִיבִינָן לִיה לְאַהֲדוּרֵי וְלָא דְמִי לְדִינָא דְבַר מִיָּצְרָא דְמַחֲמַתִּיהָ לִיה לְלוֹקַח פְּדֵאִיתָא בְּאוֹת מְכִירַת קַרְקַע שְׁמוּ לִיה לְאַיְתָתָא וְאַיְנִסִּיבָא בַּעַל לּוֹקַח הֵנִי וְלָא מִהַדָּר וְלָא מִהַדְרִינָן לִיה אַגְבִּיָּה אִיהוּ מְדַעְתִּיהָ בְּחוּבּוֹ פְּלִיגֵי בַּה רַב אַחָא וְרַבִּינָא וְקו"ל כָּל הִיכָא דְפְּלִיגֵי רַב אַחָא וְרַבִּינָא הִלְכָה פְּדַבְרֵי הַמִּיקַל וְאִי אַגְבִּיָּה הַלְוָה לְמַלְוָה מְדַעְתִּיהָ דְנַפְשִׁיהָ שְׁלֵא בַּב"ד לָא הֲדָרָא: מְאִימַת אַכִּיל פִּירֵי אָמַר רַבָּא מְפִי שְׁלָמִי יוֹמֵי אַכְרֻזְתָּא וְכֵן הִילְכְתָא וְכוּתְבִין שְׁטַר שׁוּמָא לְלוֹקַח בַּב"ד הוֹצִיאָו זֶה הַשְּׂדֵה בְּכֶף וְכֶף דִּינָרִין וּפְדָאוּ מִשְׁלוֹ לַר' אֶלְפָּס שׁוּמָא שְׁל בְּעַלֵי חוֹבוֹת דִּינּוּ כְּשִׁלְחוֹת וְאִם טָעוּ בַּב"ד אֶפִּי פְּחוֹת מְפִדֵי אוֹנָאָה חוּזַר וְשׁוּם הַדְּיִינִין שְׁפִיחַת שְׁתוֹת דְמַכְרָן בְּטַל בְּנַכְסֵי יְתוּמֵי קְאָמַר וְלָא בְרִיר לָן וְכַתְבִּיתִי בְּחֻלּוֹקַת הַשְּׁוֹתְפִין וְאַתָּה מוֹצֵא חֲמִשָּׁה שְׁטָרוֹת זֶה אַחַר זֶה לְמִי שְׁמַסְרַב לְבָא לַב"ד וְאֵלוּ הֵן.

פְּתִיחָא וְאַדְרַכְתָּא וְאַכְרֻזְתָּא וְשׁוּמָא וְכוּלָן לְגַבּוֹת מְמַשְׁעַבְדֵי וּפְעַמִּים שְׁהוּ אַרְבַּע לְמִי שְׂאִינּוּ סַרְבּוּ שְׂאִין בּוּ פְּתִיחָא וּפְעַמִּים שְׁהוּ שְׁלֵשׁ לְמִי שְׂיֵשׁ לוֹ נְכָסִים בְּנֵי חוּרִין אַדְרַכְתָּא וְאַכְרֻזְתָּא וְשׁוּמָא וְאִי נְמִי כְּגוֹן שְׁהִי שְׂדֵה מְמוֹשְׁכָן בִּידּוֹ וְכַגּוֹן מֵאֵן דְלֵא צִיַּית דִּינָא דְלֵאלְתֵר פְּתִיבֵי אַדְרַכְתָּא אַיְנִסִּיָּה וְאַכְרֻזִּין וְשְׁיִמִּינֵי לְהוּ וּבְשִׁישׁ שְׁם נְכָסֵי בְּנֵי חוּרִין וְיֵשׁ שְׁם לְקוֹחוֹת וְאִין שְׁם אֲלָא שְׁטַר אַדְרַכְתָּא בְּלַבַּד וְאֵלוּ הֵן חֲמִשָּׁה שְׁטָרוֹת פְּכַתְבַּב בְּשִׂאִילְתָא עַתִּיקָתָא

דַּרְבַּן נְטְרוּנְאֵי גְאוֹן דְּאִיתְּשִׁיל קַמֵּיהּ טְרַפָּא וְאַדְרַכְתָּא וְשׁוּמָא מְאֵי פִירוֹ פֶּה הוּא רְאוּבֵן
אוֹזִיף לְשִׁמְעוֹן מְאָה זׁוּזֵי בְּתֻשְׁרֵי וְכַתְּבֵי לִיהּ שְׁטָרָא בְּתַר הֵכִי זְבִין שְׁמַעוֹן אַרְעֵתָא מִתְּשֻׁרֵי
וְעַד גִּיסוֹן לְגִיסוֹן תְּבַע לִיהּ רְאוּבֵן לְשִׁמְעוֹן זׁוּזֵי וְלֹא אֲשַׁפַּח לִיהּ לֹא מְקַרְקַעֵי וְלֹא מְטַלְטְלֵי
דְּאִי הָוָה לִיהּ מְטַלְטְלֵי הָוָה גְּבֵי מִיְנִיָּהּ אִפִּי' מְגַלִּימָא דְּעַל כְּתַפְיָהּ הַשְׁתָּא דְּלִית אִוְרְחָא
דְּרְאוּבֵן עַל גְּכִסֵּי דְּזָבֵן שְׁמַעוֹן לְבַתֵּר דִּיזִיף מִן רְאוּבֵן וְדִינָא דְּאִזְוִיל רְאוּבֵן וְטְרַיִף לְהַנְדֹּף
לְקוֹחוֹת וְכִי אִיִּתִי רְאוּבֵן לְשְׁטָרָא קָמֵי בֵּי דִינָא וְקַרְעֵי לִיהּ וְכַתְּבֵי לִיהּ טְרַפָּא: פְּלוּנֵי
תְּבַעֵיהּ לְשִׁמְעוֹן בְּבָבָא דְּמַתִּיבְתָא וְכוּ' וּבְתַר הֵכִי דְּכַתְּבֵי לִיהּ טְרַפָּא תְּבַע לִיהּ לְדִינָא לְהַהוּא
לוֹקַח אֵי מְסַתְּלַק מְאַרְעֵיהּ לְחַיֵּי וְאֵי לֹא מְשַׁמְתִּינֵן לִיהּ תְּשַׁעִין יוֹמִין.

תְּלַתִּין יוֹמִין קָמֵי לֹא גְחַתִּין לְגַכְסֵּי דִּילְמָא קָא טְרַח הַהוּא לוֹקַח אַזׁוּזֵי לֹא אֲתָא וְלֹא פְרַע
כְּתִיבֵן פְּתִיחָא עֵילוּגָהּ וּמְשַׁמְתִּינֵן לִיהּ תְּלַתִּין יוֹמִין בְּתַרְאֵי. אֵי לֹא הָדַר בֵּיהּ כְּתִיבֵן
אַחַרְמָתָא עֵילוּגָהּ אֵי לֹא הָדַר בֵּיהּ כְּתִיבֵן אַדְרַכְתָּא לְרְאוּבֵן אֲנִיכְסֵי דְּהַהוּא לוֹקַח
וְכַדְכְּתִיבֵן אַדְרַכְתָּא מִיִּתִי לְטְרַפָּא לְבֵי דִינָא לִיהּ וְכַתְּבֵי לִיהּ אַדְרַכְתָּא וְכַתְּבֵי כְּתָבָא
טְרַפָּא עַל לוֹקַח וְלֹא קָבִיל דִּינָא לֹא לְסַלּוּקֵי מְאַרְעָא וְלֹא לְאִפְרוּעֵי זׁוּזֵי וְאִשְׁתַּמִּיט
שְׁלֵשִׁים יוֹם וְכִינֵן דְּלֹא הָדַר אִישְׁתַּמִּיט ל' יוֹם וְלֹא הָדַר בֵּיהּ
וְחִזִּינֵן לְמִיכְתָּב אַדְרַכְתָּא בְּאַחַרְמָתָא וְכוּ' כְּדַכְּתָב בְּשַׁאֲרֵי לִית' וּלְכּוּם סוּגִיא דְּשִׁמְעוֹן לִיתָהּ
לְפַתִּיח' וְשִׁמְעוֹן אֵלּוֹקַח וְהַהוּא דְּגַרְסִינֵן בְּהַגְזוּל אֵי אָמַר קְבָעֵי לִי זִמְנָא אַחַרְיָנָא אַדְמִיִּתְנָא
סְהַדֵּי וּמְרַעְנָא לִיהּ לְשִׁטְר' קְבָעִינֵן לִיהּ וְאֵי לֹא אֲתִי נְטְרִינֵן לִיהּ שְׁנֵי נְחִמִּישֵׁי וְשְׁנֵי וְאֵי לֹא
אֲתָא כְּתִיבֵן פְּתִיחָא עֵילוּג' וּמְשַׁמְתִּינֵן לִיהּ תְּשַׁעִין יוֹמִין תְּלַתִּין קָמֵי לֹא כְּתִיבֵן אַדְרַכְתָּא
אַנִּיכְסִיָּהּ כּו' אָמַר רַבָּא שְׁלִיחָא דְּבֵי דִינָא מְהִימֵן כְּבִי תְרֵי וְהֵנִי מִיְלֵי לְשִׁמְעוֹן אֲבָל לְפַתִּיחָא
לֹא מְמוּנָא הוּא דְּבָעֵי מִתְּבַע זׁוּזֵי דְּפַתִּיחָא וְאָמַר רַבָּא קְבָעֵי' זִמְנָא אַפְּנוּמָא דְּאִיתְּתָא וְאַפְּנוּמֵי
דְּשִׁיבְבֵי וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְּלִיתָהּ בְּמַתָּא אֲבָל אִיתָהּ בְּמַתָּא לֹא מְאֵי טַעַמ' לֹא אָמַרִי לִיהּ
מִימֵר אִמ' אֲשַׁכְּחִיהּ שְׁלוּחָא וְאָמַר לִיהּ וְאֵע"ג דְּלִיתִי' בְּמַתָּא לֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְּלִית לִיהּ
אוֹרְחָא אַבְבָּא וְאָמַר לִיהּ וְאָמַר רַבָּא הָאֵי מֵאֵן דְּכַתְּבֵי פְתִיחָא עֵילוּי עַל דְּלֹא אֲתָא לְבֵי דִינָא
כַּד אֲתָא לְבֵי דִינָא לְאַלְתֵּר שְׁרִינֵן לִיהּ עַל דְּלֹא צָאִית דִּינָא עַד דְּצָאִית דִּינָא וְלֹא הִיא
מְדָאֵר צָאִיתָנָא שְׁרִינָא לִיהּ פְּתִיחָא אָמַר רַב חֲסָדָא קְבָעִינֵן זִמְנָא שְׁנֵי נְחִמִּישֵׁי וְשְׁנֵי זִמְנָא
וְזִמְנָא וּבְתַר זִמְנָא וְעַד לְמַחֵר לֹא כְּתִיבֵן פְּתִיחָא אָמַר רַב לֹא קְבָעִינֵן זִמְנָא לֹא בְּיוֹמֵי
גִיסוֹן וְלֹא בְּיוֹמֵי תְּשֻׁרֵי וְלֹא בְּמַעְלֵי שְׁבַתָּא וְלֹא בְּמַעְלֵי יוֹמָא טְבָא אֲבָל מִגִּיסוֹן לְבַתֵּר גִּיסוֹן
קְבָעֵי אֲבָל מְמַעְלֵי שְׁבַתָּא לְבַתֵּר לֹא קְבָעִינֵן מִשּׁוּם דְּטְרִידי בְּשַׁבְתָּא וְאָמַר רַב נְחֵמָן לֹא
קְבָעִינֵן זִמְנָא לֹא לְבִנֵי פְלָה בְּכֻלָּהּ וְלֹא לְבִנֵי רִיגְלָא בְּרִיגְלָא וְהִיכ' דְּאִיכָּא רַמָּא חִיִּישִׁינֵן
וְה"מ לְמְשַׁמְתִּין לִיהּ תְּשַׁעִין יוֹמִין לְמִיגְבֵי מְבִנֵי חֲרֵי אֲבָל מְשַׁעְבְּדֵי בל' יוֹם סְגִיא וְכֹן
כְּתִב רַבִּי הָאֵי בְּסַפֵּר מְקַח וּמְמַכֵּר.

אֲבָל רַבִּינוּ אֶלְפִּס כְּתִב הָאֵי דְּמְשַׁמְתִּינֵן לִיהּ צ' יוֹם לְמֵאֵן דְּטַעִין דְּאִית לִיהּ לְכַטּוּלֵי שְׁטָרָא
וְיִהְיִינֵן לִיהּ זְמוּצ' יוֹם דִּילְמָא מִיִּתִי סְהַדֵּי וּמְרַע לִיהּ לְשִׁטְרָא וְאֵי לֹא אִיִּתִי בְּגוֹ זִמְנָהּ
כְּתִיבֵן לִיהּ אַדְרַכְתָּא אֲבָל אִיתָא בְּמַתָּא לֹא יִהְיִינֵן לִיהּ אֲלֵא ל' יוֹם דְּהָא לִית לִיהּ אַחַרְיָתִי
לְמִימֵר.

וְזִהוּ שְׁטֵר פְּתִיחָא בְּמוֹתָב תְּלַתָּא כְּחָדָא הוּיָנָא וְאַפִּיק פְּלוּנֵי שְׁטֵר. וְאָמַר לְנָא פְּלוּנֵי דְּנָן
קְבָעוּ לִי זְמוֹן עַד דְּמְרַע לִיהּ לְשִׁטְרָא וּקְבָעוּנָא לִי יוֹם פְּלוֹן וְלֹא אֲתָא קְדָמָא וְנְטְרַנָּא לִיהּ

תרי בשבא ותמשא בשבא ותרי בשבא ולא אתא והשתא כתבנא פתיחא עליה ושמתין ליה ל' יומן ובתר הני ל' יומן פתיחא ול' יומן אחרמת' ולא אתא גדמנא וכתבנא אדרכת' אנכסיה ומה דהנה גדמנא כתבנא וחתמנא וכו': ובזמן שאין ללנה מבני חורין ובא לטרופ משועבדין פותבין שטר טירפ' למלנה וקורעין שטר חובו כל טירפא דלא כתב ביה קרענא לשטר דמלנה לאו טירפא הוא וכך הדין מקיימא שטר למלנה ומשבעינן ליה ללנה שאין לו נכסים בני חורין לא בידו ולא ביד אחרים ונשבע המלנה שלא נפרע פדתנן הבא ליפרע מנכסי יתומין וכו' לא יפרע אלא בשבוע' ואחר השבוע' קורעין שטר חובו וכותבין לו שטר טירפ' על הלקוחות שקנה אחר זמן השטר ואחרון אחרון טורף אין לו טורף משלפניו אין לו גובה משלפני פניו: טירפא במוטב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטרא דהנה ליה על פלו' בכך וכך דינרין דאזיף מיניה ביום פלן ואישרנוהי וקיימנוהי ולא אשפח בני חרי למיפרע מיניה דפלוני ואשבעינן דלא הנה ליה נכסי ונהדר אשבעיניה למלנה דלא פריע וחינן מדינא דליטרופ משועבדי וקרענא לשטרא וכתבנא ליה הדין טירפא דליזיל וליטרופ ההיא ארע' דזבן פלו' בתר זימנא דשטרא ואי אית ליה זוזי למיפרע ליה ליפרע ליה ואי לא ליטרופ לההיא ארעא ולייתי גדמנא לדינא ואיניש לא ימחי בידיה מיומ' דגן ולעלם ומה דהנה גדמנא וחינא מדינא כתבנא וחתמנא ויהיבנא בידא דפלוני לזכות ולראיה: ורבינו סעדיה כתב שטר טירפא ללקוחות וקורע שטר שביד הלקוחו' וליתה ואי בעי לוקח אגבוייה ליה ההיא ארעא ולא לאיפרועי זוזי ולסלוקי וכתב רבינו האי משמתין ליה ל' יומין.

לרב נטרונאי צ' יומין. משמתין ופתיחא ואחרמתא כדאיתא בשאילתא ולא משמתי צ' יומין אלא למי שרוצה לירד בנכסים שהן מצויין בידו ושם עוסק בפריעתו ומסתברא פרב נטרונאי דלגבי לוקח נמי איפא למימר האי טעמא ל' יומין קמאי לא פתבין אדרכתא דילמא אזוזי קא טרח ובעי לסלוקי בזוזי מציעאי לא אשפח זוזי למיזף וקא טרח למיזבן מנכסיו בתראי לא דילמ' שהוא דזבין קא טרח מכאן ואילך פתבין אדרכתא: אדרכתא פתא במוטב תלתא ואפיק פלו' שטרא טירפ' דיליה על פלו' בכך וכך זוזי ואישרנוהי וקיימנוהי וקרענא ליה זימנא ולא פרע ליה וקרענא לה לההוא טירפא וכתבנא ליה הדין כתבא דמתקריא אדרכתא וליחות ולידרוף בההיא ארעא דזביןנא ליה ולייתי וליחזוק וליכול פירי דההוא ארעא עד דליפרע ליה הלן זוזי דהנה ליה על פלוני ואיניש לא ימחי בידיה ומאי דהנה גדמנא וכולי כדאתי לדינא ואמר לית לי זוזי זילו וזביןו לההיא ארעא ופרעי ליה בשומא ב"ד מקריזין כדגרסינן.

אמר אממר משמיה דרב נחמן ב"ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחוזר ואי אכרוז ופיקחתו והותירו אפ' שנה מאת' במנה מכרן קנים. ודוקא בדברי שמכריזין ובמקום שמכריזין אבל בדברים שאין מכריזין ובמקו' שאין מכריזין ל"ש אכרוז ול"ש לא אכרוז פיקחתו שתות או הותירו שתות מכרן בטל הא שנה בשנה מכרן קנים כדאוקי התם רישא וסיפא כדאכרוז לאו דוקא אלא כדאכרוז דמי דלא בעי הכרזה ולא קשיא פאן בדברים שמכריזין פאן בדברים שאין מכריזין ורבינו האי פירש רישא וסיפא רישא בדברי' שמכריזין עליהן וסיפא בדברי' שאין מכריזין עליהן ורבינו כתב איפכא ונוסחא אחריןא רישא בדלא אכרוז וסיפא כדאכרוז ולא קשיא ואילו שאין

מכריזין עליהן העבדים והשטרות והמטלטלין וכי היכי דמכריזינן בנכסי דיתמי הכי נמי בשאר בני אדם.

ואיכא מאן דאמר דלא מכריזינן שלשים יום אלא פמנהגא דנהיגי בכל אתר ואתר. דאמר רב הונא לקבורה ולמזוני מזבני' בלא אכרזתא וכתב גאון למזון הבנות והאשה ואחר ההכרז' פותבין ונותבין ביד הלוקח שטר הכרזה איגרות בקורת והיא באות בי"ת: הכרזה במוטב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטר' דאדרכתא על פלו' ואכריזנא על ההיא ארעא ל' יומין פדחזי לנא ובתר הכי אתא פלוני דגן ואוסף על דמי ארעא דפלוני כה וכה וזבינא ליה אנחנו בי דינא לפלוני להאי ארעא ואשלים הלן זוזי דמי זבינא לדינא ונהבינו לבעל חוב ומיומא דגן לא יהא רשותא לפלוני למיתבע מידי בהאי ארעא להאי פלוני ואחריות ההיא ארעא על פלו' כחוקר כל שטרי זבינא דנהיגינן בישראל דלא פאסמכתא ודלא פטופסא דשטרי ומאי דהנה גדמנא וכו' ואם לא מצאו למוכר' כותבין שלא מצאו שמוכרה ועושין שומא.

שומא במוטב תלתא הוינא ואפיק פלוני שטרא דאדרכתא על פלוני ואכרזנא לההיא ארעא ולא אסיקו דמי דילא אלא כה וכה זוזי ושדנא מבי דינא אינשי מהימני בקי בשמא ושמו לה הדין ארעא בכה וכה זוזי וליהוי דיליה למיכל פירי דההיא ארעא בהתירא בלא נכיתא ולמיעבד ליה כל רעות נפשיה למיבני ולמיסתר לזבונה ולאורתא ולמיתנה במתנה לכל מאן דיצבי ולשוויי אריסי ונכירי ואיניש לא ימחי בידיה מיומא דגן ולעלם לא לפלוני דהנה דיליה מקמי הכין ולא ירתוי ולא הדין דטרפה מינ' בדינא ולא איניש מעלמא דהכין איתפסקת דינא גדמנא אנחנו דיינא דחתימי מתפאי ואי אתי אינש מעלמא וטריר לה מהדין פלוני דשנימנא ליה בדינא אחריותא על הדין פלוני דהנה דיליה מקמי הכי ובתר דשנימינהא לההיא ארעא קרענא לשטרא דאדרכתא וכתבינא להדין שטרא ומאי דהנה גדמנא אנחנו בי דינא ביום פלוני פתבנא וחתמנא ונהבנא ליה לינא דהדין פלוני למיהוי ליה לזכו' ולראיה.

אות קוף קיום הנקרא אשרתא והוא על שבעה דרכים האחד אם העדים מעידין על פתב ידם כותבין במוטב תלתא פחדא הוינא והנפק שטרא דנא גדמנא ונחתימי עלוהי פלו' ופלו' ומדאתו פלו' ופלו' ואסהידו כל חד וחד אחתימות ידיהן ואיתקיים שטרא דגן מיניה וביה ונהרי הוא שריר וקיים: השני אם אחרים מעידים על פתב ידן כותבין מדאתו פלו' ופלו' ואסהידו על חתימות ידיהן דפלו' ופלו' דחתימי בשטרא איתקי' שטרא דגן פראוי.

השלישי אם פתב ידם יוצא ממקום אחר כותבין איתקים שטרא דגן גדמנא בחתימות סהדי אילין דחתימי עליה דאינון פלוני ופלוני מתרין שטרא פד חזי ואישרנוה וקיימנוה: הרביעי אם העדים החתומין קיימין ואינן יודעין לקרות צריכין ב"ד לקבל עדותן על פה ואם נמצאת עדותן מכונן' מקיימין אותו וכותבין שטרא דגן נפק גדמנא בהדין סהדין דאינון פלו' ופלו' דחתימו לעיל ולא הוו ידעו למיקרי אלא בשטרא ואסהידו אחתימות ידיהן ומדאתו ואסהידו לנא בפומ' ואיפנון סהדותיהו פמה דכתב בשטרא איתקיים האי שטרא פד חזי והכל שריר וקיים: החמישי עד ודיין מצטרפין כותבין מדאתא פלו' דחתימי בשטרא ופלו' דיינא דחתימי באשרת' ואסהידו כל חד וחד אחתימות ידיה איתקים האי שטרא פד חזי: הששי היכא דליתא לחד מינייהו ואיכא חבריה דידע חתימו' ידיה אחספא

כדאי' לקמן והדר אתא איהו ואחרניא ואסהידו אסתמוות ידיה דהאיך דליתיה איתקים שטר' פדחזי.

השבועי שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מפירין חתימת ידי העדים ואחד אינו מפיר כותבין. במותב תלתא כחדא הוינא ומדאתינן אנו פלו' ופלו' ואסהידנו כל חד וחד דהו' חברין דהוא נינהו חתימו' ידיהו דהלין תרין סהדי דחתימי לעיל איתקים שטר' דנון פדחזי והרי הוא שריר וקיי' לגאון והיכא דליכא בנזיר פדי לכתוב בו קיום מלפף ביה נינרא אחרני' וכתב בקים וקיימי מלפף בגויה וכתוב ביה סימן מןבקה גרסינו בפ' האשה שנתארמלה העדים שאמרו כתב ידנו הוא זה אבל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו הרי אלו נאמנים אם יש עדים שהיא כתב ידם או שהיה כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנין אמר רמי בר חמא ל"ש אלא שאמרו אנוסין היינו מחמת נפשות אבל אמרו אנוסין היינו מחמת ממון אין נאמנין לפי שאין אדם משים עצמו רשע ואע"ג דעדי' החתומין על השטר נעשה כמי שחקקה עדותו בב"ד אפי' בשאין כתב ידם יוצא ממקום אחר כדגרסי' בריש גמ' דמס' גיטין בדין הוא דקיום שטר' לא ליבעי כר"ל הכי ליכא למימר פיון שהגיד אינו חוזר ומגיד דכיון דקי"ל הפה שאסר הוא הפה שהתיר ליכא גמר הגדה כלל וליכא למימר נחקקה עדותו הילכף אמרי' אנוסין היו מחמת נפשות הרי אלו נאמנים ואמר ר' יהודה אמר רב האומר שטר אמנה זה אינו נאמן ואסיקנא אמר אביי לעולם דקאמר מלוה וכגון שחב לאחרים וכדר' נתן ומסתברא דלא מהימן משום מגו דאי בעי מחיל ליה וקושיא דרבינו אבן מגש נהי דמשום מגו מהימן אנפשיה סהדי מי מהימני למימר אשיקרא חתימי ומסתבר' דוקא אמנה דמבטל ליה לשטר' אבל פרוע הוא נאמן דאיכ' למימר פיון דלגוביינא קאי מהימן ואמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דברינו אין נאמנין מודעא היו דברינו אין נאמנים מר בר רב אשי אמר אמנה היו דברינו אין נאמנין מודעא היו דברינו נאמנים מאי טעמא האי ניתן לכתב והאי לא ניתן לכתב ודוקא בשאין כתב ידם יוצא ממקו' אחר אבל כתב ידן יוצא ממקום אחר אפי' במודעא אין נאמנין דכיון שהגיד אינו חוזר ומגיד ומסקי רבננותא פוליהו פמר בר רבאשי דבתר' הוא אלא דרב האי פסק כר' נחמן דהילכ' פנותי' בדיני ירושל' הו' אומרי' אין כתב ידן ואחרים אומרי' כתב ידן הוא תני ר' חייא לא מעלין ולא מורדין אמר ר' יוסי מתני' אמרה פן אם יש עדים שהו' כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקום אחר אין נאמנין והא דאמר רב הונא אמר רב מודה בשטר שכתבו אין צריף לקיימו ליתיה פדגרסי' מר היכי סבירא ליה אמר ליה אתו לקמן אמרי' להו קיימו שטר' יכו וחותרו לדינא דמאן קא משוני ליה שטר' הוא וכו' ועדים שאמרו תנאי היו דברינו נאמנין ודוקא בדאין כתב ידם יוצא ממקום אחר עד אמר תנאי ועד אמר אינו תנאי קימ' לן פאתקפת' דר"ה בריה דרב יהושע דאמר אי הכי אפי' תרניהו נמי אלא אמרי' למיעקר סהדותא אתו באמר כתב ידנו אלא שעל מנת פן חתמנו וכיון דאין כתב ידן יוצא ממקום אחר מהימני ושטר' פשר בקיו' התנאי הכא נמי חד דקאמר תנאי היו דברינו למיעקר סהדותיה לכתב ידו קא אתי ולומר על מנת שיתקיים חתימתי וחד הוא ומכחשי אהדי ובטל השטר ונהו ליה פכדות בלא שטר עד אמר תנאי ועד אמר אינו תנאי וכן שני' אומרי' תנאי וב' אומרי' אינו תנאי העמד קרקע על חזקתו והדין סברא דרבנותא ור"ש ז"ל כ' דתנאי היו דברינו וכולהו נמי בשאין כתב ידן יוצא ממקו' אחר ומסתבר' דאין נאמנין דלא נאמנין פיון

שְׁהִיגִיד שׁוֹב אֵינוֹ חוֹזֵר וּמִגִּיד כְּגוֹן אֲנוּסִין הֵינּוּ קִטְנִים הֵינּוּ דַעְקָרֵי שֵׁטֶר' לְגַמְרֵי דְהוּוּ לִיָּה כְּמֵאן דְּאָמַר לֹא חֲתַמְנּוּ כְּלָל לְשׁוֹם דְּבַר אֲבָל הֵיכ' דְּנִיטְמָן לִיפְתַּח כְּגוֹן מוֹדְעָא לְמַר בַּר רַב אֲשֵׁי וּכְגוֹן תְּנַאי הָיוּ דְבָרֵינוּ דְּאָמְרֵי חֲתַמְנּוּ וְעַל מְנַת כֵּן חֲתַמְנּוּ אַע"ג דְּכַתְּבֵי יָדָן יוֹצֵא מִמְקוֹם אַחַר נְאֻמְנִין.

דְּקִימָא לֹן דְּאֲתֵי עַל פְּהַ וּמַרְעֵ לְשֵׁטְרָא וְהִכִּין מוּכַח בִּירוּשְׁלַמֵי וְהִלְכְתָא כְּנוֹתִיָּה בְּדִינֵי וְדוּקָא הִנְהוּ סְהַדֵי דְחֲתִימֵי בְּשֵׁטְרָא אֲבָל אֵי סְהַדֵי דְמוֹדְעָא לֹא הִנְהוּ סְהַדֵי דְחֲתִימֵי בְּשֵׁטְרָא אֲתֵי עַל פְּהַ וּמַרְעֵ לְשֵׁטְרָא אַף עַל גַּב דְּלִיפָא כְּתַב כֵּינּוּ דְאָמַר לְהוּ כְּתוּבוּ כְּמֵאן דְּכַתְּבֵי דְמֵי כְּדָאמְרֵי מוֹדְעָא בְּכַנֵי שְׁנֵי נְאִין צְרִיף לֹמַר כְּתוּבוּ וּמִסְתַּבְּרָא כְּרַבִּינוּ הָאֵי דְבַעֲיָא דְתַנְאֵי הָיוּ דְבָרֵינוּ אֲלִיפָא דְרַב נַחְמָן אֲזַלָּא דְאֵי לְמַר בַּר רַב אֲשֵׁי כֵינּוּ דְאֵין כְּתַב יָדָן יוֹצֵא מִמְקוֹם אַחַר פְּשִׁטָא דְנְאֻמְנִין וְדִיקָא נְמֵי דְהָא בְּחֻזְקַת הַבְּתִים מְקַשְׁינּוּ מְדַרְבֵי נַחְמָן לְרַב הוּנָא אֲלֵמָא הִילְכְתָא כְּנוֹתִיָּה.

וְלִיתָא לְמַר בַּר רַב אֲשֵׁי וְשִׁמְעֵי מִהֶתֶם דְּכִי אָמַר רַב נַחְמָן אֵין נְאֻמְנִין בְּעַל פְּהַ דְלֹא אֲתֵי עַל פְּהַ וּמַרְעֵ לְשֵׁטְרָא אֲבָל אֵי כְּתַב מוֹדְעָא בְּשֵׁטְרָא אֲתֵי מוֹדְעָא דְשֵׁטְרָא וְעַקֵר שֵׁטְרָא כְּדָאמְרֵי הֶתֶם וְאֵי לֹא מוֹדְעָא דְחֲתַמְנּוּ אֲשִׁקְלֵת' שְׁפִיר חֲתַמְנּוּ וְכֵן הִילְכְתָא: יְרוּשְׁלַמֵי הָאוּמַר וְכו' עַד דְּהוּא צְרִיף לְקִימּוֹ דְהָא קִימָא לֹן סְתָם מִתְנֵי וּמְחַלְוֵי דְבִרִיתָא הִלְכָּה כְּסְתָם אֲבָל אֵיהוּ לֹא כָּל כְּמִינֵיהּ דְּקִימָא לֹן בְּמִשְׁנַת בַּר קַפְרָא דְאָמַר מוֹדְעָא דְשֵׁטְרָא אֵין צְרִיף לְקִימּוֹ דִּיד בְּעַל הַשֵּׁטֶר עַל הַעֲלִינָה כְּדַגְרִסִּין הָרֵי שְׁהִיָּה אוֹכַל וְכַא וְכו' עַד אִם אִמ' שֵׁטֶר אֲמָנָה הוּא זֶה שֵׁטֶר פִּיּוּס הוּא זֶה אִם יֵשׁ עֲדִים הַלֵּךְ אַחַר עֲדֵי וְאִם לֹא הַלֵּךְ אַחַר הַשֵּׁטֶר.

דְּהָא רַבֵי יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ שְׁקִלֵי וְטָרֵי וּמִפְּכֵי לְמִתְנֵי וּמִתְנֵי וּמוֹקְמֵי הֵהִיא דְבַר קַפְרָא בְּשִׁינּוּיָא קַמָּא אֲלִיפָא דְדַבְרֵי הַפֶּל וְלַר' זִירָא אֲלִיפָא דְרַבְּנָן כְּדֵאִית' הֶתֶם הִילְכָּה הִלְכְתָא כְּנוֹתִיָּה וְדוּקָא כְּגוֹן שֵׁטֶר אֲמָנָה וְשֵׁטֶר פִּיּוּס אוֹ שְׁמַכְר וְלֹא נִתְּן דְמֵי וְהִדּוּמָה לְהוּ דְלִיפָא חֲזוּק' גַּבֵי אֵידָף אֲבָל לֹא כְּתַב בְּהַ שְׁהוּא שְׁכִיב מְרַע הִיָּה וְהוּא אוּמַר בְּרִיא הִיָּה דְאִיפָא חֲזוּקָה גַּבֵי נוֹתֵן מִתְנָה דְהוּוּ לִיָּה לְמִיכְתַּב כְּדַמְהֵלֵף בְּרִיגְלוּהֵי בְּשׁוּקָא וְשִׁנְיָא מְשַׁאֵר שְׁטֵרוֹת דְעֵלְמָא לֹא סְגִי לְקִיּוּם דְקִי"ל כְּרַב דְאָמַר אִם בְּרִיא הוּא עֲלִיו לְהִבִּיא רְאִיָּה שְׁיָהָא שְׁכִיב מְרַע כְּדַפְרִישִׁית הֶתֶם בְּמִתְנֵי שְׁכִיב מְרַע וְאַע"ג דְּפִלְוִגְתָּא דַר' וְרַש"ב הוּא גַּבֵי שְׁנִימֵי אֲדוּקֵי בְּשֵׁטֶר דַר' סְבַר מוֹדָה בְּשֵׁטֶר שְׁכַתְּבוּ צְרִיף לְקִימּוֹ לִיתָה וְכַרְשֵׁב"ג דְאָמַר אֵין צְרִיף ס"ל וְהִלְכָּה כְרַש"ב דְהָא רַב אֲלֶפְסֵי אָמַר בְּגִיטִין בַּפ' הַנְּיָזְקִין גַּבֵי אֲפִיטְרוּפוֹ הִלְכָּה כַר' מְחַבְּרֵי וְלֹא מְאָבִיו וְכֵן בְּהִלְכוֹ קְצוּבוֹת דְבַנֵי מְעַרְבָא דַר' וְרַש"ב הִלְכָּה כְרַש"ב.

וְהָא דְאָמַר ר' אֲלַעְזָר מְחַלְוֵי בְּשִׁנְיָהֶם אֲדוּקִין בְּשֵׁטֶר וְר' יוֹחָנָן אָמַר לְעוֹלָם חוֹלְקִין אֲלִיפָא דְרַש"ב אֲזַלָּא וְגַרְסִינָן בְּאִיזְהוּ נִשְׁף לֹא הֵינּוּ דְרַב אֲשֵׁי דְאָמַר מוֹדָה בְּשֵׁטֶר שְׁכַתְּבוּ אֵינוּ צְרִיף לְקִימּוֹ וְגוֹבָה מְנַכְסִים מְשׁוֹעֲבָדִין הַשְׁקִלֵי וְטָרוּ אֲלִיפָא דְרַב אֲסִי ש"מ דְהִלְכְתָּ כְּרַב אֲסִי וּבַפ' הַמוֹצֵיא אֵיפָא נְוִסְחָא דְכְּתַב בְּהַ אֵין צְרִיף לְקִימּוֹ וְאֵיפָא נְוִסְחָא בְּנוֹסְחָא דְרַבִּינוּ שְׁרִירָא דְלִית בְּהַ אֲלֵא אָמַר רַבָּא בְּכוּתְבִין שׁוֹבֵר קָא מִיפְלִגֵי דְהִילְכְתָּא לְעוֹלָם אֵין צְרִיף לְקִימּוֹ וְכֵן פֶּסֶק הָרַב חֲבִיבֵי זַצ"ל בְּסַפְרוֹ בְּמִשְׁנֵי בַר קַפְרָא וְלִיפָא לְמִינְדָא מְנָה וְעֲדִים שְׁאֲמָרוּ תְנַאי הָיוּ דְבָרֵינוּ שְׁהַעֲדִים נְאֻמְנֵי גַבֵי שֵׁטֶר חוֹב הַמְּוִקֵד' שְׁיִכּוּלִין לומ' ע"ז חֲתַמְנּוּ וְעַל זֶה לֹא חֲתַמְנּוּ בְּמֵאמַר רַאשׁוֹן וּבַפ' הַשׁוֹלַח גַּט גְּרִסִּין בִּירוּשְׁלַמֵי צְרִיף שְׁיָהָא מְכִיר לְאִישׁ בְּגִט וְלֵאשׁ' בְּשׁוֹבְרָה ר' בּוֹן בַּר חֲסִיָּא בְּעוֹן קוּמֵי ר'

אילא הגע עצמה שְהביא אשה אַחַרְת וְגַרְש בְּה אָמַר לִי לְכַשִּׁיבוּ וְיַעֲזֵד הַעֲדִי יוֹדְעִין דְּלֹא כֵן אָמַר רִישׁ לְקִישׁ עֲשׂו עֲדִים הַחוֹתְמִין עַל הַשְּׁטֵר כְּמִי שְׁנַחֲקָרָה עֲדוּתוֹן תַּמָּן בְּאוֹתוֹן שְׁאָמְרוּ לֹא חֲתָמְנוּ בְּרַם הֵכָא יְכוּלִין לֹמַר עַל זֶה חֲתָמְנוּ וְעַל זֶה לֹא חֲתָמְנוּ.

כְּתַב רַבֵּינוּ אַבּוּ מַגְשׁ הָא דְאָמְרִינוּן הַפָּה שְׁאָסַר הוּא הַפָּה שְׁהִתִּיר. דְּוּנְקָא בְּתוּדָה כ"ד אַבְל אַסְהִידוּ אַחְתִּימוֹת יְדִיָּהוּ בְּבִי דִינָא וְלֹאֲחַר כְּדִי דִּיבּוּר אָמְרוּ קְטָנִים הֵינּוּ פְּסוּלֵי עֲדוּת הֵינּוּ לֹא מְהִימְנֵי דְמַפִּי אַסְהִידוּ נְחַקְרָה עֲדוּתוֹן בְּב"ד וְשׁוֹב אֵינְן חוֹזְרִין וּמַגִּידִין: יְרוּשְׁלָמִי וְכֵן עֲדִים שְׁהִעִידוּ בֵּין לְטַמָּא בֵּין לְטָהָר בֵּין לְרַחֵק בֵּין לְקָרֵב בֵּין לְזָכוֹת בֵּין לְחוּבָה עַד שְׁלֹא נְחַקְרָה עֲדוּתוֹן אָמְרוּ עֲבָדִין הֵינּוּ אִין נְאָמְנִין.

ת"ר שְׁנַיִם שְׁהִיו חוֹתְמִין עַל הַשְּׁטֵר וּמְתוּ וּבָאוּ שְׁנַיִם וְנָאֲמְרוּ כְּתַב יָדָן הוּא זֶה אַבְל אֲנוּסִים הָיוּ קְטָנִים הָיוּ פְּסוּלֵי עֲדוּת הָיוּ. נְאָמְנִים אִם הִיָּה כְּתַב יָדָן יוֹצֵא מִמְּקוֹם אַחַר מְשֻׁטֵר שְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְהוֹחֲזֵק בְּב"ד אִין נְאָמְנִין וְאוֹקִים תְּרִי לְבַהֲדִי תְּרִי וְאוֹקִים מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָּה וְהִילְכֵהּ לֹא מִיקְרַע קְרַעִינוּ לִיָּה וְלֹא מַגְבִּינוּ בִּיָּה וְאִם הוּא שְׁטֵר חוֹב בְּחֻזְקַת הַלְוָה וְאִי תַּפְס לֹא מְפָקִינוּ מִיָּנִיָּה אַבְל רִישָׁא מִיקְרַע קְרַעִינוּ לְשְׁטֵרָא וְכֵן הִילְכְתָא וְרַבֵּינוּ א בֵּן מַגְשׁ דְּאָמַר דְּלֹא מִיתוּקְמָא הוּא אֲלֵא עַל אֲנוּסִין הֵינּוּ בְּלַחוּד אַבְל קְטָנִים הֵינּוּ פְּסוּלֵי עֲדוּת הֵינּוּ אִין נְאָמְנִים.

וּמַגְבִּינוּ בִּיָּה וְלֹא דִיִּיק לָן אֲלֵא ל"ש וְכֵן הִילְכֵהּ: אָמַר מָר אִם יֵשׁ עֲדִים שְׁהוּא כְּתַב יָדָן מְשֻׁטֵר שְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְהוֹחֲזֵק בְּב"ד הוֹחֲזֵק אִין לֹא הוֹחֲזֵק לֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר אִין לֹא קָרָא עֲלֵיו לֹא מְסִיַע לִיָּה לְרַב אִסִּי דְאָמַר רַב אִסִּי אִין מְקַיְימִי אֵת הַשְּׁטֵר אֲלֵא מְשֻׁטֵר שְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְהוֹחֲזֵק בְּבִית דִּין מְדַקְתְּנִי בְּבִרְיִיתָא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְלֹא קְתַנִּי מְשֻׁטֵר שְׁהוֹחֲזֵק בְּב"ד וְדִיקָא מִיָּנִיָּה קָרָא עֲלֵיו אִין לֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר לֹא אֲלַמָּא אִם לֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר אִין מְקַיְימִין אַע"פ שְׁמַקְוִים גְּרָסִי ר' אֲלֶפְסֵי אִין מְקַיְימִין אֵת הַשְּׁטֵר מְשֻׁטֵר שְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר אַא"כ הוֹחֲזֵק בְּב"ד מְשַׁמַּע דְּהִיכָא דְלֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר מְקַיְימִין: אִין מְקַיְימִין אֵת הַשְּׁטֵר אֲלֵא אוּ מְשַׁמֵּי שְׁדוּת אוּ מַב' כְּתוּבוֹ' וְהוּא שְׁאָכְלוּ בְּעַלְיָהוֹן ג' שְׁנַיִם וּבְשׁוּפֵי וּבִיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי אַחַר אַבְל מִתַּחַת יְדֵי עֲצָמוּ לֹא וּמְסַתְּבָרָא מְדַקְאֲמַר שְׁדוּת וּכְתוּבוֹת וְלֹא קָאֲמַר שְׁנֵי שְׁטֵרוֹת סְתָמָא.

ש"מ דְּוּקָא מְכָר וּכְתוּבָה קָאֲמַר דַּא"ע ג' דְּלֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְלֹא הוֹחֲזֵק בְּב"ד מְקַיְימִין פִּינוּן שְׁאָכְלוּם בְּעַלְיָהוֹן ג' שְׁנַיִם אַבְל ב' שְׁטֵרוֹת שֶׁל הַלְוָאָה דְּלִיכָא לְמִימַר הֵכִי בְּעֵינּוּ שְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְהוֹחֲזֵק בְּב"ד כְּדַלְעִיל וְרַבִּי אַבּוּ מַגְשׁ אָמַר דְּהָא דְאָמְרִי מְשֻׁטֵר אַחַד בְּשְׁקָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְהוֹחֲזֵק בְּב"ד וְהָא דְבְּעֵינּוּ ב' שְׁטֵרוֹת בְּשְׁלֹא קָרָא עֲלֵיו עֲרַעֵר וְלֹא קְשִׁינּוּ אַהֲדָדִי וְלֹא נְהִירָא לָן דַּה"ל שְׁנֵי שְׁטֵרוֹ' סְתָמָא וְתוּ לְמָה לִיָּה אַכְלוּם בְּעַלְיָהוֹן ג' שְׁנַיִם לִימ' וְהוּא דְאִתְחַזַּק בְּבִי דִינָא וְהָא דְבְּעֵינּוּ שְׁתֵּי שְׁטֵרוֹת דְּלִיָּהוּ תְּרִי סְהָדִי וּמְסַתְּבָרָא דְּוּנְקָא מִתַּחַת יְדֵי עֲצָמוּ לֹא דְאָמְרִינוּ זִיּוּפִי זִיּוּף וְכְתַב חֲתִימַת כְּנָגַד חֲתִימָה שְׁאִם יְדוּעַ שְׁיֵשׁ שְׁטֵר בְּבִיתוֹ אוּ סֶפֶר מְכַתִּיבַת אוֹתוֹן עֲדִים הַחֲתוּמִין בְּשְׁטֵר וְהָאֲחַד מְקוּיִים אִין מְקַיְימִין הַשְּׁנֵי אִפִּי מְשֻׁטֵר אַחַר וְנָאֲפִי ע"י עֲדִים דְאָמְרִינוּן זִיּוּפִי זִיּוּף וְאִיכָא מְד"א אִימּוֹר זִיּוּף הַכֵּל אַבְל אוֹת בָּאוֹת לֹא זִיּוּף אַבְל רַבֵּינוּ יַעֲקֹב פִּי טַעְמָא דְשְׁתֵּי שְׁדוּת לְפִי שְׁבִשְׁטֵר אַחַד לִיכָא הַפִּירָא דְזִמְנִין דְשְׁבִיק רְוּחָא וְזִמְנִין דְדַחִיק לִיָּה עֲלַמָּא וּמְשׁוּם הֵכִי בְּעֵינּוּ ב' שְׁטֵרוֹ' דְדִילְמָא בְּתִרֵי זִמְנֵי מְכוּוּנֵי יְדִיָּהוּ.

ובדין הוא דאפי' בהכי לא סגי לן אלא כי היכא דלא ליפסדו בעלי חובות הילכך ביוצא מתחת ידו אמרינו זיינן אכל קיום השטר ע"י עדי' אפי' יש למלנה פמה שטרות מפתב התמימה לא אמרי' זיינן אכל קיום השטרות בכוונת הלב ובטביעותן הן מעידין וכחוט השיער הן מפירין השינוי.

מה שאין כן במדמין חתימה לחתימה ולדבריו ע"י עדים מקיימין אותו השטר אכל לא בקיום חתימת אחרי' נאנו כתבינו מאי דסבירא לן: וירושלמי רבי יודא אמר למידין מספר מונה כגון אלו דאמרינו שפרויי דאסי ובאילין איגרתא צריכה ואמר ר' יוסי ובלבד ג' שטרות של ג' בני אדם זה אומר זהו פתב ידי וזה אומר זהו פתב ידי צריכין לצרף אחר עמהן מן השוק דברי ר' נתנאלים אומרים נאמן אדם לומר זה פתב ידי וקיי"ל הלכה כר' מחבירו ולא מחביריו והילכתא על מנה שבשטר הן מעידין ונאמן אדם לומר זהו פתב ידי והיכא דמית חד מיניהו אי נמי דליתיה קמן צריכין שנים מן השוק להעיד עליו דא"כ נפיק נכי רבעא דמונא אפומא דחד סהדא ודוקא רחוקים אכל איכא אחוהי דהאי דקאי ואחרניא לאסהודי אהיה דמיתנא לא דקא נפיק נכי רבעא דמונא אפומא דאחי.

כדגרסינו בתקנת הבתים וש"מ עדים הקרובים זה לזה מעידין על הקיום כגון רחוק בתמי' אחת ורחוק בתמימה אחרת דהיינו מתניתין שלשה אחין ואחד מצטרף עמהן. הרי אלו שלשה עדיות.

אכל בתמימה אחת עדות אחת היא ושני אחין פסולין בה והיכא דליכא אלא חד היכי נעביד ניקתוב חתימות ידיה אחספא ושדי ליה בבי דינא ולא צריף איהו לאסהודי אחתימות ידיה דאפי' למד"א דיינין המפירין חתימות ידי עדים צריכין להעיד בפניהן התי' הוא דאיכא למימר מונויף הוא ואין זה חתימי' ידי עדים אכל הכא לא צריף דלא תהא שמיצה גדולה מראייה ודוקא אחספא אכל אמגילתא לא דילמא משפח איניש דלאו מעליא וכתב עליו מאי דבעי ותנו הוציא פתב ידו וכו' אמר ר' יהודה אמר שמואל עד ודיין מצטרפין ופרכה רבא והילכת' אין מצטרפין וירושלמי בפ' דיני ממונות אשרתא דדייני מהו שיהא צריף ב"ד.

ר' אושעיא ור' שמואל אמרי' יתקיים או בכתב ידי עדים או בכתב ידי דיינים וחרנה אמר אפי' בכתב עד אחד ודיין אחד מקיימין והיינו פי' עד ודיין מצטרפין. א"ר יהודה אמר שמואל שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מפירין חתימת ידי עדים ואחר אינו מפיר עד שלא חתמו מעידין בפניו וחותרם לא מיבעיא עדים מן השוק אלא אפי' חביריו מעידין ואע"פ שהעידו חוזרין ויושבין לדין משיתחמו אין מעידין בפניהם אפי' אחרים דלאו במוטב תלתא הווי כחדא ש"מ תלת ש"מ עד נעשה דיין אע"פ שהגיד בדרבנן וכן הילכתא אכל בדאורייתא משהגיד אינו נעשה דיין ועד שיוודע עדות ולא הגיד אפי' בדאורייתא נעשה דיין.

דחא אמרי' בעדות החודש ויוסיפו מחביריהן אצל היחיד והא יחיד דיין הוא וכ"ש עד חתום בשטר. וכתב אחר יוצא ממקום אחר פשר.

אָבֵל בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת אִפִּי יוֹדֵעַ אֵינּוּ נֶעֱשֶׂה דִּינּוֹ כִּר' עֲקִיבָא דְתַנּוּ סְנֵהֲדָרִין שְׂרָאוּ בְּאֶחָד שְׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ ר' עֲקִיבָא אוֹמֵר כּוֹלֵן עֲדִים וְאֵין עַד נֶעֱשֶׂה דִּינּוֹ וְתַרִי גּוֹנוֹא נִיגְהוּ וְאֵין זֶה מְקוֹם לְהֵאָרִיךְ.

וּש"מ דִּינֵינִים שְׂאִין מְפִירִין צָרִיךְ לְהַעֲיֵד בְּפִנְיָהֶם וְקִשְׁיָא לְהוּ לְרַבְּנֹתָא לְמ"ד צָרִיכִין לְהַעֲיֵד בְּפִנְיָהֶן לְמָה לִי לֹא תִּהְיֶה שְׂמִיעָה גְּדוּלָה מְרֵאִיָּה וּמִסְתַּבְּר' דְּהָא יְדִיעָה הוּא וְלֹא רֵאִי וְיְדִיעָה לֹא הִגְדָה הִיא וְלֹא דְמִי לְרֵאִיָּת לְבָנָה דְּהִיא עֲצֻמָּה נִרְאִית וּמִגְדָת אָבֵל כִּי מְחֻזִי חֲתִימוֹת יְדִיָּה בְּבִי דִינָא כִּי הִיא דְלַעֲיֵל הַתָּם אִיפָא לְמִימַר לֹא תִּהְיֶה שְׂמִיעָה גְּדוּלָה מְרֵאִיָּה וְרַבְּנֹתָא פְּרִישׁוּ פִּירְשׁ אַחֲרֵינָא וְהָא דְאָמַר רַב פֶּפְא הֵאֵי אִישְׁרֵת' דִּינֵינִי דְכַתִּיבָה מִקְמִי דְלִיָּחֻזוּ סְהַדִי חֲתִימוֹת יְדִיָּהוּ פְּסוּלָה לִיתָה כְּדָאֲמַרִינּוּ בַּפ' הַכּוֹתֵב וּבַפ' כָּל הַגֵּט דְלִמְחֻזִי כְּשִׁיקְרָא לֹא חִיִּישִׁינוּ.

וְאִיפָא לְעֵינֵינוּ הָא דְאָמַרִינּוּ לֹא כְּתִיבִנּוּ אַדְרַכְתָּא אִמְטִלְטְלִי דְכַפְרָיָה מִשׁוּם דְּמִיָּחֻזִי כְּשִׁיקְרָא וְדָאֲמַר בְּגִט פְּשׁוּט אֵי יְדַעִיתוּ יוֹמָא דְאִקְנִיתוּ בֵּיהּ כְּתוּבוּ וְאֵי לֹא כְּתוּבוּ סְתָמָא מִשׁוּם דְּמִיָּחֻזִי כְּשִׁיקְרָא אֵי דְמֵיָא לְהֵאֵי אֵי לֹא אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב שְׁלֵשָׁה שְׁיִשְׁבּוּ לְקִנְיִים אֶת הַשְּׁטֵר וְקָרָא עֲרַעֵר עַל אֶחָד מֵהֶן עַד שְׁלֵא חֲתָמוּ מְעִידִין עָלָיו וְחוֹתֵם מִשְׁחַתְמוּ אֵין מְעִידִין עָלָיו.

פִּירְשׁוּ רַבְּנֹת' מִשׁוּם דְּנוֹגְעִין בְּעֵדוּתוֹ הֵן וְהִילְכְתָא הֵן אֵינּוּ מְעִידִין אָבֵל אַחֲרֵים מְעִידִין וְרַבִּי אֶפְרַיִם פִּירְשׁ כִּרַב אֶלְפָס מִשְׁחַתְמוּ הֵנָּה לִיה כְּמָאן דְּלִיתָיָה בְּהַדְּיָהוּ. דְּהָא בְּעֵדֵינָא דְחֲתוּם תַּרְנִיחֵהוּ בְּחֻזְקַת פְּסוּלִין הוּוּ עַד שְׁמַעֲיֵד עָלָיו וְעַד הִיא שְׁעָתָא לֹא מִתְפָּשֵׁר.

וְהָרִי קִיָּמוּ הַשְּׁטֵר בְּשָׁנִים וְאִפִּי אַחֲרֵים מְעִידִין עָלָיו שְׁהוּא כְּשֵׁר פְּסוּל הַשְּׁטֵר וְאֵין לוֹ תַקְנָה עַד שְׁיִחַתְכוּ מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַקִּיּוּם וּמְחַבְּרִין קִלְף אוֹ נִיָּר אַחַר וְכוּתְבִין הַקִּיּוּם דְּמִלְפָף וּמְזַכְרִין לְפּוֹפִי' וּמְעִידִין לְפָנָיו וְאַחַר כֵּן חוֹתְמִין: צָרְפְתִים מִשְׁחַתְמוּ בָּא עֲרַעֵר וּכְבֹטֵל מוֹשֵׁב ב"ד וְאֵע"פ שְׁמַעֲיֵדִין עֲדִים שְׁחֻזַר בְּתִשׁוּבָה.

כִּינּוּן שְׁבִטֵל בְּטֵל וְדוּקָא דְגִזְלָנוּתָא אָבֵל עֲרַעֵר דְּפָגַם מִשְׁפָּחָה גְלוּי מִקְלָתָא בְּעֵלְמָא הוּא וְאִפִּילוּ חֲתָמוּ מְעִידִין לְפָנָיו וְחוֹתֵם וְאִפִּילוּ עֲרַעֵר דְּגִזְלָנוּתָא נְמִי דוּקָא דְאָמְרִי יְדַעִינוּ בֵּיהּ דְּעַבַד תִּשׁוּבָה אָבֵל אֵי אָמְרִי תַרִי אַחֲרֵינִי וְתַרִי נִיגְהוּ וְכ' ר' אֶלְפָס דְּהֵנָּה לִיה סִפְק פְּסוּל וְלֹא מְחַתְמִינוּ לִיה כָּלֵל דְּלֹא מְפָקִינוּ מְמוּנָא אֶפְרָמִיָּה וּר"ח אָמַר דְּלֹא מִפְּסִיל דְּאוּקִים גְּבָרָא אַחֲזַקְתָּיָה וּמִסְתַּבְּרָא כִּר' אֶלְפָס דּוּמֵיָא דְּהָא דְלַעֲיֵל דְאָמַר שְׁנִים חוֹתְמִין עַל הַשְּׁטֵר וְכו' דְּמִקְשִׁינוּ וּמִגְבִּינוּ בֵּיהּ.

וְאַמַּי תַּרִי וְתַרִי נִיגְהוּ אֵלֵם' מוּקָם מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרֵיָה אָמַר ר' זִירָא הָא מִקְלָתָא מַר' אָבָא שְׂמִיעָה לִי: וְאֵי לֹא ר' אָבָא דְמֵן עַכּוּ שְׂכַחַת' שְׁלֵשָׁה שְׁיִשְׁבּוּ לְקִנְיִים אֶת הַשְּׁטֵר וּמֵת אַחַד מֵהֶן צָרִיכִין לְמִיָּכְת' בְּמוֹתֵב תֵּלֵת' כְּחֻזָּא הוּיָנָא וְחַד לִיתוּהִי שְׂאֵם חֲתָמוּ שְׁנִים יֹאמְרוּ בְּשָׁנִים הָיוּ וְהוּ' הַדִּין אֵי אֲזִיל לְדוּכְת' אַחֲרֵיתִי וְאֵי כְּתֵב בֵּיהּ דִּינָא לֹא צָרִיךְ וְדִילְמָא כְּשִׁמוּאֵל סְבִירָא לִיה דְאָמַר שְׁנִים שְׁדָנוּ דִינֵיהֶם דִּין אֶלָּא שְׁנִיקְרָאוּ ב"ד חֲצוּף וְאִסְיָקְנָא דְכְּתֵב בֵּיהּ אָמַר רַבְּנָא אִשִּׁי וְאָמְרִי לִיה לְרַבְּנָא אִשִּׁי ש"מ דְּלִיתָה לְדִשְׁמוּ' דְאָמַר שְׁנִים שְׁדָנוּ דִינֵיהֶן דִּין אֶלָּא כִּר' אֶבְהוּ דְּהוּא בַר פְּלוּגְתָּיָה דְאָמַר לְדַבְּרִי הַכֹּל אֵין דִּינֵיהֶן דִּין.

ושמע'י מיהא דכי פתב ביה דינא ואמר לנא רבנא אשי אע"ג דלא פתב ביה וחד ליתוהי ולא חתימי אלא תרי פשר וכל שפן אי פתב ביה במות' תלתא הוינא לחוד וחד ליתוהי לאו דוקא ולא אשמועינן ר' זירא אלא דאי לא פתב במותב תלתא פחדא הוינא דפסול היכא דחתימי תלתא אע"ג דלא פתב במותב תלתא פשר.

והכי גרסינן בדיני ממונות בתרא ההיא אורכתא דהנה פתב בה וכו' עד ולא הנה פתב בה במותב תלתא וכו' ש"מ מותב תלתא דייק. דאי הנה פתב ביה במותב תלתא הוינא אע"ג דלא חתימי אלא תרי סהדי תו לא צריף דהתם ודאי לא חתימי עלה אלא תרי סהדי ואיכא מאן דאמר דאפי' חתימי ג' ולא פתיבי במותב תלתא הוינא פסול והיכא דמת א' מהן איצטריף לאשמועינן דבעינן למיכתב וחד ליתוהי דילמא ערער דפסלנות נפיק על האי דלאו חתום ואיבטיל ליה צריפא דידהו דאוצטריפו בהדיה אבל אי פתיב בה וחד ליתוהי איגלי מילתא דלאו משום פסלנותא הוא דלאו חתימי אלא משום דלא הנה תמן ולא בריר לן: וירושלמי שלשה שדנו ומת אחד מהן חותמין בשנים וכותבין אע"פ שחתמנו בשנים בשלשה היינו והיכא דקרא ערער על הדיינים אי פתב ביה במותב תלתא הוינא וחתימי תלתא ונתקיימו חתימת שני הדיינים פשיטא דכשר אבל אי לא פתיב במותב תלתא ולא איתקיים אלא תרי מינהון צריף עיין דאיכא למימר פיון דקיי'ו' שטר'א בשלשה והכא ליכא אלא תרי לא מגבינן ביה ומסתמ' מדאמר' עד ודיין אחד מקיים ש"מ דבתרי דייני' סגיא גרסינן בפ' הגוזל אמר רבא היילכתא מקיים את השטר שלא בפני בעל דין ואפילו עומד וצונח ואי אמר קבעו לי זמנא עד דמיייתינא סהדי ומרעא ליה לשטר'א קבעינן ליה אי אתא וכו' היילכף הא דאמר יבוא בעל השור ויעמוד על שורו ליתיה ודוקא בקייום העדי' החתומין על השטר נעשה כמי שפחוקר' עדותן בב"ד אבל קבלת עדות ע"פ אין מקבלין: גרסינן בסוף פרק האשה אלו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של אחי והוא הדין לקרובים ולרחוקים אע"ג דלא שכיחי ולית להו אימתי דומיא דאחין אמר רב הונא בריה דרב יהושע והוא שיש גדול עמהם דכיין דקיי'ו' שטרות דרבנן הימנוה רבנן בדרבנן.

ומסתברא דמתני' אפי' במקום דאיכא עירעור הוא וש"מ אפילו הכי מדאורייתא פשר ומדרבנן הוא והא דאמר' בדין הוא דאפי' קייום שטרות לא בעי אפי' במקום עירעור קאמר ורבנן איצטריף אפילו במקום דליכא ערער ואמר התם חד אתי בעל ופסיל ליה בעדי' הוא דקאמר הא שלא בעדים אינו יכול לפוסלו מדאורייתא דעדים החתומין על השטר נעשה כמי שפחוקרה עדותן בב"ד ורבנן הוא דאצריף אפילו במקום דליכא ערער פגון הנפרע שלא בפניו וזולתו דהא המביא גט ממדינות הים וליכא ערער ובעינן בפני נכתב ובפני נחתם במקום קייום ש"מ כדאמרין הוא.

והא דגרסינן בירושלמי אילו המביא שטר מתנה במדינת הים שפא צריף לומר בפני נכתב ובפני נחתם הכי פי' כלומר וכי הצריכו בפני נכתב ובפני נחתם ולא הצריכו קיום אע"ג דהמביא גט בארץ ישראל לא צריף משום עגונה אקילו בה רבנן אבל בקייום שטרות דעלמא אפילו באותה מדינה צריף כדגרסי' התם עבד שהביא גט וכתב בו עצמה ונכסי קנויין לה מהו ואמרין בשלמ' עצמו קנה מידי דהנה אגט אשה נכסים לא ליקני מידי דהנה אקייום שטרות דעלמ' ש"מ אפילו במקו' דליכא ערער אפילו שכיחי עדי'

בְּעֵינֵינוּ קִיּוּם מְדַרְבָּנָנוּ וְכֵן הֵילֶכְתָּא וְצָרִיךְ בְּדַאִיכָא עֲרַעֵר בְּדַאֲוִרִיתָא בְּעֵי קִיּוּם וּבְמַתְנָה הֵיכָא דְלִיכָא עֲרַעֵר לֹא בְּעֵי קִיּוּם וּפְיִרְשׁ דִּירוּ.

וְכִי בְּמַתְנָה צָרִיךְ קִיּוּם אֲלֵמָא בְּמַתְנָה לֹא צָרִיךְ קִיּוּם אֲבָל שְׁטַר הַלְוָאָה וּמְכָר דְּאִינוּן חוֹבָה לְלִקְוֹחוֹת טְעֻנִּינוּ וְגָרְסִי בְּפָרְק דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְדִינֵי נְפֻשׁוֹת וְדִינֵי מַכּוֹת וְעֵיבוֹר הַחוּדְשׁ אִין מוֹנִין לְהֵן אֲלֵא אֶחָד וְכַתְּב גָּאוֹן אִיכָא מֵאֵן דְּאָמַר מְדָלָא חֲשִׁיב בְּהַדְיָהוּ קִיּוּם שְׁטָרוֹת בְּקָרוּבִין כְּשֶׁר וְלֹא הִיא דְלֵא מִתְכַּשֵּׁר אֲלֵא כִּי הֵא גְוֹנָא זֶה אוֹמֵר זֶהוּ פְתַב יְדוּ שְׁל אַבָּא וְאִיכָא אַחַר בְּהַדְיָה אֲבָל אִם הַדְיָנִין קָרוּבִין זֶה לְזֶה אוֹ לְמַלְוָה אוֹ לְלוּה בְּכָל דִּינֵי מְמוֹנוֹת הוּא פְדִלְקָמֵן בְּקַבְלַת עֵדוֹת וְהֵלְכְתָּא אִין עַד מְפִי עַד כְּשֶׁר בְּקִיּוּם שְׁטָרוֹת וְאִיכָא לְמִימַר הָא דְאָמְרִי וְהוּא שְׁיֵשׁ גְּדוּל עֲמָהֵן מְשׁוּם דְּאִיכָא קִטְוֵן עֲמוּ הוּא דְקָאֲמַר לְאַפּוֹקִי שְׁנֵי גְדוּלִים שְׁרָאוּ בְּקוּטְוֵן דְלֵא לְהִמְנִי אֲבָל אִילוּ הָיָה אוֹתוֹ גְּדוּל קָרוּב לְעַד כְּשֶׁר מְדָלָא קָאֲמַר וְהוּא שְׁיֵשׁ רְחוּק עֲמוּ וְהֵילְכְתָּא גְּדוּל שְׂרָא בְּקוּטְוֵן חֲתִימַת יְדֵי רְחוּק וְעֲמוּ גְדוּל שְׁמַעִיד עַל כְּתַב יְדוּ שְׁל אַחֲיוּ וְשְׁל אָבִיו כְּשֶׁר אֲבָל קוֹרְבָא אַחְרִיתִי פְסוּל וְצָרִיךְ עֵייוֹן כְּתַב רַבִּינוּ הֵאִי קַבְלָה בְּיַדֵינוּ אִם יֵשׁ עֵדִים שְׁהוּא כְּתַב יְדָם אַע"פ שְׁלֵא רָאוּ כְּשֶׁחֲתָמוּ אוֹ כְּשֶׁכְּתַב יְדָם יוֹצֵא מְמָקוֹם אַחַר.

וְזֶה דוֹמָה בְּעֵינֵינוּ אִין נְאֻמְנִין לְפִסּוּל וְהֵינּוּ דְאָמְרִינוּ בְּגִיטִין הֵתָם יוֹדְעִין אָנוּ הֵכָא בְּפִנְיֵינוּ ש"מ סְתָם קִיּוּם לֹא בְּעֵינֵנוּ וּמְדַגְרְסִי הֵתָם אִטּוּ הֵכָא אִי אָמַר בְּפִנְיֵינוּ מִי לֹא מְהִימְנִי ש"מ ל"ש יוֹדְעִין אָנוּ בְּפִנְיֵינוּ כְּשֶׁרִין וּמְסַבְבְּרִי דֵהֵיכָא דְמַפִּירִין רֹב הַחֲתִימָה שְׁל שְׁמוּ אוֹ שְׁל אַחֲיוּ.

אוֹ שְׁל אָבִיו כְּשֶׁר וְאִינוּ צָרִיךְ שְׁיַפִּיר כָּל אוֹת וְאוֹת. דֵּהָא רַב הוֹשַׁעְיָא חֲתִים עֵי"ן וְרַב חֲסֵדָא סְמ"ך.

ש"מ שְׁבָאוֹת אַחַת נִיכְרַת הַחֲתִימָה וּבִירוּשְׁלַמִי נְמִי גְרָסִי ר' אַבְהוּ חֲתִים אֶל"ף. וְהַפֶּל לְפִי שְׁמַפִּירִין שְׁדוּמָה לְהֵן לְרַבִּינוּ הֵאִי לֹא עַל כָּל אָדָם רָאוּי לְסַמְנָה כְּשֶׁאֲוֹמֵר זֶה דוֹמָה לָן שְׁהַמְזִיגִיךְ טָרַח לְדַמּוֹת עַד שְׁאוֹתוֹ שְׁזִינְפוּ דוּמָה בְּעֵינֵינוּ דֵהוּא פְתִיבְתוּ כְּדָאֲמַר רַבָּא אִין חֲתִימַת יְדֵי מִיְהוּ מִיְקַמִּי דְרַב אֶחָא לֹא חֲתִמִי וְאָמַר ר' זִירָא טִיבְעָא דְבָבֵל גָּרַם לִי דְלֵא חֲזִינָא דְמָא בֵּין טִיבְעָא לְטִיבְעָא לֹא יוֹדְעָא כָּל שְׁכָן בֵּין דְמָא לְדְמָא.

וְצָרִיךְ אָדָם שְׁיַדַע סוּדוֹת הַזִּיּוּף. וַיֵּשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין שְׁטַר הַיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי נְאֻמָּן שְׁאִינוּ חֲשׂוֹד אֲבָל מִתַּחַת יְדֵי חֲשׂוֹד יֵשׁ לְדַקְדַּק הַרְבֵּה כְּדָאֲמַר רַב פְּפָא הֵאִי שְׁטָרָא רִיעַ לֹא מַגְבִּינֵן בֵּינָה וּמְסַקְנָא פִּינוּ דְמִיְהַדֵּר אַזִּינְיָא.

אִימור זִיּוּפִי זִיּוּף. גְרָסִינוּ בְּגִיטִין אֲבָל בְּשְׁטָרוֹת אִם יוֹדַע לְקָרוֹת וְלִחְתוּם חוֹתְמִין וְאִם לֹא אִין חוֹתְמִין וְכֵן הֵילְכְתָּא וּמְסַבְבְּרָא דְאִי מְקָרִי לְהוּ תְרִי דִינְדְעִי לְמְקָרִי בְּמַסִּיחַ לְפִי תוֹמוּ כְּדָאֲמְרִינוּ בְּשְׁטָרָא פְרָסָאָה וְהֵילְכְתָּא הֵיכָא דְחֲתוּמִי סְהַדִי בְּשְׁטַר וְלֹא קִי"ל אִי יְדְעִי לְמִיְקָרִי אִי לֹא.

בְּחֻזְקַת כְּשֶׁרִין קִיּוּמִי וּמְקִיּוּמִי לִיָּה בִּי דִינָא וּמַגְבִּינֵן בֵּינָה כְּדִי שְׁלֵא תַנְעוּל דְלַת בְּפִנְיֵי לוּוִין וְאִי קִיָּם לָן דְלֵא יְדְעִי לְמִיְקָרִי אַע"ג דְּמַסְהַדִי אַחֲתִימוֹת יְדִיָּהוּ דִינְיָקִי בְּסִהְדוּתָא ע"פ אִי מְכוּוֹנִי אַשְׁטָרָא מְקִיּוּמִי לִיָּה כְּדַכְתָּא לְעֵיל וְהֵכִין כְּתַבִי רַבְּנוּתָא וְהָא דְאָמְרִינוּ בְּשְׁטָרָא פְרָסָאָה וְהָא לֹא יְדְעִי לְמִיְקָרִי דוֹקָא בְּשְׁטָרָא פְרָסָאָה.

אָבֵל דִּין תּוֹקָה דִּינְדְעִי. וְדוֹנָקָא בְּלִיתְנָהוּ קָמֵן אָבֵל אִיתְנָהוּ קָמָא בְּדִקְיָנָא לְהוּ אִי אָמְרִי אֶקְרִינָא לְהוּ לְמָאן דִּינְדְעִי לְמִקְרִי סְמְכִינָא עֲלֵיהוּ וְאִי לֹא לֹא וְדוֹנָקָא רַב נַחְמָן וְסִפְרִי דְדִינְיָא.

אָבֵל רַב נַחְמָן וְסִפְרִי אֶתְרִינְיָא נְמִי סִפְרִי דְדִינְיָא וְאִינִישׁ אֶתְרִינְיָא לֹא: גְרָסִינָא בִירוּשְׁלַמִי גִיטִין אָמַר רַב הַדְיָנִים חוֹתְמִין אַע"פ שְׁלֹא קָרְאוּהוּ אָבֵל אִין הַעֲדִים חוֹתְמִין אַא"כ יוֹדְעִין לְקָרוֹת אָמַר יָבֵא עָלֵי אִם עֲשִׂיתִי מִיּוֹמִי אָמַר ר' חֲגַאי קוּמִי ר' יוֹסִי לֹא אֶתָּא קוּמִי רַב פֶּתַח יוֹנִי מִיּוֹמִי וְקִינְיָא בְּחִתִּימוּ מִתְנִי' פְּלִיגָא עַל רַב גִּט שְׁפָתְכוּ עֵבְרִית וְעֲדִיו יוֹנִית יוֹנִית וְעֲדִיו עֵבְרִית פֶּשֶׁר פֶּתַח לֵה בְּשִׁהִיו יוֹדְעִין לְקָרוֹת וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין לְחַתּוּם אוֹ שְׁהָיוּ יוֹדְעִין אֶת שְׁנֵיהֶן וְחַתְמוּ בְּאִיזָה מְהוּ שְׁרָצוּ רַב אָמַר צְרִיכִין הַדְיָנִים לְכַתּוֹב אִישְׁרֻנוּהוּ וְקִינְיָנוּהוּ בְּמַעֲמַד פְּלו' וּפְלו' לְמָה פְּדִי (שְׁלֹא) יְהוּ מְצוּנִין לְהַזְמִינָה וּמַעֲתָה אִפִּי בְּאִיזָה יוֹם וּבְאִיזוֹ שְׁעָה וּבְאִיזָה מְקוֹם גָּזַר דִּין נָפֵק מִן קוּמִי רַב וְלֹא פֶתַח כֵּן גְרָסִינָא בַּפ' גִּט פֶּשׁוּט הֶרְחִיק אֶת הַעֲדִים שְׁנֵי שִׁטִּין מִן הַפֶּתַח פֶּסוּל הָיוּ אַרְבָּעָה וְחַמְשָׁה עֲדִים חַתּוּמִים עַל הַשֹּׁטֵר.

וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פֶּסוּל תְּתַקְנִים הַעֲדוֹת בְּשָׂאָר וְתִמְצָא לְסִמּוֹן: אוֹת קוּף קִבְּלַת הַעֲדוֹת תָּנָן הֵתֵם שְׁבוּעַת הַעֲדוֹת נוֹהֲגָת בְּאֲנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים בְּרַחוּקִים וְלֹא בְּקָרוֹבִים וְאִינָה נוֹהֲגָת אֲלֵא בְּרַחוּקִין לְהַעֲדִיד וְת"ר וְעַמְדוֹ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁי בְּעֲדֵי הַפֶּתַח מְדַבֵּר.

וְכִי תִמָּא כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלָךְ פְּנִימָה כו' אָבֵן מִגֶּשׁ ש"מ דִּין הוּא שְׁלֹא לְהוֹצִיא הַנְּשִׁי לַב"ד אֲלֵא לְשַׁלֵּחַ לְהֵם דִּינָא עַל שְׁלוּחֵי ב"ד וְכֵן מְנַהֵג וְאָמַר עוֹלָא מְחַלְקָת בְּבַעֲלֵי דִינִין אָבֵל בְּעֲדִים דְּבָרֵי הַפֶּל בְּעַמְיָדָה וְאָמַר רַב הוּנָא מְחַלְקָת בְּשַׁעַת מַשָּׂא וּמִתָּן אָבֵל בְּשַׁעַת גְּמַר דִּין דְּבָרֵי הַפֶּל דִּינִין בִּישִׁיבָה וּבַעֲלֵי דִינִין בְּעַמְיָדָה וְאָמַר רַבָּה בַר הוּנָא הָאִי צוּרְבָא מְרַבְּנָן דִּינְדַע בְּסִהְדוּתָא וְזִילָא בִּיָּה מִקְלָתָא לְמִיזַל לְבִי דִינָא דְזוּטֵר מִיָּנִיָּה לֹא לִיזִיל שְׁבוּעַת הַעֲדוֹת פִּיצַד אָמַר לְעֲדִים בּוֹאוּ וְהַעֲדוּנִי שְׁבוּעָה שְׁאִין אֲנִי יוֹדְעִין לָהּ וְכו' הַשְּׁבִיעַ עָלֵיו חַמְשָׁה פְּעָמִים חוּץ לַב"ד וּבָאוּ לַב"ד וְהוֹדוּ פְּטוּרִין כְּפָרוּ חֲזִיבִין עַל כָּל אַחַת וְאַחַת גְּמָרִינָן מִיָּנִיָּה סִהְדֵי דְשִׁמְיָתִי בְּאַפְיָהוּ תְרִי וְתִלַּת זִמְנֵי וְכַבְשִׁי סִהְדוּתָא וְלֹא אֶסְהִידוּ פֶּלַל בַּב"ד וּבַתֵּר הֵכִי אֶסְהִידוּ בַב"ד מְקַבְּלִין לְהוּ וּבְכַבִּישַׁת עֲדוּתָן לֹא מִפְּסִיל אָבֵל כְּפָרוּ בַב"ד וְאָמַר לֹא יוֹדְעִין וְהַדְרִי וְאֶסְהִידוּ קִי"ל פִּינָן שְׁהַגִּיד שׁוֹב אִינּוּ חוּזֵר וּמַגִּיד וְדוֹנָקָא כְּפִירָה בַב"ד אָבֵל שְׁלֹא בַב"ד לֹא מִפְּסִיל כְּדַאסִּיקְנָא שְׁבוּעָה חוּץ לַב"ד וְכְפִירָה בַב"ד לְרַבִּינוּ שְׁרִירָא אִי יָהִי אִמְתָּלָא לְדְבָרֵיהֶן יְכוּלִין לְחַזֵּר וְלִהְגִיד גְרָסִינָא בַּפ' הַגּוֹזֵל אָמַר רַב אִסִּי אָמַר ר' שְׁבִתִי מְקַבְּלִין עֲדוּתָן שְׁלֹא בְּפָנֵי בַעַל דִּין תְּהִי בַּה רַבִּי יוֹחֲנָן וְכִי מְקַבְּלִין עֲדוּתָן שְׁלֹא בְּפָנֵי בַעַל דִּין קִינְיָנָהוּ ר' יוֹסִי בַר חֲנִינָא כְּגוֹן שְׁהִיָּה הוּא חוּלָה אוֹ עֲדִיו חוּלִין אוֹ שְׁהִיו עֲדִיו מְבַקְּשִׁין לִילָף לְמַדִּינַת הֵים וְשַׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא אִיכָּא דְגָרְסִי אוֹ שְׁשַׁלְחוּ אָמַר ר' יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מְקַבְּלִין עֲדוּתָן שְׁלֹא בְּפָנֵי בַעַל דִּין אָמַר מֵר עוֹקְבָא לְדִידִי מִפְּרָשָׁא לִי מִיָּנִיָּה דְמֵר שְׁמוּאֵל כְּגוֹן דְּפָתְחוּ לֵיהּ בְּדִינָהוּ וְשַׁלְחוּ לֵיהּ וְלֹא אֶתָּא אָבֵל לֹא פָתְחוּ לֵיהּ בְּדִינָא אִמ' לַב"ד הַגְּדוֹל אֲזִילָנָא וְכִי פָתְחוּ לֵיהּ נְמִי אִמ' לַב"ד הַגְּדוֹל אֲזִילָנָא א"ר הוּנָא כְּגוֹן דְּנִקְט דִּיֶּסְקִיא מַב"ד הַגְּדוֹל וּמְסַתְבָּרָא הָא דְשְׁמוּאֵל אֲשַׁלְחוּ לוֹ וְלֹא בָּא וְלֹא פְּלִיגִי אֶתְדִי וּמוֹדָה שְׁמוּאֵל בְּשִׁהִיָּה הוּא חוּלָה אוֹ עֲדִיו חוּלִים אוֹ שְׁהִיו עֲדִיו מְבַקְּשִׁין לִילָף לְמַדִּינַת הֵים וְהוּא הַעֲדִים שְׁאִין יוֹדְעִין לְחַתּוּם אוֹ שְׁנֵי בְּמַקּוֹם רַחוּק וְזֵה בְּמַקּוֹם רַחוּק וְצָרִיף לוֹ לְצָרִיף עֲדוּתָן.

וכן דעת הגאונים ודעת ה"ר יעקב אבן פולן בעיר אין מקבלין אלא בפני בעל דין ואיפא מד"א דוקא עדות בלא קנן אבל בקנן מקבלין ולא מסתברא וה"מ בקבלת עדות אבל קיום מקנימין שלא בפני בעל דין דלא אמרי' נבא בעל השור ויעמוד על שורו פדלעיל ומסתברא כי היכי דמקנימין הכי נמי גומרין שלא בפניו אפילו לרבנן דאמרי אין גומרין דינו של שור אלא בפניו.

הני מילי שור משום דכתב בעליו דמיתתו בעשרה ושלשה דכמיתת הבעלים כה מיתת השור אבל בממונא אע"ג דבעלים בני טענה נינהו ואי אית ליה טענתא מעליה תדר ליה לדיניה אבל הכא לא אפשר והילכתא גומרין וכתב הרב ר' יהודה הני מילי למיגמר דינא.

דלא פסקינן על סהדותא אלא בפני בעל דין כדאמרינן בגמרא דפתחו ביה בדינא אבל קבלת עדות שלא בשעת גמר דין לא שייכ' בהא שמעתא צריכה עיונא והיכ' דאיתקבל סהדות' שלא בפני בעל דין איפא מ"ד עדותן עדות וגמרינן לדיניה ומסתברא דאי אתו ומסדי זימנא אחריתי באפי' ואיתכיוון קבלינן ליה וגמרינן לדיניה אי לא לא גרסי' בירושל' מקבלין עדות שלא בפני בע"ד ועבדין לה גזר דין ואם עירער עירעורו קיים וכ"ש אגן דקיי"ל דאין מקבלין שעירעורו קיים: ירושלמי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ועבדין ליה גזר דין כהדא דמף ושבק ירותא לר' יאשיה קביל ר' אלעזר סהדי בלא אפוי ונכי לר' יאשיה ולא עוד אלא דשבק ספרא כתב ר' אליעזר לינרתיה ספרים שזכתה בהן ארץ ישראל אין מוציאין אותו לחוץ לארץ כתב ע"מ להוציא מוציא כו' ר' ירמיה הנה לי עם חד בר נש קבלין סהדי דלא באפוי דר' ירמיה ותייבין לר' ירמיה ונהה יתב ר' ומצטער ואמר איפשר מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ואפי' עמהן באותה שעה אמר חמית דעתם דרבנן תשובה לרבנינו אלפס אם בא לפני ב"ד שטר קבלת עדות והעדים באותה העיר רואין אם אותן מקבלי עדות בקיאיין בדיקדוק עדים ובחקירתן הולכין אחר השטר ואין חוששין לעדות העדים אם לאו אין סומכין על קבלת עדות וכתובה אלא סומכין על העדים והילכתא קבלת עדות צריף שלשה מן מחזין יודעין הילכות עדות פשרין ולא פסולין וזהירין בקבלתן לכונן עדות פל אחד ואחד פדתנן הוי זהיר בדבריה שמה מתוכן ילמדו לשקר משום דבי דינא פתר בי דינא לא דייקי ומחדש התחילו ההדיוטות לקבל עדות ומטים עקלקלותם וכל המקבל עדות ואינו ראוי לדון מקבל עדות שקר ואין ראוי לדון ע"פ אותו השטר גרסינן בפירק מי שאחזו אם לא יגיד פרט לאלם שאינו יכול להגיד ואמאי הא יכול להגיד מתוך הפתח אמר אביי עדות קא אמרת שאני עדות דרחמנא אמר מפיהם ולא מפי הפתח והא דתניא פשם שבדקין אותו לגיטין כה בודקין אותו למשאות ולמתנות ולירושות ולעדיות בעדות אשה דאקילו בה רבנן ירושות ירושת בנו הבכור משאות ומתנות דידיה אבל בעלמא אפי' בקרקע לא מסהיד פלל בכתיבה ולא בפדיקה ואפי' שומע ואינו מדבר אבל לגבי מקח וממכר ולענין גט.

דכ"ע הרי הוא פפיקח לכל דבריו אבל אינו שומע ואינו מדבר קנימא פתנאי ואסי' הילכתא במאמר גט. וש"מ שאין לעדים לכתוב עדותן באיגרת ולשלוח.

וכן כתב ר"ש בפי' חנומש. ובירושלמי הכי מוכח מצאו פתב בשטר מת פלוני נהרג פלו'.

ר' ירמיה אָמר מְשִׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ ר' בּוֹן אָמַר אֵין מְשִׁיאִין מִתְּנִיתִין מְסִייעָא לר' ירמיה על פי עדים ולא על פי כְּתָבָן לֹא עַל פִּי תוֹרָגְמָן וְלֹא עַד מְפִי עַד וְעַכְשָׁיו מְשִׁיאִין עַד מְפִי עַד וְדַכְּוֹתָהּ עַל פִּי כְּתָבָן מְשִׁיאִין וּמִתְּנִי מְסִייעָא לר' בּוֹן בַּר פֶּהֲנָא יָפָה פַּח עֲדִים מִפַּח הַשְּׁטָר וְכַח הַשְּׁטָר מִפַּח עֲדִים שְׁהַעֲדִים שְׁאָמְרוּ מֵת פְּלוֹנִי נִהְרַג פְּלוֹנִי מְשִׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ מְצָאוּ כְּתָב בַּשְּׁטָר מֵת פְּלוֹ נִהְרַג פְּלוֹ אֵין מְשִׁיאִין אֶת אִשְׁתּוֹ וְיָפָה פַּח הַשְּׁטָר שְׁהַמְלִיחָה בְּעֲדִים גּוֹבָה מְנַכְסִים בְּנֵי חוֹרִין בַּשְּׁטָר גּוֹבָה מְנַכְסִים מְשׁוֹנְעָבְדִי וְרַבִּי יַעֲקֹב אָמַר מְנַהֵג הוּא לְשִׁלּוֹחַ בְּאִיגָרַת וְהָא דִירוּשְׁלָמִי כְּגוֹן הָהוּא דְאָמְרִי מֵהוּ לְהַעֲלוֹת מְשִׁטְרוֹת לְיִחוּסִין שְׁכַתְּבָן בּוּ בְיוֹם שְׁמַת פְּלוֹ לְנֵה פְּלוֹ מְפָלוֹ וְהָא דְמִי שְׁאֲחִזּוּ דְנוֹקָא שְׁאִינוּ רְאוּי לְהַגִּיד כְּגוֹן אֲלֵם שְׁאִינוּ יָכוֹל לְדַבֵּר אֲבָל פִּיקֻחַ עֲדוּתוֹ עֲדוּת פְּדִאָמְרִינוּ כֹּל הָרְאוּי לְבִיּוּלָה אֵין בִּיּוּלָה מְעַפְּבֵת בּוּ וְכוּ וּמִסְתַּבְּרָא הָא דְמִי שְׁאֲחִזּוּ לֹא דְמִיָּא לְעֲדוּת בְּכַתְּבָן.

דִּהְהוּא לֹא הִגְדָּה הִיא וְלֹא יָדִיעַ בְּעַל הִגְדָּה דְלֹא מְצִי לְמִימַר זֶה כְּתָב יָדִי. אֲבָל הִיכָא דִידִיעַ דְמְצִינֵן לְמִיחְקֵר כִּינֵן דְרְאוּי לְהַגְדָּה הָא מְקִימָא לְכַתְּבָן יָדוֹ וְכֹשֶׁר וְדְמִי לְמַחְזָא בְּפִנֵי שְׁנַיִם דְכּוֹתְבִין עֲדוּתוֹן וּמוֹדִיעִין לְמַעֲרָעֵר: גְּרָסִי ב' ב' דְכַתְּבוּת פּוֹתְבָא אָדָם עֲדוּתוֹ עַל הַשְּׁטָר וּמַעֲיֵד עָלֶיהָ אִפִּי לְאַחַר כְּמָה שְׁנַיִם וְאִמ' ר' הוֹנָא וְהוּא שְׁזוֹכָה מְעַצְמוֹ וּר"י אָמַר אַע"פ שְׁאִינוּ זוֹכְרָה מְעַצְמוֹ כְּלוּמ' שְׁאִינוּ זוֹכְרִי שִׁיָּהָא לּוֹ עֲדוּת וּכְשִׁרְוֹאָה הַכְּתָב זוֹכֵר שְׁהִיָּה לּוֹ עֲדִים וְנִהְוֵי שְׁמַעֲיֵד עַל פִּי הַכְּתָב בְּכָל עֲנִין הָעֲדִים אֲבָל אִם אֵינוּ נִזְכָּר כֹּלֵל הֵינּוּ מְפִיָּהֵם וְלֹא מְפִי כְּתָבָם וּר"ש פִּי שְׁאִינוּ זוֹכֵר כֹּל הָעֲדוּת אֲלֵא זוֹכֵר קֶצֶת הָעֲדוּת וְא"כ רב הוֹנָא דְקָאֵמַר וְהוּא שְׁזוֹכְרָה מְעַצְמוֹ שְׁזוֹכֵר כֹּל הָעֲדוּת פְּשִׁטָא אֲלֵא כְּדַפְרֵישִׁית אָמַר רַבָּא ש"מ מְדַר' יוֹחֲנָן הֵגִי בִי תְרִי דִינְדְעֵי סְהֵדוּתָא וּמִינְשִׁי חֲד מִינְיָהּ מְדַכֵּר לִיהָ חֲד לְחַבְרֵיהָ וּמְדַכֵּר אֲבָל לְעַצְמוֹ לֹא וְאֵי צוֹרְבָא מְדַרְבְּנָן הוּא אִפִּי לְעַצְמוֹ וְקו"ל כְּרַבָּא אֲלִיָּבָא דר' יוֹחֲנָן וְרַבִּינוּ אֲבָן מַגֵּשׁ כְּתָב עַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגֵי אֲלֵא דְמְדַכֵּר לִיהָ בְּתַר הֵכִי מִיָּהוּ לֹא אֵינְדַכֵּר לִיהָ הוּא מוֹדִיעוּ.

אֲבָל לֹא מְדַכֵּר לִיהָ כֹּלֵל אֲלֵא דְסְמִיךְ אֲשִׁימוּשׁ הַשְּׁטָר כֹּל שְׁכֹן לְמִיִּסְמָךְ אַחְבְּרִי לִיכָא לְמ"ד דְהוֹנָא עֲדוּת וְהָא דְאָמְרִינוּ הֵתֵם ש"מ הָאֵי סְהֵדוּתָא עַד שְׁיִתִּין שְׁנִין אֲדַכֵּר לִיהָ טְפִי לֹא מְדַכֵּר, לִיתָה אֲלֵא גְבִי טוֹמָא' אֲבָל בְּעֵלְמָא אֲפִילוֹ טוֹבָא: יְרוּשְׁלָמִי אֲתִיָּא דְרַב הוֹנָא כר' ור' יוֹחֲנָן כְּרַבְּנָן וּבְרִירְנָא לִיהָ בְּשַׁעַר רַאשׁוֹן.

וּמִסְתַּבְּרָא מְדַקְאָמַר ר' יוֹחֲנָן אַע"פ שְׁאִין זוֹכְרָה עֲדוּתוֹ עֲדוּת מְשַׁמַּע שְׁאִינוּ זוֹכְרָה כֹּלֵל אַע"פ כֵּן מַעֲיֵד כְּדַפְרֵישִׁית טַעְמָא עַל מְנָה שְׁבַשְׁטָר הוּא מַעֲיֵד: גְּרָסִי בְּפָרֵק זֶה בּוֹרֵר לּוֹ אֲחֻד וְזֶה בּוֹרֵר לּוֹ אֲחֻד כּו' אֵלוֹ הֵן הַפְּסוּלִין מְשַׁחַק בְּקוֹבֵיָא וּמְלִיחָה בְּרִיבִית וּמְפָרִיחֵי יוֹנִיִם וְסוֹחְרֵי שְׁבִיעִית וְעַבְדִּים וְכוּ' אָמַר ר' יְהוּדָה אֵימְתִי בְּזִמְן שְׁאִין לּוֹ אֲנֻמְנוֹת אֲלֵא הִיא אֲבָל יֵשׁ לּוֹ אֲנֻמְנוֹת שְׁלֵא הִיא כְּשֶׁר מְשַׁחַק בְּקוֹבֵיָא דְפְּסוּל דְהִנָּה לִיהָ אֲסַמְכְּתָא וְרַב שְׁשֵׁת אָמַר כה"ג לֹא אֲסַמְכְּתָא הִיא אֲלֵא מְפִנֵי שְׁאִין עוֹסְקִין בְּיִשׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר ר' אֲבָהוּ אָמַר ר' אֲלַעְזָר הִלְכָה כר' אֲלַעְזָר הִלְכָה כר' יְהוּדָה: יְרוּשְׁלָמִי ר' אַבָּא בַר זְבִדָא ר' אַבְהוּ בְּשֵׁם ר' אֲלַעְזָר הִלְכָה כר' יְהוּדָה דְמִתְּנִי אֲלַפְסֵי ר' אַבָּא בַר זְבִדָא דַאמ' שְׁמוּעָה מְשׁוּם זְעִיר מִינְיָהּ וּמְלִיחָה בְּרִיבִית אָמַר רַבָּא לְנֵה בְּרִיבִית פְּסוּל לְעֲדוּת וּמִתְּנִי דְקִתְנֵי מְלִיחָה מְלִיחָה הַבָּאָה לּוֹ בְּרִיבִית קִתְנֵי וּמִסְתַּבְּרָא דְלִנָּה פְּסוּל דְרַבְּבָנָן, הוּא אֲבָל מְלִיחָה לֹא אֲצִטְרִיךְ דִּהְהוּא פְּסוּל דְאִוְרִיָּתָא וְדַר' פִּי דְאִפִּי מְלִיחָה פְּסוּל מְדַרְבְּנָן הוּא וְאֲשַׁמְעִינוּ אַע"ג דְמַעְלָמ' קָאֵתִי לִיהָ רְשַׁע מִיְקָרִי וְעוֹד

כתב לי כל הני חייבי לאוין דפסולין אלא לאו שיש בו מעשה ונשבע ומימר ומקלל חבירו בשם שהן בני מלקות פסולין לעדות ואמרי רבננותא בלא התראה ובלא הכרזה ותמיהא לן מילתאומסתבר' דלא מיפסל אלא לאו שבכלות רשע דחמס כגון מומר לאכול נבילה להקעים שעובר על לאו דלא תאכלו כל נבילה ובכלל רשע דחמס שאוכל נבילה לחיובון בון שמצאה בזול וכגון מועלין בשבועת שוא בכלל בשבועת שקר דממון ועד זומם רשע דחמס הוא לדברי הפל שבשכירות הדמים על לאו דלא תעשה כל מלאכה ומאכלים וחסוד על העריות אע"ג דרשע דחמס מיקרי דהא פי מלאה הארץ חמס מפניהם.

וכתיב ביה פי השחית כל בשר את דרכו על הארץ ובכל מקו' שנא' השחתה אינו אלא דבר ערוה וע"א., ובראשית רבה חמס זו ע"א וגילוי עריות ושפיכות דמים אפי' הכי כשר לעדות אליבא דרב נחמן דיצרו תוקפו ורב ששת פסיל ליה דאי איתא דלאו רשע דחמס הוא ומשום הכי מכשר רב נחמן אם פן רב נחמן אליבא דלאו פהלקתא אמר הא לא בעינו טעמא פחממם היכי פסקי רבננותא הילקתא פרב נחמן.

אלא מסתברא דחסוד על העריות רשע דחמס הוא מהכא וגזל נעריות חמס הוא ומוכח לן בפ"ק דר"ה דמלנה ברבית רשע דחמס פסול דרבנן הוא וקשיא לן, ורבא מאי קמ"ל הא תניא לקמן בברייתא אחד הלנה ואחד המלנה משום הכי ניחא לן כדפר' דרבא לא איתא לאשמעין אלא פי' דמתני' לנה קאמר דמלנה פסול דאורייתא הוא: תשובה לרבני' האי דנקט מלנה ולא נקט שאר חייבי לאוין משום דמלנה ברבית מצוי מפל עוברי עבירות וה"ה לשאר חייבי לאוין דההוא גברא דנפק טריפתא מתותי ידיה פסליה רב נחמן ועבריה תנא הוסיפו עליהן הגזלנין כגון מציאת חרש שוטה וקטן וסמסן וגבאי מוכסין כל הני כיון דחמדי ממון וקא שקלי גזרו בהו רבנן: ירושלמי הוסיפו עליהן הגזלנין וכל החסוד על הממון משחק בקוביא מאימתי חזרתו משישברו פסיפיהו ויחזרו בהו חזרה גמורה דאפי' בחנם לא עבדי ומלנה ברבית משיקרעו שטריהו ואפי' לגוי לא מוזפי.

ומפריחי יונים משישברו את פי גמיהו ואפי' בהפקר לא עבדו סותרי שביעית משגייע שביעית אחרת ויבדלו ואמר ר' יוחנן לא חזרת דברים אלא חזרת ממון והחשוד על הטרופה אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב או שיוציא טרפה מתחת ידו בדבר חשוב: ירושלמי החשוד על השבוע' מאימתי מקבלין אותו משבוא לב"ד שאין מכירין אותו ויאמ' חשוד אני ירושלמי לבעל מתיבת' כדאזיל למדין קומי ב"ד ולא חכמין ליה ומעלין ההוא גברא חשוד הוא לר' אלפס החשוד על הגניבה אם החזיר בתשובה בלא יראה ופחד וקבל עליו שלא לגנוב לישראל וגוי מקבלין עדותו וחסוד על השבועה כדתנן בפ' כל הנשבעין אחת שבועת העדות ואחת שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא.

וליתני שבועת ביטוי פי קתני שבועה. דכי קא מישתבע מישתבע בשיקרא.

אבל שבועת ביטוי, דכי קא משתבע איכ"ל בקושטא קא מישתבע: כגון אנוכל ולא אנוכל פר"ש דלא מיפסיל ומס' נהי דלא קתני מיהו. אם עבר על השבועה מיפסיל וש"מ עובר על גזירות קהל מיפסיל.

דְּהֵינּוּ שְׁבוּעַת בִּיטוּי וְכֵן הוֹרָה הַר' יַעֲקֹב בַּר' מִשְׁנֵלָם. גְּרָסִי בַּ"ק דַּע"א וְכֹלָו שְׁחִזְרוּ
בִּהְיוֹתָם אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן עוֹלָמִית דְּבָרֵי ר' מֵאִיר ר"י אומ' חֲזָרוּ בִּהְיוֹתָם בְּמִטְמוּנָיו' אֵין מְקַבְּלִין
אוֹתָן ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אומ' בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה מְקַבְּלִין אוֹתָן.

שְׁנָאֵמַר שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹכְבִים אָמַר ר' יִצְחָק א"ר יוֹחָנָן הִלְכָה כַר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה וְעַל כָּל
חֲשׂוֹד קָאֵמַר וּר' גִּיסִים אָמַר עַל כָּל הַפּוֹשְׁעִים קָאֵמַר. וְגָרְסִי בַּ"ק בַּ"ה הַגּוֹזֵל הַגְּזוּלָּנִין
וּמְלוּי בְּרַבִּית אֵין מְקַבְּלִין מֵהוּ וְהַמְקַבֵּל מֵהוּ אֵין רוּחַ חֲכָמִי נוֹחָה הֵימָנוּ וְדוֹנָקָא בְּשָׂאִין
גְּזוּלָּה קִיָּמַת אָבֵל גְּזוּלָּה קִיָּמַת מְקַבְּלִין וּמִסְתַּבְּר' דוֹקָא בְּשִׁהֲרֵהָר תְּשׁוּבָה בְּדַעְתּוֹ וּמְחִזְרֵי
כָּל גְּזוּלוֹתָיו אָבֵל לֹא הִרְהַר תְּשׁוּבָה בְּדַעְתּוֹ אֵלָּא שְׂבָא הַגְּזוּל וְתַבַּע מִמֶּנּוּ אֵת מְמוֹנֵו
מְקַבְּלִין הֵימָנוּ דָּאִי לֹא תִימָא הֵכִי קִשְׂיָא הַהוּא דְגִזְל פְּדָנָא דְתוֹרָא דְעַבְדֵי טוּבָא וְכַמָּה
מַעֲשִׂיּוֹת דְתַנְיָא בְּגִזְלָן בְּרַאשׁ הַשָּׁנָה אֵילָּן הַפְּסוּלִין וְכו' זֶה הַפְּלָל כָּל עֵדוֹת שְׂאִין הָאִשָּׁה
כְּשִׁירָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשִׁירֵין לָהּ הֵא אִשָּׁה כְּשִׁירָה לָהּ אַף הֵן כְּשִׁירֵין לָהּ.

זֹאת אוֹמְרַת גְּזוּלָּן דְּדַבְּרִיהֶן כְּשֶׁר לַעֲדוֹת אִשָּׁה וּש"מ פְּסוּל מְדַבְּרֵי תוֹרָה פְּסוּל לַעֲדוֹת אִשָּׁה
אָבֵל פְּסוּל מְדַבְּרִיהֶן כְּגוֹן מְשַׁחֵק בְּקוּבָיָא וְחַבְרִיהֶן כְּשִׁירֵין וּמִיָּהוּ פְּסוּל מְדַבְּרֵי תוֹרָה לֹא
גָּרַע מִגּוֹי דָּאֵם הוּא מְסִיחַ לְפִי תַנּוּמוֹ כְּשֶׁר נְעוּד דְּהָא הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הַרְוּעִים וְהַגְּבָאִין
וְהַמּוֹכְסִין אָמַר רַבָּא רוּעָה שְׁאֵמְרוּ אֶחָד רוּעָה בְּהֶמָּה דְקָה וְאֶחָד רוּעָה בְּהֶמָּה גְּסָה וְאָמַר
רַבָּא סְתָם רוּעָה פְּסוּל סְתָם גְּבָאִי כְּשֶׁר וְדוֹקָא בְּרוּעָה דִּידֵיהּ אָבֵל דְּעֲלָמָא כְּשֶׁר חֲזָקָה אֵין
אָדָם חוּטָא וְלֹא לֹו כְּדֹאִיתָא בְּרִישׁ גַּמְר' דַּב"מ וְאָמַר ר' אָבֵהוּ אָמַר ר' אֶלְעָזָר כְּלוֹן צְרִיכִין
הַכְּרִזָּה בַּ"ד וְרוּעָה נְמִי קִי"ל כַּמ"ד בְּעֵי הַכְּרִזָּה וְדוֹקָא פְּסוּלִין דְּרַבְּנָן אָבֵל פְּסוּלִין
דְּאוּרִייתָא לֹא בְּעֵי הַכְּרִזָּה כְּגוֹן עֶבֶד וְאִשָּׁה.

וְחַרְשׁ וְשׁוֹטָה וְקִטָּן וְסוּמִין וְקָרוּבִין וְגַבְבִּים אַע"פ שְׂאִינָן בְּנֵי מְלָקוֹת וְחִיבֵי מְלָקוֹת כְּגוֹן
אוֹכְלֵי גְבִילוֹת שְׂקָצִים וְרַמְשִׁים וְכִינּוּצָא בִּהְיוֹתָם דְּאִסּוּרִין מִן הַתּוֹרָה וּמִסְתַּבְּרָא אִסּוּר עֲשֵׂה
אָבֵל דְּבַר שְׂאִסּוּרוֹ מְדַבְּרֵי סוּפְרִים כְּגוֹן גְּבִינַת גּוֹזִים וּבְשֶׁר עוֹף בְּחֵלֶב אוֹ שְׁחִילֵל יוֹם טוֹב
שְׁנֵי שָׁל גְּלוּיּוֹת וְכִינּוּצָא בִּהְיוֹתָם אֵינּוּ פְּסוּל לַעֲדוֹת אִפִּי' מְדַבְּרִיהֶן וְאִיכָּ' מַד"א פְּסוּלִין מְדַרְבְּנָן
הֵן וְלֹא נִהֲרָא לִי דְלֹא אֲשַׁכְּחִן פְּסוּלִין דְּרַבְּנָן אֵלָּא בְּחֻשְׁד מְמוֹן וְסַבְּר' דִּילָן אִיתָא לַעֲיֵל
וְאָמַר רַב נַחְמָן אוֹכְלֵי דְבַר אַחַר פְּסוּלִין לַעֲדוֹת וּמֵאִי נִיגְהוּ מְקַבְּלֵי צְדָקָה מִן עַפְו"ם וְדוֹקָא
בְּפִרְהֶסְיָא וְדֹאִיפְשֶׁר לֹאִתְזוּנֵי בְּצִינְעָא אָבֵל לֹא אֲפִשֶׁר לִיהּ חִיּוּתָהּ הוּא וְכִשֶׁר אָמַר רַב
נַחְמָן חֲשׂוֹד עַל הַעֲרִיּוֹת כְּשֶׁר לַעֲדוֹת אָמַר לִיהּ רַב שְׁשֵׁת עֲנֵי מְרֵי אַרְבְּעִין בְּכַתְפֵי' וְכִשֶׁר
וּמוֹדָה רַב נַחְמָן לַעֲנֵן עֵדוֹת אִשָּׁה שְׁפָסוּל וְאָמַר רַבִּינָא וְאִיתִימָא רַב פְּפָא לֹא אָמַרְן אֵלָּא
לְאִפּוּקָה אָבֵל לַעֲיֹלָה כְּשֶׁר וְאִיתְשִׁיל קַמִּי' וְאָמַר הֲכִין חֲזִינָא דְהָא אִיפְסִיק מוֹדָה רַב נַחְמָן
לַעֲנֵן עֵדוֹת אִשָּׁה שְׁפָסוּל.

וְאָמַר רַבִּינָא וְאִיתִימָ' רַב פְּפָא לֹא אָמַרוּ אֵלָּא לְאִפּוּקָה אָבֵל לַעֲיֹלָה לֹא וְהֵכִי הִילְכְתָא
וְכַתְּב רַבִּינוּ אֶלְפִס וּמוֹדָה רַב נַחְמָן לַעֲנֵן עֵדוֹת אִשָּׁה שְׁפָסוּל בֵּין לְאִפּוּקָא בֵּין לַעֲיֹלָה וְכֵן
כְּתַב בַּעַל מְתִיבְת' וְלֹא בְרִיר לֹו דְהָא בְּגוֹסְחָא דִּידוֹן גְּרָסִינוּ כְּדַכְּתַבִּינוּ לַעֲיֵל: וְהִילְכְתָא
כְּנוֹתָה דְרַב שְׁשֵׁת בְּאִסּוּרֵי וְאִיכָּא מַד"א הֵנִי דִּינֵי נִיגְהוּ וְהִילְכְתָ' כַר' נַחְמָן בְּדִינֵי וְאֵע"ג
דְּקִי"ל כְּאִפִּי דָּאֵמַר לֹא בַעֲי' רִשְׁע דְחָמְס וּמוּמָר אוֹכְלֵי גְבִילוֹת לְהַכְעִיס וּמוֹעֲלִין בְּשְׁבוּעוֹת
וְנִגְהוּ קְבוּרָאֵי דְקַבּוּר מִיתָא בִי"ט רִאשׁוֹן כּוֹלְהוּ פְּסוּלֵי עֵדוֹת נִיגְהוּ שְׂאִינֵי דִּיצְרוּ תְקַפּוּן
וּבַעַל מְתִיבְתָא כְּתַב הֲכִין אַרְבְּעִין וְכִשֶׁר הֵתָם יְצָרוּ תוֹקְפוֹ וּמַס' כְּרַב נַחְמָן דְּסוּגֵינָא

דְּבַר־יִתְאֲ כְּוֹתִיָּהּ אֲזַלָּא בְּנוֹסְחָא דִּילָן וְאִיפָּא מֵאן דְּאָמַר דְּנוּקָא חֲשׂוּד דְּלוּקָה מְשׁוּם לֹא טוֹבָה הַשְּׂמוּעָה אֲבָל בּוֹעֵל וְנוֹדַי פְּסוּל אִפִּי' לְרַב נַחְמָן וְלֹא נִהִירָא לָן דְּחֲשׂוּד עַל הַעֲרִיּוֹת דְּוִמְיָא דְּחֲשׂוּד עַל מְמוֹן וְחֲשׂוּדָא עַל הַשְּׂבוּעָה כְּדִגְרָסִי בִּירוּשְׁלַמִּי וְעוֹד דְּהָא טַעְמָא מְשׁוּם דִּינְצִירוּ תּוֹקְפוֹ הוּא וּבִתְשׁוּבָה לְרַבֵּינוּ אֵלְפִס שְׂאִין כָּל חֲזִיבֵי לְאוּיִן פְּסוּלִין אֲלֵא לֹא שֵׁישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה וְנִשְׁבַּע וּמִימַר וּמְקַלֵּל אֶת חֲבִירוֹ בְּשֵׁם שְׁהֵן בְּנֵי מַלְקוֹת וּמְסוּר נְמִי פְּסוּל לַעֲדוּת וְאָמַר רַב נַחְמָן גָּנַב נִיסָן וּגְנַב תְּשׁוּרֵי לֹא שְׂמִיָּה גָּנַב וְה"מ בְּרִישָׁא וְדָבָר מוּעֵט וְדָבָר שְׁנוּגְמַר מְלֹאכְתּוֹ: מוֹמַר אוֹכֵל גְּבִילָה לְתִיאָבוֹן דְּבָרֵי הַפֵּל פְּסוּל לְהַכְעִיס אַבְיֵי אָמַר פְּסוּל וְהִלְכְתָּ' כְּוֹתִיָּהּ דְּלֹא בְּעִינָן רְשַׁע דְּחֻמְסָא וְאִשְׁתֵּי וְעָבַד פְּסוּלִין לַעֲדוּת אֲבָל גֵּר פֶּשֶׁר כְּדֹאִיתָא בְּבָבָא קַמָּא וְסוּמָא וְחֲרַשׁ וְשׁוּטָה וְקָטָן נְמִי פְּסוּל לַעֲדוּת דְּהָא חֲרַשׁ שׁוּטָה וְקָטָן לֹא בְּנֵי דִיעָה נִינְהוּ וְסוּמָא לֹא בַר הַגְּדָה הוּא וְהַפְתָּאִין וְהַנְחֻפְזִין וְאֲנָשִׁים שְׂאִינָן יוֹדְעִין לְהַבִּין עֵיקַר דְּבַר־הֶן צְרִיכִין חֲקִירָ' וְדִרִישָׁה לַב"ד שְׂאֵף הֵן בְּכֻלָּל שׁוּטִין דְּלֹא בְּנֵי דִיעָה נִינְהוּ: בְּפִי־סְקִי הַדְּיָנִין כַּר' אֲלַעְזָר גְּרָסִי בְּהַגְזוּל בְּתֵרָא א"ר יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה נְאֻמְנִין אִשְׁתֵּי וְקָטָן לוּמ' מְפָאן יְצֵא גְחִיל שֶׁל דְּבוּרִים זֶה אָמַרִי אִשְׁתֵּי וְקָטָן בְּנֵי עֲדוּת נִינְהוּ אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמוּאֵל כְּשֶׁהֵיוּ בְּעֵלִים מְרַדְפִין אַחֲרֵיהֶן וְהֵן מְשִׁיחִין לְפִי תוֹמָן וְאָמַר מְפָאן יְצֵא גְחִיל זֶה שֶׁל דְּבוּרִים וְדוּקָא כְּדֹאִיתָא בִּירוּשְׁלַמִּי וּבְפֶרֶק הָאִשְׁתֵּי אֵלּוּ נְאֻמְנִין לְהַעֲיֵד בְּגוּדְלוֹ מַה שְׂרָאוּ בְּקוֹטְנָן נְאֻמְן אָדָם לֹמַר זֶה כְּתֹב יָדוֹ שֶׁל אָבִיא כּו' בְּקִיּוֹ' הַשְּׁטֵר יְרוּשְׁלַמִּי הָא בְּקוֹטְנָן לֹא תִמְן תְּנִינָן נְאֻמְנִין אִשְׁתֵּי אוֹ קָטָן לֹמַר מְפָאן יְצֵא גְחִיל זֶה שֶׁל דְּבוּרִים וְהִכָּא אִתָּא אָמַר הַכִּין ר' אֲחָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן לֹא א"ר יוֹח' בֶּן בְּרוּקָה אֲלֵא עַל גְּחִיל שֶׁל דְּבוּרִי' שְׂאִין גְּזוּל תוֹרָה תְּנִי ר' אוֹשְׁעִיָּא וּבְלִבְד בְּמַפְרִיחַ אֲבָל בְּשֶׁכֶן לֹא ר' זְעִירָא בְּעֵי קוּמִי ר' מְנָא לֹא מְסַתְּב' אֲלֵא עַל אֲתַר.

אֲבָל לְאַחַר זְמַן לֹא אָמַר לִיָּה אִף אֲנִי סְבָרִי כֵּן וְאֲנִי כֵּן בַּד"א בְּזִמְן שְׁהַעֲדִים בְּמַעֲמָדוֹן. אֲבָל יְצֵאוּ וְחֲזְרוּ אֲנִי אוֹמַר מְפָנִי הִירָאָה וּמְפָנִי הַפִּתּוּי אָמְרוּ וְאִמ' רַב אֲשִׁי אִין מְסִיחַ לְפִי תוֹמוֹ כְּשֶׁר אֲלֵא לַעֲדוּת אִשְׁתֵּי וּבְשׁוּבָהּ וּגְחִיל שֶׁל דְּבוּרִים שְׁהוּא קִנְיִין דְּרַבְּנָן הַקְּטִילוּ וְהַכְּשִׁירוּ בְּהֵן וּגְרָסִי בַּפ' חֲבִית שְׁנִשְׁבְּרָה אִין עַד מְפִי עַד כְּשֶׁר אֲלֵא לַעֲדוּת אִשְׁתֵּי וּלְעֲדוּת בְּכוּר.

גְּרָסִי בַּפ"ק דְּבָבָא מְצִיעָא הַכּוֹפֵר בְּמַלְוָה כְּשֶׁר לַעֲדוּת בְּפִקְדוֹן פְּסוּל לַעֲדוּת וְדוּקָא דְּאִסְתִּידוּ בִּיָּה דְּהֵיא שְׁעָתָא הָנָה גְּבִיָּה וְאִי לֹא לֹא מִיפְּסִיל עַד דְּמִישְׁתַּבַּע דְּאָמְרִי דִּילְמָא אִיגְנִיב לִיָּה וְסָבַר אִי כְּפָרִיָּה עַד דְּבַחֲשִׁנָּן וּמְשַׁכְּחָנָא לִיָּה אֲבָל כּוֹפֵר בְּמַלְוָה לֹא מִיפְּסִיל אֲלֵא בְּשׁוּבָהּ וְקִשְׂיָא לִיָּה לְרַבֵּינוּ יַעֲקֹב הָא דְּאָמַר רַבָּה בַר בַּר חֲנָה א"ר יוֹחָנָן מְנָה לִי בְּיָדָה וְהִלָּה אוֹמַר אִין לָהּ בְּיָדֵי כְּלוּם.

וְהַעֲדִי מְעִידִים אוֹתוֹ שֵׁישׁ לוֹ וְחֲזוּר וְאִמ' פְּרַעְתִּי הַחֲזוּק כְּפָרָן לְאוֹתוֹ מְמוֹן וְאִמְאִי לִימ' לִיָּה אִישְׁתְּמוּטִי הוּא דְּקָא מִיִּשְׁתְּמִי וְאָמְרִי דְּבַכְּפָרִיָּה בַּב"ד לֹא אָמְרִינָן אִישְׁתְּמוּטִי הוּא דְּקָא מִיִּשְׁתְּמִי לִיָּה דְּהָא מוֹדָה בְּמַקְצָת הַטַּעֲנָן מְשַׁבְּעִי לִיָּה מְשׁוּם דְּאִישְׁתְּמוּטִי קָא מִיִּשְׁתְּמִי לִיָּה וְאִיפָּא דְּמוֹקְמִי לְהֵיא בְּפִקְדוֹן וְאִיפָּא מֵאן דְּאָמַר בְּמַלְוָה כְּשֶׁר לַעֲדוּת דוּקָא בְּמוֹדָה בְּמַקְצָת דְּאִיפָּא לְמִימ' אִישְׁתְּמוֹ' הוּא דְּקָא מִיִּשְׁתְּמִי לִיָּה אֲבָל כּוֹפֵר בְּכָל לִיפָּא לְמִימ' אִישְׁתְּמוּטִי קָא מִיִּשְׁתְּמִיט וּפְסוּל לַעֲדוּת מְדַמְקִישִׁין אֲלֵא הָא דְּאָמַר ר' נַחְמָן מְשַׁבְּעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הַיִּסָּת לִימָא מִיגוֹ דְּחֲשִׁיד אִמְמוּנָא חֲשִׁיד אִשְׁבוּעָתָא וְלֹא קָא מְשַׁנְיִין אִישְׁתְּמוּטִי קָא מִיִּשְׁתְּמִט לִיָּה ש"מ דְּכוֹפֵר בְּמַלְוָה דְּקָאמַר מוֹדָה בְּמַקְצָת הוּא וּמְסַתְּב' דְּאִפִּילוּ כּוֹפֵר

בְּכֹל פֶּשֶׁר לַעֲדוּי וְהָאֵי דְלָא שְׂאֵנֵי הֵתָם אִישׁתְּמוּטֵי קָא מִיִּשְׁתְּמִיט לִיה מְשׁוּם דְּהָא אִיתִיהָ
בְּעֵינֵיהָ בִּידְיָהּ וְאָמַר לִיה פְּלִי זֶה שְׂבִינְדָה שְׁלִי הוּא וְאָמַר לוֹ חֲבִירוֹ לֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוּלָם
שְׁלִי הוּא מְשִׁבֵיעֵין אוֹתוֹ שְׁבוּעַת הַיָּסֵת אַע"ג דְּלִיכָא לְמִימַר אִישׁתְּמוּטֵי הוּא דְקָא
מִיִּשְׁתְּמִיט לִיה וּמִיָּהָ נְמִי שְׂמַעִינָן דְּרַב נַחְמָן אַרִישָׁא דְמִתְנִיתִין אַע"ג דְּלִיכָא דְרָרָא
דְמִמוֹנָא וּמִסְתַּבְרָא לְאוֹתוֹ מְמוֹן דְּוִוְקָא קְאָמַר דְּהוֹחֲזִיק פְּפָרָן שְׂאֵינֵי נְאָמָן לֹוֹמַר חֲזַרְתִּי
וּפְרַעְתִּי אֶלָּא אִם פֶּן פְּרַעוּ בְּעַדִּים דְּאִיכָּ' לְמִימַ' כִּי הִיכִי דְאִישְׁתְּמוּטֵי קָא מִיִּשְׁתְּמִיט לִיה
בְּטַעֲנָתָ' קַמְיִיתָא דְאִין לָהּ נְמִי בְּיַדִּי הִכִּי נְמִי מִיִּשְׁתְּמִיט לִיה בְּטַעֲנָתָא בְּתַרְיִיתָא דְאָמַר
פְּרַעְתִּי וְאִינוּ נְאָמָן שְׁפָרַע אֶבְל בְּמִמוֹן אַחַר אִינוּ פְּסוּל לַעֲדוּת דְאָמְרִינָן אִישְׁתְּמוּטֵי קָא
מִיִּשְׁתְּמִיט לִיה וְהוֹחֲזִיק פְּפָרָן דְקָאָמַר גְּבִי פְקִדוֹן דְּוִוְקָא דְקָאָמַר 'בב"ד לֹא הָיוּ דְבָרִי' מְעוּלָם
וְעַדִּים מְכַחֲשִׁין אוֹתוֹ אֶבְל הוֹדְהָמַעְצָמוּ אִי נְמִי אָמַר אִין לָהּ בְּיַדִּי אוֹ שְׁלֹא בְּב"ד לֹא הוֹחֲזִיק
פְּפָרָן דְמַצִּי לְמִימַר פְּרַעְתִּי קְאָמִינָא וְהָא דְאָמַר ר' יוֹחָנָן וְהִלָּהּ אוֹמַר אִין לָהּ בְּיַדִּי וְעַדִּים
מְעִידִין אוֹתוֹ כו'.

לֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוּלָם קְאָמַר כִּי הוּא דַר' שְׂבִינְדָה בְּר מְנִיּוּמֵי בְּפָרָק הַפּוֹתֵב הוּא אִיתְתָּא
דְאִישְׁתְּמִיטָא שְׁבוּעָה בְּבִי דִינָא דְרָבָא אַמַר' לִיה בַּת רַב חֲסִידָא יְדַעְנָא בְּה דַחְשִׁידָא אִישְׁבוּעָתָא
אַפְכָּה רָבָא אִישְׁפְּגִידָהּ וְכו' וְכַתְּבִי רַבּוֹתָא דְחֲזִינָא דְהוּא מְפָקָא שְׁם שְׁמִים לְבַטְלָהּ וְאָמַר ר'
פְּפָא הַשְׂתָּא דְאָמַר רַבּוֹן קִים לִי בְּה מִיִּלְתָּא הִיא.

פְּגוֹן אַבָּא מְרִי דְקִים לִי בְּגוּיָה מְרַעְנָא שְׂטָרָא אַפּוֹמִיָּה דְלָא מִיִּפְרַע מִינָה אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה.
אַע"ג דְאִית בְּה נְאָמְנוֹת אִי נְמִי בְּשׁוּדָא דְדִינָא וְהָא דְאָמַר רַבִּינוּ אֶלְפִּס וְהָאִידְנָא לִית לָן
לְמִימַר קִים לִי בְּגוֹנוּיָה וְלִית לָן לְאִפּוֹכִי שְׁבוּעָתָא וְלְאוֹרְעֵי שְׂטָרָא אֶלָּא בְּעַדוּת בְּרוּרָה
ע"פ עַדִּים נְאָמְנִים מְחַמְצִין אֶת הַדִּין וְדוֹרְשִׁין וְחוֹקְרִין עַד שְׂיַצָּא לְאִמְתוֹ: גְּרַסִּינָן
בְּקִידוּשִׁין כֹּל שְׂאֵינֵי בְּמִקְרָא וְלֹא בְּמִשְׁנָה וְלֹא בְּדִרְבָּה אַרְצָא אִינוּ מִן הַיְשׁוּב וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן.
וּפְסוּל לַעֲדוּת.

ת"ר הָאוֹכֵל בְּשׁוּק דוֹמָה לְכָלֵב. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים פְּסוּל לַעֲדוּת.

אָמַר רַב אִיִּדִי בְּר אַבִּין הִלְכָה פְּיֵשׁ אוֹמְרִים: יְרוּשְׁלַמִּי בְּסוּף גְּמָרָא. רַשְׁבֵּ"ג אוֹמַר הוּא
אַכִּיל בְּשׁוּקָא.

אָמַר לִיה וְהָאִמַר רַבִּי יוֹחָנָן פְּסוּל לַעֲדוּת. וּבְטַל גְּרַמְיָה מְנַע עַצְמוֹ שְׁלֹא לְאַכּוֹל וּבְנִסְחָא
דְּרַבִּינוּ בְּרוּךְ אָמַר לִיה וּבְשָׁל גְּרַמְיָה.
פִּירֵשׁ שְׂאוֹכֵל מִשְׁלוֹ בְּשָׂר. עַד זוּמָם.

אַבְיֵי אָמַר לְמַפְרַע הוּא נְפִסָּל. רָבָא אָמַר מְכָאן וְלִהְבָּא הוּא נְפִסָּל.

וּקִי"ל פְּאִבְיֵי בִיע"ל קג"ם וְהִלְכְתָא כַר' מְאִיר דְאָמַר עַד זוּמָם פְּסוּל לְכָל הַתּוֹרָה כְּנֹלָה
וּמִס' הַזְמָה דְעַדוּת ע"פ וּמִשְׁעָתָא דְאַסְהִיד הָנָה לִיה פְּסוּל אֶבְל בְּעַדוּת בְּשָׂטַר לִיכָא הַזְמָה
כְּדָגְרִסִּין בְּשָׂטַר שְׁזַמְנוּ בְּשַׁבַּת אוֹ בִּי"ד בְּתַשְׁרִי פֶּשֶׁר דְאָמְרִינָן אַחְרוּהוּ וּכְתַבּוּהוּ.

גְּרַסִּינָן בְּפָרָק מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ י' דְבָרִים נְאָמְרוּ בְּעַם הָאָרֶץ אִין מוֹסְרִין לוֹ עַדוּת וְלִית הִלְכְתָא
כְּנוֹתִיָּה וְהִינֵינוּ דְגְרִסִּי בְּחִגִּיגָה כְּמָאן מְקַבְּלִין סְהִדוּת' מְעַם הָאָרֶץ הָאִידְנָא כְּמָאן כַר' יוֹסִי
דְאִי כְּרַבְּנָן אִין מְקַבְּלִין וְרַבִּי אֶלְפִּס פְּסַק כְּרַבְּנָן דְאִין מְקַבְּלִין וְה"מ בְּעַם הָאָרֶץ דְלִיתִיָּהּ

במקרא ובמשנה וחשיד אשבועתא וגזלנותא אבל הא דחגיגה דליתיה במקרא ובמשנה
אבל איתיה בדרה ארץ ובמצות ולא חשיד אשבועתא וגזלנותא ומסתבר כדכתבין דאי
חשיד אשבועתא וגזלנותא ליכא מאן דמכשר.

ובתשובת הגאונים מי שאינו נריו בתפילה ובמצות ובד"א פסול לעדות והא דחגיגה עם
הארץ שעוסק בתפילה ובמצות אלא שאינו בן תורה. אלו הן הקרובים אחיו ואחי אביו
ואחי אמו ובעל אחותו ובעל אחות אביו.

ובעל אחות אמו ובעל אמו וגיסו הן וסתניהו וחורגו לבדו א"ר אסי זו משנת ר' נתן אבל
משנה אחרת דודו וכן דודו. וכל הראוי לנרשו וכל הקרוב לו באותה שעה.

אמר רב אחי חמותי לא יעיד לי בן אחי חמותי לא יעיד לי. ותנא תונא בעל אחותו ובעל
אחות אביו ובעל אחות אמו הן וסתניהו אחי חמיו מהו.

בן אחי חמיו מהו בן אחות חמיו מהו. תנייתיה אחיו ואחי אביו ואחי אמו הן וכונייהו
וסתנייהו.

רב איקלע לגינזק בעו מיניה מהו שיעיד אדם באשת חורגו בסורא אמרי בעל פאשתו
גרסי' ולא גרסי' אשה כבעלה בפומבדיתא אמרי אשה כבעלה. אמר רב הונא מנין
שהאשה כבעלה דכת' ערות אחי אביה לא תגלה ואל אשתו לא תקרב דנדחה היא אשת
דודו היא אלא מפאן שהאשה כבעלה.

ובעלי קרובת פגון בעלי בנות אחי האב ובעלי בנות אחיות כתבי רבנותא דאין בכלל
בעל פאשתו וכוזינן בתשובות דאין בעלי קרובות פסולין להדדי אלא בעל האם עם בעל
הבת ותמיה לי אי משום דבתרי קדושי מתקרבי הא אשת חורגו וחתן גיסו פולהו תרי
קדושי התקרבי להו ופסולי ולא איתברר טעמא ואפי' רב חסדא מכשר באחי האח ומתני'
דקתני בעל אמו הוא ובנו תנא אחין מן האב וקתני אחין מן האם ואמר רב חסדא אבי
חתן ואבי פלה כשירין לדון ואפילו הוא דין קבוע.

יכול לומר לו בעל דינו אינו מקובל עליו ולאשתו ארוסה לא מסהיד כלל הא מקרבה
דעתיה לגבה ובתשובה לרבינו אלפס אשתו ארוסה אם הוא מעיד לקריבותה לא מכשרי'
לכתחילה ואי מסהיד לא פסלי' ליה גרסי' ביש נוחלין הלכה שלישית בשני פשר רבא
אמר אף בראשון מר בר רב אשי אכשר באבא דאבא ולית הלכתא כמר בר רב אשי.

והלכתא אבות להדדי פגון אחיו באחיו או שתי אחיות ראשון בראשון בנייהו להדדי
זכרים או נקבות שני בשני בנייהו שלישית, בשלישית וכשירין אף בראשון פלומר באחא
דאבא ולית הלכתא אבל באבא דאבנה גופיה לא דלית הלכתא כמר בר רב אשי דאבא
דאבנה לאו שלישית מיקרי דלא קרינן שני אלא היכא דאיכא הפסק ביניהו פגון ראונו
ושמעון ראשון בראשון.

וחנוף שני לשמעון. שהפסיק ראונו בנייהו אבל ראונו לחנוף אין הפסק ביניהו הילכך
לא מיתכשרי אלא אבנה דאבא דאבנה שאב עם הן ראשון בראשון ועם הן שלישית
בראשון וכשר ושלישית בראשון אפי' פסול דרבנן ליכא ואם קידש אשה בפניהם קידושיהו

גמורין הן ובתשובות כל הני דפסילי מדרבנן פגון הרועים והגבאין והמוכסין אם קידש
אשה בפניהם אפי' שגיהו מודים לא תפשי קידושין כלל ואינה צריכה הימנו גט.

דכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקעינהו רבנן לקידושין מינה ורב אחא פתב
דצריכה הימנו גט מהא דגרסי' נראין דברי ר' טרפון בשן ועין ודברי ר' עקיבא בשאר
איברי הואיל ומדרש חכמים הוא ורבננותא אמרי אם פן קרובים נמי מדרש חכמי' הוא
דכתב לא יומתו אבות בעדות בנים ומסתבר' דהדרי וקדשי קדושי תורה ואי לא בעי
יהבי גט מספק ואפי' הכחישא האשה את העדים צריכה גט מספק וכן דעת רבינו האי.

וחורגו לבדו ת"ר חורגו לבד ור' יוסי אומר אפי' גיסו לבדו. וכ"ש חורגו אומר רב יהודה
אמר שמואל הלכה כר' יוסי וקי"ל כר' יוסי דברייתא ולא קי"ל כר' יוסי דמתני' דמכשר
בגיסו כדאמרי ביהוה מתניתא דהוה חתימי עליה תרי גיסי וכו'.

ועוד דנהה ליה ר' יוסי דמתני' יחידאי לגבי ר' יהודה ורבנן ור' יוסי דברייתא וקי"ל
פנותיהו וכתב רבי אלפס הא דאמר וגיסו לבדו לאפוקי בן גיסו מאשה אחרת. אבל בן
גיסו מאחות אשתו פסול דהיינו בעל אחות אמו הוא ובנו כדגרסי' בירושלמי.

וגיסו אית תניי תני. יש לו בנים וחתנים ואית תניי תני אין לו למ"דא יש לו מאחות
אשתו.

ומד"א אין לו מאשה אחרת ור"ש פי' דר' יוסי דאמר גיסו לבדו לא ממעט בנו אלא חתנו
דבן גיסו היינו בעל אחות אמו ומשום שהיא קורבא הוא דפסול אבל משום קורבא דגיסו
לא מ'פסול וחתן גיסו פשר הוא והא דירושל' איכא למימר אליבא דר' יהודה קאמר דאית
תנא דקאמר משמיה דר' יהודה יש לו ואית תנא דתני אין לו ולא פליגי דמאן יש לו
מאחות אשתו אבל לר' יוסי אפי' מאחות אשתו פשר דאם איתא דגיסו דמתני' גיסו מאשה
אחרת קאמר מ"ש דפליגי בגיסו הא בכולהו אבות א איכא לאיפלוגי דהא רב חסדא
מכשר באחי האח כדאמר לעיל וכן הילכת' דחתן אפי' מאחות אשתו פשר אבל בן יש לו
דהיינו בעל אחו' אמו ואיכא לעיוני מ"ש גיסו דלא דמי לא לשמונה אבות דיש להן בנים
וחתנים.

ולא לחורגו דאין לו בנים וחתני' וגיסו יש לו בנים ואין לו חתנים או משום דתרי קידושי
מקרב להו גיסו נמי תרי קדושי מקרב להו: שהיא מתניתא דהוה חתימי עליה תרי סהדי
גיסי וכו' ש"מ דהלכה כר' אליעזר אף בשטר דעדי מסיר' פרת' (ואיכא מתני' דווקא
דליכא אמרי' ואינך לא).

לרבי' אלפס ש"מ דשטר דחתימי עליה סהדי והי מיניהו קרוב או פסול אע"ג דאיכא
עדי מסירה מונויף מתוכו הוא ופסול אע"ג דלא איברי סהדי אלא לשקרי וכתב בעל
מתיבתא דלא מגבינו ביה אבל משבעינו ביה אפומא דכשר דאתי לאסהודי סהדי על פה
מסתמא דלא משבעינו אפומא דכשר דכי קתני נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן
בטלה לגמרי קאמר.

דאי לא תימא הכי אף שלשה דקתני עדותן בטלה. למאי הא איכא תרי.

אבל בתשובות לרבינו אלפס עדים התומין על השטר ונמצא אחד מהן קרוב או פסול ואמ' תבירו לא הייתי יודע שהוא פסול רואין אם אינו רגיל עמו עדותן כשירה ומשביעין אותו על פי העד פשר נאמן הוא לומר לא ידעתי שהוא פסול פי היכי דמקבלינן ליה כדאמרי למיחזי אתינן ולא לאסהודי אבל פי רגיל בהדל' אינו נאמן ואם היו שני עדים עם הפסולין ואמרי לא היינו יודעים שהיה פסול הרי השטר מקוים דמספיקא לא מבטלינן לשטר ומסתבר' היכא דליתנהו לסהדי קמן מכשירין ליה דאמרי' דילמ' לא הו' ידעי דהדר ביה אפי' יודעין שיש בו שלשפתן להעיד ירושלמי בפ' האשה שנתארמלה עד בפתב מהו לזקקו לשבועה עד בכתב פלום הוא פדכת' במאמר היה קרוב ונתרחק פשר.

ר' יהודה אומר אפי' מתה אשתו ויש לו בנים הימנה הרי זה קרוב ואסיק אין הלכה כר' יהודה ורחוק בשעת עדות פשר כדגרסי' ביש נוחלין היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ומתה בתו הרי זה פשר זה הכלל כל שתחילתו וסופו בכשרות פשר תחלתו בפסלות וסופו בכשרו' תחילתו בכשרות וסופו בפסלות פסול שמעי מיהא דחרש וסומא פסול ואילם הא פסול לעיל וש"מ בעידנא דקבילו סהדותא בעי' ראויין להגדה ואע"ג דהשתא בני הגדה פסול והיכא נמי דכי חזו סהדותא לאו בני הגדה נינהו והשתא רחיקא תחילתו בפסלות וסופו בכשרות ופסול וכן כתב בהה"ל בעיא דאיבעי קמי גאונים מי שצוה בשעת מיתתו בפני קרוב לו ורחוק מבניו וקא פשיט ליה דכשר הוא לאו דווקא פדכת' בהלכות וקשיא להו לרבנותא הא דאמרינן בחזקת הפתים שנתפין מעידים זה על זה וכו' ואמר עלה וליסלקו בתרי מיניהו ולידייגוה וכי מסלקי מאי הוי התחלתו בפסלות וסופו בכשרות הוא ופסול ופי' רבי' אכן מגש ה"מ מחמת קורבא וגזלנותא דהנה ליה פסולא דגופא דסהדי אבל היכא דליכא פסולא דגופא אלא משום דמטי ליה הנאה כיון דאסתלק ליה מיניה פשר דכיון דסליק נפשיה איגלי מילתא למפרע דכשר מתחילה ועד סוף גרסי' בפ' מי שמת היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה גזלן ונעשה גזלן הוא אינו מעיד על פתב ידו אבל אחרים מעידין עליו וקשיא לן עלה הוא לא מהימן אחרים מהימני ואוקימנא בשנהוזק בב"ד פתב ידו ופרשי רבנות' פגון שהוזק אותו כת' עצמו בב"ד קוד' שנעשה גזלן היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו הוא אינו מעיד על פתב ידו אבל אחרים מעידין על פתב ידו ואע"פ שלא הוזק פתב ידו בב"ד מאי טעמא גזירת מלך הוא ומסדווקא שנתם בשטר קודם שנעשה חתנו.

אבל היה יודע לו בעדות ע"פ בקנין עד שלא נעשה חתנו אינו חותם בשטר משנעשה חתנו והיכא דאתו בתרי לדינא ואייתי סהדא ואישתכח דקרוב הוא ואיפסיל ופקסו לדינאי ובתר כמה יומי נתרחק דאי הנה מסהיד הדיא שעתא פשר הנה מסתבר' כיון דאיפסיק ההוא דינא איפסיק ולא סתר דינא דעבי' איניש לאחוזקי דיבורי': גרסינן בפ' פיצד העדים ר' עקיבה אומר לא בא השלישי להקל עליו אלא להחמיר עליו לעשות דינו פיוצא באלו וכו' מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה ר"י אומר אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בזמן שהתרו בהן אבל בזמן שלא התרו בהן מה יעשו ב' אחין שראו באח' שהרג את הנפש גמר' היכי אמום להו למיחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון אי אמרי לאסהודי אתינן מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה אף שלשה כו' ורב נחמן אמר הלכה כר' וכתב רבי' אלפס משמיה דגאון ה"מ עדות ע"פ.

אָבֵל שְׁטֵר שְׁיֵשׁ בּוֹ ג' עֵדִים וּשְׁנַיִם מֵהֶן קְרוּבִין זֶה לְזֶה אִם לֹא נֹדַע בְּעֵדוּת בְּרוּר' שְׁיֵשְׁבוּ
שְׁלִשְׁתָּן לְהַעֲדִי וְכִתְבוּ עֵדוּתָן זֶה בְּפָנָי זֶה דְּדָמִי לְכַמְאֵן דָּאמ' לְאַסְהוּדִי אֲתִינֵן לֹא מְבַטְלִינֵן
לְשִׁטְרָא מְסַפִּיקָא אֲלֵא יִתְקַיְיִם הַעֲדוּת בְּשִׁאָר דְּאָמַר חַד שְׁבַק רִוּחָא לְמָאן דְּקָשִׁישׁ מִיְגִיָּה
וּבָא זֶה קְרוֹב וְחַתֵּם שְׁלֵא מִדַּעַת חֲבִירוֹ וְאִיכָּא דְאָמְרִי טַעְמָא מְשׁוּם תְּנַאָה חַתְּמִי וְאִיָּיתוּ
רַבְּנוּתָא סִייעָת' מִיָּהָא דְגָרְסִי ב'פ' גִּט פְּשׁוּט הִרְחִיק אֶת הָעֵדִים שְׁנֵי שִׁיטִּין מִן הַפְּתַב פְּסוּל
פְּחוּת מִיָּפֶן פְּשֵׁר הָיוּ אַרְבַּע' וְחַמְשָׁה עֵדִים חַתוּמִּין עַל הַשְּׁטֵר וְנִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קְרוֹב אוֹ
פְּסוּל תְּתַקַּיְיִם הַעֲדוּת בְּשִׁאָר וּבְשֵׁם רַבִּי אֶלְפִּס וְרַבִּי יַעֲקֹב זצ"ל בֵּין בִּתְחִילָה בֵּין בְּסוּף
בֵּין בְּאֲמֻצָּע פְּשֵׁר וְנוֹסְקָא שְׁל ה"ר שְׁמוּאֵל וְנִמְצָאוּ הָרֵאשׁוֹנִים קְרוּבִי' אוֹ פְּסוּלִין וְהָא
דְּאָמַר מְסִיעָה לְחֻזְקָה דְּאָמַר מְלֵאוּהָ בְּקְרוּבִים פְּשֵׁר דְּחַתִּים קְרוֹב בְּרִישָׁא וּמִשְׁמַע דְּסִבְרָא
לִיָּה הָא בְּאֲמֻצָּע פְּסוּל וּבַתּוֹס' הָרֵאשׁוֹנִים כְּתֹב הָכִי: יְרוּשָׁל' שְׁטֵר שְׁחַתְּמוּ עָלָיו ד' עֵדִים
וְנִמְצָאוּ הָרֵאשׁוֹנִים קְרוּבִים פְּשֵׁר וְנִתְקַיְיִם הַעֲדוּת בְּשִׁאָר וַיַּעֲשֶׂה בְּהִרְחַק עֵדוּת שְׁלֵא בָּאוּ
אֲלֵא לְהַכְשִׁירוֹ שְׁל גִּט וּבִתְשׁוּבוֹת ר' מִשָּׁה בַר חֲנוּנִי פְּשֵׁהֲשׁוּוּ ג' לַב' לְבַטֵּל עֵדוּתָן כְּשֶׁהָיוּ
חַתוּמִּין פְּסוּלִין בְּאֲמֻצָּע אוֹ בְּסוּף וְזוֹ הוּא שְׁשִׁנְיָנוּ תְּתַקַּיְיִם בְּשִׁאָר כְּשֶׁהָיוּ חַתוּמִּין בְּרֵאשׁוֹנָה
לְשׁוּם עֵדוּת וְדוּקָא בְּשִׁאָר שְׁטֵרוֹת הוּא דְּפְסוּל אֲבָל בְּכַתְּנֻבָּה נִהְגוּ הָעוֹלָם לְהַחֲתִים קְרוּבִים
וּקְטָנִים לְפִי שְׁפַתְּנֻבָּה דְּבַר פְּרָסוּמִי הוּא וּפְעָמִים שְׁהָרֵאשׁוֹנִים קְרוּבִי הִחֲתוּ וּפְסוּלִין
וְחַתְּמִין לְשֵׁם כְּבוֹד וְאִין הַעֲדוּת נְפֹסֶלֶת בְּכַף וְקָשִׁיא לֹן הָא דְגָרְסִי בְּגִיטִין מַחֲתֵם בִּתְחִילָה
קְרוֹב אוֹ פְּסוּל אֲמְרִי לֵה פְּשֵׁר וְאֲמְרִי לֵה פְּסוּל אֲמְרִי לֵה פְּשֵׁר תְּנַאָה הוּא וְאֲמְרִי לֵה פְּסוּל
דִּילְמָא אֲתִי לְאִיחְלוּפִי בְּקִיּוֹ' שְׁטֵרוֹת דְּעֵלְמָא וּמִשְׁמַע דְּשְׁטֵר דְּעֵלְמ' בִּתְחִילָה פְּסוּל אֲבָל
בְּסוּף פְּשֵׁר דְּכִיּוֹן דְּחַתִּימִי סְהַדִּי בְּרִישָׁא הֵהוּא בְּתַרְאָה לְתַנַּאָה אֲתִי וְאֲמְרִי נְמִי בְּגִט קַרְח
דִּילְמָ' אֲתִי לְקִיּוּמִי בְּשִׁנְיָ קְרוּבִין וְחַד פְּשֵׁר הִילְכָף בִּיּוֹן דְּקִי"ל מְכַל תְּלַתָּא מְקַיְיִמִין בְּגִט
פְּשׁוּט לְגִזוֹר וְאִיכָּא מָאן דְּאָמַר כִּי גִזְרִינֵן בְּגִט קַרְח דִּילְמָא אֲתִי לְקִיּוּמִי בְּקְרוּבִין ה"מ
בְּגִט קַרְחִי אִי נְמִי בְּכּוֹלְכֶם חַתוּמוֹ דְּכּוֹלְכֶם פְּשִׁנִים דְּמוּ וְלֹא סָגִיא דְּלֹא חַתִּימִי אֲבָל ג'
דְּחַתוּמִי דְּאִיכָּא לְמִימַר תְּנַאָה אוֹ רִוּחָא שְׁבַק לֹא גִזְרִינֵן דִּילְמָא אֲתִי לְקִיּוּמִי אֲלֵא בְּכַשְׁרוֹת
וּמְסַתְּבַר' בְּשִׁטְר שְׁנִמְצָאוּ הָרֵאשׁוֹנִים קְרוּבִים אוֹ פְּסוּלִין.

סְפִיקָא דְּרַבְּנוּתָא הוּא וְלֹא עֲבָדִין בֵּיהּ עוֹבֵד' עַד דְּאִיתְּבַרְר דְּלֹאוּ לְאַסְהוּדִי אֲתוּ כְּגוֹן אֵלּוּ
הַחַתוּמִּין בְּשִׁטְר כְּתוּבָה. בִּיּוֹן דְּמְרִי שְׁטֵרָא לֹא טַעֲזִין רִוּחָא שְׁבַק אֲבָל גְּבִי יוֹרֵשׁ טַעֲזִינֵן
לִיָּה דְּקִי"ל טוֹעֲזִין לְיוֹרֵשׁ וּבַעַל מְתִיבְתָּא הִכִּין כְּתֹב דִּילְמָא אֲתִי לְאִיחְלוּפִי בְּקִיּוּם שְׁטֵרוֹת
דְּעֵלְמָא מִיָּהָא שְׁמַעִי דְּקְרוֹב דְּחַתִּים אַע"ג דְּאִיכָּא פְּשֵׁר פְּסוּל בְּשִׁטְר וּגְבִי גִט קַרְח כְּתֹב
ש"מ הָא קְרוֹב חַתִּים בְּגִט קַרְח הַמְקוּשָׁר בִּתְחִילָה בֵּין בְּסוּף בֵּין בְּאֲמֻצָּע וְהָכִי סְבִיר' לֹן
וְהָא דְּתַנַּאִי בְּגִט פְּשׁוּט אִיכָּא לְמִימַר בְּמִקְוֶשֶׁר וְאִיכָּא לְמִימַר נְמִי ר' יוֹסִי הָא דְּאָמַר בְּמִסְכָּ'
מַכּוֹת בַּד"א בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת הַתְּקַיְיִם הַעֲדוּת בְּשִׁאָר אֲבָל לר' ל"ש בְּשִׁטְר וּל"ש ע"פ פְּסוּל
וּקִי"ל כר': גְּרָסִינֵן בְּפֶרֶק פִּיצַד הָעֵדִים אֵילְעָא וְטוּבִי קְרִיבִיהָ דְּעַרְבָּא הָנָה וְכו' אָמַר רַב
הוּנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אִי לִית לִיה לְלִנְה מִי לֹא אֲזִילִי בְּתַר עַרְבָּא וְקָשִׁיא לֵהוּ לְרַבְּנוּת'
אַע"ג דְּגְבִי מְלִנְה וְלִנְה רַחֲמֵי נִינְהוּ לִיְהוּוּ פְּשִׁנִים שְׁלוּוּ מִן הָאֶחָד וְלִפְסָלוּ דְּהָא גְּרָסִי
בִּירוּשָׁלַיִם דְּאִיָּיתִי רַבִּי אֶלְפִּס רְאוּבֵן שְׁפַתְּב פֶּל נְכֶסֶי לְשִׁנְיָ בְּנֵי אָדָם כְּאַחַת וְהָעֵדִי
קְרוּבִים לְזֶה וּרְחוּקִים לְזֶה.

רבי יוחנן אמר פסול נריש לקיש אמר פשר אמר ר"א מתני' מסייע לר' יוחנן מה שנים נמצא אחד קרוב או פסול עדותו בטילה אף ג' נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותו בטילה ומניין אפי' הן מאה.

ת"ל עדים ותו קשיא נמי הא קי"ל בתרי גופי פלגינן דיבורא פדאסיק' בינש נוחלין לר"א גמרא דבני מערבא ליתה. דקי"ל בתרי גופי פלגינן דיבורא.

ומסתברא דהא דירושלמי כגון שפתיב נכסיו לשני בני אדם דליפא למיפלג דיבורא דומיא דהפוחתב נכסיו לשני עבדיו דגרסי' אין הנכסים מוחלקין והוא הדין לב' שלוו מן האחד דאחראין וערבאין זה לזה וליפא למיפלג נכסים של זה ונכסי' של זה אבל פתיב שדה פלו' לפלו' דאיפא למיפלג ואע"פ שהעדים קרובים זה לזה פשר והא דאילעא וטוביה דגופין ונכסים מוחלקין אבל בעבד המביא גיטו וכתו' בו עצמה קנוינן לה פלגינן דיבורא חזינן פ"א אחרניא ולא נהירא לן כיצד בודקין את העדים מכניסין אותן ומאיימין עליהן ומציאין אותן לחוץ ומשיירין את הגדול שבהן ואומר לו איך אתה יודע שזה חייב לזה אם אומר הוא אמר לי איש פלו' אמר לי שהוא חייב לו לא אמר ולא פלום עד שיאמר בפנינו הודה לו שהוא חייב לו ואחר כן מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהן מכוננין נושאין ונותנין בדבריהן: היכי אמרי' להו אמר לי רב נתן בר אמי סהדי שקרי אוגריהו זולי: למה ליה למימר בפנינו הודה לו מסייע ליה לרב יהוד' ונפרש בהודאה גרסי' בפ' ד' מיתות והשני אומר אף אני פמוהו אמר ריש לקיש ש"מ אף אני פמוהו פשר בדיני ממונות ומעלה הוא דעביד רבנן בדיני נפשות והכא פנין דלא אפשר אוקמוה אדאורייתא ש"מ דאף אני פמוהו פסול אפי' בדיני ממונות מדרבנן עד שיפרש כל העדות ומדאורייתא הוא דקשר ומעלה הוא דעביד רבנן אפי' בממון.

ירושל' ר' סימון צריף הדיין לשנות טענותיהן שנה' ויאמר המלך זאת אנמרת זה בני חסי וזאת אנמרת זה בני חסי גמרו את הדבר מכניסין אותן לבעלי דינין גדול שבדיין אומר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב והינינו גמר דין דאמרי בכל דוכתא היכי דמי גמר דין.

אר"י אמר שמואל איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב תניא אין עדותן מצטרפת בב"ד עד שיראו שניהן כא' ר' יהושע בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שייגידו שניהם כאחד.

ר' נתן אומר שומעין דבריו של זה היום ולכשיבוא חבירו למחר שומעין דבריו וקי"ל כר' נתן וכו' יהושע בן קרחה וכנהרדעאי דאמרי בין הודאה אחר הודאה ובין הודאה אחר הלואה ובין הלואה אחר הודאה מצטרפי כר' יהושע בן קרחה וכנהרדעאי דאמרי אפי' מנה שחור ומנה לבן מצטרפי כמאן פי האי תנא.

דמתניא אר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על שתי פיתי עדים. אחת אנמרת מאתים ואחת אנמרת מנה שיש בכלל מאתים מנה לא נחלקו אלא על פת אחת שב"ש אומר נחלקת עדותו.

וב"ה אומר יש בכלל מאתים מנה. וכן הלכתא: גרסינו בגט פשוט אמר אכשר בעד אַחַד כו' פדכת' במאמר שביעי בחלק שני אַחַד אומר חבית של שמן ואַחַד אומר חבית של יין מצטרף' ודווקא דאמר לדמי הא לאו הכי לא א' אומר בדיוטא העליונה ואַחַד אומר בדיוטא התחתונה מעשה בא לפני ר' וצָרַף עדות דקי"ל עדות מוכחשת בבדיקות פשירה בדיני ממונות:.

ומאן דאסהיד בבי דינא תוף פדי דיבור מצי למיהדר ביה לאחר פדי דיבור והלכתא פל תוף פדי דיבור פדיבור דמי לבד מע"א וקידושין ותוף פדי דיבור פדי שאילת תלמיד לרב וגרסי' בפרק האשה שנתארמל' אר"א אין מזימין את העדים אלא בפניהן ומכחישין את העדים שלא בפניהן והנזמה שלא בפניהן נהי דהנזמה לא הוי הכחשה מיהא הויא.

וגרסי' בשבועו' שתי פיתי עדים המכחישות זו את זו כו' במאמר עשירי ת"ר שנים אומר' מת ושני' אומר' לא מת שנים אומר' נתגרשה ושנים אומר' לא נתגרשה הרי זו לא תינשא ואם נישאת לא תצא ר' מנחם אומר תצא כו' ואוקימנא בפשישאת לאַחַד מעדיה ובאומרת בריא לי.

ואמר ר' יוחנן שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת אם נישאת לא תצא שנים אומרים נתגרשה ושנים אומר לא נתגרשה הרי זו לא תינשא. ואם נישאת תצא מ"ש רישא ומ"ש סיפא ואמר רב פפא תירגומא בעד אַחַד ואוקמה רב אשי כו' כדכ' למטה ומסתבר' מדלא קא משני ליה לעולם תרי ותרי ניהו ורישא פנין דתרוניהו קא.

מודו בפניהו אוקים איתתא אחזקה ולא תצא אם נישאת לאַחַד מעדיה וסיפא נמי אוקמה אחזקה דהיתירא וסוף דאיכא הכחשה תרי ותרי ניהו ואם נישאת לעלמא תצא לאַחַד מעדיה לא תצא בין במיתה בין בגירושין בין בנישואין בין בקידושין פרבנו.

וה"מ דאיהו אמרה לא נתקדשה אי נמי נתגרשה. אכל אמרה נתקדשה שוין נפשה חתיכא דאיסורא ודוקא דאמרי סהדי בפני עדים קיבלה קידושיה וגירושין ביום פלו' וסהדי אחריני מכחשי והלא האשה ביום פלוני עמנו היתה ולא נתקדשה.

ואוקמה רב אשי דאמרי עכשיו מת עכשיו גירשה מיתה ליכא לברורי גירושין איכא לברורי דאמרי לה אחוי גיטיה וקי"ל הא לא אמר הכי ל"ש מיתה ולא שניא גירושין היכא דקא מכחשי אהדדי אם נישאת לא תצא ולית הילכתה פרבי מנחם ור' יוסי לא במיתה ולא בגירושין והני מילי דנישאת לאַחַד מעדיה אכל לעולם תרי ותרי ניהו והבא עליה באשם תלוי קאי ותצא תנו רבנן שנים אומרים נתקדשה ושנים אומרים לא נתקדשה הרי זו לא תינשא וכו' ואוקמה רב פפא בעד אַחַד: ודינא הכי הוא ורב אשי אמר לעולם תרי ותרי ניהו ואיכא שנים אומרים ראינוה שנתקדשה ושנים אומרים לא ראינוה שנתקדשה הרי זו לא תינשא ואם נישאת תצא ואפ' נישאת לאַחַד מעדיה שמשנה שלימה שנינו בעדיות לא ראינוה אינה ראיה ואשמעינן אע"ג דדדירי כולהו בחד חצר נמי לא אמרינן אי איתא דקדיש קלא אית לה למילתא הילכך לא ראינוה אינה ראיה פלל וכן לא שמענו אינה ראיה והיכא דאמרי סהדי אַנחנא הוינא תמן ודייקנא במילתא שפיר ולא חזינו גירושין וקדושין צריכא עיינא אי אמרי בבי דינא הא לא ראינוה אינה

רָאָה אֵלָּא הִיכָא דְאַיְכָּ לְמִימַר זֶה רָאָה וְזֶה לֹא רָאָה כְּגוֹן דְדִינְרִי בְּחִצְרָא אַחַת וְכַה"ג לֹא הִכְחָשָׁה הִיא.

אָבֵל הִיכָא דְתַרְנִיחֵהוּ בְּהַדְי הַדְדִי קִינְיָמִי כִּי אָמַר לֹא רָאִיתִי פְּאִילוֹ אָמַר לֹא רָאִיתִי קְאָמַר וְקָא מְכַחֵשׁ לִיה וְהוּהּ לִיה כְּעַד אָחַד אָמַר רָאִיתִי הַהוּרְג וְעַד אֹמַר דְתַנּוּ גְבִי עֲגֵלָה עֲרוּפָה וְהוּיָא לִיה הִכְחָשָׁה וּבְתִשְׁבּוּבָא עֲדִים שְׁהַעִידוּ בַב"ד וְתַזְרוּ וְהַעִידוּ בְּחִילּוּף ב"ד מְלָקִין אוֹתָן וְעַדוֹת הָרֵאשׁוֹנָה וְהָאֲחֵרוֹנָה בְּטֻלָה: גְּרָסִי בְּמַכּוֹת אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל עַדוֹת מְיֻחָדָת פְּשִׁירָה בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת מְשׁוּם דְכְּתִיב לֹא יוֹמַת עַל פִּי עַד אָחַד וּמֵאֵי אָחַד אָחַד אָחַד וּבְדִינֵי נְפִשׁוֹת הוּא דְלֹא הָא בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת פֶּשֶׁר וְאִיכָּא דְקָשְׁיָא לִיה מֵאֵי קַמ"ל הַשְׁתָּא הַלְנוּאָה אַחַר הַלְנוּאָה מְצַטְרָפִין עַדוֹת מְיֻחָדָת מִיבְעֵינָא וּמוֹקְמִינָן לָהּ כִּי הִיא דְאִתָּא בְּשִׁבְעוֹת מְנָה מְנִיתִי לָהּ בְּפָנֵי פְלוֹ' וּפְלוֹ' וְעַדִּים רוּאִין אוֹתוֹ מִבְּחוּץ וְאֲשַׁמְעִינּוּ דְהִיכָא דְמִנְיָה לוֹ מְנָה סֵתָם וְעַדִּי רוּאִין אוֹתוֹ בְּעַדוֹת מְיֻחָדָת אֵי אָמַר לֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוֹלָם הִנְחִזְק פְּפָרָן פְּאִילוֹ חֲזוּ בְּבַת אַחַת כְּדָכְתַּב הָרַב וּמַס' דְהָא אֲתָא לְאֲשַׁמְעִינּוּ דְאִפִּי לְתַנּוּ קַמָּא דַר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה דְפָסִיל בְּזֵה אַחַר זֶה וְקָאָמַר עַד שְׁיִרְאוּ שְׁנִיָּהֶן כְּאַחַת ה"מ כְּגוֹן הַלְנוּאָה אַחַר הַלְנוּאָה דְאִימְעוּט מְלֵא יְקוּם עַד אָחַד בְּאִישׁ עַד שְׁיִרְאוּ שְׁנִיָּהֶם כְּאַחַד.

אָבֵל עַדוֹת מְיֻחָדָת כְּגוֹן אָחַד מְחִלוֹן זֶה וְאָחַד מְחִלוֹן זֶה פֶּשֶׁר דְהָא חֲזוּ תַרְנִיחֵהוּ כְּחַד וְגְרָסִי בַפ"ק דְסִנְהֶדְרִין אָמַר רַב חֲנִינִי דְבַר תּוֹרָה אָחַד דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְאָחַד דִּינֵי נְפִשׁוֹת בְּדִרְיָשָׁה וְנַחְקִירָה וּמָה טַעַם אָמְרוּ דִּינֵי מְמוֹנוֹת אֵין צְרִיכִין דְרִיָּשָׁה וְנַחְקִירָה כְּדִי שְׁלֵא תִסְגֹּר דְלַת בְּפָנֵי לוֹיִן הִילְכָף לֹא בְעֵינָן עַדוֹת שְׁאֲתָה יְכוֹל לְהַזְיָמָה אֵלָּא בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת וְתַשְׁלוּמֵי ד' וְה' דְלִיכָּא מְשׁוּם גְּעִילַת דְלַת בְּעֵינָן וְאֵין בּוֹדְקִין עַדִּי נְשִׁים בְּדִרְיָשָׁה וְנַחְקִירָה וְכֵן פָּסַק רַבִּי הָאֵי דְלָאו הִילְכְתָא כַר' טְרַפּוֹן וּר' עֲקִיבָא וְעוֹד דְפְלוּגְתָּא קוֹנְדָם שְׁהוּחִזְק לְהַשִּׂיא עַד מְפִי עַד אָבֵל לְאַחַר שְׁהוּחִזְקוּ אֵין בּוֹדְקִין וְהִילְכְתָא מְשִׁיאִין עַד מְפִי עַד וּמְפִי אִשָּׁה וּמְפִי שְׁפָחָה וּמְפִי קְרוֹב גְּרָסִי בַפ' הָאִשָּׁה עַד אָחַד בְּמַלְחָמָה מֵהוּ וְאֲתִיבָן לְמִיפְשֵׁט מִדְתַּנְיָא מְעַשָּׂה בְּשִׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁהָיוּ בְּאֵין עִם אָבָא יוֹסִי בֶּן סִימְאֵי בְּסַפִּינָה שְׁטַבְעוּ וְהַשִּׂיא ר' אֵת גְּשׁוּתִיָּהֶן ע"פ נְשִׁים וְהָא מִים כְּמַלְחָמָה דְמוּ וּמָאָה נְשִׁים כְּעַד אָחַד דְמִינֵן וְקַתְנִי ר' וְהַשִּׂיא ר' אֵת גְּשׁוּתִיָּהֶן אֵלְמָא עַד א' בְּמַלְחָמָה גְּאָמֵן וְאֲקַשְׁינָן וְתַסְבְּרָא מִים שְׁאֵין לָהֶן סוּף גִּינְהוּ וּמִים שְׁאֵין לָהֶן סוּף אֲשֶׁתוֹ אֲסוּרָה לְעוֹלָ' אֵלָּא הִיכִי דְמִי הָכָא כְּגוֹן דְאָמְרֵי אֲסִינְהוּ מִיָּא קָמֵן וְחֲזִינְינְהוּ לְאַתְרָא וְקָאָמְרֵי סִימְנִין דִּידְהוּ דְלָאו עֲלִיָּהוּ קָא סְמִכִינָן אֵלָּא אֲסִימְנִין קָא סְמִכִינָן וְהִילְכְתָא עַד בְּמַלְחָמָה לֹא אִיפְשִׁיט וְכַתְב ר"ח עַד אָחַד בְּסַפִּינָה שְׁטַבְעָה וְהַפִּירוּהוּ מֵת לֹא מְהִימָן וְכ"ש גוֹי אֲפִילוֹ מְסִיחַ לְפִי תַנּוּמוֹ וּמְסַתְבְּרָא דְלֹא מְהִימָן עַד דְאָמַר סִימְנִין דִּידְהוּ וְסוּגְיָא דְשְׁמַעְתָּא הָכִי אִיתָה כְּדָאָמַר לְקָמֵן מִי דְמִי הָתָם אָמְרֵי סִימְנִין וְכו' וְהָיוּ גְבָרָא דְטַבְעָה בְּדִיגְלַת וְאַסְפָּה רְבָא לְדַבֵּיתָהוּ אֲפֹנָ' דְשׁוֹשְׁבֵינָ' כְּגוֹן דְאָמַר אִישְׁתַּמוּדַע לִיה בְּסִימְנִין כְּגוֹן דְאָמַר זֶה מְקוֹל וְזֶה תַרְמִילוֹ אָבֵל עַד אָחַד בְּמִים שְׁאֵין לָהֶן סוּף לֹא מְהִימָן: אָבֵל רַבִּי אֵלְפָס אָמַר בְּתִשְׁבּוּבָא.

דְהָא דְסִימְנִין אִיכ"ל דְסִימְנִיתָא בְּעֵלְמָא הִיא מְהוּא גְבָרָא דְטַבְעָה בְּדִיגְלַת. .

וְלֹא צְרִיכִינָן לְסִימְנִין אֵלָּא כְּעַד מִי שְׁאֵינּוּ מְפִיר אוֹתוֹ כְּדָכְתַּב בְּתִשְׁבּוּבָתוֹ תְּשׁוּבָה מִי שְׁטַבְעָה בְּמִים שְׁאֵין לָהֶן סוּף אֵין הִיתֵר לְאֲשֶׁתוֹ עַד שְׁיִבָּא מִי שְׁיִאמַר אֲנִי עֲמַדְתִּי עֲלִיו לְאַחַר שְׁהַשְׁלִיכוּהוּ הַמִּים כְּשֶׁהוּא מֵת וְהִקְפִּרְתִּיו שְׁהוּא זֶה.

ואם לא אלא מת בלבד ולא אמר ראיתו מת והיפרתיו אסורה להינשא לכתחילה ואי
אינסיבא לא מפקינן מיניה וכל זמן שלא תינשא לא תיטול פתובתה. ואין הבנים יורדין
לנחלה.

נהרי הו פנכסי שבוין דקיי"ל אין מורדין קרוב לנכסי שבוין וכיין דבחקת קנימין הו
מסתברא דלא נהגי אבילות וקא דתנא באבל רבתי טבע בנהר או שנפל בים מאימתי
מונין לו משנתאשו לבקש איפא למימר שנפל מת.

אי נמי שנפל למים שיש להן סוף ובתשובו דיליה לר' אלפס פיון דלגבי גט וקדושין
ונישואין פי הדדי ניהו נתקדשה נמי לא תצא ומדברי ר"א נראה שחולק עליו דאפי'
אמר הכרתיו לא תינשא וצ"ע ועד אחד בקטטה איבעיא לן ולא איפשיט אין מעידין אלא
על פרצוף פני' עם החוטם ואפי' יש בו סימני' בגופו ובכליו.

מאי קרא הכר' פניה' ענתה בם וגו' ומסתבר' דליפא סי' מובהק אחרינא בגופו אלא הכרת
פנים דהא קיי"ל סימנין דרבנן ואפי' שומא לאו סימן מובהק הוא ואין מעידין עליה
וההיא שניוני' דמשני גופו דארוף וגוץ אליבא דמד"א סימנין דאורייתא ודחיייתא היא דלא
סקמינן בשום סי' אחר אלא על פרצוף פנים עם החוטם ואמר רב יהודה אמר שמואל
לא שנו אלא במקום שאין נפשו יוצאה אבל במקום שנפשו יוצאה מעידין אין מעידין
אלא עד ג' ימים: וירושלמי כל תלתין יומין נפשא טייסא על גופא כו' ודווקא ביבשה אבל
במאי מצמת צמית היכא דליפא מכה.

ואפי' עד כמה ימים מעידין. פההוא גברא דטבע בדיגלת ואסקוה אגישרא דשביסתנא
ואספא רבא לדביתהו אפומא דשושבינא בתר ה' יומין והנ"מ דכי אסקיה חזויה בשעתיה
אבל אישתהי מיתפח תפח הילכף אפי' אישתהו שעה אחת ולא ראוהו כשיצא מן המים
אין מעידין ר' יהודה בן בבא אומ' לא כל האדם ולא כל המקומות שוין ולא כל השעות
שוות וירושלמי הלכה כר' יהודה בן בבא ומסתברא דלחומרא פליג ואפילו יום אחד אין
מעידין.

וגרסינן בירושלמי מעשה באחד שנפל לירדן ועלה לאחר י"ז ימים והפירוהו שצרתו
הצינה והשיאו את אשתו ומשמע דה' ימים דאמר בגמרא דילן לאו דווקא הפל נאמנים
להעיד: וירושלמי.

ר' אבא בשם רב הונא צריכין העדים להיות עומדין בשעה שמקבלין העדות שנא' ועמדו
האנשים אשר להם הריב לפני ה' ומסתברא דע"י הדחק פדגרסי' בירושלמי מי שאחזו.
וכדאית' במתנת שכיב מרע לא יומתו אבות על בנים והלא כבר נאמר איש בקטאו יומת
אלא שלא יהו העדים קרובים זה לזה הגע עצמה שאם הוזמו לא מפיהם הו נהרגין:
ומניין שלא יהו העדים קרובין לדניינין הגע עצמה שאם הוזמו אהן פלוס נהרג עד
שיוזם חבירו אם אתה אומר כן לא נמצא נהרג על פיו זה הלשון מצאתי ואיפכא מסתברא
ומניין שלא יהו הדניינין קרובין זה לזה אמרה תורה הרוג על פי דניינין הרוג על פי עדי'
מה עדים אין קרובין זה לזה אף הדניינין אין קרובין זה לזה והילכ' אם העדים קרובין
בין ללנה בין למלנה ובין לערב פסולין כדאסיקנ' כעילא' וטובי' ושמע' מיהא אם עידי
קייים ודנייני קייים קרובים זה לזה.

בין למלנה בין ללנה פסולין .

שבהן מתחייב הלנה ושללא יהיו העדים קרובין זה לזה בתמימה אחת ולא העדים ולא הדיינים. ולא העדים לבצלי דינין.

דקא שייקא הזמה בעידי קיום אם אמרי בפנינו חתמו ביום פלו' והוזמו אלו משלמין על פי אלו כת' גאון וה"ה אם קרוב לעידי השטר פדכתב לעיל בפ' החובל דייקי' מינה מדלא פתב לא יומתו אבות על בניהם ש"מ דדרשינן ביה נמי לא יומתו על פי אבות שאין להן חייס בנים ועבד פסול לעדות אבל גר פשר דנהי שאין לו חייס למעלה אבל יש לו חייס למטה גרסינן בפ' מי שמת אתמר קטן אימתי מוכר בנכסי אביו אמר רבא אמר רב נחמן בן י"ח שנה ורב הונא אמר מן עשרים שנה ואמר רב הונא בריה דרב יהושע ולעדות עדותן עדות כלומר משנהביא שתי שערות אע"פ שאינו בן עשרים ואינו יודע בטיב משא ומתן אמר מר זוטרא לא אמרן אלא במטלטלי דהוו זביניה זביני אבל למקרקעי דלא הוו זביני אין עדותן עדות: אע"פ שהביא ב' שערות עד שיהא בן עשרים שנה והפעוטות כדפרישית כבר שבע אע"ג דזבינייהו זביני אין עדותן עדות דבעי' שני האנשים הגלפך קטן בן י"ג שנה ולא הביא שתי שערות לאו כלום הוא הביא שתי שערות עדותן עדות במטלטלין אע"פ שאינו יודע בטיב משא ומתן.

אבל יודע בטיב משא ומתן אפי' בן י"ג שנה והביא שתי שערות עדותן עדות ואפי' במקרקעי זבינייהו זביני כדאמר שלח גידול בן מנשיא לרבא ילמדנו רבינו תינוקת בת י"ד שנים ויום אחד יודע בטיב משא ומתן מהו.

שלח ליה אם יודע בטיב משא ומתן מקחון מקח וממכרן ממכר ופלוגתא דר' הונא בריה דרב יהושע ורבא בשאינו יודע בטיב משא ומתן דאינו מוכר עד שיהא בן עשרים אפי' הביא שתי שערות והילכתא תוך זמן פלפני זמן והילכתא פגידול בר מנשיא בידע בטיב מ"ומ ואפי' בנכסי דאבנה זביניה זביני ועדותן עדות.

נהא דאמר חליצה וכו' לאו למפנר בנכסי אביו קאי דלא תלי בבדיקה כרבנות' דאמר אכולהו דאיכא עלייהו כמה פירכו' וכן כתב רבינו אלפס אבל למפנר בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים והוא הדין לנכסי מורישינן והא דאמר רבא בפ' התקבל ולמפנר בנכסי אביו עד שיהא בן עשרים.

בשאינו יודע בטיב משא ומתן וכולה שמעתא אליבא דהילכתא ואתה מוצא בה שלש מדות יודע ואינו יודע ושוטה והא דאמר רבי אלפס לא סבירא לן וקשיא דרב גידול בר מנשיא ליתא גרסינן בפרק חה"ב המוכר שנה לחבירו שלא באחריות אין מעיד עליה מפני שמעמיד' בפני בעל חובו וכגון דלית ליה ארעא אחרני' דלא ניחא ליה דתיגוי לי' לנה רשע ולא ישלם.

אבל גבי לוקח ליכא לנה רשע דקא זבין ליה שלא באחריות ודוקא שלא באחריות כלל אפי' דאתי מתמתיה דאי קביל עליה אחריות דאתי מתמתיה' מעיד לו עליה דסוף סוף גבי לוקח לנה רשע ולא ישלם הוא דלאו נוגע בעדות הוא.

אָבֶל הֵיכָא דְאִיתֵיהּ אַרְעָא אַחֲרֵינָן לְלוֹהַּ אִי נָמִי לְמוֹכֵר מְעִיד לֹו עָלֶיהָ כְּדָאֲמַרִי אֵית לִיהּ
אַרְעָא אַחֲרֵינָא לְלוֹהַּ אוֹ לְמוֹכֵר עָלֶיהָ הָדָר וְכוּ' אָבֶל מָכַר לֹו פָּרָה אוֹ מָכַר לֹו טְלִית מְעִיד
לֹו עָלֶיהָ וְאָפִי עֲשָׂאָהּ אַפּוֹתִיקִי לְב"ח דְאָמַר רַבָּא עֲשֵׂה עֲבָדוֹ אַפּוֹתִיקִי וּמְכָרוּ ב"ח גּוֹבָה
הֵימָנוּ וּמַס' הָאִי דְלֹא חָשִׁיב מָכַר גַּבִּי חֲמִץ וְהַקְדֵּשׁ וְשִׁיחָרוּר דְמִפְקִי מִיָּדִי שְׂעֵבוּד פִּינוֹן
דְאִיפָא מָכַר דְלֹא מִפְקַע פְּגוֹן מְכִירַת עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת לֹא אִיפְסִיקָא לִיהּ וְאִיפָא מַד"א
דְהִנְהָ אָפִילוּ אַקְנִי לִיהּ מִטְלָטְלִין אַגַּב קַרְקַע נִפְקַע אָבֶל מָכַר לֹו פְקַע תּוֹסְפוֹ לְקַח הֵימָנוּ
בֵּית אוֹ שְׂדֵה וְהִיָּה יוֹדַע לֹו עֵדוֹת אִין מְעִיד לֹו עָלֶיהָ שְׂאִין אָדָם מְעִיד ע"י עֲצָמוּ בַפ' חֶה"ב
שְׁלַח לִיהּ ר' נַחֲמָן לר"ח יְלַמְדֵּינוּ רַבִּי אָרִיס מְעִיד אוֹ אִינוּ מְעִידוֹאֲסִיק' אִי אֵית פִּירִי
בְּאַרְעָא אִינוּ מְעִיד לִית לִיהּ פִּירִי בְּאַרְעָא מְעִיד סִימָן עֲמָלֵק עֲרַב מְעִיד לְלוֹהַּ וְהוּא דְאִית
לִיהּ אַרְעָא אַחֲרֵינָא מְלֹנָה מְעִיד לְלוֹהַּ וְהוּא דְאִית לִיהּ אַרְעָא אַחֲרֵינָא לֹוּקַם רֵאשׁוֹן מְעִיד
לְלוֹקַם שְׁנִי וְהוּא דְאִית לִיהּ אַרְעָא אַחֲרֵינָא וְה"ה לֹוּקַם שְׁנִי לְלוֹקַם רֵאשׁוֹן אִי אֵית לִיהּ
אַחֲרֵינָן לְמוֹכֵר קַבְלָן אָמַרִי לֵה מְעִיד וְהוּא דְאִית לִיהּ אַרְעָא אַחֲרֵינָא וְאָמַרִי לֵה אִינוּ מְעִיד
דְנִיחָא לִיהּ דְלִקְיָמ' תְּרוּנְהוּ בִידִיקָה וּלְקוֹלָא: תְּשׁוּב' אַפִּיטְרוּפִיס מְעִיד בְּרִישׁ גְּמָרָא דְהַכּוֹנֵס
אַרְבַּעָה דְבָרִי הַעוֹשֶׂה אוֹתָן פְּטוּר מִדִּינֵי אָדָם וְחַיִּיב לְשַׁלֵּם בְּיָדֵי שְׂמִים הַשׁוֹכֵר עֵינֵי שְׁקָר
לְהַעֲיֵד וְהַיּוֹדַע עֵדוֹת לְחַבְרֹו וְאִינוּ מְעִיד לֹו וְאוֹקְמָנָא בְּחַד בַּפ' הַגּוֹזֵל הָאִי בְר' יִשְׂרָאֵל
דִּינַדַּע סְהַדוּתָא דְתוֹגֵר עַל יִשְׂרָאֵל חֲבָרִיָּה וְאִזְוִיל וּמְסַהִיד לִיהּ מְשַׁמְתִּי לִיהּ אָבֶל אִי דִּינִי
בִּיקָה לְמוֹמְתָא כְּדִינִי יִשְׂרָאֵל אִי אֵית לִיהּ לְאִישְׁתַּמוּטִי מִיְשַׁתְּמִיט לִיהּ וְאִי לֹא שְׂרִי גְּוִסְחָא
וְכוּ' בְּקַבְלַת עֵדוֹת: פְּתַב בְּמוֹתַב תְּלַתָּא כְּחָדָא הַוִּינָא וְאַתָּא פְלוֹ' בְר' פְלוֹ' קְדָמְנָן וְאָמַר לְנָא
פְלוֹ' בְר' פְלוֹ' סְהָדָא דִילִי וְלֹא יָדַע לְמִיחַתָּם בְּשִׁטְר אִי נָמִי בְּעֵי לְמִיזֵל אִי נָמִי אֵית לִיהּ כְּוָה
וְכָוָה וּבְמִטוּתָא מִינֵיהּ לְקַבּוּלִי סְהָדוּת' מִינֵיהּ וְכַדוּ אָתוּ לְנָא הַהוּא פְלוֹנִי סְהָדָא דִילִיהּ
וְאַסְהִיד לְנָא בְּסְהָדוּתָא מְעַלְיָא בְּכָוָה וְכָוָה וְאַנְחָנָא קַבִּילְנָא סְהָדוּתֵיהּ וְכַתְּבָנָא וְחַתְּמָנָא כְּמָא
דְאַסְהִיד לְנָא וּבְדַקִּינוּ וְיָדַעִינוּ בִּיקָה דְהוּא מְהִימָנָא וְכָוָה וְכָוָה אָמַר לְנָא וְכַמָּה דְשַׁמְעָנָא
מִפּוֹמִיקָה כְּתַבְנָא וְחַתְּמָנָא וְיַהֲבָנָא לִידָא דְפְלוֹנִי בְר' פְלוֹ' דְנָן לְמִינְהוּ לִיהּ לְזַכּוּ וְלִרְאֵיהּ בְּכָוָה
וְכָוָה וְאִם קִיבְלוּ עֵדוֹת שְׁנֵי עֵדִים כּוֹתֵב עֵדוֹת שְׁנֵיהֶן אִם עַד א' כּוֹתֵב וְלַכְּשֵׁיַצָּא חֲבָרִו
מְקַבֵּל כְּמוֹ שְׁשׁוּמַע לֹא פְחוֹת וְלֹא יִתַּר: אוֹת קוּרָה וְהוּא עַל שְׁלִישׁ קַבְלָנוֹת וְהוּא עַל שְׁלִישׁ
דְרָכִים הַדְרָה הַרְאִשׁוֹן קַבְלָנוֹת קַרְקַע שְׁשִׁנְיָנוּ בַפ' הַמְקַבֵּל וּמְתַחַלֵּק לְשַׁלֵּשׁ חֲלָקִים לְמְקַבֵּל
וּלְשׁוֹכֵר וְלַחֹכֵר לְשַׁלֵּשׁ וְלַרְבִּיעַ בְּלֹא שְׁכָר וְעוֹד מְתַחַלֵּק לְשַׁתְּלָא וְתַנְיָא בַמַּס' דְמָאִי מַה
בֵּין שׁוֹכֵר לְחֹכֵר הַשׁוֹכֵר בְּמַעוֹ וְחֹכֵר בְּפִירוֹת וּמְקַבֵּל וְחֹכֵר שְׁנֵיהֶן בְּפִירוֹת אֵלָא
שְׁהַמְקַבֵּל נוֹתֵן לְבַעָלִים מִפִּירוֹת הַקַּרְקַע אָבֶל חֹכֵר אִפִּי פִירוֹת מִן הַשׁוּק וְהַלְכוֹת
מִפְּנִרְשׁוֹת בַּפ' הַמְקַבֵּל כְּתַב בְּכָוָה וְכָוָה אִיף פְלוֹ' וּפְלוֹ' אָמְרוּ לְנָא הָוּוּ עַלְן סְהָדֵי וְקָנוּ מִינְנָא
וְכַתְּבוּ וְחַתְּמוּ וְהָבוּ לְכָל חַד מִינְנָא לְמִינְהוּ בִידִיקָה לְזַכּוּ דְאַנָּא פְלוֹ' צְבִינִי בְרַעוֹת נַפְשָׁאִי
וַיְהִיבִית אַרְעָא פְלָן לְפְלוֹ' לְמִיפְלַח וּלְמִיטְרַח בַּה עַד זְמַן פְלוֹ' וְכָל פִּירָא וְשִׁיבְשָׂא וְאַעָא
דִּיפּוּק מִינְהּ נִיפְלוֹג כְּחָדָא בְּכָל שְׁתָּא וְכָוָה אָמַר לְנָא פְלוֹ' דְנָן אָנָּא אִיקוּם וְאַפְלַח וְאַיְטְרַח
וְאַיְשְׁפִי וְאַזְרַע וְאַחְצַד וְאַעֲמַר וְאַיְדְרִי וְאַכְנוּשׁ פִּירָא וְתִיבְנָא וְשִׁיבְשָׂא וְאַעָא וְכָל מָאִי
דְסָלִיק מְאַרְעָא דָּא וְאַיְקוּם קָמִי פְלוֹ' דְנָן וַיְיָתִי וַיְטוֹל לְפִלְגָ' וְאַנָּא בְּעַמְלוּתִי וּבְתַנְפְּקוֹתִי יְדִי
פְלִגָּא וְאִי אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אֲשַׁלֵּם בְּמִיטְבָּא וּבְשִׁטְר חֲכִירוֹת כּוֹתֵב כְּוָה וְכָוָה פִּירִי וּבְשִׁטְר
שְׁכִירוֹת כּוֹתֵב כְּוָה וְכָוָה זוּזִי בְּשַׁתָּא וְצָבִי פְלִגָּא דְנָן וּמְבִיל אַרְעָא דָּא וְשִׁטְר תַּנְאָה דְנָן שְׁרִיר
וּמְקוּיָם כְּכָל שְׁטָרֵי תַנְאָה דְנָהִיגִין בְּיִשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא דְנָן וּלְעֵלַם דְלֹא כְּאַסְמַכְתָּא וּדְלֹא

כַּטְוֶפְסִי דְשִׁטְרֵי וְקַנְיָא מְפֻלוֹ לְפֻלוֹ בְּכָל מַה דְּכָתוּב וּמְפָרֵשׁ לְעֵיל וְכוּ': הַדְרָה הַשְּׁנִי קַבְלָנוֹת צֵאן וּבַהֲמָה נְכִינְצָא בְּהֵן וּמִתְחַלֵּק לְד' עֲנִינִים.

א' שְׁשֻׁנֵינוּ בְּאִיזְהוּ נִשְׁפָּה. אִין מוֹשִׁיבִין פִּרְנָגוּלוֹן וְאִין שְׁמִין עֲגָלִין וְסִינְחִין לְמַחְצָה.

אא"כ נותן לו שְׁכָר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹ וְשִׁמְתָן הֵן דְּמִים שְׁמֵלֹה לֹו וּמְקַבֵּל עָלָיו אַחֲרֵיּוֹת לְמַחְצָה שְׁכָר וּלְמַחְצָה הַפְּסֵד אִם יָמוּתוּ הַב' אָבֵל מְקַבְּלִין עָלָיו עֲגָלִים לְמַחְצָה וּמְגַדְּלִין אוֹתָן עַד שְׁיָהוּ מְשֻׁנְלָשִׁין אִם יַחֲיוּ הַשְּׁכָר לְאַמְצַע אִם יָמוּתוּ לֹא יִשְׁלַם כְּלוּם הַג' שְׁמִין פְּרָה וְחִמּוֹר וְכָל דְּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל: הַד' שְׁשֻׁנֵינוּ בְּבְרִינְתָא אַע"פ שְׁאָמְרוּ אִין מְקַבְּלִין צֵאן בְּרָזָל מִיִּשְׂרָאֵל הַשֵּׁם בְּהֵמָה מְחַבְּרֹו וְאִם לֹו פִּרְתָּהּ עֲשׂוּיָה עָלֵי בַל' דִּינָא וְאִנִּי אַעֲלֶה לָּהּ בְּסַלַע בְּחוֹדֶשׁ מְוֹתֵר וּלְפִי שְׁאִינוֹ מְצוּי אֲעֲלֶנּוּ לֹא הֶאֱרַכְתִּי בְּאֵלוֹ הָעֲנִינִים: כְּתֹב בְּלִשׁוֹן הַמְּחַבֵּר אִיךָ פֻּלוֹ בַר פֻּלוֹ אָמַר לָנוּ הָיוּ עָלֵי סֵהָדִי וְקָנוּ מִינְאֵי וְכָתוּבוּ וְנַחְתוּמוּ וְהָבּוּ לִי לְפֻלוֹ לְמִיָּהוּי בִּידִיָּה לְזָכוּ דְאַנָּא פֻּלוֹ צְבִיטִי בְּרַעוֹת נְפִשָׁאֵי וְקַבְּלִית מִיָּהוּי פֶּה וְכָהּ צֵאן בְּכָהּ וְכָהּ דִּינָר וְאַפְטָם יִתְהוֹן וְאַטְרַח בְּהוֹן י"ב יָרְחֵי שְׁתָּא וּבִתְרַכּוֹן נִישׁוּמִיכּוֹן וְנִזְבִּינְוִינִין וְכָל רֵוּחָא דִּיָּהוּי בְּהוֹן עַל פֶּה וְכָהּ זוּזֵי אֲשַׁקּוּל אָנָּא פִּלְגָא בְּעַמְלֵי וּבְלִיָּאוֹת יְדָאֵי וְהֵדִין פֻּלוֹ פִּלְגָא בְּמִוּנְיָה וְאִי מְטִי פְּסִידָא וְלֹא שְׁוִי פֶּה וְכָהּ קַבְּלִית עֲלָאֵי לְשִׁלּוּמֵי מְפֻלְגָא וְכֵדוּ הַשְׁתָּא מִשְׁעֻבְדִּנְדָּא לִיָּה כָּל נְכֻסָאֵי דְאִית לִי תַחֲזוֹת כָּל שְׁמֵיָא דְקַנְאֵי וְדְקַנְיָא כְּוֹלְהוּ יִהְיוּ אַחֲרָאִין וְעַרְבָאִין עַד דְאַשְׁלִים לִיָּה פִּלְגָא דְקַרְנָא וְשִׁטְרַת קַבְּלָנוֹת דְּנָן קַבְּלִית עָלֵי וְעַל יִרְתָּאֵי בְּתַרְאֵי בְּאַחֲרֵיּוֹת וְכוּ' וְכָתֹב הָרַב הַמְּחַבֵּר הָאֵי דְכָתְבִינָן בְּשִׁטְרָא פִּלְגוּ בְּאַגְרָא וּבְהַפְּסֵד דְפְּסִיק שְׁכָר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹ לְכֹוֹלְהוּ יוֹמָא רְשׁוֹת וּמְסַתְּב' דְּבַעֲי לְמִיְכַתֵּב בְּגוּ שְׁטְרָא וְיִהִיבְנָא לִיָּה בְּהַ בְּאַגְרֵיָה פֶּה וְכָהּ דִּינָרֵי לְכֹוֹלְהוּ יוֹמָא וְאִי לֹא שְׁטְרַת שְׁיֵשׁ בּוֹ רַבִּית דִּינְיָנִין לִיָּה וְאִי לֹא כְּתֹב בִּיָּה אִיפְּלִיגָא בְּאַגְרָא תְּרֵי תַלְתֵי בְּהַפְּסֵד: הַדְרָה הַשְּׁלִישִׁי הוּא שְׁשֻׁנֵינוּ אִין מוֹשִׁיבִין חֲנֻנְוִי לְמַחְצִית שְׁכָר אַא"כ נותן לו שְׁכָרוֹ כְּפֹוֹעַל.

וְאָמַר אַבְיֵי כְּפֹוֹעַל בְּטַל שֵׁל אוֹתָהּ מְלֵאכָה דְבִטְיֵל מִיָּהוּ וְצָרִיכָא דְאִי אֲשַׁמְעִינוּ חֲנֻנְוִי מְשׁוּם דְלֹא נְפִישׁ טִירְחִיָּה אָבֵל מְעוֹת לִיקַח בְּהֵן פִּירוֹת דְנִפִּישׁ טִירְחִיָּהוּ וְכוּ' ת"ר כְּמָה הוּא שְׁכָרוֹ בֵּין מְרֻנְבָה בֵּין מוֹעֵט דְבְּרֵי ר' מֵאִיר ר' יְהוּדָה אוֹמ' אִפִּי טִיבֵל עֲמוֹ בְּצִיר וְלֹא אָכַל אֲלֵא גְרוּגְרַת אַחַת זְהוּ שְׁכָרוֹ ר"ש בֵּן יוֹחֵי אוֹמ' נֹוֹתָן לֹו שְׁכָרוֹ מְשַׁלֵּם וּפְסִק הָרַב אֶלְפֵס הִלְכָה כַר' מֵאִיר דְסַתֵּם מִתְנִי' כְּוֹתִיָּה בְּכָל דְּוֹכְתָא וּבִתּוֹסְפ' גְּרַסִי הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבִירוֹ לְמַחְצִית שְׁכָר הָרִי זֶה נֹוֹתָן לֹו שְׁכָר כְּפֹוֹעַל בְּטַל דְבְּרֵי ר' מֵאִיר וּבֵין מְרֻנְב' וּבֵין מוֹעֵט דְקָאֵמַר לְפִי שֶׁהוּא אוֹמְנָתוֹ גְּדוּל אוֹ קֶטֶן דִּיָּהִיב לִיָּה כְּפֹוֹעַל בְּטַל כָּל יוֹמָא עַד שְׁשַׁלֵּם שְׁוֹתְפוּתָא.

וְאִי בְּעֵי לְמִיְפְּסִק לְכָל יוֹמֵי דְשְׁוֹתְפוּתָא פּוֹסֵק כְּדַרְבָּא דְאָמַר בְּאַגְרָא תְּרֵי תַלְתֵי בְּהַפְּסֵד וְהָיוּ טוֹפְיָנִין דְשִׁקִּיל מְמַנְתִּיָּה דְמֵלֹה הָנוּ לְשְׁכָר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹ וְה"מ לְחֲנֻנְוִי וְכִינְצָא בּוֹ דְלִית לְהוּ עֵיסֵק' אַחֲרֵינָא כְּדִתְנִיָּא הַמּוֹשִׁיב אֶת חֲבִירוֹ בְּחֻנּוֹת לְמַחְצִית שְׁכָר אִם הוּא אֲוֹמֵן לֹא יַעֲסֹק בְּאֲוֹמְנוֹתוֹ לְפִי שְׁאִין עֵינְיוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁעוֹסֵק בְּאֲוֹמְנוֹתוֹ אָבֵל מֵאֵן דְאִית לִיָּה עֵסֵק אַחֲרֵינָא וְלֹא קָא בְּטִיל מִיָּהוּי וְלֹא בְּעֵי בְּאוֹגְרֵיָה כְּוֹלֵי הָאֵי מוֹתֵר שְׁלִישׁ בְּשְׁכָרָה מְוֹתֵר וְכוּ' וְאַסִּיקָנָא כְּגוֹן דְאִית לִיָּה לְדִידִיָּה בְּהֵמָה דְאָמְרֵי אִינְשֵׁי גְבִיל לְתוֹרָא גְבִיל לְתוֹרֵי.

וְהֵאֵינְדָּא דְקָא יְהִיב פִּלְגָא בְּאַגְרָא וּפִלְגָא בְּהַפְּסֵד וְלֹא יְהִיב כְּפֹוֹעַל בְּטַל אֵהָאֵי טַעְמָא קָא סְמַכִּינוּ דְכִינּוֹן דְאִית לִיָּה עֵיסֵקָא אַחֲרֵינָא וְלֹא מְבַטֵּל לִיָּה מְוֹתֵר וְאִית דִּיָּהִיב טַעְמָא אַחֲרֵינָא

בההוא הנאה דקא פטר ליה בשבועה דלא ארנוח ביה טפי יתיב ליה פלגא באגר ופלגא בהפסד ורבינו ברוך אומר דנקא גבי בהמה הוא דאמרין האי טעמא גביל לתורא אבל בסחורה לא אמרי הכי דלא בכל זמנא משפח סחורה במפואנ' רבה הילקף טרח בהאי עיסקא אבל רבינו יעקב אומר דנקא דאית ליה עיסקא מההוא מינא אבל אית ליה אומנות אחריתא לא סגי במותר שלישי דהא טרח בהאי עיסקא ופירש בתשובות דמתני' דקתני למחצה שחר הוא הדין לשליש ולרביע פירוש בלא שכירות אלא מחשב עמו שחר בטילה ש"מ מחצית שלישי ורביע דינן שנה וקא דאמור רבנן פלגו מלנה ופלגו פקדון ה"מ למחצה שחר ואם לא רצה ליתן לו אלא השליש או הרביע לא? הא בתורת מלנה אלא השליש או הרביע והשאר בתורת פקדון ויש ממפרשי דורינו שפסק הלכה כר' שפסק הלכה כר' שמעון נותן לו שחרו כפועל בטל דברי ר' מאיר: קשי' ליה מאי כפועל בטל דקתני בטל במתני' בסניני ומעות דברי הכל היא ואפי' לר' יהודה מפני שהוא עומד כל היום בתנותו ובטל מאומנותו ואפי' מתנה עמו בפקחות רבית הוא והיינו דקתני גבי חנוני כפועל בטל וגבי שומא שחר עמלו ובקרייתא דפליגי ר' מאיר ור' יהודה ור' שמעון כשומת עגלים וסייחים הוא דקתני שחר עמלו ומזונו.

וקאמר כמה הוא שחר עמלו בין מרובה בין מועט פלומר או קוצץ לו דינר או ריש עגלא כפי תנאה ר' יהודה אומר אפי' גרוגרת אחת ר' שמעון אומר נותן לו שחרו משלם כפי טורחו ומפני שיש יכול לעסוק באומנותו ועינו עליהם לא נפיש אגריה כולי האי כחוננו: והא דרב שלישי שומת עגלים הוא והילכתא סוגיא דשמעתא אנלא כר' מאיר דהא רב הווא ריש עגלא ור' אלעזר מהגרוניא נמי אית לה ושמואל נמי קוצץ לו קאמר והכי הילכתא דהיכא דלית ליה בהמה לדידיה יתיב ליה כדאמר אבל היכא דאית ליה בהמה לדידיה אפי' אומר ליה מותר שלישי מותר ואי איכא מותרא שקיל ואי לא לא שקל מידי דאמרי אינשי גביל לתנאי אבל בחנוני ומעות לעולם יתיב ליה כפועל בטל אי אית ליה אומנותא אחריתא והיכא דלית ליה כדברא דאמר אי פלגא באגר תרי תלתי בהפסד דאי לא מיחזי פרבית מההוא פלגא דאית ליה בתורת מלנה: ירושלמי הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצה שחר לאחר זמן אומר לו לא לקחתי אין לו עליו אלא תרעומת ומסתברא דנקא למחצית שחר דאין לו עליו אלא תרעומת שיש יכול לומר ראיתי בו הפסד ולא רציתי לקבל אבל שלוחו משלם כדאמרי' באינהו נשף האי מאן דיתב זוזי לחברייה למיזבן ליה חמרא ופשע ולא זבן ליה משלם ליה א"נ התם תנאה הנה ליה לשלם הכא ליכא תנאה אין לו עליו אלא תרעומת ואם ידוע שקחח ומכר מוציא ממנו בעל פרוחו הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצית שחר רשאי הלוקח ליקח מפל מין שירצה ולא יקח לא פסות ולא עצים פי' רבינו יעקב דנקא דאמר ליה פירות.

אבל אומר לו חזטין ולא שעורים ידו על התחתונה כדאמר בפ' הגוזל ירושלמי הנותן מעות לחבירו ליקח פירות למחצית שחר ורצה אחד מהן ליישגן חבירו מעכב על ידו וכו' אומר ר' יצחק הדה אמרה המבטל פיס חבירו אין לו עליו אלא תרעומת המבטל שדה חבירו חייב לשפות לו שדה וכתב הר"ח המבטל ספינתו של חבירו ונתנות של חבירו עלה בתיקו וילקולא וחולקין וי"א פטור ירושלמי בפ' הגוזל ש"מ בר נש דיתב ליה לחברייה חד דינר דייזבווליה חזטין מן טבריא ואזל וזבן מן ציפורי אומר ליה אילו זבנת לי מן טבריא הווי עשרין וחמש מודוי וכדון דזבנת לי מן ציפורי לית אינון אלא עשרין מודוי

אנת' אוֹבְדַת דִּידָה אָנָא לָא אוֹבְדֵי דִידֵי: אוֹת פֶּה פּוֹתִיקֵי וְסַתְּמֵי פּוֹתִיקֵי הִיא מְשִׁכּוֹנָא עַד מִפְּרִישׁ לָא יְהָא לֵה פִירְעוֹן אֱלָא מְזוּ וּלְשׁוֹן פּוֹתִיקוּ פֶּה תְּהָא קֵאִי.

גְּרָסִי בְּפֶרֶק הַשּׁוֹלֵחַ גִּט ת"ר הַעוֹשֶׂה שְׂדֵהוּ אַפּוֹתִיקֵי לְאַחַר. וּשְׁטָפָה נְהַר.

גּוֹבָה מְשִׁאָר נְכָסִים וְאִם אָמַר לוֹ לָא יְהָא לֵה פִירְעוֹן אֱלָא מְזוּ אִינוּ גּוֹבָה מְשִׁאָר נְכָסִים וּפִי רַבִּי אֶלְפִס אִפִּי מְבַנֵּי חֲרִי אֲבָל בְּסַתְּמֵי מְבַנֵּי חֲרִי גְבִי מְמַשְׁעֵבְדֵי לָא גְבִי דְאָמְרֵי לִיה לְקוֹחוֹת זִיל בְּתַר שְׁיַעֲבֻדָּה תְּנָא אִידָה הַעוֹשֶׂה שְׂדֵהוּ אַפּוֹתִיקֵי לְבַעַל חוֹב וְלְכַתְּנֵבַת אִשָּׁה וּמְכָרָה גּוֹבָה מְשִׁאָר נְכָסִים פְּתוּבַת אִשָּׁה אִינוּ גּוֹבָה מְשִׁאָר נְכָסִים אֱלָא רְצָתָה מְאֻפּוֹתִיקֵי גּוֹבָה רְצָתָה מְשִׁאָר נְכָסִים גּוֹבָה וְהָכִי אֵיתָא בְּתוֹסְפֹתַי דְּכַתְּנֻבוֹת רְשָׁב"ג אוֹמַר הַעוֹשֶׂה שְׂדֵהוּ אַפּוֹתִיקֵי לְכַתְּנֵבַת אִשָּׁה וּמְכָרָה יָדָה עַל הַעֲלִיּוֹנָה: יְרוּשְׁלָמֵי בַּפ' אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוּל.

ר' יוֹחָנָן אוֹמַר מְכָרָן אִינְן מְכוּרִין. אָמַר ר' אֶלְעָזָר אָמְרוּ אוֹכְלִין תְּרוּמָה מִפְּחוּ וְאֵת אֲמַרְתָּ הַכִּין וְכוּ'.

מַה פְּלִיגִין בְּשִׁמְכָרָן לְעוֹלָם אוֹ בְּשִׁמְכָרָן לְשַׁעָה אִין תִּימָא בְּשִׁמְכָרָן לְעוֹלָם מְכָרָן לְשַׁעָה דְּבָרֵי הַפֵּל הוּא דְּמְכוּרִין אִין תִּימָא מְכוּרִין לְשַׁעָה אֲבָל אִם מְכוּרִין לְעוֹלָם דְּבָרֵי הַפֵּל אִין מְכוּרִין.

נְשַׁמְעִינָה מִן הֵדָא הַעוֹשֶׂה שְׂדֵהוּ אַפּוֹתִיקֵי לְאַשְׁתּוּ וּלְבַעַל חוֹב בְּחוּבוֹ וּמְכָרָה הָרִי זוּ מְכוּרָה וְהַלּוּקָם יְחוּשׁ לְעַצְמוֹ רְשָׁב"ג אוֹמַר לְאַשָּׁה בְּכַתְּנֻבַי אִינָה מְכוּרָה וְשִׁלָּא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שְׁתָּהָא אִשָּׁה מְחַזְרַת עַל בְּתִי דִינִין אָמַר ר' אֶתְיָא דַּר' אֶלְעָזָר פְּרַבְּנֵן וּדְר' יוֹחָנָן פְּרַבְּנֵי"ג הוּי בְּשִׁמְכָרוֹ לְשַׁעָה הוּ קִיָּמִין.

אֲבָל אִם מְכָרָן לְעוֹלָם דְּבָרֵי הַפֵּל אִינְן מְכוּרִין פְּלוּמַר מְדַקְאָמַר הַלּוּקָם יְחוּשׁ לְעַצְמוֹ ש"מ שְׁמִכָּרָן לְשַׁעָה עַד זְמַן אַפּוֹתִיקֵי וּלְפִיכָה צָרִיף חֲשַׁשׁ לְלוּקָם לְסַלְקַת הַפִּירוֹת קוֹדֵם שְׁיָבֵא בַעַל חוֹב לְאוֹתוֹ זְמַן וְיִטְרוּף וְרַבִּי אֶלְפִס פִּירִישׁ וְהַלּוּקָם יְחוּשׁ לְעַצְמוֹ יְפִיִּיס לְבַעַל חוֹב שְׁיִתְבַּע חוּבוֹ פֶּל זְמַן שְׁיִישׁ לְלִנְה נְכָסִי בְּנֵי חוּרִין שְׁמָא יִמְפּוֹר פֶּל נְכָסִיו וּבַעַל חוֹב גּוֹבָה שְׂדֵהוּ שְׁעָשָׂה לוֹ אַפּוֹתִיקֵי וְיַפְסִיד הַלּוּקָם קַרְקַעוּ וְקִי"ל ר' יוֹחָנָן פְּרַבְּנֵי"ג וְה"מ בְּאַפּוֹתִיקֵי סַתְּמֵי וְגַבִּי בַעַל חוֹב מְכוּרִין לְשַׁעָה וְגַבִּי אִשָּׁה אִינְן מְכוּרִין לְשַׁעָה דִּידָה עַל הַעֲלִיּוֹנָה אֲבָל בְּמִפְּרִישׁ גּוּף הַקְּרַקַּע לְמַלְנָה וְאִין יְכוּל לְסַלְקוֹ מִמֶּנּוּ וְאִפִּי אִשָּׁה אִינוּ גּוֹבָה אֱלָא מִמֶּנּוּ.

פְּדָגְרָסִין בִּירוּשְׁלָמֵי בְּפֶרֶק הַשְּׁבִיעִית מְשַׁמְטַת הַמְּשַׁעֲבֵד שְׂדֵה לְאַשְׁתּוּ וְהַלְהָ וּמְכָרָה אִם רְצָתָה לְגַבּוֹת מִמֶּנָּה וּמְשִׁאָר נְכָסִים גּוֹבָה אָמַר ר' אֵילָא הוֹרִי ר' אֶלְעָזָר בְּהֵן תְּגוּא כו' מִתְּנִי בְּשִׁלָּא אָמַר לֵה לָא יְהָא לֵה פִירְעוֹן אֱלָא מְזוּ אֲבָל אָמַר לֵה לָא יְהָא לֵה פִירְעוֹן אֱלָא מְזוּ אִינוּ גּוֹבָה אֱלָא מִמֶּנָּה הַמְּשַׁעֲבֵד שְׂדֵה לְחַבִּירוֹ וְהַלְהָ וּמְכָרָה.

רַב אֲחָא אָמַר מְכוּרָה לְשַׁעָה ר' יוֹסִי אוֹמַר אִינָה מְכוּרָה לְשַׁעָה חֲיִילֵיהָ דְּרַבִּי יוֹסִי מִן הֵדָא שׁוֹר מְצוּי לְהַבְרִיחַ שְׂדֵה אִינָה מְצוּי לְהַבְרִיחַ: הִגַּע עַצְמָהּ שְׁהִיתָה מְכוּרָה לְבַעַלִּי זְרוּעַ אָמַר ר' יוֹדֵן אַבּוּנָה דַּר' מִתְּנִיָּה מְצוּנִין הֵן לִיפּוּל בַּעַלִּי זְרוּעַ: תְּנִי הַפּוֹתֵב שְׂדֵהוּ לְכַתְּנֵבָה וּלְבַעַל חוֹב בְּחוּבוֹ מְכָרָה הָרִי זוּ מְכוּרָה וְהַלּוּקָם יְחוּשׁ לְעַצְמוֹ מִתְּנִי בְּשִׁמְכָרָן לוֹ יְהָא לֵה פִירְעוֹן מְזוּ מַה פְּלִיגִי בְּשִׁמְכָרָן לוֹ לָא יְהָא לֵה פִירְעוֹן אֱלָא מְזוּ וְאִיתְשִׁיל רַבִּינוּ אֶלְפִס אַבְרָהָמָא וְאִירוּשְׁלָמֵי אִי בְּאַפּוֹתִיקֵי גְמוּרָה אוֹ לָא וְהִשִּׁיב דְּבַרְתָּ וִירוּשְׁלָמֵי בְּאַפּוֹתִיקֵי סַתְּמֵי.

הא באפּוֹתיקי גמור בלא יֵהא לֵה פִירעֶזון אַלא מוּזוּ לֵא אַמְרִינוּ בֵּיה גוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים אַלא בְּסֵתָם הוּא וְאֶפִּילוּ הִכִּי אָמַר ר"ג לֵא מְצִי לְמִימַר לְאִשָּׁה הַנְּחֹתִי לֵה מְקוֹם לְגַבּוֹת מִמֶּנּוּ וִירוּשְׁלָמִי בְּאֶפּוֹתיקי סֵתָם הוּא וְאִם מְכָרָה מְפֹרֵינַן עַד זְמַן הַבְּעַל חוּב וְהַלּוּקֶחַ יַחֲוֹשׁ לְעַצְמוֹ שְׂלֵא יִקְנֶה אוֹתוֹ אַלא א"כ יוֹדֵעַ שְׂיֵישׁ לְלוֹה נְכָסִים שְׂיִפְרַע לְמַלְוָה וְרִשְׁבִּי"ג אוֹמַר לְאִשָּׁה בְּכַתּוּבָתָהּ אֵינָה מְכֹרָה וְאֶפִּי' מֵת בְּעֵלָהּ שֶׁל אִשָּׁה וְהִיָּה לֵה קַרְקַע בְּכַתּוּבָתָהּ אֵינָה חוֹזֶרֶת עַל לוּקֶחַ אַחֲרוֹן שְׂאִין דְרַכָּה שֶׁל אִשָּׁה לְחֹזֵר עַל בְּתִי דִינִין וְהִכִּי מְסַתְבָּר'.

אַבֵּל בְּאֶפּוֹתיקי גמור אֶפִּילוּ בַעַל חוּב אֵינוּ גוֹבֵה אַלא מִמֶּנָּה וְאֵינָה מְכֹרָה לְשַׁעָה וְהִכִּי גְרָסִי' בִירוּשְׁלָמִי וְהִלְכָהּ אִיכָא לְמִיגְמַר מֵיְהָא גְמָרָא דְבְּנֵי מַעְרְבָא. דְּאוֹתָן שְׁלֵשׁ שְׁדוֹת הַפְּתוּבִין בְּכַתּוּבָתָהּ שְׂאִין עָלֵיו צֵאן בְּרִזְל הָרִי הֵן בְּאֶפּוֹתיקי גְּמֹרָה לֵא יֵהא לֵה פִירעֶזון אַלא מוּזוּ וְאֶפִּי' לְשַׁעָה אֵינֶן מְפֹרֵינַן וְכ"ש שְׂדָה גְּדוּנְיָא עֲצָמָה שְׂאִם מְכָרוּ הַבְּעַל שְׂאִינוּ מְכֹר אַבֵּל כְּתוּבָה שְׂאִין בֵּה אַלא אַחֲרֵי הָרִי הוּא בְּאֶפּוֹתיקי סֵתָם וְעַבְדָּא נְמִי כְּמַקְרָקְעִי דְּמִי כְּדָגְרָסִי' בְּבָבָא קָמָא עֲשָׂה שׁוּרוֹ אֶפּוֹתיקי וּמְכָרוּ אֵין בַעַל חוּב גוֹבֵה מִמֶּנּוּ עַבְדוֹ אֶפּוֹתיקי וּמְכָרוּ בַעַל חוּב גוֹבֵה הֵימְנוּ מֵאִי טַעְמָא הָא אֵית לִיה קְלָא הָא לִית לִיה קְלָא וְאֶפּוֹתיקי סֵתָם דִּינוּ כְּמִשְׁכּוּנָא וְכַתּוּב הָרַב זצ"ל מְשַׁכּוּנָא הַמְּוַחֲזָקַת בְּיַד הַמַּלְוָה בְּחֵי לִוָּה לְוָה נִפְרַעַת שְׂלֵא בְּשַׁבּוּעָה דְּכִמָּאן דְּגָבִי לִיה דְּמִי אַבֵּל אִם לֵא הַחֲזִיק בֵּה בְּחֵי לִוָּה אֵין יְכוּל לְהַחֲזִיק בֵּה לְאַחַר מֵיתַת הַלְוָה בְּלֵא, שְׁבּוּעָה וְאִם הֵגִיעַ זְמַנָּה מְחֵיִים נְמִי אִי אָמַר לִיה הַלְוָה שְׂטָרָא פְּרִיעָא הוּא וְאִישְׁתַּבַּע לִיה מִישְׁתַּבַּע לִיה.

וְהָא דְּאָמַר הַמְּוַכֵּר שְׂטַר חוּב לְחַבְרֵיו וְחֹזֵר וּמְחַלּוּ מְחוּל וְאֶפִּילוּ יוֹרֵשׁ מוֹחֵל לִיתָהּ בְּמִשְׁכּוּנָא הַמְּוַחֲזָקַת בְּיַד הַלּוּקֶחַ שְׁקִנָּה הַשְׂטַר חוּב וְהַמְּשַׁכּוּן דְּכִמָּאן דְּתַפִּיס דְּמִי וְרַבִּינוּ אֶבְרָם מִגַּשׁ סְבִירָא לִיה דְּאֶפִּי' הַחֲזִיק לֵא גְבִי אַלא בְּשַׁבּוּעָה דְּכִינֵן דְּמְצִי לְסִלּוּקִי לִיה בְּזוּזִי לֵא לְאַשְׁבּוּעֵי קָאִי וְלֵא גְבִי אַלא בְּשַׁבּוּעָה וְאֶפִּי' מֵת לִוָּה בְּחֵי מְלוּה וְלֵא נִשְׁבַּע אֵין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבּוּעָה לְבְּנָיו וְלְסַבְרָא דִּילִיהָ אִם מְכָרָה מְכֹרָה וְגוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים.

וְה"ר יְהוּדָה זצ"ל כְּתַב דְּאִיכָא מ"ד דְּלֵא גְבִי אַלא בְּשַׁבּוּעָה וּמְסַתְמָא פִּינּוּן דְּאִי שְׂטָפָה נְהָר גוֹבֵה מִשְׁאָר נְכָסִים אַע"ג דְּהַחֲזִיק בֵּה לֵא גְבִי אַלא בְּשַׁבּוּעָה דְּקַרְקַע בְּחֻזְקַת בְּעֵלָהּ קִיָּיִמִי וְיְכוּל לִזְמַר לוֹ טוֹל מִשְׁכּוּנָהּ וּפְרַע לִי אֵת שְׁלִי כָּל הִיכָא דְּלֵא אָמַר לִיה לֵא יֵהא לֵה פִירעֶזון אַלא מוּזוּ וְאֶע"ג דְּאֶמְרִינוּ גְבִי כְּתוּבָה יִיחַד לֵה אַרְעָא בְּאַרְבַּע מְצַרְנָהּ בְּלֵא שְׁבּוּעָה כְּתוּבָה שְׂאִינִי דְּלֵא נִתְּנָה כְּתוּבָה לְגַבּוֹת מְחֵיִים אַבֵּל בַעַל חוּב בְּשַׁבּוּעָה וְשַׁמְעָתִי מִנְהָג גִּירְבוּנָא דְּמִשְׁכּוּנָא מוֹחֲזָקַת הָרִי הוּא לֵא יֵהא לֵה פִירעֶזון אַלא מוּזוּ וְאֶפִּילוּ שְׂטָפָה נְהָר אֵינוּ גוֹבֵה (אַלא) מִשְׁאָר נְכָסִים וּמִנְהָגָם שְׂאִינוּ יְכוּל לְכוּפּוֹ לְפָדוֹת הַמְּשַׁכּוּנָא וְאִיכָא מֵאן דְּמִיָּיתִי רָאִיהָ מְהָא דְּגְרָסִי' הַמַּלְוָה אֵת חַבְרֵיו עַל הַמְּשַׁכּוּן אֵינוּ מְשַׁמֵּט כְּדֵאִיתָא בְּפִירוּזְבוּל וּמְסַתְמָא מְדֵאִיצְטְרִיף כְּדִי גְּאֹנְלוֹתוֹ דְּשָׂדֵה אַחְזָנָה דְּאֵינָה נְגָאֵלַת לְחַצְאִין וְגְבִי עַבְדֵּי אִיבְעִיא לֵן.

ש"מ מְשַׁכּוּנָא דְּלַעֲלָמָא נְגָאֵלַת לְחַצְאִין וְאֶפְשָׁר דְּפְרַע לִיה מְקַצָּת חוּבוֹ וְלֵא גְבִי אַלא בְּשַׁבּוּעָה וְגְרָסִי' בַּפ' אֵיזְהוּ נְשִׂף הַמַּלְוָה אֵת חַבְרֵיו לֵא יְדוּר עֲמוֹ בְּחָצֵר וְלֵא יִשְׁפּוֹר הֵימְנוּ בְּפָחוֹת. אָמַר רַב יוֹסֵף בֶּר מְנִיּוּמִי אָמַר ר"נ אַעפ"י שֵׁא הֵדֵר בְּחָצֵר חַבְרֵיו שְׂלֵא מְדַעְתּוֹ א"צ לְהַעֲלוֹת לוֹ שְׂכָר הַלְוָה וְדֵר בְּחַצְרֵיו צְרִיף לְהַעֲלוֹת לוֹ שְׂכָר וְכ"ש הַלְוָנִי וְאֶפִּי' בְּחָצֵר דְּלֵא קִיָּיִמָא לְאַגְרָא וְגַבְרָא דְּלֵא עַבִּיד לְמִיגַר וְהָא דְּקַתְנִי מִתְּנִי' הַמַּלְוָה אֵת חַבְרֵיו לֵא יְדוּר בְּחַצְרֵיו חֲנָם אֶפִּילוּ בְּחָצֵר דְּלֵא קִיָּיִמָא לְאַגְרָא עֲסִיקִינוּ וְכֵן הִילַכְתָּ מְדְּגְרָסִי' רַב יוֹסֵף בֶּר

קמא הנה תקיף עבדא דאינשי דהנה מסיק ביה זוזי ועביד בהו עיבידתא וכו' ומסיק פון דמסיק בהו זוזי מיתזי פרבית דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלנהו ונדר בתצירו צרי להעלות לו שכר ואמר ליה הדרי בי ש"מ דהלכה פלישנא קמא.

וכתב רב אלפס להוציא ממנו בדינין בהלוני ונדר בתצרי מפקינן מינה אגרא דרבית קצוצה אבל הלנהו אבק רבית הוא ונהו ליה פרבית מאונחת ולא מיבעיא היכא דפרעיה זוזי דאונפיה ונדר תבע לנה לאגרי דביתא אלא אפילו תבע ליה מקמי דלפרע ליה לא מחייבין ליה לנכוי ליה שיעור אגר ביתה כדאמר לקמן השתא דאמר אכל טפי לא מפקי מיני אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה מאי טעמ' כל סלוקי בלא זוזי אפוקי מיניה הוא התם.

ור"ח ז"ל חלק עליו: ירושלמי חד בר נש אשאיל לחבריה דינ' אשרוניה גו ביתא אמר הב לי אגר ביתא אמר לי' הב לי דינרי אתא לקמיה דרבא וקניים ליה מה דחמי למישרי ומס' הלנוהו ונדר בתצרו רבית קצוצה היא דאע"ג דאמרין כל סלוקי בלא זוזי אפוקי ממונא הוא התם כדמפרש טעמא השתא דאמרת אכל טפי לא מפקי מיניה אלמא רבית קצוצה הוא אכל שיעור זוזי לא מסלקינן ליה מאי טעמא אבק רבית הוא אבל הלנוהו ונדר בתצרו דאי אכל טפי מפקינן מינה דהא צרי להעלות לו שכר אי מסלק ליה בלא זוזי רבית מעליא הוא וכי פרע מגבי ליה אגר ביתא ונדקא בתצור דקיימא לאגרא אבל בתצור דלא קיימא לאגרא דאי אכיל טפי לא מפקינן מינה אכל שיעור זוזי אבק רבית הוא ולא מגבינן ליה ונדקא הלנוהו אבל הלנוי אפי' בתצור דלא קיימא לאגרי רבית קצוצה היא ולא דמי למשפנת' בלא נכיתא דהוי אבק רבית דמשפנתא כזביני דמאי טעמא כדאמרי' מאי משפנתא דשכונה גביה ונהו ליה פמוכר את השדה ונתן לו מקצת דמיו שהמוכר אסור ולוקח מותר היכא דאמר ליה ארעא ליקני ליה מעכשיו וזוזי ליהו הלנוהו גבך אבל הלנוי ונדר בתצרי לא אקנו ליה התצור כלל ונהו ליה רבית קצוצה שהיא איתתא דאמר ליה לההוא גברא זול זבין ליה ארעא וכו' ואסיק' ארעא הדרא פירי מאי אמר רבה בר רב הונא אבק רבית הוא ואינו יוצא בדינים וכן אמר רבא אמר ליה אביי לרבא משפנתא מאי אמר ליה התם טעמא מאי דלא קז ליה הכא נמי לא קז אמר רב פפי ועבד רבינא עובדא וחשיב ואפיק פירי דלא פרבה בר רב הונא וכתב רב אלפס קיימא לן פרבינא בזביני וכל שפון במשפנתא ודוק' במשפנתא בלא נכיתא אבל במשפנתא בנכיתא אליבא דרבינא שריא ואיהו גופיה קא אכל אבל רב הונא ורב פפי לא אכיל דסבירא להו דאסור ואלקבא דידהו אבק רבית הוא וקיימא לן פנותיהו וליתה לדריבנא ואלא במאי ניכול במשפנתא דסורא ודדין סברא לר"ח דלית הלכתא פרבינא דאכיל בנכיתא ובלא נכיתא רבית קצוצה היא ותמיהא לן הא דגרסינן בריש פירקין אמר ליה רבינא לרב אשי והרי משפנתא בלא נכיתא דבדיניהו מוציאין מלנה למלנה ובדיניהו אין מוציאין ממלן' ללנה ש"מ דרבינא ורב אשי משפנת' בלא נכיתא אבק רבית הוא והכא אפיק פירי דלא פרבא בר רב הונא ומסתבר' באתרא דמסלקי הוא ובלא נכיתא הוי רבית קצוצה דברשו' לנה קיימי כדאמרין האי משפנת' באתר' דמסלקי לא ניכול אלא בנכיתא דכיון דלא מסלקי לי' עד מישל' זימניה קנין ליה ורבית קצוצה היא אבל באתר' דלא מסלקי לא קנין ליה והוי אבק רבית ואנו איפכא אמרי'.

וניש מפרשין דהשיעבוד רבינא דאפיק פירי בזביני דאסמכתא ובמשפנתא דאסמכתא הוא פההוא דהלנהו על שדהו וכו'. דהוי אסמכתא והילכתא פנתיה בתרנייהו פיון דאסמכתא היא ומחילה בטעות לא הויה מחילה והא דקי"ל דהויה מחילה בזבינה כמימרא דרב נחמן בפירות דקל שאני הכא דכינו דהדרא ארעא למריה וקדרי זוי למריה הויה ליה פהלנהו ואסור אמרי משמיה דרבא האי משפנתא באתרא דמסלקי פדמייתו ליה זוי אכל שיעור זוי מסלקינו ליה אכל טפי לא מפקינו מיניה ואמר רב אשי השתא דאמרת אכל טפי לא מפקינו מיניה אכל שיעור זוי נמי לא מסלקינו ליה דכל סלוקי בלא זוי אפוקי מיניה מאי טעמא אבך רבית ואינה יוצאה בדינין וכתב רבינו אלפס האי משפנתא בנכיתא היא דלא תיקשי הילכתא אהילכתא משום דמשפנתא בלא נכיתא רבית קצוצה היא ור"ח הכי אוקמה אליבא דמאן דשרי בנכיתא או בקצוצות ואנו נמי הכי סביר' לן דהא באתרא דמסלקי רבית קצוצה היא ונראין דברי הרב אדונינו אבינו זצ"ל והאי משפנתא בלא נכיתא היא ואמר רב יוסף משמיה דרבא האי משפנתא באתרא דמסלקי לא ניכול אלא בנכיתא ואי צורבא מרבנו הוא אפילו בנכיתא לא ניכול והכי אכיל במשפנתא דסורא דכתבי הכי במישלם שנייא אילין תיפוק ארעא דא בלא פסא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דאמרי תרנייהו האי משפנתא באתרא דמסלקי אין ב"ח גובה הימנו ואין הבכור נוטל בה פי שנים.

והשביעית משמטת ובאתרא דלא מסלקי וכו' כתב רבי אפרים והכא אנו סהדי דגופא דלנה ופירא דמלנה אלא פיון דלא מצי מסלק ליה עד מישלם שנייא הויה לה הדיא ארע' לגבי מלנה מוחזק ולגבי לנה ראוי' כמו כותב כל נכסיו לבנו במהיום ולאחר מיתה אע"ג דגופא לבן ופירא לאב פיון דבן לא מסלק ליה לאב כל כמה דאיתיה בחיים לגבי כתוב' ולגבי בכור הווי להו אותם נכסים ראויין לגבי הבן ואין אשתו נוטלת מהן פתובה ולא בכור פי שני' ואע"פ שאם מכרן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ואחרי כן מת האב קנה לוקח כר"ש בן לקיש דאמר ביה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא לידו דבמקום בן קאי לוקח ומקנה ולא קני אלא שיעבוד בעלמא הוא תדע דהא אילו איתיה לבן לא הויה מסלק ליה ללוקח בזוי ושיעבודא דאשה אי בעי לסלוקה בעל זוי מי לא מצי מסלק לה: והכי פשיט מר דינא דשיעבודא מדינא דמיקנא ממש והא לא דמי אהדדי ועד לא אשכחן בלוקח אינו נוטל בראוי כבמוחזק פדאשפחן באש' דאי לא תימא הכיא קשיא הילכתא דקיימא לן כריש לקיש וקיימ' לן כרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדלא מסלק והכין גמרא להא מילתא מפומא דרבנותא ועבדו בה עובדא וכל שפן בירושה דאורייתא וכתובה דרבנו ואי קשיא הני הילכתא אהדדי ולא ידעי פירוקא מוקמה אדאורייתא ואמרינו לאשה מייתי ראיה וישקול עד פאן לרבינו אפרים ובאתרא דמסלקינו מסלקינו ליה ואפי' מתמרי דעל בודיא פשיטא באתרא דמסלקי ואמר לא מסלקנא בעי קנין דכמאן דקניא ליה מלנה דמי.

הילכך בזביני דמיא ובעי קנין רב פהנא ורב פפי ורב אשי לא אכלו בנכיתא ורבינא אכיל בנכיתא ופסקי רבנותא בלא נכיתא רבית קצוצ' היא ובנכיתא אבך רבית והילכתא כמאן דלא אכיל ובעל מתיבתא משמיה דרב פהן צדק גאון מנהג דילן למיכל בנכיתא כרבינא וביומי דרבי שמעון קיירא הכי נהוג וכתב בהלכות אבך רבית דמשפן ליה דיקלא ואכיל פירנייהו ואי נמי ביתא ויתב בה ואי מנכיל ליה שרי ואי לא לא מפקינו ליה מההוא ביתא

רַבָּנוּ דְּבַבְלָא לֹא מִפְקֵי רַבָּנוּ דְּבֵי חוּזְאֵי מִפְקֵי וּמְסַתְמֵי פְּנוּתֵיהוּ דְּבִנְכִיתָא שְׂרָיָא וּמְנַהֲגָא דִּילַן לְמִיכַל בְּנִכִּית' וְהָכִי הִילְכַת' בְּאַתְרָא דְלֹא מְסַלְקֵי אַבְק רַבִּית הוּא פְּרַבִּינָא וְרַב אַשֵּׁי פְּרִישׁ פִּירְקִין וּבִנְכִיתָא שְׂרֵי לְכַתְחִילָה בְּאַתְרָא דְמְסַלְקֵי בְּלֹא נְכִית' רַבִּית קְצוּצָה הוּא וְיוֹצֵא' בְּדִינָי' פְּדָאמֵר עֶבֶד רַבִּינָא עֲנֹבְדָא וְאַפִּיק פִּירֵי דְלֹא פְּרַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְקִימָא לֹן פְּנוּתִיה בְּזַבְינֵי וְכָל שְׁפֹן בְּמִשְׁפַּנְתָּא אַבְל בְּנִכִּיתָא שְׂרָיָא דְהָא רַבִּינָא אֲכֹל וְצוּרְבָא מְרַבָּנוּ לֹא לִיכּוּל אֲלֵא בְּמִשְׁפַּנְתָּא דְסוּר' וּר' פְּפִי דְלֹא אֲכָלֵי בְּנִכִּית' בְּצוּרְבָא מְרַבָּנוּ מְחִזִּיק לְהוּ וְלֹא מִשּׁוּם דְסָבִירָא לְהוּ דְאָסוּר וְרַבִּינָא לֹא מְחִזִּיק נְפִשְׁיָה בְּצוּרְבָא מְרַבָּנוּ וְאֵי הֵנָּה חֲשֵׁשׁ אִסּוּר לֹא הֵנָּה אֲכִיל.

דְּהָא אֲמַרִּינוּ עֲלֵיהּ בְּסוּף גְּמָרָא דְאִיזְהוּ נִשְׁפֵּי קִינִים רַבִּינָא כָּל מֵאֵי דְאָמּוּר רַבָּנוּ וְרַב פְּהֵנָא וְרַב פְּפִי הֶרְחַקָה יְתִירָה עֶבְדֵי וְאִיפָא מֵאֵן דְּאָמֵר דְּהָא נְכִיתָא דִּילַן דִּינָא בְּכָל שְׁתָּא פְּמִשְׁפַּנְת' וְכַתֵּב בְּעַל מְתִיבְתָא מִשְׁמִיָּה דְרַב יַעֲקֹב גְּאוֹן הֵהוּא דְמִיִּשְׁפֹּן חֲצַר אוֹ פָּרִם וּמְנַפְּהָ מִהֶלְוֵאתוּ עַד רַבִּיעַ מוֹת' פְּחוֹת מִיָּפֵן אָסוּר וְלֹא בְּרִיר לֹן טַעֲמָא וְאָמֵר רַבָּא לִית הִילְכַתָּא לֹא בְּטַרְשֵׁי פְּפוּנָאֵי כְּשִׁטְרָא מְחוּזְנָאֵי וְלֹא פְּחִכִּירוֹת נְרִשְׁאֵי פְּלַגְיָא מְוִשְׁפֹּן אַרְעָא לְחַבְרִיָּה וְכו' וְהָאִידְנָא דְכַתְבֵי הָכִי וְשִׁהִינוּ פְּמָה עֵינְדִינוּ וְהֵדֵר אַחְפֵּר' נִיְהֵלִיָּה וְכו' עַד וְלֹא מִיְלַתָּא הִיא הִילְכָהּ אוֹתָם שְׁמִמְשַׁכְּנֵי בֵּית אוֹ שְׁדָה וְחוּזְרִין וְקוּנִין הַפִּירוֹת שְׁיִצְאוּ מִהֶן בְּכָל שְׁנָה וְהֵן אוֹכְלֵי אוֹתָן פִּירוֹת אָסוּרִין דְאִין אָדָם מוֹכֵר דְּבַר שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם וּמִשְׁפַּנְתָּא לִית בָּהּ הִיִּתִיר' אֲלֵא פְּמִשְׁפַּנְתָּא דְסוּרָא אוֹ בְּנִכִּיתָא פְּמְנַהֲגָא דְאַתְרָא מְסַתְבֵּר' דְּכָל דְמִקְבַּל מִשְׁפַּנְתָּא אַדְעֵת' דְמְנַהֲג' מְקַבֵּל וְדָמִיָּא לְהָא דְכַתֵּב רַב אֶלְפָס בְּכַחֲשִׁוּתָא וּבִיִּתֵּר דְמִים אַע"ג דְמִדִּינָא מְחִיב פִּינּוּ דְלֹא נִהִיגֵי עַלמָא בְּהָכִי דְכָל מֵאֵן דְמִקְבַּל מִשְׁפַּנְתָּא אַדְעֵתָא דְמְנַהֲגָא קָא מְקַבֵּל וְלֹא מְחִיב אֲלֵא לְפּוּם מְנַהֲגָא ה"נ מְדַפְסֵק לְעִיל דְמָצִי לְאַכְפּוּיִי וְלִיִּמְפָּרֵק מִשְׁפַּנְתָּא מִיִּנְכֵי וְאֲכִיל וְאִיפָא מֵאֵן דְקִשְׁיָא לִיָּה לְמֵאֵן דְאֲכָלֵי בְּנִכִּיתָא הָא דַתְּנּוּ לֹא יִשְׁפּוֹר הֵימְנוּ בְּפַחוֹת וְלֹא דְמֵי הֵתָם לֹא מִשְׁפַּנְת' הִיא וְלֹא גֵרַע מְרַבִּית דְרַבָּנוּ דְאָסוּר: אַבְל הֵכָא מִשְׁפַּנְתָּא הִיא וּכְזַבְנֵי דְמִיָּא וְכוּן דְנְכִיתָא הִיא שְׂרָיָא וְרַבִּינוּ אֶלְפָס אָמֵר הֵכָא בְּעַת הֶלְוֵאָה קָא מְתַנִּי וְזִלְזוּלֵי בְּשִׁכִּירוֹת הוּא וְשְׂרֵי.

אַבְל בְּחוּב שְׁקִדָּם דְכּוּלֵי עַלמָא אָסוּר אִפִּי' בְּנִכִּיתָא מִשּׁוּם דְטַעֲמָא פְּרִיטֵי אִין כְּאֵן נְסָכָא אִין כְּאֵן וּמְסַתְבֵּר' דְמִשְׁפַּנְתָּא כִּי הֵאֵי גּוּנּוֹן' לֹאֵו פְּלוּם הִיא דְהָא מְצִי הֵדֵר בֵּיָּה וּבְמִכְר לֹא קָנָה. כְּדִגְרִסִּינוּ בְּפָרֵק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וְשׁוּוִין בְּמִכְר שְׁקִנָּה וְאֵי מְלוּה לְהוֹצֵאָה נִיְתְּנָה בְּמֵאֵי קָנֵי ש"מ הַמוֹכֵר בְּמְלוּה לֹא קָנָה וְהוּ' הֵדִין בְּמִשְׁפַּנְת' עַד דְכַתִּי' לִיָּה שְׁטֵר וְלִיָּמָא לִיָּה בְּפִי בְּשִׁטְרָא קָנֵי וְאֵם לֹא לֹא קָנָה וּר"ש פְּתַב יֵשׁ לְלַמֵּד מְכָאֵן שְׁאָסוּר לְהֶלוֹת עַל בֵּית וְלְדוּר בּוּ בְּנִכִּיתָא מְדַתְּנּוּ וְלֹא יִשְׁפּוֹר הֵימְנוּ בְּפַחוֹת וְלֹא דְמֵי לְמִשְׁכּוּנָת' שֶׁל פָּרִם דְהֵתָם זִימְנִין דְלֹא שְׁקִיל בֵּיָּה מִיָּדֵי וְאַפִּי' הָכִי מִיִּנְכֵי לִיָּה וְהוּה לִיָּה פְּקוּנָה הַפִּירוֹת בְּנִכִּית' זֹו עַל הַסְּפֵק אַבְל בֵּית תְּמִיד נִהְנָה וְאִין בּוּ סְפֵק נְמָצָא שׁוֹכְרָה בְּפַחוֹת וְלֹא נִהִירָא לֹן אָמֵר רַב אַשֵּׁי אָמֵר לֹן סְבִי דְמֵתָא מְחַסְיָא סְתָם מִשְׁפַּנְתָּא שְׁתָּא לְמֵאֵי נְפָקָא מִיָּנָה דְאֵי אֲכִיל לְהָ שְׁתָּא מְצִי מְסַלְק לִיָּה וְאֵי לֹא לֹא.

וַצ"ע מִי מְצוּ מְכַפֵּי לִיָּה לְמַפְרַע לִיָּה לְזוּזֵי עַד שְׁתָּא אוֹ לֹאֵו אָמֵר רַב אַשֵּׁי אָמֵר לִי סְבִי דְפּוּמְבִדִּית' מֵאֵי מִשְׁפַּנְתָּא דְשְׁכּוּנָה גְּבִיָּה לְמֵאֵי נְפָקָא מִיָּנָה לְדִינ' דְבַר מְצָרָא וּפְרִישֵׁי

רבנותא דאי זבין מריה דמשפנת' למשפונתא לההוא דמשפנה גביה לא מצי לאפוקי מיניה בר מצרן דלית ליה לזבונא לאחר אלא למלנה ואי קדים בר מצרן וזבנה מיני' אתי מריה משפנתא ומפק' מיניה השתא איהו מפיק מבר מצרן בכדי שיעו' זויי דמשפנתא אבל מאי דשונא טפי אי קדים בר מצרן וזבין הווי להו פתרי שותפי ואית דינא דגוד או איגוד וקא ליתה דאי אמר בהאי לישנא בר מצרא לאו ממריה משפנתא הוי תיזבת אבל קא מילתא מכלל חבירתה איתמרא כדאמר למאי נפקא מינה לדינא דבר מצרן ומשום הכי אמר משפנתא לית בה משום דינא דבר מצרא דהויא חדא דשמעינן מינה תרתי כלו' בר מצרא רחיקא הוא לגבי מריה דמשפנת' דשכונה גבי' וקנאה במעותיו ואדרבה אוקימנא להו גיסא דלא קנאה למריה דמשפנתא פי הכי דאמר בכולהו לאשה וליתמי ולשותפות אלא משפנתא סתמ' קאמר פלומר במשפנתא לית בה משום דינא דבר מצרא דרחיקא גביה ודומיא דמתנה היא וטעמא דמילתא משום דקנו להו זויי ואדעתא דהכי יתב להו והילכך בר מצרא לא מפיק מינה ממריה משפנתא ואיהו מפיק מבר מצרן דמשפנת' כזבני דמא לגבי בר מצר' כמשפנת' דמטלטלי דבעל חוב קונה משפון ושמעינן מהכא דבר מצרא יוכל לעכב שלא ימשפננו לאחר וכללא דמילתא משפנתא עדיף מבר מצרא וכן פסקו הגאונים אבל הרב המחבר אמר דמשפנת' ובעלים הראשונים לא מפיקי מבר מצרא והרב רבי' יעקב השיב לפני משפנתא דשכונה גביה ולא גבי אחר ואפי' לגבי בר מצרן ואין טעם זה דומה לאשה וליתומים ולשותפות משום דהנהו לאו בני מעבד הטוב והישר ניהו אבל הכא בר מעבד הוא אלא ששכונה גבי' היא וקנויה לו וכן הילכתא ולהאי פירושא דפרשי רבנותא איכא דקש' להו האי דאמרי מישפון לו בית מישפון לו שדה ואמר לו כל זמן שתמצה למוכרה לא תמכרה אלא לי בדמים הללו אסור וכו' ואי דינא דבר מצרא אית ליה גביה למה ליה למימר הכי ומפרישי רבנותא דשכונה גבי' דלית ליה בגונה מידי אלא דשכונה גבי' לחוד ולא מצי תבע ליה בדינא דבר מצרא ול"ק היא דהת' אסור רבית אמת לאשמוע' דבדמי' הללו אסור ונהי דרבית ליכא דהא אי פרע ליה במישלם זמניה לא יתיב ליה אלא מאי דאזיף ליה דומיא דמי שפרע מקצת חובו והשליש שטרן מיהא אסמכתא הוא הלנהו על שדהו ואמר לו אם אי אתה נותן לי מכאן ועד ל' יום הרי הוא שלי הרי הוא שלי ואוקימנא דאמר ליה מעכשיו ואפי' שלא בשעת מתן מעות קנה הכל דלא אסמכתא היא.

ואיכא מ"ד לא קנה אלא כנגד מעותיו דכיון דיהיב זויי הנה ליה כמעכשיו וכדפרי' בתנאה ונהה ליה כמ"ד ערבוני יקנו ונהרי הוא שלו דקתני מתני' לגמרי משמעו משום הכי אמר ליה מעכשיו.

הא לאו הכי הוא דלא יתיב ליה זויי תנאי אסמכתא הוא. ול"ש קפיד אדמיה ול"ש לא קפיד אסמכתא היא ולא קניא ואפילו אפותיקי לא הויא למיגבא מיניה עד דאמר ליה לא יתא לה פירעון אלא מזו.

ואמר רבא אי קפיד אארעא קני דמוכחא מילתא דדעתיה לזבונה ואע"ג דאמר בלשון אי לאו אסמכתא היא וכן הילכתא ודוקא באמירה בלא קנין אבל בקנין לא בעי מעכשיו כדכתיבנא לעיל ואיכא למימר דשוניהו קאמר וקנה הכל דאמר לאו בדמים הללו.

אֵלָא יַפְרַע לֹו הַשְּׂאָר בְּשׁוּנוֹ יְרוּשְׁלָמִי תַנִּי הֵיָה תַיִב לֹו מְעוֹת וְעָשָׂה שְׂדֵהוּ מְכָר מוֹכֵר אוֹכֵל פִּירוֹת מְוֹתֵר לוֹקֵחַ אוֹכֵל פִּירוֹת אֲסוּר ר' יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה מְוֹתֵר ר' יוֹחָנָן וּר' אֶלְעָזָר וּר' אוֹשְׁעִיָא מְבַתֵּי עָרֵי חוּמָה לְמַד ר' יְהוּדָה דַּתְנ' שְׁנָה הָאָמוֹר בְּבַתֵּי עָרֵי חוּמָה הָרִי הִיא פְּרִבִּית וְאִינָה רַבִּית וְתַנִּי אַחַר' הָרִי הִיא רַבִּית אֵלָא שְׁהַתוֹר' הַתִּירָה אֵלָא הָא ר' מְאִיר הָא ר' יְהוּדָה.

וְאָמַר ר' אִידִי פִד סְלָקָא סְלִיקִית מְגֻלוֹת' אֲשַׁכְחִי עֲנֹבְדָא קוּמִי ר' אֲמִי אָמַר הָרִי זֹו רַבִּית וְאִינָ' רַבִּי אָמַר ר' חֲזַקְיָה לֹא אָמְרוּ אֵלָא זֹו רַבִּית שְׁהַתִּירָה תוֹרָה פֶּאן הַתִּירָה תוֹרָה. אֲבָל בְּמָקוֹם אַחַר לֹא הַתִּירָה תוֹרָה אִפִּי' פֶּן לֹא אֲשַׁגַּח בֵּיהָ ר' אֲמִי אָמַר בֵּיתָא עִם דִּינִירִי דְאִיר בִּפ' הַמְקַבֵּל הֵהוּא גְבָרָא דְמִיִּשְׁפֹּן לִיהָ פְּרֻדִּיקָא לְחַבְרִיָה לְעֶשֶׂר שְׁנִין קֵש לְחַמֵּשׁ שְׁנִין וְכו' וְאֲסִיקָנָא קֵש בְּזַמְנֹו יִלְקַח בְּהֵן קַרְקַע וְהוּא אוֹכֵל פִּירוֹת פְּרָבָא דְאָמַר קַרְנָא הָוִי וְכ"ש בְּלֹא זַמְנֹו דְהָא לֹא פִירָא הִיא לְדַבְרֵי הַפֵּל דְלָאו אֲדַעְתָּא דְהָכִי נַחַת אֵלָא אֲדַעְתָּא דְפִירָא נַחַת וְלָאו אֲקַרְנָא וְהָנָה לִיהָ פְּגוּפָא דְאֲרַעָא וְטַעֲמָ' לָאו מְשׁוּם דְכְּלִינֵן קַרְנָא כִר' אֶלְפָס דְהָא קִי"ל פְּשִׁמוּאֵל דְאָמַר מְכְלִינֵן קַרְנָא בִּפ' הַשׁוֹכֵר וְקוֹשִׁיא דְרַב אֶלְפָס מִתְרַצָּא דְאִי מְשׁוּם טַעֲמָא דְלֹא מְכְלִינֵן קַרְנָא לִיפְרוּ' הָא לְדַבְרֵי הַפֵּל מִיָּהָא דְיָבֵשׁ הָאִילָן פִּי הִיכִי דְפָרִיף בִּפ' הַשׁוֹכֵר הֵהוּא שְׁטָרָא דְהָנָה פְּתִיב בֵּיהָ שְׁנִין סְתָמָא מְלוּה אוֹמַר שְׁלֵשׁ וְלוּה אוֹמַר חֲמֵשׁ קֻדִים מְלוּה וְאָכִיל פִּירֵי מִי נְאֻמָּו.

ר' יְהוּדָה אָמַר קַרְקַע בְּחֻזְקָתָא בְּעֵלְיָה קִינִי וְרַב פְּהֵנָא אָמַר פִּירָא בְּחֻזְקָתָא אֲנֹכְלִיהוּן וְהִילְכַת' פְּרַב פְּהֵנָא וְאֵע"ג דְקִי"ל פְּרַב נַחְמָן דְאָמַר בִּפ' הַשׁוֹאֵל אֵע"פ שְׂפָא בְּסוּף הַחֻדֵשׁ פְּלוּ לְמִשְׁפִּיר דְהַקְרַע בְּחֻזְקָתָא בְּעֵלְיָה הֵתָם לָאו מִיָּלְתָא דְעַבְיָדָא לֹאִיגְלוּנִי הִיא הָכָא מִיָּלְתָא דְעַבְיָדָא לֹאִיגְלוּנִי הִיא וְאֲטָרוּחִי בֵּיהָ דִינָא תַרִי זִימָנָא לֹא מְטָרְחִינֵן מְלוּה אוֹמַר חֲמֵשׁ וְלוּה אוֹמַר שְׁלִישׁ אָמַר לִיהָ הִיכָא שְׁטָרָא נְאֻמַר לִיהָ אִירְפָס לִי.

אָמַר רַב יְהוּדָה מְלוּה נְאֻמָּו דְאִי בְּעֵי אָמַר לְקוּחַ הוּא בְּיָדִי. וְאָמַר לִיהָ רַב פְּפָא לְרַב אֲשִׁי רַב זְבִיד וְרַב עוּיָרָא לֹא סְבִירָא לְהוּ הָא דְרַב יְהוּדָה מ"ט שְׁטָרָא פִּינוּן דְלְגוּבִינָא קָאִי מִזְהָר זְהִיר בֵּיהָ וּמְכַבֵּשׁ הוּא דְכַבְּשִׁיָה וְסַבֵּר אוֹכֵלָה תַרְתִּין שְׁנִין יַתִּירָתָא וּבַעַל מְתִיב' וּר"ח וְרַבִּי אֶלְפָס כִר' יְהוּדָה סְבִירָא לְהוּ וּמְסַתְב' כִר' זְבִיד וּר' עוּיָרָא דְרַב יְהוּדָה יַחֲזִידָהָא דְשְׁטָר' לְגוּבִינָא קָאִי פְּגוּן שְׁטָרֵי הַלְוָאוֹת לֹא אָמַר מִיגוּ וְלֹא מְהִימָן לְמִימַר אִירְפָס לִי שְׁטָרָא אֵלָא בְּשִׁטְר זְבִינִי דְמְצִי טַעֲיִן לְקוּחָה הִיא בְּיָדִי וְשְׁטָרָא אִירְפָס לִי דְהִיא לָאו לְגוּבִינָא קָאִי וְהָכִי קִי"ל וּמִיָּהוּ בְּכָל דְנוֹכַת' דְמְהִימָן לְמִימַר לְקוּחָה הִיא בְּיָדִי דְאִיבְעִי לִיהָ לְמַחוּזֵי וְרַבִּינָא דְהָא מְקַשֵּׁי אֵלָא מַעְתָּה וְרַב אֲשִׁי דְאָמַר אִיבְעִי לִיהָ לְמַחוּזֵי מְלַקוּחָה הִיא בְּיָדִי הוּא דְקָאֻמַר: אֲבָל לֹא אָמַרִי פְּרַב זְבִיד וְרַב עוּיָרָא וְרַבִּי בְרוּךְ הַכִּין פֶּסֶק דְרַבִּינָא קָאִי פְּנוֹתָהָ וְשְׁמַעִי מְשַׁפְּנָתָא דְלִיכָא שְׁטָרָא דְכ"ע מְצִי טַעֲיִן לְקוּחָה הִיא בְּיָדִי וְשְׁמַעִי מִינָה דְאִי מִיִּשְׁפֹּן לְחַבְרִיָה לְעֶשֶׂר שְׁנִין וּלְבַתֵּר דְאֲשְׁלִימוּ שְׁטָרָא אִירְפָס לִי וְאָמַר מְלוּה כ' דִּינָר אִית לִי גְבִי לְנָה אִפִּי' אַחְזִיק בֵּיהָ לְנָה מְהִימָן וְלֹא אָמַרִינֵן בֵּיהָ מִיגוּ וְאִי מְפִיק שְׁטָרָא לְחִינֵי וְאִי לֹא מִיִּשְׁתַּבַּע לִיהָ פְּדִין מוֹדָה מְקַצָּת וְאֵע"ג דְבְּמִשְׁפְּנָתָא מִיִּשְׁתַּבַּע וְשָׁקִיל הֵתָם פִּינוּן דְמִשְׁפְּנָתָא תְּפִיס בִּידָהָ הֵנָּה פְּשְׁטָרָא פְּדִיאִתָּא בְּכַתֵּב חוּב וְאִיכָא לְמִימַר בֵּיהָ מִיגוּ אֲבָל הָכָא קַרְקַע בְּחֻזְקָתָא בְּעֵלְיָה קִינִי' וְלִיכָא לְמִימַר בֵּיהָ מִיגוּ.

דְּהָא לְגוּבְיֵינָא קִיָּמָא וְכוּן פְּסִק ר' מִשֶׁה בַּר חֲנוּנִי כַר' זְבִיד וְרַב עוּרְיָא וּפְי' דְשִׁטְר לָאו
לְגוּבְיֵינָא קִיָּמָא פְּגוּן מִשְׁכַּנְתָּא דְסוּרָא דְכְּתָבִי בַּהּ בְּמִשְׁלַם שְׁנֵינָא אֵילִין תִּיפּוּק אַרְעָא דָּא.
בְּלֵא כְּסָף.

ואע"ג דבמשכנתא אתא לידיה בארעא דלית בה טסקא וכריא נאמן לומר לקוחה היא
בדי דקי"ל איבעיא ליה למחויי ואי אמר שטרך הנה לי ואירפס נאמן משום מיגו אבל
משכנתא בנכיינתא לגוביינא קאי ומזקר זהיר ביה ומיכפש הוא דכבשיה ולא אמרי' ביה
מיגו ובעי לשטרא: יתומין אמרו השבחנו כו' באחריות וחוב: פתב בכך וכך איך פלו' בר
פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי וקנו מינאי וכתבו וחתומו וקבו ליה לפלו' דצביתי ברעות
נפשאי וקבילי מיניה כך וכך דינרים מכך וכך באונקיא ומשכנתא ליה ארעא פלו' ואילין
מצרנא בצפון מצר פלו' ובדרומא מצר פלו' ובמערבא מצר פלו' וכל מאי דאיכא בגו
מצרנא אילין מתהום ארעא ועד רום רקיעא עם כל עמלא ושכחא דאית בסימנהא
משכנתא לפלו' בהלן זויי ואי לא פרענ' לזמן פלו' יהא ליה רשות' מהשתא למיעבד בהאי
משכנתא כל רעות נפשיה ולאחזקי לנפשיה ולמיכל פירא דיליה בנכיינתא כך וכך בשתא
ומהשתא סליקית נפשאי אנא וכל דאתי מחמתי ממשכנתא דא ולא שירית קדמאי פלוס
לא לי ולא לירמאי בתראי עד דליתפרע מהלן זויי הוא ומאן דאתי מחמתי מינאי ומאן
דאתי מחמתי וכל אימת דנפיק האי שטרא מתותי ידיה וממאן דאתי מחמתי בדלא קרע
או בדלא כתי' אגביה דפריעא הוא ליתהמן עלאי ועל ירמאי הוא וכל מאן דאתי מחמתי
פתרין סהדי בלא חרם ובלא גילגול שבועה ולא כל כמינ' למימר שטרא פריעא הוא
ואנו סהדי אתרינו ביה בפלו' ואמרנא ליה כי פרעת ליה לפלו' פרעיה באפי סהדי ושקליה
לשטר מינה דאי לא כל אימת דאמר לא פרעת לי מהימן איהו וכל דאתי מחמתי.

וכל מאן דאתי ויקום וישתעי ויערער על משכנתא דא לא יהי בהון מששא. ועלאי ועל
ירמאי בתראי לסלוקי מיניה וכל מאן דאתי מחמתי פל עיסקא וטענת' דנפיק עליה
ולאוקומה בידיה ודאתי מחמתי בלא שום פסידא וכל שטרא דיפוק על משכנתא דא
ליבטלון דלא למילף מנהון לעלם וכל מודעי דיפקון על משכנתא דא בטילת יתהון ביטול
עולמי' ואחריות וחומר שטרא דנו קבילית עלאי ועל ירמאי בתראי כחומר פל שטרי
משכנתא דנהיגין בישראל מיומא דנו ולעלם דלא פאסמכת' ודלא פטופסא דשטרי וקנינא
מפלו' לפלו' בכל מה דכתיב ומפרש לעיל ובאפוקי מפרש וקבילית מיניה כך וכך זויי
ושויתי ליה ארעא פלניא במצרנהא אפותיקי למיתבא מיניה הלן זויי דאזינפית מיניה
דאי לא פרענא ליה לזמן פלוני מהשתא ליהוי ארעא לזבונה ולאפרועה מינה הלן זויי
ויהא ליה רשות' לזבונה בלא שומא ובלא אכרנתא ולא שחודי שחדה עד מישלם חובא
וכל פסידא ושחדא עלאי לשלומי כי היכי דלא ליפסד פלוני מידי וכל היכא דמפיק וכו'.

אות פ פסיקתא הנושא את האשה ופסק עמה כדי לזון את בתה ה' שנים נישאת לאחר
ופסק עמה שיזון את בתה חמש שני' חייב לזונה ה' שנים לא יאמר הראשון לכשתבוא
אצלי אזונה אלא מוליה את המזונה' למקום שהיא אמה זאת אומרת בת אצל האם ל"ש
גדולה ול"ש קטנה וה"ה לגירושין ואלמנו' שבנות אצל האם אבל בן גדול אצל האב
וקטן אצל האם.

וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה פאחד אלא אחת זנה ואחד נותן דמי מזונות א"ר גידל אמר רב כמה אתה נותן לבנה פה וכה ואתה לבתה פה וכה ועמדו וקדשו הן הן דברים הנקנין באמירה והאלהים אמר רב אפילו בוגרת דבהיא הנאה דמתחני אהדי ומני להדי ואיבעיא לן דברים הללו ניתנו ליכתב או לא ואסיקנא דלא ניתנו ליכתב בלא קנין ואם קנו גובה מנכסים משועבדין והוא הדין לצונאות שכיב מרע ולא קנו אעפ"י שכתבו אינו מועיל לגבות מן המשועבדין פדתנו חמשה גובין מן המחוררין המקבל עליו לזון בת אשתו וכו' והנינו דגרסינו בירושל' תנאי פתובה שכתובין בשטר רבי יוחנן אמר לחזוק פתובין דאנו אין מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משועבדין אלא בשטר אף הכא בשטר אמר ר' חנינא מינה מפני שהוא כבעלת חוב מה התם בשטר אף הכא בשטר ובכתבי' שטרא סברא אחרניא וכתבי רבנות' דכל תנאי שהוא בשעת קידושין נקרא פסיקת' ונקנה באמירה אעפ"י שלא בא לעולם ואעפ"י שאין בידו הרי הוא פאילו הוא בידו ואפילו הוא מטבע ובלשון אסמכת' בין מקרקעי בין מטלטלי אבל לא זכה בפיר' עד פניסתה לחופה בין שהתנה אבי החתן ובין שהחתן התנה וקיבל על עצמו איצטריף קנין וכתב רבינו משמיה דגאון שכותבין על החתן שאם יחזור בו ולא יכנס יהא עליו קנס פה וכה אעפ"י שקיבל יותר ממנהג ידוע שבמקומו מחוייב באותו קנס מדרב גידל שלא בשעת קידושין הרי הוא פתנאי בעלמ' לכל מילי וא"נ אינו מועיל על דרף תנאי שהוא אמר מעצמו הרי הוא פתנאי דעלמא: ירושלמי הפסיק לזון פלתו זנה ומעש' ידיה לבנו הוא רוצה שתבוא אצלו והיא אינה רוצה הדין עמה היא אומרת מזונות והוא אומר פירות הדין עמה דתניא והוא נותן לה דמי מזונות חלתה פמי שנישאת מתה פבר מתה לרבינו חננאל אם חייב לתת לה מזונות יעשה לה סגולה: תוספתא פתב לזון את בת אשתו וכן אשתו הרי הן כבעלי חוב והן קודמין לפל.

ולא יאמר צאו ועשו מלאכה ואני זן אתכם אלא הן יושבין ומעלה להן מזונות פתב לזון בת אשתו ומכרה האשה לבעלה לא כל הימנו זכין לקטן ואין חבין לו פירוש שכרה שכתבה לו שובר ומחלה לו מזונות בתה תני פשם שהבעל פוסק פה האב פוסק אלא שהבעל מזכה בכתב והאב מזכ' בדברים וכו' עמדו וקידשו זכה הבן בין הבנים ובת בין הבנות ובלבד מן הנישואי הראשונים והא דקתני שהבעל מזכה בכתב קשיא לגמרא דילן דהא תנו הפקחין היו פותבין ע"מ שאזון את בתה חמש שני' ואוקימנא אומ' ירושל' האב פוסק על ידי בתו אפילו היא בוגרת אבל לא האח על ידי אחותו ולא אשה על ידי בתה אפילו היא קטנה גרסי' בפ' מציא' האשה הפוסק מעות לחתנו ומת חתנו אמרו חכמי' יכול הוא לומר לו לאחיה הייתי רוצה ליתן וליך אי אפשי ליתן ואפילו ראשון עם הארץ ושני תלמיד חכם: ירושלמי ולאודברים הנקנין באמירה הן תני בר קפרא פוסק ע"מ לכנס הוא פירש רבינו אלפס כל הפוסק ע"מ לכנס הוא וכיון שלא פנס פאילו לא פסק ואיכא לפרושי מתניתין פוסק ע"מ לכנס לא פסק בשעת קידושין ורבינו האי ורבי חננאל פירשו בפוסק במפר' אם תכנס בתי לך פה וכה אבל בסתם זכה הבת וזכה היכם ולפירוש רב אלפס זצוק"ל ניהא ולרבי' האי קשה תני בר קפרא דהיה ליה למימר פירש בה פתב גאון בטלו הקידושין בטל הפסק ול"ש יבם ול"ש אחר ואפ"י נתן לו מקצת מעות חזרין לאב ובין אם מתה היא ובין אם מת הוא האב יכול לחזור בו אבל אם נתן במתנה סתם לבתו פשתנישא ולא הזכיר לפלוני וכיון שנתקדשה אעפ"י שכתלו

הקידושין ונתקדשה לאחר אין האב יכול לחזור בו פסק להכניס לה אלה דין הדין הוא פוסק פנגדה ט"ו מנה וכנגד השום הוא פוסק פחות חומש: ירושלמי.

מה ראו לומר בכספים אחד ומחצה ובשום פחות חומש. אמר ר' יוסי בר' חנינא שמו דעת האש' שרוצה לכלות פליה ולפחות חומש ושמו דעת האיש שרוצה לישא וליתן בכספים ולעשותן אחד ומחצה אמר ר' יוסי הדה אמרה אין אדם רשאי למכור פלי אשתו רשב"ג אומר הכל פמנהג המדינה ומסתבר' מדנקט רישא דמתניתין הפוסק מעות לחתנו וסיפא נקט פסקה להכניס לו אלה דין דייקנו מינה דווקא פסק שכותב ומוסיף אחד ומחצה אבל פוסק מעות לחתנו ולחתנו נותן ואינו יכול לכופו לכתוב בכתוב' שרוצה' האב ליתן פמה ליקרות פלוני חתנו פגון אלו שמרבין בממון לרבות פבודן ואינו כופהו אלא אם פן התנו בשעת קידושין: בפ' מציאת האשה המשא את בתו סתם לא פחות לו מחמשה זוז אעפ"י שהוא יותר מעישור ועד פאן (אין) כופין מפאן ואילך בדעת האב ומסתברא עד עישור רוח חכמים נוחה הימנו אבל טפי לא והיינו דאמר ליה רב יהודה לישמואל לא תיהוי בר עבורי אחסנת' אפי' מברא בישא לברא טבא וכו' פדאמרי' מפני מה תיקנו כתובת בגין דיקרין כדי שיקפון אדם ויתן לבתו פכנו ועד פמה עד עישור נכסים לאחר מיתת האב שמין דעת האב פדאמרינו לקמן לפרנסה שמין פאב פדאית' פסק להכניס ערומה לא יאמר לכשתבא אצלי אלפשינה אלא מלבישה ועודה בבית אביה וכן המשא את היתומה לא יפחתו לה מחמשים זוז ואם יש בפיס מפרנסין אותה לפי פבודה: ירושלמי אין אמרים לפרנסים ללוות תומה שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה וכתבו במאה או בחמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא מידם מה שהיה ראוי לינתן לה.

רבי יהודה אומר אם השיא הבת ראשונה ינתן לשנייה פדרה שנתן לראשונה וקימא לן הלכה פרבי יהודה וכשמואל דאמר לפרנסה שמין פאב ול"ש השיא ול"ש לא השיא אזלינו פתר אומדנא דאב וה"מ דיזעינו לאומדנא דדעתיה שעמד בינינו והפרנו דעתו.

אבל לא עמד ולא אמדינוהו יתבי עישור נכסי דברי ר' ואמר רבא הלכה כר' ואסיק' שהוא דלא אומדיניה והא דאמ' הלכה כר' יהודה דאמדיניה דהיכ' דיזעינו מאי אומדן דעתיה אזלינו פתר אומדן דעתיה ואסיקו רבנן תא ל"ש לאוסופי ול"ש לגרועי מעישור נכסי וכן הילכת' א"ר פנות בין פגרו עד שלא נישאו בין נישאו עד שלא פגרו איבדו מזונותיהן ולא אבדו פרנסתן: דברי ר' ר' שמעון פן אלעזר אומר אף איבדו פרנסתן וא"ר נחמן הלכה כר' ואוקימנ' הא דמחאי הא דלא מחאי בין נישאו פנערוותן בין פגרו איבדו פרנסתן פדתנו תומה שהשיאה וכו' הא גדלה ויתרה ודוקא דלא מיתנא מיניהו אבל מיתנא מיניהו אע"ג דלא מחאי לא איבדה אא"כ פגרה ונישאת ואמר רב אדא בר אבהו פגרה ולא נישאת אינה צריכה למחות נישאת ולא פגרה אינה צריכה למחות פגרה ונישאת צריכה למחות ואוקימ' דמיתנא מיניהו ונערה דלא פגרה ולא אינסיבא אי נמי קטנה ואינסיבא אע"ג דלא מיתנא מיניהו לא צריכה למחוי וכן הילכתא וחוזי' לרבי' אבן מגש דפירש נישאת ולא פגרה אע"ג דלא איתנא מיניהו אינה צריכה למחות ואמר על רבי' אלפס אגב שישפא אמרה וצריכה למחות וליתיה לפרושא דיליה אלא פרבי' אלפס וכדפרשית ונישאת אנישאת קשיא ולא מיבגרה ודקא מקשינו הא גדולה ויתרה

בְּנִישׁוּת דְּוֹמְיָא דִּיתוּמָה שְׁהַשִּׁיאָתָה אִמָּה אוֹ אַחִיָּה קְאָמְרִי וּבְקִטְנָה שְׁנִישׁוּת פְּוֹלִי עֵלְמִי לָא פְּלִיגִי דְלִית בְּהַ פְּלוּגָתִי וְאַדְרַבְּהָ אִיפְּא לְמִימְר בְּגָרָה וְלֹא נִישׁוּת אַע"ג דְּלֹא מִיתְּוֹנָא מִינֵיהּ הוּוּ צְרִיכָה לְמַחֲוֹת אֱלָא בְּגָרוֹת וְנִישׁוּוֹאִין חַד דִּינָא אִית לֵהּ.

אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב פְּרָנְסָה אֵינָה פְּתַנְאִי פְּתוּבָה פְּתַנְגִּי הָאוּמַר אַל יִזוּנוּ בְּנוֹתֵי מְנַכְסֵי שׁוּמְעִין לֹא אֵל יִתְפְּרָנְסוּ אֵין שׁוּמְעִין לֹא וְהָכִי גְרָסִי בְּחֻדְשֵׁים וַיִּשְׁיָנִים וְכֵן פְּתַב ר"ח אַע"ג דְּתַנּוּ לֵהּ לֵהֲאִי מְתַנִּיתָא בְּהִפּוּדָה לֹא מִשְׁגָּחִינוּ בְּהוּ וְכֵן הוּוּ וּדְכָרִים בְּרוּרִים הֵן דְּמִזוּנֹוֹ אֵינּוּ בְּחִיּוּ וּפְרָנְסָה אִיתָא אִפִּי מְחִיּוּ מְתַחֲזִיב וְעוּד יְכוּלִין הָאֲחִין לְאַחַר מִיתַת הָאָב לְהַפְקִיעַ מְזוּן הַבְּנוֹת וְאֵינּוּ יְכוּלִין לְהַפְקִיעַ הַפְּרָנְסָה נְמַצָּא בֵּין בְּחִיּוּ הָאָב בֵּין לְאַחַר מִיתַת הָאָב פַּח הַפְּרָנְסָה גְדוּל מַפְחַת הַמְּזוּנֹוֹ וְהָכִי מְסַתְפַּר לָן דְּהָא בְּתַרִי טַעְמִי קְמַאי קַס"ד דְּפְרָנְסֵי חֲמִירָה מְמִזוּנוֹת דְּפְרָנְסָה טְרַפִּי מְמַשְׁעָבְדִי וְגַבִּיָּא מְמַטְלְטְלִי וְהָאִי טַעְמָא נְמִי חוּמְרָא הוּוּ דְּפְרָנְסָה וְהָכִי פִּירוּשָׁא אַל יִזוּן שׁוּמְעִין לֹא פְּתַנּוּ הָאָב אֵינּוּ חֲזִיב בְּמִזוּנוֹת בְּתוּ זִוּ מְדַרְשׁ דְּרַשׁ ר' אֱלִיעֶזֶר בְּן עֲזַרְיָה הַבְּנִים יִרְשׁוּ וְהַבְּנוֹת נִיזוּנַת מַה הַבְּנִים אֵינָם יוֹרְשִׁי אֱלָא לְאַחַר מִיתַת אַבִּיהֶם אִפִּי הַבְּנוֹת אֵינּוּ נִיזוּנוֹת אֱלָא לְאַחַר מִיתַת אַבִּיהֶן.

הִילְכִיכָּה בֵּת יוֹרְשִׁי הִיא לְגַבִּי מְזוּנוֹת פְּבָנִים בְּתַנְאִי ב"ד וְמַה בְּנִים אִם אָמַר עַל בְּן בֵּין הַבְּנִים יִירַשׁ כָּל נְכָסֵי דְבָרִיו קְיָיִמִין אִפִּי בְּנוֹת נְמִי אָמַר יִירְשׁוּ בְּנֵי כָּל נְכָסֵי וְלֹא הַבְּנוֹת דְּבָרִיו קְיָיִמִין אֲבָל פְּרָנְסָה חוּב הוּוּ שְׁחֲזִיב הָאָב בְּחִיּוּ מְחִיּוּבָא דְקָרָא דְכָתִיב וְאֵת בְּנוֹתֵיכֶם תָּנוּ לְאֲנָשִׁים וְתָנוּ הַמַּשִּׂיא אֵת בְּתוּ סְתָם לֹא יִפְחֹות לֵהּ מְחַמְשִׁי זִוּ וְלְאַחַר מִיתַת הָאָב חוּב הָאֲחִים הוּוּ כְּדָאֵמִי לְקַמֵּן וְאֵין אָדָם יְכוּלִי לְהַתְנוּת שְׁלֹא יִפְרַע אֵת חוּבוֹ וְנוֹתְנִין לֵהּ נ' זִוּ וְכֵן הִילְכְתָא אֲבָל ר"ח פְּתַב וְלִית הִילְכְתָּי פְּתַנְגִּי וּבִתְשׁוּבָה לֵר' אֶלְפִס אֵין כּוֹפִין הָאָב בְּפְרָנְסַת הַבַּת מִיָּהָ דְאָמַר אַל יִתְפְּרָנְסוּ שׁוּמְעִין לֹא תִלְהָ לִיָּה רַב לֵר' חֲזִיָּא בֵּינֵי חֲטִי יְרוּשְׁלַמִי בִּפ' הַנִּיזְקִין רַב הֵוָּה פְּתִיב לֵר' חֲזִיָּא בֵּינֵי שִׁיטְיָא עֲמָדוֹ וְשִׁיעָבְדוֹ מַהוּ וְקִי"ל בֵּין מְכָרוּ בֵּין מִישְׁכְּבוּ מוֹצִיאִין לְפְרָנְסָה וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִזוּנוֹת וְכֵן הִילְכְתָּא: מִי שְׁמַת וְהַנִּיחַ ב' בְּנוֹת וְנִטְלָה הָרַאשׁוֹנָה עִישׁוּר נִיכְסֵי וּמַת הַבֵּן א"ר יוֹחָנָן שְׁנֵינָה וְיִתְרָה א"ל ר' חֲנִינְיָא גְדוּלָּה מְזוּ אָמְרוּ מוֹצִיאִין לְפְרָנְסָה וְאֵת אֲמִרַת שְׁנֵינָה וְיִתְרָה יְרוּשְׁלַמִי ר' חֲנִינְיָא סְבַר מִימְר אִפִּי הַשְּׁנֵינָה נוֹטְלַת עִישׁוּר נְכָסִים וְהַשְּׁאָר חוֹלְקוֹת בְּשׁוּנָה וְכוּ' ר' זְעִירָא קוּמִי ר' דּוּסָא הִיָּד עָבְדִין עוֹבְדָא א"ל כֵּר' חֲנִינְיָא וְכֵן נִפְק עוֹבְדָא כֵּר' חֲנִינְיָא וּמְסַתְפַּר בֵּינּוּ דְלֹא אִיפְסַקָא הִילְכְתָּא סְמִכִינּוּ דִירוּשְׁלַמִי דְנִפְקִיק עוֹבְדָא כֵּר' חֲנִינְיָא וְלִיתָה לְדֵר' יוֹחָנָן דְתַלְמִיד הוּוּ לְגַבִּי ר' חֲנִינְיָא.

אֲבָל ר"ח וְרַבִּי אֶלְפִס פְּסָקִי כֵּר' יוֹחָנָן פְּדַכְתַּב בְּהִילְכוֹ אָמַר אֲמִימְר בֵּת יוֹרְשַׁת הָוִיָּא וְרַב אֲשִׁי אָמַר בְּעֵלַת חוּב הָוִיָּא וְאִי בְּעִי לְסְלוּקִי בְּזוּזִי מְצִי מְסַלְק לִיָּה וְאֲסִיקְנָי בְּעֵלַת חוּב דְאֲחִין הִיא: רַבִּינָא אֲגַבִּיָּה לְבִרְתֵּיהָ דְרַב אֲשִׁי מִמָּר בְּרִיָּה דְרַב אֲשִׁי בִּינוּנִית וְשְׁלֹא בְשָׁבוּעָה וּמִבְּרִיָּה דְרַב שִׁימִי בֵּר אֲשִׁי זִיבּוּרִית וּבְשָׁבוּעָה וְכֵן הִילְכְתָּא וְכַתְּב רַב הֲאִי אִם מַת הָאָב בְּלֹא נְכָסִים וּמַת אַבִּי הָאָב וְאֲח"כ נִפְלוּ לָהֶם נְכָסִים אֵין נוֹטְלַת עִישׁוּר נְכָסִים מִן הָאֲחִין וְרַאוּי הוּוּ וְהָאִי דְאָמַר מְטַלְטְלִי לֹא מִישְׁתַּעְבְּדִי לְכַתְּוָבָה אִפִּילוּ מִינֵיהּ דִּידֵיהּ כְּדִגְרָסִי בִּפ' ר' אֱלִיעֶזֶר אִפִּילוּ אֲתָה מוֹכֵר שְׁעַר רַאשְׁךָ וְכוּ'.

והא דתניא שנים שבאו ממדינת הים ואשה עמהם וכו' צריכין ב' גיטין לגבות כתובה מן התבילה ואוקמנא כר' מאיר דאמר מטלטלי מישתעבדי לכתובה ש"מ לרבנן לא מישתעבדי אפילו מיניה דידיה מה שאין פן בב"ח.

דאמרי' אפילו מגלימא דעל פתפיה ומההיא דגרסי' בערכין ההוא דבעא לאפקועי לכתוב' דאיתתיה ובניהו לניכסיה ונהדר גירשה לדביתהו אמר לה מטלטלי לכתוב' לא מישתעבדי שלחה רב יוסף וכו' וקאמר רב פלטוי ריש מתיבתא ה"מ דלא משעבד מטלטלי לכתובה אבל שיעב' מקרקעי ומטלטלי וקנו מיניה גבה מטלטלי.

ואנו דכתבינו האידנא דאית להון אחריות ודלית להון אחריות בין בכתובה בין בב"ח גבי מטלטלי מיניה דידיה ומיתמי בתקנתא דרבנן ומסתמא כי ליפא מקרקעי אבל איפא מקרקעי לא גביא מטלטלי אפילו בתקנת' דגאוני' תנאי כתובה ככתובה דמי ופרנס' נמי גביא מעמ' דבתי שהו מטלטלי ורבנ' האי איתשיל משמיה בהאי עינינא ושכר מזון האשה והבנות ממטלטלין כתקנתא דמתיבתא אבל פרנסת הבת קאמרי רבנן לתקוני בהא מילתא תקנתא ולא תקינו ומשום דקי"ל בפרנסתא שמין באב משנינו אילן מילי פאסמכת' ודרף בקשה מן הבנים דמי שיש לו מטלטלין הרבה ואין לו קרקע אי אפשר שלא לתת לבנות וכל הני שנין הכין קא רנפא מילתא.

ומסתברא דהא דפסק רבא לפרנסה ממקרקעי ולא ממטלטלי דוקא דכולהו ניכסי מטלטלי אבל איפא עישור נכסים מקרקע ואינו מטלטלי יתבינו מקרקעי ואי נמי דוק' דלא אמדיניה לאב אבל אמדיניה לאב לפרנסה שמין באב פשמואל וכי אמר שמואל ממטלטלי נמי קאמר כדאמר רב זן מחטי דעלה לימא פשמואל ס"ל וכו' כדמוכח התם ירושלמי ארמלתא דרב הונא גבי לה כרובה ממטלטלי ממנהג מקומה שמעון בר' נהוג בסוריא לגבות כתובה מנחשת וממצע ר' יונתן נהוג בערבא לגבות מבשם ומגמלים גרסי' בפ' שני דיני גזירות הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל אמרו חכמים תהא יושבת עד שתלבין את ראשה אדמון אומר יכולין לומר אם אני פסקתי לעצמי הייתי יושבת עד שתלבין את ראשי אבא פסק עלי מה אני יכולה לעשות או פנוס או פטור אמר רבן גמליאל רואה אני דברי אדמון וכן הילכתא: ירושלמי מתני' בפסקה האב במעמדן אבל לא פסק האב במעמדן אף רבנן מודו וכתב רבי' שרירא במורדת ובתר רבנן סבוראי פשראו חכמים שבנות ישראל הולכות ותולות עצמן בגוים ליטול להן גיטין מבעליהן באונס ויש שכותבין באונס ומסתפקי בגט מעוש' בדין או שלא בדין וקא נפיק מינה חורבא תקיני ביה מר רבא בר רב הונא נ"ע למורדת ולתובע' גירושין שפל נכסי צאן ברזל שהכניסה לו משלה שתטלם ומה שכותבין על עצמו אפילו תפשה מחזירין לבעל וכופין אותו וכותבין גט ויש לה מנה מאת' ומנהג מקומינו בידינו היום פשול מאות שנה.

והכא נמי כי אמרי' או פנוס או פטור אפי' פסקה היא לעצמה פניפי' ליה ויהיב ליה גט כדכתב רבינו אלפס גרסינו בפרק מציאת האשה המשליש מעות לחתנו וכו' כדכתב' באות ש"ן בשלישות: כתב בכה וכה איה אמר לנא פלו' בן פלו' הוו עלאי סהדי והבו לכל חד מינא למיהוי בידיה לזכו' וכה אמר לנא פלו' דנן פלונית ברת' שדיפית לפלו' בריה ויהב' ליה בהדה כה וכה מאני תשמיישי ושימוש ערסא כה וכה ודוקתא פלו'.

בסימנהא ובמצרנהא ופלו' בן פלו' אמר לנא בההיא שעמא יהיבנא לבריה פלוני דנסיב פלו' ברתיה דפל' פה נכה זוני פה נכה מאני. ועל הדין דעמא קדשה פלוני דגון לברתיה דפלוני דגון ובתר דקדוש בעי מינא סהדי למיכתב מאי דפסקו ביניהון דגוהוי בידא דכל חד וחד מינהון לזכו ולראיה: אות פה פקדון גרסינן בפ' שני דייני גזירות שלש ארצו' לנישואין יהודה ועבר הירדן והגליל וגרסינן בתוספתא בד"א בזמן שהוא בן יהודה ואירס אשה ביהוד' או בן גליל ואירס אשה בגליל אבל בן יהודה שאירס אשה בגליל כופין אותה לצאת.

ש"מ כופין האשה לצאת ואם לא רצתה מורדת היא ודוקא מעיר גדולה לעיר גדולה או מעיר קטנה לעיר קטנה או מכפר לכפר דאין כל פה ספנה. אבל מנה היפה לנה הרע לא: תנו התם ארבעה שומרים הן שומר חנם נשבע על הפל וכו' גרסינן בפ' כל הנשבעין שבועת השומרין דחייב רחמנא היכי משפחת לה.

ואוקמינא דאפקיד ליה בשטר ומסתמא מדפסקי רבנותא התם היילכתא כרב נחמן אמ' שמואל דאמר גבי שכיר ל"ש אלא ששכרו בעדים אבל שכרו שלא בעדים לא דאמר מיגו על כרחין דאפקיד ליה בשטר היילכתא היא ושבועת השומרין ליכא בשבוע' חמורה אלא בשטר והוא שניניא דקאמר רבי' אבן מגש דלא אמרי מיגו לאפטורי שבועה לא בריר לן דא"כ לא הנה שתיק גמר' מיני' והילכת' אפילו בשבועת השומרין אמרי' מיגו.

לאפטורי שבועה דאוריית' לשבועה דרבנן גרסי' בפ' המוכר הפקיד אצל חבירו בשטר וא"ל החזרתיו לך מהו וא"ל מיגו דאיבעי אמר נאנסו מהימן פי אמר החזרתיו לך מהימן ולא מצי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי והא דאמר בפ' כל הנשבעין מפלל דתרנייהו ס"ל המפקיד אצל חבירו בשטר צריך להחזיר לו בשטר.

ה"מ לענן שבוע' דאי איכא עדים לא מיחייב שבוע' אבל לאפטורי ממונא פי ליכא עדים גמי מיפטור דהא אמר מהימן ומאי מהימן בשהימן בשבועה דכי היכי דכי אמר נאנסו מישתבע שבועה חמורה פי אמר החזרתיו לך מישתבע שבועה כעין דאוריית' וכיון דכת' אחריות בשטר מסתמא דלא אמרי' באחריות פשיעה לחודה היא וקביל.

דהא בלא אחריות גמי חייב וקיימ"ל דמילתא דלא צריך לטפויי אתא והילכך כל חייובי בשמירה קביל אפילו אונסא דלשון אחריות כלל הא לל מילי דשמירה כדגרסי' בפ' המקביל ר' יהודה הנה דורש לשון הדיוט דתניא אדם מביא קרבן עשיר על אשתו על כל קרבן שהיא חייבת אפי' אכלה חלב ואפי' חיללה שבת אחריות דהלאה שלונתה כשהוא ארוסה קביל עילגיה אלא אפילו אחריות קרבן קביל עילגיה.

ה"נ הפל בכלל ולא אמרינן מיגו דיכיל למימר נאנסו היילכך אינו נאמן החזרתיו לך דאפילו בשבועה הא לא פתב אחריות נאמן בשבועה חמורה. ומסתבר' דבכל דוקתא דמהימן במיגו מיחייב ההיא שבועה דהנה מישתבע אי הנה כעין ההיא טענה אי הניא דאורייתא אי הניא אפי' לאפטורי משבועה חמורה לשבועה קלה אמרי מגו דומיא דלא שכרתיך מעולם ובעובדא דרבה בר שרשו בחזקת הבתים ודקי"ל גבי משפנת' דיכול לטעון עד כדי דמיה משום מיגו דשבועת הניסת היא והא דגרסינן במס' קידושין והשתא

דמקון רבנו שבועת היסת מישתבעי עדים דנהבינהו גיהליה פיון דהיהא שבועה משום מיגו דיכיל למימר אהדרינהו למלנה היא ונהיהא שבועת היסת היא נמי שבועת היסת היא אבל שבועה דלנה איכא למימר דשבועה פועין דאורייתא היא פחונני על פינקסו וצ"ע וכן כתב רבינו אפרים דמאן דאית ליה משפון לא דמי לכל הנשבעין ונוטלין דהאי דרמו רבנו שבועה עליהן מקצת' משום דמורו היתיר' ומקצתן משום דבעו אפוקי ממונא אבל האי לא מורי ולא בעי אפוקי ממונא ורדין הוא דלא מישתבע פלל.

וכיון דמקון שבועת היסת מישתבע שבועת היסת ומילי דסמכא גינהו למיעבד עובדא דליכא לחייובי שבועה דאורייתא אלא בראיה ובשטר חוב נאריה בע"ה והילכתא לא מיבעיא המפקיד אצל חברו שלא בעדים דמצי למימר לא היו דברים מעולם אלא אפילו בעדים נמי מיגו דיכול למימר החזרתיו לה פי אמר נתתם לי במתנה ובמכר ובמשכונא אחר פן מהימן בשבועה דרבנו ודוקא היכא דלא ראה אבל ראה אינו נאמן.

וכן פר"ח והיכא דכפר בפקדון ותפוס המפקיד מיניה בלא סהדי מישתבע דלית ליה מידי ממונא דיניה פדין מלנה איכא מ"ד אם הנפק דטעין אין לה פקדון אצלי אין נשבע שמא רצה לומר שנאנס ואיכא מ"ד אטענת הנה לה אצלי ונאנס אינו נשבע אבל בטענת אין לה אצלי כלום יכול לישבע שאם היתה טענתו נאנס הנה טוען ואמר נאנס וכתב גאון מי שיש לו ממון אצל חברו ויש לו תחת ידו מחברו מלנה או פקדון דמאן דעביד איניש דינא לנפשיה והכין חזינא דאית ליה למיתפסיה על מאי דאית ליה ואתי לב"ד אמר להו למילתא אית ליה לונתאי פקדון ואית לי עליה פה וכה ותפשתייה על מאי דאית לי ואי יתיב לי יהיבנ' ליה פקדון דיליה בעיניה ודינא הוא מגו דיכיל למימר לית לה לונתי פקדון אי נמי אהדרתייה גיהלה יכל לטעון עד פדי דמיו ושקיל פההוא דחבל סכינא דאשפתא וכל היכא דמצי למימר אין לה בנדי או דילי הוא פולי עלמא מודו דתפיס ומישתבע ובתוספתא גרסינן מנה לי בנדך והלה אומר אין לה בנדי או שהיה לה בנדי והחזרתיו לה או שיש לה בנדי במנה פסות במנה פירות פטור וכו' בחובי ואנן פתבינן במחת דלא אמרינן בפקדון מיגו אלא היכא דליכא עדים ולא ראה פדכתבי' במחאה ולפי ששטר פקדון אינו מועיל ובשבוע' נאמן מה שאין פן בשטר לא פתבנו בו טופס.

תנן בפ' המפקיד אצל חברו בהמה או פלים ונגנבו או אבדו שילם ולא רצה לישבע שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל למי משלם למי שפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבע וחמש' למי משלם לבעל הפקדון: וירושלמי וישלם למי שהפקיד אצלו: ר' גיסי אומר בשם ר' יונה חיים שנים ישלם למקו' שהקרו מהלה הפפל מהלה שילם ולא רצה לישבע אמר ר' חניא בר אבא אמר ר' יוחנן לא שילם ממש.

אלא פיון שאמר הריני משלם אעפ"י שלא שילם ואמר רב פפא שומר חנם פיון שאמר פשעתי מקני ליה כפילה ושומר שכר פיון שאמר נגנבו מקני ליה כפילו אבל שואל עד שישלם כרב זביד מאי טעמא הואיל וכל הנאה שלו בדיבורא לא מקני ליה כפילא ואע"ג דהשתא לאו דיני קנסות נפקא מינה דאי תפש לא מפקינן מיניה פשיטא אמר איני משלם וחזר ואמר הריני משלם פיון דאמר הריני משלם מקני אלא אמ' הריני משל' ואיני

נשבע וחרזר וא"ל כפילי אינו מהו מי אמר מיהדר קא הדר ביה וכו' ש"מ דבעל דין שאמר איני נשבע בב"ד יכול לחזור פר"ש ודוקא בב"ד.

אבל קיבל בב"ד ויצא חוץ לב"ד אינו יכול לחזור בו והא דאמרין בו והא דאמרין בריש גמרא דשבועת הדיינין פוטרין אותו מיד משמ' אם רצה לחזור יכול לחזור והא דגרסינן ביש נוטלין עבדי גנבת והוא אומר לא גנבתי וכו' עד רצונה הישבע וטול נשבע אינו יכול לחזור בו מפני שפבר נשבע הוא.

ועוד דהיא שבועה לא רמיא עליה דאין נשבעין על העבדי ודומי' דדור לי בתי ראשי הוא ופולגתא דרבי מאיר ורבנן: אמר הריני משלם ומת ואמרו בני' אין אנו משלמין מה שאלמו בני' שלם לבני' שילמו בני' שלם לבנים שלם מחצה שאל שתי פרות ושילם אחת מהן שאל מן האשה ושילם לבעלה אשה ששאלה ושילם לבעלה מהו.

ועלה בתיקו וכתב רבינו אלפס ממון המוטל בספק חולקין וה"מ בארץ ישראל אבל בבבל קנסא הוא ואי קדים חד מינייהו ותפש לא מפקינן מיניה בין בבבל בין בארץ ישראל גרסינן בפרק הגזול תבעוהו בעלים לשומר ונשבע ושילם ואח"כ נמצא הגנב קרן לשומר כפל למי שהפקידו אצלו פרבא וגרסי' התם אמר רב שישת הכופר בפקדון נעשה עליו גזלו וחיוב באונסין ואוקימנא דאתו סהדי ואמרי בעידנא דכפר איתיה לפקדון בביתיה הא לאו הכי לא מיחייב באונסין עד דמשתבע דלא אפקיד גביה מידי ואמר ר' חייא בר אבא הטוען טענת גנב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת ויודה במקצת מאי טעמא אמר קרא פי הוא זה ופליג אדרבי חייא בר' יוסי דאמר עירוב פרושיות כתוב כאן וכי כתב פי הוא זה אמלנה הוא דכתב וקי"ל כר' חייא בר יוסף ופרש"י ור' אלפס לגבי מלנה הוא דאינו מעיז אבל גבי פקדון מעיז ואפי' כפר בכוליה רמא רחמנ' שבועה עליה היקף ליתה להא דרמי בר חמא דאמר ד' שומרין צריכין כפירה במקצת ורבינו יעקב פירש פירוש אחר בישור וקשיא לן כיון דגבי פקדון מעיז וכופר בכל חייב אלא הא דתנן עשר גפנים טענות מסרתי לה וכו' והנה אומר אינו אלא וכו' והא דתנן בית מלא מסרתי לה וכו' והוא רעיא דהווי מסרין ליה כל יומא בסהדי וחד יומא מסרו ליה בלא סהדי וכו' ואם איתא לר' חייא מישתבע הא פולהו פקדון ניהו ואפי' ליכא הודאה מישתבע ומסתבר' דלית ביה טענת השומרין דינו כמלנה וכי קאמר אמלנה הוא דכתב דלית ביה טענה אחרית' אלא כפירה והודאה ומינייהו ילפינן כל הדומין לה כגון פקדון וכל השומרין היקף ד' שומרין לא בעו ג' פרות אלא בחדא מיחייב ובתרי גמי היכא דכפר בכולן פטור כפר בא' והודה בא' חייב דילפינן ממלנה וכי קאמר רמי בר חמא ד' שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת על טענת השומרין קאמר כגון גניבה ואביד' ושבורה ושבוייה ומתה דבעינן כפירה והודאה לבד מטענת השומרין פי היכי דבעינן במלנה לדברי הפל ובספרי הישני' לא גרסי' אבל בפקדון מעיז וקרובי' דברינו לדברי רבינו יעקב זצ"ל ואיכא למימר נמי דר' חייא ורמי בר חמא דאמר אינו חייב עד שיכפור במקצת ויודה במקצ' על התשלומין קאמרי שאם נשבע בלא כפירה והודא' אינו חייב תשלומי כפל דכתב פי הוא זה שנים ישלם אבל שבועה במודה במקצת לעולם חייב כמלנה: וירושלמי אמר רבי יוחנן הטוען טענת גנב אינו חייב עד שיוד' במקצת וכל חברוי

פליגין עלוי מ"ט דרבי יוחנן אשר יאמר כי הוא זה מה מקימין סברוי כי הוא זה בטוענו
ממון.

ובהא ישלם שנים.

עירוב פרשיות פתיב פאן. ההוא דאפקיד פפי גבי סבריה אמר ליה הב לי פפי.

אמר לא ידענא היכא אותבינהו אתא לקמיה דר' נחמן אמר ליה כל לא ידענא פשיעות'
היא זיל שלים ואגביה רב נחמן לאפדניה מיניה לסוף אישתכח פפי וקיי"ל פאממר
דאמר שומא הדרא לעולם ואע"ג דליתה בטעות והכא פיון דאטרסיה לבי דינא לא שלים
ולא רצה לישבע הוא אמר רב הונא משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו חיישינן שמא
עיניו נתן בה והיכא דאמר שומר סלע הנה שנה והלה אמר שנים משביעין אותו כמודה
מקצת ופטור ואי איכא עדים שאבד משביעין אותו שבועת היסט ומיפטור.

ואי אמר שומר לא ידענא כמה הניא שניא ובעל הפקדון אמר אנא ידענא. אמר רבי אבן
מגש פיון דקא מודה נתבע דחייב.

ולא ידע כמה הנה ליה מיחייב שבועה שאינו יכול להשבע ומשלם כדאמרי מנה לי בידי
והלה אמר אין לה בידי אלא חמשים והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם
והילכך כל מה שתובע ששנה משלם ואם רצה הנתבע להחרים על מי שנוטל ממנו ממון
שלא כדין הרשות ביזו ומסתב' דהאי דינא כדינא דשק צרור הוא דלקמן ולא שייך ביה
מחוייב שבועה שאינו יכול לישבע כדאייתא לקמן ונשבע ונוטל וכל היכא דהאי ידע והאי
לא ידע מישתבע ושקיל והיכא דמפקיד ונפקד לא ידעי כמה שניא המוציא מחבירו עליו
הראיה ואי נמי ליכא סהדי דאבד ומפקיד לא ידע ונפקד חשוד על השבועה הנה ליה
כדינא דשניהם חשודי על השבועה ופלוגתא דרב ושמואל ור' אלעזר ואיפסיק לקמן
מתוך שאינו יכול לישבע משלם השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ומתה פדרפה
אמר ר' יוסי פיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו אלא תחזור פרה לבעלים
הראשונים אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי אמר רבא הילכתא שומר שומר
לשומר חייב לא מיבעיא שומר שוכר שומר חנם ונשבר או מת אע"פ ששומר
שוכר פטור הכא חייב דגרוע גרועה לשמירתו אלא אפי' שומר חנם שומר לשומר שוכר
ונגנבה או אבדה דשומר חנם פטור בשבועה והכא חייב דאמר ליה את מהימנת לי
בשבועה האף לא מהימן לי בשבועה והילכך מתניתין דהשוכר לא איצטריך לאוקומה
בשנתנו לו הבעלים רשות להשאל אי שומר קמא מצי משתבע אנטירותא דבתרא כגון
דחזא איהו לאונסא אי נמי איכא סהדי דנטרא שומר בתרא פאורחא ונאנסה לא מיחייב
שומר קמא לשלומי מידי.

דהא ליכא שבועה דלימא ליה את מהימנת לי בשבועה האף לא מהימן לי בשבועה
והילכך הא לאו הכי מיחייב דכי מיחייבין ליה משום אין רצוני שיהא פקדוני ביז אחר
אלא היכא דלא מצי מישתבע דליכא למתני' בשנתנו לו רשות וכו' וכתב רבינו אלפס
ואע"פ דאמר אין רצוני שיהא פקדוני ביז אחר כדאמרינן בהשולח ואמרינן עלה פאן
שנה ר' אין השואל רשאי להשאל ואין השוכר רשאי להשכיר ה"מ לכתחלה אבל דיעבד
אע"ג דאינו רשאי אי איכא עדים דלא פשע בה לא מחייבין ליה דהא גבי השוכר פרה

מתבירו והשאילה לאחר ומתה פדרפה פיון דליפא פשיעוּתא דהא פדרפה מתה לא מיחייב השוכר לשלומי מדיליה ואע"ג דהשאילה לאחר וש"מ דלא סבירא לן כר"מ דאמר פל המעביר ע"ד של בעל הבית נקרא וכ"כ רב אחא משבחה ובעל מתנות ומיהו סבירא דרבנותא.

אם עבר והפקיד או השאיל לאחר יכול לחזור בו משום טעמא דאין רצוני שיהא ביד אחר אלא דהוחזק פפרן פדגרסינו בפ"ק דגיטין. והיכא דשומר קמא לא מצי לאישתבועי אנטירותא דבתרא.

א"נ ליפא סהדי דנטרא פי אורחא נאמר ליה שומר ברשותא דידך יהיבתיך לשומר בתרא ואית ליה סהדי בהכי אי נמי שהוחזק פפרן דלא מצי למימר אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר פדגרסי בהשוכר אי נמי איהו גופיה מסר ליה לשומר בתרא מעיקרא לנטירותא מישתבע שומר ומיפטר דהא לא מצי למימר ליה האף לא מהימן לי בשבועה פהנהו גינאי דכל יומא הוו מפקדי מרייהו גבי דהיא סבתא יומא חד אפקידו גבי חד מינייהו שמע קל הילולא ואפקדיה גבי סבתא ואיגניב ופטריה רב משום דאינהו גופיהו גבי הדיא סבתא הוו מפקדי והוא הדין אי אפקדיה לבקרא דליה פדאמרין לקמן בהדיא בקרא דלא הוו כפי נאי אפקדיה לבניו ולבני ביתו גדולים פטור ולא מצי למימר ליה את מהימנת לי בשבועה וכו' מאי טעמא אמר רבא פל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד ואמו פיוצא בהן ירושלמי בפ' המפקיד מעות אם שמר פדרף השומרין פטור ואישתמע מיניה בר נש דיהב לחבריה פילוסורין בשוקא ומסרן לבנו ובתו הקטנים ונגבבו או אבדו פטור מלשלם שאנו אומרים לא עלתה על דעתו לטעון פילוסורין בשוקא אימתי שומר חנם חייב שבועה בזמן ששמר פדרף השומרין נעל פראוי קשר פראוי נתן באפונדתו צררן בסדינו והפשילן לפניו נתנה בשידה תיקה ומגדל נגבבו או אבדו חייב בשבועה ופטור מלשלם אם יש עדים אף משבועה פטור נעל שלא פראוי קשר שלא פראוי נתנה באפונדתו צררן במקושרין והפשילן לאחוריו נתנו בראש גגו ונגבבו חייב לשלם נתנו למקום שראוי ליתן את שלו.

אם ראוי לשמירה פטור ואם לאו חייב ש"מ דברים שאין דרכן להצניע שמירתן בשיד' תיקה וש"מ דאזלינו בתר דעתא דאינשי איתמר פשע בה ויצאת לאגם ומתה פדרפה אמר אבבי משמיה דרבא חייב רבא משמיה דרבא אמר פטור.

ומודה רבא דאי גנבה גנב מאגם ומתה פדרפה חייב. דאי נמי שבקה מלאף המנות בי גנב הנה קנימא וקי"ל פרבא.

ואע"ג דקי"ל לתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב הכא פטור.

מאי טעמא מלאף המנות קטלה מה לי הכא מה לי התם פדפרישית טעמ' והא דאמר בפ' השוכר את הפועלים איתבייה אבבי לרבא רועה שהיה רועה עדרו והניח עדרו ובא לעיר ובא זאב וטרף ובא ארי ודרס אין אומרי' אילו היה שם היה מציל ומוקים לה רבא דעל בעידנא דלא עיילי אינשי ופרכינו תחילתו בפשיעה וסופו באונס הוא וחייב ואייתי לה רבינו אלפס ומדמי לה להא דפשע בה ויצאה לאגם דהא איתגיס מחמת פשיעוּתא הוא ואפ"ה חייב וקאמר ההיא מימרא דאבבי ורבא הוא ולא עדיף מההיא מימרא דאית להו

הָכָא וּכְבָר דְחִיָּא רַבָּא פְּדֵאִיתָא בְּהִלְכוֹת וּמִסְתַּבְרָא דְלָא דְמֵיָא אֲוֹנָסָא דְמִלְאַף הַמְּנוֹת
לְאֲוֹנָסָא אַחֲרִינָא דְלִגְבֵי מִלְאַף הַמְּנוֹת לִיפָא נְטִירוּתָא כְּלָל וְאִיפָא לְמִימֵר מַה לִּי הָכָא מַה
לִּי הָתָם אָבֵל גְּבִי רוּעָה פִּינּוֹן לְתַחֲלִיתוֹ בְּפִשְׁעָה הוּא מִיגוֹ דְהוּי פּוֹשַׁע לְנְטִירוּתָא הוּי פּוֹשַׁע
נְמִי לְהָא דְהוּא לִיָּה לְנְטוּרָה מֵהֵיָא אֲוֹנָסָא דְהָא מְצִי לְנְטוּרָה לְקִדּוּם בְּרוּעִים וּמְקִלוֹת
וְהִילְכֵף פִּינּוֹן דְקִי"ל תְּחִילְתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוֹ בְּאֲוֹנָסָא חֲזִיב הָכָא נְמִי חֲזִיב וְהִכָּא דְעֵל בְּעֵידָנָא
דְלָא עֵינְלִי אִינְשֵׁי אִפִּי' אִין יָכוֹל לְהַצִּיל חֲזִיב וּמַת יָא דְעָאֵל בְּעֵידָנָא דְעֵינְלִי אִינְשֵׁי וְאִם
יָכוֹל לְהַצִּיל חֲזִיב וְאִם לָאו פְטוּר וְקִי"ל פְּרַב חֲסֵדָא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא דְלָא סְבִירָא לְהוּ
לְהָא דְרַבָּא דְאִמֵּר לְהַכִּי יְהִיבָנָא לִיָּה אֲגָרָא לְנְטוּרָא נְטִירוּתָא' מְעֵלָי' וְהִילְכֵף עָאֵל בְּעֵידָנָא
דְעֵינְלִי אִינְשֵׁי וְגִאנִי פּוֹרְתָא' בְּעֵידָנָא דְגִאנִי אִינְשֵׁי חֲזִיב אֵלָא אִי קִשְׁיָא הָא קִשְׁיָא הָא דְכַבָּא
קָמָא דְאִמְרִי' בְּפִרְקָא שׁוּר שְׁנַגְחָא אֵת הַפְּרָה דְלָא אֲמַרִינּוּן מִיגוֹ דְהוּי פּוֹשַׁע לְעֵנְוִן גְּמֵלִים הוּי
פּוֹשַׁע נְמִי לְעֵנְוִן הַתְּלַעָה וְלָא אֲמַרִי' מִיגוֹ דְהוּי פּוֹשַׁע לְגַבֵּי חֲרִשׁ הוּי פּוֹשַׁע לְגַבֵּי פִקְחָא
דְמִשְׁמַע דְתַחֲלִיתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוֹ בְּאֲוֹנָסָא פְטוּר וּמְפָרְשֵׁי רַבּוֹנוּתָא דְלָא דְמוֹ דְהָתָם בְּהִנְהוּ
זוּזֵי דְפִשְׁעָה לְעֵנְוִן נוּרָא אִינְהוּ גּוֹפִינְהוּ אִיגְנוּב אָבֵל הָכָא בְּחֲרִשׁ פִּשְׁעָה וּבְחֲרִשׁ לָא הִיָּה הַנְּזִק
וּבְפִקְחָא לָא פִשְׁעָה וְלָא מִיָּדִי וְלָא אִינְתַּבְרָר שְׁפִיר וּמִסְתַּבְרָא דְלָא אֲמַרִינּוּן תְּחִילְתוֹ בְּפִשְׁעָה
וְסוּפּוֹ בְּאֲוֹנָסָא חֲזִיב אֵלָא בְּאֲוֹנָסָא דְשְׁכִיחָא פְּגוֹן נְטִירוּתָא דְגְּבִי אָבֵל אֲוֹנָסָא דְלָא שְׁכִיחָא
פְּגוֹן הַתְּלַעָה וּכְגוֹן פִּקְחָא בְּיוֹם לָא וְאִפִּי' לְמֵאֵן דְאִמֵּר תְּחִילְתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוֹ חֲזִיב בְּאֲוֹנָסָא
דְלָא שְׁכִיחָא פְטוּר דְלָא הִנְהָ לִיָּה לְאִסוּקִי אֲדַעְתִּיָּה אֲוֹנָסָא דְלָא שְׁכִיחָא וּכְדִאֲמַרִינּוּן בְּכַבָּא
קָמָא בְּגִמְרָא דְהַפְּלֵב וְגַדִּי הַנִּיחָא לְמֵאֵן דְאִמֵּר תְּחִילְתוֹ בְּפִשְׁעָה וְסוּפּוֹ בְּאֲוֹנָסָא פְטוּר אֵלָא
לְמִ"ד חֲזִיב מֵאִי אִיפָא לְמִימֵ' פְּגוֹן דְמַקְרָבִי כְּלִים לְגַבֵּי כּוֹתֵל דְכִי נְפִלִי לְכַרְאִי נְפִלִי וְלִיפָא
לְאִסוּקִי אֲדַעְתִּיָּה לְהֵאִי אֲוֹנָסָא' אִמֵּר לְשָׁנִים גְּזֻלְתִּי אֲחַד מִכֶּם מְנָה וְאִינִי יוֹדַע אִיזָה מִכֶּם
אֲחַד מִכֶּם הַפְּקִיד אֲצִלִי מְנָה וְאִינִי יוֹדַע אִיזָה הוּא נּוֹתֵן לְזָה מְנָה וְלְזָה מְנָה שְׁהַרִי הוּד' מִפִּי
עֲצָמוֹ וְרַמִּינּוּן עָלָה מֵהֵיָא דְקַתְנֵי סִיפָא שָׁנִים שְׁהַפְּקִידוֹ אֲצִל אֲחַד זָה מְנָה וְזָה מֵאֲתִים זָה
אוֹמֵר מֵאֲתִים שְׁלִי וְזָה אוֹמֵר מֵאֲתִים שְׁלִי נּוֹתֵן לְזָה מְנָה וְלְזָה מְנָה וְהַשְּׂאֵר יְהֵא מְוַנַּח עַד
שְׁיָבוּן אֵלֵיהּ.

אַלְמָא מְסַפִּיקָא לָא מְפָקִינּוּן מְמוּנָא וּפְרִיק רַבָּא רִישָׁא נַעֲשָׂה כְּמוֹ שְׁהַפְּקִיד בְּשִׁתֵּי פְרִיכוֹת.

דְהוּ' לִיָּה. לְמִיזְדֵּק שְׁמָא דְגַבְרָא דְאִפְקֵד גְּבִיָּה וּמִשׁוּם פְּשִׁיעוּתָא' דִּילָהּ מְפָסֵד מְנָה וּמְדַאקְשִׁינּוּ
לְרַבָּא מְשָׁנִים שְׁהַפְּקִידוֹ בְּהַמָּה אֲצִל רוּעָה שְׁמַנִּיָּם בְּהַמָּה בִּינִיָּהוּן וּמִסְתַּלֵּק וּל' לִיָּה מִתְנִי'
בְּבָא לְצִאת יְדֵי שְׁמִים ש"מ אִפִּי' (בְּלָא בָּא) בְּחַד זִקְמָנָא דְאִמֵּר לְהוֹן אַתּוֹן גּוֹפִינְכוֹן לָא
קְפִדִיתוֹ אֲנָא קְפִידָנָא הִילְכֵף נְפִקְדָא לָא פִשְׁעָה אִינְהוּ הוּא דְפִשְׁעֵי וְאִפִּילוֹ לְצִאת יְדֵי שְׁמִים
לָא מִיחֲזִיבֵי פִינּוֹן דְלָא עָבְדִי אִיסוּרָא בְּהוֹצָאת מְמוֹן מִיָּדוֹ סְגִיָּא וְהוּא לִיָּה כְּאִינִי יוֹדַע אִם
הַפְּקִדְתָּ אֲצִלוֹ וְאִם לָאו דְפְטוּר אֲפִילוֹ לְצִאת יְדֵי שְׁמִים וְכֵן הִלְכָה וְלִקְחָא מִחֲמִשָּׁה בְּנֵי אָדָם
וְאִינוּ יוֹדַע מֵאִיזָה מְהֵן לְקַח קִשְׁיָא לֵן לְדְמוּיָהּ לְשָׁנִים שְׁהַפְּקִידוֹ אֲצִל רוּעָה דְאוּקִימָנָא' פְּגוֹן
שְׁהַנִּיחַ בְּעֵדְרוֹ שֶׁל רוּעָה שְׁלָא מְדַעְתּוֹ הָא לָא"ה מְשַׁלֵּם לְכָל אֲחַד וְאֲחַד דְהוּא לִיָּה לְמִיזְדֵּק
ה"נ מְשַׁלֵּם לְכָל אֲחַד וְאֲחַד דְהָא שְׁתֵּי פְרִיכוֹת נִינְהוּ.

וּמִסְתַּבְרָא דְלָא אֲמַרִינּוּן הוּא לִיָּה לְמִיזְדֵּק אֵלָא בְּפִקְדוֹן שְׁצָרִיף לְהַתְרַחֵק מִמְּנוֹ אָבֵל בְּזַבְינֵי
מֵאֵן דְזַבִּינֵי אִית לִיָּה לְמִיזְדֵּק עַל זְבִינְיָה וּלְמִימֵר לִיָּה דִינִי הוּא וְהַב לִי דְמִי. אִי נְמִי זְבוּנֵי

פינו דבִּהְיוּא שְׁעָתָא אֵית לֵיהּ לְלוֹקֵחַ לְאַיְפוּרְעֵי לִית לֵיהּ לְמִידָק אַבְל פְּקִדוֹן דְּלֵא מְהֵדָר לֵיהּ אֱלֵא לְבַתֵּר שְׁעָתָא חַד יוֹמָא וּתְרִין אֵית לֵיהּ לְמִידָק וְאֵית דְּמִפְרָשׁ דְּלֵא קִינְיָא שְׁיִנוּיָא דְרַבָּא אֱלֵא שְׁיִנוּיָא דְשְׁמַעְתָּא בְּבֵא לְצֵאת יְדֵי שְׁמִים הוּא.

וְהָא דְרַבָּא לִיתֵהּ הַמְפָקִיד פִּירוֹת אֶצְל חֲבִירוֹ אֶפְילוֹ הֵן אוּבְדִין לֵא יַגַּע בְּהֵן רִשְׁבִּי"ג אוֹמֵר מוֹכְרֵן בְּב"ד אִמֵּר רַבָּה בַר בַּר חֲנָה מְחַלְלוֹקֵת בְּכַדֵי חֲסְרוֹנֵן אַבְל יוֹתֵר מִכְּפֵי חֲסְרוֹנֵן מוֹכְרֵן בְּב"ד דְּבַרֵי הַפֵּל.

יְרוּשְׁלָמִי בְּפָרְק הַמְפָקִיד רַבִּי אַבְהוֹ בַר יַעֲקֹב בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הֵלְכָה פְּרִשְׁבִּי"ג פְּהֵדָא יוֹחָנָן חֲקוּקָא אֶפְקִיד גַּבֵּי ר' חֵינָא רַבָּה חַד דִּיִּסְקָא מְלֵא חֲמִץ אֲתָא שְׁאֵיל לַר' אִמֵּר לֵיהּ יִמְכֹּר עַל פִּי ב"ד בְּשַׁעַת הַבִּיעוּר וּבִיבְמוֹת יְרוּשְׁלָמִי ר' אַבָּא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן הֵלְכָה פְּרִשְׁבִּי"ג וּמָה וְהָא בְּדָמִים רַב יְהוּדָה אִמֵּר חֲלֹקֵת רַבִּי טְרַפּוֹן וְרַבִּי עֲקִיבָא.

תְּנִי ב"ד לֵא יִקְחוּ ר' עֲקִיבָא אִמֵּר ר' חֵינָא בַר שְׁפִתִי מְקַשֵּׁי הֵכָא אִיתְמַר מִיָּאָנָה אוֹ שְׁחַלְצָה בְּפִנּוּי יִשְׁאָנָא מְפִנֵי שְׁהוּא בֵּית דִּין. וְאִיתְמַר הֵכִין תַּמָּן הַמְקַח דְּרַכּוֹ לְהַשְׁתַּלֵּשׁ הֵכָא אֵין שְׁנִים מְצֻנְיִין לְחֲטוֹא מְפִנֵי אֲחֵד וּפְסָקִי רַבּוּנוּתָא כַר' נַחְמָן דְּאִמֵּר הֵלְכָה פְּדַבְרֵי חֲכָמִי דְּלֵא חֵינְשֵׁי לְהַפְסֵד מוּעֵט וְהִילְכָה הָא דְתַנְיָא הַמְפָקִיד אֶצְל חֲבִירוֹ פִּירוֹ וְהִרְקִיבוּ יֵין וְהַחְמִיץ שְׁמֵן וְהִבְאִישׁ דְּבִשׁ וְהַדְבִישׁ הָרִי זֶה לֵא יַגַּע בְּהֵן וּחְכָמִים אוֹמֵר עוֹשֶׂה לְהֵן תַּקְנֵי וּמוֹכְרֵן טַעֲמִיָּהוּ דְּרַבּוּן קָא סְבָרִי לְהַפְסֵד מוּעֵט דְּתַנְיָא חֲשֵׁשׁוּ וְלִית הִילְכָתָא פְּנוּתִיהּ דְּהָא דִּינְיָקִי פְּחֲכָמִים דְּמַתְנִי דְּלֵא חֵינְשֵׁי לְכַדֵי חֲסְרוֹנֵן וְכָל שְׁפֵן לְקַנְיָנִים אֱלֵא כַר' מֵאִיר דְּקָם לֵיהּ פְּחֲכָמִי דְּמַתְנִי דְּתַנְיָא פִּירוֹת וְהִרְקִיבוּ בְּכַדֵי חֲסְרוֹנֵן וְשְׁמֵן וְהִבְאִישׁ לֵא יַגַּע בְּהֵן דְּלֵא חֵינְשֵׁינֵן לְקַנְיָנִי בְּשְׁמֵן וּדְבִשׁ וְלֵא בְּכַדֵי חֲסְרוֹנֵן בְּפִירוֹ שְׁהַרְקִיב' וְהֵכִין פְּסָקִי רַבּוּנוּתָא קַמְאֵי וְהֵכִי מְשַׁמַּע פְּדָאֵר רַב נַחְמָן בְּפִסְק פְּחֲכָמִי דְּמַתְנִי וּר"ח וְרַבִּינוּ אֶלְפֵס פְּסָקוּ פְּרַבְּנֵן דְּבַרִּיתָא בִּינֵן וְהַחְמִיץ דְּבִשׁ וְהַדְבִישׁ שְׁמֵן וְהִבְאִישׁ דְּחֵינְשֵׁינֵן נְמִי לְהַפְסֵד מוּעֵט וּכְרַבְּנֵן דְּמַתְנִי בְּפִירוֹת בְּכַדֵי חֲסְרוֹנֵן דְּהֵתֵם לְרַב פְּהֵנָא אֶפִי הַפְּסֵד מוּעֵט לִיכָא.

וּלְרַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אַע"ג דְּאִיכָא הַפְּסֵד מוּעֵט חֵינְשֵׁינֵן שְׁמָא עֲשָׂאן תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂר עַל מְקוֹם אַחַר וְהָא דְקָא מִיבְעֵינָא לָן אַמְאֵי קָא מִיפְלְגִי בִּינֵן וְהַחְמִיץ הוּא דְקָא מִיבְעֵינָא לָן אַבְל בְּפִירוֹת וְהִרְקִיבוּ פְּלוּגְתֵי כְּטַעֲמָא דְּמַתְנִי וּמִסְתַּמָּא כְּשִׁמוּאֵל דְּאִמֵּר הֵלְכָה פְּרִשְׁבִּי"ג בְּפִסְקָא דִּירוּשְׁלָמִי כְּעוֹבְדָא דִּיוֹחָנָן חֲקוּקָא וְכַחְכָּמִי דְּבַרִּיתָא דְּחֵינְשֵׁי נְמִי לְהַפְסֵד מוּעֵט בְּקַנְיָנֵין וְהוּא הֵדִין לְפִירוֹת וְהִרְקִיבוּ בְּכַדֵי חֲסְרוֹנֵן דְּמוֹכְר' בְּב"ד וּבַעַל מַתִּיבוֹת הֵכִין פְּסָק וְכֹן עֵיקָר: גְּרָסִי בְּפִסְחִים מַעֲשָׂה בְּאֵדָם אֲחֵד שְׁהַפְקִיד דִּיִּסְקָא מְלִיָּאָה חֲמִץ וְכו' עַד חֲמִשָּׁה אִמֵּר לֵיהּ צָא וּמוֹכְרוּ בְּשׁוּק יְרוּשָׁלַיִם חַד בַּר נִשׁ אֶפְקִיד בֵּיהּ רַבִּי חֵינָא בַר אַבָּא חַד גְּרַב דְּכוּתָחָא בְּבִלִיתָא שְׂאֵל לְרַבִּי אֶמִי אִמֵּר יִמְכֹּר עַל פִּי ב"ד בְּשַׁעַת הַבִּיעוּר וּבְסוּף גַּמֵּר דְּגַט פְּשׁוּט אֲמַרִּינֵן הֵלְכָה פְּרִשְׁבִּי"ג חוּץ מְעַרְב וְצִידוֹן וְרֵאִיָּה אַחַרְוֹנָה אֲמַרִּין וּבְלַבַּד מְשַׁנְתָּנוּ ר' אֶמִי קָרַחַת בְּשֵׁם רַב וְלָמָּה אֲמַרִּינֵן הֵלְכָה פְּרִשְׁבִּי"ג שְׁהַלְכוֹת קַצְוּבוֹת הֵיָה אוֹמֵר מְפִי בֵּית דִּינֵן הַמְפָקִיד פִּירוֹת יוֹצִיא לוֹ חֲסְרוֹנוֹ לְאוּרְזוֹ וּלְחִיטִין תַּשְׁעַת חֲצָאֵי קַבִּין וְכו' תַּנָּא וְכֹן לְכָל פּוֹר וְכוּר וְכֹן לְכָל שְׁנָה וְשְׁנָה יְרוּשְׁלָמִי אֵילִין עַכְבְּרִיא רִשְׁעֵי כַד אֵינוֹן חֲמוֹן פִּירָא סְגִי קַרְיִין חֲבַרְיָהוֹן וְאַפְלִין עַמְהוֹן וְתַנְיָא בְּד"א שְׁעִירְבֵן עִם פִּירוֹתֵינוּ אַבְל יִיחַד לְהֵן קָרוּ זְנוּיָת אִמֵּר לוֹ הָרִי שְׁלַח לְפָנֶיהָ וְכִי עִירְבֵן עִם פִּירוֹתֵינוּ דוֹקָא דְּאִיסְתַּפֵּק וְלֵא יַדַּע כְּמָה אַבְל יַדַּע כְּמָה חֲזִינוּ דִּידִיָּה כְּמָה הָוִי וּדְחַבְרִיָּה כְּמָה הָוִי וְהוּא חֲסְרוֹנֵן יְהִיבִינוּ לְכָל סָאָה לְפּוּם

חן־שֶׁבִּנְיָ וְאֵי מִדָּד בִּימֹוֹ הַגִּשְׁמִים וְהַחֲזִיר לֹו בִּימֹוֹת הַגִּשְׁמִים לֹא יוֹצֵיא לֹו חֲסָרוֹנוֹת מִפְּנֵי שְׁמוֹתֵירוֹת: הַמִּפְקִיד חֲבִית אֶצֶל חֲבִירוֹ וְלֹא יִיחַדּוּ לָהּ הַבְּעָלִים מְקוֹם אִם מִתּוֹךְ יָדוֹ נִשְׁפְּרָה לְצוֹרְכּוֹ חֲזִיב לְצוֹרְכָהּ פְּטוֹר אִם מִשְׁהַנִּיחָהּ בֵּין לְצוֹרְכּוֹ בֵּין לְצוֹרְכָהּ פְּטוֹר יִיחַדּוּ לָהּ הַבְּעָלִים מְקוֹם וְטִילְטְלָהּ וְנִשְׁפְּרָה בֵּין מִתּוֹךְ יָדוֹ בֵּין מִשְׁהַנִּיחָהּ לְצוֹרְכּוֹ חֲזִיב לְצוֹרְכָהּ פְּטוֹר אָמַר ר' יוֹחָנָן מֵאֵן דְּמִתְרַגֵּם לִי חֲבִית אֶלִיבָא דְחַד תַּנָּא מוֹבִילָנָא מְאֵנִיה בְּתַרְיָה לְבִי מִסוּתָא וְתַרְגוּמָא ר"י בַּר אֲבָא קַמֵּיהּ דְרַב ור' נַתָּן קַמֵּיהּ דְרַב ור"ש פּוֹלְהוּ מוֹקְמִי לָהּ אֶלִיבָא דר' יִשְׁמַעְיָאֵל וְסִיפָא שְׁהַנִּיחָהּ בְּמְקוֹם שְׁאִינוּ מְקוּמָהּ וּמִסְתַּבְּרָא פְּנִיתִיהוּ וְאָפִי ר' יוֹחָנָן דְקָאָמַר הַנִּיחָהּ בְּמְקוּמָהּ מִשְׁמַע לָאו דִּסְבִירָא לִיהּ הֵכִי דְהָא לֹא קָאָמַר ר' יוֹחָנָן אֶלָּא דְמֵאֵי דְקָשִׂיא לִיהּ קָאָמַר וּבִתְרַגוּמָא לְמַתְנִי נִיחָא לִיהּ לְאוֹקְמָה לְמַתְנִי בְּהֵכִי מְלֹאוֹקוּמָהּ בְּתַרֵּי אֲמוּרָאֵי כְּדָאָמַרִּין בְּסוּפָה.

אָמַר ר' יַעֲקֹב שְׁמַעִית מִיָּנִיה דר' יוֹחָנָן תְּרַתִּי וְכו' וּבְמִסְקָנָא ור' יַעֲקֹב מִי לֹא אִיבָא לְמִימַר וּבְגִיטִין בַּפ' הַשּׁוֹלֵחַ בְּהָא דְרַב עָנָן וְעוֹד דְרַבִּי יוֹחָנָן יְחִידָאָה הוּא הִילְכָהּ סְתָמָא דְמַתְנִי כר' יִשְׁמַעְיָאֵל וְהִנֵּה לִיהּ סְתָמָא כְּמַתְנִי וּמַחְלוֹקַת בְּבִרְיָת' וְהִלְכָהּ כְּסְתָמָא דְמַתְנִי וְלֹא בְּעֵינָן דַּעַת בְּעָלִים וְאִם הַנִּיחָהּ בְּמְקוֹם שְׁיִיחַדּוּ לָהּ הַבְּעָלִים מְקוֹם אָפִי טִילְטְלָהּ לְצוֹרְכּוֹ פְּטוֹר וְהִיבָא דְלֹא יִיחַדּוּ לָהּ הַבְּעָלִים מְקוֹם כָּל מְקוֹם שְׁהַנִּיחָהּ מְקוּמָהּ הוּא וְאָפִי לְצוֹרְכּוֹ פְּטוֹר וּרְבִינוּ אֶלְפָס פֶּסֶק כְּרַבִּי עֲקִיבָא אֶלִיבָא דר' יוֹחָנָן וְאֵנָן כְּתַבִּינָן מֵאֵי דִּסְבִירָא לָן וְהָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַכֹּל צָרִיךְ דַּעַת בְּעָלִי בְּשׁוֹמֵר חֲנֻם הוּא דְקָאָמַר כְּשִׁמְחָזִיר.

א"נ בְּבַעֲלֵי חַיִּים בְּגִיטָהּ וּגְזִילָהּ כְּשֶׁגָּנַב מִבֵּית הַבְּעָלִים. וְהָא דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הִלְכָהּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא לְעוֹלָם אָפִי אִיבָא עֲדִים וּא"נ אֶהְדְּרִיָּה לְדוֹקְמָהּ וּלְאִפּוֹקֵי מִדְּר' יִשְׁמַעְיָאֵל דְאָמַר לֹא בְּעֵיא דַּעַת בְּעָלִים לִיתָהּ דְהָא רַבָּא פְּלִיג עָלֶיהָ וְאָמַר הִלְכָהּ כְּבֵית הַלֵּל וְכִי הֵיכִי דְאִיְדַחֵי לְעוֹלָם דְקָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּדִאִיבָא עֲדִים הֵכִי נָמִי אִיְדַחֵי דְאֶהְדְּרִיָּה לְדוֹקְמָהּ וְאִיְתַבְּרַר דְלִית הִילְכְתָא פְּנִיתִיה פֶּלֶל וְה"מ בְּשׁוֹמֵר שְׁגָנַב מִרְשׁוֹתוֹ כְּגוֹן הַמִּפְקִיד חֲבִית אֶצֶל חֲבִירוֹ דְהֵכִי אֹקְמָנָא בַּפ' הַגּוֹזֵל דְקו"ל כר' יִשְׁמַעְיָאֵל אֶבֶל בְּגָנַב שְׁגָנַב מִבֵּית בְּעָלִים לֹא אִיפְּלִיגוּ בָּהּ ר' יִשְׁמַעְיָאֵל ור"ע וּמַתְנִי הִיא בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל הַגּוֹנֵב טְלָהּ מִן הָעֵדֶר וְכו' וְאִיפְּלִיגוּ בָּהּ רַב וּשְׁמוּאֵל וְרַב חֲסֵדָא וְרַבִּי יוֹחָנָן וּמִסְתַּבְּרָא דְכוּלֵּי כְּרַב חֲסֵדָא דְרַבָּא הוּא דְפְרִישׁ טַעְמָא הֵתָם וְרַב זְבִיד מִשְׁמִיָּה דְרַבָּא אָמַר בְּשׁוֹמֵר שְׁגָנַב מִרְשׁוֹת בְּעָלִים דְכוּלֵּי עֲלָמָא כְּרַב חֲסֵדָא ש"מ הִילְכְתָא כְּנִתְיָה וְלַדַּעַת מִנִּין פְּטוֹר שְׁלֹא לַדַּעַת צָרִיךְ דַּעַת וְדוֹקָא בְּעָלִי חַיִּים מְשׁוּם דְנִקְיִטוּ לְהוּ רַגְלֵי בְרִיָּתָא אֶבֶל בְּלֹא בְּעָלִי חַיִּים קו"ל כר' יוֹחָנָן דְאָמַר לַדַּעַת מִנִּין פְּטוֹר שְׁלֹא לַדַּעַת אִפְּלוּ מִנִּין לֹא בְּעֵי כְּדָגְרִסִּין בְּפֶרֶק אֵיזְהוּ נֶשֶׁף.

הָאֵי מֵאֵן דְאוֹזִיף מִחֲבִרִיָּה וְאִשְׁכַּח בֵּיהּ טוֹפְיָנָא וְכו' עַד וְהַבְּלִיעַ לֹו בְּחֻשְׁבוֹן יָצָא. וְדוֹקָא בְּשׁוֹמֵר שְׁגָנַב מִרְשׁוֹת בְּעָלִים אֶבֶל שׁוֹמֵר שְׁגָנַב מִרְשׁוֹתוֹ צָרִיךְ דַּעַת בְּעָלִים לַדַּעַת ר' יוֹחָנָן כְּדָפְסָקִי לְעִיל דְהִלְכָהּ כר' עֲקִיבָא וְנִיחָהּ כְּדָפְרִישִׁית וְהִילְכְתָא שְׁלִיחוֹת יָד אֵינָה צָרִיכָה חֲסָרוֹן.

וְשׁוּאֵל שְׁלֹא מִדַּעַת גִּזְלָן הוּא. הַמִּפְקִיד מְעוֹת אֶצֶל חֲבִירוֹ צָרָרָן וְהַפְּשִׁילָן לְאַחֲרֵיו אוֹ שְׁמִסְרָן לְבָנוּ וּבִתּוֹ הַקְּטָנִים נָעַל בְּפִנְיָהּ שְׁלֹא כְּרַאוּי חֲזִיב שְׁלֹא שְׁמַר כְּדָרָהּ הַשׁוֹמְרִין צָרָרָן וְהַפְּשִׁילָן לְאַחֲרֵיו מֵאֵי הִנֵּה לִיהּ לְמִיעֵבַד אָמַר ר' יִצְחָק אָמַר קָרָא וְצָרְתָּ הוֹסִיף בְּיָדָהּ אָף עַפ"י שְׁצָרוּרִין יְהִיוּ בְּיָדָהּ וּמִסְתַּבְּרָא דוֹקָא מְעוֹת כְּגוֹן פְּרוּטוֹ שְׁנִיתָנוּ לְהוֹצֵא אֶבֶל כְּסָפִי

וזולתן שלא ניתנו להוצאה קיימא לן כשמואל דאמר כספים אין להן שמירה אלא בקרקע כדגרסינו לקמן והא דגרסינו בירושלמי דאיתנו לעיל נתנו בשידה תיבה ומגדל פטור במעות הוא.

ואיכא מ"ד דשמואל בשומר שֶׁכָּר קָאָמַר אָבֵל שׁוֹמֵר חָנָם לֹא בְּעֵי כּוֹלֵי הַאי אָמַר שְׁמוּאֵל כְּסָפִים אֵין לְהֵם שְׁמִירָה אֱלָא בְּקַרְקַע וּמוֹדָה שְׁמוּאֵל בְּעַרְבֵי שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת דְּלֹא אֶטְרַחוּהָ רַבָּנָן וְאִי שָׁהָה לְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת שְׁיַעוּר לְמִיקְבְּרִינְהוּ וְלֹא קְבַרְיָנְהוּ מִיַּחְיָב וְאִי צֻרְפָּא מְרַבָּנָן הוּא פְטוּר אָמַר דִּילְמָא בְּעֵי זׁוּזֵי לְאַבְדְּלִתָּא וְהֵאֵידְנָא דְשִׁכְחִי גְשׁוּשְׂאֵי וְטְפוּחָאֵי אֵין לְהֵם שְׁמִירָה אֱלָא אוּ בְטַפְחַת הַסְמוּף לְקַרְקַע אוּ בְטַפְחַת הַסְמוּף לְשְׁמֵי קוּר' וּבְעֵי עַפְר' עֵילְוֵאֵי סִיכְרָא טַפְחָהּ הוּא גְבַרָא דְאַפְקִיד זׁוּזֵי גְבִי חֲבַרְיָה וְאוֹתְבִינְהוּ בְּקַרְטִינְתָּא וְאִיגְנוּב אָמַר רַבָּא מִיְשְׁתַּבַּע הוּא גְבַר' דְהִנְהוּ זׁוּזֵי אֲשַׁלְמִינְהוּ לְאַיְמִיהּ וּמִיְשְׁתַּבַּעֵא אִימִיהּ דְאוֹתְבִינְהוּ בְּקַרְטִינְתָּא וְאִיגְנוּב וְאִיכָא מֵאן דֹּאמַר דְאִיהוּ מִיְשְׁתַּבַּע' שְׁבוּעוֹת הִיטַת וְאִימִין' מִיְשְׁתַּבַּע שְׁבוּעַת הַשׁוֹמְרִין וּמִסְתַּבְּרָא דְאִיהוּ נְמִי מִיְשְׁתַּבַּע שְׁבוּעַת הַשׁוֹמְרִין שְׁלֹא פְשַׁע בְּהוֹן וְהִפְקִידוֹן מִיְדוֹ לִיְדָה בְּחֻזְקַת שְׁלוֹ וּבְשִׁבְעוּעָה דְאַיְמִיהּ לֹא סָגִיא הוּא דְאַפְקִיד זׁוּזֵי גְבִי חֲבַרְיָה אָמַר לִיהַב לִי זׁוּזֵאֵי אָמַר לִיהַב לֹא יִדְעָנָא הִיכָא אוֹתְבִינְהוּ אֲתָא לְקַמִּיהּ דְרַבָּא אָמַר פֶּל לֹא יִדְעָנָא פְשִׁיעוּתָא הוּא זֵיל שְׁלִים הוּא אֲפִיטְרוּפָא דִיתוּמִים כּו' כְּדֹאִיתָא וְאִיזָה הִיא אֲבִידָה שְׁשׁוֹמֵר חָנָם פְטוּר עָלֶיהָ כְּגוֹן דְאָמַר כְּאֵן הַנְחִיתִי וְנַעֲלַתִי כְּרֹאזִי אוּ שְׁמִסְרִיתִי לְאַשְׁתִּי וּבְגִי וְלֹא יִדְעָתִי עַד שֶׁנִּפְתַּח הַדֶּלֶת וְנִיְדַחַת הַבֵּהמָה אוּ שְׁהִיתָה הַבֵּהמָה רוּעָה בְשִׁדָּה וּבְרַחָה וְהִלְכָה לָהּ וּמַעוֹת וְכֻלִּים נְמִי שְׁהִנִּיחֵם בְּמַקּוֹם יְדוּעַ בְּבִיתוֹ וּכְשֶׁבָא לֹא מְצָאֵם וְרַבִּי חֲנַנְיָא לְכַתֵּב בִּפְ' הַשׁוֹאֵל גְּנִיבָה שְׁקֵרוּב' לְאוֹנָס וְשֶׁאֲנָסְתוּ שִׁנְיָה וְכִינְצָא בְּהַ אָבֵל אֲבִידָה בְּדַבְרֵי שִׁישׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְיָצָא וְהִלְךְ וְנִאָבַד וְכֻלְיוֹ וְכִינְצָא בְּהוֹן וְנִפְלוּ מֵתוּף חִיקוֹ וְאָבְדוּ אוּ שְׁהִנִּיחֵם בְּמַקּוֹם שְׁאִינּוּ בַר שְׁמִירָה וְאָבְדוּ הָרִי זֶה קְרוּב לְפִשְׁעָה לְשׁוֹן הַרֵב הַחֲסִיד קְרוּבִינוּ זצ"ל הַמְּפַקִיד מַעוֹת אֲצֵל שׁוֹלְחָנֵי אִם צְרוּרִין לֹא יִשְׁתַּמְשׁ בְּהוֹן בְּצְרוּרִין וְחַתוּמִין שְׁנוֹ רַב מְרִי אָמַר בְּקֶשֶׁר מְשׁוּנָה אִיכָא דְאָמַר בְּעֵי רַב מְרִי קֶשֶׁר מְשׁוּנָה מֵהוּ תִּיקוֹ וְלֹא יִשְׁתַּמְשׁ בְּהוֹן מוֹתְרִין יִשְׁתַּמְשׁ בְּהוֹן לְפִיכָף אִם אָבְדוּ חֲזִיב בְּאַחֲרֵייתָן אָמַר רַב הוּנָא אֲפִילוּ נִאָנְסוּ וְרַב נַחְמָן אָמַר נִאָנְסוּ לֹא בְהֵיאַת הַנָּאָה דְאִי מִיתְרַמִּי לִיהַב זְבִינָא דְאִית בֵּיהַ רַוּוּחָא וְזַבִּין בְּהוֹן הִנְהַ עָלֶיהוּ שׁוֹמֵר שְׁכָר וְחֲזִיב בְּגִיבָה זֶהוּ טַעְמוֹ דְמֵאן דְאָמַר נִאָנְסוּ לֹא וּפְסָקֵי רַבְנוֹת' כְּרַב נַחְמָן וְנוֹקָא דְלֹא אִישְׁתַּמַּ' בְּהוֹ.

אָבֵל אִישְׁתַּמְשׁ בְּהוֹ הוּוּ לְהוֹ הַלְוָאָה וְקָמוּ לְהוֹ בְּרִשׁוּתִיהּ וְחֲזִיב בְּאוֹנָסִין וְקֶשֶׁא לִיהַ לְרַבִּינוּ אֲפָרִים מ"ש מְדָמִי אֲבִידָה דְקו"ל כר' טַרְפוֹן דְאָמַר לְפִיכָף אִם אָבְדוּ חֲזִיב בְּאַחֲרֵייתָן וְאֵע"ג דְלֹא אִישְׁתַּמְשׁ בְּהוֹ וּמְשַׁנֵּי מְשׁוּם הַאי קֶשֶׁא אִיכָא מְרַבְנוֹתָא דְדַחוּ לָהּ לְהַא דְרַב נַחְמָן וּפְסָקֵי כְּרַב הוּנָא וְאִיהוּ אָמַר דְלֹא דְמִי דְאַבִּידָה מְעִידְנָא דְאַשְׁפַּחַה הִנְהַ לִיהַ עָלָה שׁוֹמֵר שְׁכָר מְדַר' יוֹסֵף וְקָא מִיתְהַנֵּי פְרוּטָה דְרַב יוֹסֵף אֵע"ג דְלֹא מִיתְהַנֵּי וְכִי קָא מְזַבִּין לָהּ וְאֵהֵי מִינָהּ נִפְקָא לִיהַ מְשׁוֹמֵר שְׁכָר וְהִנְהַ לִיהַ שׁוֹאֵל אָבֵל פְּקֻדוֹן דְשׁוֹמֵר חָנָם הוּא עָלֶיהָ וְלִית לִיהַ בְּהַ הַנָּאָה כִּי הוּוּ זׁוּזֵי וּמִיתְהַנֵּי מִינִינְהוּ מְפַקִי לְהוֹ מְשׁוֹמֵר חָנָם לְשׁוֹמֵר שְׁכָר וְכֻלְלָא לְמִקְלָתָא דְלֹא מְפַקָא מְשׁוֹמֵר חָנָם לְשׁוֹאֵל אֱלָא מְשׁוֹמֵר חָנָם לְשׁוֹמֵר שְׁכָר וּמְשׁוֹמֵר שְׁכָר לְשׁוֹאֵל וְקֶשֶׁא לְוֹ הַנִּיחָא לְרַב יוֹסֵף אֱלָא לְרַבָּה מֵאִי אִיכָא לְמִימַר וְהַרֵב תִּיגְרִץ דְדָמֵי אֲבִידָה חֲכָמִים הִתִּירוּ לוֹ לְהַשְׁתַּמְשׁ בְּהוֹן וְשׁוּיָהּ שׁוֹאֵל אָבֵל הִכָּא מֵאן אוֹשְׁלִיהַ

סְתָמָא אַפְקֵדְיָנָה נִיְהֵלְיָה וְנָהִי דְשָׂרִי לִיה לְאִישְׁתַּמוּשֵׁי בְּהוּ אַבְל שׁוֹאֵל לָא הָוִי עַד דְאִישְׁתַּמְשׁ בְּהוּ.

וּמְסַתְּבְּרָא דְמִי אַבְיָדָה כִּי טָרַח בְּהוּ אַדְעָתָא לְאִישְׁתַּמוּשֵׁי בְּהוּ טָרַח וְהֵיכָא שְׁעָתָא אִישׁוּלִי אִישְׁלִינְהוּ וְלִצְוֹרְכוּ וְלִצְוֹרְכָה קָא מְזַבִּין הִילְכְּףָה הָנָה לִי שׁוֹאֵל עֵילְוִינְהוּ אַב"ה אַדְעָתָא דְנֻטְרִירוּתָא קְבֻלִינְהוּ וְאִי לֹא אִישְׁתַּמְשׁ בְּהוּ שׁוֹמֵר הוּא דְהָוִי שׁוֹאֵל לָא הָוִי חֲנֻנְוִי כְּבַעַל הַבַּיִת דְבָרִי ר"מ ר"י אֹמֵר חֲנֻנְוִי כְּשׁוֹלְחֵי וְהִילְכְּתָא כְּנֻטְרִירוּתָא: הַשּׁוֹלֵחַ יָד בְּפִקְדוֹן ב"ש אֹמֵר יִלְקָה בְּחֶסֶר וּבְיָתֵר.

וּבֵית הַיֵּלֶל אֹמֵר כְּשֶׁעַת הוֹצָאָה ר' עֲקִיבָא אֹמֵר כְּשֶׁעַת תְּבִיעָה וְאִוְקִימָנָא בְּשִׁבְחַ גְּזִילָה קָא מִיְפְלָגִי בֵּית שְׁמַאי סָבַר דְנִגְזַל הָוִי וּבֵית הַיֵּלֶל סָבַר דְגִזְלוֹן הָוִי וּבְפִלּוּגְתָא דְהָנִי תַנְאִי הַגְּזוּל אֵת הַרְחֵל וּגְזוּזָה וְיִלְדָה מְשַׁלֵּם אוֹתָהּ וְאֵת גִּיזוּתֵיהּ וְאֵת וְלְדוּמִיָּה דְבָרִי ר' מֵאִיר ר' יְהוּדָה אֹמֵר גְּזִילָה חוֹזְרָת: בְּעֵינֵיהּ וּפְיֵרֵשׁ רַב אֶלְפִּס הֵכָא כְּגוֹן שְׁנֻטְעָנָת אֶצְלוּ אוּ נְתַעְבְּרָה אֶצְלוּ וּגְזוּזָה וְיִלְדָה וּב"ש כר' מֵאִיר וּב"ה כר' יְהוּדָה וְכִי דִיִּיקִי בְּכַבָּא קָמָא לָא אִיִּירִי ר' מֵאִיר אֶלָּא בְּטַעוּנָה וּגְזוּזָה וּר' שְׁמַעוֹן בְּנֻטְעָנָה אֶצְלוּ וְתוּ דְהָוִי לִיה לְמִימַר בְּשִׁבְחַ שְׁעַל גְּבִי גְזִילָה קָא מִיְפְלָגִי כְּדֵאִיתָא הָתָם.

וּמְסַתְּבְּרָא דְבַתְרֻנְיָהוּ פְּלִיגִי בְּשִׁבְחַ גְּזִילָה שְׁהֵיָה עֲלֵיהּ וְהוֹצִיאָהּ וּבְשִׁבְחַ גְּזִילָה שְׁעַל גְּבִי ב"ש סָבַר יִלְקָה בְּחֶסֶר בְּשִׁבְחַ שְׁהֵיָה עֲלֵיהּ בְּטַעוּנָה וּגְזוּזָה כר' מֵאִיר וּבְיָתֵר בְּשִׁבְחַ טַעוּנָה וּנְטַעָנָה כר' שְׁמַעוֹן וּב"ה כר' יְהוּדָה וּבִין חֶסֶר וּבִין יָתֵר חוֹזְרָת בְּלֹא גְזִיזָה וּבְשֶׁעַת הוֹצָאָה דְקֵאָמְרִי ב"ה בְּשֶׁעַת שְׁהוֹצִיאָהּ הַשִּׁבְחַ מְמַנָּה כִּי הֵיכִי בְּעֵינֵיהּ אַבְל בְּיֹקְרָא וְזוּלָא לָא פְּלִיגִי דְקֵי"ל כְּרָבָא דְאָמַר הָאִי מָאן דְגִזַּל חֲבִיתָא מִחֲבֵרֵיהּ מַעֲיָקְרָא שׁוֹנָא זוּזָא וְהַשְׁתָּא שׁוֹנָא אַרְבַּעַת חֲבֵרָא אוּ שְׁיָהָא מְשַׁלֵּם אַרְבַּעַת כְּשֶׁעַת הוֹצָאָה מִן הָעוֹלָם אִיְתְּבַר מִמִּילָא מְשַׁלֵּם זוּזָא וְכֹן הִילְכְּתָא דִּיקָא נְמִי דְקֵתְנִי יִלְקָה בְּחֶסֶר וּבְיָתֵר וּפְיֵרֵשׁוּ רַבְּנֹתָא וְלֹא קֵתְנִי בְּזוּל וּבְיֹקְרָא.

וּמְסַתְּבְּרָא מִדְדִיִּיק בְּגַמְר' יִלְקָה בְּחֶסֶר וּבְיָתֵר דְבָרִי ב"ש וּב"ה אֹמֵר כְּשֶׁעַת הוֹצָאָה מִבַּיִת בְּעֵלִים מִבַּיִת הַלֵּל דִּיִּיק דָּאָם אִיתָא דְפִלּוּגְתָא בְּיֹקְרָא וּבְזוּל וּבְיָתֵר כְּנֻטְרִירוּתָא לָא פְּלִיגִי הָנָה לִיה לְב"ה לְמִימַר בְּיָתֵר אַבְל לֹא בְּחֶסֶר אֶלָּא לָאו ש"מ בְּתַרְנוּיָהוּ פְּלִיגִי וּר' עֲקִיבָא אֹמֵר כְּשֶׁעַת תְּבִיעָה וּל"ש רְחֵל טַעוּנָה וּגְזוּזָה וּל"ש רְחֵל וּנְטַעָנָה כְּמוֹת שְׁהִיא בְּשֶׁעַת תְּבִיעָה בְּב"ד בִּין חֶסֶר בִּין יָתֵר הוּא מְשַׁלֵּם לוֹ וּמוֹדָה ר' עֲקִיבָה בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ עַדִּי שְׁתַּבְּעָה מְמַנּוּ כְּשֶׁהִיָת טַעוּנָה וְאִח"כ גְּזוּזָה שְׁיִלְקָה בְּחֶסֶר וּמְשַׁלֵּם דְמִי פָּרָה הָרְאוּיָה לִילְד וְעוֹמְדָת לִיְגוּזוּ דְעַדִּים כְּתַבִּיעַת ב"ד דְמִי וְחֻזִּינּוּ לְרַבְּנֹתָא פִּי אַחֲרֵינָא וְר"ש פ' בְּמָקוֹם שְׁיֵשׁ עַדִּים כְּמָה הִיָתָה שְׁנָה בְּיוֹם שְׁגִזְלָה רָאוּ שְׁגִזְלָה מְמַנּוּ דְמְשַׁלֵּם כְּשֶׁעַת הַגְּזִילָה וְכַתְּבֵר ר"ח אַע"ג דְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָה כר' עֲקִיבָא.

וּבְגַמְר' אַרְיָא יִשְׁרָאֵל פְּסָקוּ כר' עֲקִיבָא אֲנִי לֹא סְמְכִינּוּ אֶלָּא אַהָא דְאָמַר רַבָּא הִלְכָה כְּב"ה דְהוּא בְּתַרָא דְרַבָּא וְהֵיכִי נְמִי סְבִירָא לֹן דְקָמוּ לְהוּ כר' יְהוּדָה דְאָמַר גְּזִילָה חוֹזְרָת בְּעֵינֵיהּ כְּדְפִסְקִי בְּכַבָּא קָמָא כר' יְהוּדָה וְאֵלִיבָא דְרַב פְּפָא וּפִי ר"ש דְאָמַר הִלְכָה כְּב"ה דְאָמַר בְּשֶׁעַת הַגְּזִילָה לֹא דִיִּיק לֹן וְהֵכִין שְׁדָרוּ גְּאוּנֵי מְחַסֵּיא כר' יְהוּדָה וּכְב"ה דְשִׁבְחַ גְּזִילָה דְגִזְלוֹן הָוִי כְּרָבָא דְקֵי"ל כָּל הַגְּזִלְנִי מְשַׁלְמִין כְּשֶׁעַת הַגְּזִילָה וּבְגִזְלָה דְאִיתָהּ בְּעֵינָא לְמַחְצָא לְשִׁלְשִׁי וְלְרַבִּיעַ לֹא יְהִיב לִיה כר' יְהוּדָה דר' יְהוּדָה וּר' שְׁמַעוֹן הִלְכָה כר' יְהוּדָה וּמְסַתְּבְּרָא

למחצה לשליש ולרביע נוטל פמנהג המדינה כר' שמעון דסוגיא דשמעתא פנותיה דהא אמר רב אשי פי הוינן בי רב פהנא איבעיא לן לר' שמעון מסלק ליה בגופא או בדמים מסלק ליה מדקא מיבעי לן בסוגיא דשמעתא אליבא דר' שמעון ש"מ הילכתא פנותיה ורבא נמי דאמר גזל והשביח והוריש מה שהשביח מכר ומה שהשביח הוריש לוקח נוטל מחצה שלישי ורביע.

ודאמר נמי מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבוא ליזו אליבא דר' שמעון הוא ור"ש הכי סביר' ליה דאי איתה דגזלן הוי פוליה קשיא דרבא אדרבא דהא רבא פסק הלכה כבית הלל דגזלן הוי וגרסי' בפ' הניזקין כי אוקמה רבנן ברשותיה משעת גזילה או משעת הקדישה למאי נפקא מינה לגיזותיה ונלדותיה ואסיקנא משעת הקדישה ש"מ דשבח גזילה דגזלן הוי אלא לאו ש"מ למחצה לשליש ולרביע נוטל ואיפא מד"א דרבא התם אליבא דעולא קאמר דאמר ייאוש פדי לא קני אבל לדידיה משעת גזילה קני לה והאי פללא דר' יהודה ור"ש לאו פללא הוא פדאיתא בעירובין אמר רב משרשיא ליתנהו להני פללי.

דהא רב לא סבירא ליה להני פללי והיכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר ואזלינן בתר סוגיא דשמעתא. ומצאתי בהילכות קצובות ר' יהודה ור' שמעון הלכה כר' שמעון ואנן פתבינן מאי דסבירא לן למחצה לשליש ולרביע לא יהיב ליה כר' יהודה דר' יהודה ור' שמעון הלכה כר' יהודה (הא קיי"ל דר' יהודה ור"ש הלכה כר"ש) החושב לשלוח יד בפקדון בית הלל אומר אינו חייב עד שישלח בו יד היטה את החבית ונטל הימנה רביעית פיון שלא הגביה ונשבר אינו משלם אלא דמי רביעית החמיצה משלם את פולה הגביה ונטל הימנה רביעית משלם את פולה אמר שמואל לא נטל ממש אלא פיון שהגביהה ליטול אע"פ שלא נטל דקי"ל שליחות אינה צריכה חסרון והגביה ארנקי ליטול ממנה דינר ונגנב או אבד חייב והאי דקא מתמה גמרא לימ' קסבר שמואל שליחות אינה צריכה חסרון משום דרב ולוי פליגי בשליחות יד ושמואל בר פלוגתייהו לא פליגי עליה משמע דסביר' ליה פרב ולית הילכתא פרב: גרסינן בפ' השוכר את האומנין כל האומנין שוכרי שוכר הן וכולן שאמרו טול את שלך והבא המעות שוכרי חנם וה"ה לגמרתיו הא הבא מעות וטול את שלך פשוטר שוכר וכן הילכתא שמואל לי ואשמוך לך שומר שוכר שמוך לי ואמ' לו הנח לפני שומר חנם הנח לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שוכר לר"ח הנח סתמא לא איפשיט ופטור והא ביתא קמיה אינו לא שומר חנם ולא שומר שוכר פדגרסינן בהההב המעביר חבית ממקום למקום וטילטלה ונשברה בין שומר חנם בין שומר שוכר ישבע ר' יהודה אומר נושא שוכר משלם שומר חנם ישבע ר' אליעזר אומר תמיה אני אם יכולין זה וזה לישבוע אמר ר' חייא בר אבא שבועה תקנת חכמי היכי מישתבע אמר רבא שבועה שלא בכוננה שברתיה וכתב רבינו אלפס הא דרבא אליבא דר' מאיר הוא דקאמר נתקל פושע הוא אבל לרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא משביעין אותו שבועה שלא בפשיעה שברתיה.

ובעובדא דריסתקא דמחוזא אמר מדאצרכיה רבנן לאיתי ראייה דלא פשע ש"מ דהיכא דאיפא שבועה דלא פשע משביעין ליה והא דאמר רבא שלא בכוננה שברתיה, לטעמין דר"מ קאמר וליה לא סבירא ליה ומסתבר' דר' חייא דאמר שבועה זו תקנת חכמי הוא

בין למאן דאמר נתקל פושע הוא קאמר ומסתמא דקאמר בין במקום מדרון בין שלא במקום מדרון ישבע דברי הכל וקא מיבעיא לן היכי מישתבע בין שומר חנם בין שומר שׂכר אליבא דר' מאיר אפילו במקום מדרון ולש"ח לר"י אפילו שלא במקום מדרון דהא לא מצוי מישתבע שלא פשע ואמר רבא שבועה שלא בכוננה שברתיה ועובדא דריסתק' דמחוזא בגוסקא דילן דווקא גרסי' אייתי ראיה והיפטר ולית בה ולא פשעת ולעול' מישתבע שלא בכוננה ואפי' בגוסקא דילא היכא דמצוי מישתבע שלא פשע כגון במקום מדרון מישתבע דלא פשע והא ליכא למימר למאן דאמר נתקל לאו פושע הוא דשלא במקום מדרון דלא מצוי מישתב', דלא פשע ישלם דאי איתה לוקמ' למתני' במקום מדרון ור' יהודה נמי אדפליג בין שומר חנם לשומר שׂכר ליפלוג בשומר חנם גופיה בין מקום מדרון למקום שאין מדרון.

אלא ש"מ שבועה דמתני' אפילו שלא במקום מדרון איתה מידי דהנה אנושא שׂכר לר' מאיר דפטור בשבועה וקרוב אני לומר דאפי' במקום מדרון דמצוי מישתבע שלא פשע שלא בכוננה משביעין ליה דשמא שלא במקום מדרון הנה ותקינו רבנן שבועה השנה בכל והיינו דקא פריה תינח במקום מדרון היכא שידוע שלא במקום מדרון מא"ל כלומר שמא שלא במקו' מדרון הנה ואינו יכול לישבע שלא פשע דשמא פשע ומשום האי טעמא ליכא לתרוצי מתני' במקום מדרון ולהאי פי' נ"ש נתקל פושע הוא.

ול"ש נתקל לאו פושע הוא לעולם שלא בכוננה מישתבע ולפירוש' קמא אי סבירא לן נתקל לאו פושע הוא כרבנן במקום מדרון מישתבע שלא פשע פי איכא לספוקי שבת' שלא בכוננה ודוקא היכא דליכא ראיה אבל איכא ראיה לא מיפטור בשבועה פאיסי וכפ' דגאון.

מיהו קשי' לישנא דתו לא מידי. ראיתי בספרים דלא אשפחן פי האי גוונא בכולה גמר' ומסתבר' כסברא קמא יביא ראיה ותו לא מידי: כלו' שאין עליו לא שבועה ולא תשלומין דאם איתה הנה ליה לאיסי למימר הא יש רואה צריה להביא ראיה אלא מדקאמר יביא ראיה ויפטור זכותו הוא שאמר יביא ראיה שלא שיבר בכוננה ופטור ובעל מתקבות כתב בעובדא דריסתקי דמחוזא הא יש ראיה יביא ראיה ותו לא מידי.

אמר ליה פאיסי וסבירא לן פנותיה וסייעתא דעובדא דשקולאי דאמר ליה רבא דינא הכי ולא אמר ליה אין ואף לא אמר ליה שבועה אית לך גבייהו מסתמא דבתר תקנתא דרב יוסף הנה עובדא דליכא שבועה אלא תשלומין ופטריה מלמען תלך בדרך טובים וסייעתא דקאמר משום תמיהא הוא דקא מתמה פמאן פאיסי לאו היינו טעמא לתמיהא אלא משום דשביק ר' מאיר ור' יהודה דמתני' דלית להו דאיסי ועביד פאיסי ואמר ליה אין פאיסי וסבירא לן פנותיה ולענין הילכתא פיון דר' אלעזר אמר גמרא כר' מאיר הלכה כר' מאיר ובין שומר חנם ובין שומר שׂכר ישבע וקרבא דאמר שלא בכוננה שברתיה.

ולפי' בתרא לכולי עלמא מישתבע שלא בכוננה בכל מקום. ולפי' קמא קי"ל דנתקל לאו פושע הוא כרבנן והיכא דליכא ספיקא מישתבע דלא פשע והיכ' דלא מצוי מישתבע מישתבע שלא בכוננה מיהו הלכה כר"מ וקרבא וכפסק דר"ח ורבנותא פסקי בב"ק גבי נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה כרבנן דפטרי מדיני אדם דנתקל לאו פושע הוא אבל היכא שהיה יכול לעמוד ולא עמד משוינון ליה פושע כדאמרינון בשני

קדרים שֶהיוּ מְהַלְכִין זֶה אַחַר זֶה דְמַהְדְּרֵי ר' יוֹחָנָן וְרַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק לְאוּקְמָה אִפִּי לְרַבְּנָן.

וְהָא דְאָמַר רַבָּא הֵתָם רַאשׁוֹן חֲתִיב בְּגִזְקֵי שְׁנֵי וְאָמְרִינָן הֵתָם רַאשׁוֹן וְנִדְאֵי פּוֹשַׁע הוּא מִפְּנֵי שְׁהִיָּה לוֹ לַעֲמוּד וְלֹא עֵמֵד הוּא. וּמִשׁוּיָּנָן לִיה פּוֹשַׁע בְּשַׁעַת נְפִילָה כִּהְוֵא דְהוֹחֲלֵק אֶחָד בְּמִי בְּשַׁעַת נְפִילָה וּפְלִיגֵי בְּנִתְקַל פּוֹשַׁע וְכֵן הִילְכְתָא.

גְּרַסִּינָן בְּפֶרֶק הַכּוֹתֵב הֵהִיא אִיתְתָּא דְאַפְקִידוּ גַבְהָ מְלוּגָא דְשִׁטְרֵי אֲתוּ יוֹרְשִׁין וְקָא תְּבַעֵי מִיָּנָה אָמַר אָנָּא מַחֲיִים תְּפִיסָנָא לְהוּ אֲתָא לְקַמְיָה דְרַב נַחֲמָן אָמַר לִיה אִית לָךְ סְהַדֵּי דְמַחֲיִים תְּבַעֲתִינְהוּ לְהוּ נִיהֲלָךְ וְלֹא יְהַבְתִּינְהוּ נִיהֲלִינְהוּ אִמַר' לִיה לֹא אָמַר לָה אִם כֵּן הִנֵּה לִיה תְּפִיסָה דְלֹאֲחַר מִיתָה וְלֹא פְלוּם הִיא וּפְיָרֵשׁ רַבִּינוּ אֶלְפָס דְלִיפָא לְמִימַר מִיגוּ דְלַקּוּחִין הָיוּ מִשׁוּם דְקִי"ל אֵין אוֹתִיּוֹת נִיקְנוֹת בְּמִסְרָה וְאָנָּן פְּרָשִׁינָן לְעוֹלָם בְּדֹאִיפָא עֵדִים הוּא וְלִיפָא לְמִימַר מִיגוּ כָּלָל וְאִפִּי הִתְחַוְרְתִּיו לָךְ כְּדֹאִיתָא בְּמִאָמַר שְׁשִׁי וּש"מ אַע"ג דְאֲתִיָּא לִיָּדָה בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן (נ"י לֹא) מְצִי לְמִיתְּפִשִׁינָה בְּתוֹרַת מְשַׁכּוֹן וְלִיפָא מִשׁוּם שְׁלִיחוֹת יָד בְּפֶקֶדוֹן צִרְפִּי פִי' שְׁהַפְקִיד לוֹ בְּשִׁטְרָא אֲבָל בְּעֵדוּי' מְהִימָן מִיגוּ דִּיכּוֹל לְמִימַר הִתְחַוְרְתִּיו לָךְ וְלֹא בְּרִיר לָן דְהָא בְּשִׁטְרָא נְמִי מְהִימָן הֵכִי כְּדִפְרָשִׁנָן לְעִיל הֵהוּא דְאַפְקִיד כְּסָא בִּי כְּסָא שְׁכִיב כְּסָא וְלֹא פְקִיד אֲתָא לְקַמְיָה דִּר' נַחֲמָן אָמַר חֲדָא דִּידְעֻנָּא בִּיה בְּכֻסָּא דְלֹא אָמִיד וְעוֹד הָא קָא יְהִיב סִימְנָא וְכו' עַד אִינִישׁ אַחֲרֵינָא אֶפְקִיד וְהוּא מִיחֻזָּא חֲזָא וְשָׁב מְרַגְּנִיתָא וּמְנִיֶּסְכָא דְבִי ר' אֲמִי.

וְכוּלְהוּ פְּסָקוּ כִּר' נַחֲמָן וְכַתֵּב רַבִּי אֶלְפָס ש"מ דְאֵי אֶפְקִיד אִינִישׁ גַּבֵּי חַבְרִיָּה מִיָּדֵי וְאִית לִיה סְהַדֵּי דְהָאֵי מִיָּדֵי בְּעִינְיָה אֶפְקִידָהּ שְׁקִיל לִיה וְאִפִּי מִיִּתְמִי וְלִית לְהוּ לִיתְמִי לְמִיטְעוֹן דִּילְמָא בְּתַר הֵכִי זַבְנִינְהוּ זַבְנִינְהוּ מִיָּנָה וְנִוְקָא הֵיכָא דְרָאָה וְהֵן הֵכִי כִּי אִיתְיָה בִּידְיָה לֹא יְכוֹל לְמִיטְעוֹן הִדְרִית זַבְנִית מִיָּנָה וּמְסַתְיָעָא נְמִי מְדַגְרִסִּינָן בְּחֻזְקַת הַבְּתִימִים אָנָּן אֵין לוֹ חֻזְקָה הָא אַחַר יֵשׁ לוֹ חֻזְקָה הֵיכִי דְמִי אֵי דְאִיפָא עֵדִים אַחַר אֲמִאי יֵשׁ לוֹ חֻזְקָה אֲלֵא לֹא דְלִיפָא עֵדִים ש"מ דְאֵי אִיפָא עֵדִים וְרָאָה אֵין לוֹ חֻזְקָה וּבְנָה הַלְשׁוֹן כְּתַב ר"ח בְּהַפְּכוֹתֵב אֲלֵא דְלֹא אָמַר וְנִוְקָא הֵיכִי דְרָאָה הֵתָם וּבְחֻזְקַת הַבְּתִימִים הוּא דְכַתֵּב וְאִיפָא דְקַשְׂיָא לִיה מְנָא לְהוּ לְרַבְּנָן דְאִית לִיה סְהַדֵּי אֵי מִשׁוּם דְקָא יְהִיב סִימְנָא דִּילְמָא אִיהוּ גּוֹפְיָה דְקָא יְהִיב סִימְנָא זַבְנִיָּה לְאַבוּהוֹן וְהַשְׁתָּא קָא יְהִיב סִימְנָא וְקָא טְעִין דְאַפְקִידֵי' נִיהֲלֵי' וְנִיחֻוּשׁ כִּי הֵיכָא דְחִיִּישִׁי' בְּאִינִישׁ דְרַגִּיל אֲלֵא מִשְׁמַע דְהִנֵּי עוֹבְדֵי דְוְקָא דְלֹא אֲמִידֵי הַנְּפַקְדֵי' וְהָאֵי דְקָאֲמַר וְעוֹד לֹא דְשַׁבִּיק טְעֻמָּא דְלֹא אָמִיד אֲלֵא הֵכִי קָאֲמַר מִתְּרֵי טְעֻמֵי יְהִיבִין לִיה לְהָאֵי חֲדָא דְלִיפָא לְמִימַר הָאֵי גַבְרָא זַבְנִיָּה לְאַבוּהוֹן וְלִיפָא לְמִימַר דְאַבוּהוֹן הוּא וְעוֹד דְאֵי חִיִּישְׁתָּ דִּילְמָא מִאִינִישׁ אַחֲרֵי' הִיא וְלֹא דְהָאֵי הָא קָא יְהִיב סִימְנָא הִילְכֵךְ יְהִיבֵי לִיה מִיָּדֵי דְהִנֵּה אֲאַבְיָדָה דְמַהְדְּרִינָן בְּסִימְנִין וְאֵי הִנֵּה אַבוּהוֹן אָמִיד אַע"ג דְקָא יְהִיב סִימְנָא אָמְרִינָן דְאִיהוּ גּוֹפְיָה זַבְנָה לְאַבוּהוֹן וְצָרִיכָא עֵיּוּנָא הֵיכִי גְמָרָא דְרַבְּנוֹת': יְרוּשְׁלַמִי בַּפ' הַפּוֹנֵס חַד בַּר נִשׁ אֶפְקִיד גַּבֵּי חַד שֶׁק צָרוּר אִירְעוּ אֲנֹסִים אֲתָא עוֹבְדָא קוּמֵי ר' אֲמִי הִדִּין אָמַר סִיגִין הִנֵּה מְלֹא וְהִדִּין אָמַר מְטַכְסִין הִנֵּה מְלֹא הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל אִירְעוּ אֲנֹסִים לֹא דְוְקָא דְשׁוֹמֵר חֲנָם פְּטוּר מִן הָאֲנֹסִים וְקַשְׂיָא לָן לְרַבִּינוּ אֲבָן מְגַשׁ וְלִימָא מִתּוֹךְ שְׁאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַּע מְשַׁלֵּם כְּדֹאֲמְרִינָן מְנָה לִי בְּיָדָה וְהִלָּה אֲמַר אֵין לָךְ בְּיָדֵי אֲלֵא חֲמָשִׁים וְהַשְׁאָר אִינִי יוֹדַע מִתּוֹךְ שְׁאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַּע מְשַׁלֵּם וְלֹא יִשְׁבַּע הַתּוֹבַע וְהָא דְקָאֲמַר סִיגִין הִנֵּה מְלֹא בְּשַׁמָּא קָאֲמַר

דאי בבריא פי האי לא קאמר נשבע ונוטל אלא הנתבע נשבע ומיפטר הילכף הנה ליה מחויב שבוועה דהא קא מודה ולא ידע כמה.

וניחא ליה פיון דהאי סיגין קא טעין בשמא. והאי מטכסין קא טעין דאי הנה אמר בריא סיגין הנה מלא לא מחויבין ליה שבוועה דמה שטענו לא הודה לו פי טעין בשמא ולא מחויב הוא הא דידע מישתבע ושקיל.

והא דירושלמי קשיא חזי לו דדמא לבית זה מלא מסרתי לך והלה אומר מה שהנחת אתה נוטל דלאו מחויב שבוועה הוא ועוד דכל מחויב שבוועה ואינו יכול לישבע דקא משלם שפנגדו נשבע ונוטל ודקאמרי' לדמא למנה לי בינך והלה אומר איני יודע דפטר דהתם משום דמוקן ממונא בתוקת מרי' והכא דליכא תוקת בריא ושמא בריא עדיף וחיוב ורבינו הקסיד זצ"ל אקשי עליה הא קא מודי ליה שק דהאי קאמר סיגין והנה ליה כטענו חיטין ושערין והודה לו בחיטין ושערין אמר לו איני יודע.

ואי נמי בטענו כפי יין וכדי שמו ואודי בינו ושמו אמר איני יודע וניחא ליה דלא אמר מחויב שבוועה אלא דקאמר מנה לי בינך ואת ידעת ואמר ליה אינך חמשין ידענא וחמשין לא ידענא דטענה רעועה היא דקא בעי למיפטר נפשיה באיני יודע אי נמי אמר ליה חיוב אתה לפלו' מנה והלה אומר איני יודע אבל שק גופיה דמפקיד ידע והאי קושטא קא טעין ליכא למימר מחויב שבוועה ואינו יכול לישבע אלא נשבע ונוטל והילכף גבי שומר ופקדון אי מודי מפקיד דנפקד לא ידע ואמר ליה נפקד לא ידענא כמה שוי מישתבע מפקיד ושקיל בתר דאישתבע שאינו ברשותו אבל אמר לו מפקיד אנא ידענא דאת ידעת כמה שוי ואמר ליה אינך לא ידענא אלא כף וכף מתוף שאינו יכול לישבע משלם ואי נמי אי אמר נפקד בבריא דלא חסר מידי אי נמי דלא ידענא ביה כלל אלא מה שהנחת אתה נוטל מישתבע ומיפטר אבל בשק צרור ובכל מידי דלית ליה ידיעה לנפקד דנשבע ונוטל ומסתברא אע"ג.

דהודאה דשק ליכא דמפקיד מטכסין תבע שק לא תבע ומה דהנה בגוניה איגנב שק לא איגנב אי נמי איגנב ולא תבע מיהו סבר' הכי איתה וטעמא דנשבע ונוטל. משום דהיכא דהאי ידע והאי לא ידע כגון בנזק וגזילה ובמדליק את הבירה שמשלם כל מה שבתוכה לדברי הפל ומישתבע על דברי' שדרפן להטמין דר' יהודה דמחיב אפי' על דברים שאין דרפן להטמין עשו תקנת גגזל באנשא והאי דמטכסין דומיא דהמדליק את הגדיש וחד טעמא אינון והמוציא הוצאות על נכסי אשתו דנשבע ונוטל מהאי טעמא הוא ואפי' הודה במקצת ולא ידעי בכולהי נשבע ונוטל כדגרסינן בשבועות וכגון דאמר חמשין ידענא וחמשין לא ידענא אלמא במידי ליכא למימר מתוף שאינו יכול לישבע משל' אלא נשבע ונוטל ירושלמי אהא דשק צרור בעי ר' יוחנן מהו מטענתיה מילין דמפלגין ייבה כהדא דר' יוחנן דאמר ר' יוחנן חד בר נש עתיר גו שוקא ומיספן גו ביתיה עתיר גו ביתיה.

ומיספן גו שוקא יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב ר' אבא מישתעי אהו עובדא אריסיה דבר זינא אפקיד גבי חד בר נש ליטרא דדהבא מית בר זינא ומית אריסיה אתא עובדא קומי ר' ישמעאל בר' יוסי אמר מאן לא ידע דכל מאי דאית ליה לאריסיה דבר זינא דבר זינא הוא איתיהבון לבנוי דבר זינא הנה ליה לבר זינא בגין רברבין ודקיין.

אמר יסבון רב רבין פלגא וכד דקוקין רבו יסבון פלגא דמך ר' ישמעאל בר' יוסי אתא עובדא קומי ר' אחא אמר לית את שמע מינה אית בר נש דלא בעי מיפרסמה נפשיה ותיבון לבנוי, דאריסא אמר מריה דפקדמא פבר יהבית פלגא אמר לו מה שנתת ע"פ ב"ד נתת ומה שאתה נותן ע"פ ב"ד אתה נותן מהו דנימרון בנוי דאריסיה לבנוי דבר זינא קבו לן מה דנסיבתון יכלין למימר מה שנעשה על פי בית דין נעשה מהו דנימרון דקוקין לרב רבין נתלוק עמכון יכלין למימר להון מציאה מצאנו.

אמר ר' יצחק לית בין דקוקין לרב רבין אלא כמי שניתן לו במתנה גרסינן בפרק הפותב אמר רבא הנותן דינר זקב לאשה ואמר הינהרי בו של כסף הוא הזיק משלמת של זקב פשעה בו משלמת של כסף דאמר ליה גטירות' דכספ' קבולית עילנאי גטירות' דדקבא לא קבולית עילנאי פדתנא חטי' וחיפן בשעורין אינו משלם אלא דמי שעורים בלבד וכו' רבי אפרמי' שאמר על ר' ישמעאל בר' יוסי דטועה בדבר משנה הנה דהא פניא אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים וכו' עד מת יחזיר לבניו אלמא הא שאר אינשי יחזיר למפקיד חס ליה לרבינו דלימא הכי דהאי עובדא מילתא דתליא בסברא הוא ר' ישמעאל בר' יוסי סבר פינן דאריסיה דבר זינא דעיינו ביה דלא אמיד דכולהו אמרי דכל מה דאית ליה לאריסיה דבר זינא הוא הנה ליה פקידל מן העבד דאריס הוא פקיד ואם מת יחזיר לרבו והאי דינא דגמרא דילן כדאמרינן חדא דידעיינו ביה דלא אמיד אית בר נש דלא בעי מיפרסמא נפשיה דיש מתרושש והון רב מתעשר ואין כל והנה ליה אריסיה פאיניש דעלמא.

ואם מת יחזיר למפקיד והיינו דקאמר בגמרא דילן ועוד דר' חייא לא אתא בטענת משנה אלא בטענת דיש מתרושש והון רב: גרסינן בהגוזל בתרא ההוא גברא דאפקידו גביה פסא דכספא אתו גנבי עילנאיה שקליה ויהביה גיהליהו.

אתו לקמיה דרבא פטריה אמר ליה אבני האי מציל עצמו בממונו של חבירו הוא אלא אמר רב אישי חזינא אי אמיד הוא עליה אתו ואי לא אמיד הוא אדעתא דההוא פספא אתו שפעיינו מהכא דהיכא דאנסוהו נכרים על ממון חבירו לא שניא אנסוהו להראות.

ול"ש אנסוהו להביא בכולהו פטור כרב אשי בפסקא דר"ח. ורבינו אפרים זצ"ל והא הכא משום דלא אמיד אמרי' על ההוא פסא אתו ואע"ג דנשא ונתן בידי פטרינן ליה כל שכן היכא דידע מילתא דאנסוהו אממונא דחבריה דפטור והאי דקתני ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו פטור.

נשא ונתן בידי חייב: דוקא שאנסוהו מחמת עצמו על ממון סתם: והיכא דנשא ונתן בידי מציל עצמו בממון חבירו הוא וסייב וכי הראה גרמא בעלמא הוא ופטור ורבינו אלפס פליג בהא ומסתבר כרבנותא קמאי.

והכי גרסי' בירושלמי תני תוגרמי' שאנסוהו ונטלו ממון חבירו פטור נטל הוא ונתן להן חייב. אמר ר' יוסי הדה דתימר באומר להן תנו לנו ממון סתם אבל אמר להן ממון פלוני פטור ורב אלפס אייתי סיעתא מההוא גברא דאחזו אחמרא דחבריה דרב פנחס ורב מרי ואמר ליה דרי ואמטי בהדן דרא ואמטא בהדיהו דקשיא ליה ה"מ היכא דלא אגיס.

אָבֵל הָאֵי אָנוֹס הוּא לִיתָה נְהִי דְאָנוֹס מְעִיקְרָא בְּמִמּוֹן סְתָם בְּתַר דְּאֲחֻי לְהוּ מִי אָנוֹסוּהוּ הָא
וּדְאִי לִיפָא אָנוֹס וְנִהָה לִיָּה כְּמִי שְׂאָנוֹסוּהוּ בְּמִמּוֹן סְתָם וְנָטַל וְנָתַן בְּיַד חֲזִיב וּמִשּׁוּם הָכִי
אִיִּצְטְרִיף לְשַׁנּוּנֵי בִינּוֹן דְּאִוְקִמִינְהוּ עֵילְוִנְיָה מִיִּקְלָא קְלִינְיָה וְהָא דְתַנְיָא אָמַר לוֹ אָנוֹס הוֹשִׁיט
לִי פְקִיעַ שְׁל עֲמִיר זֶה לֹא מְסִיעַ לִיָּה כְּלָל דְּהֵתָם לִיפָא אָנוֹסָא דְכִינּוֹן דְּקֵאִי בְתַרֵּי עֵיבְרִי
נִהָרָא מְצִי לְאִישְׁתְּמוּטֵי מִינָה אָבֵל הֵיכָא דְאָנוֹסוּהוּ עַל מְמוֹן חֲבִירוֹ וְלִיפָא לְאִישְׁתְּמוּטֵי מִינָה
אִפִּי נְשָׂא וְנָתַן בְּיַד פְּטוֹר וְכֹן הִילְכְתָא גְרָסִי בִּפְ' אֶלְמִנָה הֵהוּא גִבְרָא דְאִפְקִידוּ גִבְיָה
פְּסִיתָא דְחֲבֵרִיָּה אֲזַל שְׂמָא לְנַפְשִׁיָּה בְּאַרְבַּע מָאָה זִוּי לְסוּף אִיִּיקוֹר וְקָם בְּשִׂית מָאָה וְאָמַר
לִיָּה רַב אֲשִׁי מֵאֵן שָׁם לָךְ גְרָסִי בְּפָרְק חֲזַקַת הַבְּתִים אֵין מְקַבְּלִין פְּקֻדוֹנוֹת לֹא מִן הַנְּשִׁים
וְלֹא מִן הָעֵבְדִי וְלֹא מִן הַתִּינוּקוֹת קִיבֵל מִן הָאִשָּׁה יַחְזִיר לְאִשָּׁה מִתָּה יַחְזִיר לְבַעַל קִיבֵל
מִן הָעֵבֶד יַחְזִיר לְעֵבֶד מִת יַחְזִיר לְרַבּוֹ קִיבֵל מִן הַתִּינוּקוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ סְגוּלָה וְכוּלָן שְׂאָמְרוּ
בְּשַׁעַת מִיתָה שְׁל פְּלוֹנֵי הֵן.

אִי מְהִימְנֵי יַעֲשֶׂה כְּפִירוּשָׁן וְאִי לֹא יַעֲשֶׂה פִירוּשׁ לְפִירוּשָׁן אִיפָא דְאָמְרֵי אִי אִמִּידֵי יַעֲשֶׂה
כְּפִירוּשָׁן וְאִי לֹא יַעֲשֶׂה פִירוּשׁ לְפִירוּשָׁן מְסַתְּבָרָא כְּאִיפָא דְאָמְרֵי דְקִי"ל אֵין אָדָם מְשֻׁטָּה
בְּשַׁעַת מִיתָה יְרוּשָׁלַיִם יַעֲשֶׂה מְפֻרָשׁ כְּפִירוּשָׁן אִמִּי ר' וּבְלִבְד בְּעַדֵי כְּהֵדָה אִיִּתְּמִיָּה דִר' אָבָא
כַּד דַּמְכ' אָמְרָה אַהֲן קֻדְשָׁה דְבִרְתֵי וְהוּא אָמַר לִית הוּא אֶלָּא דִיִּדֵי אָתָּא לְקַמְיָה דְרַב אָמַר
אֵין אָדָם מְצוּי לְשַׁקֵּר בְּשַׁעַת מִיתָה תַּשְׁלוּ' תוֹסֵפ' הָאוּמַר תְּנוּ מְאִתִּים דִּינְרֵי לְבֵית הַכְּנֻסָּת
תְּנוּ סֶפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַכְּנֻסָּת יִנְתְּנוּ לְבֵית הַכְּנֻסָּת הֶרְגִיל וְאִם הִיָּה בְּשַׁנִּיָּה יִנְתְּנוּ לְשַׁנִּיָּה
הָאוּמַר תְּנוּ מְאִתִּים דִּינְר' לְעַנְיִים יִנְתְּנוּ לְעַנְיִים אוֹתָהּ הָעִיר ר' אָחָא אוֹמַר יִנְתְּנוּ לְעַנְיִים עוֹלָם
רַב אֶלְפִּס אִיִּיתֵי הָא דִר' אָחָא וּמְסַתְּבָרָא הָא דְאָמְרִינוּ בְּבָבָא קַמָּא בַּהֲהוּא גִבְרָא דְתַקַּע לִיָּה
לְחֲבֵרִיָּה וְכוּ' וְלִיתְבוּ לְעַנְיִים אָמַר רַב יוֹסֵף אַע"ג דְּלִיפָא עַנְיִים הֵכָא אָנוּ יַד עַנְיִים אָנוּ מִשּׁוּם
הָאִי טַעַמ' דָּאִי הוּוּ עַנְיִים הֵכָא זְכוּ בַּהוּ עַנְיִים דְּהָכָא כְּתָנָא קַמָּא דַּהֲכ' דְאָמַר יִנְתְּנוּ לְעַנְיִים
אוֹתָהּ הָעִיר הַשְׁתָּא דְלִיפָא עַנְיִים הֵכָא אָנוּ זְכִינוּ בַּהוּ לְעַנְיִים דְּעַלְמָא וְלֹא מִשּׁוּם טַעַמ' דְּרַבְּנוֹת'
קַמָּאֵי דְאָמַר דִּינָא דְעַנְיִים כְּדִינָא דְהַדְיוּט דְמִי וְלֹא מְבַעֲיָא בְּמַעַמַד שְׁלִשְׁתָּן דְּהָא קִי"ל בְּפִיָּה
זוֹ צְדָקָה כְּדַכְת' רַבִּי אֶלְפִּס וְלֹא כְּטַעַמָּא דִּיִּדְיָה דַּאֲמִי מִשּׁוּם דְּלֹא הָוָה בְּרַשׁוּתִיָּה לְהֵהוּא
זוּזָא הוּא דְקֵאֲמַר הָכִי דַּאֲע"ג דְקִי"ל בְּמַטְלָטְלִין אִפִּי מְמוֹן שְׁיִכּוּל לְהוֹצִיא אוּ בְּדִינִין
הַקְּדִישׁוֹ אֵינוּ קְדוּשׁ הֵכָא שְׂאֵנִי דְהָא אֶפְקִיָּה וְלִית דִּינָא וְלִית דִּינָא דָּאִי אִיִּתָּה אִפִּי אִיפָא
עַנְיִים הֵכָא לֹא קִנֵּי אִי לֹאוּ דִּיִּד עַנְיִים אָנוּ טַעַמ' כְּפִדְרַשִׁית לְרַבִּי אָפְרִי הֵהוּא זוּזָא מְטָא
לִיד רַב יוֹסֵף וְקֵאֲמַר הָאִיִּף אִיבְרִי נְפִשָׁאֵי דְכַעֲנָנָא דְמִינָא וְאִמִּי לִיָּה ר' יוֹסֵף אַע"ג דְּעַנְיִים אֵת
לֹא מְצִי אֲמַרְתָּ הָבוּ לְעַנְיִים כְּבָר זְכוּ בִּיָּה שְׂאָר עַנְיִים וְאֲע"ג דְקִי"ל תְּנוּ כַּזְכוּ דְמִי בְּלֹא ב"ד
וּבְלֹא עֲדִים מִשּׁוּם דְּמִזְכִּי לְאָדָם יָדוּעַ אָבֵל הֵכָא אִמִּי מְצִי הִזְר בִּיָּה קִמ"ל רַב יוֹסֵף דְּמִשְׁע'
דְּמְטָא לִידִן' כְּמֵאֵן דְּמְטָא לִיד עַנְיִים דְמִי: גְרָסִי בְּתוֹסֵפ' גִּנְב אָחַד אֵין אָנוֹס שְׁנֵי גִנְבִי אָנוֹס
ר"י אוֹמַר אִם הִיָּה מְזוּנִין אִף גִּנְב אָחַד אָנוֹס זָאב אָחַד אֵינוּ אָנוֹס שְׁנֵי זָאבִין אָנוֹס וְכוּ':
אוֹת פ' פְּשָׁרָה גְרָסִינוּ בִּפ' דִּינֵי מְמוֹנוֹת תַּנְיָא כְּתִיב צְדָק צְדָק תִּרְדּוּן וְכַתִּיב בְּצִדְקַת תְּשַׁפְּנוּ
עֲמִיתָהּ אָחַד לְדִין וְאָחַד לְפִשְׁר' הָא כִּיצַד שְׁתֵּי סְפִינוֹת עוֹבְרוֹת בְּנִהָר אַחַת טְעוּנָה וְאַחַת
שְׂאִינָה טְעוּנָה וְכוּ' תוֹסֵפְת' חֲמָרִין שְׁהִיו רְגִלְיוֹ שְׁל אָחַד מִהֶן רְעוֹת אֵין רְשָׁאִין לְעַבְדָן' מְעַלְיו
נְפֵל רְשָׁאִין לְעַבְדָן מְעַלְיו הִיָּה אָחַד טְעוּן וְאָחַד רְכוּב מְעַבְרִין רְכוּב מְפַנֵּי טְעוּן אָחַד טְעוּן
וְאָחַד רִיקוֹן מְעַבְרִין רִיקוֹן מְפַנֵּי טְעוּן הִיָּה שְׁנֵיָּה טְעוּנִין הִיָּה שְׁנֵיָּה רְכוּבִין הִיָּה שְׁנֵיָּה
רִיקָנִין עוֹשִׁין פִּשְׁר' בִּינֵיהֶן וְכֹן שְׁתֵּי סְפִינוֹת שְׁהִיו בְּאוֹת זוֹ כְּפָגַד זוֹ אַחַת טְעוּנָה וְאַחַת

פרווקה אם עוברות בבת אחת שתיקן טובעות זו אחר זו שתיקן עוברות וכן שני גמלים במעלו' בית חורון פיצד יעשו טעונה ושאינה טעונה תדחה שאינה טעונ' מפני טעונ' קרוב' ושאינ' קרובה תדחה קרובה מפני שאינה קרובה שתיקן טעונות שתיקן קרובות שתיקן רחוקות הטיל פשרה ביניהן ומעלות שחר זו לזו ירושלמי פדי לחוס על ממונן של ישראל תניא רשב"ג אומ' הדין בשלשה פשרה בשנים שנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן בלא קנן שנים שעשו פשרה אין בעלי דינין יכולין לחזור בהן וקי"ל פשרה צריכה קנן ואפי' חד נמי דעביד פשרה באפי סהדי בקנן אין יכולין לחזן' בהן וכתב רבינו אלפס דשלשה צריכין קנן בשנים.

ר' יהושע בן קרחה אומר מצנה לבצוע שנ' אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם אומר רב הלכה כר' יהושע בן קרחה ומאי מצנה לבצוע מצו' למימר' בהו אי דינא בעיתו אי פשר' בעיתו וה"מ מקמי גמר דין אכל לאחר גמר דין אי אתה רשאי לבצוע היכי דמי גמר דין.

אמר רב יהודה אומר רב מפי אמר איש פלו' אתה זכאי ואיש פלו' אתה חייב וליתה לדר' שמעון בן מנסיא דאמר עד שלא תשמע דברי' ואי אתה יודע היכן הדין נוטה כו' ובתשובות הר' הקדוש זצ"ל דבמר קנן פשרה לא מצי טעין חד לחברי' משו' קנן בטעות ואע"ג דלא אודעינהו לפשרה מעיקרא מידי דהנה אקבל עליו קרוב או פסול וקנו מידו דאין לאחר קנן פלום ומעשים בכל יום שקוננין על כל מה שיאמר להן ב"ד הו דין הן פשרה ומקיימין אותה.

אבל פשרה שנעשית מפני שאין לו ראיה או שטר ואחר פן מצא ראיה ושטר ההוא נדאי קנן בטעות הוא וחוזר והני בתלתא דינבי בדינ' וקנו מפל חד למיעב' פשרה ותרמי מיניהו אמרי וחד מיניהו פליג עליהו מסתמ' דלאו פלום הוא ונהו לי' כמד"א כדאמר בתלתא דאמר בפ' בתרא דע"א כדשיימי בתלתא אפי' תרי מיגו תלתא כדאמ' בתלתא עד דאמ' בתלתא ומסתברא פשרה בלא קנן ופרע ליה ההוא פשרה בקנן הוא לגבי תובע ונתבע לא מצי הדר ביה אבל תובע מצי הדר ביה לרבינו אלפס בתשובות מי שחייבוהו ב"ד שבועה חמורה ועשו ביניהן פשרה ואחר פן ראו ב"ד שלא היה עליו אלא חרם סתם יכול הוא לחזור ושיכול לומר אילו הייתי יודע שאין עלי שבועה לא הייתי מתפשר והוא ליה כקנן בטעות ומי שנתחייב שבועה ונתן ממון לפוטרו משבועה ואחר פן מצא ראיה שנתחייב בממון הפשרה בטלה דכיון שנתחייב בממון אין פאן שבוע' אבל עשו פשרה ולא הנפירו שבועה הפשרה קיימת: פתב בכך וכך וכו' איך אמר לנא פלו' הו עלי סהדי וקנו מינאי וכתבו בכל לשון של זכות והבו ליה לפלו' בן פלו' דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא וקבילית מיניה כך וכך דינרי' ופטריית יתיה מהשתא מההוא עיסקא ביננא או מההוא שותפותא ולא פש לי גביה ולא מידי ולית לי רשותא למיבעי מיניה ולא מירתיה מההו' שותפותא מפל קבלתא ונחמירת' ומגילגול שבועה מימא דנן ולעלם ומחלית ליה כל טעותא ושלותא דידיע לי השתא ודאיגליא לי לבתר שעמא ולא יהא לי רשותא למימ' בטעות' הואי וכל דייתי ויקום ויערער על פלו' דנן או על מאן דאתי מחמתיה לבטולי פשרה ומחילה דא בולהון יהנו בטילין כחספא תבירא דלית ביה מששא וכל שטרא דיפקון מתחות ידאי ודאתי מחמתי על פלו' דנן דאתי מחמת' לבטולי פשרה

דא יִהְיוּ בְּטִיל וְעַל יִרְתָּאֵי בְּתָרְאֵי לְפָצוּיֵי וְלִסְלוּקֵי מִיְנֵיהּ כָּל טַעֲנָת' דְּאֵתֵי עֲלֵי וְלֵאדֹקוּמֵי בִּידְקָה בְּלֵי שׁוּם פְּסִידָא.

וְכָל מוֹדְעֵי וְכו' פְּדֻכְת' בְּשׁוֹבֵר: אוֹת פּ פְּרוֹזְבוּל גְּרָסִינוּ בִּפ' הַשּׁוֹלַח הַלֵּל תִּיקוֹן פְּרוֹזְבוּל מִפְּנֵי תִיקוֹן הָעוֹלָם וְאוֹקְמָה אֲבִי בְּשָׁבִיעֵי בְּזִמְן הַזֶּה וְר' הִיא פְּדֻמְנָ' וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּט בְּשִׁמְטוֹ שְׁמִיטוֹ הַפְּתוֹ מְדַבֵּר אַחַת שְׁמִיטָה קַרְקַע וְאַחַת שְׁמִיטָה כְּסָפִי בְּזִמְן שְׁאֵתָה מְשִׁמֵּיט קַרְקַע אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִים וּבְזִמְן שְׁאֵי אֵתָה מְשִׁמֵּיט קַרְקַע אֵי אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִי וְתִיקוֹנוֹ רַבְּנוּ דְתַשְׁמִיט זָכַר לְשָׁבִיעֵית רָאָה הַלֵּל שְׁנִמְנָעוּ הָעַם מִלְּהִלוֹת וְעוֹבְרִים עַל מַה שְׁפָתוֹ בַּתּוֹרָה הַשְּׁמֵר לָהּ פֶּן יִהְיֶה דְבַר עִם לְבָבָהּ בְּלִיעַל לְאִמְר וְגו' עֲמַד וְהַתְקִין לָהּ פְּרוֹזְבוּל וְרָבָא אָמַר הַפְּקַר ב"ד הַפְּקַר.

וּמִתְנִי אֲפִי בְּזִמְן הַשְּׁמִטָּה קַרְקַע הוּא אֵי נְמִי אֲפִי בְּזִמְן הַזֶּה וְאֲלִיב' דְּרַבְּנוּ. וְכַתְּב הֶרֶב הַמְּחַבֵּר אֵיכָּא מֵאן דְּאָמַר הֵנִי מִלֵּי בְּאַרְצ' יִשְׂרָאֵל וּבְזִמְן הַזֶּה אֲבָל בְּחוּצָה לְאַרְצ' לֹא צָרִיךְ פְּרוֹזְבוּל עוֹלָמָא דְדִינֵי הוּא לְאוֹתוֹן שְׁדָרִין בְּאַרְצ' יִשְׂרָאֵל קְאָמַר דְּלֵאחַר חוֹרְבָן הוּא וּמִסְתַּמָּא דְּאֲפִי ל'ר' הַשְּׁמִטָּה כְּסָפִי נוֹהֵג בְּזִמְן הַזֶּה בְּחוּצָה לְאַרְצ' מְדַרְבְּנוּ דְּאַרְצ' יִשְׂרָאֵל וְחוּצָה לְאַרְצ' לְגַבֵּי שְׁמִיטָה כִּי הִדְדִי נִינְהוּ דְּחוּבַת הַגּוֹף הוּא דְּהָא סְבִירָא לֵיהּ ל'ר' דְּאֲפִי בְּמָקוֹם שְׁאֵי אֵתָה מְשִׁמֵּיט קַרְקַע אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִים.

וְכִי אָמַר ר' בְּזִמְן שְׁאֵתָה מְשִׁמֵּיט קַרְקַע אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִים בְּחוּצָה לְאַרְצ' קְאָמַר וּבְזִמְן שְׁאֵי אֵתָה מְשִׁמֵּיט קַרְקַע אֵי אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִים אֲפִילוּ בְּאַרְצ' וְתִיקוֹן רַבְּנוּ דְתַשְׁמִט זָכַר לְשָׁבִיעֵית וְאוֹקְמוּהָ אֲדֹאוּרֵיתָא וְהִילְכָה ל'ר' אֵתָה מְשִׁמֵּיט כְּסָפִים אֲפִי בְּחוּצָה לְאַרְצ' מְדַרְבְּנוּ דְּהָא רַב אֲשֵׁי דְמַקְנֵי לְהוּ גְדָמָא בְּדִיקְלָא וְרַבְּנוּ דְבִי רַב אֲשֵׁי מְבָבֵל נִינְהוּ וּמְסָרֵי מִלִּינְהוּ לְהַדְדִי וְלְרַבְּנוּ דְּפִלְגִי עֲלֵיהּ דְּר' אֲפִי מְדֹאוּרֵיתָא.

אֲבָל יוֹבֵל לֹא נִהֵיג דְּכַתִּיב וּקְרֵאתֶם דְּרוּר בְּאַרְצ' לְכָל יוֹשְׁבֵיהּ לְמַדְנּוּ מְדַגְלוּ שְׁבֻט יְהוּדָה וְשְׁבֻט גָּד וְחֲצִי שְׁבֻט מְנַשֶּׁה פְּסָקוּ יוֹבְלוֹת וּמִסְתַּמָּא דְּאֵיכָּא לְמִימַר דְּאוּרֵיתָא כְּרַבְּנוּ מְדַגְרָסִי בְּהַנִּיזְקִין הַנוֹטֵעַ בְּשִׁבְתָּ בְּשׁוֹגֵג יַעֲקֹר וְכו' וְאָמַרִי עֲלֵה מִקְפְּדֵי הָא דְּאוּרֵיתָא וְהָא דְּאוּרֵיתָא מ"ש בְּשִׁבְתָּ וּמ"ש שְׁבִיעֵית כו' גְּרָסִי בְּמִשְׁקִין יְכוּל יִלְקַח עַל תּוֹסַפְתָּ שְׁבִיעֵית ש"מ דְּכוּלְהוּ סְבִירָא לְהוּ דְּאוּרֵיתָא וּקִי"ל הַלְכָה כַּר' מְחַבְּרִין וְלֹא מְחַבְּרִין וְהָא דְּמַכְרִיז ר' יֵנְאִי פּוֹקוּ וְזָרְעוּ בְּשָׁבִיעֵיתָא מְשׁוּם אֲרַנוֹנָא וּפְרִישׁ ר"ש דַּס"ל כַּר' דְּאָמַר שְׁבִיעֵית בְּזִמְן הַזֶּה דְּרַבְּנוּ לֹא דִיִּיק לֹן דְּאֲפִי לְרַבְּנוּ דְּאָמַר מִפְּנֵי הָאוֹנְסִין מוֹתֵר וְהִכִּי מוֹכַח בִּירוּשְׁלָמִי בְּסַנְהֶדְרִין וּבְשָׁבִיעֵית בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁהִיתָה מְלַכּוֹת אוֹנְסַת הוֹרִי ר' יֵנְאִי שְׁיָהָא חוֹרֵשׁ חוֹרֵשׁ רֵאשׁוֹנָה חַד מְשִׁמֵּר הָהּ אֵי עֵבֶר בְּשְׁמִיטָה וְכו' עַד לֹא אֵתְאֵן אֱלָא לְמִגְבֵי אֲרַנוֹנָא וְכו'.

ר' יוֹנָה וְר' יוֹסִי הַגֵּרוֹן לְמַאֲפִי לְאַרְם יִקְנֶה בְּשִׁבְתָּא אָמַר רַבִּי מוֹנָא קְנוֹשְׁיֵיתָא קוּמִי ר' יוֹנָה לֹא כֵן אָמַר ר' זְעִירָא נְמַנּוּ בְּעֲלִיַת בֵּית נְתֻזָה בְּלוּד עַל כָּל עֲבִירוֹת שְׁבִתּוֹרָה אִם יֵאמַר גּוֹי לְיִשְׂרָאֵל וְכו' וְלֹא קִיבֵל מִהֵן אָמַר לֹא אֵתוֹן מְשִׁמֵּרְתוֹן אֱלָא מְיָכוּל פִּיתָא חֲמִימָא שְׁמַעִינוּ מִיָּה דַּר' יֵנְאִי אֲפִי בְּשָׁבִיעֵית דְּאוּרֵית' קְאָמַר וְהִינּוּ דְּגָרְסִי בַע"א א"ר הוֹנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ הָאֵי מֵאֵי דְלֹא יָדַע כְּמָה בְּשָׁבִיעֵיתָא וְכו' נְפָקָא מִיְנֵהּ לְשְׁמִיטָה כְּסָפִים הָאֵי דְנָא.

יְרוּשְׁלָמִי בִּפ' בַּתֵּר' דְּשָׁבִיעֵי אֵת אַחִיָּה תַשְׁמֵט יְדִיָּה וְלֹא הַמוֹסֵר שְׁטְרוֹתֵיו לְב"ד מְכָאן סְמָכוּ לְפְרוֹזְבוּל מִן הַתּוֹרָה וּפְרוֹזְבוּל מִן הַתּוֹרָה כְּשֶׁהַתְקִין הַלֵּל לְדְבַר תּוֹר' קְשִׁייתָא קוּמִי

ר' אחא : כמאן דאמר מעשרות מדבריהן ביום כמ"דא מעשרות מדברי תורה התקין הלל על דברי תורה אומר ר' יוסי וכי משעה שגלו ישראל לבבל כלום נפטרו אלא מן המצוות התלויות בארץ והשמטת פספים נוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ דבר תורה חזר ר' יוסי ואמר כלו' בשביעית בזמן הזה הוא דכתב וזה דבר השמיט' שמוט בשעת שהשמטה נוהגת בארץ דבר תורה השמטת פספים נוהגת בין בארץ בין בח"ל דב' תורה וכו' עד מדבריה' וש"מ דתקון פרוזבול אפי' בחוצה לארץ הוא תמן אומר אפי' למ"דא מעשרות דבר תורה מודה בשמיטה שהוא מדבריהם: תנו וזה דבר השמיטה שמוט ר' אומר שתי שמיטו' שמיטה ויובל בשעה שהיובל נוהג שמיטה נוהג דבר תורה: פסקו היובלו' שמיטה נוהג' מדבריהן ובפ'ר' ששי בשביעית הקוש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי יהושע מה בימי יהושע פטורין היו ונתחייבו אף בימי עזרא: ממה נתחייבו ר' יוסי בר' חנינא אומר מדברי תורה נתחייבו דכתיב ונהביא' ה' אלהיה וגו' מקיש ירושתה לירושל' אבותיה וכו' ר"א אומר מאליהן קיבלו המעשרות וכו' ותניא תמן שביעית משמט' מלנה בשטר ושלא בשטר רב ושמואל דאמרי תרניהו בשטר שטר שיש בו אחריות נכסים שלא בשטר שטר שאין בו אחריות נכסים וכל שכן מלנה על פה ואע"ג דתני' אינו משמיט אפילו הכי הלכה כר' יוחנן דהא ר' יוחנן גופי' לא עביד בה עובדא וקא דחי לה דילמ' הוה בית שמאי היא דאמרי שטר העומד ליגבות פגבוי דמי: ירושלמי אתא עובדא קומי רבי יוחנן בשטר שיש בו אחריות והורי משמט אומר מפני שאנו למידין מן ההלכו' אנו עושין אותו מעשה מדקאמר דילמ' ב"ש היא דאמ' שטר העומד ליגבות פגבוי דמי ש"מ דלית הילכתא פנותיה וכהי נמי גרסינן בפ' כל הנשבעין הא מני ב"ש היא דאמר שטר העומד ליגבות פגבוי דמי ולית הילכתא פנותיה וזה דגרסי' בפ' האשה מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש פתופ' ב"ש קסברי ב"ש שטר העומד ליגבות פגבוי דמי דמשמע דהלכה פנותיהו דאי כב"ה פנין דאית להו מדרש פתופה דהא חזרו להורו' כב"ש איפא למימר אח אפי' יורש אשתו אין אני קובר ואי משום פתופה לא ניתנה ליגבות מחיים וקשיא הילכת' אהילכתא ולא היא מיהא ליפא למישמ' מנה פלל דב"ה אית להו ניתנה פתופה ליגבות מחיים דיתבם ואית להו מדרש פתופ' דיתבם פאחר דמי ומיהו לא ניתנה פתופה ליגבות מחיים דבעל ואפילו דברי הכל ליגבו' אינה עומדת ולא אמרי שטר העומד ליגבו' פגבוי דמי אלא בשומר' יבם.

ועל שטר שעבר עליו זמן השמיטה אומר רב יהודה אומר שמואל נאמן אדם לו' פרוזבול הנה לי נאבד ומותבינן עלה מיהא דתנו וכן בעל חוב שהוצי' שטר חוב ואין עליו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו ואוקימנ' בתנאי וקי"ל דסתם מתני' ומחלוקת דבריתא הלכה כסתם דמתני' והילכף אינו נאמן ואיפא מאן דפסיק פרבנן ונאמן ואפי' למ"ד נאמן בשבועה הקפת חנות אינה משמטת ואם עשאה מלנה משמט' לר' יהודה דאמר הראשונה משמטת וכו' השוחט את הפרה וחולקה בראש השנה אם הנה חודש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואוקימנא בפ' השואל למ' דא הלנאת יום טוב לא ניתנה ליתבע סיפא דאי קיב ליה שקיל ולא צריף למימר ליה משמט אני רישא צריף למימר ליה משמט אני ומסתבר' דיהב ליה ביום טוב דאי לאחר יום טוב מושמט הוא דשביעית סופא משמיט וזה דתנו המתזיר חוב לתבירו' צריף לומר לו משמט אני דווקא בשביעית אבל לאחר שביעית לא וכן פר"ש בתוספת' דגיטין האונס והמפת' ומוציא שם רע וכל מעשה ב"ד אינן משמיטין

המלנה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אינו משמטין: ירושלמי פשיטא דאמר מילת' מלנה שהיא נעשית כפרנית אינה משמטת כפרנית שנעשית מלנה משמטת.

הפרזבול אינו משמט וזה אחד מן הדברי' שתיקן הלל וכו' וזהו גופו של פרזבול מוסרני לכם פלו' ופלו' הדיינין שבמקום פלו' כל חוב שיש לי על פלו' שאגבנו כל זמן שארצה והדיינין חותמין למטה או העדים פרזבול המוקדם פשר והמאחר פסול שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאחרין כשירין וגרסינן בתוספת' פשר בגט פסול ל בפרזבול פשר בפרזבול פסול בגט פשר באשה פסול ביבמה.

פשר ביבמה פסול באשה פשר בגירושין פסול בחליצה פשר בחליצה פסול בגירושין. תשובה לרבינו נסים: על שני עניינים האחד שצריך כתיבתו אחר הלואה מדגרסינן במשנה כל שיש לי ולא קתני שיהיה לי.

והא דתני בתוס' כל מלנה שלאחר פרזבול אינו משמיט אין סומכין אלא על משנת' והשני שיכתוב אותו קודם השמטה כדתנן אימתי כותבין עליו פרזבול ערב ראש השנה של שביעית והיכא שהלנה בניסן בשנה אחת של שביעית והלנה לו מלנה אחרת בניסן בשנת ו' של שביעית והודיע לדיינים שתי הלואות אלו והדיינים הקדימו הפרזבול שני באדר שלפני ניסן דהנה ליה פרזבול מוקדם למלנה שניה פשר לפי שהן הריעו פחו שלפי מה שעשו אין מן הדין שיגבה אלא למלנה ראשונה אבל למלנה שניה אין לו לגבות לפי שזמן פרזבול קדם למלנה שניה ואין ראוי שיפרענו לאחר השמטה: נמצא שהוא פשר לגבות בו מלנה ראשונה אבל אם הודיע לדיינין באדר בשנה ששית והלנהו הממון בניסן של ששית: ואיחרו הדיינים את הפרזבול וכתבו זמן הפרזבול באייר שלאחר ניסן מניסן של שנה ששית הרי זה פסול ואפילו מלנה ראשונה אין גובין בו לפי שאיחרו זמן הפרזבול וייפו את כוחו שהרי הפרזבול אומר שלאחר שתי הלואות היו ומשום הכי פסול לגמרי ואפילו למלנה הראשונה אינו ראוי כדגרסינן בגמרא דבני מערבא פרזבול המוקדם פשר מפני שהוא מורע כוחו והאי פירושא לא בריר לן.

ומסתברא דכל מלנה שנעשית אחר זמן הפרזבול אינה משמטת בשעה שמוציא הפרזבול בב"ד כתב בו וכל חוב שיש לי ולישנא מעלמא נקט והא דרשב"ג דתוספתא עיקר ופרזבול שעושה הלנה למלנה בשטר חוב שכותב ללנה ונותנו למלנה כדתנן וליתומים ולגכסי אפיטרופוס והתם לוויין נינהו והיינו דתנן פרזבול המוקדם פשר שאם הלנה לנה ממנו בניסן וצנה הלנה לדיינין לכתוב הפרזבול באדר שלפניו ואם לנה בניסן ואיחר זמן הפרזבול באייר פסול מפני שהלנה מייפה את כוחו שבהלואה שהיה קודם הזמן בפרזבול משמע והא דגרסי' אימתי כותבין פרזבול ערב שביעית לא בא למעט אלא שאין כותבין אותו משנכנס שביעית אבל קודם שביעית כותבין אותו בכל שעה עד ערב שביעית וכותבין זמן ההלואה או כותבין כל חוב שיש לי משנה ראשונה של שמטה שאגבנו כל זמן שארצה והיא תוספת איתשיל קמי גאון ופי' פשר באשה פסול ביבמה האשה שאמרה מת בעלי תינש' אבל אינה נאמנת לומר מת יבמי שאינשא פשר בחליצה פסול בגירושין חליצה מוטעת כשירה גט מוטעה פסול חליצה מעושית פסולה גט מעושה פשר ולא פירש פסול באשה פשר ביבמה: ומס' גט פשר באשה ופסול ביבמה חליצה

בְּשִׁירָה בִּיבְמָה וּפְסוּל בְּאִשָּׁה כְּדַגְרָסִינָן בְּקִידוּשֵׁינָן וְתַהֲא אִשָּׁה יוֹצֵאָה בְּחִלְצָה מִקַּל וְחֹמֶר וְתַהֲא יְבָמָה יוֹצֵא בְּגַט מִקַּל וְחֹמֶר.

תַּנּוּ הֵתָם אֶחָד לְנֵה מִחֲמַשָּׁה כּוֹתֵב פְּרוֹזְבוּל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֲמִשָּׁה לְוָיִן מֵאֶחָד אֵינּוּ כּוֹתֵב אֶלְא פְּרוֹזְבוּל אֶחָד לְכֹלָן אֵין כּוֹתְבִין פְּרוֹזְבוּל אֶלְא עַל הַקְּרָקַע אִם אֵין לוֹ מְזַכֵּהוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ כֹּל שֶׁהוּא הֵיטָה לוֹ שְׂדֵה מְנוֹשְׁפָנָת לוֹ בְּעִיר כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל ר' חוּצְפִית אָמַר כּוֹתְבִין לְאִישׁ עַל גְּכִסֵּי אִשְׁתּוֹ וְלִיתּוּמִי עַל גְּכִסֵּי אֶפִּיטְרוֹפּוֹס וְדוּקָא יְתוּמִים שְׁלוּוֹ כּוֹתְבִין פְּרוֹזְבוּל אֲבָל יְתוּמִים שְׁהִלוּ אֵין צְרִיכִין פְּרוֹזְבוּל כְּדֵאִיתָא בְּגַמ' ר"ג וְבֵית דִּינוֹ אֲבִיָּהוּן שְׁל יְתוּמִים אָמַר ר' חֲזִינָא בְּר אָשִׁי אָמַר רב אֶפִי קַלַח שְׁל כְּרוּב יְרוּשְׁלַמִי בְּשֵׁם רב מִי שְׂאֵין לוֹ אֶלְא קַלַח אֶחָד בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל וְהָא תַּנִּי הַשּׁוֹתְפִין וְהָאֲרִיסִין וְהָאֶפִּיטְרוֹפִין אֵין לָהֶן פְּרוֹזְבוּל אֲמַרִי תַּמָּן כֹּל קַלַח וְקַלַח שְׁל שׁוֹתְפוֹ הוּא בְּרַם הֵכָא שְׁלוֹ הוּא מַהוּ לְכַתְּוֵב לְאֶפִּיטְרוֹפּוֹס עַל גְּכִסֵּי יְתוּמִין נְשַׁמַּע מִן הֵדָא כּוֹתְבִין לְאִישׁ עַל גְּכִסֵּי אִשְׁתּוֹ מַהוּ לְכַתְּוֵב לְאִשָּׁה עַל גְּכִסֵּי בְּעֵלָה נְשַׁמַּע מִן הֵדָא וְכֵן לִיתּוּמִי עַל גְּכִסֵּי אֶפִּיטְרוֹפּוֹ וְאִמ' ר"י הִשְׁאִילוּ מִקוּ' לְתַנּוּ וְלְכִירִי כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל ת"ר אֵין לוֹ קְרָקַע וְלַעֲדִי יֵשׁ לָהֶן קְרָקַע כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל לַעֲדִי אֵין לָהֶן קְרָקַע וְלַחֲזִיב לוֹ יֵשׁ לוֹ קְרָקַע כּוֹתְבִין עָלָיו פְּרוֹזְבוּל מִדְר' נִתָּן יְרוּשְׁלַמִי רב אָמַר וְהוּא שְׂיֵשׁ לוֹ קְרָקַע לְמַלְנָה וְלַלְנָה ר' אֶחָא אָמַר לְמַלְנָה אַע"פ שְׂאֵין לַלְנָה אַע"פ שְׂאֵין לְמַלְנָה אֲבָל ר"ש פִי לַלְנָה וְאִיכָא לְמִימַר טַעֲמָא מִשּׁוּם דְלֹא שְׂכִיחַ הוּא דְלִית קְרָקַע לְחַד מִיְנֵיהוּ וּמִסַּת' דְּוָקָא שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַלְלוּנָא אֲבָל בְּשַׁעַת הַלְלוּנָא אֵינּוּ מִשְׁמִיט: גְּרָסִי בְּאִיזְהוּ נְשִׁוּף הָאִי מְשַׁכְּנָתָא בְּאַתְרָא דְלֹא מְסַלְקִי בְּעַל חוּב גּוּבָה הֵימְנָה וְאֵין הַשְּׁבִיעִית מְשַׁמְטָה וְכו' ש"מ דְּמְשַׁכְּנָתָא סַתְמָא דְמַצִּי לְסַלּוּקִי בְּזוּזֵי שְׁבִיעִית מְשַׁמְטָתָה וְדוּקָא מְשַׁכְּנָתָא דְאַרְעָא דְלִיכָא לְמִימַר דְקָנִי לִיהַּ מִדְר' יִצְחָק דְלָאוּ בְּנֵי הַשְּׁבָה נִינְהוּ אֲבָל מְשַׁכְּנָתָא דְמַטְלְטְלִין קָנִי לְהוּ מִדְר' יִצְחָק וְאֵין שְׁבִיעִית מְשַׁמְטָת' לְעוֹלָם וְאֶפִי בְּשַׁעַת הַלְלוּנָא קָנִי מִשּׁוּם פְּרוּטָה דְרַב יוֹסֵף וּמַצָּא רַבִּינוּ יַעֲקֹב בְּתַשׁוּבַת הַגְּאֹוֹנִים הַמְלָנָה מְעוֹת עַל בֵּיתוֹ וְעַל חֲצִירוֹ שְׁבִיעִית מְשַׁמְטָתוֹ הַמְלָנָה בְּשֹׁטֵר וְשְׁלֹא בְּשֹׁטֵר וְאִנָּא חֲזִינָא בְּתַשׁוּבַת הַגְּאֹוֹנִים הַשְּׁמַטָּת כְּסָפִים בְּזַמַּן הַזֶּה בְּחוּצָה לְאַרְץ צְרִיף הַמְלָנָה לְוַמַּר לַלְנָה מְשַׁמְט אֲנִי שְׁלֹא תַשְׁתַּכַּח תּוֹרַת הַשְּׁמַטָּה יְרוּשְׁלַמִי שְׁמוּאֵל אִמ' אֶפִי עַל הַמַּחֲט שְׁלוֹ שְׁנֵא' וְאֶשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ לֹא הַמוֹסֵר שְׁטֵר לְב"ד רַבָּנָן דְּבִי רַב אָשִׁי מְסַרִי מְלִיָּהוּ לְהַדְרִי ר' יוֹנָתָן מְסַר מְלִי לְר' חֲזִינָא בְּר אַבָּא אָמַר לִיהַּ מִי צְרִיכ' מִיָּדִי אַחֲרִינָא אָמַר לִיהַּ לֹא תַנּוּ הֵתָם הַמַּחְזִיר חוּב לְחֲבִירוֹ בְּשְׁבִיעִית צְרִיף שְׂיֵאמַר לוֹ מְשַׁמְט אֲנִי כִּיּוֹצֵא בּוֹ רוּצַח שְׁגָלָה לְעִיר מְקַלְטוֹ וְרַצּוֹ אֲנָשִׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ אוֹמַר לָהֶן רוּצַח אֲנִי אָמַר רַבָּא וְתָלוּ לִיהַּ לַלְנָה עַד דְּאָמַר לִיהַּ הֵכִי וְכִשְׂיֵאמַר לוֹ בְּמַתְנָה אֲנִי נוֹתֵנָם לָךְ יְרוּשְׁלַמִי אוֹמַר בְּשַׁפָּה רַפָּה וְהֵימִין פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל כִּיּוֹצֵא בּוֹ כּו' יְרוּשְׁלַמִי אָמַר ר' יוֹסִי הֵדָא חַד בְּר נֵשׁ דְתַנִּי חֲדָא מִיכְלָא וְהוּא אֲזַל לְאַתֵּר וְאֵינּוּן מוֹקְרִין לִיהַּ בְּגִין תַּרְתֵּי צְרִיף לְמִימַר לְהוּ חֲדָא מִיכְלָא אֲנָא חֲפִים תַּנּוּ הֵתָם הַמַּחְזִיר חוּב בְּשְׁבִיעִית רוּחַ חֲכָמִים נוֹחָה הֵימְנָו וּמִסַּתְפְּרָא מְדַקְאָמַר הַמַּחְזִיר שְׂאֵינוּ רוּצָה לִיְהִנּוֹת בְּמִמוֹן חֲבִירוֹ אֲבָל לְכַתְּחִילָה אֵין לוֹ לְהַחְזִיר אָמַר שְׁמוּאֵל אֵין כּוֹתְבִין פְּרוֹזְבוּל אֶלְא כְּגוֹן בִּי דִּינָא דְסוּרָא אוֹ בִּי דִּינָא דְנִהַרְדְּעָא וְאָמַר הָאִי פְּרוֹזְבוּל עוֹלְבָנָא דְדִינֵי הִילְכָף לֹא מִיבְעִינָא לְמ"ד לְדַרְיָה תַקִּין דְלֹא מְהַנִּי אֶלְא אֶפִי לְמ"ד לְדַרְיָה דְעַלְמָא תַקִּין הָאִידְנָא לִיכָא בִּי דִּינָא וְעוֹלְבָנָא הוּא לָן לְמִיכְתַּב פְּרוֹזְבוּלָא וְלֹא מְהַנִּי וְלֹא כְּתִבִּינוּ לְטוֹןִפְסִיָּה.

גְרָסִי בַפ' כִּיצַד הַעֲדִים אַר"י אָמַר שְׂמוּאֵל הַמַּלְוֶה אֶת חֲבִירוֹ לַעֲשׂוֹר שָׁנִים אֵין שְׁבִיעִית מְשֻׁמָּט וְאֵע"ג דָּאֲתִי לִידֵי לָא יִגְשׁ הַשְׁתָּא מִיְהָא לָא קָרִינָא בֵּיה לָא יִגְשׁ וְאֵר"י אָמַר שְׂמוּאֵל הַמַּלְוֶה אֶת חֲבִירוֹ עַל מְנַת שְׁלֵא תִשְׁמַטְנוּ שְׁבִיעִית שְׁבִיעִית מְשֻׁמָּטוֹ וְאֵסִיקְנָא ע"מ שְׁלֵא תִשְׁמַטְנוּ שְׁבִיעִית אֵין שְׁבִיעִית מְשֻׁמָּט ע"מ שְׁאֵין בּוֹ הַשְׁמָטָה שְׁבִיעִית הָרִי יֵשׁ בּוֹ הַשְׁמָטָה שְׁבִיעִית.

וְכֹן הִילְכְתָּא. וְרַבִּינוּ הָאֵי זַצ"ל כְּתֹב בְּטוֹפְסֵי דְשֻׁטְרֵי בְּדִלָּא שְׁמִיטָה וְהִלְל דְּתַקִּין פְּרוֹזְבוֹל לָא תַקִּין ע"מ דְּתַקְנָתָא דְהַתִּירָא תַקִּין.

תַקְנָתָא לְהַתְנוּת עַל דְּבַר אִיסוּר לָא תַקִּין וְאֵר"י אָמַר רַב נֶאֱמַן אָדָם לֹמַר פְּרוֹזְבוֹל הֵנָּה לֵי וְאָבֵד וּמִסְתַּבְּרָא דְנֶאֱמַן בְּשַׁבּוּעָה. גְרָסִינוּ בְּתוֹסְפָתָא.

ר' שְׁמַעוֹן אוֹמַר הוּא מְשַׁמֵּיט וְאֵין יוֹרְשֵׁין מְשַׁמֵּיטִין שְׁנֵאֲמַר שְׁמַט כָּל בַּעַל מַשֶּׁה יָדוּ גְרָסִינוּ בַפ"ק דַּע"א אָמַר רַב הוֹנָא בְּרִיָּה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ הָאֵי מֵאֵן דְּלֵא יָדַע כַּמָּה שָׁנֵי בְּשַׁבְּעֵי לִישְׁיִילָיָה לְתַנָּא כַּמָּה תְּנִי וְלִתְקוּל מְכַל מֵאָה תַרְתִּי וְלִיחְשׁוּב כְּלָלִי בְּיוֹבְלֵי וּפְרָטֵי בְּשַׁבּוּעֵי וְיָדַע כַּמָּה שָׁנֵי בְּשַׁבּוּעֵי וְתַנָּא הוּא דְחָשִׁיב מִחֲרַבֵּן הַבַּיִת הוּא וְקַע"ב שָׁנָה אַחַר חֲרַבֵּן הַבַּיִת נִשְׁלַמוּ אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשָׁנָה שֶׁל חֲרַבֵּן הַבַּיִת בְּכֻלָּל קַע"ב כִּי הֵיכִי דְמַגִּינֵן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחֲרֵי שְׁהַנְּפִתָה הָעִיר דְשָׁנָה שְׁהַנְּפִתָה הָעִיר בְּכֻלָּל שָׁנָה שֶׁל חֲרַבֵּן קָא חָשִׁיב וּמִדְקָאֲמַר לִישְׁקוּל מְכַל מֵאָה תַרְתִּי ש"מ דְּהִלְכָה כַר' יְהוּדָה דָּאֲמַר שְׁנַת חַמְשִׁים עוֹלָה לְכָאֵן וְלְכָאֵן וְקִי"ל דְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית חֲרַב הַבַּיִת נִמְצָא לְמַגִּין שְׁאֵנוּ מוֹגִין לְבַרִּיאַת עוֹלָם תַתְקַמ"ט לְפָרֵט שְׁהוּא לְחֲרַבֵּן הַבַּיִת אֶלְף וְקַע"ב הַיּוֹם הִיא שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה שֶׁל שְׁמִיטָה אֶלָּא דְאִיכָּא לִישְׁנָא בְּנוֹסְחָא טוֹבָא וְאִיכָּא דְלָא גְרָסִי בְּהוּ נִישְׁקוּל מְכַל מֵאָה תַרְתִּי אֶלָּא נִישְׁקוּל מִגִּינְיָהוּ תַרְתִּי וְלִיכָּא לְאִוְכוּחֵי אֵי הִלְכ' כַר' יְהוּדָה אֵי לָא וְלָפּוֹם סוּגְיָא דְשְׁמַעְתָּא שְׁקִלִּינוּ וְטַרְיִנוּ דְכִי תִיקְנוּ רַבְּנֵי דְתַשְׁמַט זָכַר לְשַׁבְּעִית אַפִּי בְּחוּצָה לְאַרְצָא בְּזַמַּן הַזֶּה תִיקוּן וְרַב אַסִּי וְרַבֵּן דְבִי רַב אֲשִׁי וְרַבָּה נֶהְגוּ שְׁמִיטָה בְּכָבֵל מִיְהוּ הָאִידְנָא נֶהוּג עַלְמָא כַר' דְּהָא ר' יוֹסִי קָאֵי פְנוּתִי פְדַגְרָסִי אָמַר ר' יוֹסִי וְזֵה דְבַר הַשְׁמִיטָה שְׁמוּט בְּזַמַּן שְׁהַשְׁמִיט' נוֹהֲגַת בְּאַרְצָא דְבַר תּוֹרָה הַשְׁמִטָה כְּסָפִים נוֹהֲגַת בֵּין בְּאַרְצָא בֵּין בְּחוּצָה לְאַרְצָא דְבַר תּוֹרָה וְר' אֶלְעָזָר בַּר שְׁמַעוֹן בְּקִידוּשֵׁין נָסִיב לָהּ פְנוּתִיהּ הִילְכְּדָּהּ הַשְׁמִטָה כְּסָפִים פְּדִין חוֹבַת קַרְקַע פְּגוּן שְׁמִיטָה קַרְקַעוֹת וְתַרוּמָה וּמַעֲשֵׂר וּכְשִׁבְטָלוּ תַרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת בְּטָלָה הַשְׁמִטָה כְּסָפִים וְגְרָסִי בִירוּשָׁלַיִם רַבּוּתֵינוּ שְׁבַגּוּלָה הָיוּ מְפָרִישֵׁין תַרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת עַד שְׁבָאוּ הָרוֹבִים וּבִיטְלוּם מֵאֵן אֵינוֹן הָרוֹבִים תַרְגוּמֵינָא וּבִימֵי רַב אֲשִׁי וְרַבָּה הָיוּ נֶהְגִין תַרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְהַשְׁמִטָה כְּסָפִים בְּכָבֵל וּפְסָקוּ אֵילוּ פְסָקָה שְׁמִיטָה וְשִׁדְרוּ מְמַתִּיבָתָא רַבּוּתִי שְׁבַחוּצָה לְאַרְצָא הָיוּ מְפָרִישֵׁין תַרוּמוֹ' וּמַעֲשָׂרוֹת לְאַחַר חֲרַבֵּן הַבַּיִת פְּדַגְרָסִינוּ רַב טוֹבִי בַר קוֹסְנָא הֵנָּה לִיָּה גְרַבָּא דְחַמְרָא דְתַרוּמָה וְכו': וְאָמַר רַבָּא תַרוּמַת חוּצָה לְאַרְצָא מְבַטְלָה בְּרוּב וְרַבִּינָא כִי הֵנָּה מִתְרַמֵּי לִיָּה חַמְרָא דְתַרוּמָה הָנוּי רַמֵּי תַרִין נְטִילֵי וְכו' וְנִדְאֵי תַרוּמָה לָא נֶהְגָּא בְּזַמַּן הַזֶּה וְלִיכָּא הַפְרָשַׁת תַרוּמָה אֶלָּא רַבְּנֵי קַמְאֵי שְׁאֵנוּ אוּמ' שְׁמוּעָה מְפִיָּהּ הָיוּ מַחְמִירִין לַעֲצֹמֵן אַע"פ שְׁשָׁרוּיִן בְּמָקוֹם טוֹנְמָאָה הָיוּ נוֹהֲגִין טְהָרָה וּקְדוּשָׁה וְאוּכְלִין חוֹלִיָּהוּ בְּטָהָרָה וּמְפָרִישֵׁין תַרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת כִּישְׂרָאֵל הַשְׁרוּיִין עַל אַדְמַתָּן.

וְכֹן לַעֲנִיִים מִתְנוּת עֲנִיִים. גְרָסִינוּ לוּי זָרַע בְּכִישָׁר לָא הָיוּ עֲנִיִים לְמִישְׁקַל לְקַט שְׁכַחָה וּפִיָּאָה וְכו' וְכִישָׁר פְּלוּם חֲיִיבַת לְקַט שְׁכַחָה וּפִיָּאָה הָרִי מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם בְּכָל הַשָּׁנִים וּבְכָל

הדורות שאין מתנות עניים אלא בכבד ולא בשאר ארצות אלא מי שרצה להחמיר על עצמו.

ואין לנו מרבותינו הראשונים ראיה מהם וכן יש לנו לומר שאין לנו ללמוד מהן לענין שמירה וכמו שפסקו תרומות ומעשרות בגולה בזמן הזה פד פסקו השמטת כספים להשמטת כספי איתקיש להשמטת חובת קרקע אבל אליבא דהילכתא נהגא בחוזה לארץ וחקמי הדור שתלו הטעם ביוכל אמרו שיוכל היה נוהג בחוזה לארץ ועל זה השמטת כספים קשר אחד ומה שאמרו נמי דלא נהגא שמירה בחוזה לארץ אלא בזמן שבת דינים קבועין בארץ ישראל ולא חסר אלא יושבן שאילו לא היו כל יושביה עליה לא היה היוכל נוהג אין השמטת כספים נוהג בחוזה לארץ לא בריר לן ועל פה רבעי שאלתי לרב קרובינו החסיד פיון דגמרי קודש ממעשר נימא מה מעשר אינו נוהג בזמן הזה אפי' בארץ כדאיתא בתמורה יכול יעלה אדם מעשר שני בזמן הזה וכו' כדאית' התם פה רבעי לא יהא נוהג: ובירושלמי לא גרסי' מה מעשר אינו נוהג בסורי' והשיב דסבירא ליה פמאן דאמר קדושה ראשונה קדושה לשעתי' וקדושה לעתיד לבא כדקתני בבחירתא אמר ר' יהושע בן לוי שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית ומעשר שני אע"פ שאין חומה שקדושה ראשונה וכו' ור' אלעזר ור' יהושע הלכה כר' יהושע ובמסכת זבחים גרסינן אמר רבא אמר ר' יוחנן שלשה נביאים עלו מן הגולה וכו' ובכל מקום הלכה כר' יוחנן וקו"ל דמשנת ר' אלעזר בן יעקב קב ונקי ור' יצחק דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה הא הדר ביה ור' אלעזר בר' יוסי דריש אע"פ שאין לו עכשיו והיתה לו קודם לכן ור' יוחנן וריש לקיש פליגי ביבמות בפ' הערל דאמר ליה ר"י לר"ל מ'ספר קא סברת תרומה בזמן הזה דרבנן ואיהו סבירא ליה כמ"ד תרומה בזמן הזה דאורייתא והילכ' אפי' מעשר שני נוהג בארץ ישראל וצריכא עינא דהא אשכחן דר' אליעזר בפ"ק דתגיגה פה מקובלני מר' יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למשה מסיני וכו' וטעמא משום דקדושה ראשונה קדושה לשעתי' ולא קדושה לעתיד לבא משמע דהכי הילכתא ור' יצחק דהדר ביה משום קושיא דרב מרי אמר האלהים אמרה וגמירנא לה מיניה ונהיא קושיא דרב מרי היא דאוקמה פתנאי ורבא סבירא ליה פמד"א לא קידושה לעתיד לבוא והילכתא פרבא: אות פא אפיטרופוס אפיטרופוס הוא ששנינו יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס דומה לשליש אלא שהשלישות הוא בידו והוא דבר ידוע כדתנן המשליש מעות לחתנו ליקח שדה לבתו ואפיטרופוס אינו בידו ומינהו על כל צורכי היתומים לשמור הנכסים ולהאכיל היתומים ולהכניס להן פועלים ולהוציא: ודוגמתו אתה תהנה על ביתי והכי גרסינן בירושלמי את תהא אפיטרופא על ביתי.

והוא על שלשה עניינים. אפיטר' שמינהו אבי יתומין ואפיטרופוס שמינהו ב"ד ויתומים שסמכו אצל בעל הבית שלא נתמנה לא מאביהן ולא מב"ד כדגרסינן הנהו יתמי דהו סמיכי גבי ההיא סבתא הניא לה תורתא שקל וצנתה ניהלייהו אתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמר להו מאי עיבדתה דמזבנה אמר להו יתומין שסמכו אצל בעל הבית תנן כדתנן יתומים שסמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפיטרופוס חייבין לעשר פירותיהן ומסתברא מדקתני להו גבי הדדי ש"מ לענין שבועה הרי הוא כאפטרופוס שמינהו אבי יתומין ולא ישבע ת"ר אפיטרופוסין חייבין להפריש תרומות ומעשרות להאכיל אבל לא

להניח ומוכרין בהמה עבדי' ושפחות שדות וכרמים להאכיל אבל לא להניח ועושין להן סופה וקונים להם לולב שופר וציצית.

ולוקחין ספר תורה תפילין ומזוזה ומגילה ואין פוסקין עליהן צדקה. ואין מפדנן עליהן את השבויין ולא תנחומי אבלים ואין אפטרופין רשאים לדון ולחוב על מנת לזכות בנכסי יתומין אם יבא בעל דין לערער על נכסי יתומין אין לאפטרופוס לדון עמו אם מינה להן אביהן אפטרופוס ואם דנו ונתחייבו אין היתומין מפסידין הילכף אין להן לפרוע חוב אביהן אלא בב"ד.

גרסי' בפ"ק דקידושין מנין ליתומים שפאו לחלוק בנכסי אביהן שמעמידין להן אפטרופוס לחוב על מנת לזכות ת"ל נשיא אחד נשיא אחד וכו' ש"מ לכתחילה מעמידין אותן ע"מ לזכות ואם נתחייבו נתחייבו ירושלמי בתחילת אין מעמידין אפטרופין ליתומין לחוב להן אלא לזכות להן ולבסוף אם חבו חבו ר' יוסי בר' חנינא אמר אין מעמידין להן בין לזכות בין לחובה מתניתא פליג' על ר' יוסי בר' חנינא מעמידין להן אפטרופין ומעידין בהן בפני אפטרופין בשור שלא יזיק אבל אפטרופוס תובעין זכותן לאחרי' ודנין אותן ואין אפטרופין רשאים למפור ברחוק ולגאול בקרוב ברע ולגאול בפה: ואינו רשאי למפור שדות וליקח עבדים אבל מוכר עבדים ולקח שדות רשפי"ג אומ' אף לא ליקח שדות דילמא לא משפיין ומוכרין שונרים ולוקחין שדות.

ש"מ אין רשאים למפור אלא להאכיל ולא אפי' מקרקע רע לקרקע יפה וכל שפן לעשות בהן סחורה שפא יגנבו ויאבדו אלא ברשות ב"ד וצונאת אביהן: ואם יארע בו אונס אין היתומין מפסידין ואם הניח אביהן מעות ואין להן נכסים אחרים להאכיל היינו דגרסי' בפ' איזהו נשך אמר ליה רבא לרב יוסף זוזי דיתמי היכי עביד להו מר חזינן איניש דמהימן ויהבינן להו קרוב לשקר ורחוק להפסד ופרשתי באות פיס וכשמוכרין קרקע מכריזין ואין מכריזין על העבדים והשטרות וכו' בבקורת וגרסינן בפ' אלמנה מטלטלין של יתומין שמינ אותן ומוכרין לאלתר ורב חסדא אמר אבימי מוליכין אותן לשוקין ולא פליגי הא דמקרב לשוקא והא דמרחק לשוקא ואם לא מקרן ונגנבו או אבדו אפטרופין הוא דאפסיד ותייב רבינא הנה ליה חמרא דרבינא זוטי יתמא בר אחתיה הנה ליה לדידיה נמי חמרא הנה קא מסיק ליה לסיכרא אתא לקמיה דרב אשי אמר ליה מהו למישקליה בהדאי לישקליה דילמא מיתגנס נישבקינ' מפסיד דילמא מיתקיף אמ' ליה זיל לא עדיף מדידה ומסת' דווקא חמר' דמדי דאי שביק ליה מפסיד.

אבל דבר שהוא יכול לעמוד אין לשנותו במקום דאיכא חשש אלא ברשות ב"ד וצריף לחשוב עמהן באחרונ' דברי ר'. רשפי"ג אומר אין צריף לחשוב עמהן ואין עושין אפטרופין נשים ועבדי' וקטנים ואם מינן אבי יתומין הרשות בידו ופסק גאון פרשפי"ג דאין הלכה כר' אלא מחבריו אבל מאביו לא ומסתברא דפלוגתא דרבי ורשפי"ג כפלוגתא דאבא שאול ורבנן שייכא דמ"ד צריף לחשוב כמ"ד לא ישבע וכינון דאיפסיקא הלכה כאבא שאול כאפטרופוס שמניהו אבי יתומין צריף לחשוב כר' ומניהו ב"ד אין צריף לחשוב פרשפי"ג ודוקא באחרונה אבל בראשונה צריכין ב"ד לחשב עמהן ולכתוב חשבון המטלטלין והקרקעות וכל דבר שפא לידן דהא על טענת בריא משבעין ליה כדלקמן והילכף צריף שידעו מה קיבלו וכתב הרב ב"ד כותבין ב' שטרות אחד לאפטרופוס

ואתד לקרובים אות באות והוא נקרא שטר שימוש הכתב בש"ן וב"ד שמינו אפיטרו' ולא חשבו צריה להוציא הכל מידם בשבועה פתחילה ולכתוב הכל: ומסתמא שאין בית דין יכול למנות אפיטרופ' להאמינו בלא שבועה שאין עושין חובה ליתומין לכתחילה עמרם צבעא אפוטרופוס דיתמי הנה אתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמרו לו קא לביש ומיכסי מיתמי אמר להו פי היכי דלישתמען מיליה קא אכיל ושתי ולא אמיד אימור מציאה אשפח והא קא מפסיד אייתו לי סהדי דקא מפסיד ומסליקנא ליה ש"מ שמקבלין עדים שלא בפני אפיטרופוס דהא עמרם צבעא לא אתא לקמיה דר' נחמן וזיכהו שלא בפניו וכי קאמרי ליה קרובי הא קא מפסיד לא אתא לגביה דרב נחמן ולא אמר ליה היכי הנה עובדא: ואמר להו זילו אייתו ראיה דקא מפסיד ואסליק ליה משום דזכות היתומין הוא מיהו לענין תשלומין לכשיתברר חייב בתשלומין כדאמרינו בההוא בקרא לימא ליה לאפיטרופו' זיל שלים.

אמר אנא לבקרא אשלימתיה ש"מ אי ליכא בקרא חייב בתשלומין: איתמר אפיטרופו' דאפסיד רב הונא אמר מסלקינן ליה אפי' אבי יתומין וליכ' בין מינוהו ב"ד למינהו אבי יתומים אלא שבועה ואמרי רבונתא מיגו דמסלקין ליה משבעינן ליה ואע"ג דקי"ל פאפא שאול דאמר מינהו אבי יתומין לא ישבע הני מיילי דלא אישתכח פסידא אבל אישתכח פסידא מסלקינן ליה ומשבעינן ליה וכי לא מפסיד נמי בשמא לא משבעינן ליה אבל בטענת בריא משבעי' ליה לכי גדלי ומינוהו ב"ד וסמכו אצל בעל הבית אפי' על שמא משבעי' ליה ומסתבר' כל אפיטרופו' שומר הנכסים ואינו מפרנסן כראוי להן מפסיד הוא ומסלקי' ליה ואם אין בו הפסד אינה קרובין רשאין לסלקו עד שיגדלו היתומין ונדעו בטיב משא ומתן כדגרסי' המשליש מעות לחתנו ליקח שדה לבתו והיא אומרת ינתנו לבעלי יעשה שלישי מה שהושלש בידו כ"א בגדולה.

אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' מאיר ואסיקנא מדקאמר אין מעשה קטנה כלום ולא קתני יעשה שלישי מה שהושלש בידו כדקתני בגדולה ש"מ אין מעשה קטן כלום בין במקום שלישי בין במקום אפיטרופו' ש"מ דגדולה יש לה פח אפי' במקום שלישי שיכולה לומר ינתנו לבעלי אבל קטנה אין לה פח אפי' במקום אפיטרופו' ואינה יכולה לומר ינתנו לבעלי ודוקא במקום שיש אפיט' אבל במקום שאין אפיטרופ' מקחן וממכרן ממכר במטלטלין כמו שכתוב בשלישו' ובמתנ' וגרסי' בתוספ' דאייתי רבינו חננאל אפיטרופו' עד שלא החזיק בניכסי היתומין יכולין לחזור בהן משחזיקו אין יכולין לחזור בהן: גרסי' בפ' איזהו נשך אמר ליה רבא לרב נחמן הני זוזי דיתמי היכי עביד להו מר וכו' פדכת' באות כ"ף לבעל מתיבות מעות קטן ממנין עליהן אפי' קרוב כדאמרי' בדקינ' איניש דמהימן ולא פלוג רבנן בין קרוב לרחוק ואף רב הונא דאמר ולא קרוב בנכסי קטן במקרקעי אמר ולא במעות ומסתברא הא דאמר רב הונא ולא קרוב בנכסי קטן דווקא בניכסי שבוי משום דאתי לאחזוקי בהו ודוקא שחלקו אי נמי לא חלקו והקטן אינו מתפרנס כעובדא דמרי בר אבסא שלא חלק כדאמרי' התם קטן הוא ואין מורידין וכו' אבל אפיטרופ' בניכסי יתומין דלית ליה הנאה מיניהו מוקמינן אפי' בקרקע דהא תנו האחיז והשונתפין והאריסין אין להן חזקה אי נמי אחים המתפרנסין כא' שאין חלוקין בעיסתן הגדולים משביחין הנכסי' לאמצע ומטלטלין ומעות אפי' בנכסי רטושין אין מוציאין מהן אם תפשו ואם לא תפשו מוקמינן אפיטרו'

כדאמרי' לקמן בקמה לקצור וענבי' לבצור דמוקמי' אפיטרו' דקוצר ובוצר ואחר כה מורידין קרוב לנכסיו: ירושלמי מטלטלין אין בהן משום נכסי רטושין והלקה מורידין קרוב לנכסי נטושין בקרקע ובשמעו בו שמת אפי' לנכסי רטושין אבל לא שמעו בו שמת ואינו ידוע להיכן הלך מוציאין אותן מיזן ובמטלטלין אין מוציאין וכולן שמיין אותן פאריס אבל אפיטרופו' לא מוקמי' דאפיטרופו' לדיקנני לא מוקמינן שאפיטרופו' נכנס לשום מצנה אין לו הנאה אחרת אלא דקא טרח קמי נתמי ולגדולים לא נמצא שיפנס אלא בשכר וכל אפיטרו' שנכנס בשכר אין לו דין אפיטרופו' ואם מינהו אבי יתומין למחצה לשליש ולרביע ולא פטרו מן השבוע' מסתברא נשבע והמחזיק בנכסים ידועין לאביהן של יתומים בפני אפיטרופו' ונסתלק האפיטרו' וגדלו היתומין ועירערו על אותו המחזיק מסת' דין אפיט' פדין אביהן שהרי רשאין למפור ולקאכיל ובמקום אביהן קיימי ולא אמרי' אין מחזיקין בנכסי קטן אפי' הגדיל ויכול לטעון מאפיטרו' לקחתיו והחזיקתי בו וזניא לרב המסבר סברא דיליה דאמר לגבי מחאה אין דין אפיטרו' פדין אביהן דאפיטרו' דמפסיד מסלקי' ליה וזה כיון שלא מיתה הפסיד ואפיטרופסין שלוחין הן ויכול לומר לו לתקוני שדרתיך ולא בריר לן טעמא: גרסי' בפ' שום היתומין אמר רבא הילכת' אין נזקין לנכסי יתומין אלא אם רבית אוכלת בהן כו' בשובר ובקורת וטעמ' פרבא דאמר משום שובר ותשובה לרבי' אלפס כל היכא דליכא נזקין גרסי' בפ"ב דקידושין יתומין שפאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפיטרו' בחלוקת השותפין: פתב במוטב תלתא הוינא לאוקומי אפיטרו' להלין יתמי דפלו' בן פלו' דחיי לרבנן ולכל ישראל שבק ואשפחנ' ליה מקרקעי כה וכה ומטלטלי ומאני כה וכה וחובות כה וכה ובדקנינא איניש מהימנא ואשפחנ' הדין פלו' דגברא זריזא הוא וידע לאפוכי בזכותא דיתמי ומנינן ליה אפיטרופוס ומנינן ליה כל הלין נכסי למיעבד בהון פאפיטרו' בקי ומיהימן ויהא ליה רשותא למיעבד ולמיוזבן כל מידי דמצטריה ליתמי מיומא דנן עד דגדלי יתמי ומאי דאיתגלי לנא מנכסי דיתמי יתבינן לדידיה פאפיטרו' בשנת כה וכה שאנו מונים ופלו' ופלו' עדים: אות פא פסק דין ומתחלק לכמה דרכים: גרסינן בפ' דיני ממונות תנו רבנן דיני ממונות בשלשה ואם הנה מומחה לרבים דן אפי' יחידי א"ר נחמן כגון אנא דיינא דיני ממונות ביחידי תנא רשב"ג אומר הדין בשלשה ופשרה בשנים וכו' ושנים שדנו בעלי דינין יכולין לחזור בהן הני מילי בשאין מומחין ולא קבילו עליהון בעלי דינין אבל מומחין אפי' חד וקיבלוהו עליהו בעלי דינין דיניהן דין ירושלמי ר' אבהו יתיב דיין בפנישתא דקיסרין לגרמיה אמרו ליה תלמידים לא כן אלפן ר' אל תהי דן יחידי אמר להון מפיון דאינון חמון לי דאנא יתיבנא לגרמי ואתיין לגבאי כמי שקיבלו עליהון דמי ותני כן בד"א שלא קיבלו עליהון אבל קיבלו עליהון דן אפי' ביחידי ושנים שדנו דיני ממונות קי"ל פרבי אבהו דאמר אין דיניהן דין וליתה לדשמואל דאמר דיניהן דין כדאסיקנא בקיום ושדר רבינו שרירא יחיד מומחה דחשיב בדורו פרב נחמן דפקיע במשנה וגמר' ופקיע גמי בשיקול הדעת ומענין בדיני כמה שני ומנסו ליה זימנין סגיין ולא חזו ליה טעות' כגון שהוא מומחה לרבים ועיקר לשון מומחה כדתנן ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה ומפרש בגמ' היכי מיתמחו קמיעא הילכה דין מומחה לרבים מנוסה לרבים וחקמתו מתפורסת וגלויה לרבים בפרק אהד דיני ממונות ואהד דיני נפשות בדרישה וחקירה ואוקימ' בדין מרומה פי' רבי' סעדיה שפראה לדיין שהוא מרומה

כגון שהעדי' שהעידו בשקר שצריך לחקור ובירושלימי גרסינו חד קרא פתב ודרשפת וחקרפת וחד קרא פתב צדק צדק תרדוף כיצד בשעה שאמה רואה את הדין שהוא יוצא לאמתו חקרהו ואם לאו צדקהו רב הונא פד הנה חמי סהדי מכוונין הנה חקר יתהון וגרסינו התם דיני ממונות מחזירין בין לזכות בין לחובה ורמינו דן את הדין זפה את החיב טימא את הטאהור טיהר את הטמא מה שעשוי עשוי ומשלם מביתו אמר רב יוסף לא קשי' פאן במומחה פאן בשאינו מומחה ופי' רבי' אלפס פי קתני מחזירין בשאינו מומחה ומה שעשוי עשוי במומחה וקא פריה מומחה הא קתני סיפא אם הנה מומחה לב"ד פטור מלשלם וסביר' ליה דכל היכא דקאמר פטור הדר דינא וקשיא לי ביה טובא חדא דהנה ליה למיפרה והא מדסיפא במומחה הני רישא בשאינו מומחה ועוד אי איתה דכל היכא דתני פטור הדר דינא דקארי לה מאי קארי לה דהא בהדיא קתני אם הנה מומחה לרבים פטור מלשלם דהיינו מומחה ואם פן לישני ליה מתני' במומחה דן את הדין בשאינו מומחה ותו דקאמר בריש פירקין אלא מעתה טעו לא ישלמו ומשנינו עלה אהא נועל דלת בפני לווין ואם איתה דפטור מלשלם הדר דינא מאי נועל דלת איכא ותו דקאמר אם קיבלוהו עליהו לא תשלם וחדר, דינא ואם לא קיבלוהו עליהו קם דינא ומשלם אדרבה פלפי לאי מדלא קיבלו עליהו כ"ש דהדר דינא ותו דגרסי' האי מאי דבעי למידן דינא וכי טעי מיפטור מומחה משמע ואיהו סבירא ליה דבמומחה קאמר וחדר דינא ואי בשאינו מומחה הא מודה דקם דינא מהא דדן את הדין אלא פשיטא לן דכל היכא דתני פטורין לענין שלומי הוא אכל דינא, קם ליה ונוסחא עתיקא דוקא וחדתא רחיקא ומשבשפת' והכי איתה בכולהו גוסחי צרפת וספרים מומחין מחזירין והא דקתני אם הנה מומחה לב"ד פטור מלשלם ומגיהי ספרים מחקו מחזירין והכי פירשו מתני' במומחה דן את הדין בשאינו מומחה ומומח' מחזירין והכי קתני אם הנה מומחה לב"ד פטור מלשלם.

..

ומדקתני פטור אלמא קם דינא. דאי הדר דינא תשלומין ליכא וש"מ דאפי' מומחה קם דינא לרבינו אפרים שפיר קאמר אדונינו גאון דהא לא תגן ואם הנה מומחה לב"ד מחזירין אלא פטור ועל מה שעשה עשוי קיימא ומסתברא דלא אדכר הכא רבי אילעא ולא משני הא איתמר עלה אמר רב יהודה שנטל ונתן ביז כדמשנינו בפר' הגוזל קמא ביהוה עובדא דריש לקיש אחוי דינר לר' אילעא ובפ' בתרא בההיא עובדא דאחוי אמטכסא ובבכורות גבי מומין אי לו לא קאמר וכן אמר ר' אילעא ש"מ דאפי' לר' אילעא קא פריה ור' אילע' לא אתא לאשמעין אלא דרב לא דיין דינא דגרמי ור' אלע' פטר מההוא דינא וההוא גברא מאמטכסא ואמשלם מביתו קאי אכל לענין דינא לא איירי פלל ודכולי עלמא מדקתני פטור קם דינא וקשי' לר"י דאמר קם דינא ומשנינו מתני' פאן במומחה פאן בשאינו מומחה ולא קשיא מתני' בשיש גדול הימנו בחכמה ובמנין וליכא פלוגתא דבכולהו מחזירין ופר"ש שהגדול מחזיק את טעמו ואומר שטעה ויש בו פח לגדול ולא מצי למימר ליה בעל דינא לא טעית.

אין גדול הימנו בחכמה ובמנין לענין דינא ליכא פלוגתא וכולהו קם דינא אלא בשאינו מומחה קם דינא וחיב לשלם בשנשא ונתן ביז אליבא דדברי הפל. אכל לא נשא ונתן דינא דגרמי הוא ופטור אליבא דר' אילעא ולמאן דדיין דינא דגרמי חיב ומומחה קם

דינא ופטור וטעמא דקם דינא דמצי למימר ליה טעם הראשון יפה מן האחרון ומסתברא דרב נחמן אמתני' דעדיות סמיך שאין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חברו אא"כ גדול הימנו בחכמה ובמנין, ומשום הכי אם יש ממנו גדול בחכמה ובמנין יש בו פח לבטל ומחזירין וכן הילכת' ולית בה פלוגתא כלל ורב ששת אמר אידי ואידי בשאין גדול הא יש גדול ליכא פלוגתא ולא קשיא מתני' דקתני מחזירין בדבר משנה ושאין גדול פיש גדול בכולהו מחזירין דן את הדין דקתני שאין מןמחה ומןמחה קם דינא פשטעה בשיקול הדעת ולענין דינא ליכא פלוגתא דכולהו קם דינא אלא מןמחה פטור לעולם ושאינו מןמחה חייב ול"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ולא נתן חייב למאן דדין דינא דגרמי אבל לר' אליעזר פטור היכא דלא נשא ונתן והיכי דמי שיקול הדעת כגון תרי אמוראי דפליגי אהדדי וכו' וסוגי' דשמעתא פאידיך לאו טעות הוא דעבד פמר עבד ודעבד פמר עבד ורב נחמן ורב ששת מודו בשאין גדול הימנו בחכמה ובמנין וטעה בשיקול הדעת ול"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ונתן בכולהו קם דינא ורב חסדא פליג עליהו ואמר אידי ואידי בשאין גדול ואידי טעה בשיקול הדעת דאי יש גדול לכולי עלמא חוזר וליכא פלוגתא כלל ולא קשיא מתני' דקתני חוזר בשלא נשא ונתן דהתם ליכ' פלוגתא ול"ש הדיוט ומןמחה ול"ש שיקול הדעת ומשנה ל"ש אין גדול ויש גדול בכולהו מחזירין ודן את הדין.

בשנשא ונתן בידי ומןמחה והדיוט קם דינא אלא שמןמחה פטור ושאינו מןמחה חייב אבל לא נשא ונתן הדר דינא והשתא פליגי רב ששת ורב חסדא בשיקול הדעת ולא נשא ונתן בידי בין במןמחה בין בשאינו מןמחה לרב ששת קם דינא ולרב חסדא הדר דינא ורבינו אלפס פסק כרב חסדא ואייתי ראיה מדר' אליעזר דאמר והוא שנשא ונתן בידי והיא לאו סייעתא דאיכא למימר לכולי עלמא אית להו ואיכא למימר לית להו דאיהו לא איירי אלא בשאינו מןמחה לענין חיובא ופטור אבל במןמחה לענין חיובא ופטור קם דינא והדר דינא סבירא ליה כרב נחמן או כרב ששת ומתני' דקתני במןמחה מחזירין ול"ש נשא ונתן בידי ול"ש לא נשא ונתן בידי והא דבכורות נמי דקאמר מןמחה קם דינא ופטור אפי' לא נשא ונתן בידי ומוקמינן לה כרב נחמן או כרב ששת דאם פן דסבירא ליה כרב חסדא התם גבי בכורו' פרבי אילעא הנה ליה לאקשוויי כולהו קשייתא דקא מקשי הכא אלא מתני' דקתני מחזירין היכי משכחת לה והתם לא קא משני אלא דקאמר ישלם היכי משכחת לה ומשני כגון שהיה לו משכון וכו' ומסתבר הלכתא כר' נחמן ור' ששת דתרונייהו סבירא להו ול"ש נשא ונתן ול"ש לא נשא ונתן ול"ש מןמחה ול"ש שאינו מןמחה שטעה בשיקול הדעת.

קם דינא דרב חסדא יחידאה הוא. ולית הילכתא כנותיה אלא טעה בדבר משנה חוזר בשיקול הדעת אינו חוזר אפי' לא נשא ונתן בידי.

ועוד מדקאמר ליה רב ספרא לר' אבא דטעה במאי אי לימא דטעה בדבר משנה והא אמר רב ששת טעה בדבר משנה חוזר אלא דטעה בשיקול הדעת וסלקא התם שמעתא כרב ששת ואם איתה הנה ליה בשיקול הדעת נמי וקאמר ליה רב חסדא פי לא נשא ונתן בידי חוזר אלא לאו ש"מ בשיקול הדעת קם דינא.

אפי' נשא ונתן ביד ולית הילקתא פרב חסדא. ועוד דאמר' האי דיינא דאשתבע באלהי ישראל נעשה כמי שטעה בדבר משנה וחוזר הא בשיקול הדעת אינו חוזר ואמאי הא לא נשא ונתן ביד אלא לאו ש"מ לית הילקתא פרב חסדא וטעה בשיקול הדעת לעולם קם דינא וליכא פלוגתא אבל לענין חיובא ופטורא ושאינו מומחה חייב לשלם ומומחה פטור ואלוהי דר' אלעזר איכא פלוגתא בשאין מומחה בין נשא ונתן בין לא נשא ונתן דאלוהי דמאן דלא דאין דינא דגרמי אינו חייב אא"כ נשא ונתן ביד ולמאן דדאין חייב ואנו השתא דקי"ל כר' מאיר דדאין דינא דגרמי הא דר' אלעזר ליתיה וקא דאמר ר' אמי פי אית ליה לר' מאיר דינא דגרמי בגניזקין אבל גבי דינא לית ליה.

מסתברא דליתיה מההוא עובד' דריש לקיש אחוי דינר לר' אלעזר וכו' דקאמר הי ר' מאיר. אי לימא ר' מאיר דדן את הדין.

וקא אמר ר' אלעזר והוא שנשא ונתן ביד ש"מ דלא דיינינן דינא דגרמי וכיון דהתם לא דיינינן התם גבי דינר נמי חייב לשלומי אמטכסא דרבי אבא דהווי מחייבי ליה ממתני' דדן את הדין ומדינא דגרמי וקאמר להו ר' אלעזר והוא שנשא ונתן ביד ואמר ליה זיל לקמיה דריש לקיש דדאין דינא דגרמי וסגיב מיהא מתני' ומדחייבוה מיהא מתני' על פרוקייה הא דדן את הדין אפילו לא נשא ונתן ביד הוא דלית הילקתא פנותיה דר' אלעזר אמר רב למאי דקשיא ליה לרב דטעה בדבר משנה אמאי חוזר ליהוי פדינא דגרמי התם כיון דאילו איתיה בעינא הדר ודינא לאו דינא הוא לאו פלום עבד ולא מיחייב פדאמר' גבי פרה דר' טרפון ש"מ כל היכא דהדר דינא לא עבד ולא פלום ולא מיחייבי ליה משום דינא דגרמי ובהלכות מצאתי דלית בהו האי קושיא דטועה בדבר משנה וההיא נמי ליתיה דהא מראה דינר לשולחני לא מיפוינן לאזוקיה ממונא דחבריה וקא דאיתי ראיה מרב חסדא דאוקמה למתני' בנשא ונתן ביד פרבי אילעא לאו ראיה הוא פדפרישית וליתיה לדר' אלעא וסברא דקאמר רבינו משמיה דגאון נטיא לפי' דילן ול"ש מומחה ול"ש שאינו מומחה ול"ש נשא ונתן ביד ול"ש לא נשא ונתן ביד מה שעש' עשוי ופטור ואלוהי דר' אלעזר דר' אלעזר ואלוהי דר' אלעזר הוא דקאמר הלא דאין דינא דגרמי אבל למסקנה קאמר דחיי' למאן דדאין דינא דגרמי ואנו אשכח' בהני מתני' פארבע בבי פבא קמא הדר דינא תינינא קם דינא וסגיב תליתאה קם דינא ופטור רביעאה קם דינא והדר דינא.

בבבא קמא חמשה פרקים פרק א' מומחה שיש גדול הימנו בחכמה ובמנין וטעה. לעולם חוזר לד"ה ואפי' בשיקול הדעת וליכא פלוגתא כלל ב' מומחה שאין גדול הימנו בחכמה ובמנין וטעה בדבר משנה דינו כמי שיש גדול הימנו לעול' חוזר ואפי' קיבלו עילוני' והו' רישלמי הא טעות משנה הוא טעות זקנים שלישי שאינו מומחה ולא קיבלוהו בעלי דינין בין טעה בין לא טעה מחזירין פרבי אבהו דאמר ר' אבהו שנים שדנו אין דיניהם דין ואוקמנא דלא קיבלו והילכת' פנותיה פדאסיק' לעיל ירושלמי ר' יוחנן וריש לקיש תרניהו אמרין שנים שדנו אין דיניהם דין.

רביעי שאינו מומחה שטעה בשיקול הדעת וקיבלוהו בעלי דינין ולא שנא נשא ונתן ולא שנא לא נשא ונתן ביד לרב חסדא הדר דינא ולית הילקתא פנותיה: חמישי שלשה לא שנא מומחה ולא שנא שאינו מומחה לא שנא קיבלוהו ולא שנא לא קיבלוהו וטעה בדבר

משנה חוזר לעולם בבא תיניינא ג' פְּרָקִים פְּרָק א' אינו מְּוֹמָחָה וְטָעָה בְּשִׁיקוּל הַדְּעָת וְקִיבְלוּ בְּעָלֵי דִינֵין חֲזִיבִים לְשִׁלְמָ לְדַבְרֵי הַפֶּל בְּנִשְׂאָ וְנָמֵן בִּיד כְּדַתְנֵן דִּן אֵת הַדִּין וְזָפָה אֵת הַחֲזִיב מֵה שְׁעָשָׂה עֲשׂוּי.

ואוקומנא בדקובלו עלייהו תשובה לרבינו האי אפילו נשא ונתן ביד אם ישנו לבעל הדין מה שנטל דיש לו להחזיר יש מן הדין להוציא ממנו ואם אינו או שישנו ואין לו להחזיר משלם הדין מביתו בזמן שנטל ונתן ביד וירושלמי תמן תנינו דן את הדין זופה את החייב וכו' ר' אבא בשם ר' אבהו פשאמר לו הרי את מקובל עלינו פשלשה ע"מ שתדיינו דין תורה וטעה בשיקול הדעת מה שעשה עשוי מפני שטעה ודנן בשיקול הדעת וישלם מביתו מפני שהגיס דעתו לדון יחידי דין תורה דתנן אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד אמר ר' יהודה בן פזי אפי' הקב"ה אינו דן יחידי דכתיב כל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו אלו מיימינין לזכות ואלו משמאילי לחובה ואע"פ שאין דן יחידי חות' יחידי דכתיב אבל אגיד לה את הרושם בכתיב אמת שני שאינו מומחה שטעה בשיקול הדעת ולא נשא ונתן ביד וקיבלוהו למאן דדאין דינא דגרמי קם דינא וחיוב ולאפוקי מדר' אילעא ואיכא נמי פלוגת' דלרב חסדא הדר דינא ולרב ששת קם דינא וחיוב והלכה כרב ששת שלישי מומחה דלא נקיט רשותא ולא קיבלוהו וטעה בשיקול הדעת מדרב המנונא דרב המנונא דן דינא וטעה אתא לקמיה דרב ואמר אי קיבלוהו עלייהו לא תשלם ואי לא זיל שלם דכי קתני מתני' אם הנה מומחה לב"ד פטור מלשלם דקביל עלייהו הא לאו הכי חייב רביעי שלשה הדיוטות ולא קיבלוהו עילונייהו במומחה יחידי ואם טעה בשיקול הדעת קם דינא מדמתמיהינן בגמ' אלא מעתה טעו לא ישלמו ותינו טעו בשיקול הדעת.

דאי בדבר משנה הדר דינא כדפרישית . בבא תליתאה.

ארבעה פרקים פרק א' מומחה וטעה בשיקול הדעת ונשא ונתן ביד וקיבלוהו עלייהו ר"ע קם דינא ופטור מדר' המנונ' דאמר אי קיבלוהו עילונייהו לא תשלם וכדתנן אם הי' מומחה לב"ד פטור מלשלם וקם דינא וירושל' אמר ר' עקיבא אגני איני יודע לדון דין תורה אלא היודע מחשבות פרע מאותן אנשים מקבלין אתון עליכון מה דאנא אמר שני מומחה וטעה בשיקול הדעת וקיבלוהו עילונייהו ולא נשא ונתן ביד.

פלוגתא דרב חסדא ורב ששת לרב ששת קם דינא ופטור לרב חסדא הדר דינא והילכת' כרב ששת דאמר בשיקול הדעת לעולם אינו חוזר לענין חיובא ופטור לרבי אלעזר דלא דאין דינא דגרמי פטור ומסתבר' דחיוב כדפרישי' שלישי שאינו מומחה ומומחה דנקט רשותא מבי ריש גלותא וטעה בשיקול הדעת קם דינא ופטור כדאמר האי מאן דבעי למידן דינא וכי טעה ליפטר לינקוט רשותא מבי ריש גלותא רביעי שלשה בין מומחין בין שאינו מומחין וקיבלוהו עילונייהו בשיקול הדעת קם דינא ופטור בבא רביעאה קם דינא והדר דינא כחז דינא.

פגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי ולא איתמר הילקתא פחד מינייהו וסוגיא דשמעתא אזלא פחד מינייהו פגון הני דאמרי בגמ' השתא דלא איתמר הילקתא לא פמר ולא פמר דעבד פמר עבד.

ודעבד פמר עבד פדאמרי בשבועו' האי דיינא דעבד כר' אלע' עבד פרב ושמואל עבד ואמרי בירושלמי מה שנעשה ע"פ ב"ד נעשה פגון הא דר' יהושע פן לוי ביהוא דשכיב אתרקבא דדגרי באדם עשוי שלא להשביע את פניו וכגון אריסא דבר זינא דירושלמי דאמרי התם מה שנעשה על פי ב"ד נעשה דה"מ דסברא נינהו גרסי בפ' דיני ממונות פל זמן שמביא ראיה סותר את הדין.

אמר לו פל ראיות שיש לה להביא הבא מכאן עד ל' יום אמר רשב"ג מה יעשה זה שלא מצא בתוך שלשי יום ומצא לאחר שלשים יום. אמר רבה בר בר חנא הלכה פריש"ג ואפ"י דיעבד מהדרינן ליה.

אמר לו הבא ראיה ואמר אין לי ראיה הבא עדים אין לי עדים לאחר זמן מצא עדים והביא ראיה. הרי זו אינה פלום רשב"ג אומר וכו'.

ואמר רבה בר בר חנא הלכה פדברי חכמים וכ"ש אם אמר קרבו פלו' ויעידני או שהוצי' מתוך אפונדתו אינה פלום ואם אמרו לו הבא ראיה ואמר אין לי ראיה ובאו לו עדים ממדינת הים או שהיתה דיסקיא שלו מןפקדת בידי אחרים מביא וסותר לרבי אפרים דוקא דאתו בי תרי ואמרי אנו ידעינן דהיא שעתא דאמר בבי דינא לא הנהו האי דיסקיא גביה וקטן דלא ידע במילי דאבנהו אע"ג דאמר אין לי עדים לעולם מביא ראיה וסותר אבל גדול פינון שאמר אין לי עדים אינו סותר ודוקא דאמרו לו הבא עדים אבל אמרו לו יש לה עדים.

ואמר אין לי עדים ולא אמרינן לו הבא לעולם סותר והיננו רישא דמתני' דקתני פל זמן שמביא ראיה סותר ואתה מוצא בו ו' שערים ד' שערים שפותר וב' שאינו סותר פדפרישית: מתניתין דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה.

דאמר קרא ושפטו את העם בכל עת כו' הא כיצד יוםלתחילת דין ולילה לגמר דין ירושלמי אסור לדון דיני ממונות בערב שבת. והא מתני' פליג אין דנין דיני נפשות בערב שבת אבל דיני ממונות דנין פן להלכה פן לדבר תורה: גרסי בפ' עשרה יוחסין נאמן הדנין לומר לזה זפיתי ולזה חייבתי בד"א בזמן שבעלי דינין עומדין לפניו אבל אין בעלי דינין עומדין לפניו אינו נאמן ואוקימנא דקריעא וכוותיה ולא נהדר נידייניה ושודא דדייני ואיפא דדייקי פינון דאין בעלי דינין עומדין לפניו עד הוא ועדים שנצטוו מפי ב"ד שאין יכולין לכתוב ציווי ב"ד אא"כ שמעו העדים בשעה שפסקו הדין והיה להם לכתוב ואם לאו עד מפי עד הוא ומסתמא פינון שקיבלום לדון ויכולין לחזור ולדונם פדאמרי נהדר נידייניה ומהדרינן שודא דדייני ש"מ הא לאו שודא דדייני הנה דיינינן להו ודיינים הן יכולין לצוות לעדים ולכתוב שטר על פיהם ומנהג אבותינו שטר ציווי בית דין ב"ג"ז"ע אות ב"ת בירורין תנן דיני ממונות בשלשה זיה בורר לו אחד זנה בורר לו אחד ושניהן בוררין להן אחד וחקמי אמרי שני הדיינין בוררין להן עוד אחד ואסיקנא זיה

בורר לו דיין אחד וזה בורר לו דיין אחד שמתוך כך יוצא הדין לאמיתו וקי"ל פרבנו דעת דיינים בעיני דעת בעלי דינין לא בעיני שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי.

אחד אומר אינו יודע יוסיפו הדיינים עד כמה מוסיפין שני' שנים ומסת' סופו פתחלתו זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד כדי שיצא הדין לאמיתו ירושלמי א"ר חגי צריכים הדיינים שיהו מפירין את הגידוין.

מעשה הי' וזיפו זה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של זה דברי ר' מאיר וחקמים אומרי' אימתי בזמן שמביא ראיה שהן פסולין או קרובין אבל אם היו פשרין או מומחין מפי ב"ד אינו יכול לפוסלן ואוקימנא בערפאות שבסורי' שנו.

וקי"ל פרבנו דאם (לא) היו פשרין אף על פי שהן יושבי קרנות נעשו פמומחין מפי בית דין ואין יכולין לפוסלן והילכך אפילו ערפאות שבסורי' פינון שהמחזהו רבים עליהן הרי זה פמומחין שהמחזהו עליהן ואפי' לנה כופין אותו ודן בעירו ודוקא שהמחזהו רבים עליהם וקבעו לבית דין מדקתני לא כל הימנו שיפסול דיין שהמחזהו רבים עליהם אבל לא קבעוהו אפי' הן מומחין שני' יכולן לפוסלו אפילו בעירו כי אתא רב דימי אמ' ר' יוחנן התוקף את חבריו בדין אחד אומר גדון פאן ואחד אומר גלף לבית הנועד כופין אותו ודן בעירו ואוקימ' כגון דקאמר לנה משום דר' אלעזר שלא יוצי' מנה על מנה אבל מלנה עבד לנה לאיש מלנה וכופין לנה לילף לבית הנועד ולכל מקום שיש חקמים גדולי' ומומחין מהן והא דאמר בבבא קמא כגון דפתחו ליה בדיניה אבל לא פתחו לי' בדיני' מצי אמר לבי' דין הגדול אזלינ' דמשמע אפי' לנה מצי אמר לבית דין הגדול אזלינא מסתברא הני מזלי דאיתיה לבי' דין הגדול במתא אי נמי דלא קיבלו לבעלי דינין עילוני'הו אי נמי בית הנועד דקאמר לאו בית דין הגדול אבל איכא בית דין הגדול אפילו לנה מצי אמר התם אזלינא ואיכא דמדקדק טעמא דעבד לנה לאיש מלנה אבל תביעה אחרת לא מצי אמר גלף לבית הנועד ורבינו האי פתב דוקא מלנה שנתברר בידו דבר חוב אבל בעל חוב אחר כופין אותו ודן בעירו ואם נצרך הדבר לשאל כותבין ושואלי' ואם אמר פתבו לי מאיזה טעם דנתוני כותבין ונותנין לו ומסתבר' פל היכא דליכא יוציא מנה על מנה כופין אותו לילף לבית הנועד הילכך מלו' לאו דוק' אלא פל תובע אפי' נזקין וגזילה והוא שיש עדים בהלואה וגזילה אבל בטענתיהו לחודה לא והיכא דקאמר לנה אנא עבינ' אוניקא דילי' לילף לבית הנועד כופין המלנה והולף לבית הנועד והיכא דאמר נכתוב טענתא לבית הנועד מסתבר' דמלנה מצי מעכב אע"ג דלית בי' אוניק' מדגרסי' בפ' קמא שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן והוא הדין מפי הכתב דחד טעמא נינהו כדאמרינן מפיהם ולא מפי כתבם ולא מפי התורגמן ולא עד מפי עד והילכ' כופין אותו ודן בעירו ואף על גב דהיא גבי עדים קאמר ילפינן מינה בעלי דינין לפי שאין הדיינים יכולין לחקור הדבר על פי הפתב: ירושלמי תרין בני נש הוו להו דין באנטוכיא אמר חד לחבריה מהו דר' אמ' מקבלין עלון שמע ר' יוחנן אמר לאו פל כמיניה מטורפא בעל דינא אלא שמעין מזליהון תמן ומה הנה צרכה פתבין ומשלחין עובדא לרבניו לא קאמר ושמעינן מליהון בכתב ומשלחין לרבניו אלא הדיינים שומעין וחוקרין הדברים וכותבין ודנין מה שיכולין לדין והספק שולחין ובתשובה לרבניו האי זצ"ל דידו שהתנה עם בני המקום שלא יכתוב להן מאיזה טעם דן אותן ובה אחר ואמר אני לא הייתי בזמן שהתנ'

עם בני המקום ואפ'ל הייתי אין לי לקבל הדין עמו ואינו מועיל התנאי וצריף לכתוב לו הטעם ואין להמתין עד שיראה לרב אלא עושין בו דין אחר ומסתבר' דלא מצי אמר מאיזה טעם דנתוני אלא היכא דנתעצמו בדין ולנה אמר גלה לבית הנועד דכופין אותו לדון פאן אכל מלנה לא כל הימנו.

א"נ כשנתרצו שניהן לדון פאן לא מצי אמר חד מיניניהו אא"כ התנו לרבין האי בתשובה לא חלק בהן לרב שר שלום ריש מתיבתא אין לדין אלא מה שעיניו רואות בב"ד הגדול נאמר שאין למעלה הימנו אכל שלא בב"ד הגדול אין להכניס עצמן בספק שגורמין לעצמן ולכל ישראל ירושלמי אמר ר' יוסף בר חלפתא אתון בר נש מדון קומי ואמרי ע"מ שתדיננו דין תורה אמר לון אני איני יודע לדון דין תורה.

אלא היודע מחשבות יפרע מאותן האנשים מקבלין אתון מה דאנא אמר לכוון מתני' אמר לו נאמן עלי אפא נאמן עלי אביה נאמנין עלי שלשה רועי בקר ר' מאיר אומר יכול לחזור בו נחכמים אמרים אינו יכול לחזור בו ואוקימנא שלשה רועי בקר לדינא וכולהו בין לדין בין לעדות והילכף קיבל עליו קרוב או פסול לדין או שלשה רועי בקר או שלשה שאין יודעין דין דומיא דרועי בקר אע"ג דשכיח בישוב קי"ל פרבנן שאינו יכול לחזור בו.

וה"ה לעד פשר דקבילו עליהו פתרי ואינו יכול לחזור בו והיכא דקיבל קרוב או פסול כשנים. כתב רבינו אלפס איפא מ"ד אפ'ל קנו מיניה מצי הדר ביה דרחתמנא אמר על פי שנים עדים ורבנותא אמרי קנו מיניה לא מצי הדר ביה ומסתברא פותיהו דהא אי קבליה לבעל דיניה וקנו מיניה לא הדר ביה פדגרסי' בפרק שבועת העדות לרבי' אפרים קיבלוהו עליהו בחד מפלל פי קיבלוהו בי תרי אפ'ל לאחר גמר דין מצי הדר ביה דכיון דמילתא יתירתא קאמר גונמא בעלמא היא וצריכא עינא דאיפא למימר דהא דאמר רב דימי פגון דקיבלוהו עליהו בחד רבותא הוא דאשמעינן אליפא דר' מאיר אע"ג דאיפא תרי רחיקי בהדיה לדינא מצי הדר ביה אכל לרבינו אפרים קיבלוהו עליה פתרי ולא קנו מיניה ולא מצי הדר ביה לאחר גמר דין שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא ילמדנו רבינו לאחר גמר דין מחלוקת או קודם גמר דין מחלוקת והלכה כדברי מי שלח ליה לאחר גמר דין מחלוקת והלכה כדברי חכמים.

רב אשי אמר הכי שלח ליה במחול לך מחלוקת או באתן לך מחלוקת שלח ליה באתן לך מחלוקת והלכה כחכמים וקי"ל פתרוןיהו לישני ואי קנו מיניה אין לאחר קנין פלום ואפילו לאחר גמר דין אינו יכול לחזור בו וכן אם קיבלו עליו דבר שאין עליו מן הדין פגון מי שלא הנה חייב לחבירו שבועה ואמר אשבוע שבועה חמורה או מי שנתחייב שבועת היסט והיפכה אם קנו מדו אינו יכול לחזור בו אם לאו יכול לחזור בו עד שיגמר הדין ואמר רבינו יעקב זצ"ל אפ'ל אמר בב"ד נאמן עלי אפא או דור לי בחיי ראשך או הישבוע וטול כל זמן שלא נגמר הדין או לא דר בחיי ראשך או לא נשבוע יכול לחזור בו אכל אם גמרו דינו דאם יתן וכן אם דר בחיי ראשך או נשבוע יתן פדאמרינן בב"ב.

עבדי גנבת וכו' עד ונשבוע אינו יכול לחזור בו וגרסי' בפרק המפקיד פיון דאמר הריני משלם מקני ליה כפילא ומיבעיא לן חזר ואמר איני משלם מהו מיהדר קא הדר ביה וכו' מפלל דמצי למיהדר ביה והתם בבית דין הוא דבבית דין הוא דמקני כפילה והא דאמרינן

בשבועות פניו דאמר איני נשבע פוטרין אותו מיד משמע שיכול לחזור בו וממהרין הדבר שיפרע קודם שיחזור בו ומסתמא לפני גמר דין דיכול לחזור בו ונקא שקיבל קרוב או פסול בין לדין בין לעדות.

אבל קיבלו עליהן פשירין וביררו אותו משטענו בפניהן אינו יכולין לחזור דאי איתא אמידפלגי בקרובים ליפלגו ברחוקים דהא נאמן עלי אפא לדינא קאמר כדפר"ש ובגמרא נמי גרסינן בהא קאמר ר' מאיר משום דלא גמר ומקני.

דאמר מי ימר דאתו ומסהדי ומדלא קא מיפלגו ברחוקים ש"מ משטענו בפני ב"ד אינו יכול לחזור בו פדגרסינן גבי הודאה דכי אמרינו הווי עלן דיני ונכפינהו הוה ליה כגמר דין וגרסי' נמי בב"ק לא אמרו אלא דפתחו בדינא אבל לא פתחו בדינא מצי אמר לב"ד הגדול אזילנא: לרבי' אבן מגש מי שברר לו ברור לדון לו יכול לחזור בו עד שיגמר הדין נגמר הדין אינו יכול לחזור בו וסדירו בפנמא משמיהו דרבנן קמאי דמן בתר סבוראי כי היכי דסדר גמ' היכא דמבילו מבעלי דינין וקנו מינייהו בכל מה דפסקו בי דינא עלייהו בין לזכות בין לחובה ופסקו מאי דפסקו או דינא דאורייתא או דינא דרבנן אפי' שודא דדייני פסקו לא מצי למיהדר אבל אי לא פסקו אלא מאי דחזי להון מדעתהון ההוא קנין לאו כלום הוא והדרי ואיכא דמשוי בדינא דאסמכתא ונאמנות לא מהני וכפסולין דמי.

כמו רועי בקר אלא לישוינהו ככשירין ולמיהוי גינהו בי דינא במילתא דלית ביה טעותא אבל מילתא דאית ביה טעותא. אפילו בכשירין עצמן דקבלינהו למידן דינא כי טעו בשקול הדעת חייבין לשלם לא עדיפי הני מינייהו מיהו אי אמר מעכשיו מחלית לך האי תביעותא או האי שבועתא וקנו מיניה בב"ד חשוב נתקיימו התנאים: אילו הן הקרובים ואלו הן הפסולין האהוב והשונא איהו אהוב זה שושבינו נאפי' מיום ראשון שונא שלא דיבר עמו שלש' ימי' מחמת איבה אמר לו לא נחשדו ישראל על כף והילכתא אהוב ושונא פשר לעדות ופסול לדין כדאסי' ורבנן האי לא אויב לו ולא מבקש רעתו מאי דרשי ביה חד לדין דפסול למידן למאן דסאני ליה ולמאן דרחים ליה כדגרסי' בכתובות אמר רב פפא לא לידון איניש לא למאן דרחים ולא למאן דסאני ליה איכא דתניא איסי אומר והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו מפאן לשני דינינים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין והאי דלא נקט אושפיזא כדגרסי' בפרק בתרא דכתובות אושפיזא דרב אתא לקמיה לדינא אמר ליה פסילנא לך לדינא וטובא איתה התיב בכתובות' מסתברא התיב משום דמחזי דשונדא הוא ובעל דין מצי למיפסליה בטעמא דדמי להנף ואף על גב דקיימא לן לא נחשדו ישראל על כף הני מילי לגבי עדות אבל לדין לא דהא אהוב ושונא דפסולין לדון וכשירין לעדות ודיין גופיה אית ליה למימר פסילנא ולרחוקי מחשדי ירושלמי הנוטל שכרו לדון דיניו בטילין פניי מתני' החשוד להיות נוטל שכר לדון דיניו בטילין חד בר נש אזל מדון קומי רב הונא אמר ליה וכו' ותני פן לדין שכר בטלו לעד שכר עדותו לרב אלפס סופר החתום בעד ברוב שטרות אינו ראוי לדון בשטר ששמו חתום עליו כדאמרינן החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו לרב נחשון כות' שטרות אע"פ שנעשה דיין ונוטל שכר פתיבה ובתשו' לרבי' האי שמואל ור' ישמעאל בר' יוסי ור' ישמעאל בן אלישע ורב ענן וכיוצא בהן.

מִיָּדָת חֲסִידוֹת עֲבָדֵי אֲבָל מִן דִּינָא לִית לִיה לְנִתְבָּע לְמִיפְסָלִיה וְאִי קָדִים תּוֹבָע וְאוֹרְחִיה
ל"ב"ד. אוֹ אִי נְמִי דְשִׁדָּר לִיה מְנַחָה לָא מִיפְסָלִי: הֵהוּא סְמִיא דְהִנְה בְּשִׁיבּוֹתִיה דְר' יוֹחָנָן
דְהִנְה דְאִין דִּינָא מְסַתְבָּר' דְסוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ הִנְה דְסוּמָא בְּשִׁתִּי עֵינְיוּ פְסוּל לְדוֹן וּלְעֵדוֹת
דְּוּמִיא דְלִילָה דְאִין דִּינָא וְכַדְגָּרְסִינּוּ הִנְה יוֹדַע לֹו בְּעֵדוֹת עַד שְׁלֵא נְסַתְמָא וְנְסַתְמָא פְסוּל
לְעֵדוֹת וְכָל הַפְסוּל לְעֵדוֹת פְסוּל לְדוֹן אֲבָל סוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ כְּשֵׁר וְאֵע"ג דְאָמְרִי' גִּיש
כְּשֵׁר לְהַעִיד וּפְסוּל לְדִין וְאָמַר ר' יוֹחָנָן לְהַבִּיא סוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ וּר' מְאִיר הִיא לִית
הִילְכְתָא כְּוֹתִיה דְר' יוֹחָנָן סְתָמָא אַחֲרִינָא אֲשָׁפַח.

דְתַנְיָא דִינֵי מְמוֹנוֹת דְנִין בְּיוֹם וְגוֹמְרִין בְּלִילָה ש"מ דְלִית הִילְכְתָא כַר' מְאִיר וְכַרְבָּנָן קו"ל
דְלָא מְקִישׁוּ דִינֵין לְנִגְעִים מַה נִגְעִים בְּיוֹם אֶף דִּינֵין בְּיוֹם וְכִי הִיכִי דְלָא מְקִישׁ בְּהָא ה"נ
לָא מְקִישׁ בְּהָא וְאֵע"ג דְסוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ בְּנִגְעִים פְסוּל דְכַתֵּב לְכָל מְרָאָה עֵינֵי הַפְּהוּ
בְּדִינֵין כְּשֵׁר וְרַבִּינוּ הֵאִי אָמַר סוּמָא בְּשִׁתִּי עֵינְיוּ כְּשֵׁר וּר"ש דְפִי' סְתָמָא אַחֲרִינָא אֲשָׁפַח
דְסַבִּירָא לִיה סוּמָא בְּשִׁתִּי עֵינְיוּ כְּשֵׁר וְה"ר אֶלְפֶס דְפִי' סוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ בְּיוֹם דְּוּמִיא
דְכָל אָדָם בְּלִילָה תְמִיחָא לָן מִילְתָא א"כ סוּמָא הִיכִי מְצִי לְמִידוֹן דְהָא תְחִילַת הַדִּין בְּעֵינֵין
בִּי' כְּדִגְרָסִי' יוֹם לְתַחֲלִילַת דִּין לִילָה לְגַמֵּר דִּין אֶלָּא לָאו ש"מ כְּדִפְרִישָׁנָא וְסוּמָא בְּאַחַת
מְעֵינְיוּ בְּיוֹם כְּשֵׁר וּשְׁאָר כָּל אָדָם בְּיוֹם וְדִינֵין בְּיוֹם אֲלִיבָא דְרַבָּנָן דְלָא מְקִישׁוּ רִיבִים לְנִגְעִים
וּדְר' יוֹחָנָן דְאָמַר לְאִיתָנִי סוּמָא בְּאַחַת מְעֵינְיוּ לִיתָה וְסוּמָא בְּשִׁתִּי עֵינְיוּ פְסוּל וְהָא דְלָא
אָמַר לְאִיתָנִי אוֹהֵב וְשׁוֹנָא אֲלִיבָא דְרַבָּנָן כְּשֵׁר לְעֵדוֹת וּפְסוּל לְדִין וּמְסַתְבָּרָא כִּינּוּן דְכְּשֵׁר
לְעֵלְמָא לָא פְסִיקָא לָן יְרוּשְׁלָמִי מְנִינֵין שְׂאָם טְעוּ בְּלִילָה שְׁדִינִיָּהוּן דִּין.

שְׁנַאֲמַר וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם הַכֹּל כְּשִׁירִין לְדוֹן דִּינֵי נְפִשׁוֹת הַכֹּל לְאִיתָנִי מְאִי אָמַר רַב יְהוּדָה
לְאִיתָנִי גַר וְנִחָדָא לְאִיתָנִי מְמִזֵּר וּמְדָלָא קְאָמַר לְאִיתָנִי בֶן י"ג שָׁנָה ש"מ דְכְּשֵׁר לְדוֹן
וְכְשֵׁר לְהַעִיד וְאֵע"ג דְאָמְרִי' כִּי רַבִּים חֲלָלִים הַפִּילָה וְכו' עַד כַּמָּה עַד אַרְבַּעִים שָׁנָה
בְּאִיסוּר וְהִיתָר קְאָמַר אֲבָל דִּין תּוֹרָה הוּא וְאֲשָׁפַחִי דְר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָא בֶן י"ח שָׁנָה הִנְה
וְרַבָּה מ' שָׁנָה וְלָא בְעִי' אֶלָּא מַה שְׁהוּא בֶן י"ג שָׁנָה כְּשֵׁר לְדוֹן.

יְרוּשְׁלָמִי אֶף פָּחוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים וְשְׁלֵא הִבִּיא ב' שְׁעָרוֹ' כְּשֵׁר לְדוֹן דִּינֵי מְמוֹנוֹת. וּמְשַׁמַּע
מִבֶּן י"ג וּלְמַעְלָה אֵע"פ שְׁלֵא הִבִּיא ב' שְׁעָרוֹת כְּשֵׁר.

וְהָא דְגָרְסִינּוּ בְּפֶרֶק בְּמָה בְּהִמָּה שְׁכָל דִּין שְׁדוֹן מִבֶּן ז' עַד בֶּן י"ח הַחֲזִיר לְהוֹן וְאָמַר דְמִיָּתִי
רְאִיָּה מְיַנְיָה דְפָחוֹת מִבֶּן י"ח אִינוּ רְאוּי לְדוֹן: וְלִיתָה אֶלָּא מְשׁוּם הִכִּי נִקְט י"ח שָׁנָה מְשׁוּם
דְבִי"ח שָׁנָה מְצָא חֲלִקְיָה אֶת הַסֶּפֶר וְעֵינֵין וְדִיקְדַּק בְּתוֹרָה בְּכַתֵּב וּבְעַל פֶּה כְּמוֹ שְׁפַר"ש.

וְהַרְבַּ הַמְחַבֵּר כָּתֵב שְׁצָרִיף עֵינָא וְכַתֵּב רַבִּינוּ אֶלְפֶס דְגַר כְּשֵׁר דְוָקָא דְאִמּוּ מִיִּשְׂרָאֵל
דְגָרְסִינּוּ בְּפֶרֶק מְצַנֵּת חֲלִיצָה גַר דֵּן אֶת חֲבִירוֹ דְבַר תּוֹרָה דְכַתֵּב שׁוּם תְּשִׁים עֲלִיהּ מְלִיף
וְכו' וְאִם הִיתָה אִמּוּ מִיִּשְׂרָאֵל דֵּן וְאֶפְיָלוּ יִשְׂרָאֵל כְּכַתֵּב בְּהַלְכוֹת בְּסוּף גַּמ' דְגִיטִין: תַּנְיָא
הִנְה ר' טְרַפּוֹן אוֹמֵר כָּל מְקוֹם שְׂאֵתָה מוֹצָא אַגּוּרָאוֹת שְׁל נְכָרִים אֵע"פ שְׁדִינִיָּהוּן כְּדִינֵי
יִשְׂרָאֵל אִי אֵתָה רְשָׁאֵי לִיזְמַק לְהֵם שְׁנֵא' לְפָנֵיהֶם וְלֹא לְפָנֵי נְכָרִים ד"א לְפָנֵיהֶם וְלֹא לְפָנֵי
הַדְּיוֹטוֹת וְדוּקָא גְזִילוֹת וְחֲבָלוֹת דְלָא שְׁכִיחֵי אֲבָל דִּינָא שְׁלִיחוֹתִיָּהוּ קָא עֲבָדִין.

לר' שרירא מי שחייבוהו ב"ד בחובות או בפקדון ואין יכולין להוציא על חבריו יש רשות לזקנים ותלמידים לכונן את העדים שילכו לפני השופט ויעידו שזה חייב לזה ומצוה לעשות כן דאפי' נגזל גוי לגזלן ישראל מעידין לפני השופט שאינו חומס.

כדגריסנו מכריז רבא דסלקין לעילא ונחתין לתתא. האי בר ישראל דיבדע סהדותא דתוגר על ישראל חבריה ואזל ומסהיד בי נכרים משמתין ליה ולא אמרינן אלא בחד וכו' עד אינהו נמי למומתא שדו ליה ופירש דינא דמגיסתא ב"ד של קערה שלוקחין שוחד וכל המורד בדין מתרין בו תחלה ואם אינו מקבל מעידין עליו וגובין הימנו דכי אמור רבנן לפנייהם ולא לפני נכרים במקום שאפה יכול לגבות החוב בישראל מןמחה אל תיזקק להן ולא להדיוטות אבל במקום שאין דיין מןמחה ואין יכול לגבות החוב בישראל מןמחה נדון בהדיוטות ואל יאבד הממון ובמקום שאין גזלן חוששין לישראל וגובה החוב בדין נכרים וכן הדין ומנהג לעכב שלשה פעמים בבית הפנסת ואחר כף מתירין לו כף מנהג שילבו תנא אין דיין לא את זה ולא עם זה ולא זה בפני זה ואין מעידין זה על זה ולא זה בפני זה הכין לישנא דבעל מתיבות ורב אלפס לא גריס ברישא זה בפני זה.

ופירש בירושלמי פדכת' בקבלת עדות אין דיין דן קרובו ואין דיין קרובו זה לזה ואין דיין דן על עדות קרובו ואין העדים קרובין לדיינן ולא העדים קרובים זה לזה ולא העדים קרובין לדיינן ויש מפ' זה על זה שלא יהא עד מעיד פלוני קרובי פסק זה הדין ולא זה בפני זה שלא יהו העדים קרובין לדיינן ויש מפרשים זה בפני זה על הערב שלא יהא קרוב לא לעד ולא לדיין: גרסי' בפרק שור שנגח מנין שאין נזקקין אלא לתובע תחילה שנא' אשרו חמוץ ולא חומץ ופי' רבי' האי פינן שייבואו בעלי דינין לפני ב"ד מי שייבוא קודם להתרעם לפני ב"ד מקדימין לשמוע טענותיו ולחתוף דינו אבל אם יהיה הנתבע מתרעם על תובעו ואמר אם יש לפלוני זה שום טענה או תביעה עלי יתבעני אין הדיינים צריכין לכונן את התובע ולומ' לו בקש תביעה אצל פלו' אלא אם יטעון הנתבע בשום מאורע שאירע באיחור התביעה כגון שיש לו קרקע למכור ומתירא שמא ישמעו הקונים שיש לו עליו חובות בשטר ויהיו מתיראין מקניית הקרקע שמא יוציאנה בעל חוב בשטר וכשיתברר לזה לדיין צריף לכונן התובע ולומר לו באר טענתך אצל זה או אסהיד על עצמך דלית ליה עילווה שטר חוב אבל אם יאמר התובע יש לי עליו טענות שלא בשטר ואין רצוני עכשיו לתובעו אין הדיין רשאי לכונן אותו על זה כי אין בעל חוב מוציא מיד הקוחות אא"כ יהא חובו בשטר כדאמרינן על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין הוציא עליו פתב ידו גובה מנכסים בני חורין והיינו דאמרי גהרדעי פעמים שזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דזילי גיכסי ור"ש אין נזקקין אלא לתובע תחילה כגון ראובן טוען לשמעון מנה והלה אומר הן ונתתי לה משכון בהן שנה מאתים זוז והפסדתו שלם לי מה שהפסדת ואחר כף אתן לה מנה שלח אי נמי אמר לו הן ונטלת מהן מטלטלין וראובן אמר לא נטלתי ממך כלום נזקקין בתחילה לטענת ראובן ואמרי לשמעון פרעהו ואח"כ נזקקין לטענת שמעון וה"מ דנזקקין לטענת ראובן תחלה כגון שיש לראובן שטר מן המנה שחייב לו שמעון.

אָבֵל אַם אַיִן לֹא שְׁטַר מִן הַמָּנָה אֵינן נִזְקָקִין לֹא תַחֲלָה דְמַתּוּף שְׂיִכּוּל לֹא אֵינן לֵה בְּיַדִּי כְּלוּם וְאֵי נְמִי פְּרַעַתִּיהָ כִּי מוֹדָה וְאָמַר יֵשׁ לֵה בְּיַדִּי אֲלֵא שְׁנַטְלַת מְמַנּוּ מְטַלְטְלִין אִו שְׁנַטְלַת מְמַנּוּ מְשַׁכּוֹן נְאָמֵן וּבַכֵּה"ג נִזְקָקִין אֲפִילוּ לְטַעֲנַת שְׁמַעוֹן תַּחֲלָה.

הֵיכִי דְמִי כְּגוֹן דְּזִילִי נְכֻסִי .

יֵשׁ מְפָרְשִׁים שְׁעַכְשָׁיו בָּאוּ תַגְרִים בְּעִיר לִיקַח מְטַלְטְלִין וְאָמַר לֹא שְׁמַעוֹן לְרֵאוּבֵן תָּן לִי הַמְטַלְטְלִין שְׁבִינְדָה וְאִמְכָרְם עַכְשָׁיו בְּדַמִּי יְקָרִים וְאִם לֹא אִמְכָרְם יִזְלְזְלוּ לְאַחַר זְמַן וּלְפִיכָף נִזְקָקִין לְנַתְבַּע תַּחֲלָה וּמוֹצִיאִין הַמְטַלְטְלִין מִיָּדוֹ וְיִמְכָרְם שְׁמַעוֹן לְאוֹתָן תַּגְרִים וְאִח"כ נִזְקָקִין לְטַעֲנַת רֵאוּבֵן וְלֵהאִי פִּירוּשׁ הֵנָּה לָן לְמִימַר וְהֵיכִי דְמִי כְּגוֹן דְּלִית לֵיהָ שְׁטַר לְתוֹבַע דְּמַהִימָן מְשׁוּם מִיגֹו יְרוּשְׁלָמִי הַדְּיִינִין יוֹשְׁבֵין וְהַגְּדוֹנִין עוֹמְדִין וְתוֹבַע מִיַּד חֲבִירוֹ פּוֹתַח בְּדָבָרִים רֵאשׁוֹן שֵׁנִי מִי בַּעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵיהֶם וּמַנִּין שְׁהַתּוֹבַע צְרִיף לִילָף אַחַר הַנְּתַבַּע שֵׁנִי מִי בַּעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵיהֶם: פְּתַב בְּכָף וְכָף אִיף אָמַר לְנָא פְּלוֹ' וּפְלוֹ' הָווּ עַלֹן סְהָדִי וְקָנוּ מִינְנָא וְכַתּוּבוּ וְנַחְתוּמוּ בְּכָל לִישָׁנָא דְּזִכּוּתָ' וְהָבוּ לְכָל חַד מִינְנָא לְמִהֲנִי בִּידִי לְזַכּוּ דְּצַבִּינָ' בְּרַעוּת נְפִשִׁין וּבְרִירָנָא עַלְנָא וּקְבִילָנָא עַל נְפִשְׁתָּנָא פְּלוֹ' וּפְלוֹ' וְשׁוֹינָא יְתָהוֹן עַלְנָא לְדִינִי וּמֵאִי דְּפִסְקָ' בְּדִינָא וְאִיתְחַזּוּ לְהוֹן מִן שְׁמֵיא קְבִילָנָא עַלְנָא אִי לְדִינָא אִי לְפִשְׁרָה וְלֹא יְהֵא רְשׁוּתָ' לְכָל חַד מִינְנָא לְבַטּוּלִי פִּסְק דִּינִינִיהוּ וְדִינָא דִּידְהוּ כְּדִינָא דְּבִי דִינָא רְבָא דְּלֵא לְהַשְׁנֵאָה בִּיהָ וְאַחֲרִיּוֹת וְחוֹמֵר שְׁטַר בְּרִירָ' דָּא קְבִילָנָא עַלְנָא כְּחוֹמֵר פֶּל שְׁטַר בְּרִירוּרִין דְּנֵהִיגִין בְּיִשְׂרָאֵל מִן יוֹמָא דְּנֻן וּלְעַלְמָא דְּלֵא פְּאַסְמַכְתָּא וְדֵלֵא פְּטוּפְסָא דְּשְׁטַרִי וּקְנִינָא מְפִלוּנִי: אוֹת ב בְּיִקְוֹרַת וְהִיא הַכְּרֻזָּה: פְּדַגְרִסִּין אָמַר רַב נַחְמָן מְעוּלָם לֹא עָשׂוּ אִיגְרוּת בְּיִקְוֹרַת בְּנֵהֲרַדְעָאִי בְּעַרְכִּין שׁוּם הִיתּוּמִין שְׁלֵשִׁים יוֹם וְשׁוּם הִקְדֵּשׁ שְׁשִׁים יוֹם וּמְכַרִּיזִין בְּבִקְרָ וּבְעַרְבִי בְּשַׁעַת הוֹצֵאת פּוּעֵלִים וּבְשַׁעַת הַכְּנָסַת פּוּעֵלִים אָמַר שְׁדָה פְּלוֹ' בְּסִימְנִי וּבְמַצְרָנִיהָ כָּף הִיא יָפָה וְכָף הִיא שְׁוָה ע"מ לִיתָן לְאַשָׁה בְּכַתְּוִבְתָּהּ וּלְב"ח בְּחֻבּוֹ אָמַר רַב חֲסֵדָא בָּא לְהַכְרִיז רְצוּפִי שְׁלוֹשִׁי יוֹם שְׁנֵי וְחַמְשֵׁי שְׁשִׁים יוֹם וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אֲסִי אֵינן נִזְקָקִין לְנְכֻסֵי יְתוּמִין אֲא"כ רַבִּית אוֹכְלַת בְּהֵן וּר' יוֹחָנָן אָמַר אִף לְכַתְּוִבַת אִשָּׁה מְשׁוּם חִינָא וְקִי"ל כַּר' יוֹחָנָן: יְרוּשְׁלָמִי בְּשַׁבּוּעוֹת וְיֵשׁ אוּמְרִי אִף לְגַזְזִילָה וּנְזָקִין לְגַזְזִילָה כְּדַתְנָן מִי שְׁהַנִּיחַ לָהֶם אִם הָיָה דְּבַר שְׁיֵשׁ בּוֹ אַחֲרִיּוֹת נְכֻסִים חֲתִיבִים לְשֵׁלָם וּנְזָקִין אֵינן נִיפְרָעִין מִנְכֻסֵי יְתוּמִין אֲלֵא מִן הַזִּיבּוּרִית וּבַפ' שׁוּר שְׁנַגְח גְּרָסִי ר' יוֹחָנָן סָבַר דְּהוּא הַדִּין לְמַזִּיק וְאָמַר הִילְכְתָּא אֵינן נִזְקָקִין לְנְכֻסֵי יְתוּמִין וְקֻטְנֵי וְאִם אָמַר תְּנּוּ נִזְקָקִין וְאֵינן מְעַמִּידִין אֲפִיטְרוּפּוֹ וּמְסַתְמָא דְּאֲפִי מְלוּנָה בְּשְׁטַר קְאָמַר פְּדַגְר' רְבָא בְּעַרְכִּין וְהִילְכְתָּא פְּרָבָא כְּהִילְכְתִּיהָ וּכְטַעֲמִיהָ דְּאָמַר מְשׁוּם שׁוּבֵר וְאֲפִי בְּשַׁבּוּעָה לֹא יִפְרַעוּ וּבְשַׁחֲיִיב מוֹדָה וּבְמִית כְּגוֹ זִמְנִיָּה נְמִי נִזְקָקִין אֲפִי בִיתוּמִי קֻטְנִים וּנְפִרָעִין שְׁלֵא בְּשַׁבּוּעָה וְתָנָא תַנִּי וְהוּא הַדִּין לְהַנְדָּה כַּדפ' בְּשׁוּבֵר דְּכָל הֵיכָא דְּלִיכָא סְפִיקָ' נִזְקָקִין וְלִיתָהּ לְדַרְבַּ פְּפֵא דְּאָמַר מְשׁוּם דִּינִימִי לְאוּ בְּנֵי מִיְעַבְדַּד מְצוּהָ נִיגְהוּ וְלֹא כְּרַב הוּנָא דְּחִינֵישׁ לְצַרְרִי וְכֵן פִּסְק רַבִּי אֶלְפִס בְּתַשׁוּבוֹת וּרְבִי הֵאִי נִשְׂאֵל אִם נִזְקָקִין לְנְכֻסֵי יְתוּמִין וְהַשִּׁיב שְׂאִין נִזְקָקִין אָמַרִי נִהַרְדְּעֵי בְּכּוּלְהוּ נִזְקָקִין וּמְעַמִּידִין אֲפִיטְרוּפּוֹ לְבַר מְנַמְצָאָת שְׁדָה שְׂאִינָה שְׁלוֹ דְּאַחְזוּקִי אֵינִישִׁי בְּשִׁקְרִי לֹא מְחַזְקִינָן אָמַר רַב אֲשִׁי אִיזְקוּקִי לֹא מִיזְדַּקִּיקִין דְּהָאֵמַר רְבָא אֵינן נִזְקָקִין וְאִי מִיזְדַּקִּיקִין מוֹקְמִינָן אֲפִיטְרוּפּוֹס דְּהָא אָמַרִי נִהַרְדְּעֵי בְּכּוּלְהוּ נִזְקָקִין וּמְעַמִּידִין אֲפִיט' לְבַר מְנַמְצָאָת שְׁדָה שְׂאִינָה שְׁלוֹ וְדוּקָא עֲדוּת עַל פֶּה דְּלֵא מְחַזְקִינָן לְהוּ בְּשִׁקְרִי אָבֵל עֲדוּת בְּשְׁטַר אָמַרִי זִיּוּפִי זִיּוּף וְקִי"ל כְּנוֹתִיהָ דְּאָמַרִי בְּרִישׁ גַּמ' דַּב"ב בְּכּוּלְהוּ הִילְכְתָּ' כְּרַב חֲמָא לְבַר מְתַבְרָא

דאחזוקי סְהַדֵי בְּשִׁיקָרֵי לֹא מְחַזְקִינוּ וּמָר זּוּטְרָא בְּרִיָּה דְרַב שְׁשֵׁת אָמַר בְּהָא נְמִי הִילְכְתָּא כְּרַמֵי בַר חֲמָא דְאֵי אִתְּהָ דְתַבְרָא מְעַלְיָא הוּא אִיבְעֵי לֵיהּ לַאפּוֹקֵי בְּחַיֵי אַבּוּהוֹן וּמְדַלָּא אַפְקָא זַיְיָפֵי זַיְיָפֵי וְקִי"ל כְּוַתִּיהּ וְכִי הֵיכִי דְמְכַרְזִינוּ בְּדִיתְמֵי הֵכִי נְמִי מְכַרְזִינוּ בְּנְכֻסֵי אַחֲרִים כְּמִנְהַגָּא דְהָהוּא אַתְרָא וְאִיכָּא מְד"א שְׁלוּשֵׁים יוֹם כְּדַכְתַּב בְּשׁוּמָא וּבְהַכְרֵזָה יְרוּשְׁלָמֵי בְּמוֹעֵד קֶטָן כְּפֵה אָנוּ אומ' פְּקֻדוֹן אִינוּ נִגְבָּה מִיְתוּמִים קֻטְנִים: פְּתַב בְּכַף וְכַף אִיף פְּלו' מְזַמִּין לִיתְמֵי דְפְלו' לְדִינָא וְאַפִּיק שְׁטַר חוּב וּכְתוּבָה דְהָהוּא לֵיהּ עַל אַבּוּהוֹן וְחֻזְיָנָא מְדִינָא לְמִיגְבֵי מְנַכְסֵי דִיתְמֵי מְדִינָא לְרוּחָא דִידְהוּ וְאַפִּיקְנוּ אַזְכוּתָא דִידְהוּ וְאַפְרִיזְנוּ עַל אַרְעָא דְהִיא זִיבּוּרִית דִּילְהוֹן תְּלַתִּין יוֹמִין וּלְבַתְרָה הֵכִי אַתָּא פְּלו' דָּנָן וְאוּסִיף עַלנָא דְמִי דְהִיא אַרְעָא כְּפֵה וְכַף וְזַבִּינָא לֵיהּ אַנְחָנָא בִּי דִינָא לְפְלו' כֵּן פְּלו' וְהוּא דִילָן וְאַשְׁלִים אִילָן וְזִי לִידְנָא וְיִהְבִּינוּ לְהוּ לְבַעַל חוּב כְּפֵה דְאִיתְחַזְיִבוּ יְתְמֵי מְדִינָא וְאַשְׁלִימְנָא דְהָא אַרְעָא לְפְלו' דָּנָן לִי וְלִנְרַתוּהֵי בְּתַרוּהֵי וּמִן יוֹמָא דָּנָן וְלַעֲלָא וְלֵא לִיקְהוּי רְשׁוּתָא לִיתְמֵי לְעַרְעוּרֵי בְּהִיא אַרְע' מִיָּדִי וְאַחֲרִיות דְהֵאִי זַבִּינָא אִיתְמֵי כְּחוּמָר כָּל שְׁטַר זַבִּינֵי דְנִהֲגִין בְּיִשְׂרָאֵל דְלֹא כְּאַסְמַכְתָּא וְדְלֹא כְּטוּפְסָא דְשְׁטַרֵי וְכו': אוֹת ב בְּיִטוּל מוֹדְעֵי וְתַמְצָא בְּשְׁטַר מוֹדְעָא אוֹת ג גֵּט וְהִלְכוֹת בְּחַמְשָׁה מְקוּמוֹת הָאֶחָד עַל הַפְּתִיבָה בְּמֵאֲמַר הַשְּׁנֵי בְּכַתִּיבַת הַשְּׁטַר הַשְּׁנֵי בְּפִסְלוֹת גּוּף הֵגֵט בְּמֵאֲמַר הַשְּׁלִישִׁי בְּאוֹת שִׁי"ן בְּשְׁלִישׁוֹת הַרְבִּיעִי בְּקַבְלַת הָאִשָּׁה עֲצָמָה.

כְּדַתְנֵיָא הַזּוֹרֵק גֵּט לְאִשְׁתּוֹ וְהִיא בְּתוּף בֵּיתָה אוּ בְּתוּף חֲצִירָה הָרִי זֹו מְגוֹרְשֵׁת וְקִי"ל גִּיטָה וְחֲצִירָה בְּאִין כְּאֶחָד וְכַדְעוּלָא דְאָמַר וְהִי שְׁעוּמְדַת בְּתוּף בֵּיתָה אוּ בְּתוּף חֲצִירָה דְכִינוּ דְחוּב לָהּ אִין חֲבִין לְאָדָם אֵלָא בְּפִנּוּ כְּדַפְּנֵי רַב אִשִּׁי בְּפִרְקֵי קַמָּא דְב"מ הִילְכָהּ בְּעִינוּ שְׁתָּהָ גַּעזָרָה וְלֹא יִשְׁנֶה וְהִיא דְזַרְקוּ לְחֲצַר חֲבִירוֹ וְאַח"כּ קִנְאַתּוֹ פְּסוּל מְשׁוּם חֲצִירָה הַבָּאָה לְאַחַר מִיָּכּוּן אֲבָל זָרְקוּ בְּחֲצִירוֹ וְאַח"כּ הִקְנִיתּוּ לָהּ הַחֲצַר מְגוֹרְשֵׁת כְּדֵאִית' בְּכַף שְׁנֵי וְכַדְאָמַר' הִיא שְׂכִיב מְרַע דְכַתְּבֵי גִיטָא לְדְבִיתָהּ בְּפִנּוּ דְמַעְלֵי שְׂבִתָּא לֹא אִיסְפִּיק לְמִיתְבָּה נִיְהֵלָה וְכו' וְכַי רַבִּי מְשׁוּם דְגֵט לָאוּ בַר טִילְטוּל הוּא וְקַשְׂיָא לִי מְכַדֵי טִילְטוּל וְקִנְיֵן הַחֲזָקָה תְּרַנְיָהּ אִסִּירֵי מְדַרְבְּנָן מ"ש קִנְיֵן הַחֲזָקָה דְשָׂרוּ וּמ"ש טִילְטוּל דְאִסִּירֵי וּמְסַתְבָּר' דְגִיטָא הָהּ בְּזוֹכְתָא דְלֹא אֶפְשָׁר לְמִיתְבָּה נִיְהֵלָה דְרְשׁוֹת הַרְבִּים מְפָסִיק בִּינֵיהֶן וְסוּפֵר הוּא שְׂכָתְבוּ וְהִנִּיחוּ שָׁם הָא לָאוּ הֵכִי שָׂרֵי לְטִילְטוּלֵיהּ וְלְמִיתְבָּה נִיְהֵלָה דְהָא בְּיִטוּל רְשׁוֹת לְב"ש אִסוּר בְּשִׁבְתָּ מְשׁוּם דְמִקְנָה רְשׁוּתָא הוּא וְקִנְיֵן אֲגַב קַרְקַע נְמִי מִקְנָה רְשׁוּתָא הוּא וְאַפ"ה מְשׁוּם עֲגוּנָא אִקִּילוּ בַּה רַבְּנָן טִילְטוּל נְמִי מְשׁוּם עֲגוּנָא אִקִּילוּ בַּה רַבְּנָן וּמַעֲשֵׂי בָּא לְיָדֵי וְהַתְרַתִּי וְכֵן פִּי' גְּאוֹן שְׁלֵא הָיָה שָׁם וְעִיקָר זָרְקוּ לָהּ לְתוּף חֲצִירָה אוּ לְתוּף חֲצִירָה אֶפְלוּ עַמָּה בְּמִיטָה אִינָה מְגוֹרְשֵׁת אָמַר רַב לֹא שָׁנוּ אֵלָא בְּמִיטָה שְׁלוֹ אֲבָל בְּמִיטָה שְׁלֵה מְגוֹרְשֵׁת וְזוֹקָא בְּמִטְלָטְלִין דְגִבִּיהֵי עֲשָׂרָה וְאַע"ג דְאִיכָּא מְקוּם רַגְלֵי הַמִּיטָּה מְקוּם פְּרַעֲי הַמִּטָּה לֹא קְפָדֵי אִינְשֵׁי לְתוּף חִיקָה אוּ לְתוּף קְלִתָּה הָרִי זֹו מְגוֹרְשֵׁת אָמַר לָהּ כְּנֻסֵי שְׂט"ח זֶה אוּ שְׂמַצָּאתוֹ מְאַחֲזִירֵי קוּרָא וְהָרִי הוּא גִיטָה אִינוּ גֵּט עַד שְׂיֵאמַר לָהּ הָרִי זֶה גִיטֵיךְ וְכו': הֵיטָה עוֹמֵד בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים וְזָרְקוּ לָהּ קְרוֹב לָהּ מְגוֹרְשֵׁת קְרוֹב לוֹ אִינָה מְגוֹרְשֵׁת הֵכִי דְמִי קְרוֹב לָהּ כָּל שְׂתֻשׁוּם וְתִיטְלָנוּ וְאַתָּ לֹא תַעֲבִיד עוֹבְדָא עַד דְמְטֵי גִיטָא לִידָה וְכַתְּבֵי ר"ח קִיבְלָנוּ מְרַבְּנוּתָא אִפִּי' זָרְקוּ לָהּ בְּחֲצַר לֹא מְשַׁתְּרֵי לְעוֹלָם עַד דְמְטֵי גִיטָא לִידָה דְגֵרְסִינוּ בְּירוּשְׁלָמֵי הַחֲנוּר שְׂבָכוֹלָן עַד שְׂתִתְנְנוּ לִידָה וּמִקְלָתָא תְּמִיָּה' הָא דִירוּשְׁלָמֵי וְגַמְר' דִּילָן לָאוּ חֲדָא מִקְלָתָא הִיא וְאַתָּ לֹא תַעֲבִיד עוֹבְדָא בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים קְאָמַר שְׂמָא יֵאמַר עַל רְחוֹק קְרוֹב

אָבֵל בְּבֵיתָהּ אוֹ בְּחֻצְיָהּ לֵיכָא מֵאֵן דְּאָסֵר וְכוּלְהוּ שְׂמַעְתָּמָא הִכִּי אֵיתְנָהוּ דְמִסְתַּבְרָא דְמִשְׁתַּרְיָא לְעֵלְמָא אָבֵל בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים עַד דְּמִטִּי גִיטָא לֵידָה אָבֵל תּוֹף אַרְבַּע בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים צְרִיכָה חֲלִיצָה וְצִיָּדֵי רִשׁוֹת הֶרְבִּים וְסִימְטָא בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים דְּמִי לְחוּמְרָא וּבְעַל מְתִיבְתָא פְתַב אֶתְּ לֹא תַעֲבִיד עוֹבְדָא בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים עַד דְּמִטִּי גִיטָא לֵידָה וְכֹן הִילְכְתָּ וְכֹן לְעֵנְן הַקִּידוּשִׁין וְדוּקָא בְּחֻצְרֵי דְקַבִּיעַ אָבֵל חֻצְרֵי מְהֻלְכֵת כְּגוֹן עֶבֶד לֹא מִיְגַרְשִׁי לָהּ עַד דְּכַפִּיתָ לִיהּ וְהוּא יֵשֵׁן דְּאָמַר רַבָּא פְתַב לָהּ וְכוּ' וְאִמ' רַב חֲסֵדָא גִט בִּידָה וּמְשִׁיחָה בִּידוֹ רוֹאִין אִם יָכוֹל לְנַתְקוֹ וְלִהְבִּיאֹו אֶצְלוֹ אֵינָה מְגֻנְרֶשֶׁת דְּבַעֲיָנָן פְּרִיתוֹת וְאִם לֹא מְגֻנְרֶשֶׁת ב"ש אִוּמ' פּוֹטֵר אָדָם אֶשְׁתּוֹ בְּגִט יֵשֵׁן וּב"ה אִוּסְרִין אָמַר ר' אֲבָא אָמַר שְׂמוּאֵל אִם נִישְׂאָת לֹא תַצֵּא וְאִיכָא דְאָמְרִי אִם נִתְגַּרְשָׁה תִּישְׂאָ לְכַתְחִילָהּ פְתַב לְשֵׁם מַלְכוּת שְׂאִינָה הוֹגְגַת וְכוּ'.

וְאֵנָן הַשְׂתָּא דְמִנִּינָן לְבְרִיאַת עוֹלָם לְכַתְחִילָהּ מוֹתֵר כְּדַפְרֵשִׁי בְּמֵאמַר רֵאשׁוּ וּבְכוּלוֹ הַגּוֹלֵד כְּשֵׁר מְדַרְבְּנָן חוּץ מִשְׁינָה שְׂמוּ וּשְׂמָה וְשֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָה פְתַב הַסְּנֵפֶר וְטַעְמָה וְנָתַן שׁוֹבֵר לְאִישׁ וְגִט לְאִשָּׁה וְהוּן נִתְנִינּוּ זֶה לְזֶה לְאַחַר זְמַן הָרִי זֶה גִט יוֹצֵא מִיַּד הָאִישׁ וְשׁוֹבֵר מִיַּד הָאִשָּׁה ר' אֶלְעָזָר אָמַר אִם לֹאֲלֵתֵר יֵצֵא אֵינוֹ גִט וְאִם לֹאֲחַר זְמַן יֵצֵא הָרִי זֶה גִט דְּכִינּוֹן שְׂלֵא הוֹצִיא לְאַלְתֵר קִינּוּנִיָּא עֲשׂוֹ וְהַחֲלִיפוּ וּמְשִׁהוּן חֻזְקוֹ הַגִּירוּשִׁין בְּפָנֵי עֵדִים מְגֻנְרֶשֶׁת הִיא כְּדֵאִתָּא בִירוּשְׁלַמִּי לְקַמֵּן וְסוּגִיָּא דְשְׂמַעְתָּא כּר"א וְקִי"ל כְּנוּחִיָּה וְאִיכָא מ"ד בְּשֵׁל תוֹרָה הוֹלֵף אַחַר הַמַּחְמִיר וְכַתְבֵּי רַב אֶלְפִּס מְסַתְבְּרָא כְּרַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה דְלֹא סְמַכִּינוּ אֲשִׁינּוּיָא דְפְרִיק שְׂמוּאֵל יְרוּשְׁלַמִּי מָה אֵנָן קְיָיִמִין אִי בְשֵׁלֵא טַעְמָה אִף רַבְּנָן מוֹדוּ אִי בְשֵׁטְעָה אִף ר' אֶלְעָזָר מוֹדָה אִיכ"כ אֵנָן קְיָיִמִין בְּסַתְּמֵי ר' אֶלְעָזָר לֹא חֲשַׁשׁ שְׂמָא טַעְמָה וְרַבְּנָן חֲשַׁשִּׁין שְׂמָא טַעְמָה.

אָמַר שְׂמוּאֵל נָתַן גִּייר חֶלֶק וְאָמַר לָהּ הֵא גִיטֵיךְ פְּסוּלָה לְכַהֲנָנָה חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא בְּמִי מִלִּין כְּתַבּוּ. וּבְדַקִּינָן לִיהּ בְּמֵיָא דְנָרָא אִי לֹא פְלִיט לָאוּ פְלוּם הוּא וְאִי פְלִיט חוֹשְׁשִׁין.

וְתַנִּיָּא הָרִי זֶה גִיטֵיךְ נְטַלְתּוּ וְזַרְקְתּוּ לַיָּם אוֹ לְאוּר אוֹ לְכָל דְבָר הָאָבֵד וְחֻזֵר וְאָמַר לָהּ שְׂטֵר פְּסִים הוּא מְגֻנְרֶשֶׁת. יְרוּשָׁלַיִם כִּינּוֹן שְׂהוּן חֻזְקוֹ גִירוּשִׁין בְּפָנֵי שְׁנַיִם לֹא כָל הַיָּמִינוּ לְפִנְסָלָהּ וְאוּקִימְנָא בְּדַקְרִיָּה סְהָדִי וּבְתֵר הִכִּי עֵיילָהּ לֵידָה וְאֶפְקִיָּה דְלֹא חִיִּישִׁין לְאִיחְלוּפֵי וּמְסַתְבְּרָא לָן מְדַאֲצְטֵרִיךְ לִיהּ לְשְׁנוּיֵי הִכִּי וְלֹא קָא מְשַׁנֵּי בְדֵלָא קְרִיָא וְאֶפ"ה כְּשֵׁר.

ש"מ דְּהָא דְאָמְרֵי צְרִיךְ לְמִיקְרָיָה אִי לֹא קְרִיָּה פְּסוּלָה וְהָא דְאָמַר שְׂמוּאֵל נָתַן לָהּ גִייר חֶלֶק וְאָמַר לָהּ הָרִי זֶה גִיטֵיךְ פְּסוּלָה מִן הַכַּהֲנָנָה מִשּׁוּם רִיחַ גִּט הַפּוֹסֵל בְּכַהֲנָנָה הוּא דְקָאֲמַר וְלֹא בְרִיר לָן מֵאִי טַעְמָא לֹא אֵייתִי לָהּ הֶרַב אֶלְפִּס דְּהָהוּא עוֹבְדָא דְהָהוּא דְזַרְק גִּיטָא לְדְבִיתָהּ בִּינֵי דְנִי וְאֶשְׁתַּכַּח מְזוּזָתָא וְכוּ'.

אָבֵל תְּרִי מְדַהֲהִיא הֵנָּה הָאִי גְמִי הֵנָּה. חֲשַׁשָּׂא הוּא וּפְסוּלָה לְכַהֲנָנָה וְאִיכָא מ"ד דְּאִי לֹא קְרִיָּה סְהָדִי כְּשֵׁר.

מִיָּהּ דְגֶרְסִי לְעֵיל נָתַן גִּט לְאִישׁ וְשׁוֹבֵר לְאִשָּׁה וְכוּ' עַד אִם לֹאֲלֵתֵר יֵצֵא אֵינוֹ גִט וְאִם לְאַחַר זְמַן יֵצֵא הָרִי זֶה גִט וְלֹא הִיא. דְּהֵתָם אֵיתִיָּהּ גִיטָא קָמֵן וְלֹא חִיִּישִׁי אֶלָּא לְאִיחְלוּפֵי וְאֶע"ג דְּלֹא קְרִיָּה כְּשֵׁר.

אָבֵל כִּי לִיתִיָּה קָמֵן אֵיכָּא לְמִיחֵשׁ שְׁמָא שְׁטָרָא אַחֲרִינָא הוּא וּפְסוּל הֵהוּא דְעָאֵל לְבִי
כְּנִישְׁתָּא דְאַבִּי גּוֹבֵר שְׁקֵל סֶפֶר תּוֹרָה יְהֵב לָהּ לְדַבֵּיתָהּוּ אָמַר לָהּ הָא גִּיטִיף לְמֵאִי נִיחּוּשׁ
לָהּ אֵי מְשׁוּם כְּרִיתוּת אִיתָּהּ לְגִיטָא.

וה"ה לגירושתי ולכל לשון כריתות. ואע"פ שכתב בו עניינים אחרים פִּינּוֹן שְׁכַתְּבּוּ בּוֹ שְׁמוֹ
וְשִׁמָּה וְאָמַר לָהּ הֲרִי זֶה גִּיטִיף.

יש לחוש לגירושין ומגורשת מספק. כתב לגרש את אשתו ונמלה ב"ש אומ' פסלה מן
הכהונה וב"ה אומר אע"פ שנתנו לה על תנאי ולא נעשה התנאי לא פסלה מן הכהונה
?רושלקמי ר' יוחנן בשם ר' ינאי אין ביה אלא משום זיהום כהונה ואין ב"ד מזהמין אותה.
עבד ר' חייא עובדא כב"ה.

אמר ליה מה ראת להכניס עצמה לספק זה המרובה. אמר ליה ר' שמעון בר יוחאי הנה
עמי וקרא עליהון טובים השנים מן האחד.

כפ' בתרא יצאה שמה בעיר מגורשת הרי זו מגורשת. מדקא מקשינן בגמ' מגורשת
ואסרינן לה אגברא ולא קאמר למישרה לעלמא ש"מ משום קלא שריא ומתני' לחוימרא.
ואמר רב אשי פל קלא דלא איתחזק בבי דינא לאו קלא הוא שְׁהוּן חוקרין הדבר פלו'
מהיכן שמע מפלו' ופלו' מפלו' והלכו למדינת הים? למדנו רבינו יצא קול איש פלו' פהו
כתב לגרש את אשתו ונהרי היא יושבת תחתיו ומשמרתו.
מהו שלח להו תצא והדבר צריך למוד. ומאי תצא דקתני משני.
גרסי' בערכין בפ' האומר משקלי עלי.

מאן דמסר מודעא אגטא מודעיה כו' עד קמ"ל עד דאמר בטליתיה הילכף לית ליה לממסר
גיטא עד דמבטל לה בעל פל מודעא דמסר וכתב הרב המחבר צריכין העדים לקנות מן
הבעל בפשת ציווי הגט קנין בביטול פל מודעי דמסר וכותב שטר בפני עצמו קנו מינאי
בדלא אגיסנא דכל מודעי ותנאי ומודעי דנפקין מיגו מודעי דמסירין ליה אגא פלו' בן
פלו' על גיטא דפלו' ליהנון בטילין ומבטלין בכל לישנא דאמור רבנן דמבטלי בהון
מודעי ומסתבר' דקנין שופרא ואי לאו דחזינא לכולהו רבנותא קמאי בהאי אמינא
למכתב ביטול מודעי בגו גיטא וחזינא דאיתשילו קמאי בהאי תשובה לגאון דלא צריף
קניין.

ומודעא דגט ומתנה הוא פגוןשאמר לעדים דעו שאני כותב גט לאשתי. או מתנה לפלו'
ואין דעתי נכונה לזאת.

הגט והמתנה הרי אלו הדברים מבטלין הגט אא"כ אמר בפני עדים ביטלתי המודעא ואין
צריף קנין לא כשנתן רשות לסופר לכתוב ולא ביטול מודעי. וכן הילכתא וכן פתב רבי'
האי דאין צריף אלא בפיו מבטל המודעא ודאי לכתחיל' תיקנו שמבטל המודעא ואם לא
מסר מודעא ולא ביטל מודעא הגט פשר: כתב בכף וכו' למינינא דרגילנא למימנא במתא

פלו' אָנא פלו' בן פלו' דממתא פלגית וכל שום וחניכא דאית לי ולאבהתי ולארתרי ולארתריהון דאבהתי צביתי ברעות נפשי בדלא אנסנא בביתול כל מודעי ופטרית ותרוכית ושבקית יתייכי ליכי אנת פלגית בת פלו' וכל שום וחניכה דאית ליכי דתהוויין רשאך ושלטאך בנפשייכי למקה להתנסבא לכל גבר דתצביין ואנש לא ימחה בידייכי מיומא דנן ולעלם נהרי את מותרת לכל אדם ודן דיהוי ליפא מינאי ספר תרוכין ואיגרת שיבוקין וגט פטורין פדת משה וישראל ראובן בן יעקב עד: אליצפן בן עוזיאל עד.

לרבינו חננאל צריכין עדי הגט לכתוב כתב ידן קרוב לכתב הגט כדי שיהו נקריין עמו ומסתבר' כי היכי דלכתחילה פתבינן איש פלו' בן פלו' ולא פתב עד כשר בפ' הנזקין מעדותו של ר' אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי וקור ואמר פנסי שט"ח זה מגורשת ש"מ דלא בעינן שיאמר לה הא גיטי.

ולא בטיל ליה עד דמבטל ליה בכי באפי סהדי ומסתברא דקאמר לעדים דווקא ראו גט זה הא לא אמר לעדים ואמר לזה פנסי שטר חוב זה אפי' עסוקין באותו ענין צריף שיאמר לה הא גיטיך ולא בטיל.

הא נתן מסתמא בידה לא צריף למימר לה הא גיטיך: והא דגרסינן בפרק הזורק שאינו גט עד שיאמר לה הא גיטיך דווקא שפא לידה בלא הכשר כגון שלפתו מאחוריו או נתן בידה והיא שנינה או כגון שאמר לה הרי את מותרת לכל אדם אלא לפלו' בעינן שיתזכר ויתנונו לה.

ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם אבל נתן ביד או ביד שליח. ועסוקין באותו ענין אין צריף למימר לה מידי אלא שיתן הגט בידה.

או ביד שליח להולכה או לקבלה. אבל עסוקין באותו ענין אפי' מענין לענין ובאותו ענין צריף לפרש כדאיתא בירושלמי צריף שיאמר לה זו גיטיך ובתיקון הגט לרבינו כשנותן לשליח בין לקבלה בין להולכה או התקבל גט זה או הולף גט זה לאשתי ונהרי את מותרת לכל אדם.

והמוליף יאמר הא גיטיך ונהרי את מותרת לכל אדם. ויש לי לעיין למה לי הרי את מותרת לכל אדם ונהגו לכתוב בו י"ב בגמטור ומפרשי טעמא כנגד ג' שיטין בין כל ספר וספר של חנומש והן י"ב שיטין ולכך נקרא פריתות.

ולפי המנהג צריף לדקדק לכתחילה ואם הוסיף או פיתח אין בכך פלוגא וכפילא דלישנא לא נהירא לן אלא לכתוב בדלא אנסנא וכדו נטרית ותרוכית ושבקית יתייכי ליכי אנא פלו' בת פלו' וכל שום וחניכ' דאית ליכי ולאבהתייכי דהוית אינתתי מן קדמת דנא דתהוויין רשאך ושלטאך בנפשייכי ואי אית ביה מחקא וטעותא מקיים ליה: אות ג גט חליצה גט חליצה והלכות חליצה ויבום לא יספיק ספרנו זה ובאנו בקצרה וכתבנו סדורה כדאיתא בפ' חליצה מצות חליצה בג' דינים ואפ' שלשתן הדיוטות תנינא להא דתנו רבנן מצות חליצה בג' שיודעין להקרות ר' יהודה אומר בה'.

אמר רב נחמן הלכה מצות חליצה בשלשה ש"מ הואיל וסתם לן תנא פנותיה במקום מחלוקת וכו'. אבל מ'און בשנים.

דמתנא ר' יוסי אומר בג'. ר' יהודה ור"א מכשיר בב' וא"ר יוסף בר מ'ניומי אומר רב נחמן הלכה פ'אותו הזוג אומר רבא צריכי ד'יני למיקבע ד'נכתא דכתב ועלתה יבמתו השערה.

רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדו עובדא בה' לפרסומי מילת' וילעגו חליצה אינו דן עד שיהא אביו ואמו מ'ש'אל מאי טעמא תרי ישר' פתיבי .

חליצה במנעל חליצתה פשרה באנפליא פסולה בסנדל שיש לו עקב פשר ואין לו עקב פסול ופר"ש מנעל כמנעל שלנו אמר רבא אם יבא אליהו ויאמר חולצין במנעל לכתחילה שומעין לו אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שפכר נהגו העם בסנדל: ירושלמי זאת אומרת מנהג מבטל הלכה ומנעל מאי טעמא לכתחילה לא משום מנעל המרופט.

אי נמי משום חצי מנעל: גרסינו בשבת בפ' ר' אליעזר דתולין לא תצא אשה במנעל המרופט ולא תחלוץ בו ואם חלצה חליצה פשיעה ופי' בעל הערוף מנעל רפוי שהוא גדול וליתיה דהיגו מנעל גדול דתנו חלצה בגדול שהוא יכול להלך בו חליצתה פשיעה אלא מרופט בלוי עפר"ש ומסתברא מדקאמר אילימ' משום דפנתא מעל וערקתא מעל דמעל והו הרצועות ש"מ דסנדל לית ביה פנתא והוא פגון אלו שקורין ארקוקש ובאותן הסנדלין חולצין לכתחילה במיתנא דקטרינו והתם ליכא משום מנעל המרופט לפי שהוא קשה וחק ואינו יכול ליישב על הרגל אבל במנעל אין חולצין לכתחילה לפי שהוא רך ואע"פ שהוא בלוי ומרופט יכול ליישב ופסול לכתחילה אבל משום מעל דמעל לא מ'פסיל והאי דנהיגי האינדנא מנעל הוא ואיכא משום מנעל המרופט ומשום דאין סנדל במקומינו חולצין ובמנעל שלנו נמי מיתכשר אע"פ שיש תחתיו עור שקורין שווא ובלבד שיהא תפור בעור ולא בפשתן ומפני הדחק שאין סנדל נהגו לעשות פן לרב נטרונאי סנדלא דילן פיון דקשור ביה מתנא פסנדלא דטייעי הוא ובירושלמי בההוא עובדא דקאמר ליה בסנדל או במנעל השיב וכי יש סנדל במקום ש"מ במקום שאין סנדל חולצת במנעל לכתחילה וכן הילכתא.

והאי דיון אע"ג דאית ביה חומרתא קשרינו ביה מיתנא פי היכי דתיקוני חליצה מעליא אר"י אומר רב התרת יבמה לשוק בשמיטת רוב העקב. מסייע ליה לר' ינאי דא"ר ינאי בין שהתיר הוא ושמיטה היא בין שהתירה היא ושמיטה הוא חליצתה פסולה עד שתתיר היא ותשמיט היא וכן הילכתא ומתנא בין שנתפנון הוא ולא נתפנון היא בין שנתפנון היא ולא נתפנון הוא חליצתה פסולה עד שיתפנונו שניהן וה"מ למישריה לעלמא אבל לאחין מ'פסלא.

דאר"י אומר רב יבמה הגדילה בין האחין מותר' לינשא לאח ואין חוששין שפא חלצה סנדל לא מהן טעמא דלא חזינו הא חזינו חיישינו שפא כיונה אר"י סנדל התפור בפשתן אין חולצין בו שנאמר ואנעלה תחש.

ובעי' עור בהמה טהורה מדכתב תחש והוא של עור ותסיותיו של שיער פשר .

אבל הוא של שיער פסול. והא דתנו באנפליא של בגד.

אבל של עור חליצתה פשירה ואיכא מאן דאמר קרא אסמכתא בעלמא ותניא החולצת מן הגדול בין עומד בין יושב בין מוטה והחולצת מן הסומא חליצתה פשירה גרסי במשקין קריעה דמעומד מנא לו אי לימא מהאי קרא דכתב ויקם חזקיהו ויקרע את בגדיו אלא מעתה ועמד ואמר ה"נ והתניא בין עומד בין יושב בין מוטה התם לא כתב ויעמד ויאמר הכא כתב ויקרע שמעי' מיהא דקריע' וחליצ' פי הדדי ניהו ולא בעי' מעומד ורבנותא פתבו אין אומרין דבריו אלא מעומד וכתב הרב נקיטינו לחומרא מעומד: אמר אממר האי מאן דסגי אלוחתא דכרעא לא ליחלוץ אמר רב אשי למאי דאמר אממר לא בר אבין חליץ ולא בר קיפויץ חליץ ובעל מתיבתא אפקא מהילכתא מיהא דתנו מארפובה ולמטה חליצתה פשירה ומסת' פרב אלפס דהילכתא פאמימר.

דאי פליג אמתני' הנה מותבינו תיובתא מינה ומתני' טעמא אחרניא הוא כפי' דרב ניסי' דהא דתני מן הארפובה ולמטה שקשר רצועות הסנדל למטה מן הארפובה ולא שנתחכ' רגלו פדגרסי' בירוש' פניי מתני' בקשור מן הארפוב' ולמטה והדין נמי טעמא דרב אלפס והלכה דאיפסיק רגליו או דאיתהפכו לא ליחלוץ דהלכה פאמימר ורש"פ טעמא אחרניא ולפי' דילן מאן דאיפסיק רגליו חליץ ולא דייק לן חלצה בסנדל שאינו שלו בסנדל של עץ בשל שמאל בימין חליצתה פשירה חלצה בגדול שהו' יכול להלך בו.

בקטן שחופה את רוב רגלו חליצתה פשירה חלצה בלילה פשירה ור' אליעזר פוסל בשמאל חליצתה פסולה. ור' אליעזר מכשיר וכולהו בדיעבד אבל לכתחילה לא ומהאי טעמא מנהגא דאית להו לבי דינא סנדלא דאית ליה עקב ושנצי' ולא תפיר בכיתנא ומקנו ליה לחולץ להא בעינו לכתחילה בסנדלא דילה והיינו דגרסינו בסנהדרין אלו פלי דדיינין ומאי ניהו שיפור' רצועה וסנדלא וכתב הרב האי דלא נהגו בכל אתר משום דרובא דעלמא לא אזלי האידנא בלא סנדל ולא צריכי לב"ד סנדל וסנדל של עץ דכשר דווקא במקופ' עור.

אבל אינו מחופה עור אפילו דיעבד נמי לא והוא הדין בסנדל של שעם במקופה עור דאי לא תימא הכי קשיא הא דגרסינו בפ' יום הפיפורים דאמרי התם יוצאין בסנדל של שעם דלאו מנעל הוא רבא בר חייא עבד עובדא במוק וביחידי ובלילה ולית הילכתא פנותיה חלצה ורקקה ולא קראתה חליצתה פשירה קראתה ורקקה ולא חלצה חליצתה פסולה חלצה וקראתה ולא רקקה ר' אליעזר אומר חליצתה פסולה ר' עקיבה אומר חליצתה פשירה ותניא בין שהקדים חליצה לרקקה בין שהקדי' רקיקה לחליצ' מה שעשה עשה שלחו לה לאבוה שמואל יבמה שרקקה תחלוץ מפלל דאיפסילא לה מאחין ומסתברא דהכי הילכתא פדתניא בבב'ת' חלצה ולא רקקה ולא קראתה חליצת' פשירה רקקה ולא קראתה ולא חלצה חליצתה פסולה ומדאיתמר' בבי מדרשא לא משבשתא היא וסוגיא דשמעת' הכי איתא דאקשינו ולר' עקיבה מאי שנא קריאה ומאי שנא רקיקה אמר קריאה דאיתא בין בתחילה בין בסוף לא מיחלפא ליה רקיקה דלבסוף איתא בתחיל' ליתא אמי למימר רקיקה דלבתר חליצה היא ואמי למישרא חלוצה לאחין ודווקא בפני ג' דקבעי דוכת' וחזו לרוקא אבל בפני שנים לא מיפסלא דשנים נמי משום גזירה הוא ולא גזרינו רקיקה לחודה בשנים אטו רקיקה דבתר חליצה דכולי האי לא גזרינו אבל בשלשה

פסולה ואיכא דאמרי לא אתו לאשמועינן דכסידרון לא מעפבי ויבמה שמוצאת ורקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר בלא צחצוחי הרוק אבל שותת לא וגידמת כתב בעל הלכות דלא תחלוץ והילכתא חולצת בשנינה ירושלמי בני סימונא אתו לקמיה דר' אמר ליה אנן בעו דתתן לן חד בר נש לריש דין חזן ספר מתניו ויהב להון לוי בר סיסי וכו' אמר לון חזיתון בר נש רבותי יהבית להון שלח אייתינה ושאל ליה רקקה דם אם יש בו ציחצוחית הרוק פשר גידמת במה היא חולצת אמר ליה בשנינה כו' החרש שגחלץ והחרשת שחלצה חליצתה פסולה א"ר ינאי שאינן יכולין בו אמר ואמרה ומתני' דקתני ולא קראתה חליצתה פשיירה בשכיולה לקרו' כר' זירא דאמר כל הראוי לביולה אין ביולה מעפכת בו קטנה שחלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצת' פשרה החולצ' מן הקטן חליצ' פסול' אלא עד שיה' בן י"ג שנה ויביא שתי שערות אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר' מאיר וכו' והילכף עד שתביא שתי שערות חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או פסול חליצתה פסולה ואמר רבא אמר רב נחמן הלכה מצנות חליצה בשלשה ואיצטריף לאשמועינן דלכתחילה בג' ולא בעינן חמשה ודווקא למצנה דליכא איניש אחרינא אבל איכא איניש אחרינא בעינן חמשה ורב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דעבדי בחמשה לפרסומי מילתא הוא דעבדי וכן כת' בעל הלכות צריכי למיתב בההוא דוכתא בית דין ה' וכדכתי' גיטא לכתבו במותב תלתא הוינא וכן נמי אמר מר רב חפץ גאון.

ת"ר חליצה מוטעת פשיירה ואיזו חליצה מוטעת כל שאמרין לו חלוץ ע"מ שתתן לה מאתים זוז וקי"ל אין תנאי בחליצה כדפרשית בתנאי דתנאי דלא אפשר לקייומי ע"י שליח לא הוי תנאה וגט מוטעה פסול חליצה מעושת וגט מעושה ואמר רוצה אני שניהן פשיירין לא אמר רוצה אני שניהן פסולין ונהלכה אין חולצין אא"כ מפירין ואין ממאנין אא"כ מפירין מצנות חליצה בא הוא ויבמתו לב"ד ונותנין לו עצה ההוגנ' לו שצאמר וקראו לו זקני עירו והיא אומרת מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי והוא אומר לא חפצתי לקחתה ובלשון הקודש היו אומרים ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו ורקקה בפניו.

רוק הנר' לדעינים וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אהיו. עד כאן היו מקרין אותו כו' עד הןחזקו להיות מקרין כל הפרשה בולה ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל מה היא עצה ההוגנת לו שאם הוא ילד והיא זקנה אומר לו מה לה אצל זקנה הוא זמן והיא ילדה אומר לו מה לה אצל ילדה כלה אצל כמותה ירושלמי היא טליתא והוא סב אומר לו טליתא היא ומכלמה לה הוא טליתא והיא סבתא אומר לה טליתא הוא ומפלים לה הוא רוצה והיא אינה רוצה שומעין לה היא רוצה והוא אינו רוצה שומעין לו פללו של דבר כל המעפב שומעין לו ומסתברא דווקא למשנה ראשונה דמצנות חליצה קודמת למצנות ייבום אבל השתא דמצנות ייבום קוד' למצנות חליצה ואיפסיק דכותבין איגרת מרד על שומרת יבם דין שומרת יבם פאשה שתובעת גירושין דתקיננו בתר רבנן סבוראי דמפסדא לכתובתה ופלוג' היא דמרתה יבם פאשה שתובעת גירושין דתקיננו בתר רבנן פמורדת על בעלה ולא שקלה אלא מה דאתיא מבי נשא אבל מאי דכתב לה בין תוספת בין מתנה לית לה ופומבדית' מגבו לה מדשמואל דאמר אין כותבין איגרות מרד על שומרת יבם ורב אלפס פסק דאין הלכה פשמואל ור' אפרים חלק עליו בסוף פ' בית

שמאי תשובתו היכי פסק גאון ופשיט מינה ר' אלפס דליתה לדשמואל הא שמואל גופיה הוא דאמר הקא יבם הרי הוא כבעל שאין כופין ליתן גט.

וכן היבם אין כופין אותו לחלוץ ופליג עליה דרב דאמר יבם אינו כבעל והוא דקאמר אין פותבין איגרות מרד על שומרת יבם ואם איתא דכופין ומבקשין דהא מתני' שייך במורדת קשיא דשמואל אדשמואל ואמאי קא שתיק גמר' מינה אלא ונדאי ליתה להאי דייקא וליכא למישמע מינה ואיכא למימר דרב ושמואל אליבא דמשנה ראשונה פליגי ומ"ה קאמר שמואל דיבם הרי הוא כבעל ומבקשין וקי"ל כמשנה ראשונה דהא לבסוף חזרו ותו גרסי' התם עד שפופין אותו לחלוץ נכפיהו ליבם ש"מ דמצות ייבום קודמת למצות חליצה, וכן הילכתא ואמ' אין כופין פי אתו לקמיה אמר ליה אי ניחא לך יבם ואי לא חלוץ וכן אמר רב יהודה אין כופין גרסי' בסנהדרין היבמה הולכת אחר היבם להתירה.

אמר ר' אמי אפי' מטבירי' לצפורי שגאמר וקראו לו זקני עירו ולא זקני עירי בתשובות רבינו משולם בר קלונימוס מדגרסי' בירושל' זה אומר בטבירי' וזה אומר בצפורי שומעין לזה שאומר בטבירי' ומסקנא פגון דהוון יתבין בתדא משכנא דמפאן ולהכא ט' מילין ומפאן ולהכא ט' מילין נראין הדברים שי"ח מילין מטבירי' לצפורי אבל לענן יבמה אפי' יותר מפשיעור הנה היבמה הולכת אחר היבם פדכתב זקני עירו ולא זקני עירי והאי דנקט טבירי' וצפורי לפי שטבירי' מקום ישיבה וצפורי אינו מקום ישיבה ואעפ"כ פיון שהיבם הוא בצפורי היבמה הולכת אחריו.

אמר רב חסדא מצות חליצה קוראה וקורא חולצת ורוקקת וקוראה ואי אפיך לית לן בה רב אשי אשכח לרב פהנא דקא מצטער ומקרי לה לההיא יבמה לא אבה יבמי בבת אחת אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רבא אסוקי מילתא הוא ולית לן בה אמר ליה מודה רבא בלא אבה יבמי כר' זירא ואם ראו' למקרי' בבת אחת קריאתה לא מעפכא ואי לא מעפכא אמר אפי' האי מאן דכתב גיטא דחליצה צריך למיכתב אקרייה לדידה מן מאן יבמי ועד יבמי ואקריניה לדידה מן לא עד לקחתה ואקרינוה מן ככה עד חלוץ הנצל.

מר זוטרא משרטט וכתב לכולה פרשה והילכתא פנותיה אמר אפי' רוק שקלטתו הרוח לא עשה ולא כלום הילכף הוא ארוך והיא גוצה וקלטתו הרוח איכא בפניו היא ארוכה והוא גויץ בעינן דמטי להדיה אפיה והדר איזיל.

אמר רבא צריכי דייגי למיחזי רוקא כד נפיק מפומה דיבמה דכ' לעיני הזקנים וירקה ומצוה בתלמידים ועל כל העומדים שם לומר חלוץ הנצל כר' יהודה ומניא נמי הכי כו' גרסינן בפרק החולץ היבמה לא תחלוץ ולא תתניבם עד שיהו לה ג' חדשים אחת ארוסה ואחת גשואה אחת בתולה ואחת בעולה ירושלמי עד כמה הפרת העובר.

סומכוס אומר משום רבי מאיר עד ג' חדשים ואע"פ שאין ראה לדבר זכר לדבר שנא' ויהי כמשלש חדשים וגו' ומניא מעשה באחד שבא לפני ר' יוסי וכו' קרא עליו המקרא ואם לא יחפון הא חפץ מניבם פל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה ת"ר יבמה שחלצו לה בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים

וג' חדשי' שאמר משעת מיתת הבעל ולא משעת חליצת יכם ואם נמצאת שאינה מעובר' אינה צריכה חליצה אחרת: גרסי' בפ' האשה.

אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב היבמה קודשין אין בה נישואין יש בה משום דמיחלפא באשה שהלה בעלה למדינת הים ואם נתקדשה לאחר קודם חליצה אינה נאסרת על יבמה ואם יבמה ישראל נותן לה השני גט והותרה לו ליבם ואם רצה ליבם מייבם ואם רצה לחלוץ חולץ והראשון אם רצה לקיימה מקיים ולא קנסינו ליה אלא בנישואין פה פי' רבי' יעקב בתשובות אב"ל ר"ח והלכו' גדולות אמר אפי' בנתקדשה אסורה להחזירה לו עולמית.

אבל נישאת נאסרת על יבמה שמה יאמרו חלץ זה ונשא זה. ונמצא מחזיר באשה שהלה בעלה למדינת הים שאסורה לחזור לו מזה הטעם ותצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה והכי נמי זה חולץ וזה מגרש נמי בעל פרוחו.

ירושלמי יבמה שנישאת בלא חליצה ר' ירמיה אמר זה חולץ וזה מקיים. ור' יוחנן אמר תצא ור' אילא אמר תצא וכו'" ר' יוסי שאל ר' פנחס איף ר' סבר אמר ליה כר' ירמיה אמר לו חזור בה ואי לא פתיבנא לך זקן ממרא וקי"ל כר' יוחנן דאמר תצא וגרסי' נמי בגיטין הפונס את יבמתו והלכה צרתה ונישאת לאחר ונמצאת זה איילונית תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה ואמר' עלה נישאת דוקא משום דמיחלפא באשה שהלה בעלה למדינת הים ומדקאמר הנלד ממזר מזה ומזה ש"מ דאפי' יש לה בנים תצא ובתוספתא יבמה שנישאת בלא חליצה ובא יבמה ממדינת הים אנשי מזרח כופין יבמה שיחלוץ ומתקיים עם הבעל ובני ארץ ישראל מוציאין אותה מזה ומזה לרבינו שרירא יבמה שגפלה לפני מומר פינו דהותרו ולידתו בקדושה זקוקה ליבם ומתענגה עד דחלוץ לה אותו מומר.

וכתב רב יהודאי אי פדנסבה בעל הנה יבם מומר לא בעי חליצה מיניה ואם הנה בעל מומר וישבה תחתיו באונס ומת בהמתו בלא בנים אינה זקוקה ליבם דהא לאו אחיו הוא ואינה זקוקה נמי לחליצה לר' פלטוי חלץ ליבמתו ואח"כ קידשה סייבי לאוין היא ותפשי בה קידושי וצריכה גט בתוספתא אמרו לה מת יבמה ונישאת ואח"כ אמרו לה קיים הנה ומת לא שהיתה ראויה להינשא אלא להתייבם הרי זו יוצאה בגט וכל הוולדות שילדה בחיי יבמה ממזרים דברי ר' מאיר שאמר משום ר' עקיבא וחקמים אומר' אין ממזר מיבמה.

עד כאן לא פליגי אלא בממזר אבל לצאת דברי הפל תצא ומדר' מאיר נשמע לרבנו דהא ה"א דמת ואפ"ה קנסינו ותצא לרבנו נמי אע"ג דאין ממזר תצא משום קנסא ומסתברא דאפי' נישאת ומת היבם תצא ומילי דאיתמו' משמיה דרב יהודאי דפליג בבני' ליתה כדכתב רב אלפס והא דאמר אם מת היבם מותר לבעלה נמי לית': סידור חליצה דרבנונתא עיין אח' הקדמה אות גימל גט מ'און גרסינו בריש פ' בית שמאי ב"ש אומר אין ממזנין אלא ארוסה וב"ה אומר ארוסה ונשואה ב"ש אומר בבעל וב"ה אומר בבעל וביבם בית שמאי אומר בפניו ובית הגלל אומ' בפניו ושללא בפניו ב"ש אומר בב"ד וב"ה אומר בב"ד ושללא בבית דין וע"כ לא קאמרי בית הגלל אלא דלא בעינן מומחין אבל ג' בעינן דתנו החליצה והמאונין בשלש' ותנא אלו ואלו מודים שצריף ג' ולית הלכת' פנותייהו דהא

איִפְסִיק הַלְכַתְּ כִּי יוֹסִי בֵּר' יְהוּדָה וּר"א וּר"ש דְּמַכְשִׁירִין אֶפִּילוּ בְּשָׁנִים דְּאָמַר רַב יוֹסֵף בֶּר מַנְיוּמֵי אָמַר רַב נַחֲמָן הַלְכָה פְּאוּתוֹ הַזּוּג וּפְר"ח דִּיעֵבֵד אֲבָל לְכַתְּחִילָה לֹא וּדְיִיקִינוּ מִדְּקַתְנֵי מַכְשִׁירִין דִּיעֵבֵד קֵאמַר וּמִסְתַּ' דְּהָא אֲמַרִּינוּ בְּפ' כִּיצַד הָא קַמ"ל דְּמִיאֹנוּ בְּשִׁלְשָׁה וּלְאַפּוּקֵי מִמ"ד בְּשָׁנִים וְכֵן הִלְכְתָא אִיזוּ הִיא קִטְנָה שְׁצָרִיכָה לְמֵאן פֶּל שְׁהִשְׂיֵאת' אִמָּה אוֹאֲחִיהָ לְדַעְתָּה הַשְׂיֵאוּהָ שְׁלֵא לְדַעְתָּה אִינְהָ צָרִיכָה לְמֵאן ר' תְּנִינָה בְּן אַנְטִיגֶנוֹס פֶּל תִּינְקַת שְׂאִינְהָ יְכוּלָה לְשַׁמּוֹר קִידוּשֵׁיהָ אִינְהָ צָרִיכָה לְמֵאן אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הַלְכָה כִּי תְּנִינָה יְרוּשְׁלָמִי אִיזוּ הוּא לְדַעְתָּ' עֵבֵדִין לָהּ גִּבּוֹן וּמִלְבָּשִׁין לָהּ קוּזְמָרִין וּמִדְּכָרִין לָהּ גִּבּוֹר אִיזְהוּ שְׁלֵא לְדַעְתָּה עֵבֵדִין לָהּ גִּבּוֹן וּמִלְבָּשִׁין לָהּ קוּזְמָרִין וְלֹא מִדְּכָרִין לָהּ גִּבּוֹר תְּשׁוּבָה לִר' אֶלְפִס שַׁכְת' הָרַב הַמְחַבֵּר זֶה שֵׁאמ' הַמְשַׁנָּה הַשְׂיֵאֲתָה אִמָּה אוֹ אֲחִיהָ וְלֹא אָמַר שְׁקִידְשָׁה שְׁקִידוּשֵׁי קִטְנָה אִינְן פְּלוּם וְאִין מוֹעִילִין קִידוּשִׁין אֲלֵא הַנְּיִשׁוּאִין וְאַחַר הַנְּיִשׁוּאִין צָרִיכָה לְמֵאן וּבְקִידוּשִׁין לְחוּדְיָהּוּ אִינְהָ צָרִיכָה מִיאֹנוּ וּמִסְתַּב' דְּלִיתָה דְּהָא בֵּין ב"ש וּבֵין ב"ה מוּדוֹ בְּאַרוּסוֹ' דְּמִמְאָנִין וְרַב נָמִי הָא אָמַר וּכְגַדְדִין בְּקִטְנָה מִתְקַדְּשׁ לְמִיאֹנוּ וּבְרִיָּתָא קַתְנֵי תַרְתֵּי אִי אִיפְשֵׁי בְּפִלּוֹ' בְּעֵלֵי אִי אִיפְשֵׁי בְּקִידוּשִׁין שְׁקִידְשֵׁי אִמִּי וְאַחֵי אֵלֶּם' מִתְקַדְּשׁ' לְמִיאֹנוּ וּבִירוּשְׁלָמִי לְקַמֵּן הָא אִירוּסִיף עֵבֵר אֲמָרָה תִּלְפֵּ אִמִּי וְתִינְשָׂא לוֹ וְכֵן מְצֵאתִי בְּתִשׁוֹ' רֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת כִּי שְׁכַב אֲבִוָּה דְּקִטְנָה וּמִתְקַדְּשֵׁי לָהּ אִמָּה אוֹ אֲחִיהָ תִּקְיֵנוּ רַבְּנָן אִי מְצַטְבִּיאַ תַּפְּשֵׁי בֵּה קִידוּשִׁין וְאִי לֹא מְצַטְבִּיאַ מִמְאָנָה וְנִפְקֵ' וְאִי לֹא מְצַטְבִּיאַ וְקִידְשָׁה שְׁלֵא לְדַעְתָּה לֹא תַפְּשֵׁי בֵּה קִידוּשִׁין וְלֹא בְּעֵינָה מִיאֹנוּ ת"ר אִיזְהוּ מִיאֹנוּ פֶּל שְׁאֲמָרָה אִי אִיפְשֵׁי בְּפִלּוֹ' בְּעֵלֵי אִי אִיפְשֵׁי בְּקִידוּשִׁין שְׁקִידְשֵׁי אִמָּה אוֹ אֲחִיהָ יִתֵּר עַל פֶּן אָמַר ר' יְהוּדָה אֶפִּילוּ הוֹשִׁיבָה בְּאַפְרִיּוֹן יְרוּשְׁלָמִי מַעֲשָׂה בְּתִינְקַת שְׁנִיכְנֶסָה לִישׁוּל פֶּשְׁתָּן מִפְּשִׁתְנֵי אָמַר לָהּ הָא אִירוּסִיף עֵבֵר אֲמָרָה תִּלְפֵּ אִמִּי וְתִינְשָׂא לוֹ מִזֶּה תִּנְא קִטְנָ' שְׁלֵא מִיאָנָה וְעַמְדָה וְנִתְקַדְּשׁ' מִשׁוּם ר' יְהוּדָה בְּן בְּתִירָה אָמְרוּ קִידוּשֵׁיהָ הֵן הֵן מִיאֹנוּיָהּ וְהִלְכְתָא פְּנוּתִיהָ אִפִּי' הֵן נְסִיבָא לְקַמָּא וְתַנְיָא ר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר אִין מַעֲשָׂה קִטְנָה פְּלוּם וְכו' ר' יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר מַעֲשָׂה קִטְנָה פְּלוּם וְהָרִי הִיא פְּאֲשָׁתוֹ לְכָל דְּבָר אֲלֵא שְׂאִינְהָ צָרִיכָה הִימְנוּ גֵט וּפְסָקוּ רַבְּנוֹתָא הַלְכָה כִּי' הוֹשֻׁעַ וְהַלְכָה קִטְנָה שְׁלֵא מִיאָנָה בְּעֵלָה יוֹרְשָׁה הַמְּמַאֲנַת בְּאִישׁ הוּא מְוִתֵּר בְּקִרְבוּתִיהָ וְהִיא מְוִתֵּר בְּקִרְבוּבִי וְלֹא פְסָלָה מִן הַפְּהוּנָה נָתַן לָהּ גֵט הוּא אָסוּר וְכו' וְהִיא דְּמִיאָנָה בְּפִעַל מְוִתֵּר לְאֲבִיו.

אֲבָל מִת בְּעֵלָה וּמִיאָנָה בְּיָבָם אָסוּרָה לְאֲבִיו מִשׁוּם דְּבִשְׁעַת גְּפִילָה מִיתְחַזְיָא כְּכִלְתוֹ אֲבָל לְאַחֵיו דְּאֲבִיו שְׁרֵיא: אֲבָל מִי שְׁיִכּוּלָה לְמֵאן וְלֹא מִיאָנָה אִינְהָ מְמַאֲנַת מִשׁוּם דְּבִשְׁעַת גְּפִילָה מִיתְחַזְיָא כְּצֵרַת בְּתוֹ צֵרַתָּה חוֹלְצָת וְלֹא מִתְיַבְמַת נָתַן לָהּ גֵט וְהַחֲזִירָהּ וּמִיאָנָה בּוֹ וּנְיִשְׂאֵת לְאַחַר וְנִתְאַרְמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה מְוִתֵּרַת לְחִזּוֹר לוֹ מִיאָנָ' בּוֹ וְהַחֲזִירָהּ וְנָתַן לָהּ גֵט וּנְיִשְׂאֵת לְאַחַר וְנִתְאַרְמְלָ' אוֹ נִתְגַּרְשׁ' אָסוּר לְחִזּוֹר לוֹ זֶה הַכֵּל גֵּט אַחַר מִיאֹנוּ אָסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ מִיאֹנוּ אַחַר גֵּט מְוִתֵּרַת לְחִזּוֹר לוֹ הַמְּמַאֲנַת בְּאִישׁ וּנְיִשְׂאֵת לְאַחַר וּגְיִרְשָׁה לְאַחַר וּמִיאֹנוּ בּוֹ פֶּל שְׁיִצְאֵת הִימְנוּ בְּגֵט אָסוּרָה לְחִזּוֹר לוֹ בְּמִיאֹנוּ מְוִתֵּרַת לְחִזּוֹר לוֹ וְכֵן הִלְכְתָ' דְּמִיאֹנוּ דִּידִיָּה מְבַטֵּל גִּיטָא דְּחִבְרִיָּה אֲבָל מִיאֹנוּ דְּחִבְרִיָּה לֹא מְבַטֵּל גִּיטָא דִּידִיָּה וּא"ר יִצְחָק בֶּר אֲשִׁינָן אָמַר רַב כְּשֵׁם שְׁאָסוּרָה לוֹ כֶּף אָסוּרָה לְאַחֵיו גְּזִירָה אֲחֵיו אִטוּ הוּא וְכֵן הִלְכְתָא שְׁנֵי אֲחֵין נְשׁוּאִין שְׁתֵּי אֲחִיוֹת יְתוּמוֹת קִטְנוֹ' וּמִת בְּעֵלָה שְׁל קִטְנָה תִּצָּא מִשׁוּם אֲחִוֹת אִשָּׁה וְכֵן שְׁתֵּי חֲרָשׁוֹת גְּדוּלָה וּקִטְנָה וּמִת בְּעֵלָה שְׁל קִטְנָה תִּצָּא מִשׁוּם אֲחִוֹת אִשָּׁה מִת בְּעֵלָה שְׁל גְּדוּלָה ר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר מְלַמְדִין אֵת הַקִּטְנָה שְׁתִּמָּאן וְכו' וְאָמַר ר' יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל

הַלְכָה כַּר' אֲלִיעֶזֶר וְכֹן אָמַר ר' אֶלְעָזָר מִי שֶׁהֵיךָ נִשְׁוִי שְׁתֵּי יְתוּמוֹת קִטְנוֹ בָּא יָבֵם עַל הָרֵאוּשׁוֹנִי וְכו'.

ר' אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּכוֹלֵן מִלְּמַדִּין אֵת הַקִּטְנָה שֶׁתִּמְאַן בּוֹ וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הַלְכָה כַּר' אֲלִיעֶזֶר אֵיתָמַר קִטְנָה שְׁלֵא מִיָּאָנָה וְהַגְדִּילָה וְעַמְדָה וְנִישְׂאָת רַב אָמַר אֵינָה צָרִיכָה הֵימְנוּ גִט מִשְׁנֵי וְשְׁמוּאֵל אָמַר צָרִיכָה גִט מִשְׁנֵי וְאוּקִימְנָ' בְּשָׂבָא עֲלֵיהָ מִשְׁהַגְדִּילָה וְהִבִּיאָה סִימְנִין דְּגָמַר וּבְעַל לְשֵׁם קִידוּשִׁין אָבֵל לֹא בָּא עֲלֵיהָ וְנִישְׂאָת ד"ה צָרִיכָה גִט מִשְׁנֵי אַע"פ שְׁאֵינָה יְכוּלָה לְמַאֵן מִשְׁהַבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹ' כְּדֹאִיפְסִי הֵילְכְתָא לְקַמְן וְאַע"ג דְּלֹא בְּעַל תְּפִשִׁי בָּהּ קִידוּשִׁין שֶׁל שְׁנֵי שֶׁהִיא צָרִיכָה גִט וּמִסְתַּבְּרָא כְּרַב חֲדָא דְהֵילְכְתָא כְּנוּתִיהָ בְּאִיסוּרֵי.

וְעוֹד דְּהָא קו"ל כְּרַב בְּקִידוּשָׁה עַל תְּנָאֵי וּכְנֻסָּה סְתָם. דְּצָרִיכָה הֵימְנוּ גִט.

דְּאִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילְתוֹ בְּעִילְת זְנוּת. דְּתַרְנִיְהוּ חַד טַעֲמָא נִינְהוּ וְצָרִיכִין כְּדָאֵמַר הֵתָם הֵילְכְּוּ כְּשֶׁבְּעַל אֵינָה צָרִיכָה הֵימְנוּ גִט מִשְׁנֵי.

וּקְנָאָה רֵאוּשׁוֹן קִנְיָן גְּמוּר בְּשֵׁלֵא בְּעַל וְהַגְדִּילָה וְעַמְדָה וְנִישְׂאָת וְעַמְדָה וּמִיָּאָנָה אֵינָה יוֹצְאָה בְּמִיָּאוֹן אֲלָא בְּגִט. וּמִיָּהוּ תְּפִשִׁי בָּהּ קִידוּשִׁי שְׁנֵי וּמְגַרְשָׁה שְׁנֵי בְּגִט.

וְהָא דְתַנְיָא הַמְקַדְּשׁ אֵת הַקִּטְנָה קִידוּשִׁיהָ תְּלוּיָן כְּשִׁינּוּיָא דְרַב דְּאָמַר מִיְלְתָא דְקִטְנָה מִיְלְתָא תְּלִי. וְקו"ל אֵי בְּעַל אִין.

וְאֵי לֹא לֹא וְלִיתָה לְדוּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר כָּל הַבּוֹעֵל עַל דְּעַת נִישְׁוֹאִין הָרֵאוּשׁוֹנִים הוּא בּוֹעֵל. וְאַע"ג דְּשְׁמוּאֵל מְצִי לְשְׁנֵי לְבַרְיֵיתָא הֵכִי דְמִיְלְתָא דְקִטְנָה מִיְלְתָא תְּלִיא עַד שְׁעָתָא דְמִיְתִי דְהָא תְּפִשִׁי בָּהּ קִידוּשִׁי שְׁנֵי אַפ"ה הֵילְכְתָא כְּדָפְסְקִי.

וְכֹן פְּסִק בְּהֵלְכוֹת גְּדוּלוֹ' בְּהֵילְכוֹת מִיָּאוֹן. וּבְעַל מִתְּיָבוֹת שְׁפַתְבּ מִיָּהָ שְׁמַעִינּוּ דְהֵיכָא דְלֹא בְּעַל אַע"ג דְּאֵינִי שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת וְהַגְדִּילָה נְמִי מְמַאָּנָת.

לִיתָה דְעַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגִי אֲלָא אֵי צָרִיכָה גִט מִשְׁנֵי אוֹ לֹא. אָבֵל לְמִיָּאוֹן לֹא.

כְּדָאֵמְרִי עַד מְתֵי הִבַּת מְמַאָּנָת: עַד שְׁתַּבִּיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת ר' יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שְׁיַרְכֶּה שְׁחוֹר עַל הַלְבָן. אָמַר ר' אָבֵהוּ אָמַר ר' אֶלְעָזָר הַלְכָה כַּר' יְהוּדָה וּמוּדָה ר' יְהוּדָה שְׂאָם נִבְעֵלָה לְאַחַר שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת שׁוּב אֵינָה יְכוּלָה לְמַאֵן ש"מ דר' מֵאִיר ור' יְהוּדָה בְּלֹא נִבְעֵלָה וְקו"ל כַּר' מֵאִיר.

וְהָא דְאָמַר ר' יְשֻׁמְעֵאל וְהִיא לֹא נִתְפָּשָׂה אֲסוּרָה הָא נִתְפָּשָׂה מִן־תְּרַת וְאִיזוּ זוֹ: זוֹ שְׁקִידוּשִׁיהָ קִידוּשִׁי טַעוֹת שְׂאֵע"פ שְׁבָנָה מְוֹרְכָב לָהּ עַל כְּתִיפָה מְמַאָּנָת וְהוֹלְכָת לָהּ לִיתָה. .

וְכִינּוּן שֶׁהַגְדִּילָה שְׁעָה אַחַת וְלֹא מִיָּאָנָה שׁוּב אֵינָה יְכוּלָה לְמַאֵן: וּכְתַב רַב אֶלְפִּס דְּרַבְּנוּתָא קַמְאֵי מְסַפְקָא לְהוּ עֶבְדֵי בָּהּ לְחוּמְרָא. וְאַע"ג דְּשְׁנֵינּוּ הָא דְתַנְיָא הַמְקַדְּשׁ אֵת הַקִּטְנָה קִידוּשִׁיהָ תְּלוּיָן: אֲשִׁינּוּי לֹא סְמִכִינּוּ וְאֵי לֹא בְּעַל וְגִדְלָה וְנִתְקַדְּשָׁה לְאַחַר צָרִיכָה גִט מִזָּה וּמִזָּה וְהֵאֵי סְבָרָא סְבָרָא מְעַלְיָא הִיא.

דְּגַרְס' בְּהֵדְיָא וְכו' עַד אֵינָה יוֹצְאָה בְּמִיָּאוֹן. אֲלָא צָרִיכָה גִט מְדַרְבְּנוּן.

ותפשי בה קידושי שני וצריכה הימנו גט ואם רצה השני לקונס' מגרש' ראשון ונושא שני. אבל מגרשה שני ונושא ראשון.

לא פה הוא דגרסי בגיטין וכו'. וצריכא עיינונא ומסתברא דמדקאמר שמואל צריכה גט משני.

ש"מ ראשון כדקאי קאי. ומותרת לשניה דומיא דיצא קול עליה מזה בגיטין ודומיא דאשה שהלה בעלה למדינת הים ונישאת שלא ברשות דמותרת לחזור לו.

ובנתקדשה ואח"כ בא בעלה ולא גזרי' בה שפא יאמרו גירש זה ונשא זה דכיון שנישאת שלא ברשות קלא אית ליה. ועוד דקי"ל במקום אמתלא חוששין לאמתל' והכא נמי קידושי טעות הוא ומאי דקאמ' רבי' דעבדי' לחומרא.

ואשינוי לא סמכינן. לא בריר לו לישניה דכיון דעבדינו לחומרא סמכינן אשינוי מיהו הלכה כדפס'.

גרסי' בפ' בא סימן. איבעיא להו תוך זמן שהיא תוך שנת שתי' עשרה לתינוקות ושלשה עשרה לזכר פלפגי זמן או לאחר זמן ואסקה רבא תוך זמן פלפגי זמן.

ואמר רבא קטנה כל שתיים עשרה ממאנת והולכת מכאן ואילך אינה ממאנת ואינה חולצת. ואסיקנא לעולם לא בדיקין.

ולענן חליצה חיישינן וכי קאמר רבא קטנה שהגיע לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנין למיאונין אבל לחליצה בעיא בדיקה. אמר רב דימי מנהרדעא הלכה חוששין שפא פשוו.

וה"מ דקדיש תוך זמן ובעל לאחר זמן. דהוי ספיקא דאורייתא.

אבל מעיקרא לא. בת עשרי' שנה שלא הביאה ב' שערות.

תביא ראיה שהיא בת עשרי' והיא איילונית לא חולצת ולא מתייבמת. בן עשרי' שלא הביא שתי שערות.

יביא ראיה שהוא בן עשרים והוא הסריס לא חולץ ולא מייבם. והוא שנולדו בו סימני סירוס עד רוב שנותיו ואמר רבא בכולהו פירקין הלכה מעת לעת ועולא אמר דתנו תנו.

דלא תנו לא תנו (ושנת עשרים דלא תנו לא תנו) ושנת עשרים דלא תנו בה ניום אחד לא בעינו מעת לעת והילכתא כעולא. דתניא פנותיה דר' יוסי.

בן פיפר אומר שנת עשרים שפא ממנה ל' יום. הרי הי' שנת עשרים לכל דברי'.

וכתב הרב יום אחד בשנה חשוב שנה. ואיכא למימר בעינו שלשים כר' יוסי בן פיפר ולחומרא.

וגרסי' בפ' מי שמת. אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין לגיטין ולקידושיין ולחליצה ולמיאונין וכן הילכתא.

בא סימן התחתון עד שלא בא העליון או חולצת או מתייבמת. בא העליון עד שלא בא התחתון.

או חולצת או מתנייבמת והילכתא פנותיהו ת"ר כל הנבדקות נבדקות על פי נשים וכן
היה ר' אליעזר מוסר לאשתו. ור' ישמעאל מוסר לאמו.

ר' אומר תוך הפרק. אין נשים בודקות אותן: שאין משיאין ספק על פי נשים.

ר' שמעון אומר אף תוך הפרק נשים בודקות אותן ונאמנת אשה להחמיר ולא להקל
ואסיק' פלוגתיהו דר' יהודה סבר תוך הפרק כלאחר הפרק לאחר הפרק דאיכ' חזקה
דרבא סמכי אנשי' ובדקו נשים ור"ש סבר תוך הפרק כלאחר הפרק ובעי' בדיקה ואי
משתכחן לאחר הפרק שומא ניהו ונאמנת אשה להחמיר ולא להקל אבע"א ר"י ואתו
הפרק.

ואבע"א ר' שמעון ולית ליה חזקה דרבא. ופסקי רבנותא הלכה כר' שמעון דהא רבא
פסק תוך זמן כלפני זמן הילכף כל הנבדקו' נבדקות ע"פ נשים בין לחליצה בין למיאונין
בין תוך הפרק בין לאחר הפרק דסמכינן אחזקה דרבא ונאמנת האשה להחמיר ולא להקל
ר' יהודה קתני לה ואתוהו הפרק וקשיא לו פי איבעיא לן תוך זמן או כלאחר זמן מאי קא
מיבעיא לן דהא פלוגתא דר' יהודה ור' שמעון ור' נחמן דאמר התם פתנאי ומדחי ליה
לימא כתנאי מיהא דהא ליכא לדחויגהו כלל ואיכא למימר דלא מיבעיא ליה אלא לענן
עונשין כדאמרינן התם והתם הוא דפסקינן תוך זמן כלפני זמן.

אבל לענן חליצה ומיאונין לא קאמר. ואיכא למימר דהלכה כר' יהודה כדקי"ל ר' יהודה
ור' שמעון הלכה כר"י וצריכא עיונא מיהא דקי"ל כרבא דאמר קטנה שהגיע לכלל
שנותיה אינה צריכה בדיקה.

חזקה הביאה סימנין למיאון אבל לחליצה לא. ולחליצה נמי היכא שיצא קול עליה שהגיע
לכלל שנותיה והחזקה בסימני' בשכינותיה אינה צריכה בדיקה והא דאמ' ר' נחמן אמר
שמואל בודקין למיאונין וקי"ל דהילכתא הוא לא קשיא ליה לרב אלפס למאי הילכתא
הכי משפחת לה אי תוך זמן ולפני זמן שומא ניהו ולא עבדינן בהו עובדא.

ואי לאחר זמן האמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שנותיה חזקה הביאה סימנין ואע"ג
דבדקינהו לאחר זמן ולא אשכחינן בה מידי הא אסיק' הילכת' דחוששין שמה נשרו
ופריק דהאי דפסק' חוששין היכא דקדיש תוך זמן ובעל לאחר זמן כדכתי' לעיל.

וכל היכא דלא בעל אחר דהו ליה נישואין דרבנן לא אמרינן חוששין שמה נשרו. ולא
אמר רבא דלא בודקינן דלא אמר רבא חזקה הביאה סימנין אלא איסורא דאורייתא
לחומרא כו'.

כדאי' בהלכות וטעמא ברירא הוא. ומסתברא נמי דכי אמרי' חזקה הביאה סימנין הני
מילי דיזע מילתא שהגיע לכלל שנותיה הא לא ידעינן בודקינן לה.

ואי אתנא שתי שערות לא ממאנה דחזקה הגיעה לכלל שנותיה ואי נמי דיזעינן שנותיה
בדקינן לה תוך זמן ולפני זמן דאי משכחינן להו אחר זמן שומא ניהו דממאנ' אי נמי
בודקין למיאונין ולאפוקי מדר' יהודה דאמר עד שירבה שחור על הלבן הוא דאתא וכיון
דאשפחי' לה שתי שערות לא ממאנה דלא כר' יהודה ואע"ג דאמר ר' אבהו אמר ר'

אלעזר הלכה כר' יהודה ליתא הילכתא פנותיה כדאשפחיןו כברייתא פשבאתי אצל ר' עקיבה אמר לי בילבול זה איני יודע פן שלקית איני מפיר עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות וכן הילכתא ואמר רב הונא שתי שערות צריך שיהא בעיקרון גומות ורב מלפיו אמר רב אדא בר אהבה גומא אע"פ שאין שיער והוא דלא איתנון מקטנותה דאי איתנון מקטנותה שומא ניהו וקי"ל פרבנו דאמרי עד שתביא ב' שערות במקום אחד וכמה שיעורו כדי לכוף ראשו לעיקרון דברי ר' ישמעאל ר' אליעזר אומר כדי לקרוץ בצפורן ר' עקיבה אומר כדי שיהו ניטלות בזוג אמר רב חסדא אמר מר עוקבא הלכה כדברי פלון להחמיר גדולה היא שלא תמאן קטנה היא שלא תחלוץ וגרסינו התם ת"ר אלו הו סימני בוגרת ר' אליעזר בר' צדוק אומר משיתקשקשו הדדין רבי יוחנן בן ברוקה אומר משייכסיף ראש החוטם וכו' ר' יוסי אומר משיתקיף עטרה ר' שמעון אומר משיתמעף הכף וכן הנה ר' שמעון אומר שלשה סימנים הן מלמטה וכוונן מלמעלה וכו' והלכה כדברי פלון להחמיר קידשה עצמה בחיי אביה צריכה גט ואם קידשה אביה גמי שלא לדעתה צריכה גט: גרסינו בפ' האיש מקדש.

קטנה שנתקדשה על ידי אחיה ואמה וקרוביה מדעתה שלא לדעת אביה אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון וכן אמר רב צריכה גט וצריכה. מיאון עולא אמר אפי' מיאון אינה צריכה ואע"ג דשדיף ופסקי רבונתא לדריבנא דהוא בתרא אמר דלא סבירא ליה להא דרב ושמואל הילכתא פנותיה דעולא וליתה לדרב ושמואל בין בקטנה בין בנערה ואי קדיש נפשה נערה או קטנה בלא דעת אביה אפי' נישאת אין קידושיה קידושין ואין נישואיה נישואין ואם מת אינה זקוקה ליבם.

ואפי' מיאון אינה צריכה פעולא וכן פסק ר"ח. אלא דתמיהא לן מאי דקאמר דלא הו קידושין בין נתרצה האב בין לא נתרצה האב.

דאם נתרצה האב מסתברא דחיישין לקידושין למפרע כדכתב בחלק ששי בקידושין וכן פתב הרב רבינו אבן מגש שפסק משמיהו דקמאי. בין שנתרצה בין שלא נתרצה לא הו קידושין.

לא איתברר לן מהיכ' דנפק האי פסקא דעד פאן לא פליגי רב ושמואל אלא היכא דחיישי' שפא נתרצה האב אבל היכא דנתברר לן בהדיא שנתרצה לא שמעינן להו דפליגי וצריך הדבר עיון.

ובעל מתכות פסק דליתה לדרב ושמואל בקטנה אבל בנערה הילכתא פנותיה ומסתברא פנותיה. ואיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא סבר לה פעולא לשפא נתרצה האב לא חיישין.

אבל מיאון צריכה דקידושין דרבנו ניהו ולא דייקא לן ואיכא מ"ד מדלא קאמר רבינא סבר לה פעולא לשפא נתרצה דחייש' לשפא אביה קידשה במקום אחר וליתה דא"כ מת אביה תתעגן עולמית: איתמר נערה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא בין אביה יכולין לעכב.

רב אסי אמר אביה ולא היא וקי"ל פרב. דהא רב הונא קאי פנותיה.

והיכא דקידשה. אפילו היא קטנה בת יום אחד אינה יוצאה במיאון אלא בגט עד שתגדיל כדברא דאמר רבא שלש מידות בקטן צרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואינו זוכה

לאחרים וכנגדן בקטנה מתגרשת בקידושי אביה אפי' בחיי אביה כדפרישי' בשלישו' גט ויכולה לשמור את גיטה היא ובפחות מיכן אינה יודעת לשמור את גיטה: הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין והן כבר ששית לקטנה וכבר שבע לקטן וכנגדן בקטנה מתקדשת למיאון ובפחות אפי' מיאון אינה צריכה דאינה יודעת לשמור קידושיה וכל שאינה יודעת לשמור קידושיה אינה צריכה למאן כר' חנינא בן אנטיגנוס וכדפסק הגיעו לעונת נדרים נדרים נדר והקדשן הקדש והיא שנת שנים עשרה לקטנה ושלוש עשרה לקטן וכנגדן בקטנה חולצת.

ורבא לטעמיה דאמר בפרק מצות חליצה עד שתגיע לעונת נדרים ואיפסיקא הילקתא עד שתביא שתי שערות ואיפא גוססא דגריס איפכא בצרור וזורקו וכנגדן בקטנה מתקדשת למיאון ובפעוטות מתגרשת בקידושי אביה: וליטה דיש קטנה יודעת לשמור גיטה ואינה יודעת לשמור קידושיה והיא שקידשה האב כשהיא קטנה ומת האב מסתברא אם לא נתגרשה אינה יכולה למאן ואם נתגרשה והיא יתומה בחיי האב ונישאת יכולה למאן בקטנותה כדמוכח בקידושין בפרק האיש מקדש ירושלמי קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה ונישאת אפי' כן חוזרת וממאנת והולכת.

והרב המחבר דכתב צריכה עיונא רבה לא בריר לו גרסינו בפרק אלמנה נזונת הממאנת והשנייה והאילונית אין להם פתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות. ירושלמי ויתומה אין לה אב תיפתר ביתומה שמיאנה כשם שקנסו בה כף קנסו בו שאם קידשה בליטרא זהב תאבד הכל ומניא נשים שאמרו חכמים אין להם פתובה כגון הממאנת והשנייה והאילונית אין להם מנה מאתים אבל תוספת יש להן וקשיא ליה למר בר מרנא גיסים מ"ש ממאנת ממורדת דמפסדא פתובהה ופריק מדכתב לה תוספת כשהיא קטנה.

קניא ליה על חזבת לילה הראשון וליפא עליה תנאי אישות וגמירי דקטן מיקנא קני אקנוי לא מקני אבל גדולה דאיפא עליה תנאי אישות מפסדא. רב תני קטנה יוצאה בגט אין לה פתובה וכ"ש ממאנת ושמואל תני ממאנת אין לה פתובה ויוצאה בגט יש לה פתובה וקי"ל כשמואל וממאנת אינה צריכה להמתין שלשה חדשים ולא פירות.

ירושלמי שאינה יכולה להוציא ממנו פירות שאכל ולא מזונות. בפ' שני דיני גזירות פיצד אמרו ממאנת אין לה מזונות אי אפה יכול לומר ביושבת תחת בעלה שהרי בעלה חייב במזונותיה אלא כגון שבעלה הלה למדינת הים ולנותה ואכלה שמעינו מיהא דאשה שלוותה ואכלה הבעל חייב לפרוע ולא בלאות בין דאיפא ניקסי מלוג בין דאית נכסי צאן ברזל דינו שנה ואי דאיתנהו לבלאות אידי ואידי שקלא ואי דליתנהו אידי ואידי לית לה ודוקא ממאנת אבל שנייה נכסי מלוג לית לה נכסי צאן ברזל אית לה דקנסו רבנן לדידה בדידה ולדידה בדידה וכו' כדאיתא בפ' אלמנה בדין ממאנת ואילונית.

אמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתני' בראשונה היו פותבין בגט מיאון לא רעינא ליה ולא צבינא ליה ולית אנא בעי להיתנסב' פינו דחזו דנפיש דבירא אמרי אתי לאיחלופי בגיטא תקינו הכי ביום פלוני מיאנה פלונית בת פלונית באנפאי ולא דמיא מיאון לגט דממאנת באיש היא מותרת בקרוביו וזה מותר בקרובותיה פתב איך פלונית בת פלוני אתת קדמנא לבי דינא ואמרת לנא דאמה או אחיה אטעיי יתי וקדושיית יתי להדין פלו' בן פלו' ואנא יבוקתא אנא ולא ניקחא לי בהדין גברא ולית אנא בעי ליה ואנא

ממאנת ביה וכדאמ' לנא הכי בדקנא אנחנא בהדין פלני' ואסהיד' סהדא גדמנא דינוקתא היא וכתבנו לה דנן ויהיבנ' לה בינדה למקה להתנסבא לכל גבר דתיצפנין פדת משה וישראל: ואינש לא ימחה בינדה מיומא דנן וילעלם ומאי דהנה גדמנא פתיבנא וחתמנא ויהיבנא בינדה למיהוי לה לזכו ולראיה ומסתב' דהאי דיבור' נפיש טפי ואתי לאיחלופי בגיטא ויהוי בעי למיכת' בכך וכך במוטב וכו' איה פלגית בת פלו' דהיא יניקתא דקינדשויה אמה ואחיה מיאנה בפל' בן פלו' באנפנא וכתבנא שטרא ויהיבנ' לה למקה להתנסב' לכל גבר דתיצפנין פדת משה וישראל ואינש לא ימחי בינדה מיומא דנן וילעלם: עדים: אות ג גט חירות מי שיש לו עבד או שפחה שהטבילן לשם עבדות וחיוב במצות צריה גט חירות לבוא בקהל וכתב הרב איפא מד"א דבעי ביטול מודעי וקנין וכתבא באנפי נפשה פדכת' בגט נשים דחד טכסיס אינון ותנן בגיטין בפ' המגרש גופו של גט שיקרוור הרי את בן חורין הרי את לעצמה וגרסי' בפ' קמא דקידושין עבד פנעני קונה עצמו בכסף ע"י אחרים ובשטר ע"י עצמו וכו' ואסיקנ' מתני' ר' שמעון בן אלעזר אבל חכמים אומר' עבד פנעני נקנה בכסף ובשטר בין ע"י עצמו בין ע"י אחרים ע"י עצמו שסר לו השטר דקי"ל גיטו ונדו באין פאחד וע"י אחרים שזיפה לו ע"י אחר דזכות הוא לו וזכין לאדם שלא בפניו וכו' הילכת' תנא יוצא בשן ועין וראשי איברי' שאינו חוזרין ותנא פולן עבד יוצא בקו וצריה גט שיקרוור דברי ר' שמעון וכו' והמכריעין לפני חכמי' אמרו נראין דברי ר' טרפון ודברי ר' עקיבא בשאר איברים ואע"ג דקי"ל הלכה כדברי המכריע ה"מ במתניתין אבל ברייתא לא פדכתב בהלכות ומס' דהאי הכרעה שלישית פדאמרי' בפסח ראשון בבית תעשה זילוף בשדה תישפה הפל ואמר הכרעה ג' אינה מכרעת דאי הווי אמרי בין בבית בין בשדה תעשה זילוף או תשפה הפל ומינהו אכרע בבית תעשה זילוף בשדה תשפה הפל הוי הכרעה הא לאו הכי דעת שלישית הוא וכגון הא דאמר בשבת לא ישפתף אדם כל גופו במים בין בחמין בין בצונן ר"ש מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר וכו' קולי מטלניות דת"ק קאמר בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן טהור ר' עקיבא אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור הא לאו הכי דעת ג' הוא וגבי חמץ דאמר ר"ג חולין נאכלין כל ארבע ותרומה כל חמש ואמרי' התם ר"ג לאו מכריע הוא דהא לא איירי ר' מאיר ור' יהודה בתרומה וה"נ אי אמר אחד שן ועין ואחד אמר שאר איברי' צריה ואין צריה הויא הכרעה והערות שפי' הכרעה חצי דבר מזה וחצי דבר מזה לאו הכרעה היא ליתא ור"ח שפירש בגון חכמים וכן זוגן שקול כמותן לא הוי הכרעה לא דייק לן ועוד לאו הכרעה ולא מחלוקת היא אלא הלכה פסקו והילכף הווי להו מכריעין תרי והווי להו ארבעה לגבי תרי והלכה כמכריעין.

ורב אחא ממשבחה משמע דהכי סבירא ליה דאייתי ראיה מיהא ואמר דהיכא דקדיש בפני פסולי דרבנן לעדות להתירה דגרסינן נראין דברי ר' טרפון בשן ועין ודברי ר' עקיבא בשאר איברים אלמא פנותיה ס"ל ופסק רבי' אלפס כר' שמעון ור' עקיבא וכו' פדכתב בהלכות ובפ"ק דגיטין אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים שווי למוליה ולמביא.

ות"ר בג' דרכים שווי גיטי נשים ושיחרורי עבדים ואיפא נמי הא דתנן תנו גט לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה וצריכה נמי לשמה ומחוב' דלא תנא ואין שני עבדים מתגרשין בגט אחד פאשה ועבד שהביא גיטו וכתוב בו עצמה ונכסי

קנויָן לֵה עֲצָמוֹ קָנָה וּנְכָסִים לֹא קָנָה וְהוּא הַדִּין לְכָל נְכָסֵי קְנוּיָן לֵה דְקִי"ל פְּרָבָא דְאָמַר פְּלִגְנִין דִּיבּוּרָא וְאָחַד זֶה וְאָחַד זֶה עֲצָמוֹ קָנָה נְכָסִים לֹא קָנָה וְהָא דְתַנּוּ הַפּוֹתֵב פֶּל נְכָסֵי לְעַבְדּוֹ יֵצֵא לְחִירוֹת: שְׁיִיר קַרְקַע כָּל שֶׁהוּא לֹא יֵצֵא לְחִירוֹת ר' שְׁמַעוֹן אוֹמַר וְכו' אֵין הִלְכָה כּו' שְׁמַעוֹן וְשֹׁדֵר רַב פְּלִטוּי גָּאוֹן עֶבֶד שְׁפָרַח מִן הָאִירוּסִין יֵצֵא לְחִירוֹת כְּרַב שְׁמֹן בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן וְכוּפִין אֶת רַבּוֹ וְכוּתְבִין לוֹ גִּט שְׁיִחְרוּר וְנוֹקָא לְאַחַר יְאוּשׁ וְעֶבֶד שְׁפָרַח מְחוּצָה לְאַרְזָא.

יֵצֵא לְחִירוֹת וְצָרִיף גִּט שְׁיִחְרוּר וְעֶבֶד שְׁפָרַח מִן הָאִירוּסִין יֵצֵא לְחִירוֹת וְנוֹקָא לְאַרְזָא בְּשִׁמְיָה דְרַב הֵינְאִי וְהַמְפָקִיר עֲבָדוֹ יֵצֵא לְחִירוֹת וְצָרִיף גִּט שְׁיִחְרוּר וְלִיתָהּ כְּשִׁמוּאֵל וְהַמְפָקִיר עֲבָדוֹ וּמַת נְמִי כּוּפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין וְכוּתְבִין לוֹ גִּט חִירוֹת וְלִיתָהּ לְדֹאמֵי דְאָמַר אֵין לוֹ תְקָנָה וְעֶבֶד שֶׁהִשְׂיֵאוֹ רַבּוֹ אִשָּׁה אוֹ שֶׁהִנִּיחַ לוֹ רַבּוֹ תְּפִילִין כּוּפִין אֶת רַבּוֹ וְכוּתְבִין לוֹ גִּט שְׁיִחְרוּר וְהַמּוֹכֵר עֲבָדוֹ לְנִכְרִים אוֹ לַח"ל יֵצֵא לְחִירוֹת וּבְכּוֹלָן צָרִיף גִּט שְׁיִחְרוּר וְאִם עֶבֶר וְנִשְׂאָ בֵּת יִשְׂרָאֵל מוֹצִיאִין אוֹתוֹ הֵימָנוּ אֲלֵא שְׁצָרִיכָהּ גִּט וְהַנִּלְד פֶּשֶׁר דְקִי"ל נְכָרִי וְעֶבֶד הֵבֵא עַל בֵּת יִשְׂרָאֵל הַנִּלְד פֶּשֶׁר בֵּין בְּפִנּוּיָהּ בֵּין בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ וְהַמּוֹכֵר עֲבָדוֹ לְנִכְרִים דְאָסוּר דְנוֹקָא עֶבֶד מֵהוּל שְׁקִיבֵל עָלָיו מִצּוֹת אֲבָל רִשְׁעֵי שְׁחִשׁוּד וּמְחַלְלֵי שְׁפָחוֹת בְּפִרְהֶסְיָא וְאֵינוּ מְקַיִּים הַמִּצְוֹת מִתֵּר לְמוֹכְרוֹ לְכַתְחִי' לְעַכּוּ"ם וְהַלּוֹקֵחַ עֶבֶד מִן הַשּׁוּק צָרִיף לְמוּלוֹ וְלִהְטָבִילוֹ בְּפָנָי שְׁלֵשָׁה תְּלִמִידִים שְׁמוּדִיעִין לוֹ הַמִּצְוֹת מְקַצֵּת קְלוֹת וְחִמּוּרוֹת נִהְרִי הוּא עֶבֶד כְּנַעֲנִי שְׁחִיב בְּמִצְוֹת וּכְשִׁמְטָבִילוֹ מְטָבִילוֹ לְשֵׁם עֲבָדוֹת: כִּהֵיֵא עוֹבְדָא דְמִנּוּמִין עֲבָדִיָּה דְרַב אִשִּׁי דְמִסְרָה נִיְהִלְיָה לְרַבִּינָא וְכו' וְאֵע"ג דְרַב אֶחָא וְרַבִּינָא תְּנִי לְחוּד הוּא אִיכ"ל אֶחְרִינָא הוּא בְּהַדְיָהּ וּמִשּׁוּם כְּבוֹדָם לֹא חֲשִׁיב לִיהַּ וְלְרַבִּינָא וְלְרַב אֶחָא מְסַר לִיהַּ מִשּׁוּם דְהָיִי מְוַמְחִין.

וְאִיכָּ' מ"ד דְלֹא צָרִיף שְׁלֵשָׁה מֵיָהָא וּמִסְתַּבֵּ' דְצָרִיף ג' וְאִיהוּ עֵיקַר טְבִילָה וְכַתְבֵּי הֵרַב שְׁהֵרַב מְבָרַף עַל הַטְּבִילָ' לְפִי שְׁרַבּוֹ צָרִיף לְאוֹתָהּ טְבִילָה וְלֹא הָעֶבֶד וּמִסְתַּבֵּ' שֶׁהָעֶבֶד מְבָרַף שְׁלֹא מְצִינוּ שְׁזָה מְקַיִּים מִצְוָה וְזֶה מְבָרַף וְהָעֶבֶד הוּא טוֹבֵל כְּטְבִילַת גֵּר שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו הַמִּצְוֹת וְהָרִי הוּא כְּעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אֲלֵא שְׁאָסוּר בְּבֵת יִשְׂרָאֵל וּכְשִׁרְצָה לְשַׁחְרְרוֹ אֵינוּ צָרִיף לְקַבֵּל.

שְׁפָכֵר קִיבֵל וְטְבִילָה צָרִיף וְאוֹתָהּ טְבִילָה כַּת' הֵרַב שְׁצָרִיף בְּפָנָי שְׁלֵשָׁה וְלֹא נִהִירָא לֹן דְגַר דְּבַעֲי ג' מִשּׁוּם קְבֻלָּה הוּא אֲלֵא עֶבֶד מְשֻׁחָרֵר וְגַר לֹא שְׁוּוֹ אֲלֵא לְטְבִילָה לְחוּד וְהָרִי הִיא כְּטְבִילָה דְעֵלְמ' שְׁצָרִיף עַדִי דְאִי אִיתָהּ הָא דְגֵרְסִי בְּקִידוּשִׁין גֵּר נְמִי לֹא בִידּוֹ הוּא מִי יִימַר דְמִיְזַדְקַק לִיהַּ בִּי דִינָא גַבִּי שְׁיִחְרוּר נְמִי לִישְׁנֵי לִיהַּ שְׁלֵשָׁה בְּעֵינֵן לְטְבִילָה וְאִיכָּא מ"ד דְטְבִילָה לֹא מְעַכְבָּא וְאִם קִידֻשׁ בֵּת יִשְׂרָאֵל קִידוּשִׁי קִידוּשִׁין: כְּתַב בְּכָף וְכָף אִיף אָנָּא פְלוֹ' וְכָל שׁוּם וְחִנִּיקָא דְאִי' לִי צְבִיתִי בְּרַעוּת נְפִשָׁאֵי בְּדִלָא אֲנִיסְנָא וְשַׁחְרִית וּשְׁבַק' יְתָף אֲנָתְּ פְלוּנִי דְהָיִי עַבְדִּי מִן קְדָמַת דְנָא וְהִשְׁתָּא אֶקְנִיתִי לֵהּ נְפִשָׁה דְתִיְהוּי בַר חוֹרִין וְתִשְׁתַּרְי לְמִיעֵל בְּקַהֲלָא דִישְׂרָאֵל לְמִיסַב בְּרַתְהוֹן וְלְמִילָף אֶת וְזַרְעָא דִילָהּ בְּדְאוּרִיתָא וְלְעִוְלִי יְתָהוֹן בְּכַנִּישְׁתָּא דִישְׂרָאֵל וְאִינְשׁ לֹא יְמַחָה בִּידִיהוֹן מִיּוֹמָא דְנֵן וְלְעַלְמ וְרִשׁוֹ אִינְשׁ לִית עֲלָהּ וְלֹא עַל כָּל מֵאן דְעָתִיד לְמִיפְק מִיְנָהּ וְדִין דִּיהָיִי לֵהּ מִינְאִי אִיגְרַת חֲרוּרִין וְגִט שְׁחֲרוּר כְּדַת מִשָּׁה וְיִשְׂרָאֵל וְאִית דְכְתָבִי בִיטוּל מוֹדְעִי וְאִיכָּא גְנוּסְחֵי דְכְתַב בְּהוּ קְנֵן וְלֹא מִילְתָּא הִיא: אוֹת ז זִכּוּי כְּתַב הֵרַב הַמְחַבֵּר (פְּגוּן) מֵאן דְבַעֲי לְמִיתָן זוּזִי אוֹ מְטַלְטְלִי

לאיניש אַסרײַנאַ וְלִיתִיהָ לְמַקְבֵּל מִתְּנָה וְלִית לִיה אַרְעָא דְלִיזְפִי לִיה אַגַּב אַרְעָא א"נ דְּלֵא
בְּעֵי לְמִיזְפִי לִיה אַגַּב אַרְעָא וְלֵא בְּקַנְנָן וּמְטַלְטְלִין אִיפָא מֵאן דְּאָמַר דָּאִי זְהִיב לִיה בְּקַנְנָן
אע"ג דְּלִיתִיהָ גַּבְיָהּ קִנִּי לֵהוּ בְּקַנְנָן אָבֵל זִוְי לֵא דָּאִין מְטַבֵּעַ נְקִנָּה בְּחִלְפִין מְזִפִּי לֵהוּ עַל
יְדֵי אַחַר וּמְסַר לְהוֹן בִּינְדִיקָה וְאָמַר לִיה זְכִי בְּהִלִּין זִוְי לְפִלּוֹנִי וְהֵאִי שְׁטָרָא אִיתִי' בְּלֵא קַנְנָן
מְסַתְּבָר' זִנְפוּי וְשְׁלִישׁוֹת חֲדָא הוּא וְרַבִּינוּ הֵאִי שְׁמָנָה זִנְפוּי עִם הִתְקַנְאַה לִיתָה דְּזִנְפוּי
לְחוּד לָאו פְּלוּם הוּא וְזִנְפוּי ע"י אַחַר הוּא מְשִׁיכָה בְּמִטְלְטְלִין וְאָמַר לוֹ זְכָה בְּאֵלוּ וּמְשׁוּדָּה
אוֹתָן לְפִלּוֹנִי שְׁנַתִּיתִי וּמְכַרְתִּי לוֹ אִי בְּקַרְקַע בְּחִזְקָה אוֹמַר לוֹ חֲזַק וְקִנָּה קַרְקַע זֹו לְפִלּוֹנִי
אִי נְמִי שְׁזִיכָה לוֹ הַשְׁטָר.

כְּדַתְנָן מִי שְׁמַת וּנְמַצָּא דְּיִתִּיקִי חֲגוּרָה לוֹ עַל מְתָנְיוּ אִינָּה פְּלוּם זִיכָה בָּהּ לְאַחַר בֵּין מִן
הַיּוֹרְשִׁין בֵּין שְׁאִינָן מִן הַיּוֹרְשִׁין בְּדֵא' זְכוּ בְּשִׂדָּה זֹו לְפִלוֹ' וְכַתְּבוּ לוֹ הַשְׁטָר וְכוּ' אָבֵל בְּקַנְנָן
לִית' כְּדִגְרָסִי' בְּקִידוּשִׁין וְלִקְנִינָהוּ נִיְהֵלִיהָ ע"י אַחַר סִבַּר שְׁמִיטָה וְאָכִיל לֵהוּ ש"מ פִּי לִיתִיהָ
לְמַקְבֵּל מִתְּנָה לֵא מְצִי לְאַקְנוּיִינָהּ נִיְהֵלִיהָ בְּחִלְפִין ע"י אַחַר דְּכִלְיוּ שֶׁל קוֹנָה בְּעִינָן וְלִיתִיהָ
וְרַש"פ בְּקִידוּשִׁין דְּלִיתִיהָ לְמַקְבֵּל מִתְּנָה.

וְאִין אַחַר שֵׁם חֲפֵץ וּמְשַׁמַּע שְׁאֵם אַחַר רוּצָה לְהַקְנוֹת פְּלִיוּ לְהַנְאַתוֹ שֶׁל קוֹנָה הָרִי הוּא
כְּכִלְיוּ שֶׁל קוֹנָה וְאע"ג דְּלִיתִיהָ לְמַקְבֵּל מִתְּנָה מְזַכָּה לוֹ וּבְגִיטִין נְמִי גְרָסִין גַּבִּי נְתִיתִי שְׂדָּה
פְּלוֹ' לְפִלוֹ' וְהוּא אוֹמַר לֵא נְתַתְּ לִי חֲיִי שִׁינָן שְׁמָא זִיכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר ע"י שְׁטָר וְקַנְנָן.

וְצָרִיף עִיּוֹן וּמְנַהֲגָא דְּקַנְנָן שְׁלֵא בְּפִנֵי הַמַּקְבֵּל וְלֵא אֲשַׁכְּחִן בָּהּ טַעְמָא. וְהֵא דְּנִהְיִין בְּכִלְיוּ
שְׁאִינָן שֶׁל קוֹנָה טַעַם' כְּדַכְת' בְּמֵאמַר אַגַּב וְזִנְפוּי כְּדַקְאָמַר דְּנוּקָא שְׁיֵהָ הַזּוּכָה בֶּן דַּעַת
וְהַמַּקְבֵּל יִלּוּד כְּדִגְרָסִי' בְּכַרְקַת הַתְּקַבֵּל אָמַר ר' יְהוּדָה אָמַר רַב אֲסִי אַגּוּז וְנוּטְלוֹ.

צָרוּר וְזוּרְקוֹ זוּכָה לְעַצְמוֹ וְאִין זוּכָה לְאַחֲרִים חֲפֵץ וּמְנִיחוֹ וְלְאַחַר שְׂעָה מְחִזִּירוֹ זוּכָה בֵּין
לְעַצְמוֹ בֵּין לְאַחֲרִים וְשְׁמוּאֵל אָמַר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה זוּכָה לְעַצְמוֹ וְאִינוּ זוּכָה לְאַחֲרֵי' עַד
שְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת.

וְכֹן הִילְכְתָא וְדוּקָא גַּבִּי מְמוּנָא אָבֵל גַּבִּי עֲרִיב דְּרַבְּנָן לֵא בְּעִי' שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת אֵלָא בְּחֲפֵץ
וּמְנִיחוֹ. וְלְאַחַר שְׂעָה נוּטְלוֹ סְגִיא כְּדַמוּכַח בַּפ' הַתְּקַבֵּל וְהֵא דְּגְרָסִין זְכִין לְקַטְן וְאִין זְכִין
לְגַדּוֹל ר"י אוֹמַר לְגַדּוֹל אָמְרוּ ק"ו לְקַטְן וְקַטְן שְׁאִין מְפִיר בֵּין צָרוּר לְאַגּוּז וְאִי מְפִיר זוּכָה
לְעַצְמוֹ הוּא: יְרוּשְׁלַמִּי תַמָּן אָמְרִי בְּשֵׁם רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב נוֹתְנִין לוֹ אַגּוּז וּמְשַׁלְּכִי צָרוּר
וְנוּטְלוֹ הַמוּצִיא מִיָּדוֹ כְּמוּצִיא בְּאַשְׁפָּה אַגּוּז וְנוּטְלוֹ צָרוּר וְזוּרְקוֹ גְּזִילוֹ גְּזִיל מְפִנִי דְּרַכִּי שְׁלוּם
אַגּוּז וְצָרוּר נוּטְלָן וּמְצַנִּיעֵן וּמְנִיחוֹן וּמְבִיאֵן אַחַר זְמַן גְּזִילוֹ גְּזִיל גְּמוּר וְזוּכָה לְעַצְמוֹ אָבֵל לֵא
לְאַחֲרִים רַב הוּנָא אָמַר כְּשֵׁם שְׁזוּכָה לְעַצְמוֹ כְּפִי זוּכָה לְאַחֲרִים הַכֵּל מוֹדִי' שְׁאִין מִתְּנָתוֹ
מִתְּנָה שְׁנֵאמ' כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְגו' אִישׁ נוֹתֵן וְלֵא קָטָן ר"י בַּר פְּזִי בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן
לְעוֹלָם אִין גְּזִילוֹ גְּזִיל עַד שְׁיָבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת וְשְׁאִינָן יִלּוּד נְמִי לֵא קִנָּה כְּדִגְרָסִין הַמְּזַכָּה
לְעוֹפֵר לֵא קִנָּה וְכַתְּב ר' אֶבְרָם מֶגֶשׁ דְּאֶפִּילוּ בִּירוּשָׁה הַבָּאָה מֵאִילִיָּה וּמֵת הָעוֹפֵר אִיפָא
לְמִימַר לֵא קִנָּה מִדְּפִלְגִי אַבְיִי וְרַבָּא בְּגַר שְׁמַת וּבִיזְבּוּזוֹ יִשְׂרָאֵל נְכֶסֶיו וְשְׁנִינָו אַבְיִי אָמַר
יְרוּשָׁה הַבָּאָה מֵאִילִיָּה שְׁאִנִּי וְרַבָּא אָמַר שְׁאִנִּי הֵתֵם דְּרַפּוּיִי מְרַפְּיָא בִּידִיהָ מְעַקְרָא אֵלְמָא
דְּרַבָּא סְבִירָא לִיה דָּאִי לָאו רַפּוּיִי מְרַפְּיָא אע"ג דִּירוּשָׁה הַבָּאָה מֵאִילִיָּה הִיא הִיכָא דְּמַת
הָעוֹפֵר קִנָּה וְקִי"ל דְּכֵל הִיכָא דְּפִלְגִי אַבְיִי וְרַבָּא הִלְכָה כְּרַבָּא וּמְסַתְּבָרָא מִדְּגְרָסִין מֵאִי
בִּינְיָהוּ אִיפָא בִּינְיָהוּ שְׁשַׁמְעוּ בּוֹ שְׁמַת וְלֵא מַת וְאַח"כ מַת וְלֵא קָאמַר אִיפָא בִּינְיָהוּ יְרוּשָׁה

הבאה מאליה ש"מ דרבא מודה בירושא הבאה מאליה דקני אפי' מת העופר אבל אבני לית ליה טעמא דרפויי מרפא בידיה וכן פירש ר' שמואל ורב יוסף דקאמר אינו ממעט בחלק בכורה הכי סבירא ליה וכן הילקתא ומתנת האב נמי קני כדגרסינו דעתו של אדם קרובה אצל בנו וסברא דרבינו אלפס (ליתיה) בהלכות דיליה משמע דהכי הוא והילכתא המזפה לעופר לא קנה בעובר דאחרניי אבל בעובר דידיה קני וכן דעת הגאונים וכן כתב רבי שמעון קוירא ומסתברא אפי' בתוך מ' יום של יצירת הנולד לא בעינן הפרת העופר ואי אמר לקשתלד אפי' בעובר דעלמא נמי קני דרב יחידאה הוא ורב נחמן ורב ששת מודו דקנו והיכא דמזפה למי שאינו בעולם כגון דאמר לבני דהווי ליכי מינאי אפילו למאן דאמר המזפה לעופר קנה הכא לא קנה.

אבל רבינו האיי אמר בין עופר דיליה בין עובר דעלמא לא קנה בכולהו וה"מ בשכיב מרע אבל בבריא לא שניא בעובר דיליה ל"ש בעובר דעלמא אפי' לכתחילה לא קנה ואע"ג דקי"ל כרבנן דפליגי עליה דר' יוסי דעופר לא פסיל כדפסק רבינו אלפס בהלכות ה"מ גבי תרומה אבל בממונא מודו דעובר יש לו זכייה דאם איתיה אדפריה מדתנן בסיפא תינוק בן יום אחד נוחל ומנחיל ליפרוהו מרישא תינוק בן יום אחד פוסל בתרומה כדאיתיה ביוצא דופן דש"מ דעופר אית ליה זכייה אלא לאו ש"מ שאני תרומה מממונא אבל לר' יוסי דאית ליה דעופר קני גבי תרומה כל שפן גבי ממונא וקי"ל כרב גבי תרומה וגבי ממונא קי"ל ירושאה הבאה מאליה קנה: גרסינו בפ' יש נוחלין אמר רב נחמן בר יצחק היכא דזיפה לו על ידי אחד ושתק ולבסוף צנוח באנו למחלוקת רשב"ג ורבנן דתניא הפותב כל נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים ואמר הלה אי איפשי בהן כו'.

ואמר רבא ואיתימא ר' נחמן בצוות מעיקרא כ"ע לא פליגי דלא קנה שתק ולבסוף צוות כ"ע לא פליגי דקנה כי פליגי שזיפה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צנוח ת"ק סבר מדאישתיק קנהו ורשב"ג סבר הוכיח סופו על תחילתו ומסתב' מדגרסי' בפ' שני דחולין השוחט את הבהמה לזרוק דמה לע"א וכו' שחט ואח"כ חישב עלי' זה הנה מעש' בקסרי ולא אמרו בה לא איסו' ולא היתר ואמר רבינא לא אמרו בה היתר משום כבודו דרשב"ג דעבדים דמספקא ליה אי הלכה כרשב"ג אי לא וה"נ אזלינן לקולא ושדר רב שר שלום משום חומרא בעלמא חשו לה אבל לענין דינא כרבנן קי"ל דהכי איפסיקא הילקתא בהגהה בספרד ודווקא דאמר ליה זכי או הילך אבל אמר ליה הולך חפץ לפלו' שנתתי לו במתנה ושמכרתי לו יכול לחזור בו דהולך לאו פזכי וכתבי רבנותא וה"מ במתני' ומכר וגט וכדאסיקנא בפ"ק דגיטין הולך לאו פזכי והתם מתנה הוא וממתנה ומגט רגילי אינשי למיהדר אבל בהלנואה ופקדון שהותזק כפרו שפלו לפרוע קי"ל דהולך פזכי כדגרסי' התם הולך מנה שאני חייב לו חייב באחריו' ואם בא לחזור אינו חוזר ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר.

ואסיקנ', דכ"ע הולך פזכי פלומר היכא דשליח קיבל עליו אחריות והכא במיגו קא מיפלגו. מר סבר אמרינן מגו ומ"ס לא אמרי' מיגו ותניא פנותיה דרב הולך מנה לפלוגי פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר.

ובבנוסף דין ש"מ הולך פזכי דילמא בהילף. ומסתמא מדקאמר דכ"ע הולך פזכי והכא במיגו קמפילגי ש"מ כל היכא דליכא למימר מיגו פגון מתנה וגט אי נמי בהלואה ושלוח קיבל עליו אחריות אפי' שמואל מודה דהולך פזכי.

ורב דאמר הולך פזכי בהלואה כ"ש במתנה. ועוד אי מתנה דינה פגט פי אייתי ליה תנאי דהולך במתנה ליייתי פלוגתא דר' נתן ור' בהדיא דפ' המקבל דליכא לאדחויי ועוד קשיא דר' אדר' דקי"ל דר' יהודה הנשיא היינו ר' והכא גבי מתנה ס"ל הולך לאו פזכי וגבי גט הולך פזכי ותו דגרסי' בפרק המקבל איתמר התקבל לי גיטי ואשתה אמה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה א"ר הווא אומר רב נעשה שלוחו ושלוחה וחולצת למימרא דמספקא ליה לרב אי הולך פזכי או לא והא איתמר הולך מנה לפלוגי שאני חייב לו אומר רב חייב באחריות ואם בא לחזור אינו חוזר התם ספק איסורא לחומרא ואי ס"ד דרב בהלואה ופקדון לחוד קאמר לישני לי גבי הלואה פשיטא וגבי גט ומתנה דהדיני נינהו מספקא ליה והילכך הא דקי"ל פרב (דאמר) דינעינו דעתא דמקבל פגון דשוי שלוח מעיקרא לגבי ממונא לקנלא וגבי גט נמי דשויתיה שלוח לחוד סבירא ליה דחומרא ונעשה שלוחו ושלוחה וחולצת.

וכן הילכתא וצ"ע גבי ממונא אמאי לא אמרי' יחלקו דהא גבי שני שטרות היוצאים ביום אחד סבירא לרב פחכמים דאמר יחלקו דמספקא להו והא דאמר אבבי נקטינו שלוח מתנה לאו פשליח הגט למאי נפקא מינה להולך לאו פזכי איכא למימר אפי' לרב דאמר הולך פזכי קאמר ואמתני' דהשולח גט קאי דכי היכי דשליח גט יכול לבטלו עד שלא הגיע גט ליד האשה דחוב הוא לה עד שתעשה האשה שלוח לקבלה.

ה"נ שלוח מתנה אע"ג דמתנה זכות הוא לו יכול לבטל השליחות קודם שיגיע ליד המקבל שפא יאמר אי איפשי בה ויכול לחזור בו. עד שיעשה המקבל שלוח לקבלה והיכא דלא ידעינו דעתא דמקבל מתנה קי"ל הולך לאו פזכי וכן בבעל מתיב' הישן כו' פדכתב בשלישות גט קי"ל דהולך פזכי ורב יוסף דפסק הלכה במתנה בהולך מתנה לפלו' ובבנוסף דרבינו אלפס גרסי' בהא פרב.

אם מת חולצת ולא מתייבמת, מספקא לן אי הולך פזכי או לא ותו לא ואישתכח בבנוסף אחרתא דלית' לדרב דקי"ל כר' נתן דאמר הולך לאו פזכי דהא אומר אבבי נקטינו שלוח מתנה הרי הוא פשליח גט למאי נפקא מינה להולך לאו וליתה לההיא נוסחא דהילכתא פרב דאמר אם מת חולצת ולא מתייבמת וליכא מאן דפליג עליה בההיא סוגיא דכולהו רבננותא הכי סבירא להו הולך מנה לפלו' והלך וביקשו ולא מצאו כר' שמעון הנשיא דאמר יחזרו למשלח דהולך לאו פזכי היא פגון דלא ידעינו דעתא דמקבל מתנה ובההיא הוא דפשיטא לן דהולך לאו פזכי הוא אכל היכא דינעינו דעתא דמקבל מתנה דומיא דגט הולך פזכי בממונא לקנלא וגבי גט לחומרא והיינו דלא אתיא ליה תנאי דגט מפלוגתא דר' נתן ול"ק נמי דר' אדר' דכי פליגי הכא במתנה.

ולא גלי דעת' דמקבל פליגי והיינו נמי דאמר שלוח מתנה הרי הוא פשליח הגט להולך לאו פזכי כדפר'שית: וכתב רבי' אלפס דאי אומר זכי במנה זה לכל שניהן משועב' לאותו שנסתלחו לו וכן עיקר מת משלח יחזיר ליורשי משלח יחזרו וכו' לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו.

ופירשתי בשלישות גט ושלישות ממון ירושלמי בריש גמרא דפ' התקבל ר' זעירא בעא ר' מונא אף לענין מתנה כן עושה אדם שליח לקבל דבר שאינו שלו. אמר ליה תמן התורה זיפת' אותה בגיטה והיא עושה שליח לקבל דבר שהיא שלה אית לן מימר במתנה אדם עושה שליח לקבל דבר שאינו שלו ועוד מן הדה דאמר ר' יוסי.

ר' יעקב בר זבדי ור' אבהו בשם ר' יוחנן אמר ליתן מתנה לחבירו וביקש לחזור בו כו'. פתב בכך וכך דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא משפית ליה כף וכך זוזי בידיה ואמרית ליה זכי בהון לפלו' דיהבית יתהון ליה מהשתא במתנה שרירא וקיימא מתנת עלמא מתנת פרהסי' וקבילינן פלו' ואצנענין ליה ואודי לנא דקביל להנהו זוזי וזכי בהון לפלו' ואמר לנא הווי עלן סהדי וכתובי וחתומו בכל לישנ' דזכות' דאנא פלו' חייב לפלו' כף וכך זוזי דקבילית מינדן דפלו' ואינון תחות ידי.

בפקדונא וכדאמי פלו' איהו וכל דאמי מתמיה יהיבנא להון בידיה בלא שום סרבנותא ומה דהנה גמנא פתבנא ויהבנא לפלו' למיהני בידיה לזכו ולראיה. אות ע ערב וערב קבלן גרסינן בפרק גט פשוט המלנה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב תחילה וקי"ל לא יתבע הערב תחילה עד שיתבענו הלנה לדין ואם אמר פרעתי נשבע שבועת הוסת והערב פטור ואם אמר אין לי נכסים ישבע בב"ד שאין לו נכסים וכתב הרב החסיד זצ"ל אם הלנה גברא אלמ' הערב פטור עד שיכפהו בב"ד להתקרב לדין ואם הודה שחייב נשבע שאין לו הערב חייב ואם הערב חושש לקנוניא יגלגל על השבוע' שהוא חייב ואין לו מה יפרע אבל הרב ר' שמואל פתב לא יתבע לערב תחילה שלא נעשה ערב אלא אם ימות או ימאן לדין וכשיסייבוהו בב"ד ואין לו מה יפרע דמשמע דסבירא ליה אם ממאן לדין הערב חייב מסתברא פדקא משנינן בפ' הנזקין דהווי ליה נכסים ואישתדוף ש"מ דאי לא אישתדוף והוא גברא אלמא לא משמע' פלישנא קמא לרב צמח ריש מתיבתא אם ברח הבעל חוב וערב אמר תנו לי זמן שאביאנו לדין נותנין לו זמן אי ידיע היכא איתיה יתבינן ליה זמן פשיעור דאמי ואי ידיע יתבינן ליה ל' יום.

ואי מיגליא מלתא היכי איתיה יתבינן ליה זימנא עד דמייתי ליה. ואי לא מייתי ליה..

אי אית ליה נכסי לבעל חוב פרע ליה ערב שלא יהא פל אחד ואחד נוטל מעותיו של חבירו וילך לו למדינת הים. ואי אייתי ערב לבעל חוב לבי דינא אי נמי לבית הפנסת נפטר הערב ממנו וכן הילקתא ובתשובה לרב נחשון אי אמתווייה כד נפיק חדא פוכב' שפיר דמי לקבולי מינה.

ואי לא קיבליה איהו דאפסיד אנפשיה נפטר הערב. ואי בתר דנפקי ג' פוכבי שבת הנה ואיפסיק מחויב ערב וכן אמר רב צמח.

ולרב נחשון דאית ליה ממונא על שמעון ואוקים ליה ערבא עד ל' יום אם לא יפרע שמעון אתגנהו משלי ועברו ל' יום ויתר ולא הביא שמעון הממון לבתר ל"ג יום אתגיה הערב לשמעון ואמר לו ראובן ערב לא מקבילנא תן לי הממון אמר ליה ערבא אי אמרת' לו כד ערבי' אי מייתית לבתר ל' לא מקבילנא מינה לא הוינא ערבא טענתיה טענה או לא פינן דאית ביה מעכשיו הפל לפי תנאו ורב צמח פליג עליה ואמר אע"ג דאית ביה מעכשיו פינן דהדר אמר ליה אמר אי מייתית ליה לל' יום פטרת' ואתגיה ואע"ג דאיתגיה

לאחר ל' יום ומסתב' פרב צמח ואם אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה יפרע מן הערב בד"א שאין נכסים ללונה פלומר שאין נכסים ידועין ללונה אבל יש לו נכסי' ידועין אע"פ שאמר לו על מנת שאיפרע ממי שארצה לא יפרע מן הערב וקיימא לו פתנא קמא ודייקא מתני' פרבי שמעון בן חפני מדלא קאמר קבלן אע"פ שלא אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה יפרע מן הקבלן ש"מ אעל מנת שאיפרע ממי שארצה קאי וליכא פלוגתא בין ערב לקבלן.

אלא ביש נכסים ללונה דקבלן שיש נכסים ללונה פערב באין לו נכסים אבל בעל מנת שאיפרע ממי שארצה פהדדי גינהו ורבננותא פרושו דקבלן אע"ג דלא אמר על מנת דינו דקבלן רבי' אבן מגש פירש ה' דקתני בד"א שאין נכסים ללונה אריש' דמתני' קאי.

דלא אמר על מנת שאיפרע ממי שארצה' וקאמר בשאין נכסים ללונה לא יתבע לערב עד שיתבע ללונה. ואחר התביעה יתבע הערב אבל יש נכסים ללונה אפי' לאחר תביעה לא יפרע הערב פלום ואין לי רשות ליפרע מן הערב תחילה.

כל זמן שיש נכסים ללונה והני מילי דלא אמר על מנת אבל אמר על מנת אף על פי שיש נכסים ללונה יפרע מן הערב וכיון דאתני אתני. וקבלן אע"פ שיש לו נכסים ולא אמר על מנת יפרע מן הקבלן אמר רב הונא הלוחו ואני עפ"ן חן פולן לשון ערבות הן ותן לו ואני קפ"חן לשון קבלנות הן איבעיא להו הלוחו ואני קבלן תן לי ואני ערב מאי אמר ר' יצחק לשון ערבות ערבות לשון קבלנות קבלגית רב חסד' אמ' פולן לשון קבלנו' הן לבד מהלוחו ואני ערב ורבא אמ' פולן לשון ערבות הן לבר מתן ואני קבלן וההי' הי' גוססא עתיק' ונוססא דכתב לבד מתן ואני גותן לאו דסמכא היא דלא פליגי אלא בהלוחו ואני ערב ותן ואני ערב וקיימא לן פרבא דאמר הלוחו ואני ערב הלוחו ואני קבלן ותן לו ואני ערב קאמ' דהני לשון ערבות פהלוחו ואני עפ"ן חן לבר מתן לו ואני קפ"חן שיהן קבלנות ומדריש מילתא נקט וכן פסק רב אחא ורבינו שמואל בן חפני אמר בארבעה קבלנות ושתי לשונות איבעיא לן ורבא סבר פולן לשון ערבות הן וקיימא לן פרבא אבל רבי אלפס סבירא ליה פולן דקאמר רבא אכולהו דלעיל קאי ותן לו ואני גותן לחודקא הוא דהוי קבלן ומסתברא פרב אחא אמר ליה ר' אשי לאמימר תן לו ואני גותן אין ללונה על המלונה פלום לא שגא אמר על מנת ולא שגא לא אמר על מנת דכיון דאמר אני שוי נפשיה בעל חוב ופטריה ללונה ולא היא אלא תן לו ואני גותן קבלן הוא ודינו דקבלן ולא מצי למימר ליה למלונה לה אצל ערב וקבלו אלא עד שישא ויתן ביד דשוי נפשיה בעל חוב ופטריה ללונה וכתב רבינו אלפס תרי גוונני קבלן הוי תן לי ואני גותן הוא גינהו קבלן דאית ליה למלונה ליפרע ממאן דבעי נשא ונתן ביד הוא גינהו קבלן..

דלית למלונה על הלונה פלום. תן לו ואני פורע תן לו ואני קבלן תן לו ואני חייב מסתברא לן דהלכה פרבא דאמר לשון ערבות הן ורבנותא קמאי פסקי פרב הונא דאמר לשון קבלנות הן ואנן פתבינו מאי דסבירא לן הילכך בעי למיכתבבשטר לישגא דקבלנות דאמר ליה הב ואתא קבלן.

אי נמי אָנא זײַבנא וואי לא כתב בשטרך הכי אלא קבלן סתמא אי נמי לישנא דמשמע הכי ומשמע הכי דילמא הלנהו ואני קבלן קאמר ואית ליה דין דערבות וכל היכא דאיפא פפירה בין מלנה לערב נשבע ערב שבועת היסת ופטור ומסתברא דאי אמר תן לו ואני חייב ליתן לה ערבות הוא ולא קבלנות עד דאמר אני אתן לה דחייב אני לאו מילתא פסיקא היא פדאמרין בצא תן לו ואמר פרעתי וקעדים מעידין אותו שפרע דקרי ליה מילתא פסיקא אבל חייב אפה ליתן לו לאו מילתא פסיקא היא: ההוא ערבא דיתמי דפרעיה אפיטרופוס מנכסי דיתמי הכי גרסינן בגונסחא עתיקא ובגונסחא דהשתא גרסינן ההוא ערבא דיתמי דפרעיה ללנה מקמי דליתבעיה ליתמי אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה ניהו: רב הונא בריה דרב יהושע אמר אימור צררי אתפסיה וקשיא לרבנותא מאי איריא מקמי דליתבעינהו ליתמי אפילו מעיקרא נמי מה"ט דאין נזקין פדאמרין בערכין אין נזקין לנכסי יתומין אלא לשטר שיש בו רבית כו' והרב הקדוש זצ"ל מוקים לההוא דערכין ביתומין קטנים והכא בגדולים ולא נהירא לן דאטו גדולים לאו בני מיעבד מצוה ניהו ומסתברא אידי ואידי בקטנים והאי דקאמר מקמי דליתבעינהו ליתמי דאי תבעינהו ליתמי לא פרעין אית להו לבי דינא לאוקומי אפיטרופוס ולאירופס וקאמרין מן הערבו: פדתנן לא יתבע לערב תחילה אלא ילך לו אצל לונה ואם אינו רוצה לפרוע יפרע מן הערב הכא נמי פיון דיתמי לא מצי פרעי אית להו לבי דינא לאירופס ולאוקומי אפיטרופוס פדאמרין התם אי מזדקינן מוקמינן אפיטרופוס אבל השתא דפרעיה מקמי דליתבעינהו לא תימא פיון דערב פרעיה נזקין פי היכי דלא נפסיד הערב קמ"ל דאין נזקין עד דגדלי יתמי שיהיו בני שלש עשרה שנה דאימור צררי אתפסה ולא בני מיעבד מצוה ניהו ואסיקנא דשמתוהו ומת בשמתיה הילקתא פרב הונא אבל בשחייב מודה לא איפסיק הילקתא ורבא פסק הילקתא בערכין משום שובר וקשיא לי מאי טעמא לא אמר איכא ביניהו גדולים למ"ד משום מצוה איפא ולמאן דאמר משום צררי ליכא דלא מיתפס איניש צררי בגו זמניה דאי איתא דאתפס בגו זמניה הא דקיימ' לן הילקתא פריש לקיש בהקובע זמן אפי' מיתמי הניחא למ"ד משום מצוה מוקים לה בגדולים אלא למ"ד משום צררי הא איכא למיחש לצררי אלא לאו ש"מ ליכא למיחש בגו זמניה והדין סברא דרבינו יעקב: ומס' דלא חיישינן לצררי דהא ידעי במילי דאפסה והילכף לא הנה ליה למימר איכא ביניהו גדולים: ומית בגו זמניה ליכא בין מר ובין מר בגדולים נזקין בקטנים אין נזקין והא דקיי"ל הילקתא פריש לקיש בגדולים אבל בקטני' מת בגו זמניה לא גבי משום צררי דהא גבי אלמנה דהיא תוה זמן חיישינן לצררי אבל רבא דאמר משום שובר לא שנא גדולי' ולא שנא קטנים גבי וכן הילקתא ותו הקובע זמן פלוגתא הוא.

וכתב רבינו אבן מגש הא דאמרין פריעת בעל חוב מצוה במלנה על פה היא דליכא שיעבוד נכסים. אבל מלנה בשטר דאיכא שיעבוד נכסים בי דינא מגבי להו בעל פרחיה דלונה והכא דערבא פרע ליה לשטרך הני ע"פ ומסתבר' דבשטר' פליגי מדקאמ' בערכין אין נזקין אלא לשטר שיש בו רבית: ומפרש טעמא משום פריעת ב"ח מצוה ש"מ לשטר שאין בו רבית אין נזקין ותו רבא נמי דקאמר משום שובר אי במלנה ע"פ מי פתבינן שובר ותו תיפוק לו דאין מקבלין עדי' אלא בפני ב"ד פדאמרין בבר חמוה דר' רמיה בב"ק אלא לאו ש"מ בשטר קאמר ומקיימין את השטר שלא בפני בע"ד כדפרשי

בְּקִיּוֹ וְחֵיב מוֹדָה דְקָאֵמַר שְׁהוּדָה בְּפָנֵי ב"ד אִי נְמִי שְׁמַתוֹ ב"ד דְלֹא בְּעֵינֵי עֵדִים וְעוֹד
כִּי פְרִיף הֶתֶם מְשׁוּם הִיתוּמִים לר' פֶּפֶא הֵיכִי מִשְׁפַּח' לֵה לּוֹקְמָה בְּמִלְוָה בְּשֹׁטֵר אֶלְא וְדַאי
בְּמִלְוָה בְּשֹׁטֵר פְּלִיגִי וְאַפִּי' לְמַאן דְאָמַר שְׁיַעֲבֹד' דְאֹרְיָתָא ה"מ בְּגְדוּלִים אֶבְל בְּקִטְנִים
לֹא רְמִיָּא שְׁיַעֲבֹדָא אֶבְל מְלוּנָה ע"פ דְאִין נְזַקְקִין לָאו מְשׁוּם פְּרִיעַת ב"ח מְצָנָה הוּא דְתִפּוּק
לִי כִינּוּן דְלִיכְ' שֹׁטֵר' אִימּוֹר פְּרַעֲיָה אֶבְוֹהֵנּוּ דְמִלְוָה ע"פ דְגוּב' מִן הַיּוֹרְשִׁין הָא פִּירְשׁוּ
רַבְּנֹתָא כְּגוֹן דְמִית בְּגוּ זִימְנָהּ וְכְגוֹן דְאִיתְבְּר' דְלֹא פְרַעֲיָה כְּדַאִיתָא בִירוּשְׁלַמִי לְקַמּוֹ וְכֹן
כְּתִב הָרַב צְרַפְתִּי דְפְרִיעַת ב"ח מְצָנָה אֶפִּילוּ בְשֹׁטֵר מְשׁוּם הִין צְדָק וְכֹן הִשְׁיֵב רַבִּינוּ הַאִי
דְאֶפִּילוּ מְלוּנָה בְשֹׁטֵר אִין נְזַקְקִין הֵהוּא עָרְבָא דְעַפּוֹ"ם דְפְרַעֲיָ' לְעַפּוֹ"ם מְקַמִּי דְלִיתְבְּעִי
לִיתְמִי אֶסִיקְנָא אֶפִי' לְמַאן דְאָמַר לֹא חֵינִישׁ לְצָרְרִי ה"מ לִישְׂרָאֵל אֶבְל עַפּוֹ"ם אִי לֹא
דְאֶתְפְּסִיָּה לְצָרְרִי מְעִיקְרָא לֹא מְקַבִּיל לִיָּה הִילְכָף אַע"פ דְמְשׁוּם פְּרִיעַת ב"ח מְצָנָה לִיכָּא
מְשׁוּם צָרְרִי אִיכָּא וְלֹא פְרַעֲיָ הֵהוּא דִינָא דְפְרַעֲיָה לְמִלְוָה מְקַמִּי דְלִיתְבְּעִיָּה לְלוֹנָה סְלִמְיָה
רַב נַחְמָן בְּרִיָּה דר' יִיבָא אָמַר רַבָּא מֵאן חַפִּים לְמִיעֵבַד כִּי הַאִי מְקִלְתָּא אִי לֹא רַב חֲנָן קָא
סב' נְכִסֵּי דְבַר אִינִישׁ אִינוּן עָרְבִין בִּיָּה וְקִי"ל הַמְלִן' אֶת חֲבִירוֹ עַל יְדֵי עָרְב לֹא יִפְרַע מִן
הָעָרְב תַּחֲזִילָה וְדוּנְקָא דְאִיתְמָה בְּמִתָּא אִו בְּדוּנְקָתָא דְאֶפְשָׁר לְשַׁדְּרִי לִיָּה וְלֹאֹדוּעִיָּה הָא לֹא
אֶפְשָׁר נְפָרַע שְׁלֹא בְּפָנֵי דְקִי"ל כְּרַבָּא אָמַר רַב נַחְמָן דְאָמַר בִּפ' הַכּוֹתֵב אֶפִּילוּ ב"ח שְׁלֹא
יָהּ כָּל אֶחָד נוֹטֵל מְעוֹתָיו שֶׁל חֲבִירוֹ וְהוּלָף לּוֹ וְיוֹשֵׁב בְּמִדֵּינַת הַיָּם וְהָא דִירוּשְׁלַמִי דְאֶתְמַר
וְכִי נְפָרַעִין מִן הָאָדָם שְׁלֹא בְּפָנֵי דְחָטָה רַבִּינוּ אֶלְפָס הִילְכָף הוּא הַדִּין לִיתְמָה לְלוֹנָה נְפָרַע
מִן הָעָרְב תַּחֲזִילָה בְּשִׁבּוּעָה וְה"מ בִּיתוּמִין קִטְנִים אֶבְל בְּגְדוּלִי' בֵּין מֶר וּבֵין מֶר נְזַקְקִין וְאִי
מְלוּנָה ע"פ נְמִי גְבִי וְהוּא דְאִיתְבְּרַר דְלֹא פְרַעֲיָה כְּגוֹן בְּשַׁחֲיֵיב מוֹדָה וּמִית בְּגוּ זִימְנָהּ
וְשַׁמְתִּי וּמִית בְּשַׁמְתִּי וְדוּנְקָא מְקַרְקְעִי וּמִן הַזִּיבּוּרִית וּמִנְכִסֵּי דְאֶבְוֹהֵנּוּ כְּדַאִיתָא בְּחוּב:
גְרַסִּינוּ בְּפָרְק כָּל הַנְּשַׁבְּעִין הֵהוּא דְשַׁחֲיֵיב וְשַׁבַּק עָרְבָא וּמִית לוֹנָה בְּחֵי מְלוּנָה וְכו' עַד אֵטוּ
עָרְבָא לֹא בְתַר יְתָמִי אֶזְזִיל וּמְסַתְבְּרָא דְעָרְב קַבְלָן הֵנָּה דְאִי עָרְב דְעֶלְמָא הָא קִי"ל לֹא
יִתְבַּע לְעָרְב תַּחֲזִילָה וּמְלוּנָה הוּא דְאֶזְזִיל קָמִי יְתָמִי אֶלְא בְּקַבְלָן עֶסִיקִי וְאַפִּילוּ הֵכִי אֶמְרִינוּ
אִין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו וּפְטִירִי בְּחֻזְקַת הַבְּתִי' הֵהוּא עָרְבָא דְאֶזְזִיל לְלוֹנָה אָמַר לִיָּה
הַב לִי מֵאָה זוּזִי דְפְרַעֲיָת לְמִלְוָה וְהָא שְׁטָרָא אָמַר לִיָּה לֹא פְרַעֲתִיף אָמַר לִיָּה לֹא הַדְרַת
שְׁקִילְתִּינִי מִינְאִי שְׁלַחָה רַב אִידי וְכו' עַד הִילְכְתָּא כְּרַב יוֹסֵף בְּזוּזִי וְה"מ דְאָמַר לִיָּה
שְׁקִילְתִּינָהוּ מִינְאִי בְּהַלְוָאָה אֶבְל אָמַר לִיָּה הַדְרַתִּינָהוּ נִיְהִלָּף מִחֻמַּת שִׁיפִי וְסוּמְקִי אֶפְתִּי
אִיכָּא לְשִׁיעֲבֹדָא אֶשְׁטָרָא אִיתְמ' עָרְב דְכְתוּב' דְבָרִי הַכֹּל לֹא מְשַׁתְּעַבַּד קַבְלָן דַּב"ח פְּלִיגִי
וְהִילְכְתָּא בֵּין אִית לִיָּה נְכִסֵּי בְשַׁעַת הַלְוָאָה בֵּין לִית לִיָּה נְכִסֵּי מְשַׁתְּעַבַּד: וְאַפִּילוּ קַבְלָן
דְכְתוּבָה וּמְסַתְבְּר' דְקַבְלָן כְּעָרְב דַּב"ח דְמִי וְאִי הֵנָּה לִיָּה וְאִישְׁתְּדוּף מְשַׁתְּעַבַּד וְאִי לֹא
אִישְׁתְּדוּף אִינוּ רוּצ' לְפָרוּע לֹא מְשַׁתְּע' כְּדְמוּכַח בִּפְר' הַנִּזְזִקִין מְדַקָּא מְשַׁנִּינוּ הֶתֶם בְּדוּנָה
לִיָּה וְאִישְׁתְּדוּף אֶבְל עָרְב דְכְתוּבָה אַע"ג דְאִיכָּא לִיָּה לֹא מְשַׁתְּעַבַּד מֵאִי טַעְמָא מְצָנָה הוּא
דְעַבַּד וְלֹא מִיָּדִי חֲסָרְיָה וְדוּנְקָא מְנָה מְאִתִּים דְלֹא חֲסָרָה לִיָּה אֶבְל גְּדוּנְיָא שְׁנוּתִינוּן זֶה לְזֶה
מְשַׁתְּעַב' וְאַבָּא לְגַבִּי בְרָא שְׁעִבּוּדִי מְשַׁעֲבֹדָא נְפִשְׁיָה וּר' לׁוֹי פִּירְשׁ שְׁקִיבֵל הָעָרְב הַגְּדוּנְיָא
שְׁהַבִּיאָה וְלֹא מְשַׁתְּעַבַּד עֲצָמוּ אֶלְא מְשׁוּם מְצָנָה וְלֹא מִיָּדִי חֲסָרְיָה אֶבְל אִם הִיָּה עָרְב
בְּמִתְנָה לְחֲבִירוֹ דְלִיכָּא מְצָנָה מְשַׁתְּעַבַּד הִילְכָף לְסַבְּרָא דְרַבְּנֹת' דְסַבִּירָא לְהוּ דְעָרְב
בְּכוּלְהוּ בְּעִי קַנְיָן אֶפִּילוּ מְבַנִּי חָרִי עָרְב דְכְתוּב' אַע"ג דְאִיכְ' קַנְיָן לֹא מְשַׁתְּעַב' וְאַבָּא לְגַבִּי
בְרָא בְּקַנְיָן מְשַׁתְּעַבַּד שְׁלֹא בְּקַנְיָן לֹא מְשַׁתְּעַבַּד וְקַבְלָן דְכְתוּבָה סַבִּירָא לְהוּ אַע"ג דְלֹא קַנּוּ

מינייה משתעבד אבל בקננו בכולהו משתעבד כדאית' לקמן ערב היוצא לאחר חיתום שטרות גובה מנכסי בני חורין אמר לו בן ננס אינו גובה לא מבני חרי ולא ממשעבדי אמר לו ר' ישמעאל למה אמר הרי שיהיה חונק את חבירו בשוק ומצאו חבירו ואמר לו הנח לו ואני אתן לך פטור שלא על אמונתו הלנהו הלנהו ואני אתן לך חייב ומנין אמר רב קודם חיתו שטרות גובה מנכסים משועבדין לאחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין ולא קשיא הא דכתב ביה פלו' ערב וקא דכתב ביה ופלו' ערב וכן אמר ר' יוחנן וכו' הילכתא אמר ר' ישמעאל הרוצה שיתחכף יצטוק בדיני ממונות וישמש את ר' שמעון בן ננס אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן אע"פ שקילס את ר' שמעון בן ננס הלכה כר' ישמעאל איבעיא חנוק מאי ת"ש חלוק הנה ר' שמעון אף בחנוק וגובה מנכסים בני חורין: אמר רב יהודה חנוק וקנו מידו משתעבד וגובה מנכסים משועבדין וכי אמרינן דגובה מנכסים בני חורין היכא דלא קנו מכלל דערב דעלמ' לא בעי קנן לגבות מנכסים משועבדין פיון דשייף נפשיה דשיעבודא בשטרך ופליגא דרב נחמן דאמר דערב דב"ד לא בעי קנן ערב דעלמא בעי קנן למיגבי משעבדי והילכתא ערב בשעת מתן מעות וערב דב"ד לא בעי קנן ואיכא דגרסי דכולהו בעי לבד מערב ב"ד ומסתבר לגבי משעבדי קאמר.

אבל לבני חרי לא בעי קנן ואפילו בע"פ דבההיא הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבדי דאי משתעבד דקאמר רב הווא מבני חרי קאמר מאי אירי' קנו אפילו לא קנו מינייה נמי דהאמר הלכה כר' ישמעאל אף בחנוק ואי רב יהודה לאיפלוגי אתא הנה ליה למימר והוא דקנו מינייה ואי נמי רב יהוד' אמר שמואל חלוק וקנו מידו משתעבד ואי בדקנו מידו מתני' מאי אתא לאשמועינן ועוד דגרסי' בפ' הנושא בכתובות גבי חייב אני לך מנה בשטר רבי יוחנן אמר חייב וכו' ואמר על זה לימא פתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות וכו' ואי אית' היכי מדמי ליה לפלוגתא דרב יוחנן וריש לקיש לימא ליה התם קנו מינייה הכא לא קנו מינייה ולא איצטרי' למימר ליה דשייף נפשיה בשיעבודא דאוריית' אלא לאו ש"מ ערב דמתני' דלא קנו מינייה מטא לי תשוב' דאיתשיל מקמי רבינו נחשון ומאן דשאיל אית ליה סברא דילן ואיהו שדר ליה פירושא אחרינא.

ואמר דמתני' בדקנו מינייה ורב יהודה נמי בדקנו מינייה ולא בריר לן ולסברא דרבנן אתא ערב בלא קנן דפרע ליה למלנה ולא אודועי' ליה ללנה לא מחייבינן ליה דלא משעבד ושמעתי שמנהג זקנים בנרבונא שעושין ערבות בלא קנן ורבינו חננאל פתב הני פוליהו בעי קנן ולא גבי אלא מבני חרי בר מערב בשעת מתן מעות וערב דב"ד דלא בעי קנן והא על פרחין ערב ב"ד גבי משעבדי פדאסיקנ' בבבא מציעא דהעמדה בדין פמלנה בשטר דמי לגבות משעבדי והילכך הנה דבעו קנן פערב ב"ד בלא קנן וגבי משעבדי ובלא קנן מבני חרי ובתשובה מי שנעשה ערב בקנן או שנעשה קבלן יכול לחזור בו קודם נתינת המעות דלא שיעבד עצמו בקנן אלא לאחר נתינת המעות והיכא דעבד ערבות' לישראל מעכו"ם בעי נמי קנן ואי לא קני לא משתעבד ואי טעין עכו"ם ואמר פרעתי הערב פטור אם לא התנ' המלנה על דעת פן תעש' הערבות שאהיה נאמן עליה פל זמן שאומר לא נפרעתי ואם פפר עכו"ם עיקר ההלואה והערב מודה שהלנה והוא היה ערב מסתברא שהוא חייב וב"ח דפרט לערב באפי סהדי.

צ"ע אי מיפטר מינייה דמלנה אי לא. ומסתבר דהנה ליה כתופס לב"ח במקום שאינו לאחרי פדפדושי בשלישות וערב שהודה ערבות לנה ולנה אמר לא היו דברי מעולם ערב אינו יכול לחייב הלנה וגוף המלנה מן הערב והלנה נשבע שבועת היסת ומפסיד הערב ואם טוען הלנה פרעתי והוצאתי הערב מן הערבות נשבע הלנה שפרעו ונפטרו הלנה והערב דיש לו רשות לפורעו בלא רשות הערב אבל אם אמ' פרעתי בתוך הזמן אינו נאמן.

ואם מת הלנה אחר זמן ואמרו היתומין אין אנו יודעי נשבעין שבועת היורשין ופטורין והערב נמי פטור והיכא שהוא ערב קבלן וכפר הלנה המלנה גובה מן הקבלן ואם טוען הלנה פרעתי לאחר הזמן והוצאתי הקבלן מן הקבלנות וקבלן מודה הקבלנות אבל אינו יודע אם פרעם לנה ואם לאו.

איכא מ"ד נשבע לנה שפרעו ונפטרו הוא וקבלן. ואיכא מאן דאמר פיון שהוא קבלן נשבע מלנה שלא נפרע וגובה מן הקבלן וקבלן חוזר וגובה מן הלנה שלא היה לו לפורעו אלא בעדים ואיכ' מאן דאמר שאין גובה הקבלן מן הלנה אלא בשבועה מפטר הוא מן הלנה והקבלן שהרי לא התנה לו שלא יפרע לו אלא בפני קבלן או בעדי וכיון דשייך הלנה בחוב שהמלנה יכול לתבעו נשבע לנה ופקע לנה וקבלן מן התביעה וצ"ע לרב המחבר.

אבל דקבלן שאין לו על הלנה פלום יש לדון הלנה בדין שליח. כתב בכה נכה איך אמר לנא הווי עלי סהדי וקנו מינאי וכתובו בכל לישנא דזכותא ונהו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשי ונהייתי ערבא דפלו' על פלו' דאוזיף מינייה כה נכה ולא הנה ליה לאיפרועי יתהון וכדו השתא אנא משעבדנא ליה דאי לא פרע ליה ליום פלו' אנא פרענא ליה מן דיילי בלא שום טעותא וסרבנותא ולא יהא לי רשות לעכובי ולאחורי יתהון ואי מעכבנא יהא לי רשותא לפלו' דגן לאמנוי יתי לשחוד ולאשחודי במקמונא ועלי לשלומי כל פסידא ושחוד' דעביד על ממונ' דא פי היכי דלא ליפסוד וכל אימת דלא קריע שטרא או דלא פתיב אגביה דפריע הוא לאו כל כמינייה דפלו' למימר שטרא פריעא הוא ולייתהמן פלו' וירתייה בתריה עלי ועל ירמאי בתראי לאיתפרע' מכל שפר ארג נכסין וקניגין דאית לי תחות כל שמיא דקנאי ודקנינא דאית להון אחריות ודלית להון אחריות פולהון יהון אחראין וערבאין על שטר' דא כחומר כל שטרי ערבותא דנהיגין בישראל מיומא דגן וילעלם דלא פאסמכתא ודלא פטופס' דשטרי וקנינא מפלו' וכל מה דכתב ומפרש לעיל במקנא דכשר למיקנא ביה ואי בשעת מתן מעות דלא בעי קנין פותב הווי עלי סהדי וכתובו וחתמו דצביתי ברעו' נפשי ונהייתי ערב לפלו' על פלו' דאוזיף מינ' כה נכה על פומי ובהרמנות' דיילי נאנא משמעבדנ' ליה עד דפרע יתהון ליה ואי לא פרע ליה כו'.

ואי ערב קבלן הוא כות' ונהייתי ערב קבלן על פלו' דאוזיף מינייה כה נכה בהרמנות' דיילי ואמרי' ליה הב ליה נאנא קבלן ואי לא פרע כו' ותמיהא לי בחיבור הרב שכתב בערבות בשעת מתן מעות נעשה קבלן ונהרי הוא אינו קבלן אלא בלשון קבלנות אות עין עיסקא והוא באות בית ח"כ"מ"ה אות חית חוב והוא נחלק לג' חלקים.

חלק א' מלנה בשטר: גרסינן בפ' גט פשוט המלנה את חבירו בשטר גובה מנכסי משועבדים ע"י ערב גובה מנכסים בני חורין. הוציא עליו פתב ידו שהוא חייב גובה מנכסים בני חורין אמר עולא דבר תורה אהד מלנה בשטר ואהד מלנה על פה.

גובה מנכסים משועבדים ואסיקנא מלנה בשטר גובה מן היורשים: גרסי' בפרק שבועת העדות. אמר רב פפא האי מאן דמפיק שטרא אחבריה ואמר ליה שטרא פריעא הוא לאו כל כמיניה ואי אמר ליה אינשתבע לי מינשתבע ליה ואי טעין ליה אין ואי לא לא.

ואי צורבא מרבנן לא מינדקין ליה ואי תרונןהו צורבא מרבנן צריכה. וכתב רב אלפס מסתברא כמ"ד שבועה דרב פפא כעין דאורייתא היא דומיא דפוגם את שטרו ומסתברא דוקא דאמר בטענת בריא דפריעא הוא אבל בטענת שמא לא והיכא דאחי לנה בטענת בריא ומלנה בשמא ואמר איני יודע איכא מ"ד אין נשבעין על טענת שמא כדגרסינן מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו והא מונח עד שיבוא אליהו: אלמא אין בו פח לתובעו וליכא על הלנה אלא חרם סתם ואיכא מאן דאמר נשבע מלנה שאינו יודע וגובה פי היכי דיורשים נשבעים שבועת היורשין שאינן יודעין בפירעון ואיכא מאן דאמ' לא דמי ליורשין דהנה ליה פחשוד דמפיק שטרא שאינו יכול לישבע דפקע שטרא ונשבע הלנה שבועת היסט ופטור ומסתבר' כלישנא קמא דלא דמי לחשוד דהתם בטענת בריא אחי ולא גרע ממלנה אבל הכא דטענת שמא הוא איתרע שטרא: וליכא שבועה כלל והיכא דתרונהו אתו בטענת בריא ואמר לא בעינא אישתבועי בחפנא דל לשטרא תישתבע ותפטור אע"ג דלא מפכינן שבועה אלא מנתבע לגבי תובע הני מילי כעין דאוריית' אבל הכא לא גרע ממלנה על פה והו' הדין לכל הנשבעין ונוטלין דקאתו בטענת בריא וכן כתב רבינו האיי ואי אמר ליה אינדי לא בעינא לאישתבועי תישתבע את ושקול דינא קאמר ליה ותשובה לשר שלום ור' שמעון קיירא היכא דמית מלנה וטעין לנה פריעא הוא ואי הנה אבוכון קיים מישתבע ליה פיון דליתיה למלנה מישתבע לנה ומיפטור ואי בעי לנה מישתבע יורש שבועת היורשין ומסתברא כדגרסינן בסוף פירקין וכן היתומין לא יפרעו אלא בשבועה ואקשינן תומין ממאן אלימא מלנה השתא אבוהון שקול בלא שבועה אינהו בעי שבועה: ואיצטריד לאוקומה תומין מן היתומין ולא אוקמה כדקס"ד.

וכגון דאמר להו אישתבעי ש"מ דאינהו לא שקלי בשבועת היורשין. אלא דתשובת רבינו אלפס אמר כל זמן שתבעו היתומין לאחר עם שטר וטען פרוע הוא נשבע שבועת היורשין בין שתובעין תומין בין שתובעין אינן תומין: וישלמי מת הלנה המלנה נשבע ליורשין ואפי' מת המלנה יורשי מלנה נשבעין ללנה פלומר יורשי לנה וכשמת לנה אחריו.

אבל מת לנה תחילה ואחר כך מת המלנה אין אדם מוריש שבועה לבניו שמע ר' יוחנן ואמר ויאכל הלה וחדדי וכתב רבינו אבן מגש דטעין שטרא פריעא הוא אבל אם יטעון דאית ביה צד רבית או שלא נטלתי כך מזה הממון ואי נמי שטר מחילה זה לאו כל כמיניה לאשבועי.

ומסתמ' אי פקח אינדי נימא שטר' פריעא הוא ולגלגל כל טענתא. ואמר רב צמח גאון משכונן בינ מלנה דינו כשטר פדכת' בחלק ג' והמוכר שטר לחבירו ואמר ליה פרוע הוא וכו' במחילה גרסינן בפרק הכותב אבימי בריה דר' אבהו הנה מסיק זוזי בי חוזאי שדרניהו בינ רב חמא אזל פרעינהו.

אמר לי' הב לי שטרך. אמר ליה סיטראי ניהו וכו' ולענן שלומי שלים בין אמר ליה שקול שטרך והב זוזי ובין אמר ליה הב זוזי ושקיל שטרך משלם ודוןקא דאמר ליה שקול שטרך אבל לא אמר ליה שקול שטרך לא מיחייב ואי נמי לא אמר ליה פרעניהו באפי סהדי לא מיחייב למפרע באפי סהדי.

דהא בעל הבית דאמר לחנוני תן לבני סאתים חטין וניהיב להו לפועלי דלאו באפי סהדי לא מיחייב דקתני התם הו' נשבע ונוטל והו' נשבעין ונוטלין וגרסינן נמי בקידושין האומר לשנים צאו וקדשו לי את האשה הן הן שלוחיו הן הן עדיו וכו' בגירושין וכן בדיני ממונות ואסיקנא מישתבעי עדים דיהיבנא ליה ומישתבע מלנה דלא שקיל ופרע ליה לנה למלנה ש"מ דלא מיחייב מלנה למפרע באפי סהדי מאי טעמא פיון דאיהו גופיה איפרע להו לא בעי סהדי שלים נמי לא מיחייב.

וברינ' לה בפקדון ומסקנ' הוא הדין דעד אח' שלים דמישתבע דפרע ומישתבע מלנה דלא שקיל ופרע ליה לנה למלנה גרסינן בפרק שבועת העדות שהוא דאמר לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנ' בך והא שטר' אמר ליה ולאו פרעתיך אמר ליה הנהו סיטראי ניהו.

אמר רב נחמן איתרע שטרך רבי' האי ורבינו שריא בטיל שטרך לגמרי ומישתבע שבועה דלית ליה גביה ולא מידי ומיפטר והני מילי דפרעיה באפי סהדי אבל לא פרעיה באפי סהדי מיגו דיכול למימר לא היו דברים מעולם יכיל למימר סיטראי ניהו והנה ליה כמאן דמפיק שטרך אחבריה ואמר ליה איך פריעא הוא דלאו כל כמיניה ואע"ג דקיימא לו דלא אמרי' מיגו אלא לאוקמי כדאיתא בפרק חזקת הבתים הכא נמי פיון דלאוקמי שטרך הוא אמרינן מיגו ואפתי איתיה לשיעבודא דשטרך דהא דאמר התם הילכתא כר' יוסף בזוזי משום דהאי שטרך חספא בעלמא הוא.

הא לאו הכי אמרי' מיגו לקייומי שטרך וכו' הילכתא וכתב רבינו אבן מגש דוקא דהני סהדי דפרעניהו קמייהו אמרי דבתורת פירעון יתביניהו ניהליה אבל אי לא ידעי אי לפקדון או למתנה מיגו דאי בעי אמר פקדון או מתנה הווי כפי אמר סיטראי ניהו מהימ' גרסינן בשבועות העדות מנה מנתי לה בפני פלו' ופלו' ועדי' רואין אותו מהו אמר ליה רב המנובא והלה מה טוען.

אי אמר במתנה יתביניהו כפי עדים רואין אותו מאי הני אלמא אע"ג דאיכא סהדי דיהב ליה זוזי פיון דלא ידעי במאי יתביניהו ניהליה אי במתנ' או לא מציי למימר מתנה הווי ואוקים ממונא בידיה הכא נמי לא שנא דמוקמינן שטרך אחזקיה וצריכא עייננא דאיכא למימר דלא אמר מיגו.

פי האי גוונא סתמא לא עביד איניש דיהיב מתנה לחבריה מקמי דלפרע ליה לחוביה דילי' דטענת' דמחזי פשיקרא הוא כההיא דאיתא במחאה בהילכות אומן גרסינן בכתובות בפ' בתרא המוציא שטר חוב על חברו והלה מוציא שמכר לו את השדה אדמון אומר יכול לומר לו אלו הייתי חייב לה הנה לה לפרע את שלך כשמכרת לי את השדה ונחמים אמרים זה הנה פיקח שמכר לו את הקרקע מפני שיכול למשכנו עליו ומסתמא באתרא דיהבי זוזי והדר כתבי שטרך דכולי עלמא לא פליגי דמצי אמר ליה הנה לה

לִּפְרַע אֶת שְׁלֵחַ כִּי פְּלִיגֵי בְּאַתְרָא דְּכְתָבֵי שְׁטָרָא וְהַדְר יְהִי זַוְיָא אֲדַמּוֹסְבֵר אִיבְעֵי לִּיהּ
לְמִימְסֵר מוֹדְעָא אֲשֵׁטְרָא.

וּרְבִנּוּ סְבָרֵי חֲבָרָה חֲבָרָא אֵית לִיהּ וְקִי"ל כְּרַבְנָן וּש"מ דְּכְתָבִינּוּ מוֹדְעָא כִּי הָאֵי גּוֹנוֹנָא
כְּדָאִיתָא בְּאוֹת מִם שְׁנַיִם שְׁהוּצִיאוּ שְׁטֵר חוּב זֶה עַל זֶה אֲדַמּוֹן אוֹמֵר יְכוּל לֹאמֵר לוֹ אֵילוּ
חֲזִיב הָיִיתִי לֶהּ כִּי צִד אֶתָּה אוֹמֵר לָנָה מְמַנּוּ וְנַחְמִים אוֹמְרִים זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה אֵיתְמַר
שְׁנַיִם שְׁהוּצִיאוּ שְׁטֵר חוּב זֶה עַל זֶה רַב נַחְמָן אָמַר זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה.

וְרַב שִׁשִׁית אָמַר אֲפוּכֵי מִטְרַתָּא לָמָּה לִי וְכו' יְרוּשְׁלָמִי שְׁנַיִם שְׁהוּצִיאוּ שְׁטֵר חוּב זֶה מְנָה
וְזֶה מְאִתִּים חֲלֻקְתָּ רַב נַחְמָן וְרַב שִׁשִׁית. רַב שִׁשִׁית אָמַר יוּצִיא מְנָה כְּנֻגְדָּ מְנָה וְיִפְרַע מְנָה
וְיִלְיָף לֶהּ מִן הֵדָּא דְתַנּוּ שְׁנַיִם שְׁוֹרִים תַּמִּים שְׁחָבְלוּ זֶה בְּזֶה מְשַׁלְמִין בְּמוֹתֵר חֲצִי נִזְק רַב
נַחְמָן אָמַר זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה יְלִיף לִיהּ מִרְבָּנּוּ וְאֲדַמּוֹן דְּרַבְנָן וְאֲדַמּוֹן מוֹדוּ שְׁיִוְצִיא מְנָה
כְּנֻגְדָּ מְנָה אֲלָא בְּגִין דְּתַנִּינָא אֲדַמּוֹן אוֹמֵר וְכו' לְפִיכָּהּ צְרִיף מֵימָר זֶה גּוֹבָה שְׁטֵר חוּב וְזֶה
גּוֹבָה שִׁט"ח מְחַל שְׁל ר' בִּק' וְשָׁל ק' לֹא מְחַל מ"ד יוּצִיא מְנָה כְּנֻגְדָּ מְנָה שְׁפָכֵר יֵצֵא מְנָה
כְּנֻגְדָּ מְנָה מ"ד זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה אוֹתוֹ שְׁמַחֵל אֵין גּוֹבָה וְאוֹתוֹ שְׁלֹא מְחַל גּוֹבָה כְּתַב שְׁל
מְאִתִּים בְּשִׁטְר וְשָׁל מְנָה לֹא כְּתַב מ"ד יוּצִיא מְנָה כְּנֻגְדָּ מְנָה יֵצֵא מְנָה כְּנֻגְדָּ מְנָה מ"ד
זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה אוֹתוֹ שְׁפַתְבֵּי גּוֹבָה אוֹתוֹ שְׁלֹא כְּתַב אֵינוֹ גּוֹבָה ת"ר הַמוֹצִיא שְׁטֵר חוּב
עַל חֲבִירוֹ כְּתוּב בְּכָל מְגַבְהוּ מְמַעוֹת בְּכָל בֵּא"י מְגַבְהוּ מְמַעוֹת א"י וְאֵעֵפ"י שְׁהוּצִיא בְּמִקּוֹם
אַחַר דְּכַתֵּר שְׁיַעֲבֹדָא אֲזִלִּין כְּתַב בּוֹ עִיר סְתָם בְּמִקּוֹם שְׁהוּצִיא מְגַבְהוּ כְּתַב בּוֹ כְּסָף סְתָם
מֵה שְׁיִרְצָ' מְגַבְהוּ וְדְכַתּוּב בּוֹ מְטַבְעַ מִשָּׂא"כ בְּכַתּוּב' אֵהֵיָא אִמ' ר' מְשַׁרְשִׁי' אֲרִישָׂא
וּמְפֹרָשׁ בְּכַתּוּב' גְּרָסִינּוּ בְּפָרְק שְׁנַיִם אוֹחֻזִין סְלַעִים דִּינְרִין מְלֹנָה אוֹמֵר חֲמֵשׁ וְלֹנָה אוֹמֵר
שְׁלֵשׁ ר' שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֶעָזָר אוֹמֵר הוֹאִיל וְהוֹדָה בְּמִקְצַת הַטְּעָנָה יִשְׁבַּע ר"ש אוֹמֵר אֵינוֹ
אֲלָא כְּמִשִּׁיב אֲבִידָה וּפְטוּר וְאֲסִיקְנָא הֵתָם שְׁתִּים נְמִי פְטוּר דְּשִׁטְר הֵילָף הוּא וְהֵילָף פְטוּר
כְּדָאִית' בְּמִלְנָה עַל פֶּה וּש"מ דְּאֵי אָמַר לִיהּ מְנָה לִי בִידָף נ' בְּשִׁטְר וְנ' עַל פֶּה.

וּמוֹדָה נ' בְּשִׁטְר. וְכִפֵּר לִיהּ נ' דְּעַל פֶּה הֵנָּה לִיהּ כְּטוּעָנוּ כְּלִים וְקַרְקָעוֹת.

וְהוֹדָה בְּקַרְקָעוֹת וְכִפֵּר בְּכִלִּים וְנִשְׁבַּע וְנִשְׁבַּע שְׁבוּעַת הַיִּסָּת עַל שְׁכַפֵּר וּפְטוּר וְעֻדוֹת בְּקַנְיָן נְמִי
כְּשִׁטְרָא. גְּרָסִינּוּ בְּפָרְק יֵשׁ נוֹחֲלִין שְׁלַח לִיהּ רַבִּי אַבָּא לְרַב יוֹסֵף בֶּר חֲמָא הַמוֹצִיא שְׁטֵר
חוּב עַל חֲבִירוֹ וּמְלֹנָה אוֹמֵר לֹא פְרַעַתָּ כְּלוּם וְכו'.

בְּמֵאֵמֵר בֵּית. גְּרָסִינּוּ בְּפָרְק גִּט פְּשׁוּט כְּתוּב בּוֹ זַוְיָן מְאָה דְּאֵינוֹן סְלַעִין כּו' בְּכַתִּיבַת שְׁטֵר
מִי שָׂבָא וְאָמַר אֲבָד שְׁטֵר חוּבֵי בְּהַתְּפַסַּת שְׁטֵר.

הוּצִיא עָלָיו כְּתַב יְדוּ שְׁהוּא חֲזִיב לוֹ גּוֹבָה מְנַכְסִים בְּנֵי חוֹרִין מְסַתְמָא כְּגוֹן אֲנִי פְלוּ' לְוִיתִי
מְנָה מְפֹלוּ' בְּשַׁנַּת כָּף וְכָף אֵע"פ שְׁלֹא נְחַתָּם אוֹ שְׁכַתְבֵּי אֲנִי הִחַתּוּם לְוִיתִי מְפֹלוּ' וְחַתָּם
לְבַסּוּף וְהָא דְּפִלִּיגֵי בְּהַנוּשָׂא חֲזִיב אֲנִי לֶהּ מְנָה בִשְׁט' לֹא כְּתַב לְוִיתִי אֲלָא בְּלִשׁוֹן הוֹדָאָה.

כְּתַב בְּשִׁטְר אֲנִי פְלוּ' חֲזִיב לְפִלוֹנִי מְנָה אוֹ שְׁכַתְבֵּי אֲנִי חֲזִיב לְפִלוּ' מְנָה וְחַתָּם. וּבְהָא הוּא
דְּפִלִּיגֵי ר' יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ דְּמַחֲזִיב נְפִשָׁה בְּמֵאִי דְּלָא חֲזִיב.

וְלֹא דְּמִי כָּלֵל לְהוּצִיא עָלָיו כְּתַב יְדוּ. אֲכַל רַבִּינוּ שְׁלֵמָה פִּירֵשׁ.

הוציא עליו כתב ידו חייב אני לה מנה וחתם לבסוף ומסר לו בעדים ופלוניתא דר' יוחנן וריש לקיש שלא חתם לבסוף ומסר לו בעדים ולא דייק לן מה לי בתחילה מה לי בסוף ועוד דהנה ליה לאקשוני מיהא מתני' לר' יוחנן ולתרוצה ואסיקנא אעפ"י שהוחזק כתב ידו בב"ד גובה מנכסים בני חורין דכמלנה בע"פ דמי ואי מודי פרע ואי לא מישתבע שבועת היסט ומיפטר ואע"ג דאמר רב פפא האי מאן דמפיק שטר אחריה ואמר ליה שטר פריעא הוא לאו כל פמיניה התם חתימי סהדי פיון דאית ליה קלא דגבי ממשעבדי לא הנה משהי ליה בידיה אבל הכא לא חש ביה ואי אית ביה נאמנות גבי בלא שבועה אפי' מיתמי ואיפא מ"ד פיון דליכא קנין בנאמנות לא מהני והרב המחבר כתב צריך עיון והיכא דלא הוחזק כתב ידו ואית ביה נאמנות איפא מ"ד מיגו דאי בעי אמר לאו חתימת דאי הוא מישתבע ומיפטר ומסתמא לא מיבעיא למ"ד מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דליכא למימר מיגו אלא אפי' למאן דאמר צריך לקיימו לא מיבעיא אי כתב ביה מהימנת לי כבי תרי דמלנה גופיה תרי סהדי הוו.

ולכא למימר מגו נאפילו למ"ד מה לי לשקר בעדים דמי תרי ותרי נינהו וסמכינו אתרי דהא פסליה לכולי עלמא אלא אפי' כתב בו מהימנת לי כל אימת דאמרת לא פרענא המלנה נאמן דלא אמרי' מיגו חדא דטענה דידיה סתרה הודאה דידיה דהא קא מודי בנאמנות ופטרין משבועה כל זמן ששטר בידי.

ועוד פיון דכתב ביה כל זמן ששטר זה בידי מיזק זהיר ביה ולא פרע עד דמהדר ליה שטר וכל היכא דאיכא למימר מיזק זהיר ביה לא אמרי' מיגו דאמר גבי מלנה אומר חמש ולנה אומר שלש דאמרי' התם רב יהודה רב עזירא לא סבירא להו הא דרב הונא מ"ט שטר פיון דלגובינא קאי מיזק זהיר ביה והוא הדין לשטר חתום בעדים ואין כתב ידו יוצא ממקום אחר דלא מהימנן ליה משום מיגו וכן הילכתא.

וכתב רבינו שרירא פי אמרי' פרעתי דנאמן. וזקא דלא מסר לי שטר בסהדי אבל מסר ליה שטר בסהדי עידי מסירה פרתי.

ואי אמר פרעתי לא מהימן ומסתמא לא עדיף מהוחזק כתב ידו בב"ד דנאמן דהא קא מדמינן ליה לסהדי: בסוף גמר' דגט פשוט דמותבין לר' יוחנן מיהא דגרסי' ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לו בפני עדים פשר וגובה מנכסים משועבדין ומפרשינן התם בשאר שטרות קאמר דעדי מסירה פרתי: ש"מ דהוחזק כתב ידו בב"ד כמסירת עדים דמי ועוד דלית הילכתא כר' אלעזר בשאר שטרות.

ואפשר דסביר' להו לרבנותא כשמואל דאמר אף בשטרו'. והיכא דאמר לאו חתימות ידאי היא.

ולא איתחזק בבי דינא איפא מ"ד מחוי חתימות ידיה בבי דינא ומדמינן לה ואיפא מ"ד פיון דמצי לאיערומי בעי כתב ידו יוצא ממקום אחר. ואי לא מיגו דאי בעי אמר פרעתי מיפטר בשבועה השתא נמי מישתבע ומיפטר ואי אמר אין חתימות ידאי היא.

מיהו לא יזיפנא מעולם. דקי"ל כל האומר לא לניתי כאומר לא פרעתי דמי ואי אמר אין חתימת ידי הוא.

ואפשר דחתימא בסופא דמגילתא וכתב עליה כה"ג נמי חזיב. אבל אי אתי בטענת פריא איפא מ"ד בְּהָא נְמִי אֲמַרִּינן מִיגוּ וּמִיפְטָר בְּשַׁבּוּעָה.

וְהָא דְאָמַר אַבְיֵי הָאֵי מֵאֵן דְּמַחְוֵי חֲתִימוֹת יְדִיָּה בְּבֵי דִינָא לֹא לִיחְוֵי בְּסוּפָא דְּמַגִּיל' דִּילְמָא מְשַׁכַּח לֵה אִינִישׁ דְּלֹא מְעֵלִי. וְכַתְּבַּעְלִיָּה מֵאֵן דְּבַעֵי עֲצָה טוֹבָה קַמ"ל דִּילְמָא טְעִין דְּלֹא אוֹזִיף מִיְגִיָּה פְּלוּם.

אי נמי לאו פתבא דידי הוא דחזיב אבל אי טעין הכי הוה מעשה מישתבע ומיפטור ואיפא מ"ד דלא מיפטור דאם איתה דאביי כי היכי דלא אתי לידי שבועה בלאו הכי מצי לאשבועי וכתב הרב צריכא עיוונא ומסתברא פלישנא קמא ובשאלה לרבינו שרירא פתב בכתב ידו ואמר לעדים חתומו ומסרו לי הרי הוא פשטר וגובה מנכסי משועבדין ואי אמר פרעתי אינו נאמן אבל אם חתם בפני עדי' ולא נתן רשות לחתום זהו שאמר הוציא עליו פתב ידו ונאמן לומר פרעתי וכן פתב בשם רבינו האיי שאם צינה לחתום על הודאתו דינו כמאן דמפיק שטרא אחבריה אבל אם לא כתבו חתימתן אלא להחזיק פתב ידו הוא כהוציא עליו פתב ידו ונאמן לומר פרעתי ומסתמא הוא הדין לעדות בקנן אע"ג דסתם קנן לכתובה עומד ה"מ לענן מהדר אבל מיכתב לא כתבינו בלא דעתא דיליה ואי לא כתבו סהדי שטרא ולכתר תלתין יומין דהוא סתם הלוא' או פתר זימניה טעין פרעתי כמלנה על פה הוא ומישתבע ומיפטור דלא מצי למימר ליה שטרא בידי מאי בעי פדכתב בחלק כתי' השטר וכן מצאתי ל"ש שכיב מלנה ול"ש שכיב לנה כל הסמוך לקנן פותבין אבל ודאי משו' מילתא וְלֹא קִבַּע לִיָּה זִימְנָא לְמִיכְתַּב אִיפָא לְמִימַר דְּלִמְפָרַע וְכָל סַתְּמֵם הִלְוָאָה ל' יוֹם פּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין וְהַמוֹצִיא מִחֲבִירוֹ עָלָיו הִרְאִיָּה וְעַל הַדִּיּוּגִין וּמִיָּהוּ עֲדוּת בְּקִנְיָן פְּשֻׁטָר דְּמִי לְגַבּוֹת מְשַׁעֲבָדִי כְּדָגְרָסִי ב'פ' הַפּוֹתְבֵי אֵלּוּ נִשְׁבְּעִין וְנוֹטְלִין הַשְּׁכִיר וְהַגְּזֵל וְכו' וְהַפּוֹגֵם אֶת שְׁטָרוֹ, שְׁלֹא בְּעֲדוּת וּפּוֹגְמַת פְּתוּבָתָהּ וְאִסְיָקָא לֹא מִיבְעִיא קְאָמַר וְהוּא הִדִּין בְּעֲדִים וּפּוֹגְמַת פְּחוֹת מְשֻׁנָּה פְּרוּטָה סְלָקָא בְּתִיקוֹ וּלְקוּלָא וּפּוֹחַתַּת פְּתוּבָתָהּ וּפּוֹחַתַּת אֶת שְׁטָרוֹ גּוֹבָה שְׁלֹא בְּשַׁבּוּעָה.

ואי אמר אישתבע לי מישתבע ליה פאומר אמנה הנה לי ביני לבינו ונאמן במיגו בהיסת וגרסי' בפ' כל הנשבעין וכן היתומי' לא יפרע אלא בשבוע' ואסיקנ' יתומין שפאו לגבות מלנה נוטלין שלא בשבועה דהא אבוהון שקיל בלא שבועה היכא דלא אמר אישתבע לי והיכא דאמר אישתבע לי דאבוהון לא שקיל בלא שבועה איפא פלוגתא ביני רבנותא איפא מ"ד מישתבע לנה ומיפטור ואיפא מ"ד נשבעין שבועת היורשין ונוטלין פדאיתא לעיל ואיפא מ"ד פיון דקילא שבועתא דהאי אי טעין אין ואי לא טעין שקיל בלא שבועה ורבינו האי פתב בתשובה שאין לסמוך על רב שר שלום ור' שמעון קיירא דאמר כסברא קמא ויתומין מן היתומין ומת לנה בחיי מלנה אפי' בשבועה לא שקלי דקיי"ל פרב ושמואל דאמר אין אדם מוריש שבועה לבניו אבל אם מת מלנה בחיי לנה לא יפרעו אלא בשבוע' כדתנן וכן היתומי' לא יפרעו אלא בשבועה ואמרי' לא שנו אלא שאמרו יתומין אמר לנו אבא לויתי ופרעתי אבל אמר לא לויתי נוטלין שלא בשבועה וכתב הרב קרובינו זצ"ל ה' ביתומין גדולים קיי"ל דאי בקטנים לא מצי אישתבעי שאמר לנו אבא וה' דגרסי' בסוף גמרא דמסכת שבועות אפי' נולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע ונוטל לא מישתבע אלא שלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע והכא ביתומי'

גדולים קנימא והיכא דטעני יתומי דלנה אמר לנו אבא לוייתי ופרעתי לאבוכון הוא דנשבע שבועת היסת וכו' אבל לא טעני יתמי פלל אמרי דילמא פרעי אבוהון ליתומים שהן גדולים ולא מיפטר משבועת היורשין עד דמישבתע שלא נפרעו היתומים ומסתמא דל"ש גדולי ול"ש קטני.

וטעמ' דאמרו אמר לנו אבא לוייתי ופרעתי. אבל לא טענו אינהו לא טענינו להו שאין טועני בזכותן של אלו שיהא חובתן של אלו וש"מ שאין טועני ליורשין במקו' יורש אחר ודינו פדין לנה ומלנה.

ובתשובת הרב קרוינינו זצ"ל. יתומין מן היתומין שפאו ליפרע בשבועה שלא פקדנו אבא.

ומת אחד מן האחין אין שאר האחין גובין חלקן בשבועה שמא לאותו האחר צינה אלא הן נשבעין ונוטלין חלקן וצ"ע דהא יכולין לישבע שלא פקדנו אבא ואחינו. ויתומין של יתומין נמי יכולי' לישבע שלא פקדנו לא אבינו ולא אבי אבינו והיכאדאמר אחד מן האחין אמר לי אבא שטר פרוע הוא ושאר האחין אמרי' לא פקדנו אבא אם אותו שטר יוצא מתחת ידו איכא למימר פינו דתפסיל דילי' קושטא קאמר כדאמר בהגוזקין מתוך שאת' נאמן להפסיד שכר' נאמן אמה לפסול ספר תורה כו'.

וצ"ע: הפוגם שטרו ומת יורשין נשבעין שבועת היורשין ונוטלין. ולא אמרי' דכי נקיט שטרא אין אדם מורי' שבועה לבניו אלא בהא דרב ושמואל ביתומים מן היתומי' משו' תקנת יתומי' בני לנה שלא יפרעו ממון אלא בשבועה ונדאי אבל פוגם שטרו בלאו יתומין מן היתומין היא ונקיט שטרא.

והוא הדין לכל דנקיט שטרא כגון עד אחד מעיד שהוא פרוע. ומנכסים משונעבדים לא אמרי' אין אדם מורי' שבועה לבניו: ולעול' נשבעין שבועת היורשין.

ומסתמא דווקא שכיר ונגזל כולהו דלא נקטי שטרא. ושבועתן שבועת תקנה.

וכן שבועת היסת שנהפכה לנתבע ומת. אין היורשין נשבעין ונוטלין.

ירושלמי פשיטא הא מילתא מת בעל הבית שכיר נשבעין ליורשין בע"ה פלום תקינו אלא בשכיר שמא ביורשין: תוספת יורש שפגם אביו שטר חובו נוטל שלא בשבועה בזה יפה פח היורש מכח האב אמר ר' אלעזר ונשבע שבו' יורש שלא פקדנו אבא נתחייב שבועה בב"ד ומת.

אין בנו גובה. .

רב חסדא בעי אילין תרתין פסיעתא הוא מפסיד חוי' לב"ד את אמרת גובה מפני שפגמו בב"ד איתמר אינו גובה ש"מ בין בב"ד בין שלא בב"ד יורשין נשבעין שבוע' היורשין ונוטלין. גרסי' בפ' הכותב הנפרעת שלא בפניו לא תפרע אלא בשבועה.

ואמר רב לא שנו אלא פתובת אשה משום חינה. אבל בעל חוב לא.

ורב נחמן אמר אפי' בעל חוב נמי שלא יהא פל אחד ואחד נוטל מעותיו של חבירו והולך לו במדינת הים וכן הילכתא. ומסתמא ה"מ דמודעינו ליה ושדרינו קמי' הא לאו הכי אין

נִפְרָעִין וְה"ג בִּירוּשָׁלַיִם וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם שְׁלֵא בְּפָנָיו תִּיפְתָר שְׁהֶרְבִּית אוֹכֵלֶת בּוֹ וּב"ד גּוֹבֵין רַבִּית תִּיפְתָר שְׁעָרְב לֹו מִן עֶפְכוֹ"ם פְּהֵדָה אֶלְכָסָה אָמַר לר' מָנָא אָנֹן עֶבְדִּין טַאבוֹת סָגִין מְנֹכוֹן אָנֹן פְּתִיבִין דִּיּוֹטְמָרוֹן אִין יֶאֱתָא טַאבוֹת.

וְאִי לֹא אָנֹן מַחְלָטִין נְכֻסָא. וְאָמַר לִיה אָנֹן עֶבְדִּין כֹּן אָנֹן מְשַׁלְמִין בְּתַרְיָה תְּלַת זִימְנִין אִי אֶתָא הָא טַאבוֹת וְאִי לֹא מַחְלָטִין נְכֻסָא.

אָמַר לִיה הִגַּע עֲצָמָה דְּהוּא בְּאֶתֶר רַחִיקָא. אָמַר לִיה אָנֹן מְשַׁלְחִין תְּלַת אַגְרָן תְּדָא גּוֹ תְּלַתִּין וְנַחְדָא גּוֹ תְּלַתִּין.

אִי אֶתָא הָא טַאבוֹת וְאִי לֹא אֶתָא מַחְלָטִין נְכֻסָא. וְאָמַר ר' מִתְנַיָא וְהוּא שְׁעָמַד בְּדִין וּבְרַח.

אָבֵל לֹא עָמַד בְּדִין וּבְרַח לִית כָּאֵן מַחְלָטִי אֶלָּא מַכְרִיזִין וְהִילְכֵהּ לְהַאי סְבָרָא אִין נִפְרָעִין מִן הָעָרְב שְׁלֵא בְּפָנֵי לְוָה. וְכֹן הִשְׁיֵב ר"ח בְּתַשׁוּבָה הַדִּין כְּמוֹ שְׁפַתְב רַבִּינוּ הָאִי וְאָנְחָנוּ מַעֲשֵׂי בְּכָל יוֹם בָּאִים לְפָנֵינוּ וְחַתְכָנוּ הַדִּין שְׁלֵא הוֹרְדָנוּ בְּעַל חוּב בְּנֻכְסֵי הַלְוָה כְּשֶׁהוּא בְּמִדְנַת הַיָּם עַד שְׁמוֹדִיעִין וְאָפִי' יֵשׁ לֹו נְאֻמָּנוֹת בְּשִׁטְר יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא יֵשׁ בְּיָדוֹ שׁוֹבֵר וְתוֹ שְׁפַתְב רַבִּינוּ הָאִי וְאֶדְאִיִּתִּינֵן הָא גְּמָרִי דְּבַנֵּי מַעֲרָבָא דְקָאֶמַר שְׁעָרְב לֹו מִן עֶפְכוֹ"ם מְסַתְבָּר' דְּגָמָרִי מִיָּנָה יִשְׂרָאֵל שְׁלֹוה מִן הַתּוֹגֵר מְעוֹת בְּרַבִּית.

יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לֹו עָרְב דְּבִין בְּדִינָנוּ בִּין בְּדִינֵיהֶן כִּי שְׁקִיל רַבִּיתָא גּוֹי הוּא דְקָא שְׁקִיל לִיה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא מִיִּתְסַר עָרְבוֹת אֶלָּא בְּנֻכְרֵי שְׁלֹוה מִיִּשְׂרָאֵל דְּבִדְיָנֵיהֶן עֵיקַר הָאֲחֻרְיֹות עַל הָעָרְב הוּא וְיִשְׂרָאֵל הוּא דְפָרַע הַקְּרָן וְהַרְבִּית לִישָׁר' וְאִישְׁתַּכַּח דִּישְׂרָאֵל הוּא דְקָא שְׁקִיל רַבִּיתָא אָבֵל בְּדִינָנוּ עֵיקַר הָאֲחֻרְיֹות עַל הַלְוָה הַלְוָה פּוֹרַע וְיִשָּׁר' נוֹטֵל רַבִּית לֹא אֶסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא רַבִּית הַבָּאָה מְלָוָה יִשְׂרָאֵל לְמַלְוָה יִשְׂרָאֵל וּמִשׁוּם הַכִּי בְּעִי' שְׁקִיבֵל עָלָיו לְדוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהַכִּי אִיתָה לִישְׁנָא דְגַמ' דִּילָן בְּנֻסְחֵי דְוּוֹקְנֵי אֵלִימָא עָרְב דְּנֻכְרֵי פִינֹן דְּבִדְיָנֵיהֶן בְּתַר עָרְבָא אֲזִיל אִישְׁתַּכַּח יִשְׂרָאֵל הוּא דְקָא שְׁקִיל רַבִּיתָא וְלֹא גְרַס עָרְב לְגוֹי וְלֹא גְרַסִּין נְמִי אִישְׁתַּכַּח יִשְׂרָאֵל דְקָא מוֹזִיף בְּרַבִּיתָא וְדִיִּיקָא נְמִי דְקָא פְּרָכִי' אִי שְׁקִיבֵל עָלָיו לְדוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל רַבִּית נְמִי לֹא לִישְׁקוֹל אִי אֶמְרַת בְּשַׁלְמָא יִשְׂרָאֵל הוּא דְקָא מְלָוָה הִינֵנוּ דְקָא פְּרִיף רַבִּית נְמִי לֹא לִישְׁקוֹל אֶלָּא אִי אֶמְרַת דְּמַלְוָה נֻכְרֵי הוּא.

הַכִּי מַקְשֵׁי רַבִּית לֹא לִישְׁקוֹל אִטוּ מִשׁוּם דְּנֻכְרֵי קִיבֵל עָלָיו שְׁלֵא יִתְבַּע הָעָרְב לֹא יִטּוֹל רַבִּית אֶלָּא וְדָאִי בִישְׂרָאֵל עֲסִיקִינֵן שְׁהוּא מְלָוָה אָבֵל בְּעֶפְכוֹ"ם שְׁהוּא מְלָוָה לִישְׂרָאֵל אִפִּי' לֹא קִיבֵל עָלָיו לְדוֹן מוֹתֵר דִּידוּע הוּא שְׁהַעֲפּוֹ"ם נוֹטֵל רַבִּית וְלֹא אֶסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא רַבִּית הַבָּאָה מְלָוָה לְמַלְוָה וְלֹא אִיֶּצְטְרוּכָא לְבְרִיִּיתָא לְמִימַר אָבֵל אֶתָה עוֹשֶׂה עָרְב מַעֲפּוֹ"ם הַמְלָוָה בְּרַבִּית אָבֵל רַבּוּתִי הִגִּיהוּ בְּסַפְרִים אֵלִימָא עָרְב לְעֶפְכוֹ"ם וְיִשְׂרָאֵל הוּא דְקָא מוֹזִיף בְּרַבִּיתָא: תּוֹס'.

עֶפְכוֹ"ם שְׁלֹוה מִיִּשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹוה מִן הָעֶפְכוֹ"ם יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לֹו עָרְב וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ וְעֶפְכוֹ"ם שְׁלֹוה מִיִּשְׂרָאֵל בְּשַׁקִּיבֵל לְדוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹוה מִן הַגּוֹי בִּין קִיבֵל בִּין לֹא קִיבֵל: גְּרַסִּי' בִּפ' הַנְּזִיקִין בְּעַל חוּב בְּבִינוּת וְכַתּוּבַת אִשָּׁה בְּזִבּוּרִית.

והגוי מילי מינייה דידיה אבל מיתמי פולהו בזיבורית פדתנו אין נפרעין מנכסי יתומין אלא מן הזיבורית ואמר מר זוטרא בריה דרב נחמן שטר חוב היוצא על היתומין אע"פ שפכת בו שבח אינו גובה אלא מן הזיבורית כו' באחריות ואיפסיקא הילכתא יתומין שאמרו בין גדולים בין קטנים בין לשבועה בין לזיבורית: ובעל חוב דתפש בינונית בחיי אביהו תפש כדמוכח בפ' בתרא דכתובות ודוקא מקרקעי אבל מטלטלי דשבק אפוקהו מדינא לא מגבינו כלל ואפי' בשטר דקי"ל מטלטלי דיתמי לבעל חוב לא משתעבדי אבל מיני' אפי' מגלימא דעל כתפיה.

והאידינא תקנתא דרבנותא למיגבי ממטלטלי בעל חוב אפי' מיתמי ובשם רבינו יעקב דוקא מלנה בשטר אבל מלנה על פה לא גבי ממטלטלי והא דאמר מצנה על היתומין לפרוע חוב אביהו ממטלטלי דשבק אפוקהו אבל נכסי דקנו יתמי אפי' מצנה ליכא: כדמוכח בב"ב בגמ' נפל הבית עליו ועל הסבן והיו עליו כתובת אשה ובע"ח כו' וכן דעת ר"ח דאמר לא תימא הכי תקנתא דבתראי למגבי ממטלטלי מאי מצנה איכא והא דגרסינו גמי בראובן שמכר שדה לשמעון באחריות וזקפו עליו במלנה דאמרינו דינא הוא וכו' פיון דמצנ' על היתומי לפרן' חוב אביהו ממטלטלי דשבק ותפיש להו לישתעבדי למיגב' מיניהו ומסתבר' דמצנ' על היתומין בדאיכ' מקרקעי דאפוקהו קאמר ומשום נעילת דלת וכן דעת רש"י דפירש בפ' כל הגט יורשין שירשו קרקע שעליהו מוטל לפרוע חוב אביהו וזיינו דגרסי' בפ' מי שקה נשוי הנה' נ' קמאי מצנה קא עבדיתו.

ואידך פדיו קא טריף. ואי אמר הנה' נ' דמי קטינא סלקיה והיכא דליכא מקרקעי אפי' איכא מטלטלי ליכא מצנה כלל וכת' רבינו אפרים במלנה בשטר הוא דאמר מצנה על היתומין לפרוע חוב אביהו משום שלא תנעול דלת בפני לוי' אבל במלנה על פה דליכא נעילת דלת אוקמה לדרב ושמואל אדאורייתא וכבר איפסיקא הילכתא דמלנה על פה גובה מן היורשין ואיתמר עלה משום נעילת דלת ואיתמר שיעבודא דאורייתא אלא למאן דאית ליה דמלנה בשטר מצנה משום נעילת דלת היא ורבי' אבן מגש מלנה בשטר חוב הוא כדאיתא בערבות והיכא דטעין בעל חוב דלית ליה לאיפרועי תקינו רבנותא לאישתבע שבועה כעין דאורייתא דלית לי' לאיפרועי והכי אספימו ונהיגי: גרסי' בפ' הכותב א"ל רב פפא לרב חמא ודאי דאמריהו משמי' דרבא האי מאן דמסקי ביה זוי' ואית ליה ארעא ואמר ליה שקול ארעא ואמר ליה זיל את טרח וזבון והב ליה וכו' עד שהוא תולה מעותיו בעכו"ם הנה' כלו' היו לו מעות והוא אומר של עכו"ם הם שמעינו מהכא דהיכא דאית ליה זוי' אית ליה לאיפרועי זוי'.

ואי לית ליה אלא ארעא או מטלטלי יחייב ליה ולא מטרחינו ליה לזבוגי בתשובה היכא דלא ידע אי אית ליה זוי' ואמר האיהו דאית ליה ואידך אמר לית ליה אלא ארעא אי אמיד הוא לאו כל פמיניה ואי לא אמיד לא משבעינן ליה אלא חרם סתם דבתרי דיגי לא דיינין ליה והיכא דאית ליה ארעא ואית לי' מטלטלי איכ' מאן דאמר אי בעי מלנה שקיל מטלטלי שהו כסף ולא קרקע דשנה כסף הוא ככסף ואי אית לי' ארע' וזוי' או מטלטלי וזוי' ולא בעי מלנה זוי' הרשות בידו של לנה ומאי דבעי יחייב ליה ולכתוב' אי אית ליה ארעא וזוי' יחייב לה ארעא ואפי' בעי' היא זוי' ואפילו בעי הוא למיתן לה זוי' כדאמר

התם לבעל חוב מסלקינן ליה בזוזי ולא בארעא (נאפי' הוא פְּעִי לְמִיָּתָן לִיה אַרְעָא וְנָפִי' הוא לְמִיָּשְׁקֵל לִיה אַרְעָא לְאִשָּׁה לֹא מְסַלְקִינָא לִיה בְּזוּזִי.

וְנָפִי' בְּעֵינָא הִיא וְהוּא לֹא פְּעִי אִי נְמִי פְּעִי הוּא וְהִיא לֹא בְּעִי') וְאִי אִית לִי מְטַלְטְלִי יְהִיב לִיה מְטַלְטְלִי וְאִי אִית לִי מְטַלְטְלִי וְזוּזִי יְהִיב לִיה אוּ זוּזִי אוּ מְטַלְטְלִי הַדִּין הוּא דִּינָא דְבַעַל חוּב וּכְתוּבָא אֲבָל הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל אִית לִיה דִּינָא אַחֲרֵינָא דְמְטַרְחִינָא לִיה לְזַבְוִי כְּדִגְרָסִי בְּבָבָא מְצִיעַ' הַשׁוֹכֵר לַעֲשׂוֹת עִמּוּ בְּתוֹבָן וּבְקָשׁ וְא"ל טוֹל מַה שְּׁעָשִׂיתָ בְּשִׁכְרָךְ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ וְנָסִיקָנָא בְּגַמ' צָרִיכָא דְאִי אֲשַׁמְעִינּוּ רִישָׁא דְלִית לִיה אַגְרָא גְבִי' אֲבָל הַכָּא דְאִית לִיה אַגְרָא גְבִי' אִימָא שׁוֹמְעִין לוֹ מְמַרִי רְשׁוּתָךְ פְּאָרִי אִיפְרַע קַמ"ל דְלֹא וְנִזְקִין נְמִי אִית לִיה דִּינָא אַחֲרֵינָא כְּדִינָא רַבִּינוּ אֶלְפָּס דְהִלְכָה כְּרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ דְאָמַר פֶּל מִיָּלִי מִיטַב הוּא.

וְאִית לִיה זוּזִי וּמְטַלְטְלִי פְּרַע לִיה מִיָּדִי דְיְהִיב לִיה וְצ"ע. א"ל רַב פְּהֵנָא לְרַב פְּפָא לְדִידְךָ דְאִמְרַת פְּרִיעַת בַּעַל חוּב מְצִינָא אִי אָמַר לֹא נִיחָא לִי לְמִיעְבַּד הָאִי מְצִינָא מֵאִי תְּנִינָא בְּד"א בְּמְצִינָת לֹא תַעֲשֶׂה אֲבָל מְצִינָת עֲשֶׂה מִכִּין אוֹתוֹ עַד שְׁתַּצָּא נִפְשׁוֹ וְנָפִילוּ מְלֻנָּה בְּשִׁטְר וְכַתְּב ר"ח וְכֹן דִּין הִיתוּמִין שְׁיִרְשׁוּ מְטַלְטְלִין דְקִינָא לֹן מְצִינָה עַל הִיתוּמִין לְפָרוּעַ חוּב אֲבִיהֶן.

גְּרָסִי בְּפ' הַשׁוֹכֵר אֶת הָאֲוֹמְנִין אָמַר רַבָּא הָאִי מֵאֵן דְמַסְיָק ק' זוּזִי בְּחִבְרִי' וּפְרַעֲלִי זוּזִי זוּזִי פְּרַעוֹן הוּא אֶלָּא שְׁיִישׁ לוֹ עָלִיו תַּרְעוּמָת ש"מ דְלֹא מְצִי לַעֲכֹבִי וְאִית לִיה לְקַבּוּלִינְהוּ. דָּאֵם אִיתָה לֹא לִיקְבִּיל מִיָּנִיָּה וְלֹא תַרְעוּמָת לִיהוּי.

וְעוּד מְדִגְרָסִי בְּפ"ק דְקִיְדוּשִׁין מוֹכֵר בֵּית בְּבִתִּי עָרִי חוּמָה נְגָאֵל לְחַצְאִין אוּ אִינוּ נְגָאֵל לְחַצְאִין גְּאֹלְתוֹ גְּאֹלְתוֹ גְּמַר מְשֻׁדָּה אַחְוָנָה מַה שְּׁדָּה אַחְוָנָה אִינָה נְגָאֵל לְחַצְאִין, אִף בֵּית אִינוּ נְגָאֵל לְחַצְאִין ש"מ דְאִי לֹא כְּתִב גְּאֹלְתוֹ נְגָאֵל לְחַצְאִין גְּרָסִינָא ר' נְתָן אוֹמַר מְנִיין לְנוֹשָׁה בְּחִבְרִי' מְנָה נְחִבְרִי' בְּחִבְרִי' מְנִיין שְׁמוּצִיאִין מְנָה וְנוֹתְנִין לְזָה ת"ל וְנָתַן לְאִשְׁר אֲשֶׁם לוֹ וּפְסַק ר"ח בְּכַמָּה דְוִכְתִּי דְהִלְכְתָּא כְּנוֹתִיָּה וְדוּנְקָא מְחִיִּים.

אֲבָל מַת וְנָפִל נְכִסֵּי קָמִי יְתָמִי מְטַלְטְלִין נִינְהוּ וּמְטַלְטְלִי דִיְתָמִי לֹא מִיָּשְׁתַּעְבְּדִי לְבַעַל חוּב וְהַשְׁתָּא דְתַקִּינוּ דְמְטַלְטְלִי מִיָּשְׁתַּעְבְּדִי אֲפִילוּ מִיְתָמִי מְפָקִינָא כַר' נְתָן. וּמְסַתְמָא דְלִית לִיה נְכִסֵּי לְאִיפְרוּעִי אֲבָל אִית לִיה נְכִסֵּי לְאִיפְרוּעִי לֹא מְפָקִינָא.

חֶלֶק הַשְּׁנִי מְלֻנָּה עַל פֶּה גְּרָסִינָא בְּגִט פְּשׁוּט הַמְלֻנָּה אֶת חִבְרִי' בְּשִׁטְר גּוֹבָה מְנְכָסִים מְשׁוֹעְבְּדִין ע"י עַדִי גּוֹבָה מְנְכָסִים בְּנֵי חוּרִין. וְאִסִּיקָנָא הִילְכְתָּא מְלֻנָּה עַל פֶּה גּוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין כו'.

כְּדִכְתֵּב בְּאַחֲרֵינָא: יְרוּשְׁלָמִי. בְּפ' הַמְקַבֵּל ר' אֲבָהוּ בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן וּבְלִבְד שְׁיִרְשׁוּ קַרְקַע הָדָא דְתִימַר בְּדִקְאִי גְבִיָּה עַד שְׁעִתָּא דְמִית אֲבָל אִי עָאִיל וְנָפִיק אֲמַרִי' פְּרַעֲיָה וְכַתְּבִי רַבְּנוֹתָא אִי נְמִי דְמִית בְּגוֹ זְמַנִּי' א"נ דְמִית בְּשִׁמְתִּיָּה דְשִׁמְתִּיָּה הָא לֹא הָכִי לֹא גָבּוּ.

וּמְסַתְבְּרָא לֹא מְבַעֲיָא הִיכָא דְלִיכָא אֶלָּא מְטַלְטְלִין דְלִיכָא שְׁבוּעָה כָּלֵל דְתַקְנָתָא לְתַקְנָתָא לֹא עָבְדִינָא. אֶלָּא אֲפִילוּ אִיכָא מְקַרְקְעִי שְׁבוּעָה שְׁלֹא פְקִדְנוּ אֲבָא לִיכָא דְלִיתָה אֶלָּא הִיכָא דְאִיכָא שְׁטָרָא וּמְשַׁתְּבְּעִי וְשָׁקִלִי וּשְׁבוּעַת הִסְתָּ נְמִי לְדִידְיָה תַקִּינוּ רַבְּנָן לְבְרִיָּה לֹא תַקִּינוּ רַבְּנָן וְלִיכָא שְׁבוּעָה אֶלָּא הִיכָא דְאִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא שְׁאֲבִיָּה צִינָה לְפָרוּעַ וְגַבִּי יוֹרֵשׁ שְׁפָגַם

אָביו שְׁטַר חוּבו גָּרְסִינוּ בִּירוּשְׁלַמִי בְּדִין הָיָה שְׁאֲפִילוּ אָביו לֹא יִשְׁבַּע תַּקָּנָה תִּקְנֵנוּ בּוֹ תִּקְנֵנוּ בְּבָנוּ לֹא תִּקְיֵנוּ.

וְכִינֵן שְׁמַת אָביו הֶעֱמַדְתָּ בָּנוּ עַל דִּין תּוֹרָה: גָּרְסִינוּ בַּפ"ק דְּמִפּוֹת הַמְּלֵנָה אֶת חֲבִירוֹ סָתָם אִינוּ רִשְׁאֵי לְתוֹבְעוֹ פְּחוֹת מִל' יוֹם אֶחָד מְלֵנָה עַל פֶּה וְאֶחָד מְלֵנָה בְּשֹׁטֶר וְשִׁאֲלֵת פְּלִים גְּמִי סָתָם ל' יוֹם מִדְּגָרְסִי בְּטִלִית שְׁאוּלָה כָּל ל' יוֹם פְּטוּרָה מִן הַצִּיצִית וּמִסֶּתֶר שְׁאֵלָה לֹא מִדְּגָרְסִינוּ גְּבִי שׁוֹאֵל אָדָם הַשְׁאִילָנִי לֹא אֶתִי לְמִיכְתָּב הַלּוּנִי אֶתִי לְמִיכְתָּב ש"מ הַלּוּנִי לְזָמַן מְרוֹבָה הַשְׁאִילָנִי זָמַן מוּעֵט וּל' יוֹם דְּטִלִית שְׁאוּלָה מִשׁוּם דַּכְת' פְּסוּתָהּ וְלֹא שֶׁל אֲחֵרִים כְּדְגָרְסִי וְכָל ל' יוֹם פְּטוּר דִּילָמָּ' חֲבֵרָהּ תָּבַע לִי (בְּזָמַן שְׁאֵלָה לָאוּ זָמַן מוּעֵט הוּא וְסִיב) גָּרְסִי בְּפֶרֶק הַשְּׁוֹתְפִי אָמַר רִישׁ לְקִישׁ הַקּוֹבֵעַ זָמַן לְחֲבִירוֹ וְאָמַר לוֹ פְּרַעְתִּי בְּתוֹךְ זָמַנוּ אִינוּ נֶאֱמָן וּלְוֹנָי שִׁיפְרַע אָדָם בְּזָמַנוּ וְקִימָא לֵן פְּרִישׁ לְקִישׁ אִפִּי מִיְתְּמִי הִילְכָהּ לֹא שְׁנָא מְלֵנָה עַל פֶּה וְלֹא שְׁנָא מְלֵנָה בְּשֹׁטֶר וְאוּדִי קָמִי סִהְדִי וְיִהִיב לִי זָמַן וּמִית בְּגוֹ זִמְנָהּ שְׁקִיל מִיְתְּמִי בְּלֹא שְׁבוּעָה דְּחֻזָּקָה לֹא עֶבֶיד אִינִישׁ דְּפֶרַע גּוֹ זִמְנָהּ וּלְמֵאן דְּאָמַר אִין נִזְקָקִין לְנִכְסֵי יְתוּמִין מִשׁוּם פְּרִיעַת בַּעַל חוּב מְצוּהָ בְּגִדוּלִים עֶסְקִינוּ וּלְמֵאן דָּאמ' מִשׁוּם צָרְרִי וּמִשׁוּם שׁוֹבֵר אֲפִילוּ בְּקֻטְנִים דְּבָגוּ זִמְנָהּ לִיכ' לְמִיחֵשׁ וְהִינּוּ חֵיִיב מוֹדָה כְּדְפָרְיִשׁ בְּעֵרְבוֹת וּמִסֶּתֶרָא דִּינָא בְּגוֹ זִמְנָהּ כְּמֵאן דְּנִקִּיט שְׁטָרָא בִּידֵיהּ דְּמִי וְאִי אִמ' לִיהּ אִישְׁתַּבַּע לִי מִיְשְׁתַּבַּע לִי וְאִיכָּא מֵאן דְּאָמַר שְׁבוּעַת הִקְסַת וְאִיכָּא מֵאן דְּאָמַר חֶרֶם סָתָם וּר"ח אָמַר דְּחִיקָא מִיְלַתָּא לְדַחוּיָהּ מִשְׁבוּעוֹת דְּרַבְּנָן וְדוֹנָקָא דְּאוֹזְפִיָּה קָמִי סִהְדִי וְקָבַע לִי זָמַן וְאִי לָאוּ מִיגוֹ דִּיכִיל לְמִימַר לֹא הִיוּ דְּבָרִים מְעוּלָם אִי גְּמִי לֹא הָיָה בֵּיהּ זָמַן יְכִיל לְמִימַר פְּרַעְתִּיהּ בְּגוֹ זָמַנִי וּפְטוּר בְּשְׁבוּעַת הִקְסַת דּוֹמִיא דְּתַבְּעוֹ לְאַחַר זָמַנוּ וְדוֹנָקָא שְׁתַּבְּעוֹ בְּזָמַנוּ בְּתַחֲלִיל הַיּוֹם אֲבָל בְּסוֹף הַיּוֹם מִיגוֹ דְּאִי בְּעִי אָמַר פְּרַעְתִּי בְּתַחֲלִיל הַיּוֹם דְּהָא עֶבֶיד אִינִישׁ דְּפֶרַע בְּמִיְשְׁלָם זִמְנָהּ כִּי אָמַר פְּרַעְתִּי בְּתוֹךְ זָמַנִי נֶאֱמָן וְהַמְּלָנָה אֶת חֲבִירוֹ סָתָם דְּאִינוּ רִשְׁאֵי לְתוֹבְעוֹ פְּחוֹת מִל' יוֹם אִי אָמַר פְּרַעְתִּי בְּתוֹךְ ל' נֶאֱמָן מְדִלָּא קָבַעוּ זָמַן דְּעֶבֶיד אִינִישׁ דְּפֶרַע בְּגוֹ ל' יוֹם וּפְטוּר מִשְׁבוּעַ' הִקְסַת וְכוּלָן לֹא גָּבוּ מִיּוֹרְשֵׁין אֲלָא בְּגוֹ זִמְנָהּ אוֹ חֵיִיב מוֹדָה אוֹ שְׁמַתָּהּ וּמִית בְּשְׁמַתָּהּ אִי גְּמִי דְּאָמְרֵי יוֹרְשֵׁין.

אָמַר לָנוּ אַבָּא לֹא לוֹיְתִי וְעַדִּים מְעִידִין אוֹתוֹ שְׁלֵנָה ל"ש מְלֵנָה בְּשֹׁטֶר וּל"ש מְלֵנָה ע"פ וְאַבּוּהֵנוּ גְּמִי אִי אָמַר לֹא לוֹיְתִי וְהַעֲדִים מְעִידִין אוֹתוֹ שְׁלֵנָה וְחִזּוּר וְאָמַר פְּרַעְתִּי הִוְחֻזְקוּ כְּפָרָן לְאוֹתוֹ מְמוֹן וְסִיב אִיבְעֵיָא לְהוּ תַּבְּעוֹ לְאַחַר זָמַנוּ וְאָמַר לוֹ פְּרַעְתִּיהּ בְּתוֹךְ זָמַנִי מֵהוּ מִי אָמְרִי מֵה לִי לְשַׁקֵּר וּמִסֶּתֶרָא לִר' נִתָּן דְּאָמַר מֵה לִי לְשַׁקֵּר כְּחֻזָּקָה דְּמִי קָא מְבַעֵיָא לֵן דְּאִי כֹר' דְּאָמַר כְּעַדִּים דְּמִי פְּשִׁיטָא דְּאָתוּ עַדִּים וְעָקְרִי חֻזָּקָה וּמִשׁוּם דִּר' נִתָּן דְּיִינָא הוּא וְנִחְזִית לְעוֹמְקָא דְּדִינָא וְהִילְכְתָּא כְּוֹתִיָּהּ קָא מְבַעֵיָא לִי מִי אָמְרִינוּ מֵה לִי לְשַׁקֵּר דְּאוּקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָּה אוֹ דִּילָמָּ' בְּמִקּוּם חֻזָּקָה לֹא אָמַר מֵה לִי לְשַׁקֵּר דְּלֹא אֶתִי חֻזָּקָה וְעָקְרָא חֻזָּקָה וְאִיכָּא לְמִימַר דְּאִפִּי לִר' קָא מְבַעֵיָא לִיהּ דְּמֵה לִי דְּהַתָּם בְּיָדוֹ לְפּוֹטְרָה וְעַדִּיף מִיָּהּ דְּהָכָא וְלֹא אִיפְשִׁיט בְּעֵינָן וְכָל כֹּה"ג קוֹלָא דְּנִתְבָּע וּפְטוּר בְּשְׁבוּעַת הִקְסַת וּש"מ דְּאִפִּי בְּמִקּוּם חֻזָּקָה אָמְרִינוּ מִיגוֹ: וְטַעְמָא דְּמוֹדָה מְקַצָּת הַטַּעְנָה לֹא אָמְרִי מִיגוֹ לָאוּ מִשׁוּם חֻזָּקָה דְּאִין אָדָם מְעִיז פְּנִיּוֹ בְּפָנֵי בַּעַל חוּבוּ אֲלָא מִשׁוּם אִישְׁתְּמוּטִי דְּקָא מְשַׁמֵּיט לִי כְּדִרְבָּה וְאִיכָּא דְּמִדְּקָדְקִי מְדָקָא מְבַעֵיָא לִיהּ תַּבְּעוֹ לְאַחַר זָמַנוּ ש"מ דְּרִישׁ לְקִישׁ בְּתַבְּעוֹ בְּזָמַנוּ וְהִיכִי דְּמִי אִי תַּבְּעוֹ בְּסוֹף הַיּוֹם סְמוּךְ לְשְׁקִיעַת הַחֶמֶה לִימָא מִיגוֹ דְּאִי אָמַר פְּרַעְתִּי בְּתַחֲלִיל הַיּוֹם כִּי אָמַר פְּרַעְתִּי בְּסוֹף זָמַנִי נֶאֱמָן וּמְפָרְשֵׁי כְּגוֹן שְׁתַּבְּעוֹ בְּתַחֲלִיל הַיּוֹם וְאִיכָּא מ"ד וְכוּן

המגרש את אשתו ואמר פרעתיך אי נמי אתפסתיך צררי קודם גירושין אינו נאמן דלא ניתנה פתובה ליגבות תחתיו דבעל ואי טעין פרעתיך אחר גירושין תישבע ותיטול הפל עיקר ותוספת כמי שיש בינה שטר ואנו פתבינו לעיל דלא ניתנה פתובה ליגבות מחיים בעיקר פתובה ולא בתוספת ובעיקר פתובה אינו נאמן משום דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר פלום ואיתשול מקמי רב יהודה ואמר המלנה את חבירו וביקש לצאת למדינת הים ולא הגיע זמנו לפרוע ואין לו לתובעו ואין לו לומר תן לי ערב ובתשובה הקובע זמן לתבירו שיפרענו בכל שנה פה וכה ועברו זמני ולא פרע ותבע לו מקל הזמני ואמר לא יפרע אלא מזה הזמן אפילו ששניהן מצויין בעיר ולא תבע חובו חייב לשלם לו הפל וסתומה היא: גרסינו בפ' שנים או חזין תני ר' חייא מנה לי בינה וקעדין מעידין אותו שיש לו נ' וזו חייב שלא תהא הודאת פיו גדולה מהעדאת עדים ותני ר' חייא מנה לי בינה וקעדין אומר אין לה בידי אלא נ' והילך חייב ורב ששת אמר הילך פטור ומסתמא אי יהיב משכון פהילך הוא דהא שטר פהילך הוא וכ"ש משכון.

אבל רבינו אבן מגש פתב בקידושין גבי נספא מנה אין פאן משכון אין פאן ש"מ דמאן דאודי במקצת וכפר במקצת ואנח ליה משכון בההוא מקצת דאודי לאו הילך הוא מדאמר הקא מנה אין פאן משכון אין פאן ומעשי' בכל יום דמחייבים בה שבועת התורה ואנא ברירנא לה בירושלמי מנה אין פאן משכון אין פאן בתרי לישנא במאמר שני ולא דמי להאי ולא דייק לן האי דיוקא ואיכא פלוגתא דרבנן דאמר לית הילכתא כר' חייא לא בקמיינתא ולא בבתריינתא בקמיינתא דהא דחה לה ר' זירא ותו דאשכח בגמרא דבני מערבא דר' יוחנן פליג עליה בבתריינתא דהא גרסינו בפ' השואל ועוד הילך הוא אלמא הילכתא פסוקה דהילך פטור ומדרב עמרם ורבינו האי זצ"ל פסקי הילכתא כר' חייא דר' יוחנן קאי פנותיה דאמר שבועה זו תקנת חכמים היא וכל דתקון רבנו פעין דאוריית' תקון ור"ח פסק כר' חייא וכרב ששת בבתריינתא כרב אלפס.

וכתב אם במערים לדחות השבועה מעליו חייב פדגרסי' בשבועות בקדם והודה ור' אלחנן פסק כר' חייא בתרוניהו ולא איתברר לן שפיר משום דאי משום טעמא דרבינו אלפס מהא דכתב בספר למ"ד הילך פטור.

פ"י דמר רב יהודאי הוא פדכתיב בנוסחא דילן ולא פירכא הוא משום דקרא בש"ח הוא ולא איצטריך למודה מקצת ואי משום הא דגרסי' בפ' השואל לאו משום הכי הילכתא אלא אליבא דדברי הפל מתרץ לה למתני' ודכנתה גרסי' בקידושין קני את ונחמור הוא ואת נחמור לא קנה ולינתה דהא פסקי פולהו רבנותא הילכך לא פסיקא לן: גרסינו בפ' שבועת הדייגין הטענה שתי פסוקי ומהודאה שנה פרוטה.

וקי"ל כרב דאמר בפירת טענה שתי פסוקי כדפסיק רב פפא חזא כרב ונחמור כשמואל כרב דאמר בפירת טענה שתי פסוקי וכשמואל דאמר טענו חזיטין ושענורים והודה לו בשעורים חייב ועוד דהא תני ר"ח לסייעי לרב ונדקא בטענת מלנה והודאת לנה אבל בטענת מלנה והעדאת עד אחד וכולהו טענתא נמי אפילו כפר בפרוטה מישתבע.

ושתי פסוקי דקאמר פסוקי מדינה הוא פדגרסי' בפ"ק דקידושין והוה עשרים גרגרי חזיטין פסוקי במשקל והוא משקל פשוט מלגונייר יפה פחות ב' גרגרין ולא מיחייב שבועה עד דטעין ליה בהכי ובשניו וכפר ליה בעשרה פחות חצי גרגר ומודה בחצי גרגר דהיינו

פְּרוּטָה וְאָמַר רַב נְחֻמָּן אָמַר שְׂמוּאֵל טְעָנוּ חֵטִיִּין וְשִׁיעוּרֵי וְהוּדְהָ לוֹ בְּאַחַת מֵהֶן חֵיִיב וְה"ה לְכָל שְׁנֵי מִיָּנִין אֲפִילוּ מִלְּנָה וּפְקֻדוֹן וְכוּן הִילְכְתָּא וּמִסָּת' דְּוִקָּא בְּבֵית אַחַת וְגַרְסִי בְּהַמְנִיחַ אֶת הַכּוּד אָמַר רַבָּה בְּרַן בְּרַן טְעָנוּ חֵטִיִּין וְהוּדְהָ לוֹ בְּשִׁיעוּרֵין פְּטוּר וְאִסְיָקֵנָא אָף מִדְּמֵי שִׁיעוּרִים וּמִיִּשְׁתַּבַּע שְׂבֻעָה עַל הַחֵטִיִּין וּמִיִּפְטָר מִיָּהוּ אַם תַּפְס לֵיהּ לֹא מַפְקִינָן כְּדַאיְתָּא הֶתָּם.

וְכַתֵּב הַבְּבִלִי אַם טְעָנוּ חֵטִיִּין וְאָמַר הִלָּה אֵינִי יוֹדֵעַ אַם חֵטִיִּין אוֹ שִׁיעוּרֵי נִשְׂבָּע שְׂבֻעַת שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ וּמִשְׁלָם שִׁיעוּרִים וְלֹא בְּרִיר לֵן דְּהָא בַּפ' הַמְנִיחַ אֶת הַכּוּד אֵילִימ' דְּקָאָמַר מְזִיק בְּרִיא וְנִיזְק שְׁמָא אֶפְתִּי לִימָא תִּיקְוִי תִּיּוּבְתִיָּה דְּרַבָּה בְּרַן בְּרַן ש"מ הִיכָּא דְּנַתְבַּע טְעִין נְמִי שְׁמָא פְּטוּר מִדְּמֵי שִׁיעוּרֵין מִיָּהוּ בְּבָא לְצָאֵת יָדַי שְׁמַיִם חֵיִיב כְּדַלְקָמָן וְאָמַר רַב עֲגוּן אָמַר שְׂמוּאֵל טְעָנוּ חֵטִיִּין וְהוּדְהָ לוֹ בְּשִׁיעוּרֵין אַם כְּמַעֲרִים חֵיִיב אַם כְּמַתְכּוּן פְּטוּר וְכַתֵּב רַבִּינוּ אֲבָן מַגֵּשׁ טְעָנוּ חֵטִיִּין וְהוּדְהָ לוֹ חֵטִיִּין וְאֵת"פ טְעָנוּ שִׁיעוּרִים וְכָפַר פְּטוּר דְּכִינּוּן דְּלֹא טְעִין חֵטִיִּין וְשִׁיעוּרִים כְּאַחַת לֹא מוֹדָה מְקָצֵת הוּא וְכָל חַד וְחַד טְעָנָה בְּאַנְפִּי נִפְשָׁה הוּא וְהוּא הַדִּין לְשִׁתִּי עֲסָקִין דְּטַעְמָא דְּפְטוּר דְּמִין טְעָנָה עַצְמָה בְּעִינָא וְאִי ס"ד לְאַתּוּנֵי רָאָה מִיָּהוּ הִיא אוֹמְרַת בְּתוּלָה נִישְׁאֵתִי וְיֵשׁ לִי מְאֵתִיִּים וְהוּא אוֹמַר לֹא כִּי אֵלָא אֵלְמָנָה נִשְׁאֵתִיָּה וְאִין לָהּ אֵלָא מָנָה וְלֹא הִיא דְּהֶתָּם לִיכָּא מוֹדָה מְקָצֵת כְּדָגְרָסִינוּ בִּירוּשְׁלַיִם בְּכַתּוּבָתָּהּ הִיא לְקָמָן וְאָמַר רַב עֲגוּן אָמַר שְׂמוּאֵל טְעָנוּ שְׁנֵי מְחִטִּין וְהוּדְהָ לוֹ בְּאַחַת מֵהֶן חֵיִיב.

לְכָה יְצֵאוּ כָּלִים לְמַה שֶּׁהוּן. מָנָה לִי בְּיָדְךָ וְהִלָּה אוֹמַר אִין לָהּ בְּיָדֵי פְּטוּר אָמַר רַב נְחֻמָּן וּמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שְׂבֻעַת הַיִּסֵּת וְהוּא הַדִּין לֵאגֵנִי יוֹדֵעַ וְצָרְפָּתִי אָמַר כָּל הִיכָּא דְּאִיכָּא תָּרִי לִישְׁנֵי בְּדַבְּרֵי סוֹפְרִים הִלָּה אַחַר הַמֵּיָּקֵל וְהָא דְּגַרְסִי בְּרִישׁ גְּמָרָא דְּשְׁנֵי אוּחוּזִין גְּבִי הֵהוּא רַעֲיָא דְּמִשְׁמַע דְּרַב נְחֻמָּן אִין לָהּ בְּיָדֵי כָּלִים קָאֵי לְכֹלְי עֲלֵמָא קָא פְּרִיָּה וְהִילְכְתָּא כְּמֵאן דְּמַתְנִי לָהּ אִסְיָפָא וְלֹא בְּדִיק לֵן וּמְנַהֲגָא עַל כָּל טְעָנָתָּא דְּקָא טְעִין בְּכַרִּיא מִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ שְׂבֻעַת הַיִּסֵּת וּמַר רַב צְדוּק מְשָׁמָא דְּרַבְּנוּתָּא הֵכִין פְּסָק מֵהֵיָּא דְּשְׁנַיִם אוּחוּזִין וְאִי לֹא דְּחוּזִינָא לְרַבְּנוּתָּא דְּאִמְרֵי שְׂבֻעַת הַיִּסֵּת בְּלֹא נְקִיטַת חֲפָץ אִמְיָנָא שְׂבֻעָה כְּעִין דְּאוּרִיְתָּא הוּא מְדַגְרִסִינָן בַּב"מ אַם אֵיתָּה לְר' חֵיָּיא קַמֵּיָּתָּא מְשַׁלֵּם וּמִיִּשְׁתַּבַּע אֲשֶׁרָּא.

וּמִקְשִׁינָן הַשְּׁתָּא נְמִי נִיְסִיבִיָּה מְדַרְב נְחֻמָּן אֵלְמָא חַדָּא טַכְסִיָּסָא נִיְנַהוּ אֵלָא דְּלֹא חוּזִינָן לְגֵאוֹן דְּאָמַר הֵכִי וְאִי בְּתַר דְּמִיִּשְׁתַּבַּע אֵיָּתִי חַד סָהְדָּא כְּתֵב רַבִּינוּ אֵלְפָס זצ"ל בְּתַשּׁוּבוֹת דְּהָדַר מִיִּשְׁתַּבַּע שְׂבֻעָה דְּאוּרִיְתָּא בְּחָפֵץ וְכָל מְקוּם שְׁשָׁנִיָּהוּ מְחִיבִין אוֹתוֹ מְמוֹן אַחַד מְחִיבִיבֻשְׂבֻעָה וְאִי מִחֻמַּת שְׂבֻעָה מוֹדָה בְּמַקְצֵת נִשְׂבָּע שְׂבֻעָה דְּאוּרִיְתָּא וְאִי נְמִי אִי בְּתַר דְּאִיִּשְׁתַּבַּע אוֹדֵי בְּמַקְצֵת הֵנָּה לִיָּה חֲשׂוֹד וּפְרַע נְמִי מֵאֵי דְּאוּדֵי וְשַׁכְנֵגְדוּ נִשְׂבָּע וְנוֹטַל עַל הַשָּׂאָר.

לְרַבִּינוּ שְׂרִירָא וְאִי אוּדֵי מְדַעְתִּיָּה בְּתַשּׁוּבָה דַּעְבַּד אִינוּ נְפָסֵל וְאִין לוֹ לְהַשְׁבִּיעַ עַל הוּדְהָ שְׂעֶשְׂהָ מַתוּף תַּשּׁוּבָה וּבְתַשּׁוּבָה רַאשׁוֹנָה נְפִטָר וְאִם אִינוּ מוֹדָה נִשְׂבָּע שְׂבֻעַת הַיִּסֵּת עַל הַשָּׂאָר.

וְאִי בְּתַר שְׂבֻעָה אֵיָּתִי תָּרִי סְהָדֵי מְשַׁלֵּם דְּלִיתָּה לְדַרְב דְּאָמַר כִּינּוּן שְׁקִיבְלוּ בְּעֵלֵי שְׂבֻעָה שׁוֹב אִין מְשַׁלְמִין מְמוֹן. וְאִסְיָקֵנָא מִיִּשְׁתַּבַּע שְׂבֻעָה דְּאוּרִיְתָּא אֲפֹנָמָא דְּחַד סָהְדָּא וּבְתַר הֵכִי אַתָּא סָהְדָּא אַחַרִּינָא מְצַטְרָף לְקָמָא וּמְחִיב לְשִׁלּוּמֵי: לְרַבִּינוּ אֲבָן מַגֵּשׁ מִי שְׁחִיבֵיב שְׂבֻעָה וְאָמַר לֹא אֲשַׁבַּע עַד שְׁתַּבְטַל עֲדוֹת הַבָּאָה לְאַחַר מִיכָן אִין לוֹ לְבַטְלוֹ וְאֵעַפ"י

שְׂרַבְיָנוּ הָיָה סוּמָה יָד הַנְּתַבֵּעַ בְּכַף לֹא לְלַמֵּד הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה תַקְנַת דּוֹרוֹ הָיָה אָבֵל לֹא מִן הַדִּין תְּשׁוּבָה לְרַבְיָנוּ אֶלְפָס מְנָה לִי בְיָדְךָ וְהִלָּה אֹמֵר מְנָה לִי בְיָדְךָ פְּגָדוֹ נִשְׁבַּע שְׁבוּעַת הַיִּסּוֹת בְּכַף וּפְטוֹר דְּתַנְיָא מְנָה לִי בְיָדְךָ וְהִלָּה אָמַר אֵין לָךְ בְּיָדִי יֵשׁ לָךְ בְּיָדִי וְנִתְתִּי לָךְ יֵשׁ לִי בְיָדְךָ פְּגָדוֹ פְּסוּת אוֹ פְּיֻרוֹת פְּטוֹר וְהָכִין פְּסַק רַבְיָנוּ הָאֵי וְכֵן הִילְכְתָא דְאָמַר מִיָּגוֹ דְאֵי בְעֵי אָמַר פְּרַעְתִּי מְהִימָן כִּי אָמַר יֵשׁ לִי בְיָדְךָ פְּגָדוֹ מְהִימָן.

ירושלמי חד בר נש קם עם חבריה בשוקא אמר ליה הב לי קיתונא דאית לי גבך אָמַר ליה הב לי דינר דאית לי גבך א"ל הב לי קיתונא והא לך דינר. אָמַר עֹבְדָא קוּמִי ר' מוּנָא אָמַר לִיה אֶת מוֹדִית לִי בְדִינָר וְהוּא לֹא אוֹדִי לָךְ בְּקִיתוּנָא הַב לִי דִינָר אָמַר ר' בַּר אֶחָא מוֹדִי ר' אֲמַאי בְּמָה דִּין לֹא כֵן אָמַר אֶלָּא בְדִיל דְלֹא יִכְפֹּר לִי בְדִינָר לֹא חֵיִיב וְלֹא בִינְר לְנָא שְׁפִיר מֵאֵי אֵיכָא בֵּין שְׁבוּעָה דְרַבְּנָן לְשְׁבוּעָה דְאֹרְיִיתָא אֵיכָא בֵּינֵיהוּ מִיפְּדָה שְׁבוּעָה בְּדֹאֲרִיִיתָא מְפָכִינָן בְּדְרַבְּנָן לֹא מְפָכִינָן: תְּשׁוּבָה לְרַבְיָנוּ שְׂמוּאֵל בֶּן חֲנַנְיָא אֵיכָא מ"ד דְּבִדְאֹרְיִיתָא לֹא מְפָכִינָן כָּלֵל אֶפִּילוּ שְׁנִיִּהוֹן רוּצִים שְׁבוּעָה דְרַבְּנָן מְפָכִינָן בְּשְׁנִיִּהוֹן רוּצִים אוֹ שְׂרַצָּה הַנְּתַבֵּעַ לְהַשְׁבִּיעַ בְּעַל דִּינּוֹ וְלִיתָן לוֹ מָה שְׁתוּבַע עָלָיו אָבֵל רוּצָה הַתוּבַע לִישְׁבַע וְלִיטוֹל וְלֹא רָצָה הַנְּתַבֵּעַ לְהַשְׁבִּיעוֹ וְלֹא לִיתָן לָא אֶפְכִינָן.

ואיכא מאן דאמר שבוועה דאורייתא לא מפכינן בעל כרחו דתובע שניהן רוצים מפכינן ופסק פלישנא קמא ובתשובה לרבנינו אלפס דאורייתא לא מפכינן אלא א"כ נתרצו שניהן וכתבי רבננותא לית הלכתא פמר בר רב אשי במיפד שבווע' וחינורי ויהי חזינן למר רב יהודאי דלא מפכינן אלא או מישתבע ומפקע או משלם בלא שבוועה אבל צרפתי כתב בשם רב יהודאי הלכה פמר בר רב אשי ור' ליאון ורבנינו גרשום מיייתי לה מקל וחומר יש לך לומר איזה פח מרובה מי שיש בידו שטר או מי שמוד' לו בעל דינו בפרוטה הוי אומר מי שפידו שטר אם אמר פרעתי ואישבע אין שומעין לו ומשלם בעל כרחו ומודה מקצת משלם ונשבע על השאר והרי הדבר קל וחומר ומה מי שפידו שטר שאין יכול לומר אישבע ואיפטר יכול לו' הישבע וטול פדורב פפא דאמר האי מאן דמפיק שטרא אחבריה אי אמר ליה אישתבע לי מישתבע ליה זה שמודה מקצת שיכול לומר אישבע ואיפטר פל שפן שיכול לומר הישבע וטול אבל הנתבע יכול לומר לו הישבע וטול ומסתמא שבוועת היסט דמפכינן אי תובע חשוד הוא דלא מצי נתבע לאפוכי עליה נתבע פטור וליכא עליה אלא חרם סתם ושבוועת היסט בהיפוד דנשבע ונוטל אי אמר התובע איני נשבע אלא אחרם סתם הרשות בידו ויכול הנתבע לומר לו או הוציאני מן הכלל או הישבע וטול אבל אינו יכול לומר לא תחרים עד שתוציאני מן הכלל ואפילו יש לו שטר פדכת' בנאמנות: תשובה ראובן שהוציא שטר על שמעון בקנין שנתרצ' בהיפוד שבווע' ומתו העדים ונתקיים אחד מן העדים ושמעון אומר לא נתרציתי ישבע שמעון שבווע' היסט שאין לראובן כלום עליו ומיפטר ושבוועה דעד אחד ליכא דלא אסהיד בממון אלא בהיפוד ודבר הגורם לממון לאו כממון דמי ואיכא ביניהו נמי למיחט לנכסיה בדאורייתא' מחתינן לנכסיה בדרבנן לא ולית הילכתא' פרבי יוסי דאמר מציאת חרש שוטה וקטן יש בה גזל גמור מדבריהן להוציא בדיינים והכי עבדינן משמתנין ליה עד דמטי עיזן שמתיה מנדינן ליה ושקבינן ליה ובעל מתבבות לא אייתי הא דמיחט' לנכסיה ומשמ' דסבירא ליה כר' יוסי ודוקא בשבווע' דרבנן משמתנין.

אָבֵל חָרָם סֶתֶם לֹא דָאִין בּוּ לֹא שָׁם וְלֹא זְמַן וְהַתּוֹבֵעַ מַחְרִים שְׁלֵא בְּפָנֵי הַנְּתַבֵּעַ אִם לֹא רָצָה לְבוֹא וְאִיפָּא בִּינְיָהוּ שְׁכַנְגָדוּ חָשׁוּד עַל הַשְּׁבוּעָה בְּדַאֲרֵינָהּ מְפָכִינוּ בְּדַרְבְּנָנוּ לֹא מְפָכִינוּ דְּתַמְנָתָא הִיא וְתַמְנָתָא לְתַמְנָתָא לֹא עֲבָדִינוּ וְאִין עַל הַנְּתַבֵּעַ לֹא פִירְעוֹן וְלֹא שְׁבוּעָה וְכַתְּב רַבִּינוּ אֶלְפָּס אִם רָצָה הַתּוֹבֵעַ לְהַחְרִים סֶתֶם הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ וְאִם יָבוֹא מְמוֹן לְיָדוֹ כְּנֶגֶד חוּבוֹ שְׁלֵא בְּעָדִים יַחְזִיק לְעֲצָמוֹ וּמִשְׁתַּבֵּעַ שְׁבוּעַת הִקְסַת וּמִפְטָר מִיְהוּ אָסוּר לְגַבּוֹת מַחְבִּירוֹ אִפִּי כְּנֶגֶד חוּבוֹ כְּדַגְרָסִי בְּן בַּג בַּג אֹמֵר אֵל תַּפְנִס לְחֲצַר חַבְרִיָּה שְׁלֵא בְּרְשׁוֹת וְכוּ' וְהִלְכְתָּ פְּנוּתִי דְּהָא הִלְכָּה פְּרַב נַחְמֵן דְּאָמַר עֲבִיד אֵינְשׁ דִּינָא לְנַפְשִׁיהּ וּמִסְתַּמָּא דִּינָא דְּתַפְשִׁיא הָכִי אִי אִיפָּא סְהָדִי דְּתַפְס וְרָאָה דְּלִיפִי מִיגוּ כְּלָל מִיְהִדָּר לִיהּ וְקָם בְּדִינָא בְּהִדְיָה כְּהִיבָא דְּחַבְל סַפִּינָא דְּאֶשְׁכַּבְתָּא וְנִסְכָּא דְּרַבִּי אַבָּא דְּאִי אִיפָּא סְהָדִי מְשַׁלֵּם וְאִי לִיפָּא סְהָדִי וְאִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא מִיגוּ דִּיכּוֹל לְמִימַר לֹא הִיוּ דְּבָרִים מִיְשְׁתַּבֵּעַ שְׁבוּעַת הִקְסַת דְּלִית לִי גַבִּיָּה מְדִילִיהּ מִיָּדִי וְאִי לֹא אֲתִי בְּטַעֲנָא בְּרִיא נְאָמֵן בְּלֵא שְׁבוּעָה דְּהַפָּה שֶׁאִסֵּר הוּא הַפָּה שְׁהִתִּיר וְאִי אִיפָּא סְהָדִי וְלֹא רָאָה מִיגוּ דִּיכּוֹל לְמִימַר הַחֲזַרְתִּיו לָהּ נְאָמֵן לוֹמַר בְּחוּבֵי תַפְשִׁיתוֹ וּבְשְׁבוּעָה וְאִי לִיפָּא סְהָדִי וְרָאָה נְמִי מְהִימֵן וְהָנִי מִלִּי בְּשִׂאִין עֲשׂוּי לְהַשְׁאִיל וּלְהַשְׁפִּיר אָבֵל דְּבַר הַעֲשׂוּי לְהַשְׁאִיל וּלְהַשְׁפִּיר כְּדִינָא דְּאֶמְרֵן דִּינְיָנוּ לִיהּ וְהִיכָא דְּאִיפָּא עַד אֲחַד לִיפָּא לְמִימַר מִיגוּ כְּדִינָא דְּרַבִּי גַבִּי נִסְכָּא דִּרְ' אַבָּא וְהִיכָא דְּשִׁנְיָהּ חָשׁוּדִין פְּסַק רַבִּינוּ אֶלְפָּס חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְמַחְזִיק לָהּ וּמִתּוֹךְ שְׂאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם דְּהָא קוּ"ל בְּכָל דְּוִקְתָּא כִּר' אַבָּא וְכַרְבָּא דְּאָמַר מְנָה לִי בְּיָדָהּ וְהִלָּה אֹמֵר אִין לָהּ בְּיָדִי אֵלָּא תַמְשִׁים זִוּ וְהַשְׂאֵר אִינִי יוֹדַע מִתּוֹךְ שְׂאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם.

וְתוּ דְּאָמַר שְׁבוּעַת ה' תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם וְלֹא בֵּין הַיּוֹרְשִׁין וְאִוְקִימָנָא כְּגוֹן דְּאָמַר נ' יְדַעְנָא וְנ' לֹא יְדַעְנָא וְהָא דִּר' נַחְמֵן דְּעַבְד עוֹבְדָא יַחְלֹקוּ לִיתָהּ כְּדִינָא בְּהִלְכּוֹת וְתַמְנִי לָן מִיְלִתָּא טוֹבָא דְּעַל פְּרַחֲזִין רַב נַחְמֵן דְּכַרְבָּא סְבִירָא לִיהּ כְּדַגְרָסִי בַּפ' הַשְׁוֹאֵל לִימָא תִּיְהִי תִּיּוֹבָתָא דְּרַב נַחְמֵן דְּאָמַר מְנָה לִי בְּיָדָהּ וְהִלָּה אֹמֵר אִינִי יוֹדַע פְּטוּר וְאִוְקִימָנָא רַב נַחְמֵן גּוֹפִיָּה כְּרַבָּא ש"מ אִיתָא לְדַרְב נַחְמֵן וְאִיתָא לְדַרְבָּא.

וְאִיתָא לְדַר' אַבָּא וְר' מְאִיר וְר' יוֹסִי כִּר' אַבָּא סְבִירָא לְהוּ: אֵלָּא דִּר' מְאִיר אֲזִיל בְּתַר מַעֲיָקְרָא דְּהוּי שְׁבוּעָה דְּאִוְרֵינָתָא. וְאֵע"פ שְׁחָשׁוּד הוּא וְאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם וְהִילְכָּהּ חֲזָרָה שְׁבוּעָה לְמַקּוּמָהּ וְר' יוֹסִי סְבַר ה"מ דְּרַמְיָא שְׁבוּעָה גַבִּי חַד אָבֵל גַבִּי שְׁנֵיהֶם חָשׁוּדִין דְּאִי אֲזִילִין בְּתַר מַעֲיָקְרָא הוּי מְחַזְּקִיב שְׁבוּעָה דְּאִוְרֵינָתָא וּמְשַׁלֵּם כּוֹלִיָּהּ וְאִי אֲזִילִין אֶשְׁכַּנְגָדוּ דְּתַמְנָתָא דְּרַבְּנָן מְפָסִיד דְּכִי הִיכָא דְּאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע שְׁבוּעָה דְּאִוְרֵינָתָא מְשַׁלֵּם הָכִי נְמִי אִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע שְׁבוּעָה דְּרַבְּנָן מְפָסִיד כְּגוֹן הַנְּשַׁבְּעִין וְנוֹטְלִין כְּשֶׁהֵן חָשׁוּדִין הִילְכָּהּ יַחְלֹקוּ וְכֵן דַּעַת רַבִּי יַעֲקֹב: וְהִילְכְתָּא כְּרַבָּא בְּהַשְׁוֹאֵל וּבְנִסְכ' דִּר' אַבָּא דְּכָל שְׂאִינוּ יְכוֹל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם בְּשְׁבוּעָה דְּאִוְרֵינָתָא מְשַׁלֵּם הַפֵּל וּבְשְׁבוּעָה דְּרַבְּנָן מְפָסִיד הַפֵּל וְשְׂאִינוּ חָשׁוּד כְּגוֹן הַפּוֹגֵם אֶת שְׁטְרוֹ וְנִת וְכָל הַנְּשַׁבְּעִי וְנוֹטְלִין דְּמַתְנִי דְּנִקִּיטִי שְׁטְרָא וְנִפְלִי קָמִי יְתָמִי כִּינּוּ דְּאִיפָּא שְׁבוּעָה גַבִּי יְתָמִי יוֹרְשִׁין נְשַׁבְּעִין שְׁבוּעַת הַיּוֹרְשִׁין וְנוֹטְלִין דְּלֹא אֶמְרִינּוּ אִין אֲדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְכַנְיָו אֵלָּא בְּדִינָא דְּרַב וְשְׁמוּאֵל בֵּיתוּמִין מִן הַיְתוּמִין דְּמִית לָהּ בְּחַיִּי מְלֻוָּה כְּדִינָא הַבּוּ דְּלֹא לוֹסְיָהּ עֲלֵהּ.

וְעֲלֵה אֶמְרִינּוּ הַאי דִּינָא כִּר' אֶלְעָזָר עֲבַד כְּרַב וְשְׁמוּאֵל עֲבַד וּבְמַפְיָהּ שְׁבוּעָה אַחְבָּרִיָּה וּמִית אִיפָּא פְּלוּגְתָּא בִּינֵי רַבְּנוֹתָא כְּדַפְרֵי שִׁי' לְעֵיל וְיְתָמִי דִּינָתִי שְׁבָאוּ לִיפְרַע מְנַכְסֵי יְתוּמִין

בשבועה שלא פקדנו אבא איכ' דדייק מדקאמר לא שנו אלא שמת מלנה וכו' ולא פליג בדידה אלא ביתומין אבל יתומין של יתומין אין נשבעין ש"מ כה"ג אדם מוריש שבועה לבניו דטעמא דאין אדם מוריש שבועה לבניו לפי שאינן יכולין לישבע שבועת אביהם אבל שבוע' שלא פקדנו אבא ולא אבי אבא שיכולין לישבע נשבעין ולא היא דעדיפה מינה נקט והרב המחבר אמר דהכי אספימו רבנותא דיתמי דיתמי אין אדם מוריש שבועה לבניו ומסתמא דטעמא משום דדבר שאין בו ממש הוא כדפי' לעיל.

והא דאמר בנשבעין ונוטלין דנקיט שטרא. נשבעין שבועת היורשין איכא מ"ד אפי' יתומין מן היתומין ואיכא מ"ד דוקא מינה דידיה אבל יתומים של יתומין דיניהן פיתומי מן היתומין דאיירי רב ושמואל.

דאי לא תימא הכי הבו דלא לוסף עלה דקאמר הילקתא בלא טעמא הוא הכי סלקא לן שמעתי' וכתב רבינו ברוך כל שאינו יכול לישבע משלם מיהו מישתבע האיה שבועה דרבנן ונוטל.

ומסתמא מידי דהנה אחשוד על השבועה דכשנגדו נשבע ונוטל ולא אמרי' מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע משלם ואספימו רבנותא דכל הנשבעין ונוטלין כגון שבועת המשנה ל"ש חשוד ול"ש שאינו חשוד לא מפכינן דלא מפכינן שבועה אלא מנתבע לתובע אבל מתובע לנתבע לא וכשהוא חשוד כתב רבי' אלפס חזרה לשבועת הדין ומסתמ' דחשוד שפנגדו נשבע ופטור.

כדגרסי' בגמ' דבני מערבא גבי שכיר הנה משפון לעבד הנה חשוד וב"ד מוסרין שבועה בידו נוטל בלא שבוע' הנה עבד ובית דין מוסרין שבועה לחשוד היו שניהן חשודין פלוגתא דר' מאיר ור' יוסי וש"מ דהיכא דנשבעין ונוטלין חשודין מפכינן אשפנגדו ולא תתנת' לתנת' היא דהא שבועה עליה דבעל הבית רמיא ועקרוה אשכיר אבל שבועה דר' נחמן ליתה כלל אלא מדרבנן ויש מחכמי דורינו שאומרי' הפוגם שטרו דנקיט שטר בידיה וחשוד שקיל בלא שבוע' פיון דלא מוספין אדרב ושמואל אבל שכיר ונגזל וכל דלא נקיטי שטרא וחשוד אינו נשבעין ונוטלין לא דייק לן ואספימו רבנותא הנשבעין על שבועת שמה כגון השותפין והאריסין.

וכוליהו דנשבעין ולא משלמין פיון דעל טענת שמה הן לא מצי לאפוכי אתובע תשובת רבי' אלפס שבועת הדין דמפכינן דוקא דלית בה גילגול שבועה אצל הנתבע. אבל אית בה גילגול שבוע' לא מפכינן ושבועה דאוריית' כגון ד' שומרין. ומודה מקצת ועד א'.

ודר' חייא קמיי' לא מפכינן כדאמ' ושבועת המשנה דינה כשבועת התור' בשם או בכינוי ולאנקוטי חפצא בידיה דנתבע. אבל שבועת הדין נקיט ליה תובע או שלוחי' ומשבע ליה בשם או בכינוי וכן דעת הגאונים ועל כל טענ' ברי'.

דינא כהדין כדאמר ועל שמה חרם סתם. ונתבע שאמר איני נשבע אלא איפרע הכל. ואחרים סתם על כל מי שנוטל ממנימון שלא כדין הרשות בידו. ואי נמי אמר איני נשבע עד שאחרים על כל מי שמשביע אותי שלא כדין רשאי.

ואע"פ ש'יצא מבית הכנסת חרם חלה עליו שכל חרם שבית דין גזרין אין צריך בעל דין לענות אמן. לרבינו אלפס מי שנתחייב שבועה ואמר טול שבועה או פטור אותי מ'שבועה. או מתביעה זו. ואמר לו איני משביעה עכשיו ואיני פוטרך הדין עמו ש'מא תחזור שבוע' למקו'.

וכתב רבינו בכתוב' אי פקח הו' מ'יתי לי' לידי שבוע' דאורייתא נפק' מינה דאי לא בעי איש'תבועי וקדמה ותפשה לא מפקינן מינה דקי'מ' לו בדרבנן לא נחתינן לניכסיה כו' כדאי'תא בהלכות.

ומשמע דסבירא ליה דהאי דאמר מאי איכא בין שבועה דאורייתא ל'שבועה דרבנן ל'שבועה המ'שנה קאמר. ומסתמא ד'שבועה המ'שנה ו'שבועה התורה חד דינא אית להו לכל מילי ואפילו למ'יחת לניכסיה.

ולא אמרינן לא מגבינן ליה ו'שבקינן ליה אלא בנשבע ולא משלם וגבי שבוע' ה'סת הוא ד'ש'ילינן מאי בינייהו. אבל כ'עין דאורייתא ודאורייתא כהדדי נינהו וליכא בינייהו אלא דאי שבועה דרבנן מ'כיןן לה ל'שבועה ה'סת ואי שבועה דאורייתא לא מ'כיןן ליה אפילו ל'שבועה ה'סת עד דפרע ליה מיהו ב'תר דפרע ליה מצי לאש'בועי כ'דין שבועה ה'סת וה'ינו דקאמר אי פ'קח הוא מ'יתי ליה לידי שבועה דאורייתא ו'יש מחכמי דורינו שכת' נ"מ דאי ח'ש'דא א'שבועתא בדרבנן לא מ'כיןן ו'שקלא ב'שבועה ואי דאוריית' מ'כיןן לה ומ'ש'תבע בעל ו'שקיל ו'ליתיה דאי דרבנן היא חזרה ל'שבוע' ה'סת ולא ש'קלה כדאי'תה לעיל וכל מי ש'אינו יכול ל'שבע אם הוא מן הנש'בעין ונוטלין מ'פסיד ואם הוא מן הנש'בעין ולא מ'שלמין משלם.

ועוד קו'ש'ין לא מ'ת'רצא דמתני' לאו ב'חשודה מ'ירי ורש"פ שבועה דאורייתא בשם או בכינוי ו'שבוע' דרבנן אלא כ'שבוע' ש'לנו בארור: ב'תשוב' הגאונים' מאן דמ'פקיד זוזי גבי א'ת'תא ולא א'ת'תא גבר ה'ות מ'נסכא וא'נסבת ו'תבעו מ'נה לבי דינא וא'ת'רמי שבוע' ע'ל'ניה לית מן דינא לא'שבועה ב'ד'תבא תו'ת גבר' ואי אמר בעל' לא מ'פיקנא א'ת'תי לבי דינא הדין עמו וה'ינו דאמר הע'בד והא'ש' פ'גיעתו רעה וכו' ואי מ'צבי למ'כתב ליה פסק דינא דאי ה'יה פ'נויה מ'ש'תבע ליה כ'תבינן כ'דקתני נתג'רשה ח'יבת לשלם ואי אמר ניחא ליה ל'שמו'תיה פל מאן דא'פקיד ג'בה והיא כ'פ'רה בית דין לא י'הבי ליה ר'ש'ותא ואי ע'ביד מנפ'ש'יה ע'בד לרבינו ש'רירא ד'וקא ח'בלות אבל הל'נאה ו'פקדון וג'זל אם הוא ב'י'דה ובר'שות' ח'י'ב' להחזיר ומזמינן אותה לדין עם בע'לה אם ה'ודה אלא ש'אין לו עכ'ש'יו מש'ביעין ש'ניהן ש'מא קינוניא ע'שו על נכסיו על זה ואם כ'פ'רה נש'בעין כ'ש'אר בני אדם לרבינו אלפס ד'וקא ח'ובות וח'בלות ש'אין' ח'יבת פ'לום תחת בע'לה.

אבל ת'בעה ב'פקדונות או ד'ברים ש'א'פ'שר ש'הן בר'שותה ח'יבת ואם כ'פ'רה נש'בעת ומסתמא ח'בלות וג'ניבות ו'פקדונות וח'ובות דינן ש'נה כ'דגרסי' כפ"ק ד'בבא מ'ציעא האומר לא'שה ולע'בד צאו וג'בו דלאו בני ח'יובא נינהו ה'כי נמי דלא מ'חייב ש'ולחן ש"מ ג'ניבה כ'ח'בלה ואי י'תבה תו'ת בע'לה לית לה ל'שלומי וד'וקא ד'ליתיה בע'יניה: מ'נה לי ב'י'דה.

אמר לו הין למחר אמר תגהו לי נתתיו לך פטור משביעין אותו שבועת היסט אמר רב יהודה אמר רב אסי המלנה את חבירו בעדי אין צריף לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרע אלא בעדים צריף לפורעו בעדים ואם אמר לו פרעתי בפני פלו' ופלו' והלכו להם למדינת הים אינו נאמן ולא שגא אמר ליה בשעת הלואה ולא שגא אלא התראה הניא ולא מהימן אלא בסהדי וכת' רבינו אבן מגש אי ליכא סהדי שקיל בלא שבועה ואי בתר דפרעיה תבע ליה בהנהו זוזי קמאי דיהב ליה בלא סהדי משביע ליה שבועת היסט וכדגרסי' בכתובות יהיב לה כתובה באפי סהדי ומוקים להו לקמאי בהלואה והיכא דאמר ליה אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלו' ופרע ליה באפי סהדי אחרני ומסהדי ליה לא מהימני ופרע ליה דמינמא לן פרבא דאמר להכי אמר ליה פלו' ופלוני לא דלא לידחנייה דאפילו אסהידו ביה בתר דפרע כפסולין דמו להאי הלואה ומישתבע שבועת היסט ופטור והדין היא סברא דרבינו אלפס וסברא דלא לידחנייה קשיא לן דהנה ליה למימר הא פסלינהו ומסתמא כפי' קמא דליתנהו קמן ולא נטרין להו עד דאתו אלא אמרינן פרעיה השתא ואי אתו ומסהדי דפריעה מיחייב לאהדוריה ומאי דקשיא ליה בההוא עובדא דאי לא אמר ליה ראובן ושמעון מצי מדחי ורבא הא קאמר לא מצי מדחי ליה נאנן גרסינן בגוסקא דילן נאמן בהא דרבא ואינו מוגה וסברא דקמאי נאמן סבירא להו דאי אינו נאמן קשיא דאביי וקשיא דרבא פקושא ואפשר דאיתה לההיא גירסא ונאמן ורבא דאמר פי הכי דלא לידחנייה דליתנהו קמן הא איתנהו קמן לא מצי למיפסלינהו ולאחזוקי בשקרי ולא דמי לההוא דאמר ליה מהימנת לי כפי תרי פל אימת דאמרת לא פרענא דהתם הא הימניה אבל הכא טעמא משום דלא לידחנייה הוא והכין הוא פירושי' דה"ר משה דאבא מיון זצ"ל והיכא דאמר לא היו דברים מעולם ואתו סהדי דאונפיה חייב דכל האומר לא לוייתי פאומר לא פרעתי דמי ואע"ג דסהדי אמרי אונפיה ופרעיה אונפיה מקבלינן פרעיה לא מקבלינן פינן דאודי בבית דין דלא פרע אודי ולא מצי למימר אישתלאי בההיא אודית' ואע"ג דאיכא סהדי דקא מסייעי ליה ובתר דפרע מישתבע אזוזי קמאי וגרסינן גמי ביש נוחלין מלנה אומר לא נפרעתי ולנה אומר פרעתי מחצה והעדדים מעדיין אותו שפרע וכו' כדאמר לעיל.

גרסינן בכתובות מנה לי ביזא והלה אומר איני יודע רב נחמן ור' יוחנן אמרי פטור וקיי"ל פרב נחמן בדיני ואמרי רבננותא מישתבע דלא ידע ופטור דלא עדיף שמא מבריא ודוקא דקאמר אינו יודע עיקר ההלואה אבל אמר איני יודע אם פרעתי חייב כדאמר בפ' בתרא דרבא קמא האומר לחבירו גזלתיה.

הלוימני ואיני יודע אם התזרת לי ואם לאו חייב ומההיא לא פרכינן לר' יוחנן ודכולי עלמא חייב והרב המחבר פסק פטור וליתיה והא דגרסי' בהשואל משאל אומר שאולה מתה והלה אומר איני יודע חייב ומותבינן מינה לרבי יוחנן התם גמי פינן דקי"ל דשואל לא מחייב באונס אלא בשעת אונסין פי אמר ליה האיך איני יודע אי בעידן שאלה מתה אי לא הוה ליה כמ"ד איני יודע מה הלוימני ואם לאו אבל אמר איני יודע אם התזרת לי חייב ודוקא דקא תבע ליה הא לא תבע ליה פטור ובבא לצאת ידי שמים חייב ואפי' אמר איני יודע עיקר ההלואה חייב לצאת ידי' כדגרסי' התם.

א"ר חייא בר אבא מנה לי בינך והלה אומר איני יודע חייב בבא לצאת ידי שמים
ירושלמי רב הונא אומר לו לית את ידע ההין ידע ואי איפא חד סהדא איפא מ"ד הוי
מחוייב שבועה ואינו יכול ליטבע ומשלם.

ואיפא מ"ד כיון דליפא הכחשה דעד א' וליפא אלא שבועת היסט ופטור והרב המחבר
כתב הוי ספק ונדאי ואין ספק מוציא מידי נדאי ומסתמא כיון דאיפא חד סהדא דכ"ע
בריא ושמא בריא עדיף וקרוב אני לומר אע"ג דליפא סהדא דבא לצאת ידי שמים חייב
נשבע ונוטל דברי שבועה עדיף דלא אשפחן עלה שבועת ספק כדכתב ר"ח בהמוציא
הוצאות על נכסי אשתו דש"מ דכל היכא דהאי ידע והאי לא ידע מישתבע האי דינע
ושקלי דהיינו שבועה דמתני' והיינו דאיפא בין איני יודע לאין לה בידי דאי איתה הדדי
גינהו תסקתא דרב נחמן גבי איני יודע הנה ליה למימר גבי גט פשוט ר' יצחק בר יוסף
הנה מסיק זוזי בר' אבא: אומר ליה פרען זוזאי א"ל פרעתיה בפני פלו' ופלו' א"ל יבאו
פלו' ופלו' ויעידו ואסיקנא לברר קאמינ' צריף שיבואו ואם אמרו לא ידענו חייב וקמ"ל
הא דגרסי' בשבועות פ' כל הנשבעין ו'לאו פרעתיה בפני פלו' ופלו' ואתו סהדי ואמרי
להד"מ ואמר רבא כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתה' ואיפא מ"ד סתם ו'לאו
פרעתי קאמר ושמא הוא ומש"ה פטור אבל ה'קא בריא קאמר דצריף לברר ו'חייב
ומסתמא ה'קא כגון דאמר ליה אל תפרעני אלא בעדים דקי"ל צריף לפורעו בעדים
דמילתא דרמיא עליה אי נמי הלנהו בעדים וצריף לברר וההיא דשבועות דלא אומר ליה
אל תפרעני אלא בעדים אי נמי הלנהו שלא בעדים.

וה"ג בירושלמי מנה לי בינך אומר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר אומר לו נתתיו
לה בפני פלו' ופלו' מעשה בא לפני ר' ואמר יבואו פלו' ופלו' ויעידו הבא לדין בשטר
ובחזקה ר' אומר נידון כשטר רשפ"ג אומר נידון כחזקה מעשה בא לפני ר' ואמר
פרשפ"ג אבל רבינו אבן מגש פירש לברר קאמר אם באו באו ואם לא באו שהלכו להם
למדינת הים או שמתו נאמן לומר פרעתי ו'חייבי פי' אפי' עד מפי עד ואפי' קרובי
ופסולין לגלויי מילתא הוא וכשרין ור"ח אומר אם יעידו שפרעת גתברר האמת ואם
אמרו להד"מ אומר רב ששת ה'חזק פפרן בפ' שבועת הדינין ו'רבא אומר כל מילתא דלא
רמיא עליה וכו' ואם אמרו שכחנו או אין אנו מכוננין עדות זה היטב וכינצא באלו נשבע
שפרע ופטור ודבריו סתומין ורבינו האי גאון אומר דלא גמרינן מינה לדינין אחרים
לברר הדבר אלא בטוען פרעתי בפני פלוני בלחוד והטוען את חבירו כדי שמו' והודה לו
בקננים אסקה רבא בכתובת היכא דאמר ליה מלא י' כדי שמו'.

שמו' טעין ליה קננים לא טעין ליה י' פדים מלאים שמו': שמו' וקננים קא טעין ליה פי
פליגי דאמר עשרה כדי שמו' יש לי אצלה אדמון סבר יש בלשון הזה לשון קננים. ופסק
רבינו אלפס כ'אדמון דכל מקום שאמר רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו.

והילכך מודה לו בקננים וכפר בשמו' פדין טענו חטים ושעורים והודה לו באחת מהן
ומישתבע נמי אשמו' שבועה דאורייתא כ'אדמון ובעל מתיבות כתב לית הילכתא כ'אדמון.
ולסברא דרבינו אלפס קשיא לן.

הא דג'רסי' בשבועו' בפ' שבועת הדיינים דמותבינן לר' חייא בר אבא מיקא דתניא טענו שור ונחמור והודה לו בא' מהן ושני ליה. הא מני אדמון היא ומשמע דלית הילקת' פנותיה.

וכן כתב ר"ח. ועוד דהא כל מקום שאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון הלכה כמותו ליתיה דהא דמי שמת והניח בנים ובנות נפקא מהילכת' והטוען את חבריו איפא למימר נמי דליתיה אלא דרבינו אלפס סמך על רבינו שמואל בן חנפני בספר המבוי הילקתא כדאדמון בשתי הלכות וממתכתא שדרו פותיה ועוד דהא דר' חייא בר אבא מוקים להא דאדמון בגילגול שבועה פדאיתא התם אבל טענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהן ד"ה חייב וצ"ע להא דטענושור ושה דלא בריר לן אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן דאמר קרא פי יתן איש אל רעהו ואין טענת קטן כלום ג'רסי' בב"ק אין לי אלא שנתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין ת"ל בא דבר שניהם עד שתהא נתינה ותביעה שוין כאחד: בירושלמי ג'רסינן ת"ל רעהו כגאון בית דין מעמידן אפיטרו' לתובע ומשביע בעל דינו לאלתר שמה נמות ואם טען עליהן אדם נשבע ונוטל בדעת ב"ד או אפיטרו' ואם הגדילו אין יכולין למחות ומסתמא מדאמר לקמן דאפי' היכי דאודי דשומר הוא לא משבעינן ליה לשומר ולא משלם תשלומי כפל בטענ' דידי' ש"מ דלא מוקמינן אפיטרופוס אממוניה ולא משבעינן ליה לשומר ולא משלם תשלומי כפל על טענת אפיטרופוס אלא היכא שמינהו אבי יתומין או ב"ד שנתנו הנכסי' בידי ואין משביעין את הקטן.

לרבינו אבן מג'ש קטן נתבע. ולא קא מודי נטרינן ליה עד דגדל ומשבעינן ליה וצ"ע דהא כתב רעהו עד שתהא נתינה ותביעה שוין כאחד אבל נשבעין לקטן וכתב רבינו אלפס ה"כא בטענת אביו ואמאי קרי ליה קטן דלגבי מילי דאבוה קטן הוא ומתני' ר' אליעזר בן יעקב היא וכו'.

וצוה להגיה בהלכות והילכתא כר' אבא דמשנתו קב ונקי ועוד דסוגיין פנותיה מדאמר לקמן אילימא באמר ליה מנה לאבא ביז אביה ואמר ליה חמשין אית ליה וחמשין לית ליה מה לי הוא מה לי אבנה ש"מ כרבי אב"י סבירא לן ומשמע דפלוגתא בגדול הבא בטענת אביו ורפנן פטרי לי משום דמשיב אבידה הוא.

אבל בקטן בין בטענת אביו בין בטענת עצמו משיב אבידה הוא והיינו דתנן אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן וכן כתב רבינו אבן מג'ש ורש"י מוקים פלוגתיהו בכתובת בין בקטן בין בגדול בבאין בטענת אביהם דרפנן סברי בבנו מעיז בין גדול בין קטן ומסתמא מדקא מתמה מה לי הוא מה לי אבנה שמע מינה מילתא פסיקא היא ולית בה פלוגתא ובגדול הוא דקאמר בגדול הבא בטענת אביו ואמר ליה בבריא מנה לאבא ביז אביה או ביזך כגון דקאמר קמאי דידי אוזיף או מודי או שהפקדני אבא דכולי עלמא חייב שבועה דאוריית' ולא פליגי אלא בטוענו קטן והיינו דקאמר ליה אלא בדרבה קא מיפלגי כלומר לעולם בטוענו קטן כדאמר מעיקרא ובדרבה קא מיפלגי דר' אב"י סבר לא שניא בו ולא בבנו אפילו קטן אינו מעיז וקרי ליה טענת עצמו דבעלמ' לית ביה מששא ולא משיב אבידה הוא ורפנן סברי בו אינו מעיז.

אבל בבנו מעיז והילכך טענת קטן טענת עצמו היא ואין אדם נשבע על טענת עצמו ופטור אפי' בטענת בריא. אבל בנו גדול טענת אחרים היא וחיוב אפי' לרפנן בטענת

בְּרִיא שְׁבוּעַ' דְּאוֹרֵינִת' וְשְׁבוּעָה דְּרַבְּנָן בְּשִׁמְא וְהִינּוּ דְּפָסִיקָא לִיה מְלִיתָא מַה לִּי הוּא מַה לִּי אַפְלוּה וְהִילְכָה אִי סְבִירָא לָן כְּר' אב"י אֶפְלוּ קֶטֶן הֵבֵא בְּטַעֲנַת אָבִיו בְּטַעֲנַת בְּרִיא חֲזִיב בְּטַעֲנַת שְׁמַא פְּטוֹר כְּדִקְתָּנִי רִישָׁא מְנָה לְאַבָּא בְּיַד אָבִיָּה אִין לָהּ בְּיַדִּי אֶלָּא נ' פְּטוֹר וְאוֹקִימ' דְּלָא אָמַר בְּרִיא לִי וְאִי סְבִירָא לָן פְּרַבְּנָן בְּגִדוֹל בְּרִיא חֲזִיב שְׁמַא פְּטוֹר בְּקֶטֶן אֶפְלוּ בְּטַעֲנַת בְּרִיא פְּטוֹר וּמִסְתַּמ' גְּדוֹל דְּחֲזִיב בְּבָרִי' דְּקָאֻמַר קָמָאִי דִּידִי אוֹזִיף אוֹ אוֹדִי אוֹ פְּקִדְנִי אָבֵא אָבֵל פְּלוּ' אָמַר לִי בְּבָרִיא לָאו בְּרִיא הוּא אֶלָּא סְהָדָא הוּא וְסְהָדָא לָא מְהִימֵן עַד דְּאִתִּי לְבִי דִּינָא וְדִלְמָ' הֵדֵר בֵּיהּ בְּחֻקִּי' ב"ד וְכָא בְּהַרְשָׁאָה דְּמַצִּי לְאַשְׁבוּעִיָּה לְבַעַל דִּינִיָּה מַהוּ' דְּשְׁלִיחַ הוּא דְּהָא בַּעַל דִּינִי' לָא מַצִּי לְאַפּוֹכִי עֲלֵיהּ וְחֻנְנִי עַל פְּנִקְסוֹ וּפּוֹעֲלִין נְשַׁבְּעִין לְבַעַל הַבֵּית מִשּׁוּם טַעֲנָה דְּחֻנְנִי וְחֻנְנִי מִיִּשְׁתַּבַּע בְּטַעֲנָ' דְּפּוֹעֲלִין וּבַעַל הַבֵּית שְׁמַא הוּא: הַהוּא מִשּׁוּם דְּחֻנְנִי אֶתָּא לְבִי דִּינָא וְאִיִּשְׁתַּבַּע אֶטְעַנְתִּיהּ וְחַד מִינִיָּהּ קוּשְׁטָא קָא טַעֲנִין וְהֵתֵם נְמִי תַרְנִיָּהּ בַּעֲלֵי דִּינִין אִינּוֹן דְּכִי מִיִּשְׁתַּבְּעִי לְבַעַל הַבֵּית הֵכִי נְמִי מִיִּשְׁתַּבְּעִי כָּל חַד וְחַד לְחַבְרִיָּה.

וְהָא דְּמִיִּשְׁתַּבְּעִי לְבַעַל הַבֵּית מִשּׁוּם דְּתַרְנִיָּהּ שְׁקִלִי מִינִיָּהּ וְעוֹד דְּבַע"ה בְּרִיא קָא טַעֲנִין מַמַּה נְפִשְׁךָ חַד מִינִיָּהּ רַמָּאִי הוּא וְחַד קוּשְׁטָא קָא טַעֲנִין וּמִשּׁוּם דְּבַעַל הַבֵּית לָא יָדַע מֵאֵן הוּא מִיִּשְׁתַּבְּעִי תַרְנִיָּהּ וְשְׁקִלִי מַב"ה אָבֵל בַּעֲלָמ' לָא מִיִּשְׁתַּבַּע אִינִישׁ עַל טַעֲנָ' שְׁמַא אֶלָּא עַל טַעֲנַת שְׁלִיחַ דְּבַעַל דִּין אוֹ בַּעַל דִּין גּוֹפִיָּה דִּינְדַע וְהֵכִי מוּכַח לָן בְּפִרְקָא יֵשׁ גּוֹחֲלִין זֶה אַחֵי אִינּוֹן גְּאָמֵן וְיִטּוֹל בְּחֻלְקוֹ וְאוֹקִימ' דְּאֻמְרִינוּ אִין אָנוּ יוֹדְעִין וְאִסִּיקְנָא לְעוֹלָם מְנָה לִי בְּיַדְךָ וְהִלָּה אוֹמַר אִינִי יוֹדַע חֲזִיב וְשִׁאֲנִי הֵכָא דְּכֻמְנָה לְאַחַר בְּיַדְךָ הוּא ש"מ דְּלָא מַצִּי טַעֲנִין בְּרִיא אֶפְנוּמָא דְּאַחַר דְּקָאֻמַר זֶה אַחֵי וְכֻשְׁמָא דְּמִי וּבְשֵׁם רַבִּי' הָאִי אִם רָאָה כְּתַב יָדוֹ אוֹ עַל פְּנִקְסוֹ מַצָּא אוֹ שֵׁא"ל אָבִיו שְׁרָאוּבוֹן חֲזִיב טַעֲנַת בְּרִיא הוּא וְלָא פְּסֻקִינוּ הִילְכְתָּא שְׁדָרוּ מַמְתִּיבְתָּא כְּפִסְקָא דְּרַבְּנָן מַעֲיָקְרָא וְכֻשְׁמוּאֵל דְּאֻמַר לִפְרַע מְנַכְסֵי קֶטֶן וּמוֹקִים לָהּ לְמַתְנִי' כְּרַבְּנָן.

וְהָא דְּרַבִּי יִצְחָק דְּגִיטִין שְׁנֵי כִּיסִין קִשּׁוּרִין מְצִאתִי לָהּ דְּמוֹקְמִינוּ לָהּ כְּר' אב"י הִיא לָא דִּיִּיק לָן וְאֵע"ג דְּקִימָ' לָן מְשַׁנַּת ר' אב"י קַב וְנָקִי לָאו פְּלִלָא הִיא: דְּהָא קִיִּימָא לָן ר' יוֹסִי נְמַקּוֹ עִמּוֹ וְלִית הִילְכְתָּא פְּנִתִיָּה בְּכוּלָהּ הֵכִי נְמִי ר' אב"י הוּא וְרַבָּא מִינִיָּהּ אֶשְׁפַּח דְּאַפְסִיק הִילְכְתָּ' פְּנִתִיָּה וְאִי בְּכָל דְּוֹכְתָּ' הִילְכְתָּ' פְּנִתִיָּה אִמָּאִי אִיִּצְטָרְךָ לְמִיִּפְסֵק: גְּרָסִי בַּפ' אֵלוֹ קִשְׁרִים.

אָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר רַב יוֹסֵף הֵלְכָה כְּר' אב"י וְאָמַר הֵלְכָה מְכָלֵל דְּפִלְיָגִי וְכוּ' וּבְגִדְרִי בְּהַשְׁוֹתְפִין אָמַר רַב הוּנָא הֵלֵכ' כְּר' אב"י וּבַד' נְדָרִים גְּרָסִי פְּלִיגִי רַבְּנָן עֲלֵיהּ דְּר' אב"י אוֹ לָא וְאֵת"ל פְּלִיגִי הִילְכְתָּ' פְּנִתִיָּה אוֹ לִית הִילְכְתָּא פְּנִתִיָּה וְאִסִּיקְנָ' אָמַר רַב הוּנָא הֵלְכָה כְּר' אב"י וְרַב הוּנָא דְּאָמַר בְּגִדְרִים הֵלְכָה פְּלִיגִי עֲלֵיהּ הֵתֵם וְאָמַר מְנָהֵג כְּרַאב"י וְר' יוֹחָנָן אָמַר נְהָגוּ וּבַפ' הֵבֵא עַל יְבִמְתּוֹ א"ר הוּנָא אָמַר רַב הֵלְכָה כְּר' אֶלְיָעֶזֶר וּבְגִיטִין בְּאַפְיִטְרוּפּוֹס שְׁמִינְהוּ אָבִי יְתוּמִין פְּסֵק הֵלְכָה כְּאַבָּא שְׁאוּל וְלִית לָר' אב"י דְּפִלְיָג עֲלֵיהּ וּבְכֻמָּה דְּוֹכְתִי אִיִּפְסִיק הִילְכְתָּא כְּר' אב"י וְרַבִּינוּ אֶלְפֵס גּוֹפִיָּה בְּהֵיָא דְּגְרָסִי כְּמֵאן אֶזְלָא הָא דְּתַנָּיָא לְכָל הַשְּׁרָץ הַשְּׁוֹרֵץ לְרַבּוֹת אֶפְרוּחִים שְׁלָא נְתַפְתְּחוּ עֵינֵיהּ.

כְּמֵאן כְּר' אב"י פְּסֵק כְּרַבְּנָן פְּדֵאִיתָא בַּפ' וּבְעֶרְכִין גְּבִי הַמְשַׁנָּה פְּסֻקִי רַבְּנוּתָא דְּלִית הִילְכְתָּ' כְּר' אב"י וּבַפ' הֵדֵר אָמַר רַב יְהוּדָה הֵלְכָה כְּר' אב"י וּבְהָא מְסַתְּבָרָא לָן כְּרַב

ושמואל דהילכתא פותיה בדיני וקטן הפא בטענת אביו אפי' בטענת פריא פטור ומסתברא דאפי' משבוע' היסת פטור דטענת קטן לית ביה משנשא ואפי' שבועת השומרין לא משבעינן על טענתיה דטענת שמא היא ושבועת היסת על פריא הוא ושבועת היסת דלא מצי אפוקה אאידיה ליתה וקטן תובע וגזלן לא משבעינן חבריה אטענתיה בשבועת היסת דלא מצי אפוקא ושבועת השומרין אע"ג דאמר דשומר הוא לא מחייבי ליה ב"ד שבועה בטענתיה דהא לא משלם תשלומי כפל בטענתיה כדגרסי' בפ' הגוזל פי' יתן איש ואין נתינת קטן פלום וממעט ליה התם מתשלומי כפל בטוען טענת גנב כדמוכח התם ש"מ דמודה דשומר הוא ב"ד לא מחייבי ליה מידי אבל הרב המחבר כתב על טענת קטן דוקא מציאה דלית בה גזל אלא מפני דרכי שלום אבל ירושה ומתנה ב"ד מעמיד אפי' רבי' אבן מגש דוקא בשבועת התורה פגון מודה מקצת ועד אחד אבל שבועת היסת וד' שומרים משבעי' על טענתיה ואנן כתבי' מאי דסבי' לן אבל הנשבעין על טענת שמא פגון השותפין והאריסין מסתמ' דנשבעין אלו דברים שאין נשבעין עליהן העבדים והשטרות והשרקות ודוקא בכל מה דכתב באורייתא ואפי' שבועה דעד אחד דלא כתב בהדיא בעניינא אבל פשיעה ומזיד כולהו בר תשלומי ניהו אבל איתבר או איתגיס פטור משבועה דאורייתא אבל בדרבנן נשבעין כדאמר בפ' הכותב בפוגמת פתובה ועד א' מעיד שיהא פרועה ואסיקנא שבועה מדרבנן ושבועת היסת נמי איתה בשרקות וקי"ל כל המחנך לרקע הרי הוא פקרקע ואפי' ענבים לבצור לאו כבצורות דמיין ודוקא ענבי' וכל דמחסרי מעשה ידי אדם אבל תמרי דמנפשייהו נתרון קי"ל כל העומד לגדור כגדור דמי ומסתב' גידולי קרקע אבל תלוש ולבסוף חיברו פגון פותל בנן וכגון שקבעו וכורת דבורים קי"ל כרבנן דאמרי' כל המחנך לרקע אינו פקרקע דתנו דף של נחתומין שקבעו בפותל ר"א מטהר וחקמי' מטמאין אבל ר"ת אמר מדשלח רב נחמיה פי' אתיא ההיא איתת' למיה.

אגבייה עישור נכסי מאי סטורבונ דאינון מטלטלין קבועין ברקע ש"מ סוגיא דשמעתא כר' אליעזר סלקא דאמר כל המחנך לרקע הרי הוא פקרקע ולא איתברר לן שפיר וכתב רבי' אבן מגש דוקא לענין שומר.

אבל מאן דזבין לחברי' ענבים מחנכרות למיתלשיניהו לנפשיה פינן דלהאי זבניניהו וראוי לבצור דיינינו בהון דין מטלטלין לאונאה ולשבועה ולכל מילי וה"מ בפני עצמן אבל ע"י גילגול נשבעין אע"פ שאינו מודה מקצת כדתנו זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לי'שבע עליהן: וירושלמי מניין לגילגול שבועה מן התורה מסוטה: אמן מאיש זה אמן מאיש אחר עד כדון דבר שראוי לי'שבע.

דבר שאינו ראוי לי'שבע מאי כדון נשמעינה מן הדא. שומרת יכם וכנוסה ושומרת יכם ראוייה לי'שבע.

ואתמר מגלגלין וכה מגלגל. אית תנא תני מה זו באלה ושבועה אף כל הנשבעין באלה ושבועה ואית תנא תני זו באלה ושבועה ואין כל הנשבעין באלה ושבועה מ"ד באלה ובשבועה ניקחא.

ומ"ד אין כל הנשבעין באלה ושבועה לגלגול את למד לשבועה אי אתה למד אית תנא תני מה זו באמן אמן. אף כל הנשבעין באמן אמן והילכך כל הנשבעי' המושבעי' מפי אחרים צריף להזכיר שם הנתבע וקבלות אמן ממון זה אמן ממון אחר וצריף לעמוד ומחייבין הנתבע הנשבע לומר בפיו לא על דבר שפלב אני נשבע ושבועה בכל לשון.

מדגרסי' בסוטה תנא אף בלשונה נאמרה כלומר בכל לשון ובפ' סוטה וידוי מעשר גרסין במשניות בירושלמי ואלו נאמרין בכל לשון ופי' בכל לשון ובלשונה נאמרה בכל לשון דהא שבעת הדינין מסוטה גמרין ורבינו אבן מגש שאמר בלשונה בלשון קודש שגגה היא: ירושלמי מהו לגלגל שבעת התורה על שבעת התורה תקנה על תקנה תורה על תקנה.

תקנה על תורה וכדאסיק' בגמרא דילן לפל מגלגלין חוץ משכיר ומדאמ' לעיל איפא בינייהו גלגול שבעת התורה ש"מ בהקיסת מגלגלי'. אבל בחרם סתם לא מגלגלין דליפא גלגול ולא שייף גלגול בשמא דגרסי' גבי שואל זה אומר שאולה.

זה אומר שכורה ישבע השוכר ששכורה מטה. אוקמינ' על ידי גלגול אבל רישא דקתני שוכר אומר שכורה מטה והלה אומר איני יודע פטור.

לא מגלגלין לשמא על ידי גלגול ולא אמרי' מיגו דמישבע דכדרכה מטה לישתבע לשמא דלא שייף גלגול לשמא כלל ואיפא דפליג התם ואמר דאיפא סהדי דכדרכה מטה וליכ' שבועה וכתב רבינו האי אין מגלגלין אלא על דבר שאם יודהבו יתחייב ממון.

אבל אין בו חיוב ממון אלא שבועה כגון שאמר נשתתפת עמי ונתחייבת לי שבועה ואמר לו הנתבע, לא נשתתפתי ונתחייב לו ה'קיסת על ממון אחר אין מגלגלין פדאמר עד היכן גלגול שבועה עד שיאמר לו הישבע לי שלא נמפרת לי לעבד עברי: והיכא דאיפא גלגול על שבועה דאורייתא אע"ג דגלגול דאורייתא מצי למימר לי שבועה דאורייתא לחודה עבידנא לה מה דאת מגלגל עלי תישבע ותשקול והיכ' דאמר ליה ראובן לשמעון השבעתני בב"ד והוא אומר לא השבעתני אין ב"ד מחייבין אותו שבועה אלא על ממון.

וראיתי שפסק רבי' האי בתשובות מי שנתחייב שבעת ה'קיסת ואמר השביעני ביני לבינך ולא הכחישוהו עדי' ולא הוחזק פפרן בב"ד ונפטר ולא לבעל להשביעו מי שנתחייב שבעה דאורייתא ואמר נשבעתי ואין עדים מכחישי' אותו ישבע שבעת ה'קיסת ותמיה' לי אין ב"ד משביעין שבועה אלא על ממון (אבל היא מן הנשבעין ונוטלין בשבעת ה'קיסת) אין נשבעין אלא על דבר שבמידה ושפמנן וכו' וקי"ל פרכא דאמר אפי' בית זה פטור ואינו חייב עד שיטעון דבר שפמד' ויודה בדבר שפמדה כדמניא פותיה.

ואלו נשבעין שלא בטענ' השותפין והאריסין חלקו אינו יכול להשביען וה"ה לכולן שאם חלקו אינו יכול להשביען כו' בכתב השותפות ירושלמי חד בר נש בעי אזיל מדון קומי ר' זעירא וחיבו שבועה על תרין דינר א"ל תרין דינרין אינון הא טריפן לה אמ' ומילת פלן ופלן א"ל ר' זעירא או הב ליה כל מה דתבע לה או אישתבע ליה כל מה דהוא מגלגל עלה וקשיא לרבנותא הא דגרסי' בפר' המפקיד אמר הרניני נשבע.

וְרָאָה אוֹתוֹן מְגַלְגָּלִין עָלָיו וְאָמַר הֲרִינִי מִשְׁלָם א"ר יוֹסִי לֹא חִיִּיבָה תוֹרָה שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר אֶלָּא לְהַקֵּל שְׁאֵם רְצָה לְשִׁלְּם וְשִׁלְּם וְרָצָה לְשִׁבְעַת וְרַבִּי הֵבִיא פְּלוּגְמָתָא דַּת"ק וּר' יוֹסִי בִּהְלָכוֹת וּר' זְעִירָא כַּת"ק ס"ל דְּכָל פְּלוּגְמָתָא דְלֹא אִיפְסִיק הִילַכְתָּא הִלְכָה כַּת"ק וּמִסְתַּמֵּן מְגַלְגָּלִין דְקִאָמַר לָאו גִילְגוּל תְּבִיעוֹת קִאָמַר דְּהָא לָאו מְגַלְגָּלִין קִאָמַר אֶלָּא שְׁבוּעָה וְלֹא מְגַלְגָּל אֶלָּא מְגַלְגָּלִין וְעוֹד כִּי שְׁלִים נְמִי אֶפְתִּי מְצִי מְגַלְגָּל עָלֶיהָ דְּהָא מְשַׁבְּיעִין אוֹתוֹ שְׁבוּעָה שְׁאִינֵן בְּרִשּׁוֹתוֹ וְלִגְלָגַל מֵאֵי דְתַבְעַת לִיהָ אֶלָּא אַב"ד קִאֵי שְׁמַגְלָלִין עָלָיו ג' שְׁבוּעוֹן שְׁבוּעָה שְׁאִינָה בְּרִשּׁוֹתוֹ שְׁבוּעָה שְׁלֹא פִּשְׁעֵתִי בְּהָ שְׁבוּעָה שְׁלֹא שְׁלַחְתִּי בְּהָ יָד וְכִשְׂרָאָה גִילְגוּל שְׁבוּעַת אֱלוֹ אָמַר הֲרִינִי מִשְׁלָם.

וּא"ר יוֹסִי לֹא חִיִּיבָה תוֹרָה שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר עָלָיו אֶלָּא לְהַקֵּל עָלָיו שְׁלֹא תֵּאמַר שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר הוּא שְׁמָא יוֹדָה שְׁשַׁלַּח בְּהָ יָד אוֹ גִּבְבָּה אוֹ מְכַר וְחִיִּיב תְּשַׁלּוּמֵי כָּפָל אֶלָּא אִם רְצָה לְשִׁלְּם מִשְׁלָם גְּרָסִינָן בַּפ' הַגּוֹזֵל הַגּוֹזֵל אֶת חֲבִירוֹ אוֹ שְׁלָנָה הֵימְנוּ אוֹ שֶׁהִפְקִידוּ לוֹ בִּיְיָשׁוּב לֹא יִחְזִיר לוֹ בַּמְדָּבָר דְּנֹקָא דְלֹא בְּעֵי מְלוּנָה אוֹ פְּקֻדוֹן לֹאִיפְרוּעֵי מִיְיָנָה בְּדָבָרָא אֶבְל אֵי בְּעֵי לְמִיתְּבַעֲיָנָהוּ בְּדָבָרָא וְאִיתְּנָהוּ גַבְיָה שְׁקִיל מִיְיָנָה דְלָנָה בְּעַל פְּרַחֲיָה פְּדַתְנָיָא מְלוּנָה נִיתְנָן לִיתְבַּע בְּכָל מְקוֹם אֶבְל (אָבַד) הַפְּקֻדוֹן לִית לִיהָ רִשּׁוּתָא לְמִיתְּבַעֲיָה בְּדָבָרָא גְּרָסִי בַּפ' הַגּוֹזֵל הַמְּלוּנָה אֶת חֲבִירוֹ עַל הַמְּטַבֵּעַ וְנִפְסַל הַמְּטַבֵּעַ הֵיכָא דְאִית לִיהָ אוֹרְחָ' לְמִישָׁן ק"ל כְּשִׁמוּאֵל דְאָמַר יְכוּל לֹמַר לוֹ לָךְ וְהוֹצִיא בְּמִישָׁן וְהוּא דְאִית לִיהָ אוֹרְחָ' לְמִישָׁן אֶבְל לִית לִיהָ אוֹרְחָ' לְמִישָׁן לֹא וְה"ה דְלִית לִיהָ אוֹרְחָ' לְמִישָׁן וְאִין מְלַכְיֹות מְקַפִּידוֹת זֹו עַל זֹו שְׁנוֹתָן לוֹ מְטַבֵּעַ שְׁהִלְוָהוּ וְנִפְסַל דְקִאָמַר שְׁיוֹצֵא מְטַבֵּעַ חֲדָשׁ וּבְעָא מִיְיָנָה רַבָּא מַר"ח הַמְּלוּנָה אֶת חֲבִירוֹ עַל הַמְּטַבֵּעַ וְהוֹסִיף עָלָיו מֵהוּ א"ל נוֹתָן לוֹ מְטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְנֹאפִי' כְּנִפְיָא כו' כְּדִאִיתָא בַּהֲל' הֲרַב וּמִסְתַּמָּא כְּרַש"י דְאָמַר דְּנֹקָא מְלוּנָה אֶת חֲבִירוֹ פְּרַקְמִטָּיָא לִיתָן לוֹ כְּףָה וְכָף מַטְב' אֶבְל הִלְוָהוּ מְטַבֵּעַ אַע"ג דְלֹא זִילֵי פִירִי כִּינּוֹן דְשַׁבַּח לְעַנְיָן נֹסֵכ' רַבִּית הוּא וְנוֹתָן לוֹ מְטַבֵּעַ שְׁהִלְוָהוּ לְפִיכָף כּוֹתְבִי בְּשִׁטְרָא מַד' פְּשִׁיטִי שֶׁל כְּסָף צְרוּ' בְּדִינָר כְּףָה וְכָף הַזְּקוּק וְהֵינָנו דְאָמַר עַד עֲשָׂרָה בְּתַמְנָיָא.

שְׁהַמוּכַר יְרוּיַח בְּפְרַקְמִטָּיָא שְׁלוֹ חוֹמָשׁ הַמְּשַׁתְּכַר אֵל יִשְׁתַּכַּר יוֹתֵר מִחוּמָשׁ. וְהָא דְאָמַר רַב אֶלְפִּס הוּא הַדִּין לְפַחְתּוֹ מִסְתַּבְּרָא מְדָלָא מִיְבַעֲיָא לִיהָ פַּחְתּוֹ אוֹ הוֹסִיפוּ מֵהוּ ש"מ פַּחְתּוֹ בְּזַמַּן פִּירְעוֹן לֹא קָא מִיְבַעֲיָא לִיהָ הוֹסִיפוּ קָא מִיְבַעֲיָא לִיהָ וּמִשּׁוּם רַבִּית אֶבְל שְׁדָרוּ מְמַתִּיבְתָא בְּאַתְרָא דְאוֹזִיף זּוּזֵי וְאִיפְחוּ' זּוּזָא דְאוֹזִיף שְׁנֵי מֵהֵנָּה דְנִפְקֵי הַשְׁתָּא וְאִיפְחוּת לְעַנְיָן נֹסֵכ' דִּינָא הוּא דְמִשְׁלָם לְפִי שְׁבַחָא וְצ"ע לְרַבִּי שְׁלֵמָה דְקִאָמַר דְּבַעֲיָא דְרַבָּא אֶלִיבָא דְמֵאן דְאָמַר נוֹתָן לוֹ מַטְב' הַיּוֹצֵא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הוּא מְשַׁמַּע דְּאֶלִיבָא דְשִׁמוּאֵל דְאָמַר לָךְ וְהוֹצִיאָו בְּמִישָׁן הֵיכָא שְׁהוֹסִיפוּ עָלָיו לֹא נִפְסַל הַרְאָשׁוֹן וְהָרִי הוּא יְכוּל לְהוֹצִיאָו בְּמִדִּינָה עֲצָמָה וְהֵיכִי אָמַר נוֹתָן לוֹ מְטַבֵּעַ הַיּוֹצֵא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְלִסְבָּרָא דִּילִיָה לִיתָא דְהָהוּא דְעַבְד עוֹבְדָא עֲשָׂרָה בְּתַמְנָיָא אֶלִיבָא דְהַלְכ' וּבְמַתִּיבַת' אֶסְקוּ כְּרַב הוּנָא בְּרִיָה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ גְּרָסִי בַּפ' הָאֲנָמְנִין הִלְוָהוּ עַל הַמְּשַׁכּוֹן שׁוֹמֵר שְׁכָר כו' גְּרָסִי בַּפ' שׁוֹאֵל אָדָם אִיתְּמַר הִלּוֹאֵת יוֹם טוֹב רַב יוֹסֵף אָמַר לֹא נִיתְנָה לִיתְבַּע רַבָּה אָמַר נִיתְנָן לִיתְבַּע וְאִיכָא פְּלוּגְמָתָא בִּינֵי רַבְּנוֹתָא וּמִסְתַּבֵּר כְּרַבָּה דְהוּא בְּתַרָּא דְהָא רַב אֲנִיָּא דְשְׁקִיל מְשַׁכּוֹן לְאִפּוּקֵי נְפִישָׁיָה מִפְּלוּגְמָתָא עַבְיָד כְּדָאמַר לֹא בַעֲי' דְאוּקֵי בְּדִינָא וְדִינָאֵי וּמֵאן דְּמִפִּיק שְׁטְרָא אִיתְּמֵי וְטַעֲנֵי דְלִית לְהוּ

מאבוהון פלום תשובה לרבינו אלפס מדינא מטלטלי דיתמי לא מישתעבדי ושבועה שאין לו תקנתא דבתראי הוא וכי עבדי תקנתא בנקיטת חפץ אמלנה גופיה אבל ליתמי תקנתא לתקנתא היא והילכתא אי אתי מריה דשטר' בטענ' בריא דאית להו מטלטלין מאבוהון מישתבעי שבועת היסט ואי בטענת שפא חרם סתם ובתשובה מי שהוא מן הנשבעין ונוטלין ושבועתו אין לו פלום אין אחד מהו נשבע שנתבע אינו חייב פלום עד שישבע התובע.

והתובע אינו חייב שבועה עד שיהא ממון לזה אלא אם רצה התובע לישבע ואם נתן לו הנתבע פלום יתן ואם לאו ישבע שאין לו מה שיקרע לרבינו אלפס בעל חוב שאמר הפל משועבדין לכתובת אשתי מטלטלין אין משועבדין מקרקעי לא ניתנה פתובה ליגבות מחיים: חלק השלישי מלנה על המשכון גרסינן בפרק שבועת הדיינין המלנה את חבירו על המשכון ואבד המשכון כיצד סלע הלוימני עליו ושקל הנה שנה והן ד' דברים ששנינו במשנה הא' המלנה תובע והלנה פוטר עצמו מפלום שאמר לו סלע הלוימני עליו ושקל הנה שנה והלה אומר סלע הלוימני עליו וסלע הנה שנה פטור נשבע המלנה שבועה דרב הונא שאינה ברשותו וגיגול שישבע ויטול לא אשכחן אם אינו מאמינו שאבד או שאין לו ראיה דאם יש לו פטור אבל נשבע הלנה שבועת היסט ופטור השני מלנה תובע ולנה מודה מקצת שאמר לו סלע הלוימני עליו ושקל הנה שנה והלה אומר סלע הלוימני עליו וג' דינר הנה שנה חייב.

נשבע המלנה שבועה דרב הונא ולנה נשבע במודה מקצת. ועליו אמר מי נשבע תחילה מי שפקדון אצלו שאם ישבע זה יוציא הלה את הפקדון וכת' בעל מתקבות שבועה גבי לנה היא ואמר רבנן מישתבע מלנה אבל אם הנשבעה גבי מלנה לא איצטריף לאישתבעי שבועה שאינו ברשותו ומסתמא מילתא דרב הונא מילתא פסיקא היא השלישי לנה תובע ומלנה פוטר עצמו שאמר לו סלע הלוימני עליו ושתיים הנה שנה פטור ונשבע המלנה כדרב הונא שבועה חמורה ויגלגל עליו שאינה שנה אלא סלע ופטור ואם יש עדים שאבד או שמאמינו נשבע שבועת היסט ופטור הרביעי לנה תובע ומלנה מודה מקצת שאמר לו סלע הלוימני ושתיים הנה שנה והלה אומר חמש' דינר הנה שנה מיגו דמישתבע שאינה ברשותו לישתבע כמה היתה שנה ש"מ הא דרב הונא שבועה חמורה היא דאם איתה דשבוע' היסט היא הא קא מישתבע שבועת היסט דבכולהו פטורי דמתני' שבועת היסט אינון ויש ד' דרכים שלא שנינו האחד שניהם תובעין זה את זה שאמר לו סלע הלוימני ושקל הנה שנה והלה אומר סלע הלוימני עליו ושתיים הנה שנה אם אין עדים שאבד ממנו או שאינו מאמינו נשבע המלנה שאינו ברשותו ויגלגל שלא הנה שנה יותר מסלע ופטור ואם יש עדים שאבד שניהן נשבעין שבועת היסט מלנה נשבע שלא הנה שנה יותר מסלע ולנה נשבע שלא הנה שנה פחות מסלע ופטור השני הלנה תובע כגון סלע הלוימני עליו ושקל הנה שנה והלה אומר סלע הלוימני ואיני יודע כמה הנה שנה היינו מתניתין הלוימני ואיני יודע אם החזרת לי ואם לאו נשבע הלנה דרב הונא ויתגלגל עליו שלא הנה שנה אלא שקל ואם יש עדים שאבד נוטל בלא שבוע' וירושלמי סלע הלוימני עליו והלה אומר איני יודע א"ר לית את ידע אהן ידע' ר' יהוש' דרומי בעי קומי ר' יונה תמן אתמר א"ר לית את ידע אן ידע והכא אתמר הכין תמן יש חילול שבועה הכא אין פאן חילול שבועה והדין בתוספתא לא דייק: השלישי הלנה תובע

ואמר לו סלע הלוימני עליו ושמים הנה שנה והלה אומר איני יודע נשבע המלנה ויגלגל עליו שאינו יודע ואם ש עדים שאבד נשבע שבועת היסת ופטור הרביעי שניהן מודים זה לזה אומר לו סלע הלוימני וסלע הנה שנה והלה מודה לו בכך וכך נשבע המלנה שבועה דרב הונא אם אינו מאמינו ודרכים אלו מודים בעיקר הלנאה אלא שיש ערעור ביניהם בעיקר משכון כמה שנה שאבד אבל אם יש ביניהם ההלנאה ומודי שיווי המשכון שאמר לו סלע הלוימני והלה אומר שקל הלוימני ומשכון דברים שאין עשויין להשאיל שיכול לומר לקוח הוא בידי.

אי נמי עשויין להשאיל ולהשפיר ולא שראה שיכול לומר החזרתיו לה נאמן עד כדי דמיו פדגרסי בירושלמי אומר ר' יוחנן נאמן המלנה לומר עד כדי המשכון הלוימני ובגמרא דילן גבי חושלי וסכינא דאשכבתא יכול לטעון עד כדי דמיהו וכתבי רבננותא ולא יותר כדאי' במחאה ואמרי' דשבוע' דרבנן כעין דאורייתא היא ומנו לה בהדי דנשבעין ונטלין ומצי אפוכה אשבועת היסת וכן כתב הרב המחבר ודינו כנשבע אסטרך ואנו כתיבין בפקדון דשבועת היסת היא ודוקא דאיכא עדים ולא ראה.

ודברים שאין עשויין להשאיל ולהשפיר אבל דברים העשויין להשאיל ולהשפיר שאינו יכול לומר לקוחין הן בידי או החזרתיו לה ולא היו דברים מעולם אינו נאמן ונותן לו שקל ועל המותר נשבע שבועת היסת ופטור ואם א"ל פרעתי לאו כל מיינה ואי אומר ליה אישתבע לי מישתבע ליה: ירושלמי חד בר נש קם עם חברה בשוקא אומר ליה תרין דינרין בעי לי בידה ומשכונני טב תרין דינרין א"ל חד דינר בעי למיתן לה אתאעובדא קומי דיניי דנהרדעי אמרי פינן דכ"ע מודים' דמשכונניה טב תרין דינרין דינרי אוחרנא ייתי עלוי סהדין ולא שמיע הא דאמר ר' יוחנן המלנה נאמן לומר עד כדי המשכון חד בר נש קם עם חברה בשוק ואר' סודריה מיינה נאמר לית הדין סודרא נפיק מיני עד דתתן לי מה דמיתבעי לי בידה אתא עובדא קומי ר' זעירא אומר ליה הב ליה כתיבתיה זיל דון עימיה.

מה שמו' פדייני דנהרדעא תמן הוחזק המשכון בידי ברהם הכא לא הוחזק המשכון בידי והיכא שנפחת המשכון זה אומר בשעת הלנאה הנה שנה כף וכף ונפחת כף וכף וזה אומר לא נפחת אי נמי לא נפחת אלא כף: אי נמי איני יודע נשבע המלנה שבועת היסת ופטור והרב המחבר אומר איכא מאן דאמר מלנה נשבע כעין דאורייתא שלא נשתמש בו וגובה וכן השכיר נשבע כמה נטל משכירתו ואיכא מ"ד הלנה נשבע כמה הנה שנה בשעת הלנאה ומיגו דאי בעי אומר לא הלוימני אלא כמה ששנה פי אומר כף וכף הנה ונפחת נאמן בשבועת היסת ונאבד המשכון המלנה נשבע וכתב נמי מלנה אומר סלע הלוימני.

וג' דינר הנה שנה ויש לי אצלה דינר ולנה אומר מכרתיו לה בה' דינר ויש לי אצלה דינר שניהם נשבעין שבועת היסת זה נשבע שמשכון הנה וזה נשבע שבתורת מכירה מכר המשכון ואע"פ שאחד מהן בא לידי שבוע' שוא הלכה כת"ק דבן ננס דאמר שניהן נשבעין ונטלין מבעל הבית ואם רצו להפכם זה לזה הופכי' ואם חלקו על ההיפוך זה אומר אני מהפכה וזה אומר אני מהפכה עומד הדבר עד שיתרצה אחד מהן.

ואם לא נתרצו שניהן נשבעין. והיכא שפפר המשכון ושניהן מודי בהלנאה ישבע זה שלא הניח בידי משכון וזה ישבע שאין ראוי ליטול אם הנה חובו כנגד משכוננו ואם הנה

שנה פחות יפצע היתר על המשכון ואם היה יתר כבר נשבע זה שאין לו משכון פטור והיכי' ששניהן מודים בהלואה ובשיווי המשכון אלא שזה תבע הלואתו וזה תובע משכונו שאבד על זה שנינו הלנה על המשכון שומר שוכר וקמה לה מתני' כר' עקיבא דאמר פלוגם הלוייתני אלא על המשכון אבד המשכון אבדו מעותיה ונהלכ' כסתם משנה לא שנה הלנה מעות ולא שנה הלנה פירות ולא שנה הלנה במשכון בשעת הלואה ולא שנה בשעת הלואה ולא שנה בשטרא ולא שנה שלא בשטרא שומר שוכר כדאמר משכנו שלא בשעת הלואתו דכולי עלמ' אית להו דר' יצחק ובשומ' אבידה קא מיפלגי וקנימא לן כרב יוסף דאמר שומר שוכר הוי מאי טעמא מצנה הוא דעביד ובההוי' הנאה דלא בעי למיתן ריקפת' לעניא הוי עליה שומר והילכך שני משכון שיעור הלואתו פטור ואי שני טפי שקיל טופיינא מיניה ואי לא שני עלה אמ' שמואל האי מאן דאוזיף אלפא זוזי מתבריה ואנח ליה קתא דמגלא אבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי ופסקו רבננותא דליתה לדשמואל ופרע ליה מאי דבצר מיניה לא שנה פריש ולא שנה לא פריש דקנימא לן כסתם מתני' דתנן סלע הלוייתיה עליו ושקל היה שנה כו' ודנוקא גניב' ואבידה דשומר שוכר חייב אבל אונסין דשומר שוכר פטור איהו נמי פטור ושקיל לכולי חוב דיליה ור' יצחק דאמ' קני משכון לאו לאיחויביה באונסין אלא דאי קדיש בי' קידושיו קידושין כדגרסי' בקידושין קידושה במשכון מקודשת ואוקימנא במשכון דאחרים וכו' יצחק והדין היא סבר' דר"ח ורבי אלפס וכת' הרב המחבר אם טען המלוה שאבד באונס והלה טוען שמכר איפא מ"ד נשבע המלוה וגובה חובו ואיפא מ"ד א הלוה נשבע היסת וסבר' דיליה מיגו דאי בעי אמר אין בידי פלוגם או מכרתי לה המשכון או פרעתי לה החוב פי אמר שלא נאבד נשבע שבווע' היסת ופטו' ולא דייק לן ומסתבר' פיון דקנימא לן כר' יצחק דשלא בשעת הלואה קונה משכון אפי' באונס אבד חייב דאי לא קני ליה לכל מיילי לא מיקדשא ביה ורש"י בפ' כל שעה הכין אמ' מניין לבעל חוב שקונה משכון כל ימי ההלואה ואם נאנס חייב באונסין שאינו לא כשומר שוכר ולא כשומר חנם שפטור מן האונסין אלא כןלו ברשותו ובשמירתו עומד וגרסינ' בפרק המקבל מישכנו ומת שמטו מעל גבי בניו ואמרי' התם אהני כתבא לגירעון.

וגרסינן במכות והרי משכון דרחמנא אמר השב לו את העבוט ומשכח ליה קיימו ולא קיימו נשרפה מאליה ביקטלו ששרפה בידים ומיחייב פיון דמיחייב בתשלומין וכו' ואי איתה דפטור מאונסין משכחת לה קיימו ולא קיימו ששרפה באונס שאינו חייב ומדלא פריף הכי ש"מ מישכנו שלא בשעת הלואתו חייב באונסין וקני ליה לכל מיילי אבל בשעת הלואתו דלא קני ליה הנה לי עליה שומר שוכר ופטור מן האונסין ומתני' דקתני שומר שוכר בשעת הלואתו ואיפא למימר דהא דאמר שמואל אבד קתא דמגלא אבד אלפא זוזי הלכה היא וליפא לדחוייה דהא רב נחמן ונהרדעי מודו ליה וליפא מאן דפליג עליה ובכולהו נוסחאי עתיק' גרסינן בדלא שני משכון שיעור זוזי דכ"ע אית להו דשמואל אלא הכא בדשני קמיפלגי וכדר' יצחק כדס"ד מעיקר' והכי פי' הוא הדין דלא שני וכגון שאבד המשכון באונסין ר' עקיבא סבירא ליה כר' יצחק וסייב באונסין ור' אליעזר ל"ל דר' יצחק ושומר שוכר הוא שחייב בגניבה ואבידה אבל לא באונסין ומתניתין דקתני שומר שוכר איפא לאוקומה כר' עקיבא ולמעוטי שאינו שומר חנם הוא דאתא אי נמי למאי דסבירא למקשיה דמתני' דברי הכל היא דהא מישכנו בשעת הלואתו דכולי עלמ'

שומר שְׁכָר הוא וְהִינּוּ דְלָא פְרִיָּה לִיה מִתְנִי' דְלָא כִר' עֲקִיבָא וּפְרִיָּה תְיֹבְתָ' דְעֲדִירָּ מִינָּה אִימור דְאָמַר ר' יֶצְחָק מִיִּשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ מִיִּשְׁכְּנֵנוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ מִי אָמַר וְאֶסִיק' מִיִּשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ דְכ"ע אֵית לְהוּ דִר' יֶצְחָק וְחִיִּיב בְּאַוֹנְסִין וְאֵע"ג דְלָא שְׁנֵי שְׁיַעוּר זִוְיָ אֲבָד הַמְשַׁכּוֹן אֲבָדוּ מְעוּתֵיו אֲבָל בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ פְטוּר מִן הָאוֹנְסִין כְּשׁוֹמֵר שְׁכָר כְּדִקְתָּנִי מִתְנִי' הַלְוָהוּ עַל הַמְשַׁכּוֹן שׁוֹמֵר שְׁכָר וּל"ש בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ וּל"ש שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ שׁוֹמֵר שְׁכָר הוּא מִדִּר' יוֹסֵף וְכֵן הִילְכְתָ' וְאִיפָא מ"ד מִיִּשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ ש"ש הוּא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ ש"ח.

וְהָא דְכָתַב נָמִי ר"ח הָא דְאָמְרֵן מִיִּשְׁכְּנֵנוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ וְשְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ תְרַנְיָהוּ ש"ש הוּא לָאו מִקְלָת' הִיא דְהָא אָמְרִי' מִשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ כְּוִלִי עֲלֵמָא לָא פְלִיגִי וּמִדּוֹ לִר' יֶצְחָק כִּי פְלִיגִי בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ אֲלָא לְכוּלְהוּ תְנָאִי שְׁנֵי לְהוּ בֵּין מִשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ לְמִשְׁכְּנֵנוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ הִילְכְּהוּ מִיִּשְׁכְּנֵנוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ דְפְלִיגִי סְפִיקָא הָוִי תְמִיָּהָא לָן הָנִי מִלִּי וְנִתְתַּנְהוּ אֲלָא לְסַבְרָא דְרַבְּנֹתֵי לִיכָא פְלוּגְתָ' כְּלָל מְדַרְב יוֹסֵף וְלְסַבְרָא דִילָן לִיכָא פְלוּגְתָ' אֲלָא שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ חִיִּיב בְּאַוֹנְסִין וּבְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ פְטוּר מִן הָאוֹנְסִין אֲבָל בְּגִיבָה נְאֻבִידָה ל"ש בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ וּל"ש שְׁנָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ ל"ש שְׁנֵי וּל"ש לָא שְׁנֵי ש"ש.

וְהָא דְשְׁמוּאֵל דְנֻקָא דְפְרִישׁ. אֲבָל לָא פְרִישׁ אֲבָד מֵאִי דְשְׁנֵי כְּסִתְמָא דְמִתְנִי' וְהָכִי אוֹקִימָ' לָהּ בְשַׁבּוּעוֹת וְקִשְׁיָא לְהוּ לְרַבְּנֹתָא הָא דְגָרְסִינָן בִּפ' הַשּׁוֹלֵחַ הַמְלִינָה אֵת חֲבִירוֹ עַל הַמְשַׁכּוֹן וְהַמּוֹסֵר שְׁטְרוֹתָיו לִב"ד אֵין מִשְׁמִיטִין וְאוֹקִימָנָא מִשׁוּם דִר' יֶצְחָק וְהָתָּם אֶפִילוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ כְּטַעְמָא דִירוּשְׁלַמִי וְאִיכָ' לְמִימַר בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ נָמִי קָנִי לִיה מְדַרְב יוֹסֵף אֲלָא דְטְרִיחָא לִיה לְגַמ' לְאֶקְשׁוּיָי אִימור דְאָמַר ר' יֶצְחָק מִיִּשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ דְלָא הָנִי ה"מ וּמְתַרְצָא כְּגוֹן שְׁהַלְוָהוּ עַל הַמְשַׁכּוֹן לְמַר רַב מִתְתַּיָּא גְאוֹן מִשְׁכְּנֵנוּ בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ דְלָא קָנִי ה"מ דְכָתַב לִיה שְׁטֵר דְלָא סְמָךְ עַל הַמְשַׁכּוֹן אֲבָל לָא כְּתַב לוֹ שְׁטֵר קָנִי דְהָא הִימְנִיָּה אֲמַשְׁכּוֹן גָּרְסִינָן בְּפֶרֶק הַמְקַבֵּל מְלוּנָה אוֹמֵר שְׁלֹש וְלוּנָה אוֹמֵר שְׁתִּי כו' בְּמִשְׁכּוֹן קַרְקָעוֹת וְגָרְסִי' הָתָּם הַמְלִינָה אֵת חֲבִירוֹ לָא יִמְשַׁכְּנֵנוּ אֲלָא ב"ד וְאָמַר שְׁמוּאֵל שְׁלִיחַ ב"ד שְׁבָא לְמִשְׁכָּן מְנַחֵם נְתוּחִי אֲבָל אֵינוֹ נִכְנָס לְבֵיתוֹ לִיטּוֹל הַמְשַׁכּוֹן בְּעַל כְּרַחוּ דְתַנְיָא שְׁלִיחַ ב"ד שְׁבָא לְמִשְׁכָּן לָא יִכְנָס לְבֵיתוֹ לִיטּוֹל מִשְׁכּוֹנוֹ וְלָא יִמְשַׁכְּנֵנוּ דְבָרִי' שְׁעוֹשִׁין בְּהֵן אִנְכֹל וְנוֹתֵן מְטָה וּמִצָּע לְעֶשֶׂיר וּמְטָה וּמִפִּץ לְעֵנִי אֲבָל לָא לְאִשְׁתּוֹ וּבְנָיו כְּדָרָךְ שְׁמִסְדְּרִין בְּעֶרְכֵין כְּךָּ מְסֻדְרִין בְּבַעַל חוֹב וְכֵן הִלְכָה דְתַנּוּ בְּעֶרְכֵין אַעפ"י שְׁאָמַר חִיִּיבֵי עֶרְכֵין מִמְשַׁכְּנֵין אוֹתָן וְנוֹתְנֵין לוֹ מְזוֹן שְׁלִשִׁי יוֹם וְכִסוֹת י"ב חֲדָשׁ.

ת"ר אִם עָנִי הוּא לָא תִשְׁכַּב בְּעַבְטוֹ הָא עֶשֶׂיר הוּא שְׁכַב אֲלָא אִם עָנִי הוּא לָא תִשְׁכַּב וְעַבְטוֹ אֲצִלָּה הָא עֶשֶׂיר שְׁכַב וְעַבְטוֹ אֲצִלָּה תְנִיָּא בִד"א שְׁמִיִּשְׁכְּנֵנוּ שְׁלָא בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ. אֲבָל בְשַׁעַת הַלְוָאָתוֹ אֵינוֹ חִיִּיב לְהַחְזִיר לוֹ וְאֵינוֹ עוֹבֵר בְּכָל הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ עַד בֵּא הַשְּׁמִשׁ תְּשִׁיבֵנוּ לוֹ זְהוּ כְּסוֹת יוֹם שְׁנִיתָן לְחַבְל בְּלִילָה הָשֵׁב תְּשִׁיב לוֹ אֵת הַעַבּוּט זוֹ כְּסוֹת לִילָה שְׁנִיתָן לְחַבְלוֹ בְּיוֹם אָמַר רַשְׁבַּ"ג אַף לְעֶצְמוֹ אֵינוֹ מְחֻזִּי' אֲלָא עַד ל' יוֹם וּמִל' יוֹם וְאִילָךְ מוֹכְרוֹ בִב"ד.

וּמְסַתְבְּרָא הוּא הַדִּין לְמְלוּנָה עַל הַמְשַׁכּוֹן סְתָם לְרַשְׁבַּ"ג קִיָּימָא שְׁאָם לָא רָצָה לְפִנְיָו מִל' יוֹם וְאִילָךְ מוֹכְרוֹ בִב"ד אֲבָל אֵינוֹ שָׁם לְעֶצְמוֹ אִפִּי' לְרַבְּנָן דְאָמְרֵי דְאִי אָמַר לוּנָה לִיהֶדְרוּ

לי מסדרין ואי לא מהדר ליה פל יומא פסות יום ביום וכסות לילה בלילה דצריף ליה ואינו יכול למוכרו לעולם אבל מידי דלא צריף ליה פגון משפון קרקעות וזולתן יכול למוכרן מל' יום ואילף ואפי' מישכנו בשעת הלואתו הא מיחייב בגניבה ואבידה מדר' יוסף ולא גרע ממלנה בשטר דסהדא ליהוי וכן פתב ר"ח בשבועות אבד קטא דמגלא אבד אלפא זוזא ומל' יום ואילף כופהו לפדותו וצרפתי דייק מיהא דגרסי סלע הלוייתו עליו ושקל הי' שנה והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתי וג' דינרין הנה שנה ש"מ שיכול לכופו לפדותו: וא"ר יוחנן מישכנו ומת שומטו מעל גבי בניו ואין שביעית משמיטתו ואין מטלטלין אצל בניו.

ירושלמי אם מחזיר למה ממשכנו שמא תעשה שמיטה ותשטט או ימות המלנה ונמצא מטלטלין אצל היורשין ותניא לא תבא אל ביתו אבל אתה נכנס לביתו של ערב לשכר פתח ולשכר פונדק ולשכר חמר אבל אם זקפן עליו במלנה אסור אלמנה בין שהיא עשירה בין שהיא ענייה אין ממשכניו אותה שנ' לא תחבול בגד אלמנה החובל את הרחיץ עובר בלא תעשה וחיוב משום שני פלים ולא רחיים בלבד אמרו אלא כל דבר שעושים בהן אנכל נפש ואמר רב הונא חבל רחיים לוקה שמים ותניא פותיה חבל זוג של ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב אלא אחת ת"ל לא תחבול רחיים ורכב וגו' והוא דחבל ספינא דאשפכתא מחבריה א"ל אביי ליהדרין ליה ותא קום בדינא עילוייה ואמר ליה רבא לא צריף למיקם עליה בדינא יכול לטעון עד כדי דמיהו וקי"ל פרבא ופרישנא לעיל בשבועת היסט ודוקא ספינא דאשפכתא וכל דבר שאינו עשויין להשאל ולהשכי' אבל דברים העשויין להשאל ולהשכי' אע"ג דלית ליה סהדי דאית ליה גביה אי אמר לקום הוא בידי אינו נאמן.

ואפי' מית וטעני יורשין דלקוח הוא או משכנת' לא מהימני כי הא דרבא אפיק זוזא דסרבלא וספרא דאגדת' מיתמי בדברים העשויין להשאל ולהשכי' איכ"מ"ד דוקא ספרא דאגדתא אבל ספרא אחרנינא לא ומסתבר' פל מילי דידיע דמנהג לאושולי א"נ מרי' דחפצ' עביד לאושולי והוא דשאל מנייה עביד לישאל דרחים ליה ולא שני ליה דמנינן ליה כדברים העשויין להשאל ולהשכי' ולאפוקי ספר לעם הארץ וכיוצא בו דאטו זוזא דסרבלא אורחיהו דאינשי לאושולן אלא הני דידיען נקטי וכתב רבינו אלפס דברים העשויין להשאל ולהשכי' אפי' בע"ה העשוי למכור את פליו אי אמר לקום הוא בידי אינו נאמן.

לרבינו אבן מגש נשבע בע"ה שבועת היסט ורבינו האיי אמר אפילו שבועת היסט ליתיה ושאין עשויין להשאל ולהשכי' אפי' אין עשויין למכור את פליו אי אמר לקום הוא בידי נאמן שמא איצטרף ליה זוזי וזבין לרבי' קלונימוס בשבועה ואיכא מ"ד הא דשלח ר' חנינא בר אבין ופליג בין עשויין להשאל ולהשכי' לשאין עשויין ליתיה אלא בשאין בע"ה עשוי למכור אבל עשוי למכור אע"פ שעשוי להשאל ולהשכי' נאמן והמוצי' מחבירו עליו הראי' וספינא דאשפכת' בע"ה בשאין עשוי למכור הוא ואיכא מ"ד בע"ה העשוי למכור קאמ' אבל אין עשויין למכור אפי' אין עשויין להשאל ולהשכי' אינו נאמן.

דלא אַמרינו איצטריכו ליה זוני ונבין וְהָא דְפָרְכִינוּ כַּפ' בַּתְר' דַּב"ק בְּהַמְפִיר כְּלִיו וְסַפְרֵיו בְּיַד אַחַר. לִיחֻוּשׁ דִּילְמָא אִיצְטְרִיכִי לִיה זוני ונבין גְּבִי לֹקַח הוּא מְשׁוּם דְקִי"ל טוּעְנִין לְלֹקַח וְהָא דְשְׁקֵלִינוּ וְטְרִינוּ בְּכֵלִים מְגֻלִין בְּיָדוֹ וְאָמַר לְקוּחִין הֵן בְּיָדֵי אָבֵל בְּכֵלִים תַּחַת כְּנָפֵיו לִית דִּינָא דְבָרִים שְׂאִין עֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר וְאִין בַּע"ה עֲשׂוּי לְמַפְנֵי אֶת כְּלִיו אִינוּ נְאָמֵן עֲשׂוּי לְמַפְנֵי נְאָמֵן וְהַעֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר אִפִּי עֲשׂוּי לְמַפְנֵי אִינוּ נְאָמֵן.

וְהָכִי הוּא הַגִּירְסָא בְּשַׁבְּעוֹת רְאוּהוּ שְׁהֵטְמִין פְּלִים תַּחַת כְּנָפֵיו וְכו' לֹא אָמְרוּ אֲלָא שְׂאִין בַּע"ה עֲשׂוּי לְמַפְנֵי אֶת כְּלִיו אָבֵל עֲשׂוּי לְמַפְנֵי אֶת כְּלִיו נְאָמֵן וְלֹא אָמְרוּ בְּכֹלְהוּ אֲלָא בְּדַבְּרֵי שְׂאִין עֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר אָבֵל דְּבָרֵי הַעֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר אִינוּ נְאָמֵן דְּשִׁלַּח וְכו' וְלִיתְנָהוּ לְתַרֵּי לִישְׁנֵי בְּתַרְאֵי דְכְּתִבִּינוּ אֲלָא פְּרַב אֶלְפַס בְּשַׁעְרִים שְׁלוֹ אָבֵל שַׁעַר עֲשִׂירֵי שְׁפַתָּב אִם רְאוּהוּ שְׁנַטְלָן מְרִשׁוֹת חֲבִירוֹ וְאָמַר לְקוּחִין הֵן בְּיָדֵי אִינוּ נְאָמֵן ל"ש הֵטְמִינוּ תַּחַת כְּנָפֵיו וְל"ש לֹא הֵטְמִינוּ תַּחַת כְּנָפֵיו וְכו' וְהָא שְׁמַעְתָּתָא דְּרַב יְהוּדָא בְּדִאֲתָתָה לְבַע"ה גְּבִיָּה עֲסָקִינוּ דְּאִי לֹא תִימָא הָכִי קִשְׂיָא הָא דְּגוֹדְרַת וְכו' וּמְסַתְּבָרָא דְּלֹא דְּמִיָּא לְגוֹדְרוֹת דְּגוֹדְרוֹת עֲבִידֵי דְּאֶזְלָן מְנַפְשִׁיָּהוּ וְדָמֵי לְדְּבָרִים הַעֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר אָבֵל מֵאֵן דְּתַפִּישׁ מִיָּדֵי מְרִשׁוֹת חֲבִרֵיהּ וְלִיתְנָהוּ לְמַרְיָה גְּבִי נְאָמֵן וְדָמֵי לְאִיְדֻד דְּרַב יְהוּדָא דְּאָמַר הָאִי מֵאֵן דְּנִקְיָט מְגָלָא וְתוֹבִילָא וְכו' מֵאִי טַעְמָא דְּלֹא חֲצִיף אִינִישׁ לְמִיגְדַר דִּיקְלָא דְּלֹא דִילֵיהּ.

אִי לֹא נִקְיָט רְשׁוּתָא מִיְנֵיהּ כְּדָאֵמַר הֵתָם לְמַשְׁכְּנוֹ וְדִילְמָא לֹא מְשַׁכְּנוּ מִי לֹא אָמַר רַב יְהוּדָא הָאִי מֵאֵן דְּנִקְיָט מְגָלָא וְתוֹבִילָא בִּידֵיהּ וְכו' אֲלָמָא פִּי הַדְּדִי נִינְהוּ וְעוֹבְדָא דְּכִתְנָא דְּר' אֲבִין חֶלֶק עָלָיו וְלֹא דְּמִי לְהַהוּא דְּנִסְכָּא דְּהֵתָם חַד סְהַדָּא קָאֵמַר חֲטָפָה מִיְנֵיהּ בְּעַל פְּרַחֲיָה אָבֵל הָכָא חַד סְהַדָּא לֹא אֶסְהִיד.

אֲלָא דְּעֵייל לְבִיתְהּ וְאֶפְשָׁר דְּחֲטָפָה מִיְנֵיהּ בְּעַל פְּרַחֲיָה (אָבֵל חַד סְהַדָּא) וְאֶפְשָׁר דְּמַרְיָה דְּכִתְנָא דְּמַרְיָ שְׁקִיל כִּיתְנָא. וְאֶפְי' שְׁנִים כַּה"ג אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ מְמוּן.

וְלֹא אֶסְהִידוּ דְּלֹא בְּרִשׁוּתֵי שְׁקֵל וְלֹא יְכוּל לְמִימַר מְתוּף שְׂאִינוּ יְכוּל לִישְׁבַע דְּעַבְיָד אִינִישׁ דְּאָמַר לִיה לְחֲבִרֵיהּ זִיל שְׁקוּל מְגוּ בֵּיתָא וְלִיכָא עָלֵיהּ אֲלָא שְׁבֻעַת הֵיסַת. וְדַבְּרֵי גְּאוּן לֹא שְׁגָגָה הוּא וְרַבִּינוּ אֶפְרַיִם דְּאָמַר אֲלָא פִּיתְקָא דְּלִטְנוּתָא לֹא דִּיִּיק לֹן דְּהָא טַעִין מַרְיָה דְּכִיתְנָא בְּרִיא דְּלֹא בְּרִשׁוּתֵיהּ שְׁקֵל וְשְׁבֻעַת הֵיסַת הִיא.

וַיֵּשׁ לָנוּ לְהוֹסִיף שְׁנֵי שַׁעְרִים בְּמַשְׁכּוֹן חֲבִירוֹ שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת הָאֶחָד אִם עֲדִים מְעִידִין שְׁמַשְׁכְּנוֹ בְּשׁוּק אוֹ שְׁנַכְנֵס לְחֲצַר וְרְאוּהוּ שְׁנַטְלוּ מַשְׁכּוֹן. וְלֹא יָדַע כַּמָּה אַע"פ שְׁרְאוּהוּ שְׁנַטְל חֲבִירוֹ נִשְׁבַּע וּפְטוּר.

וְהַשְׁנֵי אִם נִכְנֵס לְבֵיתוֹ לְדַבְּרֵי אַחַר וְלֹא לְמַשְׁכְּנוֹ וְרְאוּהוּ שְׁנַטְל פְּלִים תַּחַת כְּנָפֵיו אִף בְּזָה נִשְׁבַּע וּפְטוּר וְהָכִי גְּרִסֵי בַּגְמ' דְּבַנֵי מַעְרַב' לְתוּף בֵּיתוֹ וְלֹא לְחֲצַר חֲבִירוֹ לְמַשְׁכְּנוֹ וְלֹא לְדַבְּרֵי אַחַר וּבְהָא דַּאמ' ר' יְהוּדָה רְאוּהוּ שְׁהֵטְמִין פְּלִים תַּחַת כְּנָפֵיו זָה אוֹמַר גְּנוּבִים וְזָה אוֹמַר לְקוּחִין נְאָמֵן דְּאֶחְזוּקֵי אִינְשֵי בְּגַנְבֵי לֹא מְחֻזְקִינוּ מִשְׁמַע דַּס"ל אִפִּי הֵן דְּבָרִים שְׁעֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר נְאָמֵן וְקִשְׂי' לֹן גּוֹדְרוֹת דְּכְּדָבְרִים הַעֲשׂוּיָן לְהַשְׂאִיל וְלְהַשְׁפִיר דְּמוּ אִי טַעִין גְּנוּבִים הָכִי נְמִי דְּהוּי חֻזְקָה וְעוֹד דְּהוּל"ל בְּסוּפָא דְּשְׁמַעְתָּתָא לֹא אָמְרוּ אֲלָא זָה אוֹמַר שְׂאוּל וְזָה אוֹמַר לְקוּחִין.

אבל גנובים לא. ומדנקטיה פי מצעי נהדר ובתר הכי לא אומר אלא בדברים העשויין להשאיל ולהשפיל ש"מ דאפי' זה אומר גנובה וזה אומר לקוחין בדברים העשויין להשאיל ולהשפיר.

ש"מ דאפי' זה אומר גנובים בדברים. העשויין להשאיל ולהשפיר אינו נאמן והמפיר כליו וספריו דאם לא יצא לו שם גניב' לא כל הימנו שאני אומר.

מכרן לאחר ולקחן הימנו אפי' בדברי העשויין להשאיל ולהשפיר קאמר משום דקי"ל טוענין ללוקח והוא דינא לא דמי לדינא דהכא דדיני דהכא יש ביניהן בגנובי' ושאולים ולקוחין אבל התם בע"ה מודה שלקוחין הן ויודע שלא גנובה אלא שאומר מגנב לקחתי וזה אומר בפרהסי' לקחתי ואיני יודע ויש בו שלשה שערים אחרים האחד שנוטלו בדמים והוא ששנינו המפיר כליו וספריו ביז אחר אם יצא לו שם גניבה בעיר ישבע כמה הוציא ויטול: ורושלמי בדין הוא שלא ישבע תקנה תיקנו שלא יהו בעלי בתים מטפלין עם הגנבים והוא על ג' ענינים אחד בעל הבית שאין עשוי למכור כליו כיון שיצא שם גניבה בעיר ישבע כמה הוציא ויטול וכגון זה אין טוענין ללוקח השני בעל הבית העשוי למכור צריף עדים שיבואו בני אדם שלנו בתוף ביתו וכו' כדגרסי' התם לא שנו אלא בעל הבית העשוי למכור כליו.

אבל אינו עשוי למכור כליו לא צריף לאהדורי כולי האי השלישי שלקח לפני יאוש בין לקח בזול בין לקח ביוקר כדגרסי' בכולוהו עשו תקנת השוק בין לקח מגנב בין בלוקח ונוטל בע"ה שלא בשבועה ויש שערים שנוטל בלא דמים והוא על שלשה עשר אחד שלקח מגנב מפורסם ושני שאינו מפורסם אלא שקיבלו בחובו או בהקפו דלא עשו בו תקנת השוק שער השלישי אפי' בדמי' אינו נוטל והוא על ג' ענינים בעל הבית שאינו עשוי למכור את כליו ולא יצא לו שם גניבה בעיר כגון זה טוענין ללוקח דדלמא איצטריכו ליה זוזי וזבין השני בע"ה העשוי למכור את כליו ויצא לו שם גניבה ואין לו עדים שאמר דאמרינן איהו הוא דמפיק האי נומא וכדתנן לא כל הימנו שאני אומר מכרן לאחר ולקחן הימנו שלישי שלקח לאחר יאוש וקי"ל יאוש קונה ירושל' ב"ק ואם טען ואמר מפלוני לקחתי נאמן אתא עובדא קומי ר' אבהו ולא קביל מה פליג בר אינש דעקין בגין כן לא קביל וצ"ע דמשמע לוקח מלוקח לא עשו בו תקנת השוק וכל הני מקלי שיש עדים שהוא של תובע שאינו נאמן לומר לקוח הוא בידי אבל באומר חפץ זה שלף הנה ואין לו עדים.

ואמר לו שאול הוא או שכור אצלך ואמר לו שאול ושכור הוא בידי ויש לי עליך כף וכו' ולא אחזיר לו עד שתפרעני אע"פ שהוא עשוי להשאיל ולהשפיר נאמן שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ור' אפרים אייתי ראיה מיהא דתנן שדה זו של אביה הנה ולקחתיה הימנו נאמן והא התם אין עשוי להשאיל ולהשפיר ונאמן מיהא דגרסי' גבי הפיר כליו וספריו ביז אחר דאפילו בע"ה העשוי להשאיל ולהשפיר אמרינן דילמא איצטריף ליה זוזי וזבין ולא דייק לן: גרסינן בפרק שור שנגח אומר רבא משכונ של גר ביז הגר ומת הגר נאמא ישראל אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו וכו' ומשכונ של גר ביז ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו זה קנה פנגד מעותיו וזה קנה את השאר ואוקימנ'

דליתיה כל היכא דאיתן' לדידהו וכו' ופר"ח דליתיה למשפון בחצירו הא איתיה למשפון בחצירו קניא ליה חצירו ואע"ג לגבך' דליתיה בהדיה דקי"ל בחצר המשפמרת אע"ג דאינו עומד בצד שדהו קניא ליה.

כדגרסי' בשנים אוחזין ואי קנימא בחצר שאינה משפמרת בעינו גברא דאיתן' גביה ואיכא דמפרש ליה בחצר שאינה משפמרת וכגון דליתיה גביה הא איתיה גביה אינו קונה שלא מדעתו וכתב הרב אע"ג דגבי מציאה אמרי אם אמר זכתה לי שדי זכתה לו שדיהו דבעי' אמיר' הני מילי מציאה דלא ידע בה מעיקרא.

וכי לא אמר זכתה לי מינאש מינה נהרי הוא הפקר ובעינו אמיר' אבל משפון של גר דינע ביה לא בעינו אמירה.

ומסתבר' מדלא קאמר תנזה לי שדי ש"מ לאחר שהחזיקו בה אחרים קאמר זכתה לו שדהו תחילה. ולעולם לא בעינו אמירה בשעה שהוא בתוך שדהו.

ואם ישראל יש לו מלנה בשטר או בערב על הגר ומת בתוך זמנו הרי הוא כמשפון של גר ביד ישראל. ואם בא ישראל והחזיק בנכסיו של גר אינו יכול להחזיק פשיעור החוב והמחזיק בנכסיו הגר הרי הוא כיו"רש וצריף שבועה פדין הבא ליפרע מנכסיו יתומין.

כתב בסוף הספר. אות ח חלוקת קרקעות בפרק קמא דב"ב השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הפותל באמצע ואסיקנא בלישנא בתרא בשאין בה דין חלוקה ומאי מחיצה פלוגתא וכינון דרצו בונין את הפותל באמצע דהיזק ראייה שמייה היזק וכן הילכתא וכי קתני בונין את הפותל בעל פרחו קאמר והיינו דפריף בע"כ אמאי ניהדרו בהו הא ללישנא קמא בונין את הפותל באמצע מדעתו קאמר ואסיקנ' שקנו מידו.

וכי קנו מידו מאי הני קנין דברים בעלמא הוא וקנין דברי' כדפר' במאמר שני וצרפתי אמר אמר גודא שעבד נכסיו לדמי חצי הפותל. אי אמר פלוגת' אין פאן מכר ולא מתנה ולא שיעבוד אלא שאחלוק קאמר שקנו מידו ברוחות רב אשי אמר שהולך זה בשלו וצרפתי אמר אפי' החזיק שלא בפניו הויא חזקה ולא צריף למימר לך חזיק וקנא דאי לא תימא הכי מאי קמ"ל והילכת' היזק ראייה שמייה היזק ויש בה דין חלוקה כופין לחלוק אין בה דין חלוקה ורצו לחלוק חולקין וכופין לבנות פותל בלא היזק ראייה במנהג המדינה פדתנו הכל כמנהג המדינה.

ואע"ג דכתר דפליג אחזיק שני חזקה דבהיזק ראייה זה על זה אע"ג דבחלון יש חזקה להיזק ראייה פדתנו וצורות יש לו חזקה הכא בחצר אין לו חזקה האי מחזיק אחבריה וסבריה, לא מחזיק עליה ואיבעי ליה למחויי בחזקה דעלמא אבל הכא פלחד וסד יתיב בדידיה לאו חזקה היא דלא איבעי ליה למחויי דאי מחי סד מחי אינדף ורבינו אבן מגש אמר טעמא אחרינא ורבינו אלפס דכ' בתשובות שאלות דחלון דאית ביה חזקה ראייה מיהא דהשותפין ליתה: רישלמי בהשותפין פותל שבין שתי חצירות שנופרץ רב ושמואל סד אמר מחצ' לזה ומחצ' לזה וסברנא אמר פולי לזה וכולי לזה מה מפקא ביניהון מצא מציאה מאן דאמר מחצ' לזה ומחצ' לזה ומחציו ואילף לזה ומאן דאמר פולי לזה וכולי לזה המוצא זכה לריש מתיבתא השותפין שחלקו ומצא אחד אבנים גדולות בחלקו.

ואמר הלה לא מחלתי אותן ולא ידעתי בהן אפילו ביניהן שטר חלוקה וקנון חולקין אם לא סילק כל אחד ואחד עצמו בכל מה שימצא מקום שנהגו לבנות גויל גזית וכו' ודוכתא דליפא מנהגא דשׁוין לא אזלינן בתר רבא.

וספק ממונא הוא ולקולא ולא ממעט אורא לפיכך אם נפל הפותל והמקו' והאבנים של שניהן. ואוקימנ' דנפל לרשותא דחד מיניהו.

אי נמי דפנינ' חד לרשותיה מהו דתימא ליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה קא משמע לן שותפין כי האי גוונא לא קפדי אהדדי ולא מסזקין אהדדי. כדגרסי' נמי בפרק הבית והעלייה.

ודוקא כי האי גוונא. אבל אחין ושותפין בקרע.

ארף על גב דידיע מילתא דשותפי ניהו מעיקרא מחזקי אהדדי דלא עביד איניש דשביק ארעא דלאו דיליה תלת שנין כדגרסי' בפ' חזקת הבתים השותפין מחזיקין זה על זה לרבינו אבן מגש דוקא דאיפא סהדי דאבנים דהוא פותל ניהו ואי אמר חברה דזבניגהו ופניניהו לרשותיה דאידך דלא חלקו דאפתי שותפין ניהו ושקיל למנתיה אבל ליפא סהדי בהני מגו דאי בעי אמר לא היו דברים מעולם אי נמי אהדרתיניהו ניהלך כי אמר דידי ניהו וזבניתיניהו ניהלי מהימן ובהיסת: אבל אם רצה כונס לתוך שלו ועושה חזית והאידנא נהוג עלמא חזית קושר הכותל בשלו או עושה חלון כנגדו או שמחזיק עביו בכשורי לגאון קשור עליון וקשור תחתית עליון יש לו חלק בכותל תחתית שאלמלא כן לא היה התחתון מניחו לבנות על פותלו ושניהם שוין בו אבל תחתון אין לו חלק בכותל העליון שהעליון יש לו חזית שהן שלו והתחתון עליו להביא ראיה.

ומסתברא העליון אין לו חלק בתחתית אלא במה שהחזיק דקי"ל למאי דסמיה סמיה ולמאי דאחזיק אחזיק וכן נמי פותל דיצע לראובן ושמעון יש לו עליו תקרה אין לו לשמעון להכביד תקרות יותר ואם בא להכביד ראובן מעכב עליו דגרסי' בפר' הבית והעלייה עליו שפא לשנות וכו' במחאה ותו לגאון ראובן יש לו פותל קשורה בכותליו ויש לו עליו תקרה ולשמעון תקר' נדאי הפותל של שניהן פיון שיש לו תקרה עליה ואם בא שמעון לסותר' ולא הניחו ראובן בדין מעכב עליו דמצי למימר ליה שפיר דייירנא ולא טרחנא ודוקא שאין הפותל רעוע אבל אם הוא רעוע אינו יכול לעכב מדר' נתן מניין שלא יגדל וכו' וסותרה ומוציא מזה בע"כ ואם הפותל מיוסד לראובן וראובן בא לסותר' אין חבירו מעכב עליו ואינו יכול לומר בספנ' אני עומד וסותרו ובונהו אבל הרב המחבר כתב הא דאמר דינא קאמר ליה דלית עילאה בתמאה ולא בתמאה עילאה אבל פותל משותף ואחד מהן רוצה לתקן סותר ובונה זה על פרחו של זה אבל הכותב לאחד מהן ואין לחבירו אלא חזקה להניח קורותיו ובא המחזיק לסתור חבירו מעכב עליו כדבר חמא דאמר שוף על שוף פוק פותל חצר שפול מחייבין אותו לבנותו עד ד' אמות מד' אמות ולמעלה אין מחייבין אותו מדקאמר אין מחייבין ש"מ איבעי אידך למיבנייה כוליה לחודיה כדמעיקרא בני ולא מצי אידך לעכובי לרבינו אבן מגש.

חזית דקתני במתני' אבקעה קאי דאין מחייבין אותו דהא ליפא הניק ראייה אבל בחצר לא מהני חזית פיון דינא שפופין לבנותו באמצע משום הניק ראייה הנה ליה לאכפוי

בְּדִינָא א"נ לְמִיכְתָּב שְׁטָרָא דְחֻזִית דְעֵבֵד בְּלֹא דַעְתָּא דְחַבְרִיהָ עֵבֵד וּמְנַהֲגָא דִילֵן דְחֻזִית מְהֵנִי וּתְנַאי בְּקַעָה וְהוּא הִדִין חֲצָר וּמְסַתְּבָרָא דְאַרְיִישָׁא נְמִי קֵאֵי דְהָא אוּקִי לְמַתְנִי בְּלִישְׁנָא בְּתָרָא בְּשָׂאִין בְּהָ דִין חֲלוּקָה וְהֵתֵם וְדָאי אִין מְסִיבִין וְהִילְכָה חֻזִית מְהֵנִי לִיה מַד' אַמּוֹת וְכִי הִיכִי דְמְהֵנִי בְּלִישְׁנָא בְּתָרָא הֵכָא מְהֵנִי בְּלִישְׁנָא קֵמָא וְאַפִּי' לְסַבְרָא דְרַבְּנֵן דְנֻקָא חֻזִית בְּלֹא תְשְׁמִישׁ.

אַבְל בְּתִשְׁמִישׁ כְּגוֹן חֲלוֹן סֵתֵם כְּמִנְהֵג שְׁלֵנוּ מְהֵנִי וְאִם הֶחְזִיק לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת מְהֵנִי מַד' אַמּוֹת וּלְמַעְלָה שְׁהַבְנִין שְׁלוֹ וּמַס' אִם נָפַל כְּפֹתֵל שְׁיִישׁ בּוֹ חֻזִית א"נ פְּתֵל הִידוּעַ לְאַחַד מִהֶן וְאָמַר רְצוֹנִי שְׁתַּמְעֵט אֲוִירָה וְנִבְנָה מְקוֹם הַכּוֹתֵל בְּשִׁיתוּף שְׂאִין כּוּפִין מְדַגְרָסִי בְּרִישׁ פְּרָקִין בְּמֵאִי אוּקִימְתָא דְלִית בְּהָ דִין חֲלוּקָה כִּי רְצוֹ מֵאִי הֵנִי לִיהֲדָרִי בְּהוּ וּמְסַקְנָא שְׁהֲלֹף זֶה בְּתוּף שְׁלוֹ וְהֶחְזִיק אֲלֵמָא הִיכָא דְהִיתְרָצוּ בְּחֲלוּקָה אַע"ג דְלֹא, דִּינָא הוּא פִּינֵן דְאַחְזִיק לֹא מְצִי לְמִיְהֲדָר ה"נ בְּאַיְתְרָצִי לְכַנּוּס בְּתוּף שְׁלוֹ וְהֵנִיחַ לְחַבְרִירוֹ מְקוֹם הַכּוֹתֵל פְּנוּי וְהֶחְזִיק הֶחְזִיק וְאִיפָא מ"ד כּוּפִין דְמַתְנִי כּוּפִין אוֹתוֹ לְבָנוֹת בֵּית שְׁעָר וְדָלַת לְחֲצָר תּוֹסֵפ' מִי שְׁיִישׁ לוֹ פְּתַח בְּמִבּוּי אִין בְּנִי מִבּוּי כּוּפִין אוֹתוֹ לְעֲשׂוֹת דָּלַת לְמִבּוּי שְׁיִכּוּל לֹמַר רְצוֹנִי שְׂאִיפְנֵס וְחַבְלִית עַל כְּתִיפִי וְכו' מִי שְׁיִישׁ לוֹ בֵּית בְּחֲצָר בְּנִי חֲצָר מְשַׁעֲבָדִין לְעֲשׂוֹת דָּלַת וְנִגְרָ וּמְנַעוּל וּשְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים אִין מְעַכְבִּין כּו' כְּדֵאִית' בְּהִלְכוֹת וּמְסַתְּבָרָא דְנֻקָא דָּלַת וְנִגְרָ וּמְנַעוּל: אַבְל מְפַתַּח אִינוּ כּוֹלֵל כְּדְמוּכַח בְּהַמְנִיחַ אֶת הַכַּד שְׁיִכּוּל לֹמַר אִין רְצוֹנִי לְעַכְבַּ עַל הַפְּתַח אֲלֵא עוֹשִׁין שְׁתִּי מְפַתִּיחוּ' בְּתוּף הַמְנַעוּל הַנֶּקֶר' פּוֹתַחַת וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנָס בְּלֹא רְשׁוּת חַבְרִירוֹ וְאִם הִיָּה מְעַכְבַּ סוּתֵר אֶת הַדָּלַת וְנִכְנָס דְקִי"ל עֵבֵד אִינִישׁ דִּינ' לְנַפְשִׁיהָ אֲפִילוּ בְּמְקוֹם דְלִיכָא פְּסִידָא אִינֵן חוֹלְקִין אֶת הַחֲצָר עַד שְׁיִהָא ד' אַמּוֹת לָזָה וּד' אַמּוֹת לָזָה וְדָנֻקָא שְׂאִין אֶחָד מִהֶן מְכִיר אֶת חֲלָקוֹ כְּדֵאִיתָא בְּהִלְכוֹת גְּרָסִינֵן בְּפָרְקָא קֵמָא דְסוּכָה בֵּית שְׂאִין בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת אִין הָאֲחִין וְהַשְׁוֹתְפִין חוֹלְקִין בּוֹ הָאִישׁ בּוֹ ד' אַמּוֹת עַל ד' אַמּוֹת חוֹלְקִין בּוֹ תְּנִינָא אִין חוֹלְקִין אֶת הַחֲצָר עַד שְׁיִהָא ד' אַמּוֹת לָזָה וּד' אַמּוֹת לָזָה אִימָא אִין בּוֹ דִין חֲלוּקָה בְּחֲצָר ש"מ דְּבֵית וְחֲצָר שְׁעוֹר חֲלוּקָתוֹן שְׁנֵה וְאִין חוֹלְקִין הַבֵּית עַד שְׁיִהָא ד' אַמּוֹת לָזָה וּד' אַמּוֹת לָזָה מְפֹתְלִיהָ וְאַע"פ שְׂאִין לְחֲצָר ד' אַמּוֹת וּש"מ ד' אַמּוֹת מְרוּבְּעוֹת בְּעֵינֵן דָּאי לֹא תִימָא הֵכִי לֹא אֲתִיָּא לִיהָ קִשְׂיָא מְמַתְנִי דְּבֵית שְׁיִישׁ בּוֹ ד' אַמּוֹת עַל ד"א כְּשִׁתְּחַלְקֵם מַגִּיעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד ד' אַמּוֹת בְּרוּחַב שְׁנַיִם אֲלֵא לֹא ש"מ מְרוּבְּעוֹת בֵּין בֵּית בֵּין חֲצָר דְּבָצִיר מְהֵכִי לֹא הֵנִי תְשְׁמִישׁ אַע"ג דְּאַנְרְכִיָּה י' וּפְתוּחֵיהָ בְּצִיר מַד' לֹא חֻזִי לְחֲלוּקִיהָ אָמַר ר' אֲסִי אָמַר ר' יוֹחָנָן ד' אַמּוֹת שְׂאֲמָרוּ חוּץ מְשַׁל פְּתַח כְּלוּמַר שְׁיִישׁ לָהֵן פְּתַחִים בְּבֵתִים.

אוּ שְׁחַלְקוּ הַבְּתִים וְרוּצִין לְעֲשׂוֹת פְּתַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְנִמְצָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל ד' אַמּוֹת בְּרוּחַב הַחֲצָר וְתְנִינָא נְמִי הֵכִי אִין חוֹלְקִין אֶת הַחֲצָר עַד שְׁיִהָא ח' אַמּוֹת לָזָה וּח' אַמּוֹת לָזָה וְתְנִינָא פְּתַחִים שְׁבַחְצָר יֵשׁ לָהֵן ד' אַמּוֹת לְכָל פְּתַח הִיָּה לָזָה פְּתַח וְלָזָה ב' פְּתַחִים זֶה שְׁיִישׁ לוֹ ב' פְּתַחִים נוֹטֵל ח' אַמּוֹת וְזֶה שְׁיִישׁ לוֹ פְּתַח א' נוֹטֵל ד' אַמּוֹת וְהַשְׂאָר חוֹלְקִין בְּשְׁנֵה.

הִיָּה לוֹ פְּתַח רְחֹב ח' אַמּוֹת נוֹטֵל ח' אַמּוֹת כְּנֻגְדוֹ וּד' אַמּוֹת בְּרוּחַב הַחֲצָר חוּץ מַד' אַמּוֹת שְׁבַחְצָר וְכַתֵּב רַבִּי אֶבְרָם מְגַשׁ דְּפַתַח ד' אַמּוֹת וּח' בְּתַרְוִיָּהוּ בְּהַדְדִי שְׁקִלִי ג' שְׁגָגָה הִיָּה וְכַתֵּב נְמִי כִּי אָמַר נוֹתֵן לְכָל פְּתַח ד' אַמּוֹת שְׂאִין לְאַחַד מִהֶן חֲלָק יְדוּעַ כְּגוֹן שְׁבַחְצָר זֶה

בְּקִרְקָעוֹ בֵּית אֶחָד וּבְנֵה חֲבִירוֹ כְּנִגְדּוֹ שְׁנֵי בָתִּים אֶבֶל חֲצָר מְשׁוּתָף וַיֵּשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֶלֶק יָדוּעַ לֹא וְצָרְפ' דְּלֹא יָדְעֵי הֵי מִיִּנְיָהוּ אֵית לִיה חֲזָקָה טְפִי וּר"ח כְּגוֹן שְׁהוֹרִישׁוּ אֲבִיָּהוֹן לְכָל אֶחָד בֵּית יָדוּעַ וְנִשְׂאָר בֵּינֵיהֶן אֲוִיר הַחֲצָר אֶבֶל אִם הַחֲצָר וְהַבֵּית בְּשִׁיתוּף וַיֵּשׁ בָּהּ דִּין חֲלֻקָה וְרוֹצִין לְחֶלֶק מְעֻלִין אוֹתָם בְּדָמִים.

יְרוּשְׁלָמִי שְׁאָמַר לֹא שָׁהֵן קְנוּיָן אֲלֵא שְׁיָהָא מְעַמִּיד בְּהֶמְתּוֹ לְשַׁעָה וּפּוֹתַח בֵּיתוֹ לְשַׁעָה ר' יוֹנָתָן מְקַשֵּׁי כְּלוּם אָמְרוּ ד' אַמּוֹת אֲלֵא שְׁתָּהָא בְּהֶמְתּוֹ עוֹמְדַת לְשַׁעָה וּפּוֹרְקַת חֲבִילָתוֹ לְשַׁעָה אֲשַׁפַּח תְּנִי אַף חֲוָלִיּוֹת הַבּוֹר יֵשׁ לוֹ ד' אַמּוֹת: וְאַף בֵּית הַתְּרַנְגוּל יֵשׁ לוֹ ד' אַמּוֹת וּמִסְתַּבְּרָא מְדַקְאָמַר בְּהֶמְתּוֹ לְשַׁעָה וְחֲבִילָתוֹ לְשַׁעָה ש"מ בְּהֶמְתּוֹ בְּלֹא חֲבִילָה וְחֲבִילָה בְּלֹא בְּהֶמְתּוֹ הִילְכָה אַע"פ שְׁאִין מְקוּם בְּחֲצָר לִיְפָנִס בְּחֲצָר הַמְשׁוּתָף אֲלֵא כְּדִי בְּהֶמְתּוֹ אוֹ חֲבִילָתוֹ עַל כְּתִיבּוֹ נּוֹתְנִין לוֹ ד' אַמּוֹת לְפָתְחִים שְׁבַחְצָר.

וּבְגִמְרָא דִּילָן גְּמִי כְּדִי לְסַלֵּק מִשְׂאֵא וְלֹא בְּעֵינָן פִּירוּק מִשְׂאֵא שֶׁל בְּהֶמְתּוֹ וְאַפִּי חֲמוֹר בְּמִשְׂאֵא לֹא הָוִי אֲלֵא שְׁנֵי גוּמְדִין וּמְחַצָּה. וּפְיִרְשׁוּ רַבּוֹנוֹתָא שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמְחַצָּה.

כְּדִקְרִסִינָן בַּפ' בֵּית כּוֹר וְשִׁיעוֹר ד' אַמּוֹת ח' זְרֵתוֹת מְצֻנְמָצְמוֹת שְׁיַעוֹר קָנָה שְׁלָנוּ זֶה הַכָּלָל כָּל שְׁחֻלְקִין וְשָׂמוּ עָלָיו חֻלְקִין וְאִם לֹא אִין חֻלְקִין אִין בּוֹ כְּדִי לְזַהּ וְכְדִי לְזַהּ מֵאִי. רַב יְהוּדָה אָמַר אֵית דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד.

וְרַב נַחֲמָן אָמַר לֵית דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד. .

אָמַר אַמִּימָר הִילְכְתָא אֵית דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד. וְאִם אִין לְאֶחָד אֲלֵא הַשְּׁתוֹת בְּקִרְקָע אוֹמ' אוֹ גוּד הַשְּׁתוֹת אוֹ אַגוּד מְחַלְקָה הַשְּׁתוֹת וְלֹא נְגִידֵי חֻלְקִין וְנוֹקָא הֵאֵי דְבַעֵי חֻלְקִין כְּנִיף לִיה לֵא יִדְף מִשׁוֹ דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד אֶבֶל אִיִּדְף לֹא מְצִי לְמִימַר לִיה גְּוֹד אוֹ אַגוּד: וְאִיפֵא מ"ד תְּרַנְיָהוּ מְצִי אֶמְרֵי גְוֹד אוֹ אַגוּד: לְרַבִּי הֵאֵי חֲצָר גְּדוּלָה וּבַתּוֹכָה בַתִּי הַרְבֵּה וְאִין בְּכָל אֶחָד דִּין חֲלֻקָה אִין בְּכָל בֵּית דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד אֲלֵא חֻלְקִים בָּתִּים כְּנִגְדּוֹ בָתִּים וְאִם כָּל אַחַת וְאַחַת רְאוּיָה לְחֶלֶק וּבָא זֶה וְאָמַר נְחַלֵּק כָּל אַחַת וְאַחַת..

וּבָא הַשְּׁנֵי וְאָמַר אִם נְחַלֵּק נְפִסִיד הַדִּין עִם הַשְּׁנֵי וַיִּטּוֹל כָּל אֶחָד וְא' כְּשִׁתִּי שְׂדוֹת אֶחָד אַנְהָרָא וְאֶחָד אַנְגְרָא דְכוּפִין עַל מְדוֹת סְדוּם וְהִיכָא שְׁאִין בָּהּ דִּין חֲלוּקָה וַיֵּשׁ בָּהּ גְּדוּלִים וְקַטְנִים ב"ד מְעַמִּידִין אֶפִּיטְרוּפּוֹס וְנִדְנִין דִּין דְגוּד אוֹ אַגוּד לְגְדוּלִי וְקַטְנִים וּמִסְתַּבְּרָא בַד' אַמּוֹת דְּפָתַח דְּאֵית לִיה לְכָל חַד וְחַד לֹא אֶמְרִינָן דִּינָא דְגוּד אֲלֵא בְּחֲצָר דְּבֵית בְּלֹא פְתַח לֵיתָהּ.

וְכַתֵּב הֵרַב הַמְּחַבֵּר מְדַקְאָמַר קַח לָךְ עֶבְדִים ש"מ שְׁנֵי שְׁוֹתְפִין לְזַהּ יֵשׁ לוֹ ג' חֲלָקִים וְלְזַהּ רַבִּיעַ וְאִינָה רְאוּיָה לְיַחְלֵק וְאוֹתוֹ שְׁיֵשׁ לוֹ בָּהּ ג' חֲלָקִים אִין לּוֹמַר תָּן לִי שְׁכִירוֹת אוֹ תִשָּׁב ג' חֲדָשִׁים וְאַנִּי חֲדָשׁ שְׁהָרִי הַעֲשִׂיר אִינוֹ שׁוֹכֵר מִן הָעַנִּי וְכֵן בְּכוֹר לְפָשׁוּט.

וְכַתֵּב ר"ח לֵית דִּינָא דְגוּד אוֹ אַגוּד אֲלֵא בְּשִׂיד שְׁנֵינָהּ מַגְעַת לְקַנּוֹת הַשְּׁתוּתוֹף שְׁבִינֵיהוֹן. כְּדִקְרִינָן בְּאֶחָד עֲנִי וְאֶחָד עֲשִׂיר שְׁאִנִּי הֵתָם דְגוּד אִיפֵא.

אִיגוּד לִיפֵא. וְרַבִּינוּ אֶלְפָס כְּדִקְרִינָן תּוֹבַע לְנַתְבַּע גוּד אוֹ אִיגוּד לֹא אִיכַפַּת לָן בְּנַתְבַּע בִּין אֵית לִיה בִּין לֵית לִיה.

ומתני' באחד עני ואחד עשיר עני דתבע ליה לאחנה ולא מצי למימר ליה אגוד דלית ליה דמי וכיון דלא מצי למימר ליה הכי לית פאן דינא דגוד או אגוד ועשיר נמי לא בעי למימר ליה גוד או אגוד כו' וקשאי לן פיון דכי אמר תובע גוד או אגוד פייפינו לנתבע אפילו לית ליה כי אמר ליה טול אתה שיעור ואני פחות.

היכי קאמר נתבעאי בדמי לית לי דמי דהא אית דינא דגוד או אגוד פדקתני ואם לאו מעלין אותן בדמים איפא מ"דא אפילו אמר טול או איטול לאו גוד או אגוד הוא משום דדמי דשקיל מיניה לא משפחין בהו מידי דחזי וכי האי גוונא לא פייפי אהדדי אבל כי מזבין לה פולה או זבין לה פולה משפח בה מידי דחזי ליה לדמי והיינו דקאמר אי בדמי לית ליה דמי ור"ח אמר איפא מאן דאמר הילקת' כת"ק בטול אתה שיעור ואני פחות ואיפא מ"ד הילקת' פ"ג פיון דפסי' (אמינא) אית דינ' דגוד או אגוד ממילא הילקת' כת"ק במתנה אבל בדמי לא ואגוד איפא גוד ליפא ומסת' אי איתה להאי גירס' כר"ח אבל בגנוסחא עתיקא דילן ליתא בתא שמע בתרא אם לאו מעלין אותן בדמין והכי איתא פל שייחלק ושמנו עליו חולקין ומסיפא דמתניתין קא פריה דקאמר ואם לאו חולקין ש"מ לית דינא דגוד או אגוד דאי אית ליה כופין אותו לחלק תנאי היא ודחינו לעולם לית דינא והיינו טעמא דרשב"ג משום דאמר ליה אי בדמי לית לי דמי דהא לית דינא וכיון דקיימא לן אית דינא הלכה כת"ק וטול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו לא שניא בדמי ולא שניא במתנה.

ורבין בר תנאי דשבק להון פתמי אמהתא ואתו לקמיה דרבא ואמר לית דינא דגוד או אגוד ואמר ה"ם היינו טעמא פיון דתרונייהו צריכי להאי ומתרונייהו צריכי להאי כי אמר ליה שקול את חדא לאו גוד או אגוד הוא ש"מ דלא אמרי' גוד או אגוד אלא היכא דאמר ליה או גוד כוליה או אגוד כוליה או שיהא חלק אחד משותף ועל השני יאמר גוד או אגוד.

אבל שייחלקו שניהן שני חלקים זה נוטל הרע וזה נוטל היפה ויעלו חלק אחד בדמים. פיון דתרונייהו צריכי להאי ומתרונייהו צריכי להאי לאו גוד או אגוד הוא וכתיב הקודש בשתי פריכות פגון תורה בכרה א' ונביאים בכרה א' אחד כי יהיב ליה ברירא ואמר שקול את חדא ויפה נעלה בדמים לאו גוד או אגוד הוא דהאמר שמואל בשתי פריכות חולקין בששניהן רוצין איתמר: אבל הכא לא פייפינו כה"ג עד דאמר ליה גוד או אגוד בכולי' ובכרה אחד אע"פ ששניהן רוצין לא יחלקו משום ביזיון דכתבי הקודש הילכך ללישנא קמא לית דינא דגוד או אגוד.

דהא לאו בר פלוגתא הוא פלל ללישנא בתרא אית דינא: ורשמי אמר ר' אושעיא פגון תילים ודברי ה"מים. אבל תילים וגמרא חולקין ר' עקיבא אומר אפילו תלים ותלים אין חולקין שמתוך שאין חולקין מתנועדין קורין באלו ואלו קורין באילו, פשיטא בכור ופשוט אחד מצרא שקיל יבם מאי: אמר רבא אמר קרא והיה הכור הנייתו בכור ואין חלוקתו בכור ופלגין לארעא בגורלא איפא דמפרש חולקין כהדדי גינהו אלא דאית ליה לפשוט ולאחנה דבם ארעא אמצרא מצינא ואמר בעינא אמצראי ופשוט לא מצי מעלי ליה ואחנה דבם מצי מעלי ליה דההוא דזבין ארעא אמצרא דבי נשיא ואיפא מאן דאמר דוקא דחלוקה דביני ביני שניא טפי ויבם אמר הבו ליה מחד מצרא ויהיבנא דמי

טפי מאי דשני ופשוט אמר אנא יהיבנא אכל אי כי הדדי גינהו כופין על מידת סדום וכהנין מיפתרשא ההיא דלקמן וש"מ דמאן דאית ליה תרי חולקי בארע' אי נפלו ליה בחד זימנא פגון ירושה וזביני אהד מצרא שקיל ליה דומיא דבכור ופשוט נאי, לא לא וכן כתב הרב אבן מגש וזהו דאזל וזבן ארעא אמצרא דבי נשא פי קא פלגו אמר להו הבו לי אמצראי ותרי אחי דאית להו תרי ארעמא אתרי גיגרי הילקתא פרב יוסף דאמר מעלינו בנכסי דבי בר מריון דזימנין דהאי מדויל והאי לא מדויל נאי אמר חד מינייהו חדא ארעא בעינא מעלו ליה נאי לא פלגו ליה לכל חדא וחדא תרנייהו אחדא גיגרא אמר רב יוסף פגון זה כופין על מידת סדום והילכתא פרב יוסף דאי אמר חדא ארעא בעינא לא מצי אידה לעיוליה משום טעמא דא דאפוישי אריסי לאו מילתא היא וקטיני קטיני גריעותא הוא לדידה דאין אדם רוצה שיהיה חלקו המגיעו שני חלקים בב' מקומות ואפ' ה'ה מעולה אין שומעין לו והילכתא כופין דזה לא נהנה וזה חסר הוא אכל תרי ארעמא אתרי גיגרי ומאן דאמר הבו לי אמצראי דחולקא דתרנייהו כהדדי גינהו וליפא קטיני קטיני.

דחלק המגיע במקום אחר נוטלו מעלינו ליה ופלגי שמאי לארעא עד דשוו אהדדי כמאן דלא הנה ליה להאי מצרן ארעא אתריתי גביה ההוא חולקא דמצר' דידיה הניא שניא טפי יתבי ליה כפום דשני אמצרי ולא מצי לעלוי לה פלל ורבי' אבן מגש כתב דהיכא דחולקא דמצרא עדיף או גריעא מעלי ליה לריש מתיבתא אי אינש תקיפא ומעלי ליה זוזי יתירי אומדין יתה בבי דינא כדאמרי' פמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטועה ומס' נגבי דינא דגוד או איגוד נמי עבדי' הכי וכי קתני מעלין אותה בדםים, בדמיהו קאמר ולא יותר מפדי דמיהו דכייפינו ליה בדינא דגוד או איגוד לא כייפינו ליה אזוזי יתירי ובתרי דינא לא דיינינו ליה חד מצרא אנהרא וחד מצרא אנגרא' פלגי בקורנזול \$ ציור בספר \$ פר"ח קבלנו מרבתינו ורבינו שלמה פי' נאם מזרח נהרא ומער' נגרא לית דינא ולית דיינא ופלגי בקו שנה גרסי' בפ' בית פור תניא ר' יוסי אומר האחין שחלקו פינו ששלה גורל לאחד מהו קנו פולן ומסתמא אפי' שלשה וארבעה \$ ציור בספר \$ אבל רבינו שלמה לא גריס פולן ובשל ובשנים הוא דקאמר ואתא לאשמעי' דלא מצי חד לעכובי בהאי פלוגתא דפלוגתא דקורנזול פלוגתא מעליא היא ואיתמר ב' אחים שחלקו ובא להם אח ממדינת הים וכו' והילכתא פרב דאמר בטלה מחלוקת.

וכתב רבינו יעקב פירושין גרסינו ואע"ג דקי"ל בעלמא אחין שחלקו פלקוחות הוו כדגרסי' בקידושין ואמרינו נמי אין להו דרף זה על זה ולא סולמות זה על זה בעיקר ירושה פירושין משוינו להו ולא משום דסבירא לן יש בריה.

דא"כ קשיא הילקתא אהילכתא הכא פסיק פירושין אלמא יש בריה אפי' בדאורייתא ובמסכת יום טוב קבעינו כר' אושעיא ור' יוחנן ושמואל וקי"ל כולהו פחדא שיטה דסבירא להו בדאוריית' אין בריה אלא בירושה לחודה הוא דאמר אבל בעלמא קי"ל דלקוחות הן דאין בריה והדין סברא דרבינו יעקב ולקמן סברא דילן ודוקא הכא דלא נחית אדעתא דתלתא פשיטא להו דשלשה אחי ושלשה שותפי דפלגי תרי מינייהו לג' חלקים אין השלישי יכול לבטל ולא נטרין ליה עד דאתי ורבינו אלפס כתב תרי אחי

ותרי שותפי ואזל חד מינייהו ואיצטריף למנתא דיליה פלגינן בינייהו ולא שרינן ליה עד דאתי וכתב רבינו אבן מגש דוקא דפליג בבי דינא פההוא דגרסי' בפ'.

אלו מצייאות זיל אייתי תלתא אי נמי תרי מיגו תלתא דפלגת קמייהו וכו' ומשום הכי לא מצי לבטולה אבל אי לא פלוג בבי דינא מצי לבטולה ומסתבר' בתלתא דקנימי ואזול בתרן מינייהו ופלוג דלא בטלוקה מחלוקת דומיא דשני אחין שחלקו הוא דליפא בי דינא הכא נמי לא בעינן בי דינא ולא דמי לעיסקא אפשר דחולקא דהאי עדיף מהאי ובעינן בי דינא או פגון אלמנה שמוכרת שלא בבית דין דבעי' שומא פי היכא דלא נקפסדו יתמי אבל הכא הא קא חזינא אי שוניה לה והכא דשוני הוא ולא טעו כלל ובדליפא טעותא כלל פליגי ואי נחית אדעתא דתלתא לא בטלה מחלוקת אלא פלגי.

ואי לא נחית אדעתא דתלתא בטלה מחלוקת ומסתברא דוקא אותו האח יכול לבטל ולומר אני רוצה הרוח שלכם אבל האחין אינן יכולין לבטל ורבינו אבן מגש כתב דכולן יכולין לבטל וצ"ע בפסקא דיליה ופשיטא לו מילתא דהיכא דליפא למיחש פלוגתא עדיף מאידך דכ"ע שותף חולק שלא מדעת חבירו כדאית' באות ח"ת לקמן גרסי' בפרק אילו מצייאות מרי בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאי ואמר ליה פלוג לי בבוסתני ופרדסי ואסיקנא קטן הוא אין מורידין קרוב לנכסי קטן והילכך קטן אע"ג דלא ידע דמחיל השביתם לאמצע ונהרי הוא פירוד לנכסי נטושין או פירוד לנכסי חבירו שלא ברשות ונטעה דשמין לו וידו על התחונה דאפי' הוא פגזלן הא אמרי' גזל והשבית ומכר מה שהשבית מכר ש"מ גזלן יש לו שבח ואיגלי דעתא דניחא ליה שמין לו פמנהג העיר ושתלא כדגרסי' אומר כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטעה וכל השבח לבעל הקרקע וגדול דלא ידע שמין לו בעדים דמנהג המדינה למחצה לשליש ולרביע כחלק האח שבא וקי"ל שותף פירוד ברשות דמי וה"מ שהשביתו נכסים מחמת נכסים אע"פ שהשביתו מחמת טורחן אבל השביתו מחמת עצמן לעצמן ואפי' הוא קטן דהא קי"ל כרבא דאמר גבי הניח גדולים וקטני' לא שנו אלא שהשביתו נכסים מחמת נכסים אבל השביתו מחמת עצמן לעצמן אע"ג דאיכא קטנים דא"כ קשיא הילכתא אהילכתא ומסתברא דהא דאמרי' קטן הוא אהיהא שעתא דאתא האי אחא קאמר דהוא אחא בעי לסלוקי בר איסק בלא שבחא מההוא בוסתנא דשתל ומרי בר איסק בעא לאוקמה בידיה עד עידן שבחיה פכולהו שתלי ואמר ליה קטן הוא השתא ולא מוקמי' ליה בידיה אבל רבנות' פרשי קטן הנה בעידן דנחת לנכסי ושתלא ברשות ב"ד ירד וא"ל אלא בכל הנכסי' וגזלן הוא וק"ל אטו אין מורידין קרוב לנכסי קטן ואם נכנס בלא רשות יפסיד הכל הא טעמא דילמא מחזיק בהו ואמאי קנסינן ליה אפי' דיינינן ליה פגזלן גזלן הא נקיט שבחא פהא דרבא דאמר גזל והשבית כו' גרסי' בפרק השואל היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות וכו' ואמר לו הלה טול את שלך שמין לו וכו' והוא הדין בבית דאיכא פלוגתא בין חרבה הראויה לבנות בין שאינה ראויה לבנות ורבנות' דאמרי טול את עציה ואת אבניה.

לא איתה בגמרא בהדיא ומסתברא דאיתמר ופלוגתא איתא בהכי כדפרשית ותוספתא אהא כיצד שמין לו וידו על התחונה אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו ההוצאה ואם הוצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח ירושלמי בפרק הגזל בגייה במקום שאין ראוי לבנות ונטע במקום שאין ראוי ליטע רב אמר שומעין לו אלא שמערימין עליו

לבנות שם בימות החמה ובימות הגשמים אמרו לו נתחנית כו' לרבינו אבן מגש היורד לתוך חורבתו של חבירו שלא ברשות על ידי שליח אין לו עליו שבועה ולא על השליח אלא שמין לו וידו על העליונה או על התחת' כדאיתא ומסתברא דלא אמרינו ישבע כמה הוציא אלא במוציא הוצאות על נכסי אשתו משום דאכילת פירות דרבנן וברשות נחית והימנוה רבנן בשבועה אבל הכא מנפשיה נחית ולא הימנוה רבנן אלא שמין וכו'.

וכתב רבי' בתשובות וכו' גרסינן בפרק האומר לחבירו מר זוטרא ורב אחא סבא בריה דרב מרי בר אישן פלוג נכסייהו בהדי הדדי אתי לקמיה דרב אשי אמר ליה על פי שנים עדים אמר רחמנא דאי בעו למיהדר לא מצי הדרי בהו ואנן לא הדרינו ואמר לא איברי סהדי אלא לשקרי וכן הילכתא וסמשא וארבעא שותפי דאיתנהו בתדא ארעא ולחד מיניהו אית ליה פלגא ופלגא אחרניא מיני שותפי ואתא ההוא דאית ליה פלגא ופלג בהדי שותפי אחרניי ושקל ההוא פלגא אע"ג דליתנהו לכולהו שותפי אחרניי כיון דפלגנהו בתדא מנתא שקלי ולא איתברר חולקא דכל חד וחד באפי נפשיה לא מצי אידהי לבטולי לפלוגתא דהא ברור חולקא דשותפי לחולקא דיליה ולא עדיף מנפשיה איתמר ג' אחין שחלקו ובא בע"ח ונטל חלקו של אחד מהן רב אמר בטלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר וקי"ל כרב דקסב' האחין שחלקו יורשין הוו ומסתבר דוקא חלקו קרקע דכי הדדי נינהו אבל אחד נטל קרקע ואחד נטל כספי' ואסיקנא איפא דאמרי אדרבא לאידהי גיסא דאמר ליה להכי שקלי כספים דאי מגנבי לא משתלמנא ממה ולהכי שקלת ארעא וכו' וקי"ל כאיפא דאמרי ורבינו אלפס כתב מדקי"ל כרב דאמר בטלה מחלוקת הילכף אי שקל חד מיניהו ארעא וחד כספים ובא בע"ח ונטל הקרקע דינא הוא דשקיל פלגא בכספים ולא מצי למימר ליה להכי שקלת ארעא דאי מיטרפא מינה לא משתלמנא מינה גרסינן בפרק קמא דב"ק האחין שחלקו מה שעליהן שמין מה שעל בנייהן ועל בנומיהן אין שמין ופירש רבינו אלפס שקנו מנכסי אביהן אחר מיתת אביהן ירושלמי פלי רגל וכלי שבת שמין איפא דאמרי הוא הדין לגרושה דכלי רגל וכלי שבת שמין ואיפא מאן דאמר כיון דאיהו קא מפיך לה אין שמין כלל דאקנויי קא מקני לה להו ומסתב' דשמין ופועמים שאפילו מה שעליהן אין שמין משכח' לה בגדל אחי ובפ' קמא דב"ב אמר רב נחמן אמר שמואל האחין שחלקו אין להן דרוך זה על זה ולא חלונות זה על זה והנהירו בהן שהלכות קבועות הן והילכף בונה כנגדו ודווקא דלא אחזיק בתר חלוקה אבל אחזיק שלש שנים הו"א חזקה בטענה ודוקא שחלקו ירושה אחת אבל חלקו ב' ירושות זו בפני עצמה וזו בפני עצמה והאחת יש לה שיעבוד חבירתה יש להן סולמות זה על זה כמו שהיו בתחילה וסברא דרב חביבי דווקא היכא שרוצה לבנות בתוך שלו וכו' אבל כל זמן שחלוקתו עומדת כף בשעת חלוקה אינו יכול להניחו לסתום החלונות ולחלק החזקות שלו.

דכי היכי דהאי בעין יפה האי נמי בעין יפה והני בי תרי דפלגי ואמר ליה קא האפלת עלי. ואמר ליה אידהי אנא בדידי קא בנינא: אמר רב חמא כדן קאמר ליה הלכה כרב חמא דרב חמא קם ליה כרב נחמן אמר שמואל ודווקא דלא אחזיק ולא עלו אהדדי אבל עלו אהדדי טענתיהו טענה: בפ' האיש מקדש אמר אבל עלו אהדדי לא דתנן האחין שחלקו זה נוטל שדה כרם וזה נוטל שדה לבן יש לו לבעל הפרם ד' אמות בשדה לבן.

והילכף אי טעין דעלו אהדדי טענתיהו טענה גרסינו בפרק האיש מקדש אמר ר"נ אמר שמואל יתומין שפאו לחלוק בנכסי אביהו ב"ד מעמידין להו אפיטרופוס ובוררין להו חלק יפה ואם הגדילו יכולין למחות כדאיתא בחלוקת השותפין ואמר רבא האחין הרי הן פלקוחו פחות משותות נקנה מקח יתר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה אמר רבא הא דאמרת פחות משותות נקנה מקח.

לא אמרו אלא דלא שוו שליח אבל שוו שליח אמר להו לתקוני שדרתיה ולא לעוותי והא דאמרת שתות קנה ומחזיר אונאה לא אמרו אלא דלא אמרו נפלוג בשומא דבי דינא אבל אמרו נפלוג בשומא דבי דינא לא דהא תנו שום הדינין שפיקת שתות או שהותיר שתות מכרן בטל ורבא לטעמיה דאמר הלכה כחכמים אבל בננסתא דר"ש גריס אבל אמרו נפלוג בשומא דבי דינא קי"ל כרשב"ג והא דאמרת יתר משותות בטל מקח לא אמרו אלא כמטלטלי אבל במקרקעי אין אונאה לקרקעות ובמקרקעי נמי לא אמרו אלא דפלוג בעילייתא אבל פלוג במשחחא לא כרבא דאמר רבא כל דבר שפמיך ושפמשקל ושפמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר וכתב רב אלפס מיהא שמעי' לא אונאה ולא ביטול מקחי ואיכ' גונסתא דגר' הא דאמר יתר משותות בטל מקח ולא אמרו אלא דלא אמרו נפלוג בשומא דבי דינא כו' ואנו פתבינו במכירת קרקעות מאי דסביר' לן ומסתברא דרב נחמן הרי הן פלקוחות לגבי אונאה הוא דקאמ' דלית להו שום הדינין אבל לגבי חלוקתו יורשין הוו כדקימי' לעיל פרב דאמר בטלה מחלוקת דבכולהי גונסחי יורשין הוו ולא פירשין דמו וליתה להא דאמר ר' יוחנן האחים שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל דקי"ל יורשין הוו וא"נ הילכתא פנותיה לאו משום דאין ברירה אלא משום דלחומך' א"נ כתיביל' כדאיתא התם הילכף האי קושיא דמקשינו התם לדידן דסבירא לן דקנן פירות לאו פקנן הגוף דמו פריש לקיש וסבירא לן דלקוחו' הו לא משפחת דמייתי בפורים אלא חד בר חד ליתיה דירשין הוו ולא לקוחו' ואין מחזירין זה לזה ביובל והילכתא פריש לקיש דאמר קנן פירות לאו פקנן הגוף דמי ככל פלוגתאי דרבי ר' יוחנן וריש לקיש אם איתה להאי טעמא דאמר רבינו יעקב דהלכ' כר' יוחנן דאמר גבי יובל ושדה כי אקשיין בב"ב גבי מר הבן בחיי האב והא איפלגו בה חדא זימנא לישני ליה אצטרף משום דכתב ולביתה והאי קושיא מאי טעמא לא אייתי תנאי מהא דהחובל בדין יום או יומים משום דאיכא למימר אפילו לריש לקיש דאמר קנן פירות לאו פקנן הגוף מודה בעבד דקנן הגוף דמי הואיל ואי מאית פליא קרנא וכי פליגי בקרקע פליגי ומשום הכי אייתי ליה תנאי דפליגי בקרקע וכי איתה בהחובל דאיירי בעבד מייתי פלוגתא עבד כדאשכחן גבי ספק ודאי דמייתי מידי דדמי ליה היכא דמיעקר ספיק' ונהדר ודאי מייתי ליה נמי הכי והיכא דמעיקר ודאי ונהדר ספק מייתי ליה נמי הכי הכא נמי ל"ש והילכ' יורשין הוו וכו' ויש ברירה וכי עסקינן הלכה פרבי אושעיא ה"מ בדרבנן במאי דפליגי אבל בדאורייתא לא פסקינן דלא איירי בה דקי"ל כדאיתא בעירוובין דמאן דאית ליה ברירה לא שנא בדאוריית' ול"ש בדרבנן: גרסי' בחזק' הפתים איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית כו' פירשתי במחאה גרסינן בפ' יש נוחלין הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין עם הקטנים כו' בכתובות תו' גרסינן בפרק מי שמת הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו גדולים השביחו לאמצע וכן האשה וכו' ירושלמי אמר ר' לא אם אמרו בב"ד.

ואמר רבא ל"ש אלא שהשביחו נכסים מחמת נכסים אבל השביחו מחמת עצמן לעצמן ואפ"י נכסים מחמת נכסים כגון זוזי ועביד בהו עסקא כגון רב ספרא דגברא רבא הוא מסתמא לא שביק גירסיה וטרח לאחריני והשביח לעצמו תו' האחין שהניח להן אביהן נכסי' ולאחד מהן יש לו בנים ועמדו בניו של זה והשביחו הנכסים וכו' מה שאכלו אכלו מן האמצע ומה שהשביחו השביחו לאמצע וכו' נשאו להם נשים והכניסו להן שדות זה נוטל את שלו וזה נוטל את שלו ואם היתה הוצאה מן האמצע מביאין לאמצע וחולקין הכניסו להם פלים זה נוטל את שהוא מכיר.

ונה נוטל את שהוא מכיר והשאר מביאין לאמצע וחולקין עשו פלים לנשיהם ולבניהם הרי הן של עצמן והשאר מביאין לאמצע וחולקין. האחין והשותפין שנפל אחד מהן לאומנו' הרי זה נפל לאמצע.

ת"ר אחד מן האחין שמיונהו גבאי או פולמוסטוס: אם מחמת האחין לאחין אם מחמת עצמו לעצמו ואחד מן האחין שהלך ללמוד תורה או אומנות יכולין האחין לומר לו אם את אצלנינו יש לה מזונות.

ואם לאו אין לה מזונות ויהבי ליה לפום ברפת הבית חלה בפשיעה כגון צינים פחים מתרפא משל עצמו כדרך כל אדם מן האמצעי. ירושלמי.

וכן האשה. רשב"ג אומר מפה שיש לה קצבה מתרפאת מפתובתה ושאין לה קצבה מתרפאת משל בעלה.

כדתה קריבתיה דר' שמעון בר אבא הנת חששא עינה אתא קומי ר' יוחנן אמר לה קציץ הוא אסייף קינין מן פורניף ואי לא קציץ בעליה יהיב ליה. ולא כן תנינן אל תעש עצמה כעורכי הדיינין.

ואמר ר' יוחנן אסור לגלות וכו'. פתב בכף וכף איף פלו' ופלו' בני פלו' אמרו לנא הוו עלן סהדי בקנין וכתבו וחתמו עלנא בכל לישנא דזכותא והבו בידיא דכל חד מנינא למיהוי ליה.

לזכו דצבינא ברעות נפשנא דאורית לנא אבונא מקרקעי ומטלטלי וכל מה דאיתיה בשנותפותא עד האידנא פליגנא יתהון ואנא פלוני שקילנא במנתא דידי ארעא פלו' וביתא פלו' בסימנהא ובמצרנהא ואלו מצרנהא וכו' ומטלטלין כף וכף ואנא פלו' כף וכף ולא אישתייר זכותא דחד גבי חבריה וכל חד וחד עיין בחושבניה ולא פש גביה ולא מידי.

ואי מיתגליא לחד מינן על חברי' שום זכותא או שום טעות' ושלוותא וטענתא בין דאיתגליא לנא פתר שעמא ומחילנא ליה חד לחברי' מהשת' מחילה שריא וקיימא. וכדו השתא ליזיל בל חד וחד וליזפי במנתא דידיה למיעבד פרעות נפשיה וכל עלויא ושכחא דאית בהו מתהום ארעא עד רום רקיעא ואיניש לא ימחא בידיה מיומא דנן ולעלם דברעות נפשיה עבידנא פלוגתא דא בבטול כל מודעי דלא להשאנא בה ודלא למיהדר מינה לעלם וליסתלק כל חד ממנתא דאידך ולא אית ליה גביה לא יציאה ולא ביאה.

ולא משפך מים ולא חלונו' ולא שום שיינרא בעלמ'. וכל דיקום ויערער על פלוגתא דא לבטולי כל דהו פוליהון יהנו בטילין כשטרי זייפא דלא למילף מינהון ועלנא ועל ירתנא

בְּתֵרָנָא לְפַצוּיִי וְלִסְלוּקֵי כָּל תְּרַעוּמָ' וְעִירְעוּר' וְלֵאדֹקוּ' הַאי פְּלוּגְתָּא בִּידָא דְכָל חַד וְחַד שְׁרִירָא וְקִינָמָא וְאַחֲרִיּוֹת וְחֻמְרָא שְׁטָרָא דְנָן קְבִילִית עֲלֵנָא וְעַל יִרְתֵּנָא בְּתֵרָנָא פְּאַחֲרִיּוֹת וְחֻמְרָא כָּל שְׁטָרֵי חֲלֻקָּה דְנִהִיגִין בִּישְׁרָ' מִיּוֹמָא דְנָן וְלַעֲלֵם דְּלֵא פְּאַסְמִכְתָּא וְדֵלָא כְּטוֹפְסָא דְשְׁטָרֵי וְכוּ': אוֹת ח חֲלֻקָּת שְׁוֹתְפִין שְׁהִטִּילוּ לְכִיס גְּרָסִינָן בְּפָרְק אֵלוּ מְצִיאוֹת אִיסוּר וְרַב סָפְרָא עֲבָדוּ עֵיסְקָא בְּהַדֵּי הַדְּדֵי אֵזֵל רַב סָפְרָא פְּלַג בְּלֵא דַעְתָּא דְחֲבֵרְיָה בְּאַפִּי תְרֵי אֵתוּ לְקַמִּיָּה דַר' אֲבָא אָמַר לֵיה זֵיל אִינְתָא תְּלַתָּא דְפְלַגְתָּ קַמִּיָּהוּ אִי נָמִי תְרֵי מִיגוּ תְּלַתָּא .

וְאִסְיָקְנָא אִינְהָ צְרִיכָה ב"ד מְוַמְחָה .

אֲבָל צְרִיכָה ב"ד הַדְּיוּט: ש"מ דְּלִית לְשׁוֹתְפוּתָא לְמִפְּלַג בְּלֵא דַעְתָּא דְחֲבֵרְיָה אִפִּי בְּאַפִּי תְרֵי עַדְדָּאִיכ' תְּלַתָּא . וְאִי פְּלוּג בְּתֵלְתָא לֹא צְרִיכֵי לֵאדֹקוּמִי אֲפִיטְרוּפוֹ' אֵהֵוּא דְלִיתִיָּה קָמָן כְּדָאֲמַרִּינָן בִּיתוּמִין שְׁבָאוּ לְחֻלּוֹק דב"ד מְעַמִּידִין אֲפִיטְרוּפוֹס לְכָל אֶחָד וְאַחָד .

וּבּוֹרְרִין לְהָן הָאֲפִיטְרוּפוֹס חֲלָק יָפָה לְכָל אֶחָד וְאַחָד כְּפִי הֶרְאוּי לּוֹ אֵלָא כִּינָן דְּפְלוּג בְּשׁוּמָא דְבֵי דִינָא וְחֻלּוֹק שְׁוֹי שְׁקִלֵי הָאִיָּה מְנַתָּא דִּילָיָה בְּרִישָׁא אוּ בְּדָמִים וְלֹא מְצִי אִידָךְ לְבַטוּלֵי הֵהוּא פְּלוּגְתָּא .

וּמִסְתַּבְר' דְּוָקָא מִיָּדֵי דְבְּעֵי שׁוּמָא וְלֹא קָא מוֹדֵי אַחֲבֵרְיָה . וְאִיכָּא לְמִימַר בְּעֵידָנָא דְּפְלַג מְנַתָּא דְּהָאִי עֲדִיף כְּגוֹן עֵיסְקָא וְשׁוּמָא דְּאֵלְמַנ' וְכְּגוֹן דְּהִנְהוּ תְרֵי כּוּתְאֵי דְּעֲבָדֵי עֵיסְקָא בְּהַדֵּי הַדְּדֵי אֵזֵל אַח מִינְיָיָהוּ פְּלַג זׁוּי כְּמָאן דְּפְלִיגֵי דְּמִי לְשִׁנָּה זְבָנֵי חֲמָרָא בְּהַדֵּי הַדְּדֵי וְאָמַר לֵיה מָאן פְּלַג לָךְ וְאָמַר חֲזִינָא דְּבַתֵּר דִּידֵי קָא אֲתִי מָר אָמַר כָּל כִּי הָאִי גּוֹוֹנָא בְּעֵי לֵאדוֹעֵי וְזׁוּי נָמִי אִי הוּוּ טְבִי וְחֻקוּלֵי בְּעֵי לֵאדוֹעֵי אֲבָל לֹא בְּעֵי שׁוּמָא וְלֹא בְּעֵי ב"ד וְאִי נָמִי מִיָּדֵי דְבְּעֵי שׁוּמָא וְחֲזִי שְׁמָאֵי דְּלִיכָּא טוֹפְיָיָנָא וְאִי נָמִי מוֹדֵי חֲבֵרְיָה דְּלִיכָּא טוֹפְיָיָנָא אִי טַעִין מִיָּדֵי דְּלֵאוּ מִדַּת סְדוּם כְּגוֹן שְׁמִינְחָה בְּרוּחֹת .

א"נ דְּאָמַר מְעַלִּינָן לֵיה בְּנִכְסֵי דְּבֵי בַר מְרִיוֹן כִּי הָאִי גּוֹוֹנָא יְכוּל לְבַטֵּל אֵלָא הֵיכָּא דְּפְלוּג בֵּי דִינָא . אֲבָל הֵיכָּא דְּלִיכָּ' טַעֲנָה אַחֲרִינָא אִי פְּלַג פְּלַג .

כְּדָאֲמַר רַב מְנַשָּׁא בַר גְּדִיָּא שְׁקִיל מְחַצָּה בְּשַׁל חֲבִירוֹ וְחַצִּי וּמְחַצָּה בְּשַׁל חֲבִירוֹ אֵתָּא לְקַמִּיָּה דְּאַבְיֵי אָמַר לֵיה מָאן פְּלַג לָךְ . וּמְשׁוּם דְּלִיכָּא דְּחֲזוּ טוֹפְיָיָנָא קמ"ל הֵכִי וְעוֹד מְקוּם שְׁנִהִיגוּ לְגַדְל הִנְהָ וְחֲנָן נָמִי הִיָּתָה כְּתוּבָתָה ד' מֵאוֹת זׁוּי מְכָרָה לָזָה בְּמָנָה וְלָזָה בְּמִנ' וְלֹאֲחֲרוֹן שְׁנָה מָנָה וְדִינָר בְּמָנָה שְׁל אַחֲרוֹן בְּטַל שְׁל כּוֹלָן מְכָרוּ כִּיָּים הֵילְכָךְ הָאִי דְּגְרָסִינָן בְּפָרְק בֵּית כּוֹר הִנְי תְּלַתָּא דְּקִינָמֵי אֵזֵיל תְרֵי מִינְיָיָהוּ וְפְלוּג בְּלֵא דַעְתָּא דְּחֲבֵרְיָה דְּלֵא בְּטֻלָּה מְחֻלּוֹקָת כְּגוֹן דְּלִיכָּ' טַעוּת' בְּשׁוּמָא וְלֹא מְצִי לְמִימַר הָאִי מְנַתָּא עַדִּיכָּא בְּהֵיָּא שַׁעְתָּא מְנַתָּא דְּאִידָךְ וְאֵע"ג דְּלֵא פְּלִיג בְּבֵי דִינָא קָמָה לֵיה הֵהוּא פְּלוּגְתָּא .

וְרַבִּינוּ יַעֲקֹב אָמַר זׁוּי כְּמָאן דְּפְלִיגֵי דְּמִי וְלֹא בְּעֵי לֵאדוֹעֵי אֵלָא בְּאַפִּי תְּלַתָּא בְּעֵי כְּדָאִית' בְּפָרְק אֵלוּ מְצִיאוֹת וְתְרֵי כּוּתְאֵי בְּאַפִּי תְּלַתָּא פְּלִיגֵי וְאַפִּילוּ הֵכִי בְּחֲמָרָא לֹא הוּוּי פְּלוּגְתָּא דְּבְּעֵי לֵאדוֹעֵי אִי נִחָא לֵיה גְּרָסִינָן בְּפָרְק בְּתֵרָא דְּבָבָא קָמָא שְׁיִירָא שְׁהִיָּתָה מְהִלְכַת בְּמִדְּבָר וְעַמְד עֲלֵיהָ גִיָּיס וְטְרַפָּה וְעַמְד אֶחָד מִהֵן וְהַצִּיל מַה שְׁהַצִּיל הַצִּיל לְאַמְצַע וְאִם אֹמַר לְעַצְמֵי אֲנִי מְצִיל הַצִּיל לְעַצְמוֹ יְרוּשְׁלָמֵי בְּפָרְק הַשׁוֹכֵר אֵת הָאֲוִמְנִין בְּשִׁירָה אִם נִתְּנוּ לּוֹ רְשׁוֹת מַה שְׁהַצִּיל הַצִּיל לְעַצְמוֹ חֲמָרֵי' שְׁנַפְּלוּ עֲלֵיהֶן לִיָּסְטִין וְעַמְד אֶחָד מִהֵן וְהַצִּיל

מה שהציל הציל לאמצע ואם התנה עמהן בב"ד מה שהציל הציל לעצמו השותפין שמתחלו להן מוכסין מה שמתחלו מחלו לאמצע ואם אמ' לשם פלו' מחלנו מה שמתחלו מחלו לו היכי דמי אם יכולין להציל אפילו אמר נמי לאו פלום הוא ואי אין יכולין להציל אפילו לא אמר נמי אמר רמי בר חמא הכא בשותפין עסקינן וכגון זה שותף חולק שלא מדעת חבירו אמ' מפלג פלג אע"ג דיכול להציל דליכא יאוש פי אמר לעצמי אני מציל הרי חלקו שניהן והילכך ביכול להציל הציל את חלקו ובשאינו יכול אפילו חלק חבירו הציל לעצמו לא אמר לא פלגי ואע"ג דאין יכול להציל דאיכא יאוש הציל לאמצע ואע"פ שחבירו שותפו אינו מיאוש דאין ייאוש לחצי חפץ וכולהו הגי שיוניי היילכתי גינהו ש"מ דלא אמרי שותף חולק שלא מדעת חבירו אלא כגון זה שאם ימתין עד שיבוא או שיחלק בפני בית דין יבא הפסד בשלו כגון שיירא ואע"פ שאין חבירו מיאוש חולק להציל את שלו וכדתנן גבי מציאה אם יש ב"ד מתנה בפני ב"ד אין שם ב"ד בפני מי יתנה שלו קודם גרסי' בפ' המקבל הגי בי תרי דעבדי עיסקא בהדי הדדי ואמר חד מינייהו לחבריה תא ניפלוג ואמר ליה אינדו גרנוח טפי דינא הוא דמעפב.

ואי אמר ליה הב לי פלגא קרנא ופלגא רנוח' אמר ליה עיסקא להדדי משתעבד ואי א"ל הב לי פלגא רנוחא ואי מטי לה פסידא דדינא בהדדו א"ל מזלא דבי תרי עדיף וכתב רבינו אלפס דוקא בהשותפין דליכא זמן וידעא מילתא לפום מנהגא דאי שביק ליה לקמיה מיתוסף פי הו דתנן ר' יהודה אומר בג' פרקים מוכרין את היין ומוכרין את התבואה כו' ואמרי' למאי היילכתי ואמר רבא ואי תימא רב פפא לשותפי מפאן ואילף מאי אמר רבא פל יומא פרקיה ש"מ דלא אמר רבא שותפא מעפב בזביני אלא לפום מנהגא דעלמא כדאית' בהלכות ומסתברא דרבא בשותפין דאית ביה זמן קאמר והגי טענתיה בתראי קמ"ל וקמיינתא לא איצטריף דהא לא מטי זימנייהו ומתני' היא אי נמי אשמעי' דכיון דקבעו זימנא קבעו ולא מצי הדרי בהו אע"ג דליכא קנין ורש"פ הגי בי תרי דעבוד עיסקא שני קבלנין שקיבלו עיסקא מבעל הבית ויסחרו במעות עד זמן פלו' ויחלקו ביניהן וכן בעל הבית ואינן יכולין לחלק עד זמן שנתן להן בע"ה והכי מסתבר' דעד השתא בעיסקא דפלגו מלנה ופלגו פקדון איירינן ולא בשותפות ורבינו עמרם איתשיל בהאי שמעתא דרבא ואמר טעמא דרבא דכיון דרינח טובא מה שאין פן באחרים מזלא דחד מינהון הוא ואי אמר חד ניפלוג דינא הוא דמעפב מנא לן דאמרי' הכי דקאמר הגי משתדל עם שהשעה משחקת.

ואמר רב פפא לאישתתפו בהדיה אלמא איכא למיחש הכי וכיון דאיכא למיחש יכול לעפובי. למאי נפקא מינה אל תמנע טוב מבצעליו גרסינן בפרק פל הנשבעין חלקו השותפין אינו יכול להשביען וכו' בשיתוף ובפסקות שותפא דעבר על דעתא דחבריה ואמר ליה לא תשדר ממונא דילי בימא או באורחא פלגיא וקם ונשדר ואפסיד מיחייב לשלומי לשותפות ואי רנוח יתיב ליה מנתיה דמזלא דבי תרי גרים ומן שמיא הוא דרחימן עליה ולית ביה משום קרוב לשכר ורחוק להפסד דחזוקי אחזקיה בשמירת ממונו גרסינן בפ' ב' דקידושין אמר רב גידל אמר רב יתומים שבאו לחלוק בנכסי אביהן ב"ד מעמידין להן אפיטרופוס לחוב על מנת לזכות ודוקא אפיטרופוס ב"ד אבל אפיטרופוס שמינהו אבי יתומים לא דאמר רב נחמן גרסי' בפ' השולח אין אפיטרופוס רשאי לדון לחוב על מנת לזכות ותמיהא לן על דברי רב אלפס דלא אייתינן לה ואמר רב נחמן אמר שמואל

יתומין שְׂבָאוֹ לְחֻלּוֹק בְּנִכְסֵי אָבִיהֶן ב"ד מְעַמִּידִין לְהֵן אֶפִּיטְרוּפוֹס הַגְּדִילוֹ יְכוּלִין לְמַחֹת
וְרַב נִחְמֵן דִּידִיחָה אֲמַר הַגְּדִילוֹ אֵין יְכוּלִין לְמַחֹת דַּא"כ מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה וּמִי אֵית לִיה לר"נ
מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה וְהָא תַנּוּן שׁוּם הַדְּיִינִין שְׁפִיחַת שְׁתוּת אוֹ הוֹתִיר שְׁתוּת מְכָרְן בְּטַל רְשָׁב"ג
אוֹמַר מְכָרְן קִיָּים דַּא"כ מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה וַא"ר הוֹנָא בְּר חִינְנָא הִלְכָה פְּחֻמָּים וְאוֹקִימָנָא
הָא דְטַעוּ הָא דְלָא טַעוּ וְחֻזִי' לְרַבְּנִין תְּלַת פְּלוּגָתָא בְּהָא דִּינָא בְּעַל מְתִיבוֹת פְּסַק כְּשִׁמוּאֵל
דְּאֲמַר בֵּין טַעוּ בֵּין לֹא טַעוּ יְכוּלִין לְמַחֹת דְּלָא אֲמַרִּין מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה בְּמִמוּנָא וְכִי הִיכִי
דְּגַבִּי שְׁלִיחַ אֲמַרִּי' יֵשׁ אוֹנָאָה לְקַרְקַעוֹת פְּדִיאֵתָא בַּפ' אֲלֻמְנָה דְּאֲמַר לִיה לְתַקּוּנִי שְׁדַרְתִּיךָ
הִיכִי נְמִי בְּדִינִין וְרַבִּינוּ אֲלֻפְס פְּסַק פְּרַב נִחְמֵן דִּידִיחָה דְּהִיכָא דְטַעוּ הוּא דְלָא אֲמַרִּין מַה
פִּתְחָ ב"ד יָפָה אֲבָל לֹא טַעוּ פְּגוּן הָא דִּיתוּמִין שְׁהַעְמִידוּ אֶפִּיטְרוּפוֹס וּבִינְרוּ לְהֵן חֻלְק יָפָה
וְהַגְּדִילוֹ וּבָאוּ לְמַחֹת בְּרוּחוֹת וְכֵן בְּאִסּוּרָא וְכָל כִּיּוּצָא בּוֹ אֲמַרִּי' מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה וְתַרְנִיָּהוּ
פְּסַקוּ פְּרַב הוֹנָא בְּר חִינְנָא אֲמַר ר"נ דְּאֲמַר הִילְכְתָּ פְּדַבְר חֻכְמִי' וְהָא דְגַרְסִי' בַּפ' אֲלֻמְנָה
כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אַמ' מַעֲשֵׂה וְעֵשׂוּ פְּדַבְרֵי חֻכְמִים וְאֲמַר לְפָנָיו ר"א בְּן פְּרָטָא א"כ מַה פִּתְחָ
ב"ד יָפָה וְהַחֲזִיר רַב אֵת הַמַּעֲשֵׂ' (נְחֻסָר פְּאֻן) דְּקִידוּשֵׁין דִּינְדָה וְהַכ' אֵית' הָאֲחִין שְׁחֻלְקוּ
הָרִי הֵן פְּלֻקוּחוֹת כּו' לֹא אֲמַרְן וְכו' פְּדַכְתְּ בְּנוֹסְחָא דִּילָן הָא דְאַמְרַת שְׁתוּת קְנָה.

וּמַחֲזִיר אוֹנָאָה אֲמַר רַבָּא הָא דְאֲמַרִּי' כּו' לֹא אֲמַרְן אֲלָא דְלָא אֲמַר נִפְלוּג בְּשׁוּמָא דְבִי
דִּינָא אֶפִּילוּ שְׁתוּת מְכָרְן בְּטַל. דְּתַנּוּן שׁוּם הַדְּיִינִים שְׁפִיחַת שְׁתוּת אוֹ שְׁהוֹתִיר שְׁתוּת.

וְהִילְכְתָּא פְּנוּסִיָּה דְּרַבָּא דְּבַתְרָא הוּא וּר"ש בְּנוֹסְחָא דִּילִיָּה גְרִיס אֶפִּילוּ הוֹתִיר יוֹתֵר
מִשְׁתוּת מְכָרְן קִיָּים דְּהָא תַנּוּן שׁוּם הַדְּיִינִין וְכו' רְשָׁב"ג אוֹמַר מְכָרְן קִיָּים. וְלֹא הִיא נוֹסְחָא
הִלְכָה פְּרָשָׁב"ג נְאֻפִילוּ טַעוּ וּמְכָרוּ שְׁנָה מְאֻתִּים בְּמִנְהָ וְכַדְאֲמַרִּי' בַּפ' אֲלֻמְנָה נִיזוּנִית וְעַד
כְּמָה עַד פְּלַגָּא וְהִיכִי מְסַתְּבָרָא חֻדָּא דְּקִיָּמָא לֵן כָּל מְקוּם שְׁשֻׁנָה רְשָׁב"ג בְּמִשְׁנַתִּינוּ הִלְכָה
כְּמוֹתוֹ וְעוֹד שְׁהַחֲזִיר ר' אֵת הַמַּעֲשֵׂה וְהוּא מְמוּנָא הוּא וְהִיכִי אֵיתָא בִּירוּשְׁלַמִי בַּפ' אֲלֻמְנָה
אֲתָא עוֹבְדָא קוּמִי ר' וּבְעָא מְעַבַּד פְּרַבְּנָן אֲמַר לוֹ ר' אֲלַעְזָר בְּן פְּרָטָא בְּן בְּנוֹ שֶׁל פְּרָטָא
הַגְּדוּל לֹא כִּף לִימְדַתְּנוּ מִשׁוּם זְקִינָה אֲלָא א"כ עֵשׂוּ בְּקוֹרְת וְקִיבְלוּהָ וְהַחֲזִיר בִּיָּה וְעַבַּד
פְּרָשָׁב"ג וְגַרְסִינוּ הֵתֵם אֲמַר לְפָנָיו פְּרָטָא, בְּן בְּנוֹ שֶׁל פְּרָטָא הַגְּדוּל נִחְלָא לֹא תִיקְנוּ אֲלָא
א"כ עֵשׂוּ אִיגְרוֹת בְּקוֹרְת וְהַחֲזִיר ר' אֵת הַמַּעֲשֵׂה.

וְגַרְסִינוּ בְּהַשׁוּלְחַן גִּט שְׁמַעִית מַר' אַבָּא תַרְתִּי חֻדָּא כַר' וְחֻדָּא פְּרָשָׁב"ג וְלֹא יְדַעְנָא הִי כַר'
וְהִי פְּרָשָׁב"ג וְאֲמַר רַב יוֹסֵף נִיחְזִי אֲנִן דְּכִי אֲתָא רַב דִּימִי אֲמַר מַעֲשֵׂה וְעֵשׂוּ רַבִּי פְּדַבְרֵי
חֻכְמִים מְדַהֵף פְּרָשָׁב"ג הָף כַר' ש"מ דְּרַב יוֹסֵף נְמִי הִיכִי סְבִירָא לִיה וְלֹא פְּלִיג בֵּין אִסּוּרָא
לְמִמוּנָא וּגְבִי הַמַּפְקִיד פִּירוֹת אֲצֵל חֲבִירוֹ אֵיכָא פְּלוּגָתָא בִּינֵי רַבְּנוֹתָא דְּרַב נַחְמָן אֲמַר
הִלְכָה פְּחֻמָּים וְרַב יוֹחָנָן פְּסַק פְּרָשָׁב"ג בְּכָל מְקוֹ רְשָׁב"ג בְּמִשְׁנַתִּינוּ הִלְכָה כְּמוֹתוֹ
וִירוּשְׁלַמִי וּבְעַל מְתִיבַת' פְּסַק הֵתֵם פְּרָשָׁב"ג וְאֲנִן נְמִי הִיכִי פְּסַקִּינוּ וְהָכָא נְמִי אַע"ג דְּרַבָּא
אֲמַר רַב נַחְמָן אֲמַר הִלְכָה פְּדַבְרֵי חֻכְמִים לִיתָה דְּרַבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג וְרַב כְּהֵנָּא דְּאֲמַר ר' עֵשׂוּ
פְּדַבְרֵי חֻכְמִים וְהַחֲזִיר אֵת הַמַּעֲשֵׂה וְרַב סַפְרָא אֲמַר בִּיקְשׁ לַעֲשׂוֹת כּוּלְהוּ סְבִירָא לְהוּ דְּרַבִּי
טַעָה בְּדַבְרֵי רְשָׁב"ג ש"מ דְּהִלְכָה כְּמוֹתוֹ וְרַב דִּימִי אֲמַר פְּלִיגָא וְרַב יוֹסֵף נְמִי הִיכִי אֵית
לִיה פְּדַפְרִישַׁת וּגַמ' דִּירוּשְׁלַמִי הִיכִי סְבִירָא וְלִיכָּא מֵאֵן דְּפְלִיג הֵתֵם הִילְכָה יְתוּמִין שְׂבָאוֹ
לְחֻלּוֹק בְּנִכְסֵי אָבִיהֶן הַגְּדִילוֹ אֵין יְכוּלִין לְמַחֹת בֵּין טַעוּ בֵּין לֹא טַעוּ דְּקִי"ל פְּרָשָׁב"ג דְּאֲמַר
מַה פִּתְחָ ב"ד יָפָה וְכִיּוּן דְּקִי"ל אֵין אוֹנָאָה לְקַרְקַעוֹת בַּב"ד נְמִי אֵין אוֹנָאָה לְקַרְקַעוֹת לְמִימַר

למקונו שדחתה ולא לעוונתי דהא אפילו גבאי מצרין אמרינן אין אונאה לקרקעות ולא דמי לשליח כל שכן ב"ד פדאמרינן בפרק אלמנה הילכתא שליח פאלמנה מה אלמנה יחידה אף שליח יחיד לאפוקי ב"ד דרבים ניהו ירושלמי בפ' מי שמת אמר ר' יהושע בן לוי חולקין לקטנים בפני גדולים אלא עמדו קטנים ומצאו דבר יתר ומיחו ר' אבא אמר נשבעין להם אמר ר' מנא כל המוציא מחבירו עליו הראיה חוץ מזו ומיהא משמע דיתומין שבואו לחלוק בנכסי אביהו גדולים עם קטנים הן וכן פתב רב אחא משבחה: אות כ פתובה והו' ששה תנאי ואע"פ שאינן פתובים והוא ששנינו אע"פ שאמרו בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה אם רצה להוסיף אפי' מאה מנה יוסיף מדקתני מוסיף מסייע ליה לרבי אייבו דאמר תנאי פתובה פכתובה דמי נפקא מיניה למוכרת למוכרת למחול' לפוגמת לתובעת ולעוברת על דת לשבח לשבועה ולשביעי' ולפוט' נכסיו לבניו לגבות מן הקרקע ומן הזיבורית וכל זמן שהיא בבית אביה ולכתובה בגין דיקרין וכתב ר"ח דוקא הני דהא איפא נשים דיש להו פתובה ואין להם תוספות ויש שיש להו תוספת בלא פתובה ואיפא למימר נמי דלא איירי בהנה דמקיננו להו רבנן פתובה בשעת נשואין פגון ממאנת וחרוטיה ואילונית וכתב רבי' האיירי ורבי' אבן מג'ש פי היכי דבשעת קידושין לא פעי קנן מדרב גידל הכי נמי בשעת נישואין לא פעי קנן במאי דיהיב דתנאי פתובה פכתובה דמי ולא דייק לן: ירושלמי אם רצה להוסיף אפי' מאה מנה יוסיף וגובה התוספת ובמה הוא מתחייב לה לא כן אמר ר' יוחנן וריש לקיש.

פוחב אדם לחבירו בחזקת שהוא חייב לו אע"פ שאינו חייב לו וכו' רוצה הוא ליתן פמה ולא תחזור בה יכולה היא אמר ר' בון מעיקא ליה ולשבק לה גרסי' בפ' יש בכור לנחלה בכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי פכמוחזק ולא האשה פכתובה ולא הבנות פמזונות ובייש נוחלין הילכתא אין הפעל נוטל בראוי פכמוחזק וכתב רבינו אפרים דהפוחב לבנו לאסר מותו מהיו' ולאסר מיתה אע"ג דגופא לכו ופירא לאב פינן דכו לא מצי לסלוקי לאב כל פמה דאיתיה בחיים לגבי פתובה ובכור הוה להו אותן נכסים ראויין לבן ואם מת הבן בחיי האב ואסר פן מת האב אין אשתו נוטלת מהו פתובה ולא בנו הפכור אע"פ שאם מכרן הבן בחיי האב ומת בחיי האב ואס"פ מת האב קנה לוקח שני דמה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו כו' ואשכחן לריש מתיבת' דקאמ' דאשה גביא לכתובה אי פתב לה להנהו נכסי פכתובה: גרסי' בפ' הכותב מי שמת והיה עליו פתובה אשה וב"ח ויורשין והיה לו מלנה ופקדון ביד אחר ר"ט אומר ינתן לפושל שבהו ירושלמי פושל שפראיה פיצד מלנה בשטר ומלנה בעדים ינתן בעדים ור' אלפס פי' פושל בעל חוב דלא גבי אלא בראיה והא מתני' לא משפחת לה אלא ביתומי' גדולים ובשחיב מודה דהא ק"ל אין נזקין לנכסי יתומין אלא לשטר שיש בו רבית או לכתובה וכגון דנקיט בעל חוב זוזי ואמר למאן ניתניה דבעל פרחי' לא מפקינן דלא משפחינן תנא דמחמיר תרי חומרי בכתוב' אלא או ר' מאיר או ר' נתן דאי לא תימא הכי קשי' הילכתא אהילכתא דהא קי"ל כר' נתן ולבע"ח משמעדי ואנן פסקינן הלכה כר"ע דאמר ינתנו ליורשין ועוד דתרי חומרי ניהו והילכתא דר' נתן לא שייכא הך פדפראשי ר"ח ורבי' אלפס ור' עקיבא אומר ינתנו ליורשין שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה וקי"ל כר' עקיבא דתפישא נמי לא מהני לאסר מיתה עד דתפיס מחיים מיהו הני מילי בעיקר דינא אבל האידינא מטלטלין משמעדי לבע"ח וכתובה היכא דליכא שבהא גבי

מִיִּזְבֵּיחוֹ דִּיִּתְמִי בֵּין תְּפִשׁ בֵּין לֹא תְּפִשׁ וְהִיכָא דְלִית לִיהּ אֱלָא לְחַד מִיִּזְבֵּיחוֹ לְבַע"ח יְהִיבִינוּ
לְאִשָּׁה לֹא יְהִיבִינוּ דְיוֹמֵר מְשִׁהָאִישׁ רוּצָה לִישׁ הָאִשָּׁה רוּצָה לְהִינְשָׂא אַבְל הִיכָא דְדִינ'ן
דְאִשָּׁה בְּהַדֵּי יְתוּמָי' יְהִיבִינוּ לָהּ מְשׁוּם חִינָא וּש"מ טַעְמָא מְשׁוּם שְׁבוּעָה.

הָא לֹא הִכִּי פְתוּבָה גּוֹבָה מְמַלְנָה דְמִןחֻזְקָתָהּ הִיא לְעֵגְנִי פְתוּבָה מְשׁוּם דְרַבִּי נֶתַן דְתַנָּא ר'
נֶתַן אוֹמֵר מִנֵּי לְנוֹשָׂה בְּחִבְרִירוֹ כו' וְאַף עַל גַּב דְלִגְבֵּי בְכוֹר אֵין הִבְכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם
בְּמַלְנָה וְשִׁנְיָא בְכוֹר מְשׁוּם דְכָתַב אֲשֶׁר יִמְצָא לוֹ וּמִתְנָה נְמִי קְרִינָה רַחֲמָנָא מַה מִתְנָה עַד
דְאֵתָא לִידְיָהּ: אַף חֵלֶק בְכוֹרָה עַד דְאֵתִי לִידְיָהּ פְּדָגְרָסִינוּ בְּפִרְקָה יֵשׁ נוֹחֲלִין הִילְכְתָא אֵין
הִבְכוֹר נוֹטֵל בְּרֵאוּי פְּמִןחֻזְקָה וְאֵין הִבְכוֹר נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם בְּמַלְנָה פִּן פְּתַב רַבִּינוּ אַבְן מִגֵּשׁ
וּפְלִיגִי עַל ר"ח וְרַב אֱלֶפֶס דְאָמְרִי רֵאוּי לְכָל מִזְלֵי וְהֵאֵידֵן' דְתַקִּינוּ רַבּוּנָא פְתוּבָה
מִמְטַלְטְלִין וְלִיכָא מְשׁוּם רֵאוּי ל"ש גְבוּ יְתְמִי קְרַקַע וּכ"ש גְבוּ מַעוֹת גְּבִיָא דְכִינּוּן דְמִטְלַטְלִין
כְּמִקְרַקְעֵי הוּוּ לְהוּ מִטְלַטְלֵי שְׁגָבוּ מְשׁוּעֲבָדִין לְכְתוּב' פְּאִילוּ גְבִאן אֲבִיהֶן בְּחִינּוּ וְכִן נִהְגוּ
לְגַבּוֹת מְמַלּוּוֹת בְּעִלְיָהֶן גְרָסִי' בְּפִרְקָא קַמָּא דְכְתוּבּוֹת בְּתוּלָה פְתוּבָת' מְאֲתִים וְאַלְמָנָה מְנָה
בְּתוּלָה אֲלֻמָּנָה גְרוּשָׁה וְחִלוּצָ' מִן הָאִירוּסִין פְתוּבָתָן מְאֲתִים וְיֵשׁ לְהֶן טַעְנַת בְּתוּלֵי
הַגְיִוֶּרֶת וְהַשְּׁפַח' וְהַשְּׁבוּיָה שְׁנַפְדוּ וְשְׁנַשְׁתַּחֲרִי פְּחוֹתוֹת מִבְּנוֹת שֶׁלִּשׁ' שְׁנַיִם וְיוֹם א'
פְתוּבָתָה מְאֲתִים וְכו' גְדוּל הִבָּא עַל הַקְטָנָה וְקָטָן הִבָּא עַל הַגְדוּלָה וּמִכַּת עֵץ פְתוּבָתָה
מְאֲתִים דְבָרֵי ר' מְאִיר וְכו' יְרוּשְׁלַמִי אֵיזְהוּ קָטָן וְאֵיזוּ הִיא קְטָנָה קָטָן פְּחוֹת מִכֵּן תִּשְׁעָה
שְׁנַיִם: קְטָנָה פְּחוֹתָה מִכַּת שְׁלִשָׁה שְׁנַיִם וְיוֹם אֶחָד נִימָא קָטָן הִבָּא עַל הַקְטָנָה בְּתוּלֵיהּ
חֻזְרִין קָטָן הִבָּא עַל הַגְדוּלָה אֵין בְּתוּלֵיהּ חֻזְרִין תִּיפְתֵר שְׁבָא עֲלֵיהּ שְׁלֵא פְדָרְפָה אָמַר
רַבִּי אֲסִי בַר' בּוֹן וְאַפִּילוּ תִימָא בְּכַדְרָפָה קָטָן בִּיאָתוּ בִיאָה אַבְל אֵין בּוֹ פֶּחַ לִיגַע בְּסִימְנִין
וְתַנִּי פִן מַעֲשָׂה וְעִיבָרָה וְעַדִּין בְּתוּלֵיהּ קִימִין וְאָמַר רַב יְהוּדָה קָטָן הִבָּא עַל הַגְדוּלָה
עֲשָׂאָה מִכַּת עֵץ וְכִן הִילְכְתָא וְהִילְכְתָא בֵּין הַפִּיר בְּהּ בֵּין לֹא הַפִּיר בְּהּ מְנָה דְקִי"ל כְּרַבְּנִין
אַבְל פְּנִסָה בְּחֻזְקָתָהּ בְּתוּלָה וְנִמְצָאָתָהּ בְּעוּלָה לֹא פְלוּם וְכִן הִילְכְתָא בְּתוּלָה אֲלֻמָּנָה גְרוּשָׁה
וְחִלוּצָה מִן הַנְּיִשׁוּאִין פְתוּבָתָן מְנָה וְאֵין לְהֶן טַעְנַת בְּתוּלִים יְרוּשְׁלַמִי אֵיזוּ הִיא בְּתוּלָה מִן
הַנְּיִשׁוּאִין כֹּל שְׁכָנְס' לְחֻזְפָה וְעַדִּים מְעִידִין אוֹתָהּ שְׁלֵא נִבְעֵלָה גְיִוֶּרֶת הַשְּׁבוּיָה וְהַשְּׁפַח'
שְׁנַתְּגִיּוּרֵי וְשְׁנַפְדוּ וְשְׁנַשְׁתַּחֲרִירוּ: תִּירוּ' עַל שְׁלִשָׁה שְׁנַיִם וְיוֹם אֶחָד פְתוּבָתָן מְנָה: בְּפִרְקָה
שְׁנֵי הָאִשָּׁה שְׁנַתְּאֲלֻמָּנָה אוּ נִתְּגַרְשָׁה הִיא אוֹמֶרֶת בְּתוּלָה נִישְׂאָתִי וְהוּא אוֹמֵר לֹא כִי אֱלָא
אַלְמָנָה נִישְׂאָתִי: אִם יֵשׁ עַדִּים שְׁיִצְתָהּ בְּהִינוּמָה וְרֵאוּשׁוּ פְרוּעַ פְתוּבָתָה מְאֲתִים וְטַעְמָא
דְאִיכָּ' עַדִּים הָא לִיכָא עַדִּים בַּעַל מְהִימָן.

יְרוּשְׁלַמִי כֹּל עֲמָא מוֹדוּ שְׁהוּא חִיב מְנָה וְהָא פְתוּבַעַת מְנָה אַחַר הַמוּצִיא מִחִבְרִירוֹ עֲלִיו
הִרְאָיָה ת"ר אַבְדָּה פְתוּבָתָה הַטְּמִינָה פְתוּבָתָה נְשָׂרְפ' פְתוּבָתָה רַקְדוּ לְפָנֵיהּ שְׁחָקוּ לְפָנֵיהּ
הַעֲבִירוּ לְפָנֵיהּ כּוֹס שֶׁל בְּשׂוֹרוֹת אוּ מִפָּה שֶׁל בְּתוּלִים אִם יֵשׁ עַדִּים בְּאַחַת מִכֵּן אֵלוּ
פְתוּבָתָה מְאֲתִים וְלֹא חִיִּישִׁינוּ דִּילְמָ' מִפְּקָא לְכְתוּבָתָה וְגְבִיָא בְּהּ דְקִי"ל כְּרַבִּי אַבְהוּ דַּאמ'
כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כְּדָפְסָקִי בְּשׁוֹבֵר: גְרָסִי' בְּפִרְקָה נַעֲרָה שְׁנַתְּפַתְתָהּ לֹא כְּתַב לָהּ פְתוּבָה גּוֹבָה
מְאֲתִים וְאַלְמָנָה מְנָה מִפְּנֵי שְׁאֵין תְּנַאי ב"ד מִפ' שְׁנֵי דִּינֵי גְזִירוֹת נִשְׂאָ אִשָּׁה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל
וְגִירָשָׁה בְּקַפּוּדְקִיא נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִשְׂאָ אִשָּׁה בְּקַפּוּדְקִיא וְגִירָשָׁה בְּאַרְצֵי
יִשְׂרָאֵל נוֹתֵן לָהּ מִמַּעוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רִשְׁבָ' ג אוֹמֵר מִמַּעוֹת קַפּוּדְקִיא נִשְׂאָ אִשָּׁה בְּקַפּוּדְקִיא
ת"ק סַבֵּר פְתוּבָה דְרַבְּנָן וְאַזְלֵנָא בְּתַר שְׁיַעֲבּוּדָא וּבְתַר גּוֹבִיָּנָא לְקוּלָא וְנוֹתְנִין לָהּ, מִמַּעוֹת
א"י וּמִקְוֵי כְתוּבָה שְׁנֵי כָּאן וְרִשְׁבָ' ג סַבֵּר פְתוּבָה דְאוּרִיָּתָא וְדִינּוּ כְבַע"ח דְאַזְלִינוּ בְּתַר

שיעבוד' ונותן לה ממעו' קפודקיא שהם יפים משל ארץ ישראל ותמיהא לי הירושלמי דקאמר הדה אמר' מטבע א"י יפה מכל האומות מסייע ליה למ"ד פתובת אשה מן התורה רשפ"ג אומר מדברי סופרים.

ת"ר המוציא שט"ח על חבירו פתוב בכתב ממהו ממעות בכל אעפ"י שהוציא בא"י מה שאין פו בכתובה שאם נשא אשה בכלל וגירשה בארץ ישראל נותן ממעות א"י להקל ונדקא שאין בו שום מטבע וכתב הרב הבבלי אם זה טען מטבע פלו' חשוב וזה אומר לא כי אלא פחות הנה נשבע ונוטל ולא בריר לן טעמא ולאפוקי מרשפ"ג דאמר פתובה דאורייתא קמ"ל דרבנן וכו' הלכה ומסתבר' מדקי"ל פתובת אשה בזיבורית ש"מ פתובת אשה דרבנן ותנאי ב"ד פפרקובה וכתוב' בגין דיקרין פדקתני במתניתין לא פתב לה פתוב' בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי ב"ד וכולהו נמי תנאי ב"ד גינהו ולא דאורייתא פדאמרינו מאי טעמא תקינו רבנן פתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה ש"מ תסקתא דרבנן היא פתקנות שמעון בן שטח ופסקי רבננותא שהוא פספ מדנה שהוא שמינית של צורי וד' דינרין של תורה ארבעי' אונקיות ונחצי של פספ לחשבון הגאונים והשמינית היא פתובה שלנו כיצד דינר שהוא רביעית שלנו שנה למשקל דינר זהב חשוב של ערביים שקורין מראבוטין שראזינד והנהוב שאינו חשוב כל פה משקלו ב' ארנייך ורובע והארנייך משקלו פשוט ונחצי מעשרי' פשוטי' באונקיא הוסף עליו שתות שהנהב מראבוטין מוסיף על הנהוב אחרינא שתות והן כ"א של כ' באונקיא לכ' זהובין שהן בה' סלעי' והן ארבע אונקיות ופשוט מכ' פשוטין באונקיא וד' דינרים של תורה מ' אונקיות ונחצי והשמינית היא של דבריהן ומס' אפילו מאן דאמר פתובה דרבנן מטבע היוצא גובה לה דעד פאן לא פליגי רשפ"ג ורבנן אלא בנשא אשה בקפודקיא וגירשה בא"י דמר אזיל בתר שיעבודא בין לקולא בין לחומרא ומר אזיל בתר גובינא ובתר שיעבודא לקולא אבל לכ"ע נשא אשה בא"י וגירשה בקפודקיא דברי הכל היא דאי לרשפ"ג למה לי השתא נשא אשה בקפודקיא וגירשה בארץ ישראל נותן לה ממעות קפודקיא כ"ש גירשה בקפודקיא.

אלא ודאי לרבנן איצטריה וש"מ מטבע היוצא נותן לה והילכך מאתן זוזי דכתובין אפתובה דינן פתוספת שבה וכן מנהג זקני' שכותבין ד' מאות דינרין גדוניא וד' מאות תוספת ומאתן זוזי שהן אלף דינרין ומנהגן לפרוע ג' מאות ול"ג דינר לחשבון שלישי ש"מ דמאתן זוזי דינן כתו' שהוא מטבע היוצא: ר'ושל' הדה מסייעא למ"ד מטב' היוצא וגרסינן בפ' קמא בתולה גובה מאתים וכו' רב הונא בשם שמואל בשקל הקדש רבי פא בר בונא חמש סלעים של בן במנה צרי שלשים של עבד וכו' ולא תנא פתובת אשה עמהן אמר רבי בון פלום למדו פתובת אשה אלא מאונס ומפתה מפיון דתנא האונס והמפתה פמאן דתנא פתובת אשה עמהן עד פדין פתובת בתול' אלמנ' מניין אר"ח די' לאלמנ' שתטול מחצ' בתול' אמר ר' חייא אפי' פתבו פתובה אשה עמהן לית כל אילין רבנן פליגינן ר' חינו' ור' יונתן תרנייהו אמרין מטבע יוצא ר' הושע בן לוי אמר מטבע היוצא ר' יעקב בר אחא ר' אמי וריש לקיש בשם ר' יודן נשיא מטבע היוצא וכו' עד אמרין בשם ר' הונא במקום שאין פותבין שטר פתוב' אבל במקו' שכותבין מאי דמפקאן היא גביא ואע"ג דאמרי' של דבריהן פספ מדנה ה"מ שאמר פספ או סלע אבל בכתוב' לא הזכירו לא פספ ולא סלע ולא זוזי אלא בתולה גובה מאת' ואלמנה מנה ואין זה פספ

דבריה' אלא תקנה היא שהתקינו שלא תהא קנה בעיניו להוציאה והטילו עליו חוב מאתים מלנה והקילו בכתובה ממלנה והא דנהיגילמיכתב מאתן זוזי דחזו ליכי מדאורייתא משום חיזוק נהגו דלא לימרו פספ דבריהן הוא א"נ רוןחא דמילתא פתבי פי היכי דכתבי שופרי אחרני לעשותה פדין מלנה פרשב"ג דאמר פתובה דאורייתא ואינה כשל תורה דהא פספ האמור בתורה הוא פספ צנרי ואם פן פתובה בשקל הקדש הוא ומאתים, דינרין הן מ' אונקיות נחצי והא רשב"ג קאמר אם נישאת בא"י וגירשה בא"י נותן לה ממעות א"י נשא בקפודקיא וגירשה בקפודקיא נותן לה ממעות קפודקני' ש"מ דמ"ד מן התורה אינה מן התור' ממש ומ"ד מדברי סופרים אינה מדברי סופרים ממש אלא דאורייתא היא ומחמרינן ומדרבנן היא ומקילינן והילכף נהגו, והחמירו.

וכתבו דחזו ליכי מדאורייתא להחמיר ולא להקל שלא יהו בנות ישראל פהפקר אבל בבבל וסביבותיה נהגו לכתוב דחזו ליכי. ואין כותבין מדאורייתא וגרסינן בתוספתא תני רשב"ג אומר פתובת אשה בעל חוב במקום הנישואין חמש סלעים של בן שלשים של עבד ושל אונס ושל מפתה ומאה של מוציא שם רע כולן אעפ"י שהוציא בבבל גובה פספ א"י פספ שדיברו חכמים בכל מקום זהו צנרי וזהו ירושלמי ש"מ דרשב"ג דאמר דסבירא ליה כתוב' דאורייתא אינו כפספ האמור בתורה ממש אלא בשל תור' וזה מנהג ספרדי שכותבין בכתובותיהן עשרים וחמש זוזי או לאלמנה שנים עשר דינרים ומי שדעתו קלה נושא אשה וכותב לה פתובה ועומד עמה שנה או שנתיים ומגרשה ונותן לה פתובתה ונמצאו בנות ישראל פהפקר והילכף מנהגינן להחמיר ואין לשנו' המנהג וכיון שנהגו לחדש לכתוב דקניית ודאקני אין לשנות דלישנא דגמרא הוא דקנאי ודקנינא כדאיתא בפרק האשה וכל המשנה אין ריח חכמים נוחה הימנו גרסינן בפ' המקבל ר' יוסי היה דורש לשון הדיוט דתניא רבי יוסי אומר מקום שנהגו לעשות פתובה מלנה גובה מלנה לכפול גובה מחצה נהרבלאי גבו תילת' והאידנא נמי איכא דעבדי לה מלנה וגובה החתן מן האב ובמה שגובה פותב בכתובה ועושה אותה מלנה וכותב בלא פחת.

ואנן נהיגנן וגובה החתן שלישי מן האב ולכל מאה שגובה החתן שלש מאות לכבוד וכל מה שכתב בכתובה הן נכסים צאן ברזל ואם מתו או פינתו פינתו לו ואפי' בפחישא וביתרות דמי.

כדדייק רב אלפס מההיא דכהן ששם פרה מישראל ואם הותירו והוקירו הוקרו לו וכל שפן אם הוציא בהן הוצאות. ששמין לו וידו על העליונה ודוקא נכסי צאן ברזל אבל הוציא הוצאות על נכסי מלוג לא פדתנן הוציא הרבה ואכל קימעה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל ואפילו גרוגרת אחת והוא שאכליה דרף כבוד איכא מ"ד פאיסר ואיכא מ"ד פדינר עבד רב יהודא עובדא בתבילי זמורות וכן הילכתא.

אבל המוציא על נכסי אשתו קטנה כמוציא על נכסי אחר דמי וכתב רבינו אבן מגש ישבע כמה הוציא ויטול פדין היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות. לא דייק לן דהא ברשות הוא.

ומסתברא פפירו' דרבנן דאמרי שמין לו וידו על העליונה והנ"מ דאכיל מפירא אבל לא אכיל מפירא אפילו אכיל מקרנא ישבע כמה הוציא ויטול פיר' רבינו אפרים האי דלא

תני לה גבי נשבעין ונוטלין בשבועה דלא דמו דהתם לא תני בכלהו אלא בטענת פריא ובריא אבל פריא ושמא הוא ושמעין מיהא דכל היכא דהאי ידע והאי לא ידע.

ועשה ברשות נשבע ונוטל ודוקא שבח פנגד הוצאה אבל הוצאה יתירה על השבח. אין לו אלא הוצאה שיעור שבח ובשבועה וכתב רבינו אלפס דוקא מתני' פשהבעל רצה לגרשה אבל מורדת בין לא אכל ישבע כמה הוציא ויטול דלא יהא אלא מתנה.

דקא אמרינן כי אקני ליה אדעת' למיקם קמיה אבל אדעתא למישקל ולמפיק לא אקני ליה והוא שהיתה הוצאה פנגד השבח אבל הוצאה יתירה על השבח. אין לו אלא הוצאה שיעור שבח.

ובשבועה ומסתברא לן כל דקא לא אקני ליה אלא אדעתא דפירי ולא אכל ליתה אלא גבי אלמנה דשמין מה שעליה אבל הכא לא דאי לא תימא הכי באלמנה נמי נימא כי האי טעמא אלא פיון דמורדת בדינא דגמרא אפי' עיקר פתובה לית לה לא משבעין ליה לבעל דתקנתא לתקנתא הוא והיכא שהשבח פנגד הוצאה נוטל שלא בשבועה אי נמי איפא למימר דינא דמורדת בדינא דגרושה דיינינן לה פתקנתא דתקון במתיבתא.

ובעל שהוריד אריסין תחתיו חזינן אי בעל אריס הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו להו פוליהו ואי לא ארעא לאריסי קיימא ובעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום משום רנוח ביתא פרבא ולשמ' תכסוף לא חיישינן וכן הילכתא וכתב רבי' אפרים דנכסי צאן ברזל לא מייחייב בסתמ' באחריותו עד דשיימינהו עליה בדמים קצובין דגרסי' ביבמות בפירק אלמנה עלה דמתניתין אם פיתחו פיתחו לו ואם הותרו הותרו לו הא לא דמיא אלא לסיפא דתנן כהן ששם פרה מישראל מאכילה כרשיני תרומה.

ומדהיא בשומא הא נמי בשומא ומיהו הני מילי בסתמא אבל קיבל עליה אחריות בנכסי צאן ברזל בפירוש אע"ג דלא שיימינהו עלי' מייחייב באחריות כדשווההיא שעתא דקביל עליה אחריות דגמרינן לה מההיא דגרסינן מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא.

ואי פתוב בה אחריות אית בה משום דינא דבר מצרא וקא פריש גאון בטר דמכרינן עליה ושיימינן לה על בעל חוב פתבינן למיקבל טרפא דכי הווי ליה וזוי לנותן שקיל מיניה מקבל מתנה פי היכי דשיימינן ליה לבעל חוב אלמא אע"ג דקביל עליה אחריות סתמא מייחייב בה ולא איתברר לן פירושא דיליה דבסתמא לאו נכסי צאן ברזל נינהו ואי פתבינהו בכתובה בסתמא אע"ג דלית בה אחריות פמאן דכתב ביה דמי וקדרי בעיניהו אע"ג דלא שיימינהו ודמי לכהן ששם פרה מישראל דהדרא בעינהו.

ומנהג נורבנא וארלדי לגבות מבני חרי שלישי בלא שבועה לאלמנה אבל לגרושה גובה את הכל אע"ג דקיימא לן אי מכפל לא מיקנא ואי מקנא לא מיקפל והיכא דאיפא קנין גבי פוליה הני מילי דפרש בשעת קנין אבל הכא אע"ג דאיפא קנין לאו משום דגבי פוליה הוא דקנינא אלא משום דלא ליהוי פקולי דכתובה כדאמרינן בכמה דוכתי מקולי כתובה שנו פאן וכגון מחלקת בפניה והיא שותקת כף אמר רבינו יעקב זצ"ל ואי נמי לאחריות מטלטלין ולמיגבא משפר ניכסי ומסתברא דאע"ג דמנהגא בלא שבועה.

ואי חשיד להחרים סתם לא פקע מיניה ובתשובות תקינו רבנן לרביע שלישי ומחצה בלא שבועה. וב"ד פותבין איגרות נידוי ומנדין עליה ל' יום בבית הפנסת שתודה מה שתפשה

מפתנתה ומסתברא לאשה הנושאת ונותנת בתוך הבית לא פקע מינה ומנכסים משועבדין נמי לא גביא אלא בשבועה.

ומי שכותב בלא פחת כותב בלא חרם ולא שבועה וגילגול שבועה בין ממני בין מיורשי וכבר פירשתי ענין נאמנות במאמר עשירי והפוגמת פתנתה בשטר חוב גרסי בפרק בערה שנתפתתה פתתה לו פסות וכלים שיבואו לה מבית אביה לבית בעלה ומת לא זכה הבעל בדברי הללו משום ר' נתן אמרו זכה כר' אלעזר ומאן דאמר לא זכה.

עד כאן לא קאמר ר' אלעזר בן עזריה אלא מדידה לדידה שלא פתב לה אלא על מנת לכונסה אבל מדידה לדידה אפי' ר' אלעזר בן עזריה מודה דמשום איחתוני והא איחתוני להו ובעל מתיבות ור"ח פסקי כתנא קמא ויהבי טעמא דשמעתא פרבי אלעזר בן עזריה אזלא והא ליתה דמילתא דרבי נתן אף לר' אלעזר בן עזריה אתי' כדמפ' דמדידה לדידה אף ר' אלעזר בן עזריה מודה ומסתברא כר' נתן.

דר' נתן דיינא הוא ואע"ג דיחיד אצל רבים הוא. כטעמא שכתב הנגיד דיהיב טעמא ואמר דאיכא למימר דהלכה פמותו דהא דיינא הוא וצ"ע ותמהתי על רב אלפס דלא אייתי לה פלל והא דגרסי בהפוסק מעות לחתנו ומת חתנו בירושלמי מפרש פוסק הוא על מנת לכונס אפי' לר' נתן היא דהתם לחתנו פסק ומת חתנו ואינו יכול לכונס אבל הכא אע"ג דמיתה היא קאי חתנו ואיחתו ביה ודוקא שכתב לו בשעת אירוסין דמשום איחתוני הוא אבל גדוניה שפסק שלא בשעת אירוסין אין הבעל יורש אלא משעה שפטר האב לשלוחי הבעל כדתניא הלך האב עם שלוחי הבעל או שהיתה לה חצר בדרך ונכנסה עמו ללון אע"פ שכתנתה בבית בעלה ומתה אביה יורשה מסר האב לשלוחי הבעל או שהיתה לו חצר בדרך ונכנס עמה וכו' וכ' זקינו היכא שנישאת ומתה בלא בנים שהאב זוכה בכל מה שנתן לחתן אלא מה שהוציא הוציא ומה שהוא בעין גובה הימנו.

ומסתברא דמנהגא הוה למיכתב בכתובה. כדגרסי בירושלמי אילין דכתבי אי מיתא בלא בני תיהדר פורנא לבי נשא תנאי ממון הוא וקיים ומשום דלא מקדמי פורענותא לנפשיהו אמרו אע"ג דלא כתב פמאן דכתב דמי וזה המנהג פשוט בינינו דקיימ' לן בכתובה הפל כמנהג המדינה ורבינו יעקב כתב דפלוגתא דרבי נתן ותנא קמא בנישאת דאמתני' דקתני נישאת יתר עליו הבעל קאי וסבירא לן כתנא קמא דר' נתן דאמר לא זכה דסבירא ליה כר' אלעזר בן עזריה דאמר שלא פתב לה אלא על מנת שתגבינה ממנו דאזלינן בתר אומדנא דהאב לא נתן לה אלא כדי שירשו בניה פתנתה הכין פ' דרבינו יעקב מיהו רבינו יעקב דיקדק מדקאמר שיבוא עמה מבי' אביה לבית בעלה ש"מ לאחר שנישאת הוא ואיחתוני לא שייך אלא בנישואין דאי אירוסין איקרובי הנה ליה למימר מיהו רבינו יעקב לא אמר לא בגדוניה שלא גבה חתנו וצ"ע מיהו קשיא ברייתא דקתני אעפ"י שכתנת' בבית אביה מתה בעלה יורשה דמשמע כר' נתן וליכא לאוקומה אלא בארוסה דכתב לה בשעת אירוסין ומשום איחתוני אבל נתן לה אביה גדוניה קודם נישואין ולא בשעת אירוסין דברי הפל אביה יורשה פדקתני ברישא דבריתא וכתנת שבוייה וכתנת אשה שגירשה בעלה שתייהן שוות כדתנו המגרש את אשתו והחזירה על מנת פתובה ראשונה החזירה וכן שבוייה וכתב גאון שלא נקרעה פתנתה ולא גבתה אותה אבל נקרעה או איבדה אותה או גבת' אותה כותבין לה פתובה מנה כבעוליה: כתב פנוסחא

דילן ובגוסקא דילן פספ זוזי מאתן דחזו ליכי מדאורייתא ובאלמנה מנה דחזו ליכי מדרבנן וכתובה דמירפסא איפא מ"ד פתבי זמן מהשתא פדכתב בשטרך דמירפסא דילמא גירשה ואתפסה צררי והשתא מהדר לה ואתי למיטרף לקוחות שלא פדין ואיפא מ"ד פין דאיפא סהדי דאיתתיה הנותידיעא לסהדי זימנא קדמא פתבי מההוא זימנא ומסתבר הכי דאי דייעא זימנא לסהדי פתבי ההוא זימנא ואי לא מחזי פשקרא ואיתשיל קמי רבינו אלפס בעגן מוחלת פתובה ושדר מוחלת שדיברו חכמים אינה ביושבת תחתיו דאסור לאדם להשהות את אשתו בלא פתובה אלא פשמת או לאחר מותו מחלה לירשיו אבל אם מחלה לבעלה יש לו לשייר מותר פתובה ואם מחלה פשהיא תחתיו כותב לה אחרת מאותו זמן אבל לא מזמן ראשון וכותב הכי איך פלגית פתבתי לה פתובה בשעת גישואין ומחלה לי ולפי שאסור לאדם להשהות את אשתו בלא פתובה פתבתי זאת פתובה אחרת והוי עלי עדים וכתבו לה שנתתי לה פך וכך וכותב זמנה מאותה שעה: פתובה דמירפסא בכך וכך איך פלוני אתא קדמנא ואמר לנא דאיפסא מיניה פתובה קמייתא וכך אמר לה לפלגית אינתתיה הוי לי לאינתו ונא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס יתייכי פהילכת גוברין יהודאין וכו' ודא דזוניא דהנעלת לי עם נפשה פך וכך ואוספית לה פך וכך פנגדן וכך אמר לנא אחריות פתובתא דא ונדוניא דא קבילית עלי וקנינא מיניה וכו' רבי אלעזר בן עזריה אמר מן הנישואין גובה את הכל מן האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא כתב לה אלא ע"מ לכונסה ואיפסיק הלכה למעשה כר' אלעזר בן עזריה וה"מ לעגן בני חרי אבל ממשעבדי לא איפסיק פדלקמן והילכתא חיבת חופה קונה ונגנסה לחופה ופירסה גידה סלקא בתיקו ואינה קונה וארוס' דאית לה פתובתא בדכ' לה וקשיא לי הא דגרסי' בפרק האיש מקדש ונמצא בקידושין בחלק שני ואפי' כתב לה ומתה הא אין לה פתובה פדאמרי' ארוסה שמתה אין לה פתובה שאין אני קורא בה לכשתנשאי לאחר שהרי מתה היא וכתובה דאורייתא לית לה בשנישאת לאחר ואינו חייב בקבורתה אבל נשואה חייב בקבורתה תחת פתובתה שיורש הבעל נכסים הנכנסין והיוצאי' עמה ורבנותא מפרשי לה לכשתנשאי לאחר משמע כמו שאת נשואה ולטרוף ממשעבדי.

ומיבעיא לן בנערה שנתפתתה ומיגבא מאימת גבאי אמר רב הונא מנה מאתים מן האירוסין ותוספת מן הנישואין ואיפסיק הילכתא אחד זה ואחד זה מן הנישואין וכתב רבינו אפרים פגון שכתב לה פתובה משעת אירוסין והילכתא כר' מאיר דאמר אסור אדם להשהות את אשתו שעה אחת בלא פתובה.

וכל הפוחת לכתולה ממאתים ואלמנה ממנה בעילתו בעילת זנות דאמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כר' מאיר בגזירותיו וכל זמן שהיא בבית בעלה גובה פתובתה לעולם וכל זמן שהיא בבית אביה גובה עד כ"ה שנים ואם שתקה כ"ה שנים מחלה הכל בין פתובה בין תוספת ובשאיין פתובה יוצאה מתחת ידה בתשובה דרב אלפס אפי' נישאת ולא תבעה פתובתה גובה פתובתה לעולה.

דקי"ל תנאי פתובה ככתובה דמי וכתב דוקא בשאינה ניוזנית אבל בניזונית מחמת פסופא היא דלא תבעה ואפי' בבית אביה גובה פתובתה לעולם ואיכ' למימר בניזונית

קאָמער וְהָא דְחַיָּא אַרְיָא אַדְיָפְתִי מִשׁוּם דְאָמַר בְּכַתְפֵּי אַמְטִינָא לֵה דְאָמְרִי מַחֲמַת כְּיִסּוּפָא הוּא דְלָא תְבַעָה.

אַבְל נִיזוּנֹת בְּעֵלְמָא לֹא וּגְרוּשָׁה אִפִּי אֵין שְׁטַר פְּתוּבָה יוֹצֵאָה מִתַּחַת יָדָה הָרִי הִיא כְּבַעֲלַת חוּב וְגוּבָה פְּתוּבָתָה לְעוֹלָם בְּשַׁחֲיָיב מוּדָה: אָמַר רַב נַחֲמָן תַּנִּי יְהוּדָה בַּר בְּרַקָּאִי תְבַעָה פְּתוּבָתָה הָרִי הוּא פְּתַחֲלָה אֲלִיבָא דְרַבְּנֵן כְּדָאֲמַרִּי אֲתִיָּא קוּדָם שְׁקִיעַת הַחֶמֶה גּוּבָה לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחֶמֶה וְכוּ' וְהָא דְאִיבְעִיָּא לֹן מַהוּ שְׁתַּשְׁלֵשׁ רַח"פ לר' מֵאִיר בְּעֵי דְטַעַמ' דִּינִיָּה מִשׁוּ' הַנָּאָה אֵי מִפְסָד' שְׁלִישׁ בְּג' שָׁנִים וְלִית הִילְכְתָא כַר' מֵאִיר אִית דְּמַפְרָשֵׁי נִתְנָה פְּתוּבָתָה בְּיַד שְׁלִישׁ נִיזוּנִית אוֹ אֵינָה נִיזוּנִית וְסִלְקָה בְּתִיקוּ וְאֵינָה נִיזוּנִית מִתָּה יוֹרְשִׁיָּה מִזְכִּירִין פְּתוּבָתָה עַד כ"ה שָׁנִים וְאוּקְיָמָא בַּפ' כָּל הַנְּשַׁבְּעִין בְּשִׁנְשַׁבְּעָה וּמִתָּה.

אַבְל לֹא נִשְׁבַּעָה לֹא כְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְאָמְרִי אֵין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו. וְדִין אֲלֻמְנָה שְׁמִתָּה כְּדִין יְתוּמִין מִן הַיְתוּמִין וּמֵאֵי דְאִית לֵיה לְמִיגְב' בְּלֹא שְׁבוּעָה כְּגוֹן דְּאֲתַפְסָה מְטַלְטְלִין כְּדִינָא לְקַמֵּן וְאֵי נָמִי מִתְנָה לְחוּד וְנִהְגוּ לְמִיכְתַּב בְּאַתְרֵנוּתָא גְבִיָּא מֵיֹרְשֵׁין בְּלֹא שְׁבוּעָה.

אַבְל מֵאֵן דְאִית עֲלָה שְׁבוּעָה לֹא גְבִיָּא וּלְמִנְהַגָּא דִּילָן דְּגְבִיָּא שְׁלִישׁ, בְּלֹא שְׁבוּעָה דְהָא מִיפְטָר' מִשְׁבוּעָה וְאִיכָּא מ"ד דְּבַהֲאֵי מִילְתָּא לֵיכָּא מִנְהַגָּא וּפְקַעָא וּמִסְת' דְּפְקַעָה דֹאע"ג דֹּאִין אָדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו וּשְׁבוּעָה לֵיכָּא חֶרֶם סְתָם אִיכָּא עֲלָה.

וְכִינּוּ דִיֹּרְשֵׁין לֹא מְצִי לְקַבּוּלֵי וְאֵי אִיהִי קְיָימָא הֵנּוּת מוּדִיָּא דְתַפְשָׁה פְּתוּבָה פְּקַעָה וְלֹא עַבְדִּי תַקְנָתָא לְתַקְנָתָא וּמִיָּהוּ אֵי תַפְשֵׁי לֹא מִפְקִי מִינֵיהוּ וְדַעַת הָרַב הַמְחַבֵּר דְּפְקַעָא גְרָסִי בְּפֶרֶק הַכּוֹתֵב הוֹצִיאָה גֵט וְאֵין עֲמָה פְּתוּבָתָה גּוּבָה פְּתוּבָתָה פְּתוּבָה וְאֵין עֲמָה גֵט וְכוּ' גְרָסִי בְּפֶרֶק נַעֲרָה שְׁנַתְפַּתָּה שְׁנֵי גִיטִין וּשְׁתֵּי פְּתוּבוֹת גּוּבָה שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת שְׁתֵּי פְּתוּבוֹת וְגַט אֶחָד אוֹ כְּתוּבָה וּב' גִּיטִין אוֹ כְּתוּבָה וְגַט וּמִיתָה אֵינָה גּוּבָה אֲלֹא כְּתוּבָה אַחַת שְׁהַמְגַרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהַחְזִירָה ע"מ כְּתוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה הַחְזִירָה וְדוּקָא בְּסִתְמָא אַבְל כְּתַב לָהּ כְּתוּבָה אַחֲרָת גְבִיָּא תְרַנְיָהוּ כְּדִקְתָּנִי רִישָׁא שְׁנֵי גִיטִין וּשְׁתֵּי פְּתוּבוֹת גּוּבָה שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת ב' כְּתוּבוֹת וְגַט אֵינָה גּוּבָה אֲלֹא כְּתוּבָה אַחַת וְאֵי בְּעִיָּא בְּהֵאֵי גְבִיָּא וְדוּקָא דְאוּסִיף לָהּ קו"ל דְשְׁנֵי שְׁטָרוֹ' הַיּוֹצֵאִין בְּיוֹם אֶחָד בְּיַטְל שְׁנֵי אֶת הָרֵאשׁוֹן קָטָן שְׁהַשִּׂיאוּ אֲבִיו כְּתוּבָת' קְיָימַת שְׁעַל מְנַת כֹּן קְיָימָה וְכֹן גַּר שְׁפַתְבּ וְכוּ' וְתַנְיָא חִידְשׁוּ נוֹטְלִין מִה שְׁחִידְשׁוּ לֹא חִידְשׁוּ בְּתוּלָה גּוּבָה מְאִתִּים וְאַלְמָנָה מְנָה יְרוּשָׁל' נִיחָא גַּר קָטָן וְקָטָן מִי מְגַרֵשׁ אָמַר ר' חַזָּאֵי קְיָימַתִּי כְּדָאֲמַר ר' אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חַנִּינָא וְהוּא שְׂבָא עֲלֵיהָ מְשַׁנְתַּפְקַח ה"נ שְׂבָא עֲלֵיהָ מְשַׁהַגְדִּיל וּבַעַל מִתִּיבוֹת קָשִׁיָּא לֹן כְּמָה אֲתָה נוֹתֵן לְבַתְּךָ כֶּף וְכֶף וְאֲתָה לְבַנְךָ כֶּף וְכֶף וְכוּ' גְרָסִי בְּפֶרֶק אֲלֻמְנָה שְׁהִיָּת' פְּתוּבָתָה מְאִתִּי וּמְכָרָה שְׁנָה מְאִתִּים בְּמָנָה אוֹ מְנָה בְּמֵאִתִּי נִתְקַבְּל' פְּתוּבָתָה וְאָמַר ר' יֶצְחָק כָּאֵן שְׁנָה ר' הַפֵּל לְבַעַל הַמְעוֹת כְּדִינָא בְּשְׁלִישׁוֹת: יְרוּשָׁלְמִי נִיח' שְׁנָה מְנָה בְּמֵאִתִּים שְׁנָה מְאִתִּים בְּמָנָה וְאֵין סוּפֹן לְחַזוֹר עֲלֵיהָ מִשׁוּם מְקַח טְעוֹת תִּיפְתֵּר בְּשִׁהוּקָר הַמְקַח אָמַר ר' בּוֹן הָדָא מְסִייעַ לְרִישׁ לְקִישׁ דְאָמַר לְעוֹלָם אֵין בְּמִקְחָא אוֹנָאָה אָמַר ר' יוֹחָנָן אִם הִיָּה דְבַר מוּפְלָג יֵשׁ בּוֹ אוֹנָאָה מִסֵּת' דְרַבִּי בּוֹן סְבִיר' לֵיה בְּיַטּוּל מְקַח אֵין לָהּ וְלֹא אִיֶּצְטְרִיף לְאוּקוּמָה בְּשִׁהוּקָר הַמְקַח הִיָּתָה פְּתוּבָתָה מְנָה וּמְכָרָה שְׁנָה מְנָה וְדִינָר בְּמָנָה מְכָרָה בְּטַל אֶפִּילוּ אָמַרָה אֲנִי אַחְזִיר

הדינר ליוֹרְשֵׁין וְכַתֵּב רַבִּי שְׁמַעוֹן קַיִירָא דְלִיתָהּ לְרַשְׁבַּ"ג הֵימָּה פְּתוּבָתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוֹ
וּמְכָרָה לָזָה בְּמִנְהָ וְלָזָה בְּמִנְהָ.

וְלֹאֲחֲרוֹן יָפָה מִנְהָ וְדִינָר בְּמִנְהָ שֶׁל אַחֲרוֹן בְּטֵל וְשֶׁל פּוֹלָן מְכָרוּ קַיִים: יְרוּשְׁלָמִי עַד פְּדִין
שְׁמִכְרָה לָהּ בְּשָׁנֵי שְׁטָרוֹת מְכָרָה לָהּ בְּשֵׁטֶר א' פְּלוֹגְמָא דר' יוֹחָנָן וְרִישׁ לְקִישׁ דְּאִיתְּפְלָגוּן.

פְּתַב פֶּל גְּכֶסֶּיּוֹ לֵב' בְּנֵי אָדָם וְהַעֲדִים פְּשִׁירִין לָזָה וּפְסוּלִין לָזָה אִיתְּפְלָגוּן ר' יוֹחָנָן וְרִישׁ
לְקִישׁ חַד אָמַר מֵאֲחַר שֶׁהָיוּ פְּסוּלִין לָזָה וְהָיוּ פְּסוּלִין לָזָה וְחֲרָנָה אָמַר פְּשִׁירִין לָזָה וּפְסוּלִין לָזָה
גְּרָסִינוּ בַּפ' הַשּׁוֹלַח אֵין אֶלְמַנ' נִפְרַע', מְנַכְסֵי יְתוּמִין אֶלָּא בְּשָׁבוּעַ' נִמְנָעוּ מִלְּהַשְׁבִּיעָה
הַתְּקִינוּ רַבְּנָן שְׁתָּהּא נּוֹדְרָת וְכוּ' יְרוּשְׁלָמִי שְׁאִימַת גְּדָרִים עָלֶיהָ יוֹתֵר מִשְׁבּוּעָה.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל ל"ש אֶלָּא בַב"ד אֶבֶל חוּץ לֵב"ד מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ. וְרַבָּא אָמַר
אֶפְּלוּ חוּץ לֵב"ד אֵין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ וְקִי"ל כְּשִׁמוּאֵל וְגִרְוִשָׁה מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ אֶפְּלוּ
בַב"ד פְּדָרָךְ פֶּל הַנְּשַׁבְּעִין וְשְׁמַעֲיָן מֵהָכָא פֶּל הֵיכָא דְאִיכָא לְמִימַר אֲתִיָּא לְאוּרוּזֵי הַתִּירָא
לְנִפְשֵׁי' בְּאַלְמָנָה לֹא מְשַׁבְּעִין לָהּ בַב"ד.

וְכַתֵּב הָרַב הַמְּחַבֵּר דְאֶפְּלוּ לְרַב קַפְצָה וְנִשְׁבְּעָה בַב"ד פְּגוֹן הֵיחָא דְאָמַרָה אִיהִי הַשֵּׁם צְבָאוֹת
פֶּל פִּי הָאֵי גְּוֹנָא אֶפְּלוּ רַב מוֹדָה כְּשִׁמוּאֵל חוּזְרִין וּמְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ עַל דַּעַת בַב"ד כְּכֹל
הַנְּשַׁבְּעִין וְנוֹטְלִין וּמַס' דְלֹא צְרִיכָא שְׁבוּעָה אַחֲרֵיתִי וְדִנְקָא בְּנִקִּיטַת חִפְץ וּבְשֵׁם וְכֵן פַּר"ש
יְרוּשָׁל' עֲבָרָה וְנִשְׁבְּעָה רַב הוּנָא אָמַר נִשְׁבְּעָה רַב אָמַר לְכַלְתִּי אִילּוּלֵי דַאנ' נּוֹתֵרן אֶפְּלוּ
קְלוּסְתֵר' דַּעַל רִישֵׁיךְ דִּידִי הוּא וְשִׁמוּאֵל אָמַר זְכָתָה בְּכֹלֵי שְׁעָלֶיהָ מִתְּנִיתָא מְסִיעָא לִיהָ
אֵין לוֹ לְאִישׁ וְכוּ' וְהָאִידְנָא סְלִיקוּ שְׁבוּעַת אֶלְמָנָה וְנִדְרָא אֶפְּלוּ חוּץ לֵב"ד וּמְנַהֲגָא תְּקִינוּ
בְּתֵרָאֵי לְמִיגְבָּא שְׁלִישׁ בְּלֹא שְׁבוּעָה דְאֵי אִיכָא פְּחוּת מְפָדֵי פְּתוּבָה בְּנִכְסִים לְהַשְׁבִּיעַ א"א
שְׁאֵין לָהּ פְּדִי פְּתוּבָה וּבְלֹא שְׁבוּעָה א"א דְהָבָא לִיפְרַע מְנַכְסֵי יְתוּמִין לֹא יִפְרַע אֶלָּא
בְּשְׁבוּעָה וּמִשּׁוּם הָכִי תְּקִינוּ לְמַחְצָה לְשְׁלִישׁ וְלְרַבִּיעַ לְרַבִּי מִשָּׁה בַר חֲנוּךְ וּבְאַתֵּר
דְּמְשַׁבְּעִין מְשַׁבְּעִין חוּץ לֵב"ד וְכֵן הֵילְכְתָא וּבִתְשׁוּבוֹת הַגְּאוּנִים הָאִידְנָא סְלִיקוּ נְקִיטוּ
חִפְץ אֶפְּלוּ בְּגַבְרֵי אֶלָּא מְטַעְנִין לִיהָ גְּזִירְתָא וְשִׁפּוּרָא וּמְשַׁמְתִּין לִיהָ וְכוּ' וְאַלְמָנָה הַמְּדִירִין
אָמַר רַב הוּנָא לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לֹא נִישְׂאֵת אֶבֶל נִישְׂאֵת אֵין מְדִירִין דְאֶפְּלוּ בְּרַבִּים יֵשׁ לָהּ
הַפְּרָה דְסְבִירָא לִיהָ לְרַב הוּנָא כְּמֵאן דְאָמַר יֵשׁ לוֹ הַפְּרָה וְאֵע"ג דְאָמַר הַמְּוֹדֵר הַנְּהָא
מְחַבְּרוּ בְּפָנָיו לֹא יִשְׂאֵל אֶלָּא בְּפָנָיו דְנִקָּא הַנְּיִית חַבְּרוּ כְּדִאִיתָא טַעְמָא בְּגַמְרָא דְבְּנֵי
מְעַרְבָא ר' יוֹחָנָן אָמַר מְפָנֵי הַבוּשָׁה ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אָמַר מְפָנֵי הַחֶשֶׂד אֶבֶל הָאִשָּׁה הַנּוֹדְרָת
עַל הַנְּהָא שְׁעֲבָרָה אֵין צְרִיךְ בְּפָנָיו וְכַתֵּב רַב שְׁרִירָא דְלֹא סְבִיר' לִיהָ כְּאִמִּי' דְאָמַר עַל
דַּעַת רַבִּים אֵין לוֹ הַפְּרָה וְאֵי אִיתָהּ לִידְרָה עַל דַּעַת רַבִּים וְרַבִּינוּ יַעֲקֹב פִּי' עַל דַּעַת רַבִּים
לֹא אֲשַׁפְּחוּן אֶלָּא בְּהַדְרָת מְצוּנָה פְּגוֹן גְּבִי אֹנָס אֶבֶל הָכָא לִיכָא לְמִימַר עַל דַּעַת רַבִּים
דְאִיפְּשֵׁי' דְמוֹרִיא הַתִּירָא לְנִפְשֵׁי' דְאִיכָּ' חֲשַׁשׁ אִיסוּרָא הֵילְכָךְ לִיכָא הַדְרָא בְּנִישְׂאֵת
וּמְסַתְּבָרָא עַל דַּעַת רַבִּים לִיכָא אֶלָּא בְּפָנֵי רַבִּים וְרַבִּי' צְרִיכִין לְאוֹתָהּ הַדְרָה פְּגוֹן גְּבִי נוֹשֵׂא
נְשִׂים בְּעֵבְרָה אוּ מְקָרֵי דְרַדְקֵי וְהַקְדָּשׁ וְעַרְכִּין וְהוּא נִדְרָא שֶׁל רַבִּים דְגְּרָסִי' בְּיְרוּשְׁלָמִי נִדְרָא
שֶׁל רַבִּים אֵין לוֹ הֵימָּה יְרוּשְׁלָמִי נִדְרָא שֶׁל רַבִּים אֵין לוֹ הַפְּרָה וְהַנּוֹדֵר בְּרַבִּים אֵין לוֹ הֵימָּה
וְלֹא אִיפְּסִיק הֵילְכְתָא אוּ רַבִּים שְׁלִשָׁה אוּ עֶשְׂרֵה וּלְחֻמְרָא וְאֶפְּלוּ שְׁלִשָׁה אֵין לוֹ הַפְּרָה
וּמְסַתְּבָרָא אֵין לוֹ הַפְּרָה עַל יְדֵי חֶכֶם אֶלָּא עַד דְאָתוּ רַבִּים דְנִדְרָא קַמְזִיָּהּ וְאָמַר דְנִדְרָא

אדעפטייהו גפי חכם דשרי ליה א"נ רבים גופייהו שרו ליה וה"מ לדבר הרשות אבל לדבר מצוה אפילו על דעת רבים יש לו הפרה על ידי חכם בלא רבים ומנהג אבותינו שנותנין חרמות על דעת הקהל.

והו עצמן מתירין אותן על דעת הקהל. וכן פתב ר"ח דמדירין אותה על דעת רבים פלומר אין להנודר להישאל על גדרו אלא על רבים עד שיודעין.

דאמר אמיר הילקתא אפילו למ"ד נדר שיהודר ברבים יש לו הפרה על דעת רבים אין לו הפרה. ואע"ג דנוגעין רבים פדבריהן מתירין כל אחד ואחד מידי דהנה אקרובי דכיון דקי"ל פרבא אמר רב נחמן פותחין בחרט"ו ולא' פדינאדמי ולשון חכמים מרפא הוא ואינהו שרו ועוד על דעת פן נדרו שאם ירצו רבים שיהא נדר יהא נדר.

ואם לאו לא יהא נדר. פדאמרין פל הנודרת על דעת בעלה נודרת.

ורבינו יעקב אקשה הא דגבעוני נמי מצוה הנה דהא כתב לא תחיה כל נשמה. ואמאי לא הוי הפרה להיא שבועתא.

ופריק דאפי' לדבר מצוה אין לו הפרה אלא פההוא מקרי דרדקי שדעתו שנה לנדר וחרטה. אבל גבעוני וכיוצא בהן שאין הדיעות שוות דאמרין שמה דעת אחד מהן לצאת למלקח' או לינשא להן או להיו' ארצם רחבת ידים לפניהם.

וצריך פתח לכל אחד ואחד ומסתבר' דקאמר לשם ה' אלהינו קבילו עלייהו תשוב' והרשות בידם להמית ולהחיות וליכ' מצות לא תחיה פדאמרי בסופרי למען אשר לא ילמדו וכו': הא למדת שאם עשו תשובה אין נהרגין.

דאי לא תימא הכי שבועה נמי לא חיי'לא. דהא אין שבועה חלה על שבוע' אלא ש"מ פיון דקא מגיירי ליכא מצוה אלא שבועה עליהן והיכא דאתפסיה מטלטלין איתגנייהו בעינייהו ולימנהו בעינייהו בלא שבוע' והוא דידיעא דמחמת קמאי נינהו יחד לה ארעא בארבע' מצרנהו ואפי' בחז מצר' בלא שבועה.

אמר לעדים כתבו וחתומו והבו לה קנו מיניה לא צרי' לאימלוכי ביה לא קנו מיניה. איפסיקא הילקתא כבני מחסאי והילכף צרי' לאימלוכי ביה וכתב רבינו אבן מגש הוא הדין במתנה לאדם אם אמר לעדים כתובו וחתומו והבו ליה פיון דלא קנו באמירה אלא בשטר' בעי לאימלוכי ביה דחיישינן דילמא הדר ביה מקמי דמטי שטר' לידיה אבל קנו מיניה לא צרי' לאימלוכי דתו לא מצי למיהדר ומסתב' ה"מ במתנה אבל בהלואה דאיכא למימ' פרעיה אפי' קנו מיני' צרי' לאימלוכי ביה פדפרשי' בחוב ודוקא במתנה אבל בהודאה פיון דאמר כתובו לא צרי' לאימלוכי דבהודא' קני ושטר' גלוי מילתא הוא פדפרשיית בהודאה: השני אחריות פדתנן פתב לה שנה מנה במאת' וזו ולא פתב לה פל נכסיו אחראין וערבאין לכתובתיה חייב שהוא תנאי ב"ד ירושלמי למי נצרכא לר' מאיר אע"ג דלר' מאיר שטר שאין בו אחריות אינו גובה מודה הכא שגובה גרסי' בפר' האשה ת"ר בראשונה היו פותבין לבתולה מאתים ולא למנה מנה והיו נמנעין ולא היו נושאין נשים כו' עד שבא שמעון בן שטח ותקין שיהו פותבין פל נכסיו אחראין וערבאין לכתובתיה ירושלמי חזרו והתקינו שיהא אדם נושא ונותן בכתובת אשתו מתוך שהוא נושא ונותן בה והוא מאבדה קשה בעיניו להוציאה וענין אחר מפרש במאמר אחריות:

השלישי פירעונו פדתנו לא כת' לה אם תשתבאי איפרקוניך ובכהנ' אהדרניך למדינתך
חייב ת"ר גישפית לאחר מיתת בעלה אין היורשין חייבין לפדותה ולא עוד אפילו גישפית
בחי בעלה אין היורשין חייבין לפדותה שאין אני קורא בה ואותביניך לי לאינתו.

גישפית והיו מבקשין עד עשרה בדמיה כו' רשב"ג אומר אין פודין את השבוין יותר
מפדי דמיהו וכן הילכתא גישפית והיו מבקשין עד י' בכתובתה פעם ראשונה פודה מפאן
ואילך כו' דברי ר' פסק רבי אלפס בהא הלכה כר' מחביריו ת"ר תיקנו מזונות תחת
מעשה ידיה ופרקונ' תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה ופ' רבינו עמרם בתשובת תקנו
מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי קבורתה וירושת כתובת מצוי שבוית גשים אינו
מצוי באלף ואי אתה מוצא אחת מאלף שמביאות מבית אביהן שדות וכרמים הרביעי
כתובת בגין דיקרין לא כתב לה בגין דיקרין דיהווי ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתיה
יתר על חילקהו דעם אחוהו חייב מפני שהוא תנאי ב"ד אמר ר' יוחנן מפני מה תיקנו
כתובת בגין דיקרין כדי שיקפוז אדם ויתן לבתו כבנו ועד כמה עד עישור נכסי ואיפסיק
הילכתא בב' מי שהיה נשוי והילכתא אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בגין דיקרין
וכתובה נעשית מותר לחבירתה וכל שפן בע"ח ודייקינן לה ממתני' דתנו גישאת
הראשונה ומתה שנייה ומת הוא שנייה וירשיה קודמין לירשוי ראשונה ומקד' הוא
דקדמי הא איכא שקלי וירשוי שנייה דקודמין לכתובת אמן דוקא שנשבעה ומתה
כדאוקימנא בפרק פל הנשבעין אבל לא נשבעה אין אדם מוריש שבועה לבניו ואין יורש
שנייה נוטלין כתובת אמן בין כהן ובין כהן יורשוי הראשונה נוטלין כתובת בגין דיקרין
אע"פ שאין בני השנייה נפרעין מכתובת אמן ודוקא מתה אחת בחייו ואחת במותו הא
לאו מתה אותו שבמותו אין על בני ראשונה כתוב' בגין דיקר' אע"ג דאיכ' מותר דינר
וכן פסקו ר"ח והגאונים אלא דקשיא שנייה דקתני ומתו שתייהן במותו אם נשבעו נוטלין
בניה של זה כתובת אמן ובניה של זה כתובת אמן פדין בע"ח אע"ג דליכא מותר דינר
ואם לא נשבעו פולן חולקין בשוה אלא איכא נכסי דאיתת מבי נשא בעיניהו דאיהי שקלי
בלא שבועה אינהו נמי שקלי בלא שבועה והשאר חולקין בשוה: ואם מתו שתייהן בחייו
אע"ג דלא נשבעין ונוטלין יש לכל אחד כתובת בגין דיקרין והוא שיהא שם יותר על
שתי כתובות דינר בשעת נפילה וכשם שמרובין ונתמעטו זכו בהן יורשין כהן מועטין
ונתרבו חולקין בשוה וחזינא פי' אחרני' ולא דייק לן ולא פתיבנא ליה ונשאל לגאון נשא
אשה ומתה בחייו אחרת ומת הוא לזו בנים ולזו בנים ונטלה השנייה כתוב' ועודה בחיים
יש להן לבני' הראשונה כתובת בגין דיקר' או לאו והשיב דבר זה אינו מפורש בגמרא
ואין דגין בדבר שאינו מפורש ולא שמענו בשתי ישיבו' מי שנתן כתובת בגין דיקרין
לבנים ואשת אביהן קיימת אבל בתשובת רבינו קלונימוס מלוק' דיוק שנייה דומיא
דירשיה ובין היא ובין יורשיה מיקדם הוא דקדמי הא איכ' שקלי דהכי איפסקא
במתבת'.

וכתיבא בהלכות גדולות וליכא למידנא מינה בני ראשונה דינא גבייהו למישקל כתובת
אמן אע"ג דאינסביא שנייה ושללה לכתוב' דילה הני שקלי תשנת' דרבנן והני בני שנייה
לא שקלי פלל.

ותשובה דמר בר רב אשי הכי פתיבא: ירושלמי הא דאמר ר' אמי כדי שיקפנין אדם ויתן לבתו כבנו מעתה אין שם יותר אמר ר' אבין בשעה שאמה יוכל לקיים דבריהן ודברי תורה את מקיים דבריהן ודברי תורה בשעה שאי אתה יוכל שניהם אתה מבטל דבריהן ותקיים של תורה וקי"ל בכתובות דירושא שנייה רבנן ולא גביא ממטלטלין ולא טרפא ממשעבדי דירתון תנו ומוכרת פתובה בין לאחר בין לבעלה יש להם פתובת בגין דיקרין ומוחלת פתובה לבעלה אין לה פתובת בגין דיקרין אבל מזונות יש לה מן הירושין ירושלמי רב יהודה בשם שמואל המוחלת פתובה לירושין ניוזנית משלהן וקשיא אילו אשה שאין לה פתובה שמה אין לה מזונות אע"פ שאין פתובה יש לה מזונות כרם הקא לא דייגה שמחלה ליתומין על הפתובה אלא שאת מבקש להברית מן המזונות ש"מ דהמוחלת פתובה שאין לה מזונות לאחר מיתה היא דאי בחייו מעשה ידיה תחת מזונות הוא ואע"פ שמחלה פתובה יש לה מזונות ואי אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיך אפי' לא מחלה נמי.

ועוד שאסור להשהות אשתו בלא פתובה ומוכרת פתובה לבעלה לא שאמר לה אם תתגרש אלא אם תתאלמן תשובה לחנניה בן יהודה נ"ע היום כמה שנים בטלה פתובת בגין דיקרין מי שינתנו ולמה בטלה לפי שצריך דיקדוק בנשים שיש להן אחריות ובראוי ובמוחזק וביותר דינר ואם אמרו יתומין הרי אנו מעלין על נכסי אבינו יתר דינר אין שומעין להן וצריך חקירת ב"ד ושונמת זקנים שלא להוסיף על הדמים ועוד עיקר התקנה שיקפנין אדם ויתן לבתו כבנו והיום ולנאי שיתן לבנו כבתו וכמה פעמי' הוצרך הדבר לנדות כל מי שירבה למתנת בתו וכיון שהוא פה בטלו פתובת בגין דיקרין ומר רב דוסא אמר לא חזינא רבנות' דהווי מקמן דדייגי' להו פתובת דיקרין ומשגי' נפישתא לא דייגי' להו בתרתי מתיבתא וכיון דעבדי' להו כמה שגי' לכתחילה אנו לא דייגינן לכון בה פן אלא דמר רב האי אמר היכי כי מבטלי רבנן פתובת בגין דיקרין ומר רב שמואל אמר הרבה חכמים הוודו שפבר בטלה פתובת בגין דיקרין בזמן הזה ומסתבר' טעמ' דמר רב חנניא זצ"ל ונאפי' למ"ד לא בטלה דוקא במקרקעי ולא במטלטלי שלא מצאנו בה תקנה ולא מנהג החמישי מזון האשה והפנות.

פדתנו לא פתב לה בגן גוקבו דיהון ליכי מינאי יהון יתבן בביתי ומיתנון מנכסיי עד דתלקחון לגוברין חייב מפני שהוא תנאי ב"ד וכו' ירושלמי בפ' הנושא הדה היא אומרת הבת לא עולה ולא יורדת תמן תנינו בגן גוקבו דיהון ליכא מינאי אינון יתבן בביתי ומיתנון מנכסאי ומיתכסן בכסותי ותני עלה רב תני עד דתלקחון ולוי תני עד דתיבגרון בגר ולא אינסיב.

אינסיב ולא בגר כ"ע לא פליגו: פדתניא בפ' מציאת האשה. הפנות בין בגרו עד שלא נישאו בין נישאו עד שלא בגרו איבדו מזונותיהן כי פליגי בארוסה דרב סבר לית להו ופסקי פוליהו רבנותא כרב דקאי כת"ק דתניא עד מתי הבת ניוזנית עד שתתארס משום ר"א אומר עד שתתארס ודוק' נער' ארוסה אבל קטנה ארוסה יש לה מזונות עד שתבגר מדתנן' לקמן אלמנה בבית אביה וגרושה ושומרת יבם בבית אביה יש לה מזונות ופליגי ר"י ות"ק במזונות ש"מ היכא דלא נתארמלה ומיאנה ועודה בבית אביה יש לה מזונות ורישא וסיפא בקטנה מיירי וכן פסק ר"ח וכו' אמר ליה רב חסדא לרב יוסף מי שמייע

לָהּ מִיָּנִיָּה דָּרַב יְהוּדָה אַרוֹסָה יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת אוֹ אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת אָמַר לִיהּ מְשַׁמַּע לָא מְסַבְר' אֵית לָהּ וְכוּ' וְחֻזְיָנוּן לְרַבְּנָנוּתָא וְלִבְעַל מַתְיָבוֹת וְלִרְבֵּי אֶלְפָס וְלִכְוֹלְהוּ רַבְּנָנוּתָא דְמַפְרָשֵׁי לָהּ מְזוֹנוֹת מְאַרוֹסָתוּ וּפְסַק לִישָׁנָא בְתָרָא.

וְהָיִי מִקְלֵי לְאַחַר שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי חֹדֶשׁ. כְּדַתְנָן הִגִּיעַ זְמַן וְלֹא נִישְׂאוּ אוֹכְלֵת מִשְׁלֵוֹ וְתַמְיָהָ לָן מִקְלֵתָא מֵאֵי קָא מִיבְעֵיָא לִיהּ מַתְנִי' הִיא וּמַסַּת' מְאַרוֹסָה דְכ"ע בְּהִגִּיעַ זְמַן תַּלְיָא מִקְלֵתָא מָה הִגִּיעַ זְמַן אוֹכְלֵת מִשְׁלֵוֹ חוֹלִין.

אָבֵל תְּרוּמָה מְשַׁנְכְּנֵסָה לְחֻנְפָּה וּמְאַחִיָּה הוּא דְקָא מִיבְעֵיָא לִיהּ וְהָיִי קָא מִיבְעֵיָא לִיהּ אַרוֹסָה שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה אוֹכְלֵת מְאַבִּיָּה בְתַנְאֵי וְלְאַחַר מֵימָה כְּרַב אוֹ כְּלוּי נְאֻמַּר לִיהּ מְשַׁמַּע לָא שְׁמִיעַ לִי מְסַבְרָא אֵית לָהּ וְכִינּוּן דְאַרְסָה אָבִיָּה לָא נִיחָא לִיהּ דְתַיִטוּל וְכִינּוּן דְאִיפָא תְרֵי לִישְׁנֵי בְגַמְר' וְקִינְיָמָא בְתִיקוּ אֵי הוּא דְאִירֹסָת אֵי הוּיָא דְנִישְׂוֹאִין אֶזְלִינוּן לְקוֹלָא דְנִישְׂוֹאִין וְלִית לָהּ מְזוֹנוֹת וְאֵית דְמַפְרָשֵׁי שְׁמַת הָאָרוֹס וְיֵשׁ לוֹ בְּנִים מְאַשָּׁה אַחֲרַת וּמִיבְעֵיָא לִיהּ אֵי נִיזוּנִית מִן הָאֲחִין וְלִיתָהּ דְאַלְמָנָה מִן הָאִירוֹסִין אֵין לָהּ כְּדִלְקָמָן ר' שְׁמַעוֹן אֶלְמָנָה מִן הָאִירוֹסִין לָא תְמַכְּנֹר אֶלָּא בְב"ד לְפִי שְׂאִין לָהּ מְזוֹנוֹת.

וְאֵיתְשִׁילְרַבְּנֵינוּ הָאֵי וְאָבִיו זצ"ל בְּבַת אַרוֹסָה וּגְרוּשָׁה אִם יֵשׁ לָהּ עֵישׂוֹר נְכָסֵי וּבְעוֹ מִיָּנִיָּה מְרַב שְׁשֵׁת מְמַאָנַת יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת מִן הָאֲחִין בְתַנְאֵי ב"ד.

אָמַר לָהּ רַב שְׁשֵׁת תְּנִיתוּהָ אֶלְמָנָה בְּבֵית אָבִיָּה גְרוּשָׁה בְּבֵית אָבִיָּה וְשׁוּמְרַת יָבָם בְּבֵית אָבִיָּה יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת וְהוּא הַדִּין לְמַמְאָנַת וְקו"ל כְּפִוּתִיָּה אָבֵל ר"ח פְּסַק כַּר' יְהוּדָה דְמַמְאָנַת אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת בַּת יָבָמָה וּבַת אַרוֹסָה וּבַת שְׁנִיָּה עָלוּ בְתִיקוּ וְלִקְוֹל' וְלִית לָהּ וּמַסַּתְפְּרָא בַת יָבָמָה דְלֹא קָרִינ' בַּהּ בְּנֵוּ גְנוּקָבוּ דִיְהוֹן לִיכִי מִינְאֵי וְאֵי כְתוּבַת' עַל נְכָסֵי בְעֵלָה הֶרְאִישׁוֹן לִית לָהּ אָבֵל יָבָמָה גּוֹפָה אִפִּי' תִימָא כְתוּבַת' עַל נְכָסֵי בְעַל הֶרְאִישׁוֹן הִיא קָרִינָא בַּהּ אַתָּה תְהֵא יִתְבָּא בְּבֵיתִי וְהִילְכְתָא פְּשִׁיטָא לָן דִּישׁ לָהּ מְזוֹנוֹת וּר"ש אָמַר דְלִית לָהּ וְהָיִי מִקְלֵי לְאַחַר מֵימָה כְּדַתְנָן זוּ מְדַרְשׁ דְרַשׁ ר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הַכְּהֵנִים יְרָשׁוּ וְהַבְּנֵוּ' נִיזוּנוֹ' מָה הַכְּהֵנִים אֵינּוּ יוֹרְשִׁין אֶלָּא לְאַחַר מֵימַת אָבִיָּהֶן אִף הַכְּהֵנִים אֵינּוּ נִיזוּנוֹת אֶלָּא לְאַחַר מֵימַת אָבִיָּהֶן.

אָבֵל בְּחַיֵּי אָבִיָּהֶן אָמִיד כְּיִיפִינוּ לִיהּ וְאֵי לָא לָא כְּיִיפִינוּ לִיהּ כְּדַגְרָסִי בְּסוּף אַע"פ אֵין אָדָם זֶן בְּנֵוֹ וּבְנוֹתָיו הַקְטָנִים אָבֵל זֶן אוֹתָן קְטַנֵּי קְטַנִּים וְכַמָּה עַד כֵּן שֵׁשׁ וְתַנּוּ נְמִי אִם הִיָּתָה מְנִיק' פּוֹחַת לָהּ מִמְעַש' יְדִיָּהּ וּמוֹסִיפִי' לָהּ עַל מְזוֹנוֹתֶיהָ וְכֵן הִילְכְתָא יִתְיָב רַב יוֹסֵף קַמְיָה דְרַב הַמְנוּנָא וְיִתְיָב רַב הַמְנוּנָא וְקָאמַר כְּשֵׁם שְׂאִין הַכְּהֵנִים יוֹרְשִׁין כְּתוּבַת בְּנֵוֹ דִיכְרִין אֶלָּא מִן הַקְרָקַע וְתַקִּינוּ בְּמַתְנִית' לְמִיזוֹן מִמְטַלְטְלֵי: גְרָסִי בַּפ' יֵשׁ גּוֹחְלִין הַנִּיחַ בְּנִים גְּדוּלֵי וְקְטַנִּים אֵין הַקְטָנִים מְתַפְרָגְסִין עַל הַגְּדוּלִים וְלֹא הַגְּדוּלִים עַל הַקְטָנִים אָמַר רַבָּא הֵאֵי גְדוּל אַחֵי דְלְבִישׁ וּמְכַסֵּי מְבִיתָא מֵאֵי דְעַבְד עַבְד וְהָא דַתְנָן אֵין הַגְּדוּלִים מְתַפְרָגְסִין עַל הַקְטָנֵי' אוּקְיָמַן' בְּדַשְׁדְּכָא נְשָׂאוּ גְדוּלִים יִשְׂאוּ קְטַנִּים וְאוּקְיָמַן נְשָׂאוּ גְדוּלִים לְאַחַר מֵימַת אָבִיָּהֶן יִשְׂאוּ קְטַנִּים לְאַחַר מֵימַת אָבִיָּהֶן אָבֵל נְשָׂאוּ גְדוּלִים בְּחַיֵּי אָבִיָּהֶן וְאָמְרוּ קְטַנִּים לְאַחַר מֵימַת אָבִיָּהֶן הָרִי אָנּוּ נוֹשְׂאִין כְּדַרְדְּרָ שְׁנִישְׂאָת' אַתָּם אֵין שׁוּמְעִין לָהּ.

אָלאַ מה שַׁנְתָּן אַבִּיהֶן נָתַן וְעַל דְּבַר זֶה נִשְׁאַל הַרֵב הַחֲסִיד שֶׁחֲלַק עָלָיו הַנְּשִׂיא הַגָּדוֹל רַבִּי מִלְשֵׁה בְּרִיבֵי טוֹדְרוֹס זצ"ל וְהַבֵּאתִי רְאִיָּה מִן הַתּוֹסֵפוֹ שֶׁאֵין דִּין פְּרִנְסַת הַבַּיִת בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין בּוֹ וְכֵן כָּתַב נִשְׂאוֹ גְדוּלוֹת תַּשְׁאַנָּה קִטְנוֹת וְאִם אָמְרוּ קִטְנוֹת וְכוּ' פְּבָנִים וּבָנִים עִם הַבָּנוֹת וּבָנוֹת עִם הַבָּנוֹת דִּינָן שָׁנָה וְלִיתָה וְאָכְלָה וְעִמְדָה וְנִישְׂאוֹת לֹא אִיפְשִׁיט וְלֹא גָבִי מִיְגִיָּה דְּבַעַל דָּאִיהוּ דְּאֶפְסִיד אֲנַפְשִׁיָּהּ וּמִסַּת' דָּאִי פְּשׁוּט דְּשׁוּיָהּ רַבָּנָן פְּיֹרֶשׁ מִשׁוּם פְּסִידָא דִּידִיָּהּ: גְּרָסִי בִּפ' מִי שְׁמַת וְהֵנִיחַ בָּנִים וּבָנוֹת בְּזִמְנָן שֶׁהַנְּכִסִּי מְרֻבֵּין הַבָּנִים יִרְשׁוּ וְהַבָּנוֹת נִיזוֹנוֹת בְּזִמְנָן שֶׁהַנְּכִסִּים מוֹעֲטִין הַבָּנוֹת נִיזוֹנוֹת וְהַבָּנִים יִשְׁאַלוּ עַל הַפְּתָחִים אֲדַמּוֹן אוֹמֵר וְכוּ'.

לְרַב נְטְרוֹנָאֵי וּבַר הֵילָאֵי רֵאשִׁי מְתִיבְתָא מְנַהֵג שְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת פְּרַבָּנָן וְלֹא פְּאֲדַמּוֹן. וְלִיתָה לְהָא דְּאָמַר ר' יִצְחָק אָמַר אֶלְעָזָר מְשַׁמְיָה דְּחִזְקִיָּה כָּל מְקוֹם שֶׁאָמַר רַשְׁבֵּ"ג רֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֲדַמּוֹן הַלְכָה כְּמוֹתוֹ דְּסוּגִיָּא דְּשִׁמְעֵתָא פְּתַנָּא קַמָּא עֲשׂוֹ אֶלְמָנָה אֶצְל הַבַּת כַּבַּת אֶצְל הָאֲחִין וְכוּ'.

וְאָמַר רַבָּא מַעֲשֵׂה רַב וְכַמָּה הֵן מְרַבֵּין כָּל שְׁיִזוּנֵי וְאֵילוֹ עַד שֶׁיִּבְגְּרוּ וְאֵינָהּ מוֹעֲטִין וּמוֹצִיאִין מִהֶן מְזוֹן לְבָנוֹת עַד שֶׁיִּבְגְּרוּ וְהַשְׁאָר לְבָנִים וְכַתְּבִי רַבָּנוּתָא הַגִּי מִלִּי בְּמִקְרָקְעִי. אָבֵל מְטַלְטְלֵי תַּקְנֵתָא דְּבַתְרָאֵי הִיא.

אֵע"ג דְּמוֹעֲטִין נִיגְהוּ אֵלוֹ וְאֵלוֹ נִיזוּנִין וְהָכִי שְׁדַר גְּאוֹן פְּשִׁיטָא מְרַבֵּין וְנִתְמַעֲטוּ כְּכַר זָכוּ בְּהֶן יוֹרְשִׁין מוֹעֲטִין וְנִתְרַבּוּ מֵאִי. ת"ש דְּאָמַר ר' אֲסִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן יְתוּמִין שֶׁקְדָמוּ וּמְכָרוּ בְּנִכְסִים מוֹעֲטִין מֵהַ שֶׁמְכָרוּ מְכָרוּ תְּשׁוּבָה לר"ח הֵאֵי קְדִימָה דְּקַתְּנֵי קוֹדֵם שׁוּמַת ב"ד שֶׁיִּחְתָּהּ הַדִּין שֶׁהַבְּנוֹ נוֹטְלוֹ אוֹתָן.

אָבֵל לְאַחַר שׁוּמַת ב"ד וְרָאוּ שֶׁהֵן מוֹעֲטִין וּפְסָקוּ לְבָנוֹת אוֹתָן אִם מְכָרוּ הֵיְתוּמִי לֹא עֲשׂוֹ וְלֹא פְּלוּם לְפִי חֲשַׁבּוֹן עֵישׁוֹר נִכְסֵי דְּהוּהוּ לִי כְּמוֹכֵר דְּבַר שֶׁאֵינוֹ שְׁלוֹ וְאִם קְדָמוּ וּמְכָרוּ בְּנִכְסִים מוֹעֲטִי הָרִי הוּא כְּמוֹ שֶׁמְכָרוּ בְּנִכְסִים מְרַבֵּין דְּקו"ל בֵּין מְכָרוּ בֵּין מְשַׁכְּנוּ מוֹצִיאִין לְפְרִנְסָה וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִזוֹנוֹ לְרַבֵּינוּ הֵאֵי לֹא דְּמִפְסְדֵי בָנוֹת לְגַמְרֵי אֶלָּא בְּזוּזֵי דְּמִשְׁלָמֵי לְהוּ יוֹרְשִׁין דְּבְרָשׁוֹת דִּידֵהוּ קִיָּמִי לְסְלוּקִינְהוּ בְּזוּזֵי: יְרוּשְׁלָמֵי בְּכַתְּבוֹת נִתְמַעֲטוּ הַנְּכִסִּים אֲמַרִּינוּ לִיה מִפִּינוּ שֶׁהִתְחִילוּ הֵיְתוּמִים לְהִיּוֹת אוֹכְלִין בְּהִיְתַר הוֹלְכִין וְאוֹכְלִין עַד פְּרוּטָה אַחְרוֹנָה לֹא הָיָה שֶׁם מִזוֹנוֹ עַד י"ב חוֹדֶשׁ מֵהוּ שֶׁיִּיאֲמְרוּ הַבָּנִים לְבָנוֹת טְלוּ אֶת שְׁלָכֶם וְצִאוּ אָמַר ר' אֲבָא מְרִי מְתַנִּי אֲמַרִּי שֶׁאֵין אוֹמְרִי לְהֶן דְּתַנִּינוּ תַּמָּן וְאִם אָמְרוּ יְתוּמִין הָרִי אָנוּ מַעֲלִין אֶת הַנְּכִסִּים עַל נִכְסֵי אֲבִינוּ יוֹתֵר דִּינָר כְּדֵי שֶׁיִּטְלוּ כְּתוּבַת אֵימָן אֵין שׁוֹמְעִין לְהֶן אֶלָּא שְׁמִין אֶת הַנְּכִסִּים וְכוּ'.

וְלִשׁוֹן אַחַר בְּבָבָא בְּתֵרָא הָיָה שֶׁם לֵאלוֹ וְלֵאלוֹ מְזוֹן י"ב חֲדָשִׁים וְאֶלְמָנָה נְזוֹן מֵהוּ שֶׁיִּיאֲמְרוּ בָנוֹת לְבָנִים פְּלוּם אָנָּן לְכוּן כִּי אִם מְזוֹן י"ב חוֹדֶשׁ אָמַר ר' אֲבָא מְרִי נִשְׁמַעִינָה מִן הַדָּה אִם אָמְרוּ הֵיְתוּמִי וְכוּ' זָכָה אֵין שׁוֹמְעִין לְהֶן וְכִינּוּ דְּתַקְנֵתָא דְּבַתְרָאֵי הוּא מְמַטְלְטְלֵי אִי אֵיתְנָהּ לְדָמֵי בִּידָא דִּיתְמֵי יְהִיבֵן לְבָנוֹת מְזוֹנוֹת וְנִיזוּנִין אֵלוֹ וְאֵלוֹ וְאֵי לֹא לֹא טְרַפֵּי כָּלֵל מִמְשַׁעֲבָדֵי דְּהָא קו"ל מוֹצִיאִין לְפְרִנְסָה וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִזוֹנוֹת וְיִתִּיב ר' אֲבָהוּ וְקָא מִיְבַעֲיָא לִיה אֶלְמָנָה מֵהַ שֶׁתַּמְעֵט בְּנִכְסֵי בַת אִשְׁתּוֹ וּבַעַל חוֹב מֵהוּ שֶׁיִּתְמַעֲטוּ אֶלְמָנָה וּבַת אֵיזוֹ מִהֶן קוֹדֶמֶת וּפְשִׁיטָא חֲדָא דְּאָמַר ר' אֲבָא אָמַר ר' אֲמִי עֲשׂוֹ אֶלְמָנָה אֶצְל הַבַּת כַּבַּת אֶצְל אַחִין בְּנִכְסִים מוֹעֲטִין אֶלְמָנָה נִיזוּנִית וּבַת תַּשְׁאַל עַל הַפְּתָחִים וְכַתְּבוּ רַבּוּתֵי וְאֵינָהּ לֹא אִיפְשִׁטוּ וְלֹא מְמַעֲטוּ דְּנִכְסִים בְּחִזְקַת יְתָמֵי קִיָּמִי יְרוּשְׁלָמֵי הַד"א חוּץ מִכְּתוּבָה חוּץ מִקְבוּרָה חוּץ מִמְלָנָה

בְּעֵדֵי חוּץ מִמְּלִנְה בְּשֹׁטֵר חוּץ מִפְּרִנְסַת בְּנוֹת מִד"א אֵינוֹ גּוֹבֵה אֵינוֹ גּוֹבֵה גְּרָסִי בִּפ' נַעֲרָה שְׁנֵת־פִּתְתָה אָמַר ר"י אָמַר רַב בֵּת הַנְּיֻזוֹנֹת מִן הָאֲחִין מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לַעֲצָמָה.

אִם רַב פְּהֵנָא מֵאֵי טַעְמָא דְכַת' וְהִתְנַחֲלֵתֶם אֲנֹתָם לְבָנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ אַחְוָה אֲנֹתָם לְבָנֵיכֶם וְלֹא בְּנוֹתֵיכֶם לְבָנֵיכֶם מֵאִיד שְׂאִין אָדָם מוֹרִישׁ זְכוּת בֵּיתוֹ לְבָנוֹ. וְכֹן הִילְכָתָא.

אָבֵל בְּחַיֵּי הָאָב מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְאָב. דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב מַנְיִין שְׂמַעְשָׂה הַבַּת לְאָבֶיהָ וְכִי יִמְפָּר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאֵמָה מָה אֵמָה וְכו' וּמִסְתַּבְּרָא דְוּוּקָא בֵּית דְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לְאָבֶיהָ אָבֵל מַעֲשֵׂה יָדֵי הַבַּת אַע"פ שְׂסֻמוּף עַל שְׁוֹלְחָן אָבִיו הֵרִי הִיא כְּמַעֲשֵׂה הַבַּת מִשְׁפָּגְרָה דְשׁוּב אֵין לְאָבֶיהָ רְשׁוּת בַּהּ אַע"פ שְׂסֻמוּכָה עַל שְׁוֹלְחָן אָבִיהָ וּמַצִּיאָה דְאַתְיָא לָהּ מִעֲלָמ' וְלִית לָהּ צַעֲרָא דְגּוֹפָה לְאָבִיו כְּדַתְנֵן מַצִּיאַת קָטָן לְאָבִיו.

וְקו"ל אִפִּי גְדוֹל וְסֻמוּף עַל שְׁוֹלְחָן אָבִיו זֶהוּ קָטָן אָבֵל מִיָּדֵי דְאִית לָהּ צַעֲרָא לְגּוֹפִיהָ וְטָרַח בָּיָה לֹא כְּדָגְרָסִי בְּהַחֲבִיל כִּי קָפִיד מִיָּדֵי דְחָסֵר מְמוֹנָא אָבֵל מִיָּדֵי דְלֹא חָסֵר מְמוֹנָא לֹא קָפִיד וְגְרָסִי הֵתָם הַחֲבִיל בְּבָנוֹ גְדוֹל יִתֵּן לוֹ מִיָּד לְבָנוֹ קָטָן יַעֲשֵׂה לוֹ סְגוּלָה בְּבָנוֹת הַקְּטַנּוֹת פְּטוּר וְלֹא עוֹד אֲלֵא אִפִּי אַחֲרֵים שְׁחָבְלוּ בְּהוֹן חֵיבִין לְתַת לְאָבִיהוֹן.

וְאוֹקִימָנָא הָכָא נְמִי בְּשַׁבַּת ש"מ דְּבַשְׁבַּת דְּבָנוֹת נְיֻזוֹנוֹת לְאָב אָבֵל שַׁבַּת דְּבָנִים לַעֲצָמָן כְּדַתְנֵי בָנוֹ גְדוֹל יִתֵּן לוֹ מִיָּד וְשַׁבַּת מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ הוּא וּבֵין בָּנִים וּבֵין בְּנוֹת אָבֵל בְּחֻבְלוֹת שְׁוִין וְאִמְסַקְנָא דְמוֹקִים לָהּ בְּשְׂאִין סְמוּכִין ש"מ דְּהַעֲדָפָה דְּמֻזוֹנוֹת דְּבָנוֹת הַקְּטַנּוֹת לְאָב דְּבָנִים הַקְּטַנּוֹת לַעֲצָמָן דְּבָנִים לֹא זָכִי רַחֲמָנָא פָּלַל וְכִי הִיכִי דְּבָנוֹת מִשְׁפָּגְרוֹ מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ שְׁלָהוֹן נְמִי לְעוֹלָמִים וְהָא דְּגְרָסִינוֹ בְּפָרָק הַשׁוֹכֵר אָבֵל אֵינוֹ קוֹצֵץ ע"י בָנוֹ וּבֵיתוֹ הַקְּטַנּוֹת: וּמוֹקְמִי לָהּ בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹת וּפְרָכִינוֹ אֵי הִכִּי בָנוֹ וּבְנוֹתָיו נְמִי נִיקוּץ לָהּ דְּמִשְׁמַע שְׂכָר פְּעוֹלָתָן לְאָב אִית דְּמַפ' הָא קָא מְשַׁנֵּי הֵתָם צַעֲרִיָּהוּ לֹא זָכִי לָהּ רַחֲמָנָא דְלֹא תַקִּינוּ חֻכְמִים תַּחַת מְזוֹנוֹת אֲלֵא מַצִּיאָה דְלֹא מַצְעֵר גּוֹפִיהָ אָבֵל טָרַחֵם כְּעִין חֲבָלָא הוּא וְלֹא זָכִי לָהּ רַחֲמָנָא אַע"ג דְּסֻמוּכִין עַל שְׁוֹלְחָן אָבִיהוֹן וּמִסְתַּבְּרָא דְמָה שְׂאוּכְלִין מִן הַתּוֹרָה יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ הֵרִי הִיא כְּמַצִּיאָה דְאַתִּי מִעֲלָמָא שְׁהִיא לְאָב וּמִשׁוּם הִכִּי מְקַשִּׁי וְלִיקוּץ לָהּ וּמִשְׁנֵי צַעֲרָא דְבְנוֹתָיו וּבָנוֹ הַקְּטַנּוֹת לֹא זָכִי לָהּ רַחֲמָנָא.

וּבְגוֹסְחָא עֲתִיקָא דִּילָן לֹא גְרָסִי בָנוֹ וּבְנוֹתָיו וְהִכִּי גְרָסִי אֵי הִכִּי הִשְׁתָּא נְמִי נִיקוּץ צַעֲרָא לֹא זָכִי לָהּ רַחֲמָנָא וְכַתְּבַת הַנְּגִיד בְּתִשׁוֹ לְמַר רַב שְׁלוֹ וְרַב נְטְרוּנָא דְמִן תַּמְנִיין וְתַרְתִּין שְׁנֵין דְשָׁנֵי רִישׁ גְלוּתָא וְתַרְתִּי מְתִיבְתָא וְדִיָּנֵי בְּבָל וְרִישֵׁי מְתִיבְתָא פְּוֹלֵי נְהָגוּ לְמִיגְבָא בְּעֵלֵי חוֹבוֹת וְכַתְּוֹבָה וּמְזוֹנוֹת שְׁהוֹן תְּנָא כְּתוּבָה מִמְּטַלְטְלִין.

וְכַתְּבֵי בְּכָל אַתְרוּנָתָא דִּישְׂרָאֵל כְּגוֹן שְׁפָנָק וְרִישׁ גְלוּתָא וּבְאַרְבַּע חוּמְרֵי דְרִישְׁוֹנָתָא דְכָל דִּינָא דְלֹא מְגַבִּי מִמְּטַלְטְלִין מְסַלְקִינוּ לָהּ וְכַתְּבַת עֲבַדְתָּא עֲלֶיהָ וּבֵין מְקַרְקַעֵי וּבֵין מְטַלְטְלֵי שְׁוִין וְאִית בְּהוֹ דִּין קְדִימָה.

אָבֵל פְּרָנְסָה עֲמָדָה בְּמִקוּמָה וְכו' כְּדַתְּבַת בְּפָסִיקָתָא. וְהָא דְכַתְּבַת רַב אֶלְפָס אֵהָא דְתַנָּא הֵרִי שְׁהִיָּה נוֹשָׂה בְּאֲחִיו מְנָה לֹא יֵאמֵר הוֹאִיל וְאֵנִי יוֹרֵשׁ הַחֻזְקָתִי וְכו' אַע"ג דְּאִיתְמַר עֲלֶיהָ דְאֵינָה מְשַׁנָּה פִּינוֹן דְּתַקִּינוּ לְמִיגְבָא מִמְּטַלְטְלֵי הַפְּתִיב מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ וְכו"ש מְטַלְטְלִין דְשָׁבַק אַחְוָה כְּתַב עֲלֶיהָ גְאוֹן נְהִי דְאַחַר גְּרוּשָׁה אוֹ חְלוּצָה הִיכָא דְלֹא בְּעֵי לִיבְבָם תַּקִּינוּ מִמְּטַלְטְלִין

משום חינוך אצל ליבמה דקא מיניבם לה יבם מי יומר דתקיננו למיגבא ממטלטלין דשבק בעל' משום שיעבוד פתובה הילכף לא עבדינו לה בה עובדא אלא ונדאי היכא דלא ניחא ליה ליבם ליבומה וליכא פנקסים שיעור פתובה.

וחליץ לה מפקי' מיני' ונהבינו לה בשבועה פמנהגא דאלמנה. ואי מיניבם לה שקיל לכולהו מטלטלין ונכי לנפשיה ולא אמרי' ילקח בהו קרקע.

השישי מזון האשה פדתנו את תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסיי כל יומי מיגר אלמנותה חייב מפני שהיא תנאי ב"ד ירושלמי רבין בר חייא בעי קומי ר' זעירא בא עליה בבית אביה מעכשיו נתקיימו התנאים או אינו אלא דרף גישואין ולא איפשוט.

תני רב יוסף בביתי ולא בבית עקתי. אצל מזוני אית לה הילכף אם הבית צר הולכת לבית אביה או שוכרת בית ויושבת.

והשכר על היתומים ונותנין לה מזונות. למר רב צמח יבמה ג' חדשים הראשונים משל בעלה מפאן ואילך אינה ניוזנית לא משל בעלה ולא משל יבם.

עמד בדין וברח ניוזנית משל יבם. צריף לבושא וכיסוי אינו מתנאי פתובה ואין לה מנכסי תומין ולא בריר לן דבכלל מיתזנו ניהו דהא מזון הבנו' פסות בכלל פדגרסי' בירושל' ומזון האשה והבנות.

וגרסי' נמי דביתהו דר' חייא כו' פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי שיראי פסק לה וקי"ל עולה עמו ואינה יורדת אפי' לאחר מותה: ירושלמי ומשתמש במדור פדרף שהיתה משתמשת בחיי בעלה ובעלה נתון במדינת הים ומשתמש במדור ובכרים ובכלים בין כלי פסוף ובין כלי זזה פדרף שהיתה משתמש ובעלה נתון במדינת הים וניזונית פשם שהיתה ניוזנית ובעלה נתון במדינת הים: גרסינו בפ' הנושא אלמנה שאמרה אי איפשי לזון מבית בעלי אין היתומין רשאים לומר לה לכי לבית אביך ואם אמרה אי איפשי לזון מבית אבא נותנין לה מזונות לפי ברפת הבית.

אמר רב נחמן בר יצחק תומין שמכרו במדור אלמנה לא עשו ולא פלום ואמר אפיי נקיטינו מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ואם היא אומרת הניחו לי ואני אבנו משלי אין שומעין לה ושיפצה סלקא בתיקו ולא תשפץ ירושלמי בפ' נערה שנתפתתה לבעל מתנבות ר' זעירא שאל לרב נחמן בר יעקב ולרב אמי בר פפי לא הנה שם בית מאי אמר ליה היורשי' שוכרים לה בית מפאן ואילך היא אומרת קרקע והוא אומר מעות הדין עם היתומין פהדא חדא איתתא הנות לה פורנא דעשרים דינר ונהנה תמן חד בית טב בעשרה דינר אתא עובדא קומי ר' חנינא אמר לה יהבון לה ביתא או יהבון לה עשרה דינר אמר להו ר' מנא מפיון דלית ביתא טב אלא עשרה דינר מפאן ואילך היא אומרת קרקע והו אמרי' מעות הדין עם היתומין התובעת פתובתה בב"ד אין לה מזונות שלא בב"ד יש לה מזונות ירושלמי אמר ר' יוסי ובלבד מן השופי הא מאונס לא פהדה אלמנתא דר' אבהו מרמון בה.

אמר לה ר' אבהו בר נתן בעי לה תבעת פורנא ואבדה מזונו' מן דאיתידעון מיליא אעלון עובדא קומי ר' יוסי וחרה למזונות לרב נחשון אם הוציאה לקיים כתובה ולא מצאה עדי לקיים לאו תביעה היא רב יהודה בשם שמואל המוחלת כתובה ליתומי' ניוזנית משלקון תניא מכרה כתובה ממשפנה כתובה עשיתה כתובה אפותיקי בין בב"ד בין שלא בב"ד אין לה מזונות כהו אנושי ורושלים כותבין ואנושי גליל כותבי' כמותן ואנושי יהודה היו כותבין עד שיצאו היורשין ליתן לה כתובה לפיכך אם רצו היורשין.

נותנין לה כתובה' ופוטרין אותה איתמר רב אמר הלכה פאנושי יהודה ושמואל אמר הלכה פאנושי גליל ככל וכל פרוראה נהוג כרב נהרדע' וכל פרוראה נהוג פשמואל ומסת' היכא דאיכא מנהג אזלינן בטר מנהג והיכא דליכא מנהג עבדי' פשמואל דהילכתא פנותי' בדיני וכן פסקו רבי שריא ורבינו האי ור"ח ומיהו סייעתא דאית' ר' משה מיהא דאיבעיא לן אלמנה ניוזנות לאו ראיה היא אע"ג דתנן ניוזנית או הניוזנית לא מופסקא הילכתא בהכי דאם כן הא דמיתנין ת"ש מיהא דאמר ר' זירא אמר שמואל מציאת אלמנה לעצמו ואמר עלה אי אמרת בשלמא הניוזנית תנן משום הכי מציאת אלמנה אם כן קשיא דשמואל דהא איהו אמר הלכה פאנושי גליל: אלא לאו ש"מ אע"ג דתנן הניוזנית לאו הילכתא היא אלא מבעיא ליה לגמ' כי היכי דמבעי' לן או מעות תנן או עוממות וקריבתי' דר' יוחנן דלא אמר ליה ר' יוחנן למיתן לה כתוב' ולמפטרה מפרואה דנהרדעא דנהיגי פשמואל ואי נמי לא הוה בעי לאיפטריה משום מעשה ידיה א"נ משום יקרא דאפן' אלא הדרינו לכללא דנקיטינו רב ושמואל הלכה פשמואל בדיני והכי גרסי' בתוס' פל הארצות כותבין פירושלים ובירושלמי קסרין פיהודה ושאר פל המקומות פירושלים אנושי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונם אנושי יהודה חסו על ממונן ולא חסו על כבודם.

חד בר נש דמר אמר יהבון לאיתתיה פורנא אמר מנא יתקיימון דברי הפת א"ל ר' חגינא ויש אדם מבטל תנאי כתובה בפיה אמר ליה אנא אמרית את מנן לה אמר ליה ולא בגליל אנו קיימין סברין מימר אנושי גליל חסו על כבודן ולא חסו על ממונן ש"מ שאם צינה אדם בגליל לעשות פיהודה לא אמר פלוס שאינו רשאי לבטל תנאי מזונות אלא אם כן קצי' לה מזונות וכן הילכתא איתמר אלמנה רב אמר שמין מה שעליה ושמואל אמר אין שמין ואיפסיקא הילכתא כרב דאמר שמין מ"ט פי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למישקל ולמיפק לאחריני לא אקני לה ש"מ דאזלינן בטר אומדנא וכן הילכתא.

וכתב רבינו אלפס ש"מ דמאן דמגרש לא נתתיה מדעת' דנפשיה אין שמין מה שעליה דלאו איהי בעי למיפק אלא איהו בעי לאפוקיה ומסתברא דוקא מדעתא דנפשיה בלא טענה אלא שמצא אחרת יאה הימנה אבל סרחה עליו אדעתא דהכי לא אקני לה ושדרו ממתבתא מאן דכתב לאשתו בשעת נישואין ומגרש לה אומרין אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למישקל ולמיפק לא אקני לה אלא מעתה מאן דיהיב מתנה לאיניש דרחים ליה ערבך ערבא בעי למישקל מיניה דרחים ליה לעולם דכי יהיב ליה מתנה לרחמיה ונפל איבה ביניהון דנימא הדרא מתנה האי לאו מתנה היא ועוד כהו עושין רבותינו הראשונים וכל דייני דמתבתא ואבות ב"ד הראשונים כהו היו דנים קריביה דר' יוחנן אמר להו זילו לאבוכון דנייחד לה ארעא למזונות וכו' אמר לדידי מיפרשא לי מיניה דר'

יוחנן אמר למזונות ריבה לה מזונות במזונות קצץ לה מזונות ואיפא מ"ד שלא צימצם
אבל פסק פחות מן הראוי לה נותנין פדי צורכה גרסינו בפרק אלמנה אלמנה שתפשה
דיסקינא מליאה מעות ולא הנה פח ביד חכמים להוציא מינה ירושלמי אפי' תפשה אלף
וזו במזונות אין מוציאין מינה מהו מימר אמר לה חמי מה בינה תלמידוי דר' מנא אמר
ליה חמי מה בינה אמר ליה ר' יוסי בר בון מכיין שהיא עתידה לישובע בסוף אפי' מה
בינה לא אמרינן לה חוי ומסתבר אנו דמגבינן שלישי בלא שבועה אמרי' חוי מה בינה
ובתשובה אם תפשו היורשין מטלטלין אין לאלמנה להוציא מידן וליתן ביד כ"ל שפא
יאבד ולא ימצא מאתים דכולי עלמא האי לא תקינו אבל קרקע מעכבת ולא למכור ואם
מכרה טורפת לכתובה אבל לא למזונות שאין מוציאין למזון האשה והבנות אלא מבני
חורין.

ירושלמי אלמנה ניוזנית מנכסי יתומין רב יהודה אמר מציאתה שלמה הותרה מזונות
שלמה הותרה בליות מה אם אשת איש הותרה מזונות שלו הותרה בליות שלמה פאן
שהותרה מזונות שלמה הותרה לא כ"ש תמן צריכין לה לנדתה ר' אמי אמר אף היא
אינה עושה להו דברים של ייחוד אמר אממר לא אמרן אלא למזוני אבל לכתובה מפקינן
מתקוף לה מר בר רב אשי כו'.

ואמר ליה רב יעקב לרבנא הכי אמרינן משמיה דרבין פותיה אלמא תפשה מטלטלין לא
מהניא לכתובה וכו' הילכתא אלא ר"ח פסק פמר בר רב אשי דאפילו לכתובה מפקינן.
וקשיא לרבנא הוא דגרסינן ההיא דתפשה פסא דכספא בכתובתה אתא לקמיה דרבא
אמר לית דחש לרבי שמעון דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף ובפ' שבועת העדות
ש"מ משביע עידי קרקע חייב ודחינן דילמא דאתפשה מטלטלין ש"מ דתפשה מהניא
לכתובה ואיפא למ"ד לא הדר ביה רבא ורב אלפס אוקמה לה היא דתפשה פסא דכספא
כשתפשה מחיים פה היא דשבועות.

והא דאמר רבא לכתובה מפקינן מינה תפשה לאחר מיתה וכן פיר' הרב צרפתי ומסתבר'
דתפשה דהאי כתפשה דהתם והתם מקרקע איפא ליורשין דלא בעי לאפוקי מינה כי
היכי דליפסיד מזוני נאמר להו רבא לית דחש להא דרבי שמעון והבו ליה מזוני ואי
בעיתו אפוקי מינה פסא דכספא או הבו לה מזוני ומסתברא פרב חנינא דאמר דתפיש'
מחיים דבעל הוא דתפיש' דלאחר מיתה לאו פלום בין לכתובה בין למזוני' ובפירוש
צרפתי אפי' לאחר מיתה דכי בעינן תפשה מחיים במידי דמצי טריף ממשעבדי קאמר.

אבל במידי דלא מצי טריף ממשעבדי אפי' לאחר מיתה וקשיא לי אי תפשה לאחר מיתה
בהא קאמר מר בר רב אשי לכתובה מאי דתפשה תפשה והא קי"ל כר' עקיבא דתפשה
לא מהניא פלל אלא בשתפש מחיים בין לכתובת אשה בין לבעלה אלא האידנא תקינו
למיגב' ותנאי כתובה מטלטלי ואפי' לא תפשה ניוזנית ממטלטלין היכא דליפא מקרקעי
וש"מ מדקאמר לית דחש להא דר' שמעון דאמר מקצת כסף ככל כסף ואם קיבלה מקצת
כתובת' שלא בתביע' ב"ד יש לה מזונות ולא מפסד' אלא בתביעת ב"ד להפרע או פרעון
פל כתובתה וכן פיר' ר"ח.

ירושלמי אלמנת' דרב הונא אגבי לה ממטלטלין כמנהג מקומה אומר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרה אלמנה ששהתה שנים ושלש שנים ולא תבעה מזונות איבדה מזונותיה שנים לפרוצה ולענייה ושלש לעשירה ולצנועה אומר רבא לא אמרן אלא למפרע.

אבל להבא יש להו' ירושלמי בשלא לנותה אבל אם לנותה גובה בשאין בידה משפון אבל יש בידה משפון גובה למפרע תני לוי אלמנה פל זמן שלא נישאת על היתומין להביא ראיה נישאת עליה להביא ראיה ש"מ נכסים בחזקת אלמנה קיימי והילכך אפי' למפרע נאמנת דלא מצוי תומין למימר פתבנו וכן הילכתא תשובה לרבי' אלפס ודוקא מזונות אבל פתובה לא מחלה בנישואין והיא דשטר פתובה יוצאה מתחת ידה גובה לעולם פדלעיל ובעל מתיבות פ' לה בכתובה והכי איתא בתוס' אלמנה שתבעה פתובה ויורשין אומרי' לה התקבלת פתובתיך עד שלא נישאת צריכין הו להביא ראיה שנתקבלה פתובה ואם משנישאת עליה להביא ראיה.

ובפ' המקבל גרסי' תומין אמרו אנו השבחנו ובע"ח אומר אביכם השביח. ואסיקנא נכסים בחזקת יתמי קיימי והרמב"ם אומר על היתומין להביא ראיה או תשבע שבועת היסט ותטול ולית' תניא מוכרת והולכת עד שתשייר פדי פתובה וסומך לה פדי שתגבה פתובה מן השאר ש"מ שיירה אין לא שיירה לא דמוכרת למזונותיה אינה חוזרת וטורפת לכתובה ומאי דקשיא ליה לרבינו אלפס לא בריר שפיר ובגוסחי הלכות דילן אית בהו עד שתשייר פתובה ומשמע דרבי' צנה להגיה הקושיא ותירוץא דילה לא זזה ממקומה בהלכות: וחזינו לרבינו דפסק אם מכרה למזונות יותר מכדי פתובה או מכרה ולא שיירה פדי פתובה מכרה בטל ותיבת להחזיר הדמים ללקוחות מדקתני מוכרת והולכת עד פדי פתובה ומדקתני נמי וסומך לה פדי שתגבה פתובה מן השאר וה"מ מוכרת אבל אינה צריכה למכור ניוזנית אפי' יותר מפתובה מדגרסי' בפ' שני דיני דמקשי אי בששמעו בו שמת מאי אירינא עד פדי פתובה ש"מ דניזונית אפי' יותר מפתובת' סבר נמי דרבי' אלפס ומס' דאפי' יותר מכדי פתובה מוכרת.

אם יש נכסים הרבה ואם רצונה למחול פתובה פדי שתגבה מזונות לעולם. והא דאמרי' פדי שתגבה פתובה מן השאר עצה טובה קמ"ל וסמיה ליה ויצמצם ממזונות פדי שתגבה פתובה מן השאר.

ובתשובה שאלה לרבינו אלפס פסק רבינו האיי אינה מוכרת למזונות עד שתשייר שיעור פתובה. אי אמרינן ה"מ אלמנה אבל מי שהלה בעלה למדינת הים ב"ד מוכרין למזונות עד שנה פרוטה או לא.

את"ל אינה מוכרת מחלה ואמרה מוחלת אני פתובתי פדי שתהא ניוזנית לעולם מהו ולגאון היינו טעמא דבעינו שיעור פתוב' פדי שתשיבע עליהן לבסוף ויגלגל עליה מה שמכרה לצורך מכרה נשבעה עכשיו מהו ויש לומר שאם מכרה למזונות ולא נשתייר שיעור פתובה מכרה בטל פדי שיהא אחריו לקבורתה.

ואמר אממר הילכתא מוכרת לו' חדשים ולוקח מפרנס אהד לשלשים יום ומס' דוקא קרקע שאינו ראוי למכור דבר מועט. אבל מטלטלין בזמן הזה אינה מוכרת אלא חפץ חפץ לריש מתיבתא פי אמרינן מוכרת לששה חדשים שלא בב"ד הדיוט לאלתר דשכיב

דאין אדם רוצה שתתבנה אשתו בב"ד אבל מכאן ואילך מוכרין בב"ד אפילו לכמה שנים עד שתיטול כתובתה והגי מילי בסתמ' אבל היכא דיהב רשותא לזבוגי ואיתזוגי מוכרין אפי' שלא בב"ד הדיוט ולא בריר לן ומסתברא לעולם אינה מוכרת אלא לו' חדשים ורבינו האי בספר מקח וממפר כל יומי ארמלותא מוכרת לי"ב חדשים ולוקח מפרנס אחת לשלשים יום וזבין ולא איצטריכו ליה זוגי הילקתא הדרי זבוגי פדכת' במקירת קרקעות אלמנה בין מן הארוסין בין מן הנישואין מוכר' כתובת' שלא בב"ד.

ובפרק אלו מציאות אינה צריכה בב"ד מןמחין אבל צריכה בב"ד הדיוטו' דבקיאי בשומא לר"ח אם מכרה שלא בב"ד אפילו הדיוט מכרה בטל בין לכתובה בין למזונות. בשלמא מן הנישואין משום דהפסדא.

אלא מן הארוסין מאי טעמא. עולא אמר משום חינא וגרושה שמא בעלה מוכרת ומסתברא משום חינא הוא נאפי' גרושה אם נפרעה שלא בפניו מוכרת לכתובה שלא בב"ד בחיי בעלה.

א"נ גרושה שמת בעלה ואין לה מזונות מוכרין בנכסי יתומין. דגרסינן בערכין בפרק שום היתומין מרימר אגבי כתובה מנכסי דיתמי ואמר ליה רב ירמיה למרימר ואמר רב יהודה אמר רב אין נזקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רבית אוכלת בהן וכו' אבל גרושה לא אמר ליה ההיא דרב יוחנן משום חינא מתנינן לה והכא נמי משום חינא הוא נאפילו גרושה וליתה לרבי שמעון דאמר וגרושה לא תמפן' אלא בב"ד נאפי' לרבי שמעון מגורשת ואינה מגורשת מוכרת שלא בב"ד.

פדאמרינן כל שאין לה מזונות לא תמפור אלא בב"ד הא יש לה מזונות מוכרת שלא בב"ד. ולאיתוי מגורשת ואינה מגורשת.

דאמר ר' ירמיה בר אבא כל מקום שאמרו חכמי' מגורשת ואינה מגורש' בעלה חייב במזונותיה. לר"ש קיירא וחיוב בפרקונה ובהפרת נדריה ואם מתה יורשה.

וכתב רבינו אלפס וה"מ בחיי בעלה אבל לאחר מיתת בעלה לא ואסיקנא הילקתא מוכרת שלא בב"ד.

צריכה שבועה ואינה צריכה הכרזה. ואלמנה ששמה לעצמה.

איכא דאמר הוקרו ואיכ' דאמר אעפ"י שלא הוקרו ואם רצו היתומין נותנין מעות ולוקחין קרקע שעדיין ברשות היתומין ואע"ג דאכרוז אמרינן לה מאן שם לה. אמר ר' יוסף ארמלתא דזבין אחריות איתמר בי דינא דזבין וכו'.

גרסי' בפ' דייגי גזירות מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות תישבע לבסוף וכו'. ורש"מי מאן דאמר באשת איש היא מתני' בתחילה שלא שלח לה בסוף שלא הטמינה ושלא הערימה.

מ"ד באלמנה היא מתני' בתחילה שלא הניח לה לבסוף שלא הטמינה ושלא הערימה. אמר רב שמואל בר ברקיה בשלא מחלה ליתומים על כתובתה.

שמעין מינה דאפילו יבמה דליכא למיחש לצררי. נשבעת בזמן שגובה כתובתה וקי"ל פחנין בין באשת איש בין באלמנה ולא תישבע אלא בסוף וכן הלכה איתמר רב אמר

פוסקין מזונות לאשת איש ושמואל אמר אין פוסקין והילכתא פוסקין ואפי' לא שמעו
שמת ובג' חדשים הראשונים אין פוסקין לפי שאין אדם מניח ביתו ריקם ותנאי מי שהלך
בעלה למדינ' הים ואשתו תובעת מזונות' אם אמר לה צאי מעשה ידיך למזונותיה רשאי.
ואם קדמו ב"ד ופסקו מה שפסקו פסקו. יש גאונים שהורו שאין פוסקין מזונות לאשה
שהלך בעלה למדינת הים.

או שמת עד שתוציא שטר כתוב' מתחת ידיה ויש מי שאומר שפוסקין בחזקת שלא נטלה
ושלא מחלה. ונדעתי נוטה במי שהלך בעלה פוסקין שיש לה מזונות מן התורה.

אבל אלמנה אין לה מזונות עד שתביא כתובה ומס' אפילו אלמנה אין פוסקין כיון שיש
לה עיקר כתובה ומזונות נמי תנאי ב"ד הוא והטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום כמו
שפירשנו וש"מ אלמנה שיש בינה אנפנות אף עפ"י שמשועבד' ליורשין אינן יכולין
לומר לה צאי מעשה ידיך למזונותיה אם לא תתראה ולצרי לא חיישי' מפני שסופה
לישבע על הכל.

וכן באש' איש קי"ל דפוסקין. ולא חיישי' שמה אמר לה הבעל צאי מעשה ידיך
למזונותיה וקיבלה עליה ותו אין אומר לה בעל פרה.

אלא מה שימצאו נוטלין. ואין על מה שעבר והילכתא כרב הונא בריה דרב יהושע דאמר
כולה אשה שתאמר לבעלה איני ניוונית ואיני עושה דקי"ל מזוני עיקר וכתב רבינו אבן
מגש דוקא עיקר ה' סלעים.

אבל מותר דבעל הני אם נותן לה מעה כסף ולא מציא למימר איני נוטלת מעה כסף ואיני
נותנת מותר. ומסתברא טעמא דכיון דמקיננו מעשה ידיה ומותר בכלל משום איבה
ומסתברא דעיקר מותר תקיננו מעה כסף תחת מותר וצ"ע מי שהלך למדינת הים ועמד
אחד ופירנס את אשתו חזין אמר איבד מעותיו וכו'.

ודוקא פירנס אבל לנותה ואכלה בעלה חייב לפרוע. כדגרסי' ביצד אמרו ממאנת אין לה
מזונות כשהלך בעלה למדינת הים ולותה ואכלה ועמדה ומיאנה.

טעמ' דמיאנה. אבל לא מיאנה יהבינן לה וכן הילכתא: ריש' אמר אפני לא אמרן אלא
אחר.

אבל אב גובה. ר' יוסי אומר בין אב בין אחר אינו גובה על דעתיה דר' חגאי בין לקבורה
בין למזונות' האב גובה אחר אינו גובה על דעתיה דר' יוסי בין אב בין אחר גובה שלא
עלה על דעתו שתה' אשתו מושלכת בכלבים ולמזונות בין אב בין אחר גובה ואיתשיל
ל לרב אלפס באשה שהלך בעלה למדינת הים ובעלה שיגר לה מזונות זמן אחר זמן
ובחזרתו מצא עליה הוצאות שהוציאו עליה אביה ואחיה והשיב הכין שבעלה יחשב כל
מה ששיגר לה ומה שהניח לה ואם יש בו כדי סיפוקה כשיעור שפסקו לה חכמי' על
הדרך שאמר עולה עמו ואינה יורדת עמו עם מה שמתחייבת במעשה ידיה פטור במה
שלוותה ואם יפחות יפרע כמה שנגפחת ואם האשה אינה מודה חשבון בעלה ישבע
שבועת היסט.

ואם לא לְוֹנְתָה אֵלָא אַבִּיָהּ וְאַחִיָהּ הוֹסִיפוּ לָהּ שְׂלֵא לְשֵׁם הַלְנָאָה פְּטוּר וְעֵלָה אַמְרִינָן אִיבִד
אֶת מְעוּתָיו יְרוּש' לְבַעַל מְתִיבְתָא מְפֹרְעַ שְׁטֵר חוֹב שְׂלֵא מְדַעְתּוּ פְּלוּגְתָא דְחֻנִּין וּבְגֵי
פְּהִינִים גְּדוּלִים א"ר יוֹסִי טַעְמָא דְבְּגֵי פְּהִינִים גְּדוּלִים תַּמָּן לֹא עֲלֵתָה עַל דְּעַתּוֹ שְׂתַמוּ' בְּרַעֲב
בְּרַם הֵכָא מְפִינִים הוֹינָא לִיהּ וְהוּא מְחַל לִי הִגַּעַ עֲצָמָה דְּהוּי גְּבִי מִשְׁכּוֹן מְפִינִים הוֹינָא לִיהּ
עַד דְּיָהִיב לִי מִשְׁכּוֹנָהּ וְאַפִּי' ב"ח כְּשֶׁהוּא דְּוֹחֵק' נִשְׁמַעֵינָהּ מִן הָדָא וְשׁוֹקֵל לּוֹ אֶת שְׁקֵלוֹ
לֹא שְׁקֵל אִין מִמְשַׁפְּנִין אוֹתוֹ הָדָא אַמְרָה אפִּי' ב"ח שְׁהוּא דוֹחֵק רִיב"ל אוֹמֵר אִין לּוֹ נִתְפַּשׁ
עַל חֲבִירוֹ וְהוּא חֲזִיב אֵלָא בְּאַרְנוֹן וְגוֹלְגוּלְתָּ רַב אָמַר כָּל הַנִּתְפַּשׁ עַל חֲבִירוֹ חֲזִיב לִיתָן לּוֹ
חֲזִי לִיהּ דְּרַב מִן הָדָא הַגּוֹזֵל שְׂדֵה וְנִטְלוּהָ מִסִּיקִין וְלֹא שִׁמ' דא"ר יוֹחָנָן קָנַס הוּא שְׁקָנְסוּ
גְזֵלָן בַּעַל מְתִיבְתָא אִינִי לִיהּ אָבֵל ר' חֲנַנְאֵל לֹא אִינִי כָּלֵל וּר' אֶלְפָּס לֹא אִינִי טַעְמָא
דַּר' יוֹסִי מִשּׁוּם דְּגַמְרָא דִּילָן לִית לִיהּ הַאי סְבָרָא דְּאִם אִינִי ה"ל לְשַׁנּוּי פּוֹרַע לּוֹ אֶת
חוֹבוֹ אֵלִיבָא דְּבָרֵי הַפֵּל.

וְאַפִּי' בְּלוֹהַ ע"מ לְפָרְעַ מִיְהוּ תְּמִיָה' לִי ר"ח מֵאֵי דְּוֹחֵקָה לְאוֹקוּמִיָה לְפָרְעַ אֶת חוֹבוֹ
בְּמִזְוֹנוֹת אֲשֶׁתּוֹ לוֹקְמָה בְּבַעַל חוֹב דְּעֵלְמָא: גְּרָסִי' בַּפ' יֵשׁ נוֹחֲלִין שְׁלַח רַבִּין בְּאַיְגְרָתִיָה מִי
שְׁמַת וְהַנִּיחַ אֶלְמָנָה וּבַת אֶלְמָנָה נִיזוּנִית מְנַכְסִיָה נִישְׂאֵת הַבַּת אֶלְמָנָה נִיזוּנִית מְנַכְסִיָה
דְּשׁוּנִיָה רַבָּן פִּיּוּרְשׁ מִשּׁוּם פְּסִידָא דְּאַלְמָנָה וְהָא דְּאָמַר ר' חֲנַיָּא הָאֲשֶׁה שְׁמַכְרָה בְּנַכְסֵי
מְלוֹג בְּחִי בַּעֲלָהּ וּמַתָּה הַבַּעַל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת שְׁוִיָהּ רַבָּן פְּלוּקָם וְלֹא חֲזִינִי' לְפִסִּיד'
דְּלוֹהַ וְאִיְהוּ דְּאַפְסִיד אֲנַפְשִׁיָה דְּלֹא אִיבְעִי לִי לְאוֹזוּפִי בְּלֹא שְׁטֵר דְּבַעַל שְׁוִיָהּ רַבָּן פִּיּוּרְשׁ
וּכְלוּקָם וְהֵכָא דְּטָבָא לִיהּ עֲבָדוּ לִיהּ.

וּמִסְתָּמָא דְּאִיפְשִׁיט הָאֲשֶׁה שְׁהֵלְכָה הִיא וּבַעֲלָה לְמַדִּינָ' הֵיָם וּבָאָה וְאַמְרָה מַת בַּעֲלֵי רַצְתָּה
גוֹבָה כְּתוּבְתָהּ אַמְרָה גִּירְשֵׁנִי בַּעֲלֵי מַתְפְּרָנִס' וְהוֹלְכַת עַד כְּדֵי כְּתוּבְתָהּ אִיתְשִׁיל. מְמַר רַב
עַמְרָם הַבַּעַל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת בְּדָמִים אִי לֹא וְאַמַר בְּלֹא דָמִים וְכֵן אָמַר רַב נַחֲשׁוֹן
וְרַב נְטְרוּנָאִי וּמַר רַב מְתִיבְתָא וּמַר רַב הִילָאִי אָמַר בְּדָמִים כְּדָרְבָא דְּאָמַר הַפִּיר בְּהַ שְׂאִינָה
שְׁלוֹ וְלִקְחָה מְעוֹת יֵשׁ לּוֹ שְׁבַח אִין לּוֹ וְכֵן אָמַר רַב צְמַח בַּר שְׁלֵמָה בַּר דִּינָא דְּבָבָא חוֹזֵר
וְגוֹבָה הַדָּמִים מִבַּעֲלָהּ שְׁלֵ אֲשֶׁה בְּשַׁעָה שְׁמוֹצִיאִין מִיָּדוֹ מְפִנִי שְׁהוּא יוֹרְשָׁהּ וְהִיא מְכָרָה
דְּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלָה וְלוֹקָם בְּדָמִי' מִמְנוּ וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂאֵם הַשְּׁבִיחַ לוֹקָם בְּנַכְסִים גוֹבָה אֶת
הַשְּׁבַח דְּאָמַר רַבָּא הַמוֹכֵר שְׂדֵה וְנִמְצָא שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ הִילְכַת' יֵשׁ לּוֹ מְעוֹת וְיֵשׁ לּוֹ שְׁבַח וְהָא
דְּאָמַר הַבַּעַל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת וְלַעוֹלָם לֹא לְהַפְסִיד דָּמִים אֵלָא לְמִיקְנָא דְּלֹא קָנִי בְּהוּ
לוֹקָם לְנַכְסִים אֵלָא הַבַּעַל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת וְלַעוֹלָם בְּדָמִים וְהָא דְּאָמַר אִיְהוּ דְּאַפְסִיד
אַנְפְּשִׁיָה דְּלֹא אִיבְעִי לִיהּ לְמִיזְבֵּן מֵאִיתָת' דִּינְתָבָא תוֹתִי בַּעֲלָה בְּהַכִּין לֹא פְּסִיד שְׂאֵף הַלוֹקָם
מִמִּי שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ יוֹדַע שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ וְלִקְחָה לֹא קָנְסִינָן לִיהּ לְלוֹקָם וְרַב נְטְרוּנָאִי גָּאוֹן
וְרַבְּנוֹתָא דְּאַמְרֵי בְּלֹא דָמִים מְדָאֵר הֵתָם אִינְהוּ דְּאַפְסִיד אֲנַפְּשִׁיָה דְּכִינּוֹן דְּאִיפָּא בַּעַל לֹא
אִיבְעִי לִיהּ לְמִיזְבֵּן מִיָּנָה וְכִינּוֹן דְּשׁוּיָהּ רַבָּן פְּלוּקָם לֹא יָהִיב דָּמִים דְּאִי פִּיּוּרְשׁ הוּוּ הַדְרִין
לְקוּחוֹת עַל הָאֲשֶׁה וְכִינּוֹן דְּמַתָּה הָאֲשֶׁה הַדְרִי עַל יוֹרֵשׁ דִּילָהּ.

דְּהוּא בַּעַל אָבֵל הַשְּׂתָא דְּשׁוּיָו' רַבָּן פְּלוּקָם אַע"ג דִּיּוֹרֵשׁ אֲשֶׁתּוֹ הוּא יְכִיל לְמִיְהַדֵּר וּר"ח
בְּלֹא דָמִים אֵלָא אַע"ג דְּאִית לָהּ לְדָמִי בְּיַד הָאֲשֶׁה בַּעֲדִינָא דְּמַתָּה שְׁקִיל לָהּ לוֹקָם וְלֹא בְּעוֹ
לְמִימַר אַחֲרֵינִי נִינְהוּ וּמְצִיאָהּ אֲשַׁכַּח אֵלָא שְׁקִלְיָנְהוּ וְאַפִּי' הוֹדָה הַבַּעַל שְׁהַדָּמִים בְּיָדוֹ אִינוּ
חֲזִיב לְהַחֲזִיר לְלוֹקָם כְּלוּם אָבֵל אִם הוֹדָה הַבַּעַל אוֹ שִׁישׁ עָדִים שְׁבַרְשׁוֹתוֹ מְכָרָה אִינוּ

מוציא מיד הלקוחות דכשלוחו דמציא והלוקח לא עבד בערמ' ומאן דמכרה לדעתו ולהנאתו לא מידי אית לה מן דינא והילכ' אין לאשה למפור בנכסי מלוג שלה בחיי בעלה אלא בטובת הנא' בין שנפלו לה עד שלא נתארסה ובין נפלו לה משנתארס' נישאתומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות גוף השרקע ודוקא נכסים הידועין לבעל אבל נכסי שאין ידועין לבעל לא תמפור.

ואם מכרה קיי' כר"ש ופסקי רבנותא כר' יוחנן דאמ' אלו ואלו ידועין הו שאינן ידועין שיששב' פאן נפלו נכסים במדינת הים והיכא דנפלו לה פספי' או פירות התלושין מן השרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ואין קונין מהו אלא דבר שגזעו מחליף ופירות המתופרין לקרקע בכניס' שלו וביציא' שלה כר"ש ועז לחלבה.

ורחל לגינתה ומרגנות לביצתה ודקל לפירות אוכל והולך עד שתכלה הקרן עיילא ליה גלימא פירא הוי ומיפסי בה ואזיל עד דבלי פרב נחמן והלבישה היא הפירות והבלאת הקרן פסקו הגאונים והא דרב פהנא בפר' הנושא קרנא הוי ליתה והכי מסתב' חדא דהילכתא פרב נחמן דאמר פחכמים פדאמר פמאן פי האי תנא ולייתה לר' מאיר דאמר קרנא הוי והילכף תמיהא לן האי פוסק' דפסקי רבנותא בפ' הנושא גבי בלאות נכסי מלוג דפסקי פרב פהנא דאמר לא שנו אלא נכסי מלוג דאוקמה אשנייה אבל אילונ' אי איתנהו אידי ואידי שקלה ואי דליתנהו נכסי מלוג אית לה והא פיון דקיימ' לן פרב נחמן פירא הוי ולית לה ומתני' לא קיימא אלא בנכסי צאן ברזל אבל נכסי מלוג דליתנהו פולהו לית לה דהא מפסי ואזיל עד דבלי נפלו לה עבדי' ושפחות.

זקנים ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ודוקא בשנפלו בשדה שאינו שלה אבל בשדה שלה לא תמפור מפני שבח בית אביה רישלמי מתני' בשאין עושין טפילה אבל עושין טפילה לא תמפור שעדיין פבוד בית אביה קיים וכולן שאמרו לא תמפור מוכרת בטובת הנאה וטובת הנאה דאביה הויא ואפי' מנכסי צאן ברזל אין הבעל אוכל פירות דפירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן הכי נמי אמרי' בגונב ולד בהמת מלוג ת"ר האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאת ואמר' מת בעלי רצתה ניוזנית רצתה גובה פתובתה אמר' גירשני בעלי מתפרנסת והולכת עד כדי כתובתה וכתב רבי אלפס עד כדי פתובתה אין טפי מפתובתה לא שמעי' מינה דליתה הא דגרסינן בירושלמי אדם שגירש את אשתו ולא נתן לה פתובתה חייב במזונותי' עד שיפרענה פרוטה אחרונה דאם איתה הנה ליה למימר ניוזנית והולכת עד שתפרע כל פתובתה ומסתב' אי מהימנא אגירושין הנה ליה למיתנא אבל הכא אגירושין לא מהימנ' ולית לה פתובה אלא מזוני יתבינן לה ממה נפשך אי גרושה היא ניוזנית עד כדי פתובתה.

ואי אשת איש היא בין שמעו בו שמת אליבא דדברי הכל בין לא שמעו בו שמת ניוזנית משל בעלה וכולה פתובתה לא יתבינן לה דדילמא אשת איש היא ויתבינן לה פרנס' עד כדי פתובתה.

ולא יותר שמא יתברר שגרושה היא. אבל היכא דידעין שנתיגרשה או נתארמלה ומעכבי פירעון פתובתה ניוזנית לעולם כדאיתא בירושלמי.

והא דתנן גרושה לא תמכור אלא בבית דין לפי שאין לה מזונות בתנאי פתובה קאמר ואי נמי שמת בעלה קאמר דומיא דעובד דמרמר בערכין גבי אין נזקקין לנכסי יתומין: ירושל' הרי שיצא הוא ואשתו למדינא הים ובאת ואמרה מת בעלה תיזון ותיטול פתובתה.

גירשני בעלי תיזון מפתובתה מה נפשך אם אשת איש היא מבעלה היא ניזונית אם גרושה היא מפתוב' היא ניזונית. והא דגרסי' בפ' שנים או חזין מציאת אשתו שגירשה הרי זה שלה ואיצטריף לאוקומה במגורשת ולא אוקמה במגורש' ממש משום דגירושין דעלמ' לא איצטריף דכיון דלאו אשתו היא דכי אית לה מזוני לאו בתנאי ב"ד אכלה פשיט' דמציאת' שלה דאטו משו' דלא נתן לה פתובת' ואשכח' מציאה דשני' טפי מפתובת' תהא מציאתה לבעלה אהא לא אגידא גבי' כלל משום הכי איצטריף לאוקמ' במגורשת ואינה מגורשת דסד"א אע"ג דפרע לה פתובתה אגידא גביה וסגיב במזונותיה פאשת איש מעליא וליהוי מציאה לבעלה קמ"ל הכין הוא סברא דגמ' דילן וירושלמי הוא דאוקמה במגורש' מעליא ואפילו הכי איצטריף לאשמועינן דאית לה מזונות עד שיפרע לה פרוטה אחרונה וכתב הרב הבבלי כל ספק גירושין אם מתה אין בעל יורשה.

ומס' שהנכסי' בחזקתן כדאמרינן בנפול הבית עליו ועל אשתו דכתובה פדין קטנה שנתקדשה לדעת אביה והלה אביה למדינת הים ואסיקנא אמר רב אם מתה אינו יורשה מאי טעמא אוקים ממונא בחזקת מריה וברי' גמרא דמציאת האשה הורי רבי פנחס כהן דמשדף איתתא ולא ממרק לה פורנא שהוא מעלה לה מזונות עד שעה שהיא ממרקת לרבי' האיי מעוברתה דמגרשא לית לה מזונות' עד דילדה ושקלה שבר מניקה תניא מי שהלה למדינת הים ואשתו תובעת מזונות ב"ד יורדין וננין ומפרנסין את אשתו אבל לא בניו ובנותיו ודבר אחר ומי שהלה למדינות הים ובא ואמר פסקתי לה מזונות נאמן ובשבועה: וגרסינן בפרק יש מותרות בעא מיניה רבי אלעזר מר' יוחנן אלמנ' לכהן גדול וגרושה לכהן הדיוט יש לה מזונות או אין לה מזונות ואסיקנא התם בדיבתא תותי בעלה בעמוד והוצא קאי ולית לה בשלהף בעלה במדינות הים ולוותה ואכלה לית לה אע"ג דאית לה פתובה לאחר מיתה יש לה וכן הילקתא גרסינן בפרק הנושא אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אנתך שם אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודתה אמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלנו יש לה מזונות ואם אין את אצלנו אין לה מזונות דאמר רב פהנא ברפת הבית מרובה ולפום ברפת הבית יתבינן לה מפל מילי ור"ח פירש פגון נר לאחד נר למאה אבל פת וכיוצא בהן לא יהיה פן ור"ש פירש ברפת הבית במרובה מזלא דרבים עדיף גרסינן בפרק נערה שנתפתתה ת"ר אלמנה ניזונית מנכסי יתומין אם צריכה רפוא' היא כמזונות ורשב"ג אמר רפואה שיש לה קצבה נתרפאת מפתובתה ושאין לה קצבה הרי כמזונות והילכתא פותיה ומסתברא הוא הדין בתיי בעלה מדגרסי' בירושלמי בפרק מי שמת קריבתיה דר' שמי בר אבא חששה עיניה אמת קומי ר' יוחנן אמר אין קציץ הו פורניף אי לא בעליה יתיב ליה ולא כן תני אל תעש עצמה כערכי הדינין ומדרבי אמי אסור לגלות דיני ליחיד.

אמר ידע הנה ר' יוחנן דאיתתא פשרה הנת בגין פן גלי לה. בעלה בעי הו דקצצין והיא בעיא דלא קצצין למאן שמעון לא לבעלה: אמר ר' מתנא ביה דלית דינא עימיה אבל אית ליה דינא עימיה אמרי מילתין שמעינן מינה דהיכא דאי שתיק מחייב אסור לגלות דינו פי היכי דליפטר בטענתיה אבל אי לא מסדר טענתיה אלא דיניה הוא דמחוי ליה ואית דינא עימיה מצי מחוי ליה והאי דגמר' דילן נמי דינא עמה דהא לא קיץ ור' יוחנן אמר לקריביה זיל קיץ וירושלמי בגמרא דמי שקיף לו שתי נשים נמת הראשונה קודמת לירשוי שנייה וירשוי ראשונה קודמין לירשוי שנייה וכו' מתניתין לענין פתובה אבל לענין מזונות שתייהן שוות גמרינן מינה דאין דין קדימה למזונות פתובה וקבורתה מי קודמין פתובה ומלנה בעדים מי קודמין מ"ד גובה פרנסה מן המשועבדין פרנסת הבנות קודמת וכו' אמר ר' יוחנן עשו הקנות דם בארץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה.

ומסתמא מדקא פרשב"ג ובקמיתא נמי בהיו מבקשין עד עשר' בדמיה הילכתא פנותיה במציעתא נמי הלכה פרשב"ג דאית ליה תרי קולי אם הנה פרקונה כנגד פתובה פודה ואם לאו אינו פודה ובנוסחא דילן לא גרסינן דברי ר' ורב אלפס פסק כר' פדאיתא לעיל ואלו ששה תנאים אע"פ שאין פתובין כפתובין דמי ואין פתובין אלא כמנהג שאר שטרות אבל פרנסה אינה פתובא פתובה כו' פדכתב בפסיקתא פתובה יבמין מצות ייבום מאן דשכיב בלא זרעא אפילו הווי ליה ומיתי ואית ליה אחא מאבוהו דהנה ליה ישיבה בעולמו פדכתב פי ישיבו אחים יחדיו מחייב איהו ליבומי יתה והוא דלא פגע בערנה וכדבעי לייבומי מקדש וחדר מייבם דאמר רב מצות ייבום מקדש ואח"כ בועל ומקמי הכין הנה פתובה על נכסי בעלה הראשון והשתא תקינו לה רבנן מפני שלא תהא קלה בעיניו להוציאה ויהא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון קנה ואחד המערה ואחד הגומר קנה ותני ר' חייא אפילו שניהן שוגגין אפילו שניהן מזידין או אנוסין וירושלמי יבמה יבא עליה זו הביאה ולקחה זה המאמר יכול כשם שהביאה גומר בה כף המאמר גומר בה ת"ל יבמה יבא עליה ערבה כל הפרשה פולה לייבום הביאה גומר בה ואין מאמר גומר בה.

א"כ מה הועיל בה מאמר לאנסרה על האחין ר"ש אומר המאמר קונה או לא קונה מאי טעמא דר"ש יבמה יבא עליה זו הביאה ולקחה זה המאמר וכשם שהביאה גומרת בה כף המאמר גומר בה או יבמה יבא עליה ונהרי לקוחה לו והמאמר לא הועיל בה כלום ר"א בן ערף אומר המאמר קונה קנין גמור ביבמה מ"ט דר"א בן ערף ולקחה לו לאשה הרי היא פקידושי אשה מה קידושי אשה קונין אף מאמר קונה: בבלי פיצד מאמר נותן פסוף או שנה פסוף ובשטר פסוף בפרוטה כב"ה ושטר פתב לה על הנזיר או על התרס פקידושי אשה ומאמר שלא מדעתה קונה פרבנן ושטר פתובה יבמה פיצד אני פלו' בן פלו' קיבלתי יבמתי דא עלי לזונה ולפרנסה פראוי ובלבד שתהא פתובה על נכסי בעלה הראשון ואי לית לה מראשון פגון שניות לבעל ואין שניות ליבם כף פירש הרב המחבר בשם בעל הלכות וטעומתא היא דהיא הא אבעיא לן בפ' יש מותרות ואיפשטה דלית לה פתובה מיבם אלא אי לית ליה נכסיה כדי פתובה מראשון תקינו רבנן משני מסתמא פיון דשני פתיב לה פתובה מראשון קא תקינו דינא לכתוב' אלמנה וגרוש' פותב לה ק' זוזי וכ"כ רב סעדיה גאון בספר שטרות ויהיב לה שנים עשר זוזי ופלגא ואמר רב הונא מצות יבמה מקדש ואחר כף בועל ואם בעל בלא מאמר קנה ולוקה מלקות מרדות דרב מנגיד

מאן דמקדש בביאה בלא שידוכי ואיפא דאמר אפילו בשידוכי משום פריצותא קדחנן כלה בלא ברכה אסורה לבעלה פנידה.

גאון אין מנהג בכל אלא לאחר שתיקנס לחופה מברך ברכת חתנים והמקדש ובעל בלא ברכה אין רוח חכמים נוחה הימנו ומחייבין אותו לכתוב פתובה דאסור לשהות עם אשתו בלא פתובה אפילו שעה א' וכתבתי בשער חמישיגרסינו בפרק החולץ מצנה בגדול לייבם ובכיצד אם קידם הקטן זכה לא רצה מהלכין על פל האחין.

לא רצו חזרין אצל הגדול ואומ' עליה מצנה או חלוץ או ייבם. תלה בקטן עד שיגדיל: אין שומעין לו אלא אומרים לו חלוץ או ייבם איתמר ביאת קטן ונחליצת גדול רבי יוחנן ור' יהושע בן לוי וק"ל פאיפא דאמר בביא' פולי עלמא לא פליגי דביא' קטן עדיפא כי פליגי בתליצה והכי איתמר חליצת קטן ונחליצת גדול ח"א חליצ' גדול עדיפא.

וסד אמר כי הדדי נינהו ולא איפסיק' הילקת' פחד מינייהו: תנו התם מצנות ייבום קודמת למצנות חליצה ואמר רב אין כופין. וכן אמר רב יהודה והילכתא פנומיה ועכשיו שאין מתפוננין לשם מצנה מצנות חליצה קודמ' למצנות ייבום אמר רמי בר אבא חזרו לומר מצנות ייבום קודמת למצנות חליצה דסביר' להו פרבנו דאמרי יבמה יבא עליה מפל מקום וקי"ל פרבנו ואי אמרה יבמה לא ניקחא לי ביבם פלוגתא דמרתמי מתיבתא הוא פדכתבי בגט חליצה ורבינו אלפס אייתי ראיה דהויא מורד' מההיא דגרסי' בסוף גמ' בפרק בית שמאי דאמר רב יבם אינו פבעל וכתב היכ' דאמרה לבעלה גטול' אני מן היהודים ומית ונפלה קמי יבם כופין אותו שייחלוץ לה ולא הויא מורדת ורשפ"י אינו פבעל דלגבי יבם אפילו הפרה לא צריף דלא אסקה אדעתא לאסור עצמה אלא על המותר ואי בעי יבם לייבומי לה מייבם לה ולא בריר לן טעמא דרבינו אלפס ור"ח חלק עליו פדאיתא בגט חליצה ואי טעמא ממתני' ואם נתפונה לכך אפי' בחיי בעלה מבקשין ממנו שייחלוץ לה דסתמ' משמע פמשנה ראשונה דאי פמשנה אחרונה מה לי נתפונה מה לי לא נתפונה למה ליה לאפוש' כו' ותו ליייתי ראיה נמי מדקאמר עד שפופין אותו לחלוץ ניקפיהו לייבם ועוד הא רישא דיבמות סתמא פאבא שאול פדאוקימנא בגמ' אלא מההיא ליפא ראיה דמתניתין פמשנה ראשונה נישנית ולא זזה ממקומה והראיה מיהא מדאמר ולבסוף פרבנו ומיימא פרבנו ונפקא משנה אחרונה מהלכה ובטיל מימרא דשמואל וכותבין עליה איגרת מרד ודוקא שלא נתנה אמתלא אבל נתנה אמתלא לא פייפינו לה ולא מפסדא לכתובה.

דאמר ר' שישת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה שנאמר לא תחסום שור בדישו וסמיה ליה כי ישבו אחים יחדיו והוא הדין לאמתלא דכות' פדאמר בהמדיר מעשה בציידין בבורסי שמת לו אח ואמרו חכמים יכולה היא שתאמר לאחיה הייתי יכולה לקבל ולה איני יכולה לקבל: וכי פתבה איגרות מרד ומפסדא לפתובה נמי לא אמרו אלא במאי דלא תפסה במאי דכתבה לה בעל אבל תפשה מאי דכתבה לה בעל לא מפקינן מינה ואדינא דגמרא מוקמינן לה ולא עבדינן בה תמנתא לתמנתא ויחלוץ לה בתר תלתא ירחי לאחר מיתת הבעל והיינו דאיפא בין יבמה מורדת לאשת איש מורדת והכין כתב גאון והמתרחק מן הייבום תבוא עליו ברכה פדתני בר פפרא כו' גרסינו בפרק פיצד אשת אחיו כי ישבו אחים יחדיו שחיתתה להן ושיבה

אחת בעולם פֶּרֶט לאֲשֶׁת אָחִיו שְׁלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ יַחֲדָיו הַמִּיּוֹחֲדִי לַנַּחֲלָה פֶּרֶט לְאֶחָיו מִן הָאֵם רָבָא אָמַר יְלִיף אַחְוָה אַחְוָה מִבְּנֵי יַעֲקֹב וְכוּ' יְרוּשָׁלַיִם נֶאֱמַר פֶּאן יְשִׁיבָה וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ וְיִשְׁבַּת' בַּהּ מַה יְשִׁיבָה הָאֲמוּרָה פֶּאן יְשִׁיב' שְׁיֵשׁ עִמָּה יְרוּשָׁה אַף פֶּאן יְשִׁיבָה שְׁיֵשׁ עִמָּה יְרוּשָׁה וְרַבֵּי אַבִּין וְרַבֵּי בֵּיסְנָא יֵשְׁבוּ אֶת שְׁיִשְׁיבְתָן בְּבֵית אַחַד יֵצְאוּ אֶחָיו מִן הָאֵם זֶה הוֹלֵךְ אֶצְל אָבִיו וְזֶה הוֹלֵךְ אֶצְל אָבִיו מִי שְׁיֵשׁ לוֹ אֶחָ מִכָּל מְקוֹן זֹקֵק אֶת אֲשֶׁת אָחִיו לְיִיבּוּם וְאָחִיו לְכָל דְּבָר חוּץ מִמֵּי שְׁיֵשׁ לוֹ מִן הַשְּׁפָחָה וּמִן הַנְּכָרִית וְאָמַר רַב יְהוּדָה לְאִיִּתּוּיִי מִמְזָר וְכַתֵּב רַבִּינוּ אֶלְפִס שְׁמַעְיֵנוּן מִיָּגוּה טִיבֵי לְאוּיִן מְדַאֲרִיִּתָא בְּנֵי יִיבּוּם נִיגְהוּ.

כדקיי"ל כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָּה מוֹצֵא עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה אִם אֵתָּה יָכוֹל לְקַיֵּים אֶת שְׁנֵיהֶן מוֹטֵב וְאִם לֹא יָבֵא עֲשֵׂה וְיִדְחָה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה מֵאֵי טַעֲמָא אָמַר רַבִּינוּ טִיבֵי לְאוּיִן חוֹלְצִין וְלֹא מִיִּבְמִין גְּזִירָה בִּיאָה רֵאשׁוּנָה אִטּוּ שְׁנֵינִיָּה וְהֵינְנוּ דְקַתְּנֵי פְצוּעֵי רַבָּא אָמַר בְּעֵלּוּ קִנּוּ וְאָסוּר לְקַיֵּימָה בְּבִיאָה שְׁנֵינִיָּה מְשׁוּם שְׁנֶאֱמַר לֹא יָבֵא וּמִי שְׁיֵשׁ לוֹ בֶּן מ"מ פּוֹטֵר אֶת אִשְׁתּוֹ מִן הַיִּיבּוּם וְהִכָּא דְשָׂכִיב וּשְׂבַק בְּרָא דְחִיָּא בְּחַיֵּי אַבְנָה תְּלַתִּין יוֹמִין אֶפִּילוּ לֹא חִיָּא בְּתַר דְשָׂכִיב אַבְנָה אֶלָּא חֲדָא שְׁעֵתָא אִיפְטָרָא מִן הַיִּיבּוּם וְאִי לֹא חִיָּא בְּחַיֵּי אַבְנָה אֶלָּא כ"ט יוֹם וּבְתַר דְשָׂכִיב אַבְנָה חִיָּא חֲדָא שְׁעֵתָא נָפֵל הוּא וְסָפִיקָא הוּא וְחוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבְמָת וְתַנּוּ בֶּן יוֹם א' זֹקֵק לְיִיבּוּם אִי אִיִּתִי לִיָּה קָמִי דְשָׂכִיב רְאוּבֵן חַד יוֹמָא וּפּוֹטֵר מִן הַיִּיבּוּם כְּדַאֲמָרוּן חוּץ מִן הַשְּׁפָחָה וְהַנְּכָרִית כְּדַאֲמָרָא לְטַעֲמָא בְּגָמְרָא.

וְאִיִּתְמָר מִשְׁמִיָּה דְרַב נִטְרוּנְאִי הָא דְתַנּוּ הַגִּלְד פְּמוּהָ וְאִיזָה זֶה וְלֹד שְׁפָחָה וְנְכָרִית וְהֵנִי מִיָּלִי שְׁפָחָה דְּוּמַי דְנְכָרִי הָא שְׁפָחָה דִּידְיָה אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת וְהִבָּא עַל שְׁפָחָתוֹ וְיִלְדָה מִמֶּנָּה בַּת אַע"פ שְׁלֵא נָתַן לָהּ גִּט חִירוּת בַּתּוֹ הִיא וְחִיָּיב עָלֶיהָ מְשׁוּם בַּתּוֹ וּבְנֵי מְשׁוּם אַחֲוָתוֹ וְכַתֵּב רַבִּינוּ אֶלְפִס דְמַסְפָּקָא לִיָּה מְלִתָּא.

וְלַעֲנֵנִן יִיבּוּם דְלִית לִיָּה וְרַעָא אֶלָּא מִשְׁפָּחָה דִּידְיָה נְקִיטִינֵן לְחוּמְרָא וְחוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבְמָת וְלַעֲנֵנִן מְמוּנָא נְקִיטִינֵן לְקוֹלָא וְלֹא יִרִית לִיָּה כְּדַכְת' וְדַעְתִּי נוֹטָה כַּמ"ד אִין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילָתוֹ בְּעִילַת זְנוּת אֶלָּא בְּאִשְׁתּוֹ שְׁגִירְשָׁה אוֹ קִידְשָׁה בְּתַנְאִי וְכִיּוֹצֵא בְּהוּן.

אֲבָל זְנוּת דְעֵלְמָא אִפִּי בְּשְׁפָחָתוֹ לֹא אָמַרִי וְכַתֵּב רַבִּי אֶלְפִס וְאִישְׁתַּמְדַּעֲנוּהִי דְהֵדִין פְּלוּ' אַחְוָה דְמִתְנָא דְמִן אַבְנָה הוּא וְהִילְכָף גְּלוּי מְקִלְתָּא בְּעֵלְמָא הוּא וְאֶפִּילוּ קְרוּב וְאֶפִּילוּ אִשָּׁה מְהִימְנֵי וְלֹא אִמְקִלְתָּא דְאִיסוּרָא וְלֹא אִמְמוּנָא קָא מְסַהֲדִי אֶלָּא מְקִלְתָּא בְּעֵלְמָא קָא מְגִלוּ כו' הִילְכָף שְׂרִי לִיָּה לְסַהֲד' לְמִסְמָךְ אִפְנוּמִיָּהוּ וְלְמִהֲדַר עֲלוּי דְהֵאִי אִיִּתְתָּא וְכוּ' כְּדַאֲמָרָא בְּהִלְכּוֹת גְּרָסִי בְּפָרְק פִּיצַד כָּלְל אָמְרוּ בִּיבְמָה כָּל שְׂאִיסוּרוֹ אִיסוּר עֲרֻנָה לֹא חוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבְמָת אִיסוּר מְצָנָה וְאִיסוּר קְדוּשָׁה חוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבְמָת אַחֲוָתָה שְׁהִיא יִבְמָתָה אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מְתִיבְמָת אִיסוּר מְצָנָה שְׁנִיּוֹת מְדַבְּרִי סוּפְרִים אִיסוּר קְדוּשָׁה אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוּל.

גְּרוּשָׁה וְחִלוּצָה לְכַהֵן הִדְיוּט מְמַזְרֵת וְנִתְיָנָה לְיִשְׂרָאֵל קָרִי לִיָּה מְצָנָה מְשׁוּם מְצָנָה לְשְׁמוּעַ דְּבַרֵי חֲכָמִים קְדוּשָׁה דְכַתִּיב קְדוּשִׁים יְהִיוּ. יְרוּשָׁלַיִם אָמַר יְהוּדָה בֶּן פִּזִּי לְמָה סְמָךְ הַכְּתוּב פְּרִשְׁת עֲרִיּוֹת לְפָר' קְדוּשִׁים לְלַמְדָךְ שְׁכָל מִי שְׁפָרוּשׁ מִן הָעֲרִיּוֹת נִקְרָא קְדוּשׁ.

שְׁפֹן הַשְׁוֹנֵמִית אָמְרָה לְאִישָׁה הַנָּה נָא יִדְעֵתִי וְגֹמֵר. וְכָתַב הָרַב הַמְּחַבֵּר לַע"ד הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ מִצְוֶה רַבָּה הִיא וְצָרִיף לְבָרֶךְ אַקְב"ו עַל בְּעִילַת יְבָמָה כְּכֹל הַמִּצְוֹת אַע"ג דְּפָלִיגוּ גַבִּי בְּעִילַת מִצְוֶה בָּעַל וְאִיכָּא מ"ד דְּעַל פְּנִיסַת יְבָמָה כְּשִׁמְקַדְשׁ אֶת יְבִמְתּוֹ צָרִיף לְבָרֶךְ עַל פְּנִיסַת יְבָמָה וְלִיתָה דְּהָא בְּרִיף בְּרַפְתּ אֲרוֹסִין וְאִי מְשֻׁם דְּמוֹסִיף מִצְוֹת יִיבוּם הָא לִיתָה לְמִצְוֶה אֱלָא בְּבִיאָה וְאֲנִן פְּתַבִּינוּ מְאִי דְּסָבִירָא לָן בְּשַׁעַר בְּסוּף סִיפְרָא דְּכָל מִצְוֶה שְׁהִיא תְלוּיָה בְּאַחַר לֹא מְבָרְכִינוּ עוֹבֵר לַעֲשִׂיתָן.

גְּרָסִי בְּיוֹצֵא דוֹפֵן בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיּוֹם א' מִתְקַדְשַׁת בְּבִיאָה. וְאִם בָּא עָלֶיהָ יְבָם קִנְיָה וְכו' בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד הֵבֵא עַל יְבִמְתּוֹ קִנְיָה וְאֵע"ג דְּפָלִיג ר' מְאִיר וְאָמַר בַּת ג' שָׁנָה הִלְכָה כְּרַבְּנֵי דְּאָמְרֵי ג' שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד וְהִילְכוֹת יִיבוּם וְחִלְצָה אֲרֻנְפוֹת וְכִתְבִּינוּ סִידוּרָה בְּקִצְרָה.

כָּתַב בְּרַבֵּי וְכָּךְ אִיף פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי אָמַר לְפָלְגִית דָּא אַרְמִלְתָּא דְּאַחֵי פְּלוֹנִי אַחֵי דְּמִן אַבָּא שְׂכִיב וְחִי לְרַבְּנֵי וְלְכָל יִשְׂרָאֵל שְׂבַק וּבְרָא וּבְרַתָּא וּמוֹרִית וּמַחְסִין וּמוֹקִים שְׂמָא בְּיִשְׂרָאֵל לֹא שְׂבַק וְאֲנָא חֲזִי לְיִיבוּמֵי לְאוֹקוּמֵי שְׂמָא דְּאַחֵי בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנָא אֶפְלַח וְאוֹקִיר וְכו'.

וַיְהִיבְנָא לִיכִי כְּסָף זְזוּי מְאֵתָן דְּהוּוּ פְּתִיבֵי בְּכַתְּוִבְתָּה דְּאַחֵי וּמְזוּנוֹתֵיכִי וְסִיפּוּקֵיכִי וּמִיעַל עֲלֵיכִי וְכו' וְצָבִיאַת פְּלוֹנִית דָּא וְאִתְיַבְמָה לְפָלוֹנִי דְּנֵן וְהָנָה לִיָּה לְאִינְתּוֹ וְדָא נְדוּנְיָא דְּהִנְעֵלְתָּ לִיָּה מִבֵּית נְשָׂא כָּךְ וְכָךְ וְאוֹסִיף לָהּ מְדִילִיָּה כָּךְ וְכָךְ וְאָמַר לְנָא פְּלו' אַחֲרִית וְכו' וּמְסִיק דְּכַתְּוִבָּה כְּכַתְּוִבָּה וּגְרוּשָׁה כְּדָכְתַּב לַעֲלִי.

אוֹת כ פִּיס וְהוּא עֵיִסְקָא גְּרָסִינוּ בַּפ' הַמוֹכֵר אֶת הַבַּיִת שְׁטַר פִּיס הַיּוֹצֵא עַל הַיְתוּמֵי דְּיִנְיָ גוֹלָה אָמְרֵי נְשָׁבַע וְגוֹבָה מְחַצָּה הַהוּא בְּתוֹרַת מְלוּנָה אֶבְל פִּלְגָא דְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן לֹא דְקִי"ל הַמְּפִקִיד אֶצֶל חֲבִירוֹ בְּשְׁטַר וְאָמַר לוֹ הַחֲזַרְתִּיו לָךְ נְאֻמֵּן דְּכִינוּ דְּאַבִּיָּהוּן מְהִימֵן בְּשְׁבוּעָה אֲנִן נְמִי טְעֵנִינוּ לִיתְמֵי אֲבִיָּהוּן הַחֲזִיר וְכִינוּ דְּמִית פְּקֻעָה שְׁבוּעָה וְאוֹקֵי מְמוּנָא אַחֲזַקִּיהָ ש"מ מְקוּם שְׁהִירֵשׁ מִןחֻזַּק אַע"ג דְּאִיכָּא שְׁבוּעָה גַבִּיָּה לֹא אָמְרֵי אִין אֲדָם מוֹרִישׁ שְׁבוּעָה לְבָנָיו וְגוֹבָה שְׁלֵא בְּשְׁבוּעָה וְדוֹקָא מְטַלְטְלִין כִּי הֵאֵי גוֹנָא אֶבְל קַרְקַע בְּחֻזַּת בְּעֲלִיָּה קִינְיָא כְּדִיתָא בְּאַפּוֹתִיקֵי הִילְכָךְ פִּלְגָא בְּתוֹרַת פְּקֻדוֹן יְתוּמִים פְּטוּרִין וְאִי אִיכָּא סְהַדֵי דְּהִנְי מְטַלְטְלֵי דְּעֵיִסְקָא נִינְהוּ גַבִּי פּוֹלִיָּה בְּלֹא שְׁבוּעָה.

יְרוּשְׁלַמִי כָּךְ אָנוּ אֹמַר פְּקֻדוֹן אִינוּ גוֹבָה מְנַכְסֵי יְתוּמִין וְקוֹשְׂיָא לְרַבְּנוֹתָא לְמֵאֵי דְקַס"ד הַשְׁתָּא דְכ"ע לֹא מְצִי לְמִימ' שְׁטַרְךָ בִּיַדִי מְאִי בְּעֵי מ"ט דְּמ"ד נְשָׁבַע וְגוֹבָה כְּלוֹל נִימָא כִּי הִיכִי דְאַבְוִהוֹן מְצִי טְעִין נְאֻסוֹ וְלֹא מְצִי לְמִימַר לִיָּה שְׁטַרְךָ בִּיַדִי מְאִי בְּעֵי הִכִי נְמִי לִיטְעוֹן לִיתְמֵי וְלִיפְטָרֵי דְשְׁבוּעָה גַבִּי יְתוּמִין לִיתָה וְלִיכָּא לְמִימַר מִתּוֹךְ שְׁאִינוּ יְכוּל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם כְּדָאמַר בְּמַסְכ' שְׁבוּעוֹת שְׁבוּעַת ה' תְּהִיָּה בֵּין שְׁנֵיהֶם וְלֹא בֵּין הַיּוֹרְשִׁים: כְּגוֹן דְּאָמַר חֲמִשִּׁין יְדַעְנָא וְחֲמִשִּׁין לֹא יְדַעְנָא אֲלֵמָא בְּמִיַדִי דְלֹא יְדַע לֹא אָמְרֵי מִתּוֹךְ שְׁאִינוּ יְכוּל לִישְׁבַע מְשַׁלֵּם וְכֵלֹא שְׁבוּעָה נְמִי לִיפְטָרֵי וּמוֹקְמִינוּ לָהּ בִּיתוּמִין גְּדוּלִים וּמְסַתְמָא אַע"ג דְּטוֹעֵנִין לִיּוֹרֵשׁ דְּנוֹקָא לְאוֹקוּמָה אַחֲזַקָּה בִּידֵיהוּ וְלֹא לְאַפּוּקֵי שְׁטָרָא וְאִי נְמִי בְּמִיַדִי דְקָאֵי לְפִירְעוֹן כְּגוֹן הַחֲזַרְתִּיו לָךְ וְכְגוֹן מְלוּנָה עַל פָּה דְלֹא גַבִּי מִן הַיּוֹרְשִׁין דְּאַפְש' דְּפָרַע לִיָּה דְלֹא נִיחָא לִיָּה דְלִיָּהוּ לָנָה רְשַׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם אֶבְל טְעֵנְתָּא אַחֲרִיתִי לֹא כְּדְגְרָסִי בַּפ' הַנִּינְזְקִין וְכְגוֹן זֶה טוֹעֵנִין לִיּוֹרֵשׁ טוֹעֵנִין לְלוֹקַח ש"מ דְּאִיכָּא דְנוֹקְתָּא כְּגוֹן לּוֹקַח רֵאשׁוֹן דְרִיעַ חֻזְקָה לֹא

טענינו ליה דכל דוקתא לא טענינו וגרסי' נמי בפירק הגוזל אם אמרו יתומין אין אנו יודעין מה חשבונות חשב אבינו עמה פטורין.

ואמרי' עלה משום דלא ידעי פטורין אלא אם אמרו יתומין יודעין אנו מה חשבונות חשב אבינו עמה ולא פש לה גביה ולא מידי פטורין' הא לאו הכי חייבי' ואע"ג דאפוקהון מצי טעין התורתיו לה פינו דאפוקהון גזלנא הוא לא טענינו, עלניהו ורבינו יעקב אמר גאוסו לא שכיח וקלא אית ליה ולא טענינו להו ליתמי מידי דמיקחזי פשיקרא ולא נהירא לו דאין לה מיקחזי פשיקרא' מיהא דכתב בתלם א' עשיתי לו.

גרסי' בפירק איזהו נשף בני רב עיליש נפק שטרא עלוניהו דהוה פתב פלגא באגר ובהפסד גוססא אחרין' ופלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש גברא רבה ואיסורא לאיניש לא הוה ספי ולאאיתברר לו קושין' דרבנן דאקשי מה מהני ליה לרב עיליש דגבר' רבה הוא משאר אינישי דהא אי לאו גבר' רבה הוא אמרי' שטר שיש בו רבית הוא ואינו גובה אלא הקרן השתא דגברא רבא הוא אמרי' דהכי כת' ביה אם ירצה רב עיליש יטול תרי תלתי באגר ויקבל חצי בהפסד הילכף ליכא רבית ושקיל תרי תלתי באגר שמע' מינה מיהא שצרי' לפרש בשטר שכר עמלו ומזונו פה וכה.

ופירשנו הא דרב עיליש שומת עגלי' וסייחי' הנה. פי' רב אלפס עד מישלם שותפות' יחייב ליה פפועל בטל כל יומא ואיבעי לי' למיפסק לכל יומי פסיק כדברא ואנו סביר' לו דחנוני וכיוצא בו לא פחות מפועל בטל גרסי' בפ' איזהו נשף אין מושיבין חנוני למחצי' שטר ולא ליתן לו מעות ליקח בהן פירות למחצי' שטר וכו' ובקבלות פי' פועל בטל ושטר עמלו ומזונו תרי דיני גינהו.

ולכולהו היכא דלא קביל עליה אחריות מותר. ולא בעי שטר פלל: גרסי' בפ' המקבל אמרי' נהרדעאי האי עיסקא' פלגו מלוה ובפלגו פקדון עבוד רבנן מילת' דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה כו' עד דאיתרמי מחייב פלג' והדין פי' דרבנן סבוראי ופלג' פקדון הנה עליה ש"ש וחייב בגניבה ואבידה.

אבל באונס פטור ובפלגא דמלוה הנה עליה דין מלוה ומיחייב עליה בכל אונסא כדאיתא בפ' האיש מקדש לאפוקי מדרב מתתיה גאון וממר שמעון קיירא בהלכותיו דאמר לא מחייב אלא בגניבה ואבידה ואי נפלו גנבי על ספינתא פשבוי דמי ולא משלם ולייתה אפילו קנו מיניה דלא מיחייב באונסא לא מהני פלל וכן כתב רבי' שרירא ומסתמא דמהני והני מילי דיהיב ליה למחצית שטר וכי יהיב ליה נמי לשליש ולרביע אותו הוא בתורת מלוה והשאר הוא בתורת פקדון דעיסקא לשליש ולרביע מותר כדאיתא בתוספתא והוא שנתן לו כפועל בטל פשיש לו אומנות.

או כדברא דאמר אי פלגא באגר וכו'. אמרי' נהרדעאי השתא דאמור פלגו מלוה ופלגו פקדון פקדון.

אי בעי למישתא בה שכרא שתי רבא אמר להכי קרו לה עיסקא דאמר ליה לעסוקי יתבי לה ולא למשתי בה שכרא ולהכי קרו לה עיסקא שלא תעשה מטלטלין אצל בניו והילכתא כרבא בתרנויהו לרבי' אלפס או איכא סהדי דמטלטלין דעיסקא גינהו ומחמת

עִסְקָא אָתוּ שְׁקִיל לָהּ מְלֵנָה בְּלֵא שְׁבוּעָ' וְאָפִי' מִיַּתְמִי כַּדְגָרְסִי' בַּפ' אַע"פ מְטֻלְטְלִין וְאִיתְנָהוּ בְּעִינֵיהוּ בְּלֵא שְׁבוּעָה.

וְאִי לִית לִיה נְכִסֵּי אַחֲרֵינִי וְאִיפֵא עֲלֵיהּ כְּתוּבַת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב לֹא שְׁקִילִי מֵהָאֵי עִסְקָא. אֲלֵא הִדְרָא לְמַרְה וְרוּוְחָא דְאִית בֵּיהּ פְּלִגִי לְפוּם מֵאֵי דְאַתְּנוּ אַהֲדָדִי וְכֹן כְּתַב ר"ח וְרַבֵּינוּ אֶלְפֶס.

יְרוּשְׁלָמִי פְּרַגְמָטָא מְנַכְסֵי יְתוּמִים קִטְנִי' הוּוּן בְּעוּ מִימָר בְּשֵׁישׁ עֲדִים יוֹדְעִין הָא אֵין עֲדִים יוֹדְעִין לֹא נַעֲשֶׂה כְּפִקְדוֹן כֶּף אָנוּ אוּמ' פְּקֻדוֹן לֹא יִגְבֶּה מְנַכְסֵי יְתוּמִין מֵה בֵּינוּ לְמֵלְנָה מְלֵנָה לְהוֹצָאָה נִיתְנָה זֹו לֹא נִיתְנָה לְהוֹצָאָה וְכִתְבֵי רַבְּנוּתָא אִי דְאִית לְמַקְבֵּל עִסְקָא מְמוֹנָא דְשְׁקִיל וְטָרִי אַע"ג דְמַקְבֵּל עִסְקָא מְחַבְרִיהָ וְלֹא שְׁקִיל מִיְנֵיהּ אֲגַר בְּטֻלְנוֹת טִירְחָא שְׁרִי מֵהֵיא דְאָמַר גְּבִיל לְתוֹרָא גְּבִיל לְתוֹרָא וְרַבֵי בְּרוּךְ פְּלִגִי עֲלֵיהּ דְלֹא יִלְפִינּוּ מִבְּהִמָּה כְּדַכְתְּב' וְתוּ עִסְקָא לִית לִיה לְמַקְבֵּל לְמִישְׁקֵל פְּלִגָּא מְלֵנָה לְאִיעֲסוּקִי לְנַפְשֵׁיהּ וְלֹאֲהֲדוּרִי פְּלִגָּא דְפִקְדוֹן גְּבִי אִינִישׁ מְעֵלְמ' וְאָפִי' אַתְּנוּ קָמִי בִּי דִינָא לֹאֻ תְּנָאָה הוּא וְסַבְרָא מְעֵלִיא הִיא אֲפִילוּ קָמִי מְרִיָּה עִסְקָא אִי אָמַר לִיה נְרַוּחַ טָפִי דִינָא הוּא דְמַעֲכַב עֲלֵיהּ וְלִית לִיה לְשׁוֹתְפָא לְמִישְׁקֵל עַד דְמָטִי זִימָנָא.

וְהָא דְאִסוּר וְרַב סַפְרָא דִידֵיהּ הוּא דְשְׁקִיל אָמַר רַב חַד עִסְקָא וְתָרִי שְׁטָרִי פְּסִידָא דְמֵלְנָה תָרִי עִסְקִי וְחַד שְׁטָרָא פְּסִידָא דְלֵנָה הוּא. דְהָא קִיָּמָא לֹן אִי פְּלִגָּא בְּאָגַר תָרִי תִילְתִי בְּהַפְסֵד כְּדֹאִיתָא בְּהַלְכוֹת וּמַס' טַעֲמָא אַחֲרֵינָא דְבַחַד שְׁטָרָא לֹא שְׁקִיל אֲלֵא אֲגַר בְּטִילָא דְחַד אָבֵל בְּתָרִי שְׁטָרִי חֲשִׁיב לְכָל חַד וְחַד אֲגַר בְּטִילָא וְהָכִי סְבִירָא לֹן דְאָגַר בְּטִילָא לֹא פְּחִית כֹּל הִיכָא דְאִית לִיה אֲנֻמְנוֹת אַחֲרֵיתִי כְּדִתְנִיָּא בְּתוֹסְפָתָא לֹא יֹאמַר לוּ הָרִי הֵן עֲשׂוּיִין לְמַחְצָה לְשִׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ אֲלֵא מְחַשֵּׁב עִמּוֹ שְׁכַר בְּטִילָא וּפְלִגָּא בְּאָגַר וְתָרִי תִילְתִי בְּהַפְסֵד דְלִיתָהּ אֲלֵא לְשְׁכַר עֲמָלוֹ וּמְזוֹנוֹ אֲלֵא לְשׁוּמַת עֲגָלִים וְסִיָּחִים אוּ בְּעִסְקָא שְׂאִין לוּ אֲנֻמְנוֹת כְּדִפְרִישִׁית בְּקַבְלָנוֹת וְהָא דִתְנִיָּא קְרוּב לְשְׁכַר וְרַחוּק לְהַפְסֵד רְשַׁע רַחוּק לְשְׁכַר וְקְרוּב לְהַפְסֵד חֲסִיד קְרוּב לְזָה וְלִזָּה וְרַחוּק לְזָה וְלִזָּה זֹו מִיַּדַת כֹּל אָדָם כְּגוֹן שְׁנוֹתָן לוּ שְׁכַר בְּטִילָא וּמִתְנָה לְמַחְצָה לְשִׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ שְׁכַר לְמַחְצָה וְלִרְבִיעַ הַפְסֵד וְרַבְּנוּתָא פְּסִקִי פְּלִגָּא בְּאָגַר וְתָרִי תִילְתִי בְּהַפְסֵד לְכוּלְהוּ עִסְקִי נִינְהוּ לְשְׁכַר עֲצָמוֹ וּמְזוֹנוֹ יְרוּשְׁלָמִי חַד בַּר נִשׁ יֵהֵב לְחַבְרִיָּה דִינָר וְאָמַר לִיה הֵב תָרִין דִינָר אֲגָרָהּ וּמָה דְאִינוּן עֲבָדִין דִינָר וְדִידָהּ דְקְרוּב לְשְׁכַר וְרַחוּק ק לְהַפְסֵד לֹאֻ רַבִּית מִמֶּשׁ הוּא אֲלֵא אָבֵק רַבִּית הוּא מְדַשְׁרִינּוּ גְבִי יְתָמִי כְּדֹאֲמָרִינוּ אָמַר לִיה רַבָּא לְרַב יוֹסֵף זִוְזִי דִיַּתְמִי הִיכִי עֲבָדִינוּ לְהוּ מְדַאֲמַר לִיה חֲזִינָא אִינִישׁ דְאִית לִיה דְהָבָא פְּרִיכָא.

וְשְׁקִילִינוּ מִיְנֵיהּ וְנִהְבִּינוּ לְהוּ נִינְהִלְהוּ קְרוּב לְשְׁכַר וְרַחוּק לְהַפְסֵד וְדוּקָא דְהָבָא פְּרִיכָא אָבֵל כְּלִים לֹא מֵאֵי טַעֲמָא דִילְמָא פְּקֻדוֹן נִינְהוּ וְאִי אֲתִי אִינִישׁ וְיִהִיב בֵּיהּ סִימָנָא שְׁקִיל לְהוּ וּמְסַתְבְּרָא דְלֹא עֲשׂוּ תַקְנַת הַשּׁוּק אֲלֵא בְּגֻב וְטַעֲמָא דְקִיָּמָא לֹן דְאַחְזוּקִי אִינִישִׁי בְּגֻבִי לֹא מַחְזְקִינוּ לְהוּ וְלֹא הָנָה לִיה לְלוּקֵם לְשִׁיּוּלִיָּה אִי אִיגְנוּב אוּ לֹא וְעוֹד תַקְנַת הַשּׁוּק שְׁלֹא יִגְזוּל אָדָם וְיִמְכּוֹר בַּשּׁוּק כַּדְגָרְסִי' בְּיְרוּשְׁלָמִי בְּדִין הָנָה שְׁלֹא יִשְׁבַּע אֲלֵא שְׁלֹא יִהְיוּ בְּעֵלִי בְּתִים גְּטַפְלִין עִם הַגְּנָבִים גְּרָסִי' נָמִי בַּפ' חֲזַקַת הַבְּתִים וְנִיחּוּשׁ דִילְמָא גְזוּלָה ש"מ אַע"פ דְזַבְנָה מוֹכֵר לְלוּקֵם שְׁלֹא בְּאַחֲרֵיּוֹת חוֹזֵר לְלוּקֵם עַל הַמוֹכֵר אֲלֵמָא לֹא עֲשׂוּ תַקְנַת הַשּׁוּק לְרַב מִשָּׁה גְאוּן הַקּוֹנָה מְמוּצָא מְצִיָּאָה אִפִּי' הַמוּצָא חֲיִיב לְהַכְרִיז לֹא הַכְרִיז אֵין עַל הַקּוֹנָה

כלום ואם נמצאת בידו אינו חייב להחזיר ולא עשו בו תקנת השוק ורבי אלפס הקונה חפץ מחבירו ונתברר לו שאינו של מוכר הניח מעות על קרן הצבי אמר רב אשי הא תינח דאישתכח דאית ליה דהבא פריכא דלית ליה דהבא פריכא מאי אמר ליה חזינו איניש דמהימן דמשפי ניכסי ולא מקבל עליה לטותא דרבנן ונהבין להו ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד ואמר רבא האי מאן דמקבל עיסקא מחבריה ופסיד וטרח ומלגיה ולא אודעיה לא מצי למימר דרי מהאי פסידא בהדאי פ' רבי אפי' מלגיה מעיסקא אונרנא דאזיף אי נמי לא תקני מהאי סחורה אי מטי ליה פסידא פטור ואי אית ביה רווחא פלגי אהדדי תוספת המושיב את חבירו למחציה שוכר לא יהא לוקח ומוכר דברים אחרים ואם לקח ומכר השוכר לאמצע ואמר רבא הני בי תרי דעבדי עיסקא בהדי הדדי פירש בתלוקת השותפין ואי יהב איניש לחבריה עיסקא פלגא באגר ולא פריש הפסד או אית ליה אונמות אחריתי יהיב ליה כפועל בטל ואי לא יהיב ליה כמנהגא דהוא אתרא ומאן דיהיב ליה לחבריה עיסקא ויהיב ליה רווחא שתא ובתר הכי אמר ליה דלא הנה רווחא יתבית לה אי יהיב ליה רווח' באפי סהדי אי נמי דקא מודי ליה דכי יהיב ליה לשום רווחא קאמר ליה לאו כל כמיניה וגבי פוליה אע"ג דלא אמר ליה אתם עדיי אבל אי בסתמ' יהיב ליה מישתבע דלא הוה רווחא וזקפי רווחא אקרנא ומאן דיהיב עיסק' אחבריה והימניה אשפר ולא על הקרן ואישתכח פסיד' בקרנא אין לו עליו אלא תרעומת משלם ליה קרנא ולא מצי לגלגל עליו שבועה על הריוח.

והאי עיסקא דנהגי השתא ונהבי זוזי ומנו לרווחא דכל שתא בכף וכף זוזי ומטי ליה לבעל הממון פלגו רווחא ונהוא פלגי רווחא מזבין ניהליה בציר פורתא פגון דמטי ליה פלגו רווחא עשרה זוזי ומזבין ניהליה בעשרה ויהיב ליה עשרה דינר בכל שתא ואי ליכא רווחא אלא עשרה בלחוד יהיב ליה ניהליה אמר ליה אי מטי לה פסידא תימא לי באנא אהדר לה אי נמי ליהוי בידה האי עיסקא עד דשלים לה האי פסידא ואמרה בההוא דפטר ליה משבועה מותר ומסקנא דקרוב לשוכר ורחוק להפסד הוא וקרוב אני לומר דרבית קצוצה היא דשוכר מעותיו עומד ונוטל בכל שנה ושנה ומי יימר דהוי רווחא ומי יימר דכי מטי פסידא ישלים ליה בההוא זוזי ומשבועה נמי אימת מחייב דאקניה ניהליה דילמא אית ליה סהדי אי נמי דאזלי להאיך לאישתבועי הילכף פי יהיב ליה הרבית הוא דיהיב ליה דכיון דאפתי לית ביה רווחא לאו תנאה היא וגדולה מזו אמרו אמר רב נחמן אמר שמואל המוכר שדה לחבירו ונמצאת שדה שאינה שלו מעות יש לו שבח אין לו ואע"פ שפירש לו את השבח מאי טעמא פינון דקרנא אין לו שוכר מעותיו עומד ונוטל וכ"ש הכא דהלוואה היא ומהערמת רבית מי קא נפקי והא אמרינן בהנאת מלוה מותר ואסור לעשות פן מפני הערמת רבית ירושלמי המבטל פיסו של חבירו אין לו עליו אלא תרעומת כו' בשלישות הואיל ואתא לידן איסור רבית נימא ביה מילתא במאי דכתבי רבנותא ור' שמעון קיירא דלא אסרי סאה בסאה אלא היכא דליכא שער בשוק והא דאמר רב הונא לוין על שער שבשוק סאה בסאה ולא דייק לן חדא דלא הוה ליה למימר לרב הונא בפסקא דאין פוסקין על הפירות עד שיצא השער אלא בפסקא דסוף פרקא גבי לא יאמר אדם הלוגני פור חזטים ועוד אי אית' היכא אמר רב יהודה זו דברי בית הלל אבל חכמים אומרים לוין ופורעין סתם היינו דרב הונא ומאי אתא לאשמועי' ומעיקרא נמי הכי אמרינן אין לוין ותו פי אמרינן לעיל מה לי הו ומה לי דמיהן ופוסקין על שער

שְׁבִשׁוּק אַע"פ וּפְרָכִינֵן מִיָּהָא דְאָמַר כְּוָלָן אַם יֵשׁ לֹו מִוְתֵר וּמִשְׁנֵי הֶתֶם הַלְוָאָה הִכָּא זְבִינֵי ש"מ הִכָּא גַבֵי הַלְוָאָה הִכָּא דְאִין לֹו לֹא מְהַנֵּי שְׁעֵר שְׁבִשׁוּק וְתוּ רַבְּנָן נָמִי דְאִינְתִי הָא דְהִזְהֵב רַב זִינְיָ מִבְּרַתְיָה דַר' סִינְיָ עַד אֵי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא פִּירָא הָוֵי הָוֵה לֵיה סָאָה בְּסָאָה וְאִסְיָקְנָא וְאִם אִיתָא לְמָה לֵיה לְשִׁנּוּיֵי רַב דִּינְרֵי הָוֵי לֵיה אֲפִילוּ לֹא הָוֵי לֵיה דִּינְרֵי מִוְתֵר סָאָה בְּהָאֵי גִוּוּנָא שְׁעֵר שְׁבִשׁוּק הוּא אֶלְא לֹאוּ ש"מ דְאָפִי לְשְׁעֵר שְׁבִשׁוּק אֲסוּר לְלוּוֹת סָאָה בְּסָאָה בְּתַנְאֵי אֶלְא כְּדַפְסִיק הַלֵּל לוּוִין סְתָם וּפּוֹרְעִין סְתָם בְּלֹא תַנְאֵי וְכִינּוּן דְלֹא קִפְדֵי מִוְתֵר כְּדָאֲמַרֵי בְּנֵי חֲבוּרָה הַמְקַפִּידִין זֶה עַל זֶה אֲבָל שְׂאִין מְקַפִּידִין מִוְתֵר וְדוֹקָא פּוֹרְעִין סְתָם אֲבָל אֵי קִפִּיד כְּפִירְעוֹן סָאָה בְּסָאָה הוּא וְאֲסוּר.

דְּהָא לֹא קָאֲמַר לוּוִין סְתָם וּפּוֹרְעִין אֶלְא פּוֹרְעִין סְתָם קָאֲמַר. וְרַב דִּיזִינְיָ מִבְּרַתְיָה דַר' סִינְיָ לְוָה סְתָם וְלֹא רִצָּה לְפּוֹרְעוֹן וְחֻשְׁשׁ לְרַבִּית וְהָא דְאָמַר רַב הוּנָא לוּוִין עַל שְׁעֵר שְׁבִשׁוּק כִּפְר"ש לוּוִין מְעוֹת לְפָרוּעַ חִיטִּים בְּשְׁעֵר הַשּׁוּק וְכֵן פִּירָשׁ אֲדוּנִינוּ אֲבִינוּ הֶרֶב זַצ"ל וּבְגוּוּסָא עִתִּיקָא גְרָסִי הֵנִי דִּינְפִי בְּתִשְׁרֵי וּפְרָעֵי בְּטַבְתּוֹ וְכֵן עִיקָר: פְּתַב בְּכַף וְכַף אֵיךְ פְּלוּנֵי בַר פְּלוּנֵי הָוֵי עָלֵי סִהְדֵי בְּקִנְיָן וְכִתְבוּ וְחֲתוּמוּ וְהָבֵו לֵיה לְפְלוּנֵי לְמִקְהוּי לֵיה לְזַכּוּמְחַמַּת דְצַבִּיתֵי בְּרַעוֹת נְפִשָׁאֵי בְּדָלָא אֲנִיִּסְנָא וְקַבִּילִית עָלֵי כַף וְכַף לְאִיעֲסוּקֵי בְּהוֹן בְּכָל מִינֵי עֵיסְקָא בְּרַעוֹת שְׁמִיָּא עַד יוֹם פְּלוֹן וְכָל רוּוְחָא דְמְטִי לָן מִן שְׁמִיָּא לְיִשְׁקוּל פְּלוֹן מִנּוּן פְּלָגָא אוֹ תִילְתָא אוֹ רִיבְעָא וְאֵי מְטִי פְּסִידָא נָמִי אֲנִי דְרִינּוּן פְּלָגָא וְקַבִּיל עָלֵי בְּנָאֲמִנְוֹתָא דְלֹא לְאִיעֲרוּמֵי לֵיה וְלֹא לְאִיִּטְמוּרֵי מִינְיָה שׁוּם מִיָּדֵי וְאַחֲרִיּוֹת שְׁטֵר עֵיסְקָא דְנָן קַבִּילִית עָלֵי וְעַל יְרֵתֵי בְּתֵרָאֵי אַגַּב אַרְבַּע אַמּוֹת קַרְקַע כְּחוּמָר כָּל שְׁטֵרֵי עֵיסְקָא דְנִהִיגִין בְּיִשְׂרָאֵל וְכו' אוֹת מִם מוֹדְעָא מוֹדְעָא כְּגוֹן מִי שְׂאֲוֹנָס אֶת חֲבִירוֹ בְּמִכְרָ וּבְמִתְנָן אוֹ בְּמַחִילָה וְעַל כָּל דְּבַר בֵּין עַ"י עֲצָמוּ בֵּין עַל יְדֵי אַחֲרִים מוֹסֵר מוֹדְעָא בְּפִנֵי עֲדִים וְכוּתְבִין לֹו שְׁטֵר מוֹדְעָא לַב"ד וּמְחִזִּירִין לְנֶאֱמָר אֶת שְׁלוֹ עִם הַפִּירוֹת שְׂאֲכַל וּמְחִזִּיר לֹו הַדְּמִים וּשְׁטֵר בִּיטוּל מוֹדְעָא מְבַטֵּל הַמוֹדְעָא בְּפִנֵי שְׁנַיִם עַל דְּרָף שְׁנִפְרָשׁ וְכוּתְבִין לֹו שְׁטֵר: גְּרָסִי בְּפִרְקַת חֲזַקַת הַבְּתִים אָמַר רַבָּא אָמַר רַב נַחֲמָן מְחָאָה בְּפִנֵי שְׁנַיִם וְאִין צְרִיף לֹוּמַר כְּתוּבוּ מוֹדְעָא בְּפִנֵי שְׁנַיִם וְאִין צְרִיף לֹוּמַר כְּתוּבוּ הוֹדָאָה בְּפִנֵי שְׁנַיִם וְצְרִיף לֹוּמַר כְּתוּבוּ וְכו' רַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְאָמַרֵי תַרְוִיְהוּ לֹא כְּתוּבִין מוֹדְעָא אֶלְא אֲמַאן דְלֹא צְאִית דִּינָא אֲבִינֵי וְרַבָּא דְאָמַרֵי תַרְוִיְהוּ אֲפִילוּ עָלֵי וְעַלְוֵהוּ אָמַרֵי נְהַרְדְּעֵאֵי כָּל מוֹדְעָא דְלֹא כְּתִיבָה יְדַעִין בְּאֲוֹנָסָא דְפְלוּנֵי לֹאוּ מוֹדְעָא הִיא מוֹדְעָא דְמֵאֵי אֵי דְגִיטָא וְדַמְתָּנָה גְלוּנֵי מִקְלָתָא הוּא ש"מ מְכִי אָמַרִינּוּ לְסִהְדֵי דְלֹא בְּרַעוֹת נְפִשָׁאֵי יְהִיבְנָא גִיטָא לֹא צְרִיף לְבְרוּרֵי מֵאֵי אֲוֹנָסָא דְכִינּוּן דְלֹא שְׁקִיל מִיָּדֵי אַע"ג דְלִיכָּא אֲוֹנָסָא אַחֲרִינָא אֶלְא דְלֹא גָמַר בְּדַעֲתִיָּה לֹאוּ כְּלוּם הוּא.

וּמִיָּהוּ אַע"ג דְאָמַר רוּצָה אֲנִי צְרִיף לְבִטּוּלֵי מוֹדְעָא דִּידִיעָא וְלֹא יְדִיעָא כְּדִאִיתָא בְּעַרְכִּין וְאִיתָא בָּאוֹת ג' וְאַע"ג דְלֹא כְּתוּב בְּגִט בִּיטוּל מוֹדְעָאֵי פִּינּוּן דְכְּתוּב צַבִּיתֵי בְּרַעוֹת נְפִשָׁאֵי כְּמֵאן דְכְּתוּב דְמֵי אֲבָל אֵי אֲפִיק מוֹדְעָא גִיטָא לֹאוּ גִיטָא הוּא דְהָא לֹא כַת' וּבְטַלִּית כָּל מוֹדְעָא.

מוֹדְעָא דְזְבִינֵי וְהָאֲמַר רַבָּא לֹא כְּתוּבִין מוֹדְעָא אֲזַבִּינֵי אִיכָּא מַד"א רַבָּא לְטַעֲמִיָּה דְאָמַר תַּלְוִיָּה וְזַבִּין וְלִיתָה דְרַבָּא דְאָמַר זְבִינִיָּה זְבִינֵי בְּדָלָא מְסַר מוֹדְעָא הוּא. דְאַגַּב אֲוֹנָסָאֵהּ גָמַר וּמְקַנֵּי.

אָבֵל מָסֵר מוֹדְעָא לִיכָא מַד"א זְבִינְיָה זְבִינְיָ דְהָא רַב הוּנָא גּוֹפִיָּה אָמַר תְּלוּיָה וְזַבִּין זְבִינְיָה זְבִינְיָ וְאִיהוּ אָמַר בְּעוֹבְדָא דְטָבִי דְתֵלָא פּוֹפִי אֶפְיָנְרָא: אִי לָאו מוֹדְעָא דְחַתָּם אֶאֱשָׁקְלָתָא דְמוֹדְעָא שְׁפִיר חַתָּם ש"מ דְמוֹדְעָא מְהֵנִי וּפְסָק הִילְכָתָא דְלָא פְתַבִּינּוּ מוֹדְעָא (אֶלָּא) אַאֲוֹנָסָא דְגוֹפָא פְּגוֹן מְקַרְקַעִי וּכְגוֹן טָבִי דְתֵלָתָא לְפָפִי אִי נָמִי אַאֲוֹנָסָא דְמַפְחִיד לִיהַּ לְאַפְסוּדִי טָפִי מִמַּאי דְשׁוּנִי מַאי דְזַבִּין לִיהַּ וּכְגוֹן בְּשׁוּדָה זִו.

וּמִסְתַּבֵּי מִדְאָמִי גְזֵלָן שְׁהִבִּיא רְאָיָה. אִין רְאָיתוּ רְאָיָה וְאַסִּיקְנָא פְּגוֹן דְאָמְרִי בְּפִנְיֵנוּ הוּדָה לֹו דְאִי לָאו דְאִוְדִי לִיהַּ הָנִי מְמַטִּי לִיהַּ וְלַחְמָרְיָה לְשַׁחְנוֹר ש"מ דְאֵע"ג דְמַפְחִיד לִיהַּ טוֹבָא לָא גָמַר וּמְקַנִּי וְעוֹד תְּלוּיָה וְזַבִּין וְלָא אָמַר רוּזָה אָנִי לָא הָנִי זְבִינְיָ.

וְאִם כֵּן אֶפְיָלוּ בְּזַבִּינִי פְתַב מוֹדְעָא. וְאֵע"ג דְיִהִיב דְמִי כְדָא' בְּב"ק מַה בֵּין גְּזֵלָן לְחַמְסָן חַמְסָן יְהִיב דְמִי גְזֵלָן לָא יְהִיב דְמִי וְאַסִּיקְנָא הָא דְאָמַר רוּזָה אָנִי הָא דְלָא אָמַר רוּזָה אָנִי וְהִילְכִי הָא דְאָמַר לָא פְתַבִּינּוּ מוֹדְעָא אֶזְבִּינִי בְּאֹוֹנָסָא דְנַפְשִׁי קְאָמַר דְאִי אָמַר לְסִהְדִי פְלוּ' בְּעֵי מִינְאִי דְלִינְזוֹן לִי הִדָּא אַרְעָא וְהִיא זְבִינְתָא לָאו בְּרַעוּת נַפְשָׁאִי הוּא.

וְאֵע"ג דְבְּגִיטָא וּבְמַתְנָה פְתַבִּינּוּ בְּהִיא גְוֹנָא דְאֹוֹנָסָא הוּא בְּזַבִּינִי לָא פְתַבִּינּוּ דְאֹוֹנָסָא דְנַפְשִׁיָּה הָא לָאו אַאֲוֹנָסָא הוּא וּמַפְ' וּמוֹדָה רְבָא הִיכָא דְאָנִיס בְּהִהוּא מַעֲשֵׂה דְפְרִדִּיסָא כְּלוֹמַר בְּאֹוֹנָסָא דְאֵתִי מְאַחְרִינִי פְתַבִּינּוּ וְלָא מִיבְעִיָּא אַאֲוֹנָסָא דְגוֹפִיָּה פְּגוֹן מְקַרְקַעִי וְעוֹבְדָא דְפָפִי אֶלָּא אֶפִי' אַאֲוֹנָסָא דְמִמוֹנָא פְּעוֹבְדָא דְפְרִדִּיסָא אַאֲוֹנָסָא הוּא וְכַתְבִּינּוּ פְלוּנִי אָנִיס בְּגוֹפָאִי וּבְמִמוֹנָאִי לְזַבִּוּיָּה לִיהַּ אַרְעָא שְׁתָּא מְזַבְנִינָא לִיהַּ וְלַמְחַר נְקִיטְנָא לִיהַּ בְּדִינָא וּמַפְקִינָא לִיהַּ לְבִי דִינָא לְבַטוּלִי הִהִיא זְבִינָא וְהִיא עוֹבְדָא דְפְרִדִּיסָא דְאֶקְנִיָּה לְבָנוּ קֶטֶן וְלָא מָסֵר מוֹדְעָא מַעֲקָרָא וְסַבֵּר דִּילְמָא קְלָא שְׁמַע אֶלְמָא דְעַבְד מוֹדְעָא וְאָנִיס לְבַטוּלִי וְאִי נָמִי כ"ע לָא בְּקִיָּאִי בְּהִהִיא מוֹדְעָא וּמַש"ה אֶקְנִיָּה לְבָנוּ הֶקְטָן וְנַבְיָנוּ הִיא גְאֹוֹן פִּירֵשׁ דְהִהוּא עוֹבְדָא דְפְרִדִּיסָא לָא אִיִּיתִי לָהּ אֶלָּא לְלַמּוּד הִימְנָה בְּמִקוּמוֹת אַחְרִים שְׁפַל מִי שְׁמַפְחִיד אֶת חַבְרִירוּ שְׁיֵשׁ בְּיָדוֹ לְעֵשׂוֹת הָרִי זֶה אֹוֹנָסָא אֶבֶל מַעֲשֵׂה דְפְרִדִּיסָא לָא יִתְכֵן בּוֹ מוֹדְעָא שְׁהִרִי צָרִיף לְהוֹדִיעַ הַמוֹדְעָא לְעֵדִים וְכִינּוּן שְׁשִׁמְעוּ הָעֵדִים הַהִפְחָדָה לָא יִמְפְרָנוּ לְעוֹלָם שְׁהִרִי שְׁמַעוּ הָעֵדִים שְׁהַפְרָדֵס מְמִן שְׁפִן אֶצְלוֹ וְרַח"פ שְׁיִתְכֵן בּוֹ מוֹדְעָא וּמַאן דְאָמַר לְחַבְרִיָּה קַבִּיל הִיא פְּרַקְמִטְיָ בְּחוֹב דְאִית לָהּ עֵלָאִי אִי לָא פְּפִרְנָא לָהּ פּוֹלִיָּה הִינּוּ מַעֲשֵׂה דְפְרִדִּיסָא וְאִיכָּא דְפִרִישׁ וְהָאֵמַר רְבָא לָא פְתַבִּינּוּ מוֹדְעָא אֶזְבִּינִי וְקַס"ד אֶפִי' יְדַעִי דְאָנוּס הָאֵמַר תְּלוּיָה וְזַבִּין זְבִינְיָה זְבִינְיָ וּמַשְׁנִי דְכִי אָמְרִי דְלָא פְתַבִּינּוּ הִיכָא דְלָא יְדַעִי דְאָנִיס אֵע"ג דְמָסֵר מוֹדְעָא.

אֶבֶל כִּי יְדַעִי דְאָנִיס פְתַבִּי וְלָא הָוּוּ זְבִינְיָה זְבִינְיָ וּפִי' בְּהִהוּא מַעֲשֵׂה דְפְרִדִּיסָא שְׁאֹוֹנָסוֹ עַל גּוֹף הַשְׁדָּה וּמַחְמַת אוֹתוֹ אַאֲוֹנָסָא עֲצָמוֹ מְכָרוּ וְלָא הָוּוּ זְבִינְיָ וְאֵע"ג דְלָא מָסֵר מוֹדְעָא פְתַבִּינּוּ אֶבֶל הִיכָא שְׁאֹוֹנָסָא מַחְמַת תְּלוּיָה אוֹ מַחְמַת עֲנִינָא אַחְרִינִי' לָא פְתַבִּינּוּ וְכַתַּב ר"ח מַאן דְמַפְחִיד לִי לְחַבְרִיָּה בְּמִמוֹן אוֹ בְּהַפְאָה וְכ"ש הַפְאָת נַפְשׁוֹת וּמָסֵר מוֹדְעָא אִית לְהוּ לְסִהְדִי לְמִיכְתַּב וּפְרוּשִׁי יְדַעִי בִּיהַּ בְּהִיא אַאֲוֹנָסָא וְכֵן הִילְכָתָא דְבְּאֹוֹנָסָא דְנַפְשִׁיָּה לָא פְתַבִּינּוּ בְּאֹוֹנָסָא דְגוֹפָא וּמִמוֹנָא הִיכָא דְיְדַעִי פְתַבִּי' וְאִי אִיִּתְבַּרֵּר מִיִּלְתָּא לְסִהְדִי דְבַטְיָל הִהִיא מוֹדְעָא פְתַבִּי פְלוּ' בְּטָיִל הִהִיא מוֹדְעָא דְהוּא אָנִיס לִיהַּ מַחְמַת הַכִּין וְאִנּוּ סִהְדִי דְאִיִּתְפָּשֵׁר עֵימָיָה עַל הַדִּין אַאֲוֹנָסָא מַחְמַת דְיִהִיב לִיהַּ כְּפִי וְכִפִּי וּבְטָיִל לָהּ בְּרַעוּת נַפְשִׁיָּה וְכַה"ג אִית לְהוּ רְשׁוּתָא לְמִיכְתַּב בְּיִטוּל מוֹדְעָא אֶבֶל כֵּל הִיכָא דְאִית לִיהַּ לְאַאֲוֹנָסָא בְּטוּל לָאו כְּלוּם הוּא דְכִי

היכי דבעי דלנדעי ההוא אונסא בעינו דלנדעי היכי מחלה דאי אגיס ליה לבטולי' ההיא מודעא דידיעא ולמפת' בשטרא ביטול מודעא לא מהני דכולה אונסא הוא דאי לאו דאודי הנה ממטי ליה לשחונר ואפי' קנין לא מהני דכולה אונסא הוא עד דכתיב בשטרא דסלקיה לאונסא מחמת פה וכה ואפי' אי פתיב ליה שטרא אחריןא בעי לפרושי ביה ורבינו האיי פתב במקח וממפר ותדע איך יתבטל המודעא כגון שחידש פתב המפר פעם שנייה ונסתלק בכל ונדקא בזביני אבל בגיטא אפי' מודעא דנפשיה מודעא היא ואי בטיל לה למודעא בפירוש ואי נמי אנסוה לבטולה למודעא הנה ליה גט מעושה פדין וכשר ובמתנה אי אנסוה לבטולי אונסא דנפשיה בטיל אבל אונסא אחריןא דידיעא לא מהני ביטול עד דכתב ידענו אונסא ונדענו סילוק דידה הילכך האי דכתב בשטרא דזביני ביטול מודעא שופרא דשטרא הוא.

דאי לא ידיעא אונסא לאו מודעא היא ואי לא מהני ביטול סתמא עד דמתפרש מודעא וסילוק דידה אבל במתנה לחוד מהני לאונסא דלא ידע ובגט אפי' באונס דידיע וכן הילכתא וקי"ל רב הונא דאמר תלויה וזבין זביניה זביני פדפסק בגמרא.

והילכתא בכולהו היכא דלא מסר מודעא זביניה זביני אפילו בשדה זו ואפי' הנה ליה לאישתמוטי ואפי' לא ארצי זוי דאגב אונסיה גמר ומקני והא דתנן לקח מסקריקון וחסור ולקח מבעל הבית מקחו בטל וקי"ל פשמואל דאמר אף בשטר לא קנה עד שיכתוב אחריות ה"מ היכא דלא יהיב זוי אבל אי יהיב זוי קני בשטר לחודיה ולא בעי אחריות כדאמרין ומודה שמואל היכא דיהיב זוי דאגב אונסא גמר ומקני וכן הילכתא ומסתמא דלא אמרינן אחריות טעות סופר הוא לגבי סקריקון וכתב גאון וה"ה ללוקח מן האיש וחסור ולקח מן האשה דאי יהיב זוי קני והאי אקשינן לרב דאמר בשטר קנה מיהא דגרסי' בפ' מי שהיה נשוי פתב לראשון ולא חתמה לו לשני חתמה לו וכו' ר"י אומר יכולה היא שותאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אלמא כ"ע מודו אם חתמה לראשון או לשניהן לא איבדה פתופתה דשטרא לא מהני וצריך מוקים לה ההיא בשטרא.

ראיה דלא קני והכא בשטר מקני. ומסתבר דהתם אשטר מפר פתיב והאשה חתמה ואמרה דין ודברים אין לי עמה אבל הכא שהאשה פתבה שטר בשמה קנה.

והא דפסקי' הכא אע"ג דלא ארצי זוי קני מסתברא פי' ארצי זוי דבעידנא דקא אנוס לא אחוי ליה להנהו זוי. ולא אמר ליה הנהו זוי יהיבנא לה דלא סמכא דעתיה.

ואע"ג דבתר הכי יהיב ליה לא גמר ומקני. אבל אחוי ליה להנהו זוי ויהיב להו גיהליה גמר ומקני דאי פרב אלפס (דפריף) בפ' הנזקין היכי שני לישני דגמ' הכא נקט יהיב זוי והכא ארצי זוי ויש מפרשין דלא ארצי זוי שלא הראם לשולחני והילכך לא קשיא הילכתא אהילכתא ותלויה וזבין זביניה זביני בדניהיב זוי ל"ש ארצי ול"ש לא ארצי ואפילו הנה ליה לאשתמוטי ונדקא אנסוהו למפר דאגב דקביל זוי אגב אונסיה גמר ומקני כדאמרין מודה שמואל היכא דיהיב זוי הילכך גבי אשה נמי פי פליגי אמיר ורב אשי דוקא תלויה וקדיש בכולהו דיהיב זוי ואיתתא קבלינהו.

אבל אנסוהו לקדש ולקנותה לאו כלום הוא. גרסינן בפ' הכותב מה בין גזלן לחמסן חמסן יהיב דמי גזלן לא יהיב דמי ואי יהיב דמי חמסן קרית ליה.

והאמר רבא תלויה וזבין זביניה זביני. לא קשיא הא דאמר רוצה אני.

הא דלא אמר רוצה אני אמר רב נחמן אמנה היו דברינו אינו נאמנין כו'. בקיום גרסי' בפ' הגזקין.

תנו רבנן. הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון.

וסיקריקון עצמו צריף שתשקה שנים עשר חודש.

אבל באנפרות אפי' שקה י"ב חודש ואין בידו ליקח הלוקח ממנו מקחו בטל דסבר השתא לא קי"ל שעתה. ולמחר אסלקיה ולא גמר ומקני וכן הילכתא אמר רב יוסף נקיטינו אין אנפרות בבבל.

מאי טעמא פניו דאיכא בי דוור ולא אזיל וקביל אכולי אחיל קמיה וסקונה ממנו מקחו קניי ומסתברא דנותן לבועלים רביע פדין סיקריקון וחזינו לגאון דאמר הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין בו משום סיקריקון והלוקח ממנו מקחו קניי דכי גבאי בחובו פאלו קנאו ממנו ואין זה אונס ושבתא היא תשובה לרבנותא מלך שאנס בית מישראל ולקחו שר אחר ממנו איכא מאן דאמר דינא דמלכותא דינא ואיכא מ"ד דינא דגזלון דיינינו ליה ואיכא מ"ד דינא דסיקריקון שאם שקה בפניו שנים עשר חודש כל הקודם ליקח זכה ונותן לבועלים רביע ומסתבר' דינא דאנפרות ביה כמו חמסן דהיכא דלא אמר רוצה אני הלוקח ממנו מקחו בטל ובתשובות רבינו אלפס עפ"ם שגזל בית ומכרה לישראל חייב להחזיר לבועלים וחזור על הגזלון דתנו לקח מסיקריקון וחזרעל העפ"ם דתנו לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטלו ואע"ג דהתם במשנה ראשונה נותן לבועלים רביע ה"מ מסיקריקון של בעל השדה נותנת לו וכותבה בשמו אבל גזלן לא ואם סיקריקון זה הוא מלך קנה הלוקח ומקחו קניי וכתב ר"ח עפ"ם שגזל שדה מישראל וקנאה ישראל אחר דינא פדין סיקריקון אם קדם וקנאה קודם שנשתתה י"ב חודש הבועלים מוציאין אותה מידו שהן קודמין לכל אדם ואם אין בידו ליקח זכה הלוקח ונותן לבועלים רביע בקרקע שהוא שלישי בפעולות כשמואל ולאנפרו' לא דמיא ואפילו נשתתה ביד העפ"ם י"ב חודש נותן לשני רביע ובתשובה היכא שנקתבה במלכות אחרת ועקרה מלכות הראשונה ויש מהו שגלו ונטל מהו הקרקע שלהן אם יכולין בעלים הראשונים לחזור על הקרקע ולא נתייאשו ולא גרע מסיקריקון דבעינא שיקנה מבעל הבית.

ואחר פן מסיקריקון ואם לקח אותה מבעלים שגלו והוציא אותו הלוקח מיד העפ"ם אין הבועלים הראשונים יכולין לומר לו אילו היינו יודעין כף לא מכרנו. אלא מה שמכרו מכרו.

והנ"מ דליכא ייאוש אבל אי איכא ייאוש אין הלוקח צריף ליקח מבעלים הראשונים ומלכות שנעקרה לגמרי והושיב יושבים אחרים אין אדם יכול לומר קרקע זה שלו. ולא דמי למקרקעי וכל מי שלקחה מן המלכו' חדשה מקחו קניי.

כדאָמרינן עמון ומואב טהרו בסיחון והלוחם מן השבאים אם נתיאשו הפעלים הרי אלו שלו ולא עשו תקנת השוק אלא בגנב כדפרי'. כתב בכה וכה איה פלוני בן פלו' אמר לנא הוו עלי סהדי דפלו' אנס לי בשלטונא או באונסא אחרני' לזבונה ליה ארעא פלוני' או למיתב' ניהליה במתנה והשתא מסרנא מודעא קדמיכון ותידעון אונס' דידי ואי הנה יהיב לי כמה טפי לא מזבנינא ליה ומשום אונסא דאניס לי מזבנינא ליה וקבילית מיניה כה וכה זוי וקמחר וליומא אחרני נקיטנא ליה בדינא ומפיקנא יתיה מינה ואי אניס לי נמי לבטולי מודעאי או לכת' ביטול מודעי הוו עלי סהדי דשטר אונסא הוא נאנן סהדי ידעיןן ביה בהאי אונס' דפלו' וכתבי' וחתמי' מודעא דידיה ליה לפלו' למיהוי בדיה לזכו ואם הוא אונס ממון כותבין פלוני מסר מודעא קדמנא על פלוני דהנה ליה גבאי כה וכה זוי וכה תבענא ליה אמר לי את עבד לי כה וכה אנא פרענא לה ואנא מסרנא קדמיכון מודע' ותידעון אונס' דידי וכו'".

וביטול מודעא כגון שסילק האונס בפני עדים אבל כל זמן שלא נתברר סילוק האונס וההפסד ואפי' אמ' לעדים בטלית כל מודעי המודע' קיימת כתב ביטול בכה וכה איה אמר לנא פלו' הוו עלי סהדי וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא והבו ליה לפלו' דצביתי ברעו' נפשאי ובטלית מודעא דמסרית על ההוא שטרא דזביני דזימנא כה וכה והשתא מבטיילנא קדמיכון בכל לישני דמבטלי בהון מודעי בלי שום אונסא דלא למילף מנהון לעלם ואתון תיהווון סהדי דאיסתלק לי ההוא אונסא בכה וכה ברעות נפשאי בטילי' יתיה ותגל לה בשוקא ובבריתא דההוא שטר זביני שריא וקיימא בכל שטרי דנהיגין בישראל מיומא דנן וילעלם נאנן סהדי לאיסתלק לה ההוא אונסא וקנינא מפלו' לפלו' בכל מה דכתוב ומפשר לעיל במנא דכשר למיקנא ביה וניהבנא בינא דפלו' למיהוי ליה לזכו.

מחאה לפי שהחזק' תלויה במחאה הצרכתי לפרש הלכות חזקה חזקת הפתי' והבורות והשיחין והמערות והמרחצאות ושוככין ובית הבד ובית השלחין והעבדים וכל שהוא עושה פירות תדיר חזקתן שלש שנים ואינה מיום ליום ואסיקנא טעמא אמר רבא אמר ר' הונא שלש שנים שאמרו והוא שאכלן רצופין פי' לרבנות' למעוטי אג"ה דלא הוי חזקה ומתני' דקתני מיום ליום לא תימ' למעוטי מקושטעו' דר' ישמעאל ור' עקיבא אבל אג"ה ליהוי חזקה קמ"ל רצופי ושלמות' בעינן אמר ר' אחא ומודי רב הונא באתרא דמברי באגי ואע"ג דאיכא מאן דזרע מצי אמר ליה חדא ארעא בכולה באגא לא מצינא דאינטר אי נמי בהכי ניחא לי דעבדא טפי ובמסקנא מודה ר' הונא בחנוותא דמחוזא דליומא עבידא בלילי לא עבידא שמעינן מיהא פל החזקות לפי המנהג בתים וזולתן שדרפן להשתמש בהן תדיר או פלי תשמשי וכן חנות' דמחוזא ביממא ובית השלחין באתרא דלא מוכרי באגי אי שני ממנהגא לא הוי חזקה אבל מידי דלאו פל שעה אורחיא וכגון אתרא דמוכרי באגי א"נ חנותא דמחוזא דלא עבידי בליליא וצונמ' דהוי חזקה במישטח פירי ועושה מחיצה לבהמתו עשרה טפחים וחלונות דלאו פל שעתא עבידי פירי אזלי' בתר מנהגא דאינשי ועבדים ומרחצאות ובית הבדי' לפי דרך בני אדם בשעה שצריף לו וכי קא פריף לקמן מבתיים והא בתים ביממא ידעי בליליא לא ידעי לפי שאין בכל החזקה דבר שדרפו לעשות פירות תדיר ביום ובלילה אלא בתים.

אָבֵל מַעֲבָדִים וְזוּלָתָן לֹא פָרִיף דָּאֵטוּ עֲבָדִי בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלֵילָה אֲלֵא הַפֵּל פְּדָרָה בְּנֵי אָדָם וְעַל יָדֵי הָיָה מַעֲשֶׂה בְּמָקוֹן שֶׁל בֵּין הַכְּנֶסֶת בְּאָדָם שֶׁהַחֲזִיק בּוֹ כַּמָּה שָׁנִים וְלֹא יֵצֵא מִחֻזְקוֹ וּבָאוּ עֲדִים וְשָׁמְרוּ דְכָל שָׁנָה יֵצֵא לְמַעֲרָפָה שְׁלוֹ פְּעָמֵי בְּשָׁנָה וְחִבְרוּ עָלַי רַבּוּתִי וְאָמְרוּ אֵינָה חֻזְקָה דְלֹא רְצוּפִין נִינְהוּ וְהִתְרַסְתִּי כְּנִגְדֵן דְּחֻזְקָה הִיא בְּעֲבָד' וְשׁוֹכְכִי וּבֵית הַבְּדִים כְּפִי הַמְּנֶהֱג וְשִׁאלְתִּי אֵת פִּי רַבִּינוּ יַעֲקֹב וְהוֹדָה לְדַבְרֵי חֻזְקַת מְקוֹם פְּאוּרְחָא דְעֵלְמָא וְאָפִי' חוּלָה אוֹ הוֹלֵף לְמַעֲרָפָה שְׁלוֹ אוֹ בִּימֵי אָבְלוֹ לֹא אֵיבֵד חֻזְקָתוֹ וְחֻזְקָתוֹ כְּחֻזְקָה בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ שְׁפָתַב בְּתַשׁוּבָה וְדוּקָא שְׁלֹא יֵצֵא מִחֻזְקָה לְחֻזְקָה אַחֲרֵינָא כִּי הִיא אֲמַתָּא דְרַמִּי בַר חֲמָא וְרַב עֲוֹקְבָא מֵר אֵישׁתַּמֵּשׁ בָּהּ אַג"ה וּמֵר אֵישׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בַּד"ו וְכֵן הִילְכְתָא תְּנֵן בְּפֶרֶק חֻזְקַת הַבָּתִּים וְהָא בָּתִּים כו'.

אָמַר אַבְיֵי מֵאֵן קָא מְסַהִיד אַבְתִּי שִׁיבְבִי שִׁיבְבִי מִיַּדְעָה יַדְעִי בֵּין בִּימְמָא וּבֵין בְּלֵילִיא וּמְדַאֲסֵהִידוּ בִּימְמֵי וּמְסַתְמָא לִילְוֹתָא בְּכָלֵל וְאִי הֵנָּה מְפִיק מְאֵנִי דְבֵית' הוּוּ יַדְעוּ רַבָּא אָמַר אַפִּי' בֵּיתָא דְקָאִי בְּדַבְרֵי מִשְׁפַּחַת לֵה כְּגוֹן דְּאָמְרִי אֲנִי אֲגֵרִינוּ מִיְנֵיהּ וְדַרְיָנוּ בֵּיהּ תְּלַת שָׁנִין לֹא בְּעֵינֵי דְקִינְמִי אֲדַשָּׂא כָּל שְׁעָתָא אֲלֵא אֲזַלִּינוּ בְּתַר דְּעַתִּינְהוּ דְּאָמְרִי' קִים לֵן כְּדָאֵמַר וְלִיחֻוּשׁ דְּקָא קְנִי אָמַר לִיהּ דִּינְדְעֵינוּ בֵּיהּ דְלֹא הֵנָּה לִיהּ אַרְעָא וּכְגוֹן דְּאָמְרִי אֲנִי רְגִילִינוּ גְבִינָה הֵנָּה אֲנִי הֵנָּה יַדְעִין הֵקָא נְמִי דְאָמַר קִים לֵן אִי הֵנָּה מְפִיק הֵנָּה יַדְעִין דְּאִי לֹא תִימָא הֵכִי חֻזְקַת הַבָּתִּים לֹא נִיתְנִי אָמַר מֵר זוּטְרָא אִי טְעִין וְאָמַר לִיתוּ וְלִיסְהֵדוּ דְדַר בֵּיהּ תְּלַת שָׁנִין בִּימְמָא וּבְלֵילִיא טְעֵנְתִּיהּ טְעֵנָה כַּר"ח דְּמֵר זוּטְרָא לְאוּסוּפִי אֲדַאבְיֵי וְרַבָּא אֲתָא וְאֵע"ג דְלֹא נְקִיטָא אֲגֵרָא בִּינְדִיָּה מְהֵימֵן כְּגוֹן אִי טְעִין וְאָמַר לִיתוּ תְרִי סְהָדִי וְלִיסְהֵדִי דְדַר בֵּיהּ תְּלַת שָׁנִין כּו' אִם הָיוּ תְרִי אַכְסֵנְאִים מַעֲלָמָא וְאָמַר שְׁדָרוּ בָּהּ אֲלֵא שְׁהַפָּה שְׁאָסֵר הוּוּ הַפָּה שְׁהַתִּיר הֵן אָמְרוּ דָרוּ וְהֵן אָמַר דִּיהָבוּ לִיהּ אֲגֵרָא וְהִיא שֶׁל מַחֲזִיק וּבְגוֹסְחָא עֲתִיקָא דְדָרוּ בָּהּ גְרָסִינוּ וּמוֹדָה רַבָּא בְרוּכְלִין הַמְחַזְרִין בְּעֵינֵירוֹת וְלֹא גְרָסִי' אֵע"ג דְלֹא טְעִין טְעֵינֵינוּ לִיהּ וְאֵע"ג דְלֹא אָמְרִי דְרִינוּ בֵּיהּ בִּימְמָא וּבְלֵילִיא אֲלֵא תְּלַת שָׁנִין סַתְמָא חֻזְקָה הִיא דְהָא בְּבִתְיָהּ לֹא דִיִּירִי בָּהּ בִּימְמָא וּבְלֵילִיא וּמְסַתְמָא וּמוֹדָה רַבָּא בְרוּכְלִין הַמְחַזְרִין בְּעֵינֵירוֹת אִי מְסַהִידִי דְקָא מְסַהִידִי בְּעֵדוֹת אַחֲזָקָה הֵן רוּכְלִין הַמְחַזְרִין בְּעֵינֵירוֹת אִי הוּוּ יַדְעִי בִּימְמָא וּבְלֵילִיא וְלֹא בְעִי' שִׁיבְבִי.

וְאֲנִי אֲגֵרִינוּ מִיְנֵיהּ כְּגֵרָסִי' בְּע"א בְּפֶרֶק רַבִּי יִשְׁמַעְיָל בְּעִיר שְׁפּוּלָה גּוֹיִם אֲמַאי לֹא הָא אִיכָּא רוּכְלִין הַמְחַזְרִין בְּעֵינֵירוֹת דְחָזוּ לֵהוּ בְּלֵילִיא וּמִרְתִּי מִיְנֵיהּ בְּעִיר שְׁיֵשׁ לֵה דְלֵתִים וּבְרִיחַ וּפְר"ש הָא דְמֵר זוּטְרָא מִלְתָּא בְּאִפִּי נְפִשָּׁה הִיא וּפְשִׁיטָא לִיהּ לְמֵר זוּטְרָא דֵאֵע"ג דְבְעֵינֵינוּ שְׁלֵשׁ שָׁנִים רְצוּפוֹת אֲפֻמָּא דְשִׁיבְבִי בְּמַתָּא וְאֲפֻמָּא דְאֲגִירוּ בְּדַבְרָא דְנוֹקָא דְטְעִין הַמְעַרְעֵר בְּטְעֵנָת בְּרִיא לִיתוּ וְלִסְהֵדוּ בִּימְמָא וּבְלֵילִיא דְאֲנָא חֻזִּינָא דְלֹא הֵנָּה בֵּיהּ בְּלֵילִיא וְלֵהֲכִי לֹא מְחִינָא וּבְעֵינֵינוּ סְהָדִי לְאֲכַחוּשִׁי לִיהּ אָבֵל אִי לֹא אֲתִי בְּטְעֵנָת בְּרִיא לֹא בְּעֵינָא סְהָדוּתָא דְשִׁיבְבִי וְאֲגִירִי אֲלֵא סְהָדוּתָא סַתְמָא דְדַר בֵּיהּ תְּלַת שָׁנִין וּמְסַתְמָא אִי דַר בֵּיהּ בִּימְמָא דַר בֵּיהּ בְּלֵילִיא וּר' אֲבִן מַגֵּשׁ כָּתַב דְּמֵר זוּטְרָא לְפְרוּשִׁי אֲדַרְבּ הוּנָא אֲתָא דְאִי טְעִין הוּוּ דְבְעִי רְצוּפוֹת וְאִי לֹא לֹא.

וְקִשְׁיָא לִי לֵהֵא פִירוּשָׁא דְהֵנָּה לִיה לְמִימֵר הָא דְרַב הוּנָא אִי טְעִין אִין וְאִי לֹא לֹא וּפְרִיִשׁ רַבִּינוּ יַעֲקֹב אִי טְעִין הַמְחַזְרִין וְאָמַר לִיתוּ סְהָדִי וְלִיסְהֵדִי בִּי כְּלוּמַר אָבִיא עֲדִים שְׁדַרְתִּי בָּהּ

יומם וְלִילָה: וְדַאי בְּחֻזְקוֹתָּהּ וְעַל פְּנֵי אֹמְרָא לְהִבְיָא עֵדִים בְּטַעֲנָתוֹ וְאִין צָרִיךְ שְׂעִידוֹ עֲדִיו בְּפִי וְנֹאפִילוּ הַעֲיָדוֹ בְּסִתְמָא חֻזְקוֹתָּהּ חֻזְקָה.

וּמוֹדָה מֵר זּוּטְרָא אִם הַמְחֻזֵק רֹכֵל הַמְחֻזָּר בְּעֵינֵירוֹת אַע"ג דְּלֹא טַעֲנִין טַעֲנִינָן לִיה וּבְעֵינָן שְׂיִבְבֵי וְאִגְרִי וּמוֹדָה רַב הוּנָא בְּחֻזְקָתָא דְּמַחֲזֵא דַאע"ג דְּאִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא וְאֹמֵר אֲנָא חֻזְיָנָא דְּלֹא הָוֵה בֵּיה בְּלִילָא חֻזְקָה הִיא דְּאִיבְעִי לִיה לְמַחֲזֵי וְלִהֲכִי שְׂבָקִיָּה לְהִיא וּמוֹדָה רַב הוּנָא עַד הֵכָא וְלֹא קְאָמֵר בְּרִישָׁא דְּשִׁמְעָתָא אַע"ג דְּאִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא לֹא חֻזְקָה הִיא.

וּמִכִּי אָתוּ סְהָדֵי דִּימְמָא חֻזְקָה הִיא וְהִילְכְתָּא כְּכֹל הֲגֵי אֲמוֹרָאֵי כְּרַב הוּנָא דְּבְעִי רְצוּפִין כְּמֵר זּוּטְרָא דְּבְעִי טַעֲנַת בְּרִיא וְהִכָּא דְּאִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא קו"ל כְּאֲבִי וְרַבָּא אַפּוּמָא דְּשְׂיִבְבֵי וְאִגְרִי וְלִפְנֵי דְּרַבְּנֹתָא דְּמַפְרָשֵׁי רְצוּפוֹת לְמַעוּטֵי אַג"ה קְשִׁיא לִי קְשִׁיא דְּבִתִּים דְּקָא מְקֻשִׁי לְרַב הוּנָא לְכֹלֵי עֲלָמָא נְמִי שְׂלִימוֹת בְּעֵינָן וּבִתִּים מְקֻשְׁטוֹת נִיגְהוּ וּבְצָרִי לְהוּ לִילְנוֹתָא וְתוּ נְהִי בְּאַתְרָא דְּמוּבְרֵי בְּאִגִּי אִיכָּא לְמִימֵר מְפֻזְרוֹת נִיגְהוּ שְׂאִינְהוּ עוֹלָה לּוּ שְׁנַת הַבּוֹר.

וְצָרִיךְ לְהַחֲזִיק שְׁנָה אַחֲרַת אֲלָא חֻזְקָתָא דְּמַחֲזֵא לֹא מְפֻזְרוֹת נִיגְהוּ וּמֵאִי מוֹדָה רַב הוּנָא אִיכָּא דְּהֵתָם הַשְׁלָמָה לִיכָּא. וְצָרְפִי פִירוּשׁ בְּחֻזְקָתָא דְּמַחֲזֵא אִם כְּרַבָּה שְׁשׁ שְׁנִים בְּיוֹם דְּחֻזְקָתוֹ חֻזְקָה וְלֹא חֻזְקָה בְּפִי מְפֻזְרוֹת דְּאִי בְּשִׁלְשׁ שְׁנִים בִּימְמָא לְחֹד סְגִי הָא מְקֻשְׁטוֹת נִיגְהוּ וְרַב הוּנָא לֹא אִיגְרִי אֲלָא בְּמַפְרָשֵׁי וְנִיגְהוּ דְּשְׂיִיכִי דְּקִתְנֵי מִיּוֹם לְיוֹם לְאַפּוּקֵי מְקֻשְׁטוֹת אֲלָא לְעֵינָן פִּיזוּר קָאֵי כְּדִרְבֵּי הוּנָא וְאִמְיָנָא מְלִתָּא וּמְסַתְבָּר מְרַבְּנוֹתָא וּמְסַתְבָּר דְּרַב הוּנָא לֹא לְמַעוּטֵי אַג"ה אִתִּי דְּאִפִּילוּ בְּאַתְרָא דְּלֹא מוּבְרֵי בְּאִגִּי אִי אִית לִיה סְהָדֵי דְּאֲכֵלָה אַג"ה וְלֹא נִפְקָא מִחֻזְקָתָהּ לְחֻזְקָה דְּאִחֲרֵינֵי חֻזְקָה הוּ' וְרַב הוּנָא לְמַעוּטֵי מְפֻזְרוֹת אֲתָא שְׂאֵם אֲכַל שְׁנָה רֵאשׁוּנָה וְשְׂלִישִׁית וְלֹא אֲכֵלָה שְׁנִיָּה אַעפ"י שְׂעַמְד בְּחֻזְקָתוֹ שְׂלִשׁ שְׁנִים בְּלֹא עֵירָעֵר אִינְהוּ חֻזְקָה דְּאִין חֻזְקָה אֲלָא לְנִגְהָה וְכָל שְׁכֹן מְקֻשְׁטוֹת אֲכַל בְּאַתְרָא דְּלֹא מוּבְרֵי בְּאִגִּי אִפִּילוּ שְׁנַת הַבּוֹר עוֹלָה לּוּ וְהֵינּוּ דְּקָאֵמֵר מֵר וּמוֹדָה רַב הוּנָא בְּאַתְרָא דְּמוּבְרֵי בְּאִגִּי וּבְחֻזְקָתָא דְּמַחֲזֵא פִּינּוּ דְּבְחֻזְקָה קָאֵי לֹא בְּעֵינָן רְצוּפִין וְהֵינּוּ פְּוֹרְנָא דְּבִתִּים דְּהָא מְפֻזְרוֹת נִיגְהוּ.

אַלְמָא פִּינּוּ דְּבְחֻזְקָתוֹ קָאֵי הֵנִי חֻזְקָה וּמְסַתְיָעָא הִיא סְבָרָא מְדַגְרִסִּינּוּ לְקַמְנָן אֲלָא מַעֲתָה א' אֹמֵר אֲכֵלָה אַג"ה וַא' אֹמֵר אֲכֵלָה בְּד"ו הֲכִי נְמִי דְּהֵנִי חֻזְקָה אֲלָמָא אִי הוּוּ תְּרֵי סְהָדֵי דְּאִמְרֵי אֲכֵלָה אַג"ה הוּנָא חֻזְקָה דְּאִי אִיתָּא הָוֵה לִיה לְשְׁנוּיָהֶתָם חַד סְהָדָא מְפֻזְרוֹת קָא מְסַהִיד לְהוּ דְּאִי נְמִי אִיכָּא תְּרֵי סְהָדֵי לֹא חֻזְקָה הִיא.

הֵכָא חַד סְהָדָא חֻזְקָתוֹ קָאֵמֵר אִי אִיכָּא אַחֲרֵינָא בְּהָדֵי חֻזְקָה הִיא אֲלָא לֹא ש"מ דְּוּמִיָּא דְּחֻזְקָתוֹ וְשְׂעוּרִין הוּא דְּאִיכָּא תְּרֵי סְהָדֵי דְּאֲכֵלָה אַג"ה חֻזְקָה הוּנָא. וְאִי צָרִיךְ לְשְׁנוּיָהֶתָם דְּאִשְׁתָּא דְּקָא מְסַהִיד הִיא.

לֹא קָא מְסַהִיד הִיא. וְהוּוּ לִיה עֵדוֹת מְוַכְחָשָׁת בְּבִדְיָקוֹת.

אַבְל הֵכָא מֵאִי אִיכ' בֵּין חֻזְקָתוֹ לְשְׂעוּרֵי עֵדוֹת מְוַכְחָשָׁת בְּבִדְיָקָה הִיא דְּלֹא דִּינִיקֵי אִינְשֵׁי וּפִי דְּרַבְּנוֹתָא דְּהִיא דְּלֹא פְּרִיךְ אַחַד אֹמֵר אַב"ג וַא' אֹמֵר דַּה"ו תִּיגְהֵי חֻזְקָה מְשׁוּם דְּאִמְרֵינָן בְּסִנְהֵדְרִין הַפֵּל מוֹדִים בְּעֵינֵי חֻזְקָה וּפְר"ש שְׂבָא אַחַד וְהַעִיד אֲנִי רְאִיתִי שְׂלִשׁ שְׁנֵי הֵרֵאשׁוּנֵי שֶׁל שְׂמִיטָה וְהַשְׁנֵי אֹמֵר אֲנִי רְאִיתִי הֵאחֲרוֹנֵי שְׂמִצְטָרְפ' לֹא נִהִירָא לָן.

דג'רסינו בירושלמי מודים חכמים לר' יהודה בעידי בכורה ובעידי חזקה. רב בא בשם ר' ירמיה אומר אף סימנין פו.

אמר ר' מנא יאות אמר ר' חגאי אילו שטר שהיה מחותם בארבעה עדים וקר' עליו ערער זה מעיד על שנים וזה מעיד על שנים שמה פלום הוא ואין כל חתימה וחתימה צריכה שני עדים והכא כל סימן וסימן צריך שני עדים ר' חנינא ליה לה משני חזקה אילו אחד מעיד שאכלה א' ב' ג' ואחד מעיד ד' ה' ו' שמה פלום הוא ואין כל חזקה וחזקה צריכה ב' עדים והכא כל סימן וסימן צריך ב' עדים ש"מ דעידי חזקה דקאמר לאו משני חזקה קאמר אלא חזקה מנעל וגדר קאמר אי נמי חד ביום ראשון דלי לי צנא דפירי וחד אמר ביום שני.

אבל אחד אומר אומר א' ב' ג' ואחד אמר ד' ה' ו' לא הווי חזקה והאי דלא פריף התם בא' ב' ג' וד' ה' ו' דהתם נדאי מכחשי אהדדי טובא. אבל זה אומר שלש שנים מפוסקות באג"ה וזה אומר בבד"ו אפשר דלא דייקי וזה קרא שנה ראשונה של שמיטה שנייה ותרנייהו אחדא מילתא קאמרי וליהוי חזקה והכי סלקא שמעתא הכא והתם רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא זבנו והיא אמתא מר אישתמיש בה כו' ואסיק' לא הוי חזקה דלא קיימא שלש שנים בחזקה פחד ודוקא דלא כתבו שטרא אבל כתבו שטרא קלא אית לה. אמר רבא אכלה פולה חוץ מבית רובע קנה פולה חוץ מבית רובע ואף על גב דלאו בת זריעה היא. ולמאי דאחזיק אחזיק.

ולמאי דלא אחזיק לא אחזיק. דאיבעי ליה לאוקומי חיותא ולמישטח פירי וצונמא נמי אי אחזיק בה נמי פי האי גוונ' חזקה היא.

וכתב הרב אבן מגש דוקא לחזקה ג' שנים. הא לענין מקנה פלוגתא דרב ושמואל לקמן שדה המסוימת במצרניה עד פמה כו' שהוא עובדא דאמר ליה חד לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מינף זבינת' ואכילתה שני חזקה אמר ליה אנא בשכונאי גוואי הוואי.

אתא לקמיה דרב נחמן וכגון דידע האי ארעא דמערער היא הא לאו הכי פי אמר ליה מינף זבינתה. אע"ג דלא אכלה שני חזקה מהימן כדא' ומודה ר' יהודה באומר לחבירו שדה זו שלך היתה ולקחתיה ממך וכו' והא דידיע ארעא למפרע בעי לאייתויי ראיה דחזקה ואייתניהו ואמר לי' אנא בשכונאי גוואי הוואי פי' לא הווינ' במתא בהדף בעידנא דאת טעין דזבנתה מינאי דאמר ליה זיל ברור אכילתה פלומ' אייתי סהדי דאיהו הוי בהדף במתא ביומא דאת טעין ואכילה דידף הוי אכילה וחזקה ברירא ואי לא פחזקה שאין עמה טענה היא ואמר ליה רבא דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה ותובע בעי לאייתויי ראיה דלא הנה ההוא יומא במתא ורב נחמן סבר לא יהא אלא דנקיט שטרא מי לא אמרינו ליה קיים שטרא וחות בנכסי רבנותא פרב נחמן ובההוא דבי בר סיסון אבל רבינו פסק פרה בתרנוניהו.

וכתב ר"ח אע"ג דקי"ל מחאה שלא בפניו הויא מחאה בעינו דההיא טענתא דקאמר דזבנה מינה אפשר דקושטא קאמר. אבל אי אמר ביום פלן זבינתה ולא אפשר דהוי במתא בהדף וקדים ונפק ושביק ארעא בינא דאחרניי ואחרניי ואזיל ליה איהו ונחית

לוקח בארעא דאכלה וְלא ידע בְּהא דְהאי גְּחית וְאָכיל כה"ג לָא הוּי חֲזָקָה דְּחַי לָא תימ' לקתה מדת הדין וההוא עֲוֹבָדָא דְאָמַר ליה אָנָא בְּשׁוּקֵי בְּרָאֵי הָוֵאי פְּתַב רַבֵּינוּ אֶלְפִס מִסְתַּבְּר' פְּרַבֵּינוּ הַאי דְאִוְקַמ' בְּשַׁעַת חִירוּם הָא לָאו הֵכִי קי"ל מְחָאָה שְׁלֵא בְּפָנֵינוּ הוּי מְחָאָה הַהוּא דְאָמַר ליה לְחַבְרִיָּה מֵאֵי בְּעִית בְּהַאי אַרְעָא.

אָמַר ליה מְפִלוּנֵי זַבְנָתָה דְּזַבְנָה מִינָהּ אָמַר ליה וְלָא מוֹדִית לִי דְאָרְעָא דִּידֵי הִיא וְאָמַרְתָּ דְמִינָאֵי לָא זַבְנָתָה אִם כֵּן לָאו בְּעַל דְּבָרִים דִּידֵי אֶתְ אָמַר רַבָּא דִּינָא קְאָמַר ליה ר"ח אֶפְקָה מְהִילְכַת' וְרַבֵּינוּ אֶלְפִס שְׁקִיל וְטָרִי בְּהַ וְאִוְקַמָּה אֶלְיָבָא דְהִילְכַתָּא פְּדַכְתַּב בְּהִלְכוֹת וּמְשׁוּם דְסַבֵּירָא ליה וְכִי לָא יָדִיעַ ליה לְמַעְרַעַר אֶלָּא דְאִיהוּ קָא מוֹדָה וְקְאָמַר מְפִלוּ' זַבְנָתָה לָא אָמַרִינוּ בְּהַ הִפָּה שְׁאָסַר הוּא הִפָּה שְׁהִתִּיר.

דְּאִין סָפַק מוֹצִיא מִיָּדֵי וְדָאֵי וּמַעֲשָׂה בָּא לִידְנֵינוּ בְּיֹרֶשׁ שְׁטַעַן שְׁלֵף הִנֵּה וְלִקְחָ' אָבִי מִמָּהּ וְלִיכָא סְהַדֵּי לְמַעְרַעַר דְּדִידִיָּה הוּוּ וְהוּוּ סְמָכֵי אֶדְרַב אֶלְפִס וְאָנָּן שְׁקִלִינוּ וְטָרִינוּ בְּהַ. וְקִשְׁיָא לָן אֵי הֵכִי מְלָנָה עַל פָּה הִיא דִּיתְמֵי לָא יָדְעֵי אֵי פְּרִיעַ אֵי לָא פְּרִיעַ.

הֵנִי טְעֵנִי דְפְרִיֶשְׁנָ' הוּא לִימָא אִין סָפַק מוֹצִיא מִיָּדֵי וְדָאֵי. אֶלָּא סְפִיקָא דְיֹרֶשׁ פְּנוּדָאֵי דְמִי. וְכִי הִיכָא דְאֶבְוֶהֶנּוּ מְהִימָן מְשׁוּם מְגוּ יֹרֶשׁ גְּמִי מְהִימָן פְּדָאָמ' בְּכַתְּנֻבוֹת הַהוּא דְעַשְׂאָה סִימָן לְאַחַר שְׁכִיב וְשָׁבַק ליה אֶפִּיטְרוּפ' וּמְסַקְנָא אֵי הִנֵּה אֶבְוֶהֶנּוּ דְיֹרֶשׁ קִיָּם הִנֵּה טְעֵין וְאָמַר חֲזַר וְלִקְחָהּ הִימְנוּ וְכַתַּב רַבִּי' אֶלְפִס הוּא דְהוּנָא אַרְעָא בִּידִיָּה ש"מ דְסַבֵּיר' ליה אַע"ג דְלָא אֶכְלָה שְׁנֵי חֲזָקָה פִּינוּ דְלָא יָדִיעַ אַרְעָא לְמַעְרַעַר אֶלָּא הוּדְאָתוּ שְׁעַשְׂאָה סִימָן לְאַחַר פִּי אָמַר לְקַחְתִּיהָ הִימְנוּ נְאָמָן מְשׁוּם מִיגוּ דְכִי הִיכִי דְאֶבְוֶהֶנּוּ מְהִימָן יֹרֶשׁ גְּמִי מְהִימָן וְכֵן פִּר"ש בְּכַתְּנֻבוֹ'.

הֵכָא גְּמִי פִי הִיכִי דְאֶבְוֶהֶנּוּ מְהִימָן יֹרֶשׁ גְּמִי מְהִימָן פִּי אָמַר לְקַחְתִּיהָ מִמָּהּ אָנִי, וְלָא יָדִיעַ אַרְעָא לְמַעְרַעַר: וְאִי עַל גַּב דְלָא אָמַר קְמָאֵי דִידֵי וְאֵי גְּמִי מִיגוּ דְאֵי בְּעֵי אָמַר קְמָאֵי דִידֵי פִי אָמַר אָנָּא יָדְעָנָא מְהִימָן דְאִיכָא תְרִי מִיגוּ הָא מוֹכַח לָן לְקַמְן דְאָמַרִינוּ תְרִי מִיגוּ וְכִי הִיכִי דְיֹרֶשׁ מְהִימָן בְּמִיגוּ לִוְקַחַת מְהִימָן בְּמִיגוּ דְחַד דִּינָא אִית לְהוּ פְּדָאָמְרִי' זֹאת אוֹמְרַת טוֹעֵנִין לְיֹרֶשׁ טוֹעֵנִין לְלוֹקַחַת וּבְגָמְרָא גְּמִי מְהִימָנִינוּ לְהוּ פְּהִיָּה דְדַר בְּקַשְׁתָּא בְּעִילִיתָא אַרְבַּע שְׁנֵין אֶתָּא מְרִיָּה וְכו' וְאָמַר רַבָּא פְּנוּתִיָּה דְרַב אָבָא מִסְתַּבְּרָא דְקַתְנֵי הִבָּא מְשׁוּם יְרוּשָׁה אִינוּ צְרִיף טְעֵנָה טְעֵנָה הוּא דְלָא בְּעֵי הָא רְאִיָּה בְּעֵי קַס"ד ה"ה לְלוֹקַחַת וּמְסַקְנָא דִילְמָא שְׁאָנִי לִוְקַחַת וְכו': אֶלְמָא אִיכָא מ"ד טְפִי עֲדִיף אֶבְל לַכ"ע לָא גָרַע וְכָל מִיָּדֵי דְקַמָּא מְצִי טְעֵין בְּתֵרָא טְעֵין דְהָא, קי"ל מַה מְכַר רֵאשׁוֹן לְשְׁנֵי פֶל זְכוֹת שְׁתַּבְּוֹא לִידּוּ.

וְהִינּוּ קִשְׁיָא לְהוּ לְרַבְּנוֹתָא וְאֶפְקוּהָ מְהִלְכָּה פְּדַכְתַּב ר"ח וְרַב אֶלְפִס דְקְאָמַר פְּשִׁיטָא הוּא וְכִי דְבְּעִינוּ לְמִימַר קָמָן וְלָא דְמִיָּין אֶהֱדִי הַהִיא בִּידִיעָא אַרְעָא לְמַעְרַעַר דְהָא עֲוֹבָדָא דְלָא יָדִיעָא מְדָלָא קְאָמַר וְלָא קָא מוֹדִית לִי וְאָנָּן עֵינִינִין בְּהַ וּמְסַתַּבְּרָא פִי' דְוָקָא וְלָא קָא מוֹדִית לִי דְהַאי אַרְעָא דִידֵי הִיא וְאֶתְ מִינָאֵי לָא זַבְנָתָה דְאֵי טְעֵנִינוּ הֵכִי הִנֵּה מְהִימָן דְהִינּוּ מְתַנִּיתִין שְׁדָה זֹו שְׁלֵף הִיָּתָה וְלִקְחְתִּיהָ מִמָּהּ מְהִימָן הִשְׁתָּא דְקְאָמַר מְפִלוּנֵי זַבְנָתָה דְזַבְנָה מִינָהּ וְלִית לָהּ סְהַדָּא דְהוּנָא אַרְעָא בִּידִיָּה טְעֵנָה מְעַלְיָא הוּא פִי אָמַר לְקַחְתִּיהָ הִימְנוּ וְהֵכָא דְלִית ליה סְהַדֵּי דְהוּנָא אַרְעָא בִּידִיָּה דְקַמָּא פִי הִיכִי דְקַמָּא לָא מְהִימָן אִיהוּ גְּמִי לָא מְהִימָן.

אָבֵל אִי הָוִיָא אַרְעָא בִידָא דְקַמָּא אַפְּלוּ חַד יוֹמָא פִּי הִיכִי דְקַמָּא הָוִה מְהִימָן הָאִי דְאִתִּי מְכֹחִיָּה נְמִי מְהִימָן: וְהִכִּי סְלֵקָא שְׁמַעְתָּא וְאִיפָא לְפָרוּשֵׁי בִידֵיעָא אַרְעָא לְמַעְרַעַר דְכֹלְהוּ עוּבְדֵי הִכִּי מִיתוּקְמִי וְלֹא קָא מוּדִית לִי לָאו דְוָקָא וְכַגּוֹן שְׁאַכְלָה שְׁנֵי חֲזָקָה וּמִשׁוּם דְלֹא הָוִה לִיה סְהַדִּי דְדַר בְּיָה לֹא מְהִימָן וְאִיפָא דְמַפְרָשֵׁי דְלֹא אַכְלָה שְׁנֵי חֲזָקָה וְהָוִה לִיה סְהַדִּי דְדַר בְּיָה הֵהוּא דְוַבְנָה מִינְיָה וְקֹאֲמַר מְפִלוּנִי וּבְנִתָּה וְהָא שְׁטָרָא וְאַסִּיק אַדְעִתִּיהָ דְשְׁטָרָא דְנִקְטִי הָוִי כְּשֵׁנִי חֲזָקָה וְקֹאֲמַר לִיה הָאִיף וְלֹא קָא מוּדִית לִי דְאִתְּ מִינְאִי לֹא וּבְנִתָּה דְהָא לִית לָהּ שְׁטָרָא (דְשָׁמָא) לָאו בְּעַל דְבָרִים דִּידִי אִתְּ דְשְׁטָרָא דְהֵהוּא פְלוּנִי לָאו כְּלוּם הוּא וְסְלֵקָא שְׁמַעְתָּא דְכִי לֹא יְדִיעָא אַרְעָא לְמַעְרַעַר יוֹרֶשׁ וְלוֹקַח מְהִימָן בְּלֹא חֲזָקָה וְכֹן רַבָּה בַר שְׁרָשׁוּ נִפְקַע עֲלֵיהָ קָלָא דְקָא אַכִּיל אַרְעָא דִּיתְמִי א"ל אַבְיִי אִימָא לִי גּוּפָא דְעוּבְדָא הִיכִי הָוִה אָמַר לִיה אַרְע' בְּמִשְׁכַּנְתָּא הָוִה וְכו' שְׁמַעִי מִיָּהָ דֹאע"ג דְאִתָּא לִידִיָּה בְּמִשְׁכַּנְתָּא וְכַבְשִׁיָּה לְשִׁטְר מִשְׁכַּנְתָּא וְלֹא יְדִיעַ שְׁטַר' בִּידָא דְלוֹקַח אִית לִיה חֲזָקָה מִשׁוּם מַגּוּ דְאִי בְּעִי אָמַר לְקוּחָה הִיא בְּיָדִי מְעִיקְרָא אִי נְמִי חֲזָרְתִי וְלִקְחִיתִי הִימְנוּ וְרַבְּנוּתָא דִילָן דְמִיִּיתוּ סִייעִתָּא מִיָּהָ דְלִית לִיה חֲזָקָה וְסִמְכִינוּ אַפִּירוּש' דַּר"ח דְקֹאֲמַר לְקוּחָה בְּיָדִי לֹא מְצִי אָמַר דְהָא אִיכ' עֲלֵיהָ קָלָא וְלֹא מִילְת' הִיא דַּר"ח לֹא קֹאֲמַר לְקוּחָה הִיא לֹא מְצִי אָמַר דְהָא בְּמִשְׁכַּנְתָּא בָּא לִידִיָּה אֵלָא הִכִּי פִי בְּנוֹסַח' דִּילָן הָא דְחִשְׁיבַת לְקוּח' הִיא בְּיָדִי דְכִינוּ דִידִיעַ מִילְתָא דְבְּמִשְׁכַּנְתָּא אִתְּ לִידִיָּה לֹא מְצִי אָמַר לִיה דְהָא אִיכ' עֲלֵהָ קָלָא דְאַכְלַת אַרְע' דִּיתְמִי וְיִתְמִי לָאו בְּנִי מְחִילָה נִינְהוּ וְלֹא אִיבְעִי לְהוּ לְמַחוּזֵי עִיקַר מְחָאָה אִמָּאִי פִי הִיכִי דְלִינְדִּהַר בְּשְׁטָר' הָכָא דִידִיעַת עֲלֵהָ קָלָא דְאַרְע' דִּיתְמִי קָא אַכְלַת פְּמַחָאָה דְמִיָּא וְיִאֲמָרוּ לָהּ ב"ד אִיבְעִי לָהּ לְמִינְדִּהַר בְּשְׁטָרָא וְדִין חֲזָקָה לִיפָא הָכָא וְהִכִּין לִישְׁנָא דַּר"ח וּש"מ דְלֹא אָמַר אֵלָא מִשׁוּם קָלָא דְאַרְעָא דִּיתְמִי וְלִישְׁנָא דְגִמְרָא מוּכַח דְקֹאֲמַר רַבָּה בַר שְׁרָשׁוּ נִפְקַע עֲלֵיהָ קָלָא דְאַכִּיל אַרְעָא דִּיתְמִי ש"מ מִשׁוּם קָלָא הוּא דְלֹא מְצִי לְמִימַר לְקוּחָה הִיא בְּיָדִי וְכֹל הִיכָא דְאִיפָא קָלָא לֹא בְּעִי מְחָאָה אָבֵל לִיפָא קָלָא וּבְהִתִּירָא אִתָּא לִידִיָּה אִי כְּבִשְׁיָה לְשִׁטְר מִשְׁכַּנְתָּא מְצִי לְמִימַר לְקוּחָה הָוִה בְּיָדִי מְעִיקְרָא וְאִי יְדִיעַ מִילְתָּא בְּסִהַדִּי מְצִי טְעִין חֲזָרְתִי וְלִקְחִיתָּה מְמַנּוּ.

וְרַבָּה בַר שְׁרָשׁוּ מִשׁוּם קָלָא לֹא מְצִי טְעִין וְלִיפָא דִידִיעַ עַד דְאָמַר לִיה אַבְיִי אִימ' לִי גּוּפָא דְעוּבְדָא הִיכִי הָוִה וְנִקְיִטִינוּ דְבְּמִשְׁכַּנְתָּא בְּעִי מְחָאָה וַר"ש נְמִי הִכִּי מִשְׁמ' דְגִרְסִי בְּגִיטִין בְּסִיקְרִיקוֹן הִיכִי דְמִי אִי דְאַכְלָה שְׁנֵי חֲזָקָה אִפִּי לוֹקַח רֹאשׁוֹן אִי טְעִין וְאָמַר חֲזָרְתִי וְלִקְחִיתָּה הִימְנוּ בְּתַשְׁבּוּת' דְרַבְּנָן וְאַכְלָה שְׁנֵי חֲזָקָה אִפִּי דֹאִת' לִידִיָּה בְּאַיְסוּר' כֹּל שְׁכֹן בְּהִתִּירָא וְרַבִּי אָבֹן מַגֵּשׁ כְּתַב בְּכַתְּוֹבוֹת בְּאִין מְחִזִּיקִין בְּנִכְסֵי קָטָן.

דְוּוּקָא שְׂבָא בְּטַעֲנַת הָאָב שְׁלִקְחָה מֵאֲבִי הַקָּטָן. אָבֵל בְּטַעֲנַת הַבֵּן שְׁלִקְחִיתָּה מִמָּה אַחַר שְׂגֻדְלַת גְּאָמֹן.

וְהִנֵּי מִיָּלִי דְאַכִּיל לָהּ בְּתוֹרַת מִשְׁכּוֹן אוֹ שְׁלֹא הִיָּתָה לְקוּחָה גְּמוּרָה וְכִינְצָא בָּהּ אָבֵל בְּתוֹרַת גְּזֻלְבוּתָא לֹא וְדָבָר זֶה קִיבְּלָנוּ מִרַבִּינוּ הַגְּדוֹל וּמְצִי אַצְלִינוּ בְּתַשְׁבּוּבָה בְּכַתְּב יָדוּ פִי דְרַבִּינוּ אָבֹן מַגֵּשׁ וְלִסְבָּרָא דִילָן דְאַמְרִי דְכִינוּ דְאַתְחִיל כְּשֵׁהוּא קָטָן אַע"ג דְאַכִּיל כְּשֵׁהוּא גְדוֹל לָאו חֲזָקָה הִיא מִשׁוּם דְקָטָן לֹא יְדַע וְלֹא מְצִי לְדַחוּזֵי וְלָאו בַר מוֹדְעָא הוּא אָבֵל פִּי נִקְיִט לִיה בְּתוֹרַת מִשְׁכַּנְתָּא אִיבְעִיָּה לִיה לְמַחוּזֵי וְלְמִימ' בְּאַפִּי סְהַדִּי וְלֹאדוּעִינ' דְבְּמִשְׁכַּנְתָּא הוּא דְנִקְיִט לָהּ וְאַע"ג דְהֵהוּא לֹא נִהִיר' לָן כְּדֹאִיתָא לְעִיל אִיפָא וְהִרְבּ הַמְּחַבֵּר אִמְרָאֲמַר דְשׁוֹאֵל

יש לו חזקה ומשמע ה"ה במשפנתא סתמא דלא קביע ליה זמן ואי נמי במשפנתא דסורא אי פבשיה לשטר משפנתא והכי מסתבר לן מדאמרי גבי משפנתא דסורא אנא איבעי ליה למחויי ואי לא איהו דאפסיד אנפשינ' ואמאי ניתקון תרי חד למרי משפנתא וחד לאידך ולא ליבעי מחאה אלא לאו ש"מ במחא' תליא מילתא ואריס דעלמא דלאו אריס דבתי אבות אית להו חזקה, אע"ג דאורח דאריס למיכל שנים ושלוש דומיא דאריסי בתי אבות אית להו חזקה דקי"ל איבעי ליה למחויי דיש מחאה לחצאין ואע"ג דלא יכול למימר פלו' גזלנא הוא איבעי ליה לאודועי לסהדי ולמימר לאו ארעא דידיה הוא ומשפנתא הוא בידיה אי נמי לפירא ואריסותא אחתיגיה ואי לא איהו דאפסיד אנפשיה.

והא דאמר אנמן אין לו חזקה אי דאיכא עדים אחרים אמאי יש לו חזקה ונוקא היכא דראה אבל ראה מיגו דיכיל למימר החזרתיו לה (אחר) מהימן. והילכך גבי קרקע נמי אע"ג דאתא לידיה בתורת שאלה או במשפנתא או בכינצא בה מצי למימר לקוחה היא בידי דאיבעי ליה למחויי דאיכא למימר החזיר לו שטר משפונא וכתב לו שטר מקר עד דידיע מילתא דשטר משפונ' בידיה וכן השיב לפני רבינו יעקב אם יש שטר משפונא ידוע בידי לוקח או בידי שלישי אינו יכול לטעון ואי פביש ואינו ידוע יכול לטעון והכי נקיטינן וכל מי שאוכל קרקע בהתירא בעי מחאה ואי לא מחי איהו דאפסיד אנפשיה ודנוקא דליכא קלא אבל איכא קלא דאכיל ארעא דלאו דיליה איבעי ליה לאיזדהורי בשטרא וכן הילכתא והילכתא מה לי לשקר במקום עדים ובמקום קול לא אמרי' ודנוקא לאוקומי ממונ' בידיה הוא דאמרי' מיגו אבל לאפוקי לא פדאמרי' הילכת' פנותיה דר' יוסף היכא דקימי זויי תיקום: ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אזל ואיתי סהדי דאכלה שתי שנין.

אמר רב נחמן הדרא ארעא והדרי פירי אמר רב זביד ואי טעין ואמר לפירות הורדתיו נאמן ובשבועת הוסת ודוקא מעיקרא הכי אבל אי טעין מעיקרא ארעא ופירי דיליה לא מצי טעין הכי לפירו' ירדתי דקימא לן כל פי האי גוונא אינו טוען וחוזר וטוען (חזקה שלש שנים) אמר רבא אי דלי ליה צנא דפירי לאלתר הוי חזקה פלומר אי סייעיה מערער למחזיק ודלי ליה על פתפיה צנא דפירי מהאי ארע' לא מצי טעין לא זבינתה דמדסייעיה אודי ל' דזבנה ניהליה ותו לא איזדהר בשטרא ולא לתר הוי חזקה ורבינו אפרים פירש אי איכא סהדי דאייתי האי מחזיק לצנא דפירי לדרונא למערער הוי חזקה ואי טעין נמי מרי ארעא לפירות הורדתיו ובדדי קא טרחנא א"נ חולקא דידי הוא דגופא דארעא לא זבני ליה מהימן.

ודנוקא בתוך שלש שנים אבל לאחר שלש שנים לא דאיבעי ליה למחויי ואע"ג דלא מצי למימר פלו' גזלנא הוא איבעי ליה לאודועי לסהדי דלפירות אחתיה דיש מחאה לחצאין דאי איתה דאין מחאה לחצאין משפנתא דסורא אם פן פבשיה לשטרא בגו זימניה והוא הדין למשפנתא סתמא הכי נמי דמהימן דלא מצי למחויי אלא מחאה יש לחצאין וכו' והילכך יש מחאה לחצאין ואפילו במשפנתא וכן הילכתא אמר ר' יהודה אמר רב ישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם ישראל שקנה שדה ידוע לישראל מעכו"ם הרי הוא כעכו"ם מה עכו"ם אין לו חזקה אלא בשטרא אף ישראל אין לו חזקה אלא בשטר מקר שיש מכירה לעכו"ם.

אמר רבה אי אמר קמאי דידי זבנה עכו"ם ממך מהימן מיגו דאי בעי אמר אנא זבנתה מיניה וכתב ר"ח ואי טעין ואמר יתב לי ההוא שטרך דזבני דזבנה מינה ואיזדהרי ביה תלת שנין: ואירפס ממני מהימן דכמאן דאמר קמאי דידי דמי ש"מ קמאי דידי לאו דווקא אלא דאיתברר ליה הילכה ישראל דזבן ארעא מעכו"ם איבעי ליה למחויי דילמא טעין הכי ומסתבר' הרי הוא כעכו"ם דקאמר בכל דנכתא פאילו אותו העכו"ם בא עם ישראל לדין ומנא אם אתה יכול לזכותו בדיני ישראל ופהו ואמר לו כה דינינו ואם לאו באין עליו בעקיפין וש"מ ישראל שיש לו חלון בחצר עכו"ם ובא ישראל אחר וקנה החצר מן העכו"ם אע"פ שבדיניהן העכו"ם הנה יכול לסותמו.

פיון ד'ישראל עם ישראל הוא וישראל בא מחמת עכו"ם הרי הוא פאילו אותו עכו"ם בא עם ישראל לדין שמוזכין אותו בדיני ישראל ואין לו לעכו"ם לסותמו כה ישראל הבא מכוחו אין לו לסותמו דכי אתא לידיה ההוא חלון בהתיבא אתא לידיה דקי"ל גזל עכו"ם שרי ואפילו לר"ע דוקא גזל ממש אבל הפקעת הלואתו פיון דליכא חילול השם שרי וכ"ש דדינא לסתום לאו גזל הוא ואין לו להאפיל ואיתמר נמי משום רבינו שריא שאפי' הלה הישראל והתפיס בעכו"ם עד שבנה כנגד החלון בעל פרחו יכול למחות אפי' לאחר כמה שנים דשלא כדין עשה ואע"פ ש' שאינו צריך לאויר החלונות יכול לעכב עד שיפייסנו בממון ואם מסר מודעא ואחר כה נתן לו ממון אין במודעא שלו פלום וכל מה שנתן לו בהיתר נתן לו: ומעשה בא לדינו ופסקנו כה וכה עכו"ם שיש לו חלון בביתו על חצר ישראל ומכר העכו"ם ביתו לישראל יש לישראל לבנות כנגד החלון שקנה אותו ישראל הבא מחמת עכו"ם ואפילו ידוע שאותו חצר קנאו ישראל מעכו"ם פיון שאילו בא העכו"ם בעל החלון לדון אותו בישראל אין מזכין אותו בדיני עכו"ם ובונה כנגדו כה ישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם אע"ג דתרוניהו ישראל גינהו פההוא וכו' ספק זה קדם או זה קדם דינו כדין ישראל בישראל ודווקא פההיא דרב מרי בר רחל בסוף גמר דאיהו נשף דמישפן לו ההוא ביתא הדר זבנה ליה לרבא וכו' עד השתא בדיניהן עבידנא לה דכמה דלא סלקי בזוזי לא שקלי אגר ביתא ואע"ג דרב לא אייתי האי עובדא מסתמא דדינא הוא וגמרי' מינה וש"מ ישראל הבא מחמת עכו"ם שהוא כעכו"ם בדיניהם דעכו"ם דייגין לי' וקבלין סהדי עכו"ם לזכות ישראל דהא בדינו רב מרי בר רחל דלא יתב אגר ביתא איסור רבית איכא דהא רבא מצי לסלוקי להו בזוזי פתר שתא דמיחייב ליה לאיפרועי.

ואמר ליה רבא בדיניהן עבידנא לה ולית ביה חשש רבית ש"מ דבדיני עכו"ם דייגין ליה לכל מילי פאילו אתא עכו"ם דר"ש אמר דלית ביה איסור רבית דרבא הוא דפרעיה להו לכולהו זוזי לעכו"ם ועכו"ם הנה חייב ולא נהירא לן אלא כר"ח דאמר דרבא הנה לו לפרוע עדיין המעות למרי בר רחל דא"כ מרי בר רחל למה ליה לאמטויי אגר ביתא לרבא וכו' גרסי' לקמן נכסי העכו"ם הרי הן כמדבר וכל המחזיק בהן זכה בהן ושלח רב הונא בר אבין ישראל שלקח שדה מן העכו"ם ולא החזיק בו או לא מטא שטר' לידיה ובא אחר והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו וכן הילכתא וכתב רבינו אלפס באמר דלית ביה הרמנא דמלכא וכו' ואמר רב יהודה האי מאן דאחזיק מגודא דעדורי ולבר לא הוי חזקה.

ואמר רב יהודה אכלה ערלה ושביעית וכלאים הרי זו תזקה וכגון שנהנה מן העצים. והכי נמי גרסי' בכתובות עבד רב יהודה עובדא בתבילי זמורות רב יהודה לטעמיה דאמר אכלה ערלה ושביעית וכלאים הרי זו תזקה הכי היא גירסת ר"ח וגר"ש אינה תזקה ומסתברא לאו דווקא אכיל ליה תלת שנין תזקה דערלה קאמר אלא אי איכא בינייהו תזא דערלה או דשביעי' הרי זו תזקה דדמי לאתרא דמוברי באגי אכלה שחת לא הוי תזקה ואי בצנאר דמחוזא קיימי הרי זו תזקה תפחתא לא הוי תזקה קרקע מלאה בקעים. אפיק פורא ועייל פורא לא הוי תזקה הני דבי ריש גלוימא לא מחזקי בן ולא מחזקי' בהו. ואין קונין זה מזה אלא בשטר והעבדים והא דאמר ריש לקיש הגדרות אין להם תזקה דוקא לאתרא אבל לאתרא שאלש אית להו תזקה.

ומסתברא דלא תימא הוא הדין לדברים העשויין להשאיל ולהשפיר אלא דוקא עבדים דבני שטרא ניהו אבל מטלטלין דלאו בני שטרא ניהו לא שייכא בהו תזקה עבד קטן מוטל בעריסה יש לו תזקה לאתרא ודוקא בטענה פדלקמן הנהו עיזי דאכלי חושלא אתא מריה קא טעין טובא אמר אבוי דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן ואיכא לעיינוני אי טעין להו יותר מפדי דמיהן מי מצוי למימר לדידי שווי לי או לא דאיכא' למימר דלא אמרינון מיגו אלא היכא דטענתיה דקא טעין גריעא מטענתיה דמצוי טעין פגון מוכפת עץ אני תחתיה ואית לי מאתן וכגון מוכפת עץ אני דלא פסלה נפשה מפהונא והשתא פסלה וכל הפה שאסור הוא הפה שהתיר דקא מרע לנפשיה והכא נמי עד כדי דמיהן.

ויותר פדי דמיהן קאמר ולא דמיא וצריכא עיינונא במילי טובא דמיגו וחזינא לרבינו ברוך ור' שמואל דמפרשי נקאמרי דאינו יכול לטעון ומסתברא דלא טעין עד כדי דמיהן דאם איתה אינו יכול לטעון עד כדי דמיהן הול"ל והרב המחבר אמר יותר מפדי דמיהן לא תפיס ולא מהימן ואם טעין יותר פטור בשבועת הדין ר' ישמעאל אומר שלשה חדשים בראשונה ושלש באחרונה וכו' ואר"י אמר שמואל זו דברי ר' ישמעאל ור' עקיבא.

אבל חכמי' אומר עד שיבצור שלש בצירות ויגדור שלש גדרות. ואמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' ישמעאל ור' עקיבא.

אבל חכמים אומרי' חזקתן שלש שנים מיום ליום. ואמר אבני דקל נערה שעושה פירות שלש פעמים בשנה איכא בינייהו וכתב ר"ח דקיימא לן כסתם מתני' דאמר חזקתן שלש שני' מיום ליום.

ודקל נערה לא הוי תזקה. וכל שפן ניר ואיתמר בשם רבי' אלפס הילקתא כשמואל בדיני. ודקל נערה הוי תזקה. אבל ניר לא ולא מצאתי כתוב בהלכות אמר ר' ישמעאל בד"א בשדה לבן.

אבל בשדה אילן פנס את תבואתו וכו'. אמר אבני מדר' ישמעאל נשמע לרבנן הוי לו שלש אילנות ממטע עשר לבית סאה אכל עשר בשנה זו ונעשרה בשנה זו הוי תזקה והני מילי היכא דלא אפיק.

אבל אפיק ולא אכל לא. והוא דבזע בזועי וכן הילקתא.

ותמיהא לן דרב אלפס לא אייתי לה אמרי נהרדעאי האי מאן דנבין ליה דיקלא לחבריה קני ליה משפולי ועד תהומא ודווקא בבא מחמת טענה. דאי לכרמא רישקא זבין ליה איבעי ליה למחויי דקי"ל מחאה לתצאין הויא מחאה שלש ארצות לתזקה יהודה ועבר הירדן והגליל וכו' עד היכי דמי מחאה הנה ביהודה והתזיק בגליל והתזיק ביהודה אינה תזקה עד שיהא עמו במדינה ואוקימנא בשעת חירום שנה ומאי שנה יהודה וגליל דנקט דסתם יהודה בשעת חירום דמו וחירום פירש רבינו האי הרג פדכתב פל חרם אשר יחרם מן האדם.

וכתב רבי יעקב בתשובה דילן חירום ממוזאינו חירום ופרנצא ופרבינצא מחזיקין זה על זה אבל ישמעאל ועכו"ם אין מחזיקין זה על זה דקטלי הני להני פדאמרין בורח מחמ' ממון מחזיקין ויכול למחות מחמת מרדן דהיינו הרג בלשון פרסי אין מחזיקין דאינו יכול למחות.

ואפלי' מיחה בפני שני בני אדם שאין יכולין לומר לו (לא) הויא מחאה ירושלמי אין תזקה לבורח ולא מארץ לארץ ושמואל אמר יש להן תזקה אמר רב נחמן קרא מסייע למר ויתן להן המלך סריס אחד לאמר השב את כל אשר לה ואת כל תבואת השדה מיום עזבה עד עתה וכתב ר"ח אע"ג דתנן אין צריף להיות עמו במדינה מיהו צריף להיות יודע בעל הקרקע כי זה שטוען עקשיו שפכר לו עומד בנכסיו ירושלמי אמר רבי אלעזר אפילו שתי אפסיטואות כגון שלומי ונמוכי וירדן מפסיק בנתיים ועומד ורואה אחד מחזיק בשדה שלו אינו תזקה עד שיהא עמו בעיר ובאותו מדינה.

רב אמר עיקר תזקה הכנסת פירות ואפילו ראוהו חורש או קושר ומעמר ונדש וזורה ובורר ולא ראוהו מכניס פירות אינה תזקה עד שיראוהו מכניס פירות דאי לא ידע אמאן קא ממחי ואין צריף להיו' עמו במדינה וזה ששנינו אינה תזקה עד שיהא עמו במדינה כל שני תזקה בשעת חירום שנו לשון ר"ח והאי ירושלמי ראיתי ר"ח ש"מ דתזקה שלא בפניו אינה תזקה עד שיידע מי הוא המחזיק בקרקע שלו שאם אינו יודע יכול לטעון לא ידעתי מי הוא היורד בשלי שאמחה ודייקינן נמי דקתני עד שיהא עמו במדינה' מכדי בשלש ארצות איירינן ובאותה הארץ איבעי לה למיתנא אלא הא קמ"ל דהיא שעתא דנחית לה בעי דליהוי עמו במדינה כי היכי דלידע מאן נחית בגוה אבל אי לא ידע מאן קא ממחי.

והא דאמרין סברך סברך אית ליה אמרינן גבי מחאה ומודעי דהוי מילתא דעבידא לאיגלוזי אבל מאן דמחזיק בארעא ושמייט לה לאו מילתא דעבידא לאיגלוזי דמאי קא מודע דילמא דידיה קא אכיל והילכף בעינו דידע.

האי דמחזיק בארעא והיינו דפרכינן בריש פירקין אלא מעתה מחאה שלא בפניו לא תיהוי מחאה ולא פרכי' תזקה שלא בפניו לא תיהוי תזקה דתזקה שלא בפניו אינה תזקה עד שיהא עמו במדינה יום אחד.

ודברי ר"ח צריכין להתנישב היכי דמי מחאה אמר רב זביד פלו' גזלנא הוא ולמחר תבענא ליה לדינא ול"ש אמר לא תימרו ליה ול"ש אמר תימרו ליה הוי מחאה פדרב פפא לדידיה לא אמר ליה הא לאחריני אמר ליה וסתברא דסתברא סברא אית ליה: אמר

להו תפיקו שותא הא אמר להו לא תפיקו אמרו ליה לא מפקינן שותא הא אמרו ליה לא מפקינן שותא ורב הונא בריה דרב יהושע אמר כל מילת' דלא רמיא עליה דאיניש אמר לה ולא אדעתיה ומסתברא דאסיפא פליג וקי"ל פנותה אבל כי אמר להו לא תפיקו לכו שותא לא הוי מחאה וקי"ל מחאה שלא בפניו הניא מחאה וכדרכא דאמר מחאה בפני שנים אפילו שלא בפניו ואין צריך לומר פתובו והיכא דליכא סהדי וטעין דמחאי מינשתבע אידיך דלא מיחה דשבועה דרב נחמן לא מפקי ממקרקעי פדאסקי רבונותא רב גידל בר מניומי הנה ליה מחיתא למחויי ואסיק' פניו שמיחה שנה ראשונה שוב אינו צריך.

וכן הילכתא: אמר ריש לקיש וצריך למחות בסוף שלש ושלש. ואף על גב דתהי בה רבי יוחנן הלכה כריש לקיש ומסתברא טעמא דילמא ההיא טענה דטעין עליה דמותר איגלי דלאו טענה היא וכיון דלא מערער עילגוה ולא אתא לדינא לא איזדהר האיך בשטר דקימא לן שלש שנים מיזדהר טפי לא מיזדהר בחזקה חזקה אי נמי בתר מחאה ופנה מיניה ואף על גב דגזלן לית ליה חזקה הני מילי גזלן ידוע אבל האי אפטר דמשום דהנה ליה ערער עליה ופנה מיניה דעביד איניש דזבין דיניה ורבי יוחנן היא דתמיה עליה משום דדמי לגזלן וליתה רב ושמואל דחי ליה להאי טעמא דכיון דאודי דמעיקרא לאו זבויי לה לא מהימן למימר בתר הכי ופנה ואיכא מאן דאמר בתר מחאה ופנה ומעיקרא לפירות אחתיה ולא נהירא לן דאע"ג דמעיקרא לאו בתורת הכי אייתי חזקה היא דאי משום דאין מחזיקין בנכסי קטן אפי' הגדיל משום דקטן במילי דאבוה לא ידע ואי משום דרבה בר שרשו משום קלא הוא כדפרשינו פני בר קפרא עירער וחזר ועירער.

אי מחמת טענה ראשונה עירער אינה חזקה ואם לאו הרי זו חזקה כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה אמר לו מה אתה עומד בתוך שלי אינה חזקה שמכרתו לי שנמתו לי במתנה הרי זו חזקה רב ענן שקל ליה בידקא בארעיה אזל הדר גודא בארעא דחבריה אמר ליה והא אחזיקי לי כמאן כר' יהודה ור' ישמעאל דאמרי כל שבפניו לאלתר הוי חזקה לית הילכת' פנותיה והא אחול לי דאתא וסייע בהדאי מחילה בטעות הנאי גרסינן בפר' לא יחפור רב יוסף הוי ליה הנה פאלי אתו אומני יתבי תותיהו ואתו עורבי ואכלי דמא וכו' והא אחזיקו לי אמר ליה הכי אמר רב נחמן אין חזקה לזניקין וכתבי רבונותא דלא בעי טענה אלא היכא דאמר ליה מה אתה עושה בתוך שלי כגון בתים בורות שיחין ומערות ודומה להן אבל זיזין וסלונות וקורו' לא בעינן טענה אלא מדאישתיק אחולי אחיל ליה ולא לאלתר הנה חזקה כדאמר ליה ר' ישמעאל החזקת בני החזקת והאי חזקה בלא טענה היא.

דמאחר שבתוך שלש הנה לו להוציא שטרו ואמר לו רבי חייא מאחר שלא החזיק שלש שנים אינה חזקה הא אחזיק שלש שנים אפילו בלא טענה הניא חזקה ואלתר דידהו שלשים יום כדאמרי' האי פשוטא דמטלתא עד תלתין יומין לא הניא חזקה מפאן ואילך הניא חזקה ועלה אמר רב חננאל זיזין וקביעו קורות ואורה אינו צריכין חזקה שלש שנים אלא לאלתר הוי חזקה כדמפרש בחזקת הבתים ושאלתי לרבנינו יעקב זצ"ל והשיב כל חזקה שאין לאלתר אינו אלא בטענה ובשלש שנים אבל לסתום דקתני לאלתר בלא

טענה והשבתי לפניו ואמרתי אי לא דקשיא לי קרקור ורב ענו וקא דגריסי בירושל' גידל תרנגולת בחצר חבירו אם אין לו רשות הרי החזיק דמשמע דבשתיקה תליא מילתא אמנא אפילו היכא דקתני לאלתר בטענ' היא דקא אמרי' אי דלי ליה צנא דפירי לאלתר.

הוי חזקה ועבדינו נמי דאמרי אין להו חזקה לאלתר ועבד קטן לאלתר ורבי יהודה ורבי יוסי נמי דאמרי כל שבפניו לאלתר הנה חזקה פולהו נמי בטענה קאמרי דקא אחזקת בתים קאי ורבי יהודה והתם טענ' בעינו והשיב כה נראה לו פולו בטענה ורב ענו דקאמר דקא אחזיק לי מתשוב' רב נתמן שהשיב כמאן פריי יהודה ורבי ישמעאל אפה למד שהודיעו שזה הנה עמו וגדר עמו והו' לא הודיעו מניין הנה יודע שבפניו הילכך אמר לי וקא אחזיקי לי מתוך סיוע שפייעני והיא החזקה שבפניו היתה ואמר לו אין הלכה כר' יהודה וצריף אפה לחזקה אחרת ואמר לו מי קאמינא משום בפניו משום שפייעני קאמינא והיא המתנה ורב ענו מתחילה כה היתה דעתו ורב נתמן טעה בדבריו וקטן המוטל בעריסה על ידי טענה קאמר ומסתבר' דר' ענו דאמ' וקא אחזיק לי בטענת מתנה אתיא דסיוע גודא חשוב כמתנ' ור' נתמן לא הנה ליה לשיזולי לר' ענו מידי אחריו' מידי דהו' אכל טענת' דעלמא מפי אמר שמכרתו או שנתתו טענ' מעלי' היא ואמ' ליה כמאן וכו' ואמר ליה מי סברת בחזקה שצריף עמה קאמר כגון מוכר אומר לא מכרתי ולוחק אומר לקחתי בחזקה שאין עמה טענה קאמינא כגון נותן מתנה ואחין שחלקו דנעל וגדר כל שהוא הוי חזקה ה"נ קא אחיל לי דסייע בגודא בהדאי ואיהו קא מודי דסייע בגודא.

וקא דר' יוסף אמר רב הנהו אנמי דיתבי תותיהו בשכר הוי יתבי שהיו נותנין לר' יוסף בשכר הדם שהנה מוזבל בו ואמר ליה אבני וקא אחזיק להו ע"י שכרם ואמר ליה הכי אמר ר' נתמן אין חזקה לנזקין וע"כ ע"י טענה קאמר ואמר קא אימתר עלה רב מרי אמר בקונטרס וכו' ואי בלא טענה אפי' למישטח בה פירי אינה חזקה וכ"ש לעשות צרכיו ועל ר'נשה ע"י טענה מדקאמר אם יש לו רשות לגדל שמונה לו הרי גידל ואם אין לו רשות לגדל שפופר וטוען זה נתת לי הרי החזיק.

אבל אם מודה לו שנתן רשות לגדל הנה ליה כמאן דטעין לפירות הורדתיו ואם אין לי לגדל אל גדלי והאי כשורא דמטללתא דעביד איניש דשתיק תלתין יומין מפאן ואילף הוי חזקה בטענה ולא בעי שטר דאם לא מכרה לא הנה שותק ולאורה ולסתו' בחזקה בטענה ותמה על עצמה בית שפוטמין אורו אינו שנה פלום ויהא תלוי במחילה מתוך שתיקה שלא אמר אדם אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים דמו ככפיפה שאין לה אונים ויכריעם קטן מהו וזו היא תשובה והכי מסתבר' כל חזקה בג' שנים ובטענה ולאלתר נמי בטענה ול' יום נמי דאמרי' בפשורא דמטללתא מסתבר' דאמתני' קאי דקתני בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה וכשורא דמטללתא ראיה שנתן היא ודבר הלמד מעניינו היא דאמר לעיל בי כוי לא הוי חזקה ואע"ג דמנח המליטא וכו' דאם כן בחזקת הבתים הנה ליה למימר האי שמעתא וקא דר' ישמעאל בר' יוסי בטענה הוא וסבירא ליה כל שבפניו לאלתר הוי חזקה ותו לא איזדהר בשטרא דומיא דדלי ליה צנא דפירי ואין להצריף ולהקשות בדברי הגאונים פדכתבינו וליכא למינא מונה: ההוא גברא דדר בקשתא בעיליתא וכו' ואסיקנא אית לה סהדי דדר ביה איהו דזבנה מקמף אפילו חד יומא מוקמינו לה בינך ואי נמי קמאי דידי זבנה מינך מהימן מיגו דאי בעי אמר אנא

זבנתה מינה והבא משום ירושה אינו צריך טענה טענה הוא דלא בעי האי ראיה בעי דדר ביה אבנה חד יומא דאי נמי אמ' קמאי דידי זבנה אבנה מינה ואכלה, שני תזקה מהימן ומסתברא דכי אתי בטענת בריא כמאן דאמר קמאי דידי' ולא בעי קמאי היכא דאמר ליה דזבנה מינה פדאמרי' לעיל כר"ח וכדאמרינו לקמן גבי אונן כי אמ' בפני אמר למוכרו ולא אמ' בפני מכרתו אלמא אע"ג דלא ראה קננו ונדמים אלא שקבלת עדות בפני עדי' דהואי בקמאי דידי נאי נמי ראיתי השטר או שראיתי מתעסק במקירתם ודומה להו דקא אתי בטענת בריא מהימן נאי נמי מיגו דאי בעי אמר קמאי דידי כי אמר אני ראיתי פה וכך נאמן דהא אשפחן דאמרי תרי מיגו גבי אונן אומר שפתיים קצצת לי דאמרינו התם לעולם דליכא עדים ומיגו דאי בעי אמר לקוחין היא בנדי מהימן במיגו דלא היו דברים מעולם מהימן נמי אאגריה ש"מ דאמרינו תרי מיגו: איבעיא להו נראה בו מהו.

ואמר רבא עביד איניש דסייר ולא זבין וכן הילכתא. שלשה.

לקוחות מצטרפין והוא (במשכנתא ובשכירות) בשטר אבל בעדי' לא הוו תזקה עד דאכל כל חד מיניהו ג' שנים רצופות ת"ר אכלה האב שנה והבן שנים. האב שנים והבן שנה האב שנה ולוקח שנה ולוקח שנה הרי זו תזקה ת"ר בפני האב שנה ובפני הבן שנים.

בפני האב שנים ובפני הבן שנה בפני האב שנה ובפני הבן שנה ולוקח שנה הרי זו תזקה. ואוקמה רב פפא במוכר שדותיו סתם הא לא הכי אין לה מחאה גדולה מזו דלוקח קלא אית ליה ודוקא בנו גדול אבל בנו קטן לא.

דאין מחזיקין בנכסי קטן ומסתברא דהא דאמרי' התם אכלה האב שנה והבן שנים וכו' הרי זו תזקה דוקא בנו גדול דתזקת קטן לא פלוגיה היא אפי' בטענת אביו והחזיק בו ודר ביה חד יומא לא פלוגיה הוא דקטן לא בר מחאה הוא ולא בר קבולי מחאה הוא דלא ידע שטריה ולא ידע לאזדהורי בשטריה.

ירושלמי רבא משום יורש אינו צריך טענה וצריך תזקה. ומתן ומודה ר' יהושע באומר שדה זו וכו'.

אם יש עדים שהיא של אביו ולקחתיה הימנו אינו נאמן פהדה ראובן היה אוכל שדה בתזקה שהוא שלו והלה שמעון והביא עדים שמת אביו מתוכה (אין) מפקין לה מראובן וינהבין לשמעון הלה ראובן והביא עדים שלא מת אביו מתוכה אמר רב נחמן בר יעקב אנא אפיקתיה מראובן אלא מחזרנא לה ליה כשנמתי על פי ב"ד נמתי כשהחזקתי ע"פ ב"ד החזרתי ממע"ה מי מודיע אמר רבא עידי מיתה מודיעין אמר ר' יוסי לעולם השדה בתזקת בעליה מפאן ואילף המוציא מחבירו עליו הראיה האומניו והאריסו והאפיקטורפין אין להו תזקה.

אמר שמואל השותפין מחזיקין זה על זה והא דאמר שמואל שותף פירד ברשות דמי אלמא אין לו תזקה אוקמה רבינא הא והא דנחית בכולה ולא קשיא דאית בה דין חלוקה מחזיקין, דלית בה דין חלוקה אין מחזיקין, ומסתברא מדנקט הא והא דנחית לכול' ש"מ, דאי נחית לפלגא אע"ג דאית בה דין חלוקה אין מחזיקין דהא שינויא קמא נחית בכולה דאית ביה דין חלוקה איירינו והא דתנו עשה מחיצה לבהמתו גבוהה י' טפחים הרי זו

חזקה וכן לתנור וכן לפירים לאו לגוף הקרקע קאמר אלא לתשמיש הוא שיהחזיק כדג'רסינו בירושלמי מקום פירים ומקום תנור אין לו חזקה.

אבל ר"ח משמע דסבירא ליה אע"ג דנחית לפלגא (אין) מחזיקין. ורב אלפס לא, איירי בפלגא ירושלמי שמואל אמר לית פאן שנתף שנתף יש לו חזקה לא כן אמר שמואל שנתף שיגרד ונטע כנוטע ברשותו באותו שהוא עומד שם.

הא דתימר יש לו חזקה באותן שאין עומדין שם מהו מייתי תחתיה ולא איתברר לן ואיכ' למימר אותו שעומד שם כגון דנחית לפלגא אינו עומד שם דנחית לכולה. וכתב רבינו שמואל דאמתא דרמי בר חמא ודמר עוקבא ה"ה אי אישתמשו בה כל חד וחד שלש שנים רצופין לא הוי חזקה דהא בחד, אמרינן לית בה דין חלוקה.

והאי דעבדיה פי שמה ישתלש הדבר שלא יהו שנתפין בה ויחזיק בה אחר ויאמר שלא, הנה שנתף אלא שלקח הימנו. ואיכא לפרושי איכא דלית בה דין חלוקה.

מחזיקין דכינן דלא הנה חזי לתרניהו אמר ליה האיף גוד או איגוד ונבנ' אבל אי אית בה דין חלוקה אין מחזיקין ולהאי פירושא לא קשיא הא דאמתא דרמי בר חמא ודמר עוקבא ולא מצוי למימר הא וקא דנחית לפלג' ומסתבר' דה"ה לאחין דמחזיקין והאי דאמרינן האחין שחלקו אין להו דרף על זה וכו' ה"מ בתוף שלוש ומשו' טעמא דלא מצוי למימר דיירנא ביה כדדרו אבהתי אבל אחר שלש דינו פשנתף ומחזיקין זה על זה דאיכעבי ליה למחזיני וש"מ דכי היכי דכי אתא לידיה בתורת שיתוף מחזיקין הכי נמי כי אתא במשכונא או בשאלה או בשכירות מחזיקין דיש מחאה לחצאין והאי דאמרי' לעיל שנתפין כה"ג לא קפדי אהדדי דוקא כה"ג כגון אבנים דפניניהו חד לרשותא דידיה דאהעמדה כדי לא קפדי אבל חזקה אחרניא חזקה היא אומן אין לו חזקה אמר רבא לא שנו אלא שמסר לו בעדים אבל מסר לו שלא בעדים מתוף שיכול לומר להד"ם יכול לומר לקוח הוא בידי ולפום דחזינא לרבנותא ולרבינו אלפס ולרבינו אבון מגז פסקא דשני חד מחבר' ולא נהירא לן פחד מיניהו חזינא לפרושי מעיקרא אי ס"ד מעיקרא דלא פליג רבא כלל בלא ראה וראה דכי הדדי ניניהו ומתויבתא דראה עבדו בינד אומן הדר ביה רבא וקאמר לעולם דאיכא עדים והוא דראה והא קאמר לא שנו אלא שמסר לו בעדים וראה אבל מסר לו שלא בעדים אפי' ראה מיגו דיכול למימר להד"ם אי נמי בעדים ולא ראה דיכול למימר החזרתיו לך מהימן דאמרי' מיגו ומתויבתא ושינויא דשתים קצצת לי דקא משני אבני לעולם דליכא עדים והוא דלא ראה שמעינן מינה דאבני סבירא ליה דלא אמרינן מיגו אלא כי ליכא עדים ולא ראה ותירוצתא דאבני כתירצתא דרבא כי היכי דלרבא אלא בעדים וראה לחודה כדקאמר לעולם דאיכא עדים והוא דרא' הכי נמי שינויא דאבני דקאמר לעולם דליכא עדים והוא דלא ראה בכולהו לא מהימן אלא היכא דליכא עדים ולא ראה לחוד הילכף איכא עדים וראה לכ"ע לא מהימן ליכא עדים ולא ראה לכ"ע לא מהימן ליכא עדים וראה לרבא מהימן ולאבני לא מהימן ומותבינן לרבא ממתניתין דאומן אין לו חזקה הא אחר יש לו חזקה היכי דמי אי דאיכא עדים ועל פרחין דראה דאי לא ראה אפי' אומן מהימן אליבא דרבא אי הכי אחר אמאי יש לו חזקה אלא לאו דליכא עדים וראה דאי לא ראה לכ"ע מהימן ש"מ

ליכא עדים ורעה לא מהימן והוא הדין איכא עדים ולא רעה דתרנוניהו חד דינא אית להו וקתני אומן מהימן תיובתא דרבא תיובתא וקיימא לן פאביי והילכך מסר לו בעדים ורעה לא מהימן לדברי הכל ליכא עדים ולא רעה לדברי הכל מהימן פדברי אבן מגש.

ודלא פרינו אלפס שהגיה בהלכות הדין סברא דרבנותא ואנו קשי' לן האי סברא דהא סלק' בתיובתא וש"מ דהאי דינא דלא אמרינו מיגו וכו' פדכתב בהלכות גבי אומן ודחיק נפשיה בפ' דהב ליה סרבלאי בלאי דאמר תנא דהנה ליה לאוקומה בדליפ' סהדי וחס ליה לרבינו דאמר הכי מתיובתא דשתיים קצצת לי איתותב אביי ומוקים לה דליכא עדים ולא רעה ואי בכולהי לא מהימן במאי מוקים לה ופלוגתא דאביי ורבא בדאיכא עדים ולא רעה ברעה וליכא עדים ונהלכה פאביי בתרנוניהו פרב אלפס ודלא פרבנותא קמאי ור' אבן מגש בתרא אלא בכולהו אומן לא מהימן אלא דליכא עדים ולא רעה דמהימן בשבועה הא אחר בכולהו מהימן אלא היכא דאיכא עדים ורעה דלא מהימן וכו' הילכתא וליכא למינד' מינה ומצאתי הלכות דלא פתיב בהו הדין סברא דרבנותא וכו' וכתב ר"ח מדקאמר אחר מהימן ש"מ המפקיד אצל חבירו בעדים וטוען שמכרו לו או שמישכנו לו אינו נאמן וה"מ ברעה ואיתיה קמן אבל לא רעה מהימן מיגו דאי בעי אמר הסותרתיו לך ונדקא נקט דאי איתיה קמן.

דאי איכא עדים דחזיה גביה לאו פלום הוא פדאמרי' תא אחוי לך רמאי דפומבדיתא מאי קא עבדי אמר ליה הב לי סרבלאי אמר ליה לא היו דברים מעולם. והא אית לי סהדי דחזיה גבך ההוא אחרניא הוא אבל ר"ח פתב דהא דאמר משמיה דגאון רעה בעדים דנדעי דההוא פלי דהאי תובע הנה ליתיה: וצריכא עיינוא דאיכא למינדק מינה טעמא דאמר ליה אחרני' הוא הא אי מייתי סהדי דחזיה גביה וקים להו בגוניה דהוא גיהו ולא אחרניא הוא א"נ מודה ליה דהשתא איתיה גביה וקאמר לקוים הוא פנדי אינו נאמן דנהה ליה פראה ורעה דוקא בעדים הוא שאם טען הסותרתיו לך אינו נאמן פדאמר וכתב רבינו אלפס וכן מצאתי בכל ההלכות.

אמר רב אשי ואי אפקוה משוי ליה רעה. ותמיהא לי מאי האי דקאמר ואי אפקוה משוי ליה רעה וטעוה' דבגוסחא דילן אי פינקח משוי ליה רעה ומשמע דסבירא ליה פרב אשי והא דאמר ליה רב אשי לרב אשי פבר שמוה קמאי דקמף ליתיה פיון דאיכא סהדי דחזיה וכתב נמי היכא דאיכ' סהדי דחזיה גביה ולא אמר אחרני' הוא אלא בב"ד לא היו דברים מעולם לא אמרינו פיון דמכחיש סהדי הוחזק פפרן ולימא דשפנגדו נשבע ונוטל אלא פיון דליכא סהדי דליתיה בידיה ההיא שעמא לא הוחזק פפרן ומישתבע דליתיה ברשותיה ומהימן.

ומסתב' דהאי דינא לרמאי דפומבדיתא הוא דלא מהימנינו ליה בשבועה הא לאו הכי רמינו עליה שבועה דלא היו דברי מעולם ואי נמי אית ליה סהדי דחזיה גביה לא מצי טעין אחרניא הוא דאי אמר אחרני' הוא מישתבע ואי לא משתבע מפקינו ליה בעל פרחיה ותא אחוי לך רמאי פומבדיתא הכי עבדי וכיון דתקינו רבנו שבועת היסת אע"ג דליכא עדים ולא רעה דמהימן לדברי הכל משבוע' היסת לא מיפטר במאי דקא טעין ליה ואי אמר ליה פריא לי דברשותך הוא ואנא חזית' גבך מישתבע דלאו ברשותיה הוא וכל מאן דטעין הכין רמאה הוא פרמאי דפומבדיתא וצריכא עיינו' דאיכא למימר פדיקא

דַּרְבֵּי אֱלֹפֶס דְּאָמַר אֶחָד מֵהֵימָן מִפְּקִין וְאֶנְאֶן חַד דִּינָא אֵית לֵהוּ דְּאֶנְאֶן נִפְקֵד הוּא פְּדֵא מְרִי קַא גְּבִי אֶנְאֶן מִי סְבַרְתָּ הַמִּפְקִיד אֶצְל חֲבִירוֹ בְּעֵדִים צְרִיף לְהַחְזִיר לוֹ בְּעֵדִים וְלֹא אֶמְרִינֵן מִיגֹו בְּפִקְדוֹן אֶלֶא בְּדִלִיפָא עֵדִים וְלֹא רָאָה מִיָּהוּ נְאֻסֹו יְכוּל לְטַעוֹן פְּדֵגְרִסִינֵן בְּהַמִּפְקִיד אֶצְל חֲבִירוֹ בְּשִׁטְר לְאֶנְאֶן נְמִי מֵהֵימָן וְהֵהוּ דְּאֶפְקִידוֹ גְּבִיָּה מְלוּגָא דְּשִׁטְרֵי דְּפִי רַבִּינוּ אֱלֹפֶס מְשׁוּם דְּאִין אוֹתִיּוֹת נִקְנוֹת בְּמִסְרָה הוּא דְּלִיפָא לְמִימַר מִיגֹו דְּלֹא הָיוּ דְּבָרִים בְּדִלִיפָא סְהֵדִי וְהַחְזַרְתִּיו לֵהּ בְּלֹא רָאָה וּמְפָרֵשׁ הֵתֵם בְּדֵאִיפָא סְהֵדִי דְּאֶפְקִידוֹ גְּבִיָּה דְּלִיפָא מִיגֹו וְאַחַר דְּמֵהֵימָן פְּגוֹן הֵהוּא דְּחַבְל סְפִינָא דְּאֶשְׁפַּבְתָּא וּכְגוֹן חֲוָשְׁלִי וְכָל מַחְזִיקִין בְּמִמּוֹן חֲבִירֵיהֶן אֶלֶא שְׂאִין בְּנוֹ פֹחַ לְהַכְנִיס רֵאשִׁינֵנוּ בֵּין הַהָרִים הַגְּדוֹלִים דְּכוּלְהוּ רַבְּנוּתָא סְבִירָא לֵהוּ דְּאֶמְרִינֵן מִיגֹו וְכֵן פְּתַב ר"ח בְּהֵהוּא עֲנוּבָדָא בְּדִקָא מוֹדִיא דְּבַתוֹרַת פְּקֵדוֹן הָיוּ גְּבִיָּה עַד שְׁעַת הַתְּבִיעָה וְלֹא טַעְנָה דְּתַבְעוּהָ מַחֲיִים אוֹ בְּדֵאִיפָא סְהֵדִי דְּבַתוֹרַת פְּקֵדוֹן מְטָא לִידָה בְּהָא וְנוֹדְאִי אֶפִי טַעְנָה דְּתַבְעוּהָ מַחֲיִים אוֹ בְּדִלִיפָא סְהֵדִי דְּבַתוֹרַת פְּקֵדוֹן מְטָא לִידָה בְּהָא וְנוֹדְאִי אֶפִילוֹ טַעְנָה דְּתַבְעוּהָ מַחֲיִים לֹא מְשַׁחֲחִינֵן בְּהָ דְּאֶוֹקְמִינֵן לֵה אַחְזָקָה קַמְיִתָּא אַף עַל גַּב דְּאִיתְחַזַק מְמוֹנֵי בִידָה בְּחֵי אַבְוֵהֶנּוּ עַד דְּאֶתְיָא סְהֵדִי דְּאֶפְקָא הֵהוּא מְלוּגָא דְּשִׁטְרֵי מַתוֹרַת פְּקֵדוֹן וְלֹא שְׁיִיף בְּהָא מִקְלָתָא לְקוֹחַ הוּא בְּיָדֵי פְּלָל וְאִיפָא לְעִיּוּנֵי בְּדִינָא דְּמִיגֹו טוּבָא.

וְלֹא אֶמְרִינֵן מִיגֹו בְּמִקּוּם עֵדִים וְלֹא בְּמִקּוּם קוּל פְּדֵרְשִׁית לְעִיל בְּמוֹדָה מְקַצָּת הַטַּעְנָה שְׂאֵם הַלְוָהוּ בְּעֵדִים הִיָּה יְכוּל לֹמַר פְּרַעְתִּי וּבְשִׁלָּא בְּעֵדִים לֹא הָיוּ דְּבָרִים מְעוּלָם וְטַעְמָא מְשׁוּם דְּאִישְׁתְּמוּטִי מִיִּשְׁתְּמוּטִי לִיָּה פְּדֵרְבָּה פְּהֵהוּא מִיגֹו דְּמוּכַת עֵץ אֲנִי תַחְתִּיף דְּאֵית לֵה מְאֵתָן אוֹ דְּלֹא מִיפְסָלָא נְפִשָׁה לְכַהֲנָה וְהַשְׁתָּא קָא טַעְנָה דְּמִיפְסָל לֵה אוֹ דְּקָא מְפָסַד אֶבְל הִיכָא דְּלֹא מְפָסִיד לֹא אֶמְרִינֵן מִיגֹו לְאֶפּוֹקִי מְמוֹנָא וְלֹא אֶמְרִינֵן מִיגֹו אֶלֶא לְאֶוֹקוּמִי מְמוֹנָא אוֹ לְאֶוֹקוּמִי שְׁטָרָא וּכְגוֹן שְׁטָרָא דְּלִגּוּבִינָא קָאִי דְּלֹא מֵהֵימָן לְמִימַר שְׁטָרָא אִירְכַס לִי מְשׁוּם מִיגֹו פְּדֵא מַר בִּפְ' הַמְקַבֵּל אֶבְל לְאֶפּוֹקִי מְמוֹנָא לֹא וּמְסַבֵּי דְּאֶפִילוֹ לְאֶפּוֹקִי מְמוֹנָא אֶמְרִינֵן מִיגֹו הִיכָא דְּמַצִּי טַעִין טַעְנָה דְּלֹא מְפָסִיד מִיָּדֵי קָא טַעִין טַעְנָה דְּמַפְסֵי בְּהֵהוּא מִיגֹו אֶמְרִינֵן וּכְגוֹן דְּאִיפָא ע"א פְּגוֹן נְסַפָּא דַר' אַבָּא דְּאִיפָא חַד סַהַד' דְּמַחְטָף חַטְפָּה מִינֵי' וְלֹא אֶמְרִינֵן מִיגֹו דְּאִי בְּעֵי אֶמַר לֹא חַטְפִי נְאֻמָּן בְּשִׁבּוּעָה כִּי אֶמַר אִין חַטְפִי וְדִידִי חַטְפִי מֵהֵימָן.

וְכִינֵן דְּאִיפָא חַד סְהֵדָא לִיפָא מִיגֹו וְהִינֵנוּ דְּקָא מַר לִיפְטְרִיָּה מְשׁוּם הָאִי מִיגֹו אִיפָא חַד סַהַד' וְהָא דְּגְרִסִינֵן בְּכַתְּוֹבוֹת בְּהֵהוּא בְּקָרָא דִּינְתִּמִי וְכו' וְהֵתֵם אִיפָא בְּקָרָא דְּהוּי, פְּחַד סְהֵדָא אֶמַר מִיגֹו וְצְרִיכָא עִיּוּבָא וְאִיפָא לְעִיּוּנֵי וְלְמִימַר אֶמַאי לֹא רְמִינֵן שְׁבוּעָה עַלֵּה שְׁבוּעָה דְּעַד אֶחָד וְלֹא בְּכָל מְקוּם שְׁיִשׁ עֵדִים אוֹ רָאָה.

וְהִינֵנוּ דְּגְרִסִינֵן בִּירוּשְׁלָמִי בִּפ' שְׁבוּעַת הַדִּינִינִים בְּמוֹדָה מְקַצָּת. פְּשִׁה לְוָהוּ בְּעֵדִים אֶבְל הַלְוָהוּ שְׁלֹא בְּעֵדִים יוּכַל לֹמַר הַלְוִיתִנִי וְנִתְתִי מְחַצָּה וְגַבִּי שְׁכִיר אַר"א פְּשִׁתְּבְּעוּ בְּעֵדִים אֶבְל תְּבַעוּ שְׁלֹא בְּעֵדִים יְכוּל לְמִימַר לִיָּה שְׁכַרְתִּיָּה וְנִתְתִי לֵה שְׁכַרְהָ אֶמַר ר' אִין אוֹמַר בְּמִמּוֹן מְאָחַר דִּיכִיל לְמִימַר לֹא שְׁכַרְתִּיָּה יְכוּל לְמִימַר לִיָּה שְׁכַרְתִּיָּה וְנִתְתִי לֵה שְׁכַרְהָ וְלִיתְתָּה לְדַר' יוֹחֲנָן פְּדֵפְסִקֵי רַבְּנוּת' בְּפִרְקָא פֶּל הַנְּשַׁבְּעִין וּבִפ' שְׁבוּעַת הָעֵדוֹת הַרְגַת אֵת שׁוּרֵי וְקַצְצָת נְטִיעוֹתֵי וְהִלָּה אוֹמַר אִינִי יוֹדַע חֲיִיב אֶתְתָּה אֶמְרָת לִי לְהַרְוֵג אֶתְתָּה אֶמְרָת לִי לְקַצֵּן הוֹלְכִין אַחַר הַנְּטִיעוֹת מְהוּ אַחַר הַרֹוב אִין הָנִי תְּנַרְיָא נְגַחֵן אוֹ נְטִיעוֹת בְּטִילוֹת הוּא דְּאֶמַר לִיָּה אֶמַר ר' יוֹדֵן אִין אוֹמְרִי בְּמִמּוֹן מְאָחַר דּוּ יְכִיל לְמִימַר לִיָּה אֶתְתָּה אֶמְרָת לִי אַע"ג דּוּ אֶמַר לִיָּה לֹא הַרְגַתִּי וְלֹא קַצְצָתִי.

ש"מ דלא אמרי' בכל דנקתא מיגו פדאמר ומודה ר' יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביה היתה ולקחתיה הימנו נאמן ואמרי' התם, בהאי מיגו דהתם מודינ' לה בהאי מיגו דהקא פליגנא עלה ומאי שנא וכו' אריס אין לו חזקה אוקימנא באריסי פתי אבו' שאינן יכולין להחליפן באחרים ומנהגן לאכול פירות שנים ושלש שנים ואחר אוכלין הבצלים הא אריסין אחרים יש להן חזקה ש"מ שאעפ"י שבתורת אריס בא לידו יכול לטעון חזרתי ולקחתיה והוא הדין במשכונא ושאלה ואריס שהוריד אריסין תחתיו יש לו חזקה.

ואריס שחלק לאריסיו אין לו חזקה אמר ר' יוחנן אמן ואריס אין לו חזקה בן אמן ובן אריס יש להן חזקה. גזלו ובן גזלו אין להן חזקה בן גזלו יש לו חזקה ואוקימ' פגון דקאמרי עדי' בפנינו הודה לו הנה איפא למימר קושטא קאמרי וקשיא לרבנות' הי הכי אמן נמי וניחא להו לצדדין קתני והכי קאמר אמן אין לו חזקה פדקתני במתניתין דליפא סהדי.

..

ובן אמן יש לו חזקה בדאיפא סהדי ונקט בן אמן לאשמעינו דאפילו בן גזלו אין לו חזקה והנשיא רבי משה בר טודרוס זצ"ל גריס הכי דקאמרי בפנינו הודה לו פלומר בן אריס ובן גזלו טוענין של אבינו הנה שלקחה ממנו ובפנינו הודה לו הנה מהימני משום מיגו.

דיכיל למימר אנא זבינתא מינה כי קאמר דידי אודי ליה אבל בן גזלו לאו הודאה היא דאי לא דאודי הנה ממטי כו' פעמים שכן גזלו יש לו חזקה כו' עד אשה שנתגרשה הרי הן ככל אדם נאפי' מגורשת ואינה מגורשת אמר רב נחמן אמר לי הווא וכולן שהביאו ראיה ראיתו ראיה ומעמידין שדה בידו גזלו שהביא ראיה אין ראיתו ראיה וזוקא בשמסר מודעא הא לא מסר מודעא קיימא לן תלויה וזבין זביניה זביני כדפ' במודעא ואין לאיש חזקה בנכסי אשתו ואע"ג דכתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך בעודה ארוסה והוא הדין בשקנו מידו כשהי' נשואה פדאמרינן בפ' הפותב מגופה של קרקע קנו מידו וכדמוכח בסוף גמ' דמי שהיה נשוי ובהאי פירקא נמי גבי שותפין דמשני בשקנו מידו ורבינו אלפס פתב פתובות קנו מידו ועודה ארוס' מהו ותמיהא לן בלא קנן ומסלקינן בפשה בקנן לא כל שכן ואפירי לא מיבעיא לן הא דטעמא דלא מסתלק מפירי באמירה משום דידה על התחונה הוא הא פריש באמירה מסלק קנן נמי לא מהני עד דפריש אלמא דאבריית' קמיבעיא ליה הא ראיה יש ותימא ליה נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא תנו לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל פי' ר' שמואל לאחר מיתה וגרושה תטרוף בהן אבל בחייו מקחו קיים דהקא בכולהו נכסי דבעל קא מיירי פדאמרי' למעוטי ניקסי מלוג דידה ובכולהו לא מצוי למימ' בטל לגמרי פדאמרי' בכתובות אי בעי לזבוגי מי לא מצוי מזבין אלמא אמרה נחת רוח עשיתי לבעלי הכי נמי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי ולא ניחא ליה לשנויי בשנויא דחיקא פגון דכתב' לאחרים ולא חתמה לו כדשני רב נחמן וא"נ שפתב לו אחריות ועדיפא מיניהו קא משני הא איתמר עלה אמר רבה בר רב הונא באותן שלש שדות אחת שכותב לה בכתובתה שיעבוד אהד בפ' על זה הקרקע ואחת שייחד לה שלא נכתב בכתובתה אלא לאחר גישואין עשאה אפותיקי לכתובה וייחדו לה בפני עדים ואחת שהכניסה לו משלה שדה שהביאה מבית אביה ששמוה

בכתובתה כמו שאנו כותבין וְדָא גְדוּנְיָא דְהַנְעֵלְתָּ לִי מִבֵּית אַבּוּהָא כִּדְ הַכֵּל קִיבֵּל עֲלֵיהּ
בְּכֵד וְכֵד נְכִסֵּי צֵאן בְּרִזְלָא שְׂאם פִּיחְתוּ פִּיחְתוּ לֹו וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לֹו וְכָל שְׂכָן שְׂאָר
נְכִסֵּי וְקִרְקָעוֹת הַמְשׁוֹנְעָבְדִין לְכַתְּוֹבְתָה דְמַצִּיא אֲמָרָה נַחַת רוּחַ עֲשִׂיתִי לְבַעְלֵי וּמְקַחוּ בְּטֵל
אַלְא לְמַעוּטֵי נְכִסֵּי מְלוּג שְׂלָה וְהֵן נְכִסֵּי שְׂמַכְנִסְתָּ לְבַעְלָהּ וְלֹא קִיבֵּל לְהֵן אַחְרֵיּוֹת בֵּין
שְׂנַפְלוּ לָהּ עַד שְׂלֹא תַתְאַרְס בֵּין נְפִלוּ לָהּ מְשׁוֹנְתְאַרְסָה בֵּין מְשׁוֹנְשִׂאָת וְאִם פִּחְתוּ פִּחְתוּ לָהּ
כּו' מְשׁוֹנְשִׂאָת וְאִם פִּחְתוּ פִּחְתוּ לָהּ וְאִם הוֹתִירוּ הוֹתִירוּ לָהּ וּבְהִנְהוּ אִין לְאִישׁ חֲזָקָה
בְּנִיכְסֵי אִשְׁתּוֹ הָא רְאָיָה דְלֹא מַצִּיא אֲמָר נַחַת רוּחַ עֲשִׂיתִי לְבַעְלֵי וּמְקַחוּ קִינִים וְכֵן הִילְכְתָא
וְלִיתָא לְדֹאמִימָר דְאֲמָר אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂמַכְרוּ בְּנְכִסֵּי מְלוּג לֹא עֲשׂוּ וְלֹא כְלוּם דְקִי"ל קִנְיָן
פִּירוֹת לֹא פְקִנְיָן הַגּוֹף דְמִי וְלֹא אֲמָרִי כִסְפוֹ הַמְּיָנֻחַד לֹו וְהִילְכְּפָה ל"ש אִיהוּ לְדִידִיָּהּ וְלֹא
שְׂנָא מְכָרוּ שְׁנִיָּהּ לְעֵלְמָא אַע"ג דְּזַבִּין אִיהוּ בְּרִישָׁא וְהִדְר וּזְבִינָה אִיהִי אִי מִיִּיתִי רְאָיָה זְבִינִי
אַבְל חֲזָקָה לֹא מְהִי כְּדַתְנָן אִין לְאִישׁ חֲזָקָה בְּנְכִסֵּי אִשְׁתּוֹ הָא רֵא"י יֵשׁ אַבְל הִיכָא דְזַבִּין
אִיהוּ וּמַת אוֹ שְׂגִירְשָׁה אֲתִיָּא אִיהִי וּמְפָקָה וְאִי לֹא מִית לֹא מְפָקָה כְּדֹאמִרִינוּ וְהִיכָא דְזַבִּינָה
אִיהִי וּמַתָּה הַבְּעֵל מוֹצִיא בְּתַקְנַת אוֹשָׁא גּוֹף הַקְּרָקַע וּבְחִיָּיָה מוֹצִיא הַפִּירוֹת כְּדֹאִיתָא בְּפָרְק
הָאִשָּׁה וּבְשְׂאָר כָּל הַנְּכִסֵּי מְקַחוּ בְּטֵל לְעוֹלָם וְאַפִּי רְאָיָה לֹא מְהִי וְכֵן הִילְכְתָא וְהָא
דְגִרְסִינוּ בִּיבְמוֹת בַּפ' אֲלִמְנָה אִם רְצָה הַבְּעֵל לְמַפְּוֹר לֹא יִמְפּוֹר מְכָרוּ שְׁנִיָּהּ לְפִרְנִסָּה זֶה
הִיָּה מַעֲשֵׂה לְפָנֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל וְאֲמָרוּ הַבְּעֵל מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת וְכַתְּב רַבִּינוּ אֲלִפְס וְלֹא
אִתְּבַרְר לֹו וְלֹא עֲבָדִינוּ בָּהּ עוֹבְדָא וְאִיכָא דְמוֹקִיָּם לָהּ בְּשְׂאָר נְכִסֵּי פְגוֹן לְקַח מִן הָאִישׁ
וְחִזְר וְלְקַח מִן הָאִשָּׁה דְמְקַחוּ בְּטֵל וְלֹא מִיִּלְתָּא הִיא וְרִש"פ מְכָרוּ שְׁנִיָּהּ אוֹ זֶה אוֹ זֶה
הַבְּעֵלִים מוֹצִיאִין וְלֹא מִיבְעִיא מַת אוֹ גִּירְשָׁה מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת דְמַשְׁע' מְכִירָה לֹא מְכִירָה וּנְדָאִית הִיא שְׂמָא
אַלְא אֲפִילוּ מַתָּה הִיא מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת דְמַשְׁע' מְכִירָה לֹא מְכִירָה וּנְדָאִית הִיא שְׂמָא
יְמוֹת הִיא וְנִמְצָאֵת מְכִירָה שְׂלֹא כְּדִין וְקִינָמָא לֹו הִיכָא דְזַבִּין אִיהוּ וּמַת אֲפִילוּ מַתָּה הִיא
לֹא הִי זְבִינָה זְבִינִי: תְּשׁוּבָה לְרַבִּינוּ שְׂמוּאֵל בֶּן חֲפְנִי הִיכָא דְאִית נְכִסֵּי טוֹבָא לְבַעַל מְדִינָא
מְקַחוּ קִינִים דְמַצִּי לְמִימַר הַנְּחַתִּי לָהּ מְקוּם לְגַבּוֹת הַיַּמִּנּוּ וְאִינוּ צְרִיָּה לְקַח מִן הָאִשָּׁה.

אַבְל בִּישִׁיבָה נְהִי לְעֲשׂוֹת חִיזוּק. אֲפִילוּ יֵשׁ לְבַעַל נְכִסֵּי רַבִּים לּוֹקַחִין מִן הָאִשָּׁה תַּחֲלָה
שְׂמָא יִשְׁתַּדְּפוּ נְכִסֵּי בְּנֵי חוֹרִין וְקִינָמָא לֹו אִישְׁתַּדּוּף בְּנֵי חָרִי גְבִי מְשַׁעְבְּדֵי וְכוּתְבִי שֵׁם
הָאִשָּׁה תַּחֲלָה בְּשִׁטְר הַמְּכָר וְהִיא תִקְבֵּל דְמִים וְאַחַר כֵּן כּוֹתְבִין שֵׁם הָאִישׁ שְׂבַרְצוֹנוּ נַעֲשֵׂה
וְאִיכָא לְעִיּוּנֵי בְּהָא דְגִרְסִי בַּפ' מִי שְׁהִיָּה נְשׁוּי כְּתַב לְרֵאשׁוֹן וְלֹא חֲתָמָה לֹו לְשִׁנֵּי וְחֲתָמָה
לֹו אִיבְדָה כְּתוּבָתָה.

וְאֲמָרִינוּ עֲלָה מֵאִי אִיבְדָה כְּתוּבָתָה מְשִׁנֵּי. אַלְא דְאִיכָא לְמִימַר הֵתָם דְאֲפִסִּיד אַנְפְּשִׁיָּה
וְאַע"ג דְלֹא גִרְסִינוּ בְּסַפְרִים אַלְא הָכִי אִיכָא לְפָרוּשֵׁי וְהָא דְאֲמָר רַבָּא אִשְׁת אִישׁ צְרִיכָה
לְמַחְוֹת אוֹקְמָה רַבָּא בְּבַעַל וְכַגּוֹן שְׂחַפְר בָּהּ שִׁיחִין בּוֹרוֹת וּמְעָרוֹת דְאִי לֹא דְזַבִּינָה מִינָּה
לֹא הִנּוּ שְׂבָקָה וְכִי אֲמָרִינוּ אִין חֲזָקָה לְזַקִּין דּוֹקָא קוֹטְרָא וּבֵית הַפְּסָא וְכַתְּב רַבִּינוּ אֲבָן
מָגֵשׁ הָא דְאֲמָר אִין מְחִזִּיקִין בְּנְכִסֵּי אִשְׁת אִישׁ וְאִין לְאִישׁ חֲזָקָה בְּנְכִסֵּי אִשְׁתּוֹ כַּגּוֹן דְטַעַן
בְּגוּפָא דְאַרְעָא אַבְל לְגַבִּי נְזַקִּין כִּי הִכִּי דְכוּלֵי עֲלָמָא יֵשׁ לְהֵן חֲזָקָה לְכַר מְשׁוֹטְר' וּבֵית
הַפְּסָא הָכִי נְמִי מֵאֵן דְאַחְזִיק עֲלָה אַחְזִיק וּמְסַתְּבָרָא דְרַבָּא דְבַעַל הוּא דְקֹאמֵר צְרִיכָה
לְמַחְוֹת אַבְל כּוּלֵי עֲלָמָא לֹא מְחִזִּיקִין בְּנְכִסֵּי אִשְׁת אִישׁ אַלְא הִיכָא דְאַכְלָה מְקַצַּת חֲזָקָה בְּחִי
הַבְּעֵל וְשִׁלְש אַחַר מִיתַת הַבְּעֵל הָא לֹא הָכִי אִין מְחִזִּיקִין כְּלָל בְּסְמוּכָה אַבְעֵלָה וְכֵן הִילְכְתָא
וְכַתְּב דְפִתִּיחַת פְּתָחִים וְחִלּוּבוֹת וּמְקוּם כְּשׁוּרֵי וְהַנְרָדִי וְדְמִי לְהוּ בְּחֲזָקַת בּוֹרוֹת שִׁיחִין

ומערות וצריף למחות ומסתבך' דווקא בורו' שיחין ומערות, דאזיק בגופא דארעא אכל אלו שאינן בגוף הקרקע אין לאיש חזקה בנכסי אשתו דאם פן מאי טעמא נקט בורות שיחין ומערות בכולהו נזקין נמי אלא אין לאיש משמע דבנזקין אחרים אין לאיש חזקה בנכסי אשתו ומשום הכי מקשי והא אין חזקה לנזקין דעלמא אפילו באחר וכ"ש באשתו הא איתמר עלה בקוטרא והני אין להו חזקה באחר אכל נזקים אחרים יש להו באחר וכ"ש בורות ובנכסי אשתו בורות יש לו חזקה ויש חזקה לנזקין דקאמרינן פגון הני דגרסי' בלא יחפור גפת ונבל ומלח וסיד וסלע וזרעי' ומחריש' ומי רגלים ורחיני' ומנור וכותל פנגד פנתל וסלונות דהיזק ראייה ואורה וכיוצא בהו שיהו ממון אכל קוטרא ובית הפסא שיהו היזק הגוף וכגון דמח' לרב יוסף אין חזקה וכתב הא דאמרינן בקוטרא ובית הפסא פגון דאייתיה לגופא דארע' בבית דמזיק וקוטרא וריחא הוא דאתי לביתא דנזק לחודייה אכל אחזיק ובעיד בית הפסא בארעא דחבריה ופתח ביתיה דמזיק אי נמי בביתיה ועיקא דיליה אתי בביתיה דנזק ופתח לביתיה דמזיק א"נ עביד לבית' דמזיק חזקתו חזקה ואי טעין דזבנה ניהליה, מהימן ובשבועה מ"מ איבעי ליה לכסויי ליהוא בית הפסא או ליהוא עוקא פי היכי דליסתלק מיניה ריחא ואף ע"ג דאחזיק ביה הכי בלא פיסוי ריחא הא אמרינן אין חזקה לנזקין ומדקאמר ובשבועה משמע דס"ל דכל חזק' בעישבועה ומסתברא מעובדא דרבה בר שרשו דליכא שבוע' מדאמרי אמור רבנן הפא ליפרע מנכסי יתומין לא יפרע אלא בשבועה אי כבשיה לשטר משפנתא ומיגו דאי בעי אמין לקוחה היא ומיהימנא בלא שבועה השתא מהימנא בלא שבועה אלא דאיכא למימר דמהני ליה בין שבועת היסת לשבועת המשנה.

מיהו איכא למישמע שבועה דמיגו לא שבועה חמורה היא. תשובה לגאון דשדרו ממתבתא בכי' בלשון הזה כל חזקה שפעולם אין עליה שבועה ולכך נקראת חזקה שהיא חזקה כשמה שאין על המחזיק שבועה ומעשה בא לידינו ולא חייבנוהו שבועה ומסתבך אי טעין משבעינן ליה ואי לא לא דחזקה מפח שטרא אתיא ודינא פמאן דמפיק שטרא אחבריה ורבינו הקדוש אמר איכא לעיינוני באינש דשבק ליה אפנה ביתא דאית בה בית הפסא ואבן' אחזיק בה ג' שנים ואתי ריחא לאידך ואי טענינן ליה ליורש דאפנה זבנה דלמחר וליומא אחר' לא לימחי ביה או לא וגברא דמחזיק ג' שנים בבית הפסא ואמר זבנית מינה דלא? הא לה רשותא למחוי או דילמא לא עביד איניש דליזבין נזקא ולית בה תקנתא אלא בשטרא.

דאי איתיה לישיני ליה פגון דאחזיק שלש שנים וכו' ואנן הא פסקינן לעיל כל המחזיק בשלשה ובטענה בקוטרא ובית הכס' אין להם חזקה. ורבינו יעקב דאמר בית הפסא דוקא פעין שלהם שהיו על גבי קרקע אכל שלנו שהו בחפירה לא ולא נהירא לן דאדרבה פשהו רואין אור לא נפיש ונהמיהו פהני דידן.

ירושלמי המחזיק אין לו חזקה. ר' יהושע משמין רבנן בעשן תדיר פהדא תדא איתתא מדלקא חלון תיתי רבי אילעא בעא ממחי בידיה אתא עובדא קומי ר' נסא ואמר לא אמרו אלא בעשן תדיר ומסתבך' חלון מדור חליתא ומתוה לחותין מעלין עשן.

וְדוֹקָא דְלֵא קָדִים חֲזָקָה דְקִיטְרָא וּבֵית הַכֶּסֶף לְהָאֵי הָא קָדִים לֹא מְצִי לְמִימַר לִיה סִלְק
הַזִּיקָה לְר' שְׁמוּאֵל בֶּן חֲנַנְיָ הֵבֵא לְחַפְזָא בֵּית הַכֶּסֶף לְבוּרוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ צְרִיף לְהַרְחִיק
בְּכַדֵּי שְׁלֵא יִזִּיק אִפִּי עֶשֶׂר אַמּוֹת שְׁלֵא יִפְסִיד מִימֵי הַבְּאֵר.

ירוּשְׁלָמִי בִפ' לֹא יִחְפּוֹר חֹד בַּר נֶשׁ זָבִין פֶּל דְרַתְיָה וְשִׁיר חֹד מְסֻטּוֹבָא וְהִנֵּת עֲלִיל וְנִתִּיב
עֲלִיה אֲתָא עֲנֻבָדָא קוּמֵי ר' יוֹדָה וּר' יוֹסִי אֲמַרִין לֹא פְּנִלָה מִמֶּה מִיַּעַל וְנִתִּיב עֲלִיה חֲמִי
מִיַּעַל וְנִפְיָק גּוֹ בֵּיתְיָה וְלֹא לְאִשָּׁה בְּנַכְסֵי בַּעֲלָה אַע"ג דִּיחֻד לָה אַרְעָא לְמִזּוּנֵי וְה"ה אִם
אַמְרָה אִינִי גְזוּנִית וְאִינִי עוֹשָׂה הָא רֵאָיָה יֵשׁ בְּשִׁטְר מִתְנָה אֲבָל בְּשִׁטְר מְכָר לֹא קִנְתָּה.

כְּדָאֲמַר לְגִלּוּנֵי זִוְיָ הוּא דְבַעֵי דְאֲמַר רַבָּא הִילְכְתָא הַמּוֹכֵר שְׂדֵה לְאִשְׁתּוֹ בְּמַעוֹת טְמוּנִין
לֹא קִנְתָּה בְּמַעוֹת שְׂאִינָן טְמוּנִין קִנְתָּה וְהַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת וּפְסָק רַבִּינוּ אֶלְפָס בְּמִתְנָה ד"ה
קִנְתָּה וְאִין הַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת וְקִשְׂיָא לָן עֲלָה אִי פְּלוּגְתִּיָהוּ בְּמְכָר וְרַב חֲסָדָא עֲבַד עוֹבְדָא
בְּמְכָר כַּר' אֶלְעָזָר דְקִנְתָּה וְאִין הַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת רַבָּא הִיכָא פְּלִיג אַעֲנֻבָדָא דְרַב חֲסָדָא
רַבִּיָה וְקִאֲמַר קִנְתָּה וְהַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת.

וְרַבָּא קְבַע הִילְכְתָא בְּמְכָר לֹא פְּלִיגֵי בֵּין מַעוֹת טְמוּנִין לְשְׂאִינָן טְמוּנִין וְתוֹ דְגַרְסִינָן בְּפָרֵק
הַזֹּרֵק בְּהוּא עֲנֻבָדָא דְכַתֵּב גִּיטָא לְדְבִיתְהוּ אַפְנֵיָא דְמַעְלֵי שְׁבִתָּא וְכו' וְאֲמַר לְהוּ לִיקְנִיָה
לְהוּא בֵּיתָא לְיִקְנֵי לְהוּא גִּיטָא וּפְרָכִי מַה שְׁקִנְתָּה אִשָּׁה קְנָה בַּעֲלָה ש"מ בְּמִתְנָה קִנְתָּה
וְהַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת וְהִיכֵי אֲמַר הִכָּא בְּמִתְנָה דכ"ע קִנְתָּה וְאִין הַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת וּבְמְכָר
פְּלִיגֵי אֶלָּא לֹא ש"מ בְּמִתְנָה פְּלִיגֵי וְקו"ל דְבַעֲל אוֹכֵל פִּירוֹת וְרַבִּי יַעֲקֹב פִּי דַאע"ג
דְקִנְתָּה לְגַמְרֵי פִּינּוֹן שְׂאִינָה יְכוּלָה לְמַפְזֹר בְּלֹא רְשׁוּתוֹ הֲרֵי יֵשׁ לוֹ רְשׁוּת בְּאוֹתוֹ מִקַּח וּמַה
שְׁקִנְתָּה אִשָּׁה קְנָה בַּעֲלָה קְרִינָא בִּיהַּ וְחֻדַּע דְאֲכִילַת פִּירוֹת אֵלִיבָא דְרַבָּא לֹא מְהַנִּי דְהָא
פְּסָק הִילְכְתָּ בִּיבְמוֹ פְּרִישׁ לְקִישׁ דְקִנְטָן פִּירוֹת לֹא פְּקִנְטָן הַגּוֹף דְמִי וְכֹן פְּתַב ר"ח גְּבִי
חֲצָרָה אֶלְמָא חֲצָר פִּירָא הוּא דְאִית לִיה וְלֹא גּוּפָא דַאֲרַע' פִּינּוֹן דְכִי מְתָה הוּא יוֹרְשָׁה וְאִפִּי
מְכָרָה מְחִיִּים מְכָרָה בְּטַל כְּמָאן דְקִנֵּי לִיה גּוּפָא וּפִירָא הוּא.

וְאִיכָּא מַד"א אִין הַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת אֶלָּא יְקִנּוּ בְּהֵן קְרַקַּע וְיַהֲנוּן נְכִסֵּי מְלוֹג וְהִינּוּ דְקִאֲמַר
מַה שְׁקִנְתָּה אִשָּׁה קְנָה בַּעֲלָה וְאִין פְּתִבִּינָן מֵאִי דְנִהִירָא לָן דְבְּמַעוֹת שְׂאִינָן טְמוּנִין דִּינָן
כְּמִתְנָה וּבַעֲל מְתִיבָא דְהִיכֵי ס"ל וְהִיכֵין פְּתַב אֲמַר רַבָּא הִילְכְתָּ הַמּוֹכֵר שְׂדֵה לְאִשְׁתּוֹ בְּמַעוֹת
טְמוּנִין לֹא קִנְתָּה שְׂאִינָן טְמוּנִין קִנְתָּה וְהַבְּעֵל אוֹכֵל פִּירוֹת וּבְמִתְנָה בִּיקְשׁ לִיתְנָן לָה וְכַתֵּב
בְּלִשׁוֹן מְכָר לִיפּוֹת אֵת פְּחָה וְהָא דְקו"ל מַה שְׁקִנְתָּה אִשָּׁה קְנָה בַּעֲלָה לְאֲכִילַת פִּירוֹת
וַאֲע"ג דְאִקְנֵי לָה עַל מְנַת שְׂאִין לְבַעֲלָה רְשׁוּת בְּהַּ קִנְתָּה אִשָּׁה קְנָה בַּעֲלָה לְאֲכִילַת פִּירוֹת
כְּדְגַרְסִינָן בִּפ"ק דְקִיְדוּשִׁין גְּבִי עֲבָד דְכִי אֲמַר לִיה קְנֵי קְנֵי כִי אֲמַר לִיה עַל מְנַת לֹא פְּלוּם
הוּא דְהִנָּה לִיה כְּמַד"א לָה עַל מְנַת שְׁתַּעֲלֵי לְרַקִּיעַ עַד דְאֲמַר לָה עַל מְנַת שְׁתַּצָּא בּוֹ לְחִירוֹת
וְגְבִי בֶן סוּרֵר וּמוֹרָה הוּא דְאֲמַר דְאִקְנֵי לִיה אַחַר מְשׁוּם דְבַעֲינָן שְׁיִגְנוּב מְשָׁל אֲבִיו וּמְשָׁל
אִמּוֹ וְקִינֵירָא שְׁפָסֵק דְלִית לִיה לְבַעֲל בְּהִיא מִתְנָה מִיְדֵי דְלִית לִיה לְבַעֲל לְעַפּוֹבֵי עֲלָה בְּכָל
דְעַבְדָּה בְּהַּ וְלֹא דִינִיק לָן יְרוּשְׁלָמִי אַע"ג דְלַר' מֵאִיר יָד עֲבָד פִּיז רַבּוֹ דְמֵיָא זְכָתָה אִשָּׁה
זָכָה בַּעֲלָה מוֹדָה שְׂאִין לוֹ עֲלִיה אֶלָּא אֲכִילַת פִּירוֹת וְאִם יֵשׁ נְכִסִּים לְאִשָּׁה הִיא אוֹמְרַת
כְּמִתְנָה הִיו לִי וְהוּא אוֹמַר מַעֲשָׂה יְדִיָּה הִיו וְהוּא שְׁלִי.

כְּתַב הַרְבַּ ר' מִשָּׁה שְׁתָּהָא נְאֻמְנַת וַיֵּשׁ עֲלֶיהָ חֲרָם סְתָם דְגַרְסִינָן בִּירוּשְׁלָמִי גְּבִי מְצִיאַת
הָאִשָּׁה לְבַעֲלָה מַה טַעַם מְשׁוּם קְטֻטָּה ר' יוֹסִי אוֹמַר שְׁלֵא תְהָא אִשָּׁה מְבַרַחַת נְכִסִּים מְשָׁל

בעלה ואומר' מציא' מצאתי הגע עצמה שנתנו לה במתנה קול יוצא במתנה ולא לאב
בנכסי הבן בנכסים הידועין לבן ולא לבן בנכסי האב הנכסים הידועין לאב.

אבל אם אינם ידועין אע"פ שהוא סמוך על שולחן אביו יכול להחזיק בהן בטענה אומר
רב יוסף אפי' חלקו ורבה אומר חלקו לא והילכתא לא ותניא נמי בן שחלק ואשה
שנתגרשה הרי הן פשאר פל אדם ירושלמי אין לאיש חזקה בנכסי אשתו וכו' בחיייהו
אין להן חזקה אבל לאחר מיתה יש להן חזקה רבא אומר בפוחת עשרה או מוסיף עשרה
ושמואל אומר פרץ מקום שאינו ראוי לפרוץ וגדר מקום שאינו ראוי לגדור הרי זו חזקה
איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאות על
שמו אומר רב עליו להביא ראיה ושמואל אומר על האחין להביא ראיה וקי"ל כרב בהא
דהא תניא פותיה אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית ואונות ושטרות יוצאין
על שמו ואמר שלי הן שגפלו לי מבית אבי אימא עליו להביא ראיה וכו' ומדנקט בבביתא
ואמר שלי הן שגפלו לי מבית אבי אימא עליו להביא ראיה בעדים קא' ור' אלפס לא
איצטריף לאיפוקי הילכתא בהא דהא אייתי הבריית' ומסתבר' מדלא קאמר אחד מן
האחין שהיו אונות ושטרות יוצאות על שמו פדקתני בגט פשוט אחד מן האחין שהיה
שטר חוב יוצא מתחת ידו ש"מ דוקא נושא ונותן בתוך הבית בנכסים הידועי' לאב.

ומשו' הכי עליו להביא ראיה אעפ"י שאונות ושטרות יוצאין על שמו הרי הן של אביו
(ואם אומר ממה שירשתי מבית אבי אימ' הן יעשה מפורש כפירוש'ו) וכן האשה שנשא
ונתנה בשל בעלה אעפ"י שהשטר'ו יוצאין על שמה הרי הן של בעלה (ואם אמרה ממה
שירשתי משל אימ' הן או משל בית אבי הן תעשה מפורש כפירוש') אבל אינה נושאת
ונותנת בנכסים הידועין לבעל יכול לומר שלי הן ונותנו לי במתנה: ולא בעינן אונות
ושטרות יוצאין על שמה ועל האחין להביא ראיה וסלקא לן שמעתתא אינו נושא ונותן
בתוך הבית אעפ"י שאין אונות ושטרות יוצאות על שמו דברי הכל על האחין להביא
ראיה אפי' לא מת נושא ונותן בתוך הבית ואין יוצאין על שמו דברי הכל עליו להביא
ראיה אפילו מת דלא טעין מידי דלא טעין אבנהון כי פליגי בנוש' ונותן ויוצאין על שמו
וקי"ל כרב דאמר עליו להביא ראיה ודוקא היכא דלא מית אבל מת על האחין להביא
ראיה כדאמר ומודה לי אבא וכן הילכת' ואי דסלקא בקשיא לא אידחיא לה תיובתא
ואע"ג דלא טענינן להו ליתמי מידי דאי טעין אבנהו לא מהימן פיון דאונות ושטרות
יוצאות על שמו אמרינן אילו הוה אבנהו קיים הוה מקיים ליה ואוקים שטרא אחזקיה
ודנק' שאין חלוקין בעיסתן וטוען שגפלו לו מבית אבי אימ' ואין צריף לומ' אם טוען
שלי הוא ומציא' מצאתי שעליו הראיה וההיא לא איצטריף למימר בבבית' דהנה ליה
לאודועי לאחין ואיכ' למימר דשמואל מודה בהא דעליו הראיה אבל חלוקין בעיסתן פיון
דאונות ושטרות יוצאין על שמו על האחין להביא ראיה דמידי דלא צריף לאודועי הוא
לטוען מעיסתו קימץ והוא הדין אם נפל לאומנ' הפלף שלא מחמת האחין.

ובכל מידי דידעין אחין אם טוען בכף על האחין להביא ראיה ומיהו שבועת השותפין
עליו משביעין אותו שבועה חמורה בגילגול על כל מה שיש תחת ידו והא דאמר עליו
להביא ראיה דוקא בנכסים הידועין לו אבל בנכסי שאינן ידועין מיגו דיכיל למימר לא
היו דברים מעולם פי טעין שלי הן מהימן ובשבועה ואיכא דמיבעי להו אם קימוץ העיסה

אינו יכול לממון שבשטר מי תלינו או לא ומסתמ' כיון דחלוקין בעיסתן מהווא פורתא רנוח ולא דמי למציאה ודוקא שזמן השטר אחר חלוקת העיפה אבל אם זמנו קודם לא: גרסי' בפ' המפקיד אין מורידין קטן לנכסי שבוי ולא קרוב לנכסי קטן ולא קרוב מחמת קרוב דזמנין דמתזיק ולא ידע דלימחי להו: ודוקא קטן שבוי.

אמר רבא ש"מ מדר' הונ' אין מתזיקין בנכסי קטן אפי' הגדיל פלומר קרוב הוא דאין מורידין ה' אחר מורידין דלא אתי מחמת חזקה כלל אפי' אם קנאה אחר שהגדיל דאי איתה ליחוש דילמא טעין משהגדיל קנאה ממנו אלא לאו ש"מ אין מתזיקין כלל וכי תימא בפ"ב דכתובות אמאי לא פריה וליתנייה בדידיה וכגון שאכלה פשהו קטן והגדיל משום דהתם ליכא למימר לקחתיה ממה פשהו קטן דליתה למכירה בקרקע פלום ומכמה דוכתי דאמרי' מעמידין אפיטרופוס ליכא למידק דהא תנו השותפין והאפיטרופין אין להו חזקה.

אבל גבי קנין שבוי דשמין כאריס ואריס יש לו חזקה איצטריה הכא למידק ותמיהא לו פ' דרבינו אבן מגש דאמר מדקאמר ולא קרוב לנכסי קטן דאתי לאחזוקי בהו ואי ס"ד לא מהימן כלל למאי נחוש לה לא בטענתא דאבנה ולא בטענת' דיליה לית ליה חזקה.

ש"מ דחיישי' דילמא גדיל ולא ידע וטוען שלקחה ממנו משהגדיל והעיד שקיבל מרבו הגדול. ובלשון הזה אמר דרב הונא אינו אלא בטענה שלקח' מאבי הקטן ומצוי בתשובה בכתיבת ידו.

ולא בריר לו אי טעמא דקרוב אין מורידין בנכסי קטן. משום דילמא אתי בטענתא מאבנה אבל אתי בטענתא דנפשיה מתזיקין ואם פו מאי שנא אחא דאבנה מאח' דאימא.

ועוד כי אתי בטענה דאבנה ליתמהין משום מיגו דהא אי בעי אתא בטענה דנפשיה והילכתא פדכתבינו. וכיון שהתחיל פשהו קטן אינו חזקה.

ואיכא מאן דאמר דוקא דלא ידע האי קטן משהגדיל דאבנה הוא אבל איכא סהדא דידע דאבנה הוא ואע"ג דלא טעין מינה זבינתה אמרי' מיגו דאי בעי אמר גדול לקחתיה כי אמר זבנה מהימן ומסתמא דוקא עד י"ג שנים ויום אחד.

אבל מי"ג ואילף בטענ' מכירה אין לו חזקה בטענת מתנה יש לו חזקה וקי"ל ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן עשרין ואמרינו התם ומתנתו מתנה ואם הוא בן י"ג יודע בטיב משא ומתן אפי' בא בטענת מכירה חזקתו חזקה פדאיתה לעיל.

המתזיק בפני אפיטרופוס של יתומים איכא מאן דאמר אפיטרופוס פדין אביהו שיהי יכול למכור קרקע להאכילן וחזקתו חזקה אם טען שלקח' מן האפיטרופוס או מאביהו והתחיל להתזיק בהו בחיי האב.

וצריה עיון דאיכ' למימר דשמא האפיטרופוס לא ידע שהוא של אביהו: ואין מתזיקין בנכסי קטן ואפיטרופוס נמי איכא למימר דלא מהימן: ר' אפרים היכא שהלה ראובן שהוא גדול למדינ' הים ומת אביו פאן ויש לו נכסים לנכסי שבוי מדמינו להו ומורידין קרוב לנכסי' ולא מדמינו לנכסי קטן דאם איתה דאין מורידין אדאמר שמואל יצא לדעת אין מורידין לומר מי שגפלו לו נכסים במדינה אחרת אין מורידין וכל שכן יצא לדעת

אָלָא לָאו ש"מ מוֹרִידִין: שְׁנַיִם מְעִידִין שְׁאֲכֹלָה שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם וְנִמְצְאוּ זוּמְמִין מְשַׁלְּמִין לוֹ אֵת הַכֹּל וְכוּ' אָמַר רַב יְהוּדָה אֶחָד אוֹמֵר אֲכֹלָה חֵיטִין וְאֶחָד אוֹמֵר אֲכֹלָה שְׁעוּרִים הֲרִי זֶה חֲזָקָה אֲלָא מֵעַתָּה א' אוֹמ' אֲכֹלָה אג"ה וּא' אוֹמ' אֲכֹלָה בּד"ו וְעַמְד בְּחֲזָקָתוֹ ו' שְׁנַיִם אֲלָא שְׁנֵיהּ רָאָה אֲכִילְתָּה ג' שְׁנַיִם מְפֹסְקוֹת שֶׁל שְׁמִיטָה וְזֶה רָאָה ג' שְׁנַיִם (רְצוּפוֹת) ה"נ דְּהִנֵּה חֲזָקָה דְּאִפְשָׁר דְּלֵא דַּיִיק וְזֶה קָרָא שְׁנֵיהּ שְׁנֵינָה שֶׁל שְׁמִיטָה שְׁנֵיהּ רֵאשׁוֹנָה וּמְשַׁנֵּי הֲכִי הִשְׁתָּא וְכוּ' כְּדַפְרֵישֵׁת לְעִיל וְחֲזִינָן כַּמָּה פִּירוּשֵׁין דְּלֵא נְהִירָא לֹן וְהֲכִי מְסַתְּבָרָא גְרָסִי בִּפ' הַגּוֹזֵל תִּינוּק שְׁתַּקַּף בְּעֵבְדֵי וְיִרְד לְתוֹף שְׂדֵה חֲבִירוֹ וְאָמַר שְׁלִי הֵן אֵין אוֹמְרִי נִמְתִּין עַד שְׁיִגְדִיל אֲלָא מוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִיָּדוֹ וְלִשְׁיִגְדִיל וְכוּ' דְּוָקָא דְלִית חֲזָקָה דְּאֲבָהָתָא לָא לְהֵאִי וְלָא לְהֵאִי אֲבָל אֵית לֵיהּ חֲזָקָה דְּאֲבָהָתִיהּ כַּגּוֹן דִּידִיעַ מִקְלָתָא לְבִי דִּינָא כִּהֵהוּא עוֹבְדָא דְּבַר חֲמוּהָ דַּר' יִרְמְיָהּ מוֹקְלִי לֵיהּ בִּידִיעָה וְנִמְתִּין אוֹתוֹ עַד שְׁיִגְדִיל כְּדֵאִיתָא הֵתָם: גְרָסִינָן בִּפ' גֹּט פְּשׁוּט הֲבֵא לְדוֹן בְּשִׁטְר וּבְחֲזָקָה נִידוֹן בְּשִׁטְר וְאֵינוֹ נִידוֹן בְּחֲזָקָה דְּבָרֵי ר' רִש"ב אָמַר אָף בְּחֲזָקָה וְאִסְיָקְנָא בְּלִבְרָא פְּלִיגֵי דַר' סַבְרָא צְרִיף לְבָרֵר וְרִשְׁב"ג סַבְרָא אֵין צְרִיף לְבָרֵר אֲלָא עֵינֵי חֲזָקָה בְּלִבְד וְלִישְׁנָא דְּרַבִּינוֹ אֶלְפָס אָמַר רַב גִּזְדֵּל אָמַר רַב הֶלְכָה כַּר' וְאָף ר' לֹא אָמַר אֲלָא לְבָרֵר כַּגּוֹן שֶׁהִבִּיא שְׁטָרוֹ וְאָמַר לוֹ בְּרוּר שְׁטָרָה לְכַתְּחֵלָה אַע"פ שֵׁישׁ עֲמוּ עֵדֵי חֲזָקָה וְאִם אֵי אִפְשָׁר לוֹ לְבָרֵר כַּגּוֹן שְׁמֵתוֹ עֵדֵי נִידוֹן בְּחֲזָקָה וְרִשְׁב"ג סַבְרָא אֵין צְרִיף לְכָל וּר"ח כָּתַב הֶלְכָה כַּרְשֶׁב"ג וְאָף ר' לֹא אָמַרָה אֲלָא לְבָרֵר וְכֵן לְשׁוֹן רַבִּינוֹ שְׁמוּאֵל וּפִירוּשׁוֹ וּכַר"ש שְׂאֵם לֹא בִּירָר הַפְּסִיד.

וּבְגוֹסְחָא דַּר' שְׁמַעוֹן קְיָיְרָא הֶלְכָה כְּדַבְרֵי חֲכָמִים וּבְסַפֵּר יִשְׁן מְצֵאֵתִי כְּדַבְרֵי חֲכָמִים וּבְגוֹסְחָא דִּילָן הֶלְכָה כַּר' יְהוּדָה וּמוֹנָה הֶלְכָה כַּרְש"ב כַּגּוֹן וְהַגּוֹסְחָאוֹת מְשַׁתְּנוֹת וְאֵינִי יְכוֹל לְבָרֵר פִּי דְּצְרִיף לְבָרֵר מְשַׁמַּע כַּר"ש וּמְסַתְּבָרָא כְּדַבְרֵי חֲכָמִים מֵהֵהוּא דְּסַנְהֶדְרִין זֶה פּוֹסֵל עֵדֵי שֶׁל זֶה וְזֶה פּוֹסֵל עֵדֵי שֶׁל זֶה דְּפִלִּיגֵי בְּלִבְרָא וְלֹא אֵינִי לֵיהּ מְפֻלְגָתָא דְּרַבִּי וְרִש"ב דְּאִיפָא לְדַחֲזִינָה כְּדַחֲזוּ לָהּ בְּהֲכִי עַד כָּאֵן לֹא קָאֵמַר רַבִּי אֲלָא דְּחֲזָקָה מִכַּח שְׁטַר' קָא אֲתֵיָא וְכוּ' וְצְרִיף עֵיוֹן: גְרָסִינָן בִּפ' אֵלוֹ דְּבָרִים שֵׁישׁ לְהֵן חֲזָקָה וְאֵלוֹ שְׂאִין לְהֵן חֲזָקָה פִּירוּשׁוֹ רַבְּנוֹתָא פֶּל הֲנִי דְּלִקְמָן לְאֵלְתֵר בְּלֹא טַעְנָה וְאִסְיָקְנָא הֶלְכָה כַּרְש"ב בְּג' שְׁנַיִם וּבְטַעְנָה מ"ש רִישָׁא וּמֵאִי שְׁנָא סִיפָא וְאוֹקִימָנָא א"ר נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהַ בְּחֲצַר הַשְּׁוֹתְפִין עֲסִיקִין דְּאֵהֲעֵמְדָה כְּדִי לֹא קָפְדִי אֵינְשֵׁי אִמְחִיצָה קָפְדִי וְרַב פִּפִי נְמִי אוֹקְמָה לְעוֹלָם בְּחֲצַר וְאִיפָא דְּקָפִיד וְאִיפָא דְּלֹא קָפִיד וְגַבִּי מְמוֹנָא לְקוֹלָא רַבִּינָא אִמ' לְעוֹלָם לֹא קָפִיד וְהָא מְנִי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הִיא דְּאָמַר וּוּיְתוּר אָסוּר וְלִית הִילְכָתָא כְּפֻתִיָה ש"מ דְּעַד הִשְׁתָּא קַס"ד דְּמַתְנִי רַבְּנָן הִיא וְלֹא ר' אֲלִיעֶזֶר דְּרִיסַת הַרְגֵּל דְּקָאֵמַר וּוּיְתוּר מוֹתֵר אֲפִילוֹ לְרַבְּנָן וְכִי קָאֵמַר אָסוּר לִיכְנֹס לְחֲצַר בְּתַשְׁמִישֵׁי חֲצַר קָאֵמַר כַּגּוֹן לְהַעֲמִיד בְּהֵמָתוֹ וְחֲבִילְתוֹ לְשַׁעָה וְלַעֲשׂוֹת בְּיָדֵים מְקוֹם שְׁפִיתַת קְדִירָה אַחַת וּבִהֵהִיא הַעֲמָדָה בְּלֹא מְחִיצָה אֲמַרִּין אִיפָא דְּקָפִיד וְאִיפָא דְּלֹא קָפִיד וּר"א בֶּן יַעֲקֹב פְּלִיג עֲלֵי הֵתָם מִשׁוֹ דַּס"ל יֵשׁ בְּרִירָה הוּא אֲבָל בְּדְרִיסַת הַרְגֵּל לִיפָא מ"ד קָפִיד כְּדַאֲמַרִּי בְּמַגְלָה דְּרִיסַת הַרְגֵּל הָא לֹא קָפְדִי אֵינְשֵׁי.

וּר"נ וְרַב פֶּפָּא לֹא אֵינְרִי הֵתָם כָּלֵל דְּלִכ"ע לֹא קָפְדִי וּבִין לְרַבְּנָן וּבִין לַר' אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב מוֹתֵר וְרַבִּינָא דַּס"ל בְּהַעֲמָד' כְּדִי לֹא קָפְדִי דְּרִיסַת הַרְגֵּל וְהַעֲמָדָה כִּי הַדְּדִי נִינְהוּ וּפְלִיגֵי וְהֶלְכָה בְּחֲצַר הַשְּׁוֹתְפִין אֲפִילוֹ חֲזָקָה שְׁלֹשׁ שְׁנַיִם וְטַעְנָה לֹא מְהַנִּיא עַד דְּעֵבִיד מְחִיצָ' י' וְאִי אֲחִזִּיק ג' שְׁנַיִם בְּמְחִיצַת י' בְּטַעְנָה הוּיָא חֲזָקָה וְאִי לֹא לֹא וּבְחֲצַר חֲבִירוֹ אֲפִי הַעֲמָדָה בְּלֹא מְחִיצָ' קָפְדִי וְהוּיָא חֲזָקָה כְּחֲזָקָה דְּעֵלְמָ' וְכַמְנַהֲגָא וְהֲכִי מְסַתְּבָר' וְכֵן כָּתַב בְּעַל מְתִיבָא

בְּחֶצֶר שְׂאֵינוֹ שְׁלוֹ אִפִּי' אֶהְעַמְדָה הוֹיָא חֲזָקָה וּפְסָק דְרַבִּי אַבְן מַגֵּשׁ לֹא נִהִירָא לָן וּמִסְתַּבְרָ' דְרִיסַת הַרְגֵל דְלֹא קִפְדִי אֵינְשֵׁי לֹא הוֹיָא חֲזָקָה וְדוֹקָא שְׂיֵשׁ לֹו דְרַף בְּמָקוֹם אַחַר אַבְל אֵין לֹו דְרַף בְּמָקוֹם אַחַר וְהַחֲזִיק יֵשׁ לֹו חֲזָקָה אָמַר ר' בְּנֵאָה בְּכָל שְׁוֹתְפִין מְעַכְבִּין זֶה עַל זֶה חוּץ מִן הַפְּבִיסָה וְאִם הַחֲזִיק בְּכַבִּיסָה אֵינָה חֲזָקָה: יְרוּשָׁל' אָמַר ר' אֶלְעָזָר גִּידֵל הַתְּרַנְגוּלִין בְּחֶצֶר שְׂאֵינוֹ שְׁלוֹ הָרִי זֹו חֲזָקָה אָמַר ר' יוֹסִי יָאוֹת א"ר אֶלְעָזָר מַה נִּפְשָׁה אִם יֵשׁ לֹו רְשׁוֹת לְגַדֵּל הָרִי גִידֵל וְאִם אֵין לֹו רְשׁוֹת לְגַדֵּל הָרִי חֲזָקָה ר' יוֹחָנָן בְּשֵׁם ר' בְּנֵיָה בְּכָל שְׁוֹתְפִין מְעַכְבִּי חוּץ מִן הַפְּבִיסָה מְפָנִי פְּבוּדָן שֶׁל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל א"ר מִתְנִיתָא הָדָא דְתִימַר בְּמָקוֹם שְׁהַנְשִׂים מְכַבְּסוֹת אַבְל בְּמָקוֹם שְׁהַאֲנָשִׁים מְכַבְּסִין לֹא בְּדָא.

וְהָא דְתִימַר בְּכָל שְׁוֹתְפִין מְעַכְבִּין בְּכָל הַחֶצֶר אַבְל בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דִּידְקָה לֹא מְצִי מְמַחֵי לִיהִ בִּידְקָה דִּוּ אָמַר לִיהִ אֶת שְׁפִיף גֹו דִּידְקָה וְהוּא נְחִית גֹו דִּידִי וְהָא דְתִימַר בְּכָל שְׁוֹתְפִין מְעַכְבִּין חוּץ מִן הַפְּבִיסָה בְּכָל הַחֶצֶר.

אַבְל בְּאַרְבַּע דִּידְקָה לֹא מְמַחֵי בִּידְקָה זֶה לְשׁוֹן בְּעַל מִתְיָבוֹת וְכוּלָּהּ דוֹקָא אֶלָּא בְּסוּפָא דְמִשְׁמַע בַּד' אַמּוֹת דִּידְקָה מְמַחֵי וּבְגוּנְסָחָא דִּילָן בְּנָשִׁים הָא דְתִימַר חוּץ מִן הַפְּבִיסָה בְּכָל הַחֶצֶר בְּרַם בַּד' אַמּוֹת דְנִפְשָׁה מְמַחֵי הוּא בִּידְקָה וְאִם הָיָה מְקוֹם מְדָרוֹן אִפִּי' בַּד' אַמּוֹת דְחֻבְרִיָה מְמַחֵי הוּא בִּידְקָה כֹו' וּבְנִזִיר גְרָסִינָן אַחֲרֵי' תְּנִי מְקוֹם הַתְּנׁוּר וּמְקוֹם הַרְחִיקִים אֵין לֹו חֲזָקָה בְּקִירָה עַל גְּבִיָהּן אִפִּי' כָּל שְׁהוּ יֵשׁ לָהֶן חֲזָקָה וּבְלִבְד קִירוֹי שְׁהוּא מוֹעִיל לְתְּנׁוּר הַמְּרׁוֹב אֵין לֹו חֲזָקָה וְיֵשׁ לְמְקוֹמוֹ חֲזָקָה הַמְּזוּחִלָּה יֵשׁ לָהּ חֲזָקָה.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמוּאֵל אֵין לֹו חֲזָקָה מְרוּם אַחַת וְיָכוֹל לְשַׁנּוֹת בְּעַל הַחֶצֶר לְאוֹתוֹ רוּם אַבְל אֵינוֹ מְשַׁנֵּה מְרוּם זֶה לְרוּם אַחַר וּפִי' רַבִּינוּ סַעֲדָה שְׁדֵרָף לְהַשְׁפִּיל פּוֹתֵל שְׁבוּ הַמְּרׁוֹב וּלְהַגְבִּיָה אֶת שְׁפָנְגָדוֹ וְאִם בָּא לְשַׁנּוֹתָהּ לְרוּם אַחֲרָת יוֹצִיא בָּהּ הוֹצֵאוֹת וּלְהֵאִי טַעְמָא אִם בְּעַל הַגַּג רוּצָה לְהַגְבִּיָה פּוֹתֵלוֹ עִם הַמְּרׁוֹב הַרְשׁוֹת בִּידוֹ וּבְלִבְד שְׁלֹא יְהֵא בּוּ הַיְזִיק נִיפְרָ לְדִינֵין מִמָּה שְׁהָיָה דְמַר קָא מְפַלֵּג בְּזִיזִין בְּעַל הַגַּג לְבַעַל הַחֶצֶר ש"מ בְּמְרׁוֹב לִיפָא פְּלוּגְתָ' וְרַב חֲנִינָא אָמַר הַמְּרׁוֹב אֵין לֹו חֲזָקָה שְׂאִם הָיָה אַרוּף מְקַצְרוֹ וְיֵשׁ לְמְקוֹמוֹ חֲזָקָה שְׂאִם בָּא לְעוֹקְרוֹ אֵינוֹ עוֹקְרוֹ וְרַב יוֹסֵף אָמַר הַמְּרׁוֹב אֵין לֹו חֲזָקָה שְׂאִם רָצָה לְבָנוֹת מִתְחַתִּיו בּוֹנֵה שְׂאִין לֹו עָלָיו אֶלָּא לְקַבֵּל מִימּוֹ וְכֵן פְּסָק רַבִּינוּ מְשׁוּלָם בַּר קְלוּנִימוּס בְּתִשְׁבָּה וּש"מ שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁפִּיל הַמְּרׁוֹב לְמַטָּה שְׂאִם הָיָה רוּצָה לְבָנוֹת תְּחַתִּיו לֹא הָיָה יָכוֹל לְבָנוֹת תְּחַתִּיהִ וּלְהַגְבִּיָה מְסַתְּבָרָא שְׁהָיָה יָכוֹל לְהַגְבִּיָה וּמִסְתַּבְּרָא דְאִיפָא לְמִידָק מִינָהּ פִּינּוֹן שְׂאִין לֹו עָלָיו אֶלָּא קַבְּלַת מִימּוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל בְּכָלִי אוֹ עַל הַגַּג שְׁהַגַּג וְגוּף הַמְּרׁוֹב תְּלוּשׁ וּלְבַסּוֹ' חֲבָרוּ הוּא: וְקִי"ל כְּחַכְמִים בְּדָף שֶׁל נְחֻתוּמִי שְׁקַבְּעוּ בְּפּוֹתֵל דְאֵינוֹ פְּקַרְקַע וּלְעַנְן שְׁבוּעָה נְמִי תְּלוּשׁ הוּא וְנִשְׁבָּעִין עָלָיו וְכֵן פְּסָק רַבִּינוּ מְשׁוּלָם ב"ר קְלוּנִימוּס בְּתִשְׁבָּה.

וְשָׁמַע שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁפִּיל הַמְּרׁוֹב לְמַטָּה שְׂאִם הָיָה רוּצָה לְבָנוֹ' תְּחַתִּיו לֹא הָיָה יָכוֹל לְבָנוֹת אַבְל אִם רָצָה לְהַגְבִּיָה יִגְבִּיָה מְסַתְּבָרָ' שְׁיָכוֹל לְהַגְבִּיָה אַבְל אֲדוּנִינּוֹ אֲבִינוֹ דִּן שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְהַגְבִּיָה שְׁהַזִּיקוֹ מְרוּבָה דְקִילוּחוֹ רְחוּק: וְיֵשׁ לְמְקוֹמוֹ חֲזָקָה שְׂאִם בָּא לְעוֹקְרוֹ אֵינוֹ עוֹקְרוֹ וְאִפִּי' לְקַצְרוֹ אֵינוֹ יָכוֹל וְרַבִּינוֹ אֶלְפָס אֵינִי לְכוּלָּהּ דְסַבִּירָא לִיהִ דְלֹא פְּלִיגִי אֶהְדְּדִי וְהִילְכְּתָא בְּכוּלָּהּ טַעְמָא אַבְל ר"ח פְּסָק כַּר' חֲנִינָא דְהָא ר' יְרֵמְיָה מוֹדָה לִיהִ שְׂאִם בָּא לְעוֹקְרוֹ אֵינוֹ עוֹקְרוֹ וּש"מ דְאָמַר יָכוֹל לְשַׁנּוֹתוֹ לְאוֹתוֹ רוּם הִנֵּה לִיהִ חַד וְעוֹד דַּר' חֲנִינָא

לגבי שמואל רב חשיב ונדחה הירושלמי דפליגי בה ר' יוחנן וריש לקיש דר' יוחנן סבירא ליה כשמואל ומסתברא דהלכה כר' יוחנן פירושלמי ואם בא לעוקרו אינו עוקרו דקאמר לאו ממקומו קאמר אלא מרוח לרוח ומסתברא דוקא מרוב קבוע בתצר חבירו דיש לו שיהי מחזיק הוא באויר אבל קבוע באויר תצירו אין צריף להרחיק מן הצדדין ונהרי הוא כבור ואילן דבעידנא דקא נטע ליתנהו לשרשין ואע"ג דידע דאתי פי אתי פלו להו חיצוי הכי נמי אע"ג דמטי ליה היזקא לכתלי' שבצדדין פיון דבההיא שעתא לא מטיא היזקא אלא לקמיה אפי' גרמא ליפא דלא אשפחון הרחקה לר' יוסי אלא בגרמ' דגרמא בגיריה כגון בורות שיחין ומערות.

דכל חדא וחדא קא מרפיש לה לארעא וגפית וסיד וסלע ואמת המי' ונברכת של כוכסין שפוחו הולכין לפותל ורחיים ותנור וזרעים שמחלידין את הקרקע ופר"ח ששותין לחלוחית הקרק' הסלודה מיד וסולם נמי ובראשו נמיה ונמיה בהדי דזקיף יתבא ארישא דהוא גרמא מפוחיה והוא גרמא דגירי' אבל הכא ליפא גרמא דגיריה פלל ואפילו יצא לחוץ החץ מידו ונפסק לא מיקרי גרמא דגירי כדאמרין בהנהו בי תרי דדיירי חד עילאי וחד תתאי דקס"ד דנקב הנה בעליה ומסקי' דתיימי מיא דהתם פלו להו חיצין ואמר על המזיק להרחיק עצמו וכל שכן הכא דלאו מפוחו אתא.

וכי אמרינן גרמא בנוקין אסור הני מילי בגירי ובגרמא דגירי ליתיה לדמיה אלא לאמת המים ולא לנברכת הכוכסין דהתם פותל לבנים הוא ומתנא לא הוי אלא כגון אמת המי' ונברכת הכוכסין דקווי וקיימי וקביעי אבל ליפא חד מהני לא בעי הרחקה ולמי רגלי' איפא לדמוייה ובפותל לבנים שלשה טפחים ובפותל אבנים טפח הילכף בסד בסיד סגי דכל היכא דתנו ג' טפחים או סד בסיד תנו וכן הילכתא ופוסקא דרבי' אלכס דאמר דמשרה וירק לא בעי רחוקי פרבי יוסי משום דתיימי מיא ומיהו בעי לרחוקי פי הכי דלא ליהגוי גיריה כפדהמרחיק שיח ולא בריר לן דלא דמי לשיח ומערה דהתם משום דמתנא דקשי לפותל והכא פותל ליפא וכיון דתיימי לא בעי רחוקי פלל דליפא גרמא והילכף זה עושה בתוך שלו פרבי יוסי סולם המצרי אין חזקה ולצרי יש לו חזקה סולם המצרי אמרי דבי ר' ינאי פל שאין בו ארבע חזקות חלון אין לו חזקה ולצרי יש לו חזקה אינהו חלון המצרי פל שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתוכו ר' יהודה אומר אם יש לה מלבן אעפ"י שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתוכו אמר ר' זירא למטה מארבע אמות יש לו חזק' יכול למחות למעלה מד' אמות אין לו חזקה ורבי אילעא אמר אפילו למעלה מד' אמות אין לו חזקה ויכול למחות ופי' יכול למחות שלא יפתחונו לכתחלה שהוא דאתא לקמיה דרבי אמי שדריה לקמיה דרב אבא בר ממל.

אמר ליה עבדיד כר' אילעא והילכתא פותיה אמר שמואל ולאורה אפילו פל שהו יש לו חזקה ירוש' בעון קומי רבי אמי. מהו לפתח חלון מצרי למעלה מד' אמות.

אמר ליה פן אנו אמרין יסתתם אוירא דעלמא באפויי. א"ר נסא פן אנו אמרין דבעי מעבד ביתיה כשוכה לא שמעינו ליה וחזינו בה פלוגתא ביני רבננותא איפא מאן דאמר רבי זירא אצורי קאי וכן פירש רבינו שמואל ודייקי מניה הא דאמר ולאורה אפילו פל שהו יש לו חזקה פלומר חלון מצרי כצורי ודוקא למטה מד' אבל למעלה מד' אפילו לאורה אין לו חזקה.

וקשׁיָא לן בֵּה טוֹבָא חֲדָא דַּהֲוָה לִיה לְמִימַר לָא שְׁנו אֶלְא לְמַט' מַד' אַמּו' אַבְל לְמַעְלָה אִין לּו חֲזָקָה וְאִין יָכוֹל לְמַחֲוֹת. וְתוּ הֵהוּא דַּהֲוָה בְּנֵי אֲשִׁיטָא אַחוּרֵי פְּנוּי דַּחֲבָרְיָה וְאָמַר לִיה קָא מְאָפְלַת עֲלָאֵי הִיכִי אָמַר לִיה עֲבִידְנָא לָךְ פְּנוּי לְעִיל מְאִישְׁתָּא הָא וְדָאֵי לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת הָווּ וְאִי ס"ד חֲלוֹן אוּרְה לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת אִין לּו חֲזָקָה הִיכִי עֲבִיד מְדִי דְלִית לִי חֲזָקָה אֶלְא בְּשִׁטְר וְתוּ אִי אַצְוֵרִי דִּישׁ לּו חֲזָקָה קָאֵי מְאִי דְחֲזָקָה דְרַבִּי אִילְעָא אֶפִּילוּ לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת אִין לּו לִימָא יֵשׁ לּו חֲזָקָה וְיָכוֹל לְהַחֲזִיק וְתוּ בֵּין לַר' אִילְעָא בֵּין לַר' זִירָא לִיפְלוֹג מִתְנִי בְּחֲלוֹן לְמַטָּה מַד' כִּי הִיכִי דְפְלִיגִי גְבִי זִיז וְלִימָא יֵשׁ לּו חֲזָקָה וְיָכוֹל לְמַחֲוֹת וְלְמַצְרֵי אִין לּו חֲזָקָה וְאִינוּ יָכוֹל לְמַחֲוֹת וְתוּ פִּינוּ דְחֲלוֹן גְּדוֹל הוּא וְעֲשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ וְלַהֲסַתְפַּל בּוּ לְרַחוּק מַה לִּי לְמַעְלָה וּמַה לִּי לְמַטָּה אַע"פ שֶׁהִבְעַל חֲצַר אִינוּ נִיזוּק זֶה נִהְנֶה בְּתַשְׁמִישׁוֹ וּמְסַתְבָּר' דְּאִמְצָרִי קָאֵי דְבַעַל חֲצַר יֵשׁ בּוּ הִיזְק רְאִיָּה וְזֶה אִין דְּרַכּוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ וְלַעֲמֹד כּו' וְקָאֵמַר לְמַטָּה מַד' אַמּוֹת אַעפ"י שְׁאִין רֵאשׁוּ יָכוֹל לִיכְנֹס לְתוֹכוֹ דְּרַךְ הִלִּיכְתּוּ בְּבֵית רוּאָה בְּחֲצַר חֲבִירוֹ וְיֵשׁ בּוּ הִיזְק רְאִיָּה וְיֵשׁ לּו חֲזָקָה לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת אִין בּוּ הִיזְק רְאִיָּה פְּדִרְךָ הִלִּיכְתּוּ בְּחֲצַר אֶלְא א"כ מְצִין וְאִין לּו חֲזָקָה וּמִתְנִי לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת קָאֵמַר וּמְשַׁמַּע דְּרַבִּי אֶלְעִי פְּלִיג אֶסִּיפָא דְרַבִּי זִירָא לָא מְצִי אָמַר לָא שְׁנו וּר' אֶלְעִי אַמ' אֶפִּילוּ לְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת אִין לּו חֲזָקָה פְּדִקְתִּי מִתְנִי וְיָכוֹל לְמַחֲוֹת דְּזִימְנִין דְּמוֹקְמַת שְׁרַשְׁפִּיפָא וְקִימָא דְנוּחַ לִי לְשׁוֹן מְצוּץ וְלָא קָאֵמַר חֲזוּת לִי וּמְשׁוּם לִישְׁנָא מְשַׁמַּע דְּאִמְצָרִי קָאֵי וְהִינּוּ דְקִשְׁיָא לַר' אֶלְעִי אִם אִיְתָה דְלְמַעְלָה מַד' אַמּוֹת אִין לּו חֲזָקָה וְיָכוֹל לְמַחֲוֹת לִיפְלוֹג כִּי הִיכִי דְפְלִיג גְבִי זִיז וּמְשׁוּם הִכִּי דְחִיק וְאָמַר יָכוֹל לְמַחֲוֹת וְדוּקָא מְצָרִי אַבְל בְּצוּרֵי אֶפִּילוּ לְמַעְלָה וְאִינוּ לְאוּרְה יֵשׁ לּו חֲזָקָה וְעַל יְדֵי הִיָּה מַעֲשָׂה וְהַשְׁבַּתִּי תְּשׁוּבָה לְרַבּוּתִי וְשְׁאֵלְתִי אֵת פִּי רַבִּינוּ יַעֲקֹב לְכַתּוּב אֵלֵי בְּתַשְׁבּוּחַתוֹ שֶׁהִשִּׁיב לְחַכְמֵי לְנִתְיָר וְהַעִיד שְׁחֲזַר בּוּ רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל אַחִיו בְּסוּף יָמָיו וּבְפָנָי תִּלְמִיד רַבִּינוּ גְּרִשׁוּם כְּתַב כֵּן א"ר זִירָא לְמַטָּה מְאַרְבַּע אַמּוֹת יֵשׁ לּו חֲזָקָה אַע"פ שְׁאִין רֵאשׁוּ שְׁל אָדָם יָכוֹל לִיכְנֹס בְּתוֹכוֹ אֶלְמָא אִמְצָרִי קָאֵי וְכֵן פֶּשֶׁט וְכֵן עֲלַת שֵׁיטַת הִלְכָה בְּפָנָי ה"ר יַעֲקֹב וְכֵן כְּתַב רַבִּינוּ אֶבְרָהָם וּגְמָרָא דְבָנֵי מַעְרָבָא דְמוֹכַח וְלִיפָא לְמִינְדָא מִינָה וְעַל דְּבָר זֶה רַבּוּ מַחְלוֹקוֹת בִּישְׂרָאֵל וְהִלְכָה לְמַעֲשָׂה חֲלוֹן צוּרֵי בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה מַד' אַמּוֹת אֶפִּילוּ אִינוּ עֲשׂוּי לְאוּרְה יֵשׁ לּו חֲזָקָה פְּדִין כָּל הַחֲזָקוֹת בְּג' שָׁנִים וּבְטַעֲנַת חֲלוֹן מְצָרִי לְמַטָּה מַד' אַמּוֹת יֵשׁ לּו חֲזָקָה וְצָרִיף לְהַרְחִיק לְמַעְלָה אִין לּו חֲזָקָה וּבּוּנָה פְּנִגְדוּ וְאִינוּ מְרַחֲיק אַבְל לְסוּתְמוֹ אִינוּ יָכוֹל כָּל זְמַן שְׁאִינוּ רוּצָה לְבַנוֹת דָּאֵי ס"ד אִין לּו חֲזָקָה וּסְתָמוּ הִיכָא קָאֵמַר רַבִּי זִירָא אִינוּ יָכוֹל לְמַחֲוֹת הַשְׁתָּא הִיכָא דְאִיְתָה סְתִים לִיה הִיכָא דְבַעֲי מִיַּעֲבָד לְכַתְחֻלָּה לָא סְתַר לִיה אֶלְא בּוּנ' פְּנִגְדוּ קָאֵמ' וְאִם בָּא לְפַתּוּחַ בְּתַחֲלִילָה לְמַעְלָה מְאַרְבַּע אַמּו' יָכוֹל לְמַחֲוֹת וְדוּקָא חֲלוֹן מְצָרִי שְׁאִינוּ עֲשׂוּי לְאוּר' אֶלְא לְאוּרֵי אַבְל לְאוּר' יֵשׁ לּו חֲזָקָה פְּשׁוּאֵל וְכֵן הִילְכְתָא וְכַתְב ר"ח מְכָל דְּמִתְנִי בְּחֲלוֹן שְׁאִינוּ עֲשׂוּי לְאוּרָה א"כ לְמַטָּה מְאַרְבַּע אַמּוֹת דְּקָאֵמַר יֵשׁ לּו חֲזָקָה לְמֵאֵי דְהָא מְכַנְגְדוּן שְׁלָא יֶאֱפִיל הוּא הָא לָאו הִכִּי אִינוּ מְרַחֲיק וְקָאֵמַר לָאו דְמַעֲכַב לִיה בְּנִין אֶלְא דְלָא מְחִיבִינוּ לִיה לְסַתּוּם אֶלְא שְׁבָקִינוּ לִיה כְּדָאִיתָא וְאִי אֲתִי לְמִסְמָךְ שְׁבִיק לִיה רוּוַחָא כִּי הִיכִי דְעִיָּיל בִּיה אִוִּירָא וְלְמַעְלָה מַד' אִין לּו חֲזָקָה וּבּוּנָה פְּנִגְדוּ בְּנִין שְׁסוּתְמָה אַבְל אִינוּ חִיבִיב זֶה לְסוּתְמָה וְאִיכָא לְמִימַר יֵשׁ לּו חֲזָקָה לְהַרְחִיק מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה אַרְבַּע אַמּוֹת פְּדִי שְׁלָא יִצִּיז וְיִרְאָה אַבְל הַרְחִיקָה שְׁלָא יֶאֱפִיל לָא בְּעִי וּמְסַתְבָּרָא דַר' אַמִּי דְשַׁדַּר לְקַמְיָה דְרַבִּי אַבָּא בַר מְמַל מְשׁוּם דְרַבִּי אַמִּי לָא סְבִירָא לִיה דִּיכּוֹל לְמַחֲוֹת פְּדִגְרָסִי בִּירוּשְׁלַמִּי

בעון קומי ר' אמי וס"ל דאינו יכול למחות ונשדרי לקמיה דרבי אבא משום דחש לרבי אלעזר ולאורה פר"ח העשוי להכניס אורה במקום אפל ויש אומרים שאין אורה במקום אחר וכל שהו פירש רבינו יעקב אין לו שיעור וחביבי פתב שיהא רחבו טפח כדאימא בלא יחפור רחב חלון טפח ומסתברא שיעורו כדתנן באהללות.

העושה מאור בתחילה שיעורו כמלא מקדח גדול של לישפה שירי מאור רום אצבע על רחב גדול ואילו הן שירי מאור וכו' חשב עליו לתשמיש שיעורו כפוחת טפח והיגו דקאמר כמה מלא רחב חלון טפח ומצאתי בירושל' בסוף גמ' דבחזקת הבתים סעד לדברי היו חמשה פתחים זה לפנים מזה שיעור כולן מלא מקדח והא מסייעא ליה דאמרינן גבי חלון שהוא פתוח לאיסטיו לא נעשה אלא להכניס את האור' מפניו שאין לו חזקה אינו מביא את הטומאה ודוקא שניכר עשייתו לאורה כגון צר מבחוץ ורחב מבפנים אבל אם הוא שנה אינו חזקה והכל תלוי בראיית הדיינין.

אמר רב נחמן ולסתום לאלטר הוי חזקה שאין אדם עשוי שיסתום אורו בפניו ושותק ודוקא בטענה. ואע"ג דלפתיחת חלון בעי ג' שנים הכא לאלטר וכן הילכתא ומתשובת הרב קרובינו משמע דסבירא ליה דאפילו לסתימת אורה בעינן פירוי פצימין והכי מסת' דחזקת סתימה לאלטר כסתימת בית בג' שנים מה התם בפירוי פצימין כדתנן בית סתום יש לו ארבע אמות ואמר לא שנה אלא שלא פרץ את פצימיו וכו'.

וכן פתב בעל מתיב' הכא בסתימת אורה שצריך להביא ראיה שמדעתו פרץ פצימין אבל רבינו אבן מג' מדמי ליה לטומא' דגבי עשבי' שתלשן והניחן בחלון. או שעלו מאיליהו בחלון ומטלגיות שאין בהן שלש על שלש וכו' כולן ממעטין בחלון וכל שפן סתימה אחרת דממעט ולא מסתב' לן גרסי' בפ' לא יחפור והחלונות מלמעלן ומלמטן ומפנגדן ד' אמות ושני עלה מלמעלן כדי שלא יציץ ויראה ומלמטן כדי שלא יעמוד.

ויראה. ומפנגדן כדי שלא יאפיל ואיכא דגרסי' וכמה טפח והלא מציץ במרדוד את פותלו כלומר משפע פותלו לצד אחר שלא יעמוד ויציץ ונדוני הרב אבי פירש באלקסון והא אנו תנן ד' אמות לא קשיא כאן מרוח אחת כאן משתי רוחות בא לסמוך מרוח אחת מימין או משמאל טפח בא לסמוך מימין ומשמאל ד' אמות מימין וד' אמות משמאל ואיכא מד"א ד' אמות ב' מיפן וב' מיפן ואיכא מאן דאמר מרוח אחת טפח וברוח השני ד' אמות ולהאי לישנא איכא למיפרך לוקמה לתרונהו בבא לסמוך משתי רוחות ומסתבר' כלישנא קמא ולא שנה מרוח אחרת ול"ש משתי רוחות במרדוד את פותלו סגי' ולא בעי ד' אמות מלמעלה ומלמט' דמן הצד אין בו היזק ראי' כדנרף הליכתו ואיכא דמפרשי בשתי רוחות לא סגי' במרדוד אלא בד' אמו' שמא יניח נסר בין הפתלים דאחזוקי ברשיעי לא מחזקינן דאם כן ד' אמות דהיזק ראייה ניהוש לשרשיפא ודאמרי' גמי שני בתים בשתי צידי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו פי מעדיף מאי הוי יעקם ראשו ויראה בחצי גגו של חבירו אלא לאו ש"מ לא הזקיקו רבותי להרחיק אלא בכדי שלא יזיק בהליכתו ומסתבר' מדלא קא בעי גמר' שלא מן הצד בכמה ש"מ בד' אמות דנושא סגי' וכי אוקמנא לה מן הצד הכי קאמר פי איצטריו לארחוקי ד' אמות משום אפילה מן הצד הוא דאיצטריו אבל מפנגדו לא איצטריו משום אפילה דתיפוק לי משום דנושא ומיהו מתני' דקתני מפנגדן מכל רוח שפנגדו קאמר וכי קתני

מלמעלה ומלמטה ד' אמות אפנגדן קאי וזהו דהוה בְּנֵי אַחוּרֵי פְּנוּי דְחִבְרֵיהּ וְאָמַר לִיהּ קָא מֵאֲפֵלְתַת עָלֵי שְׁלֵא הִרְחִיק ד' אמות הוא ובעיר יִשְׁנָה דְלִיכָא מְשׁוּם דְּוּוּשָׁא אָבֵל הִרְחִיק ד' אמות לֹא צָרִיךְ וְאִיכָא מ"ד מְפִנְדֵן שְׁלֵא יֵאָפִיל לִית לִיהּ שְׁיַעוּרָא וְלֹא חֲזִינוּ לְרַבְּנוֹת' מִיָּדֵי וְאֲזַלְיָנוּ לְקוּלָא לְרַבִּין' הָאֵי מִי שְׁיֵישׁ לוֹ חֲלוֹן עַל חֲבִירוֹ אִם הִפְתָּל שְׁלוֹ יָכוֹל לְסוּתְמוֹ וְלִהְגִּבִיהּ לְמַעְלָה פְּנִגְדוֹ אִם שֶׁל שְׁנֵיהֶן הוּא אֵינוֹ רִשְׁאֵי לְשִׁנּוֹתוֹ דְקָא מְרַעָא לְאֲשִׁיתָא וְיִשְׂרָאֵל שְׁעֵשָׂה תִקְרָה בְּבִנְיָן וְלֹא עֵשָׂה צוּרַת חֲלוֹן אֵינוֹ יָכוֹל לְעַכֵּב עָלָיו דְמָצִי אָמַר לְחֲזוּקֵי בְּנִין הוּא דְעָבְדֵי וְלֹא חֲיִישֵׁי דִילְמָא פְּתַח לִיהּ חֲלוֹן וּמְסַתְפָּךְ' דְוּוּקָא לְהִגְבִיָּהּ לְמַעְלָה שְׁאֵינוֹ מְמַעַט תְּשַׁמֵּישׁ בְּחֶצֶר אָבֵל לְשִׁנּוֹתוֹ לְמַטָּה שְׁמַמְעַט לְבָנוֹת תַּחְתּוֹ וּמִתְשַׁמֵּישׁ אַחַר אֵינוֹ יָכוֹל אָבֵל רַב מְשָׂה גְאוֹן אָמַר בְּתִשׁוּבָה אֵין לְשִׁנּוֹתָן מְמַקְוֵמן אִפִּי' מְלַמְעָלָה הִזִּיז עַד טַפַּח יֵשׁ לוֹ חֲזָקָה וְיָכוֹל לְמַחֲוֹת פְּחוֹת מְטַפַּח אֵין לוֹ חֲזָקָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְמַחֲוֹת א"ר אָמֵי הַחֲזוּקֵי בְּטַפַּח בְּמִשְׁפָּח ד' אֲמוֹת הַחֲזוּקֵי בְּרוּחַב ד' אֲמוֹת פֶּר"ח הַחֲזוּקֵי בְּאוּרֵי חֲבִירוֹ בְּרוּחַב ד' טַפְּחִים אַע"פ שְׁלֵא הַחֲזוּקֵי אֵלָא בְּטַפַּח כְּשִׁבוּנָה בְּעַל הַחֶצֶר מְרַחֵיב כְּשִׁיעוּר הִזָּה ד' טַפְּחִים מְכַל צַד וּמְצַדִּין ד' וְלִמְטָה מִן הִזִּיז ד' וּבְאֲרֵךְ ד' פְּדֵי שְׁיָהָא הִזִּיז מְרוּבָע ד' עַל ד' פְּחוֹת מְטַפַּח אֵין לוֹ חֲזָקָה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְמַחֲוֹת.

אָמַר רַב הוּנָא לֹא שְׁנוֹ אֵלָא בְּעַל הַגָּג בְּבַעַל הַחֶצֶר אָבֵל בְּעַל הַחֶצֶר בְּבַעַל הַגָּג יָכוֹל לְמַחֲוֹת וְקִי"ל כְּנוֹתִיָּהּ לֹא יִפְתַּח אָדָם חֲלוֹנוֹת לְחֶצֶר הַשְּׁנוֹתֵפִין וְכ"ש לְחֶצֶר חֲבִירוֹ מְשׁוּם דְאָמַר לִיהּ עַד הָאֵיִדְנָא בְּחֶצֶר בְּעֵינוֹ לְאִיצְטְנוּעֵי מִיָּנֵף בְּבִית לֹא הִשְׁתָּא אִפִּי' בְּבִית פְּלוּמֵר מְשַׁנְכַּנְס אַתָּה בְּבִיתָךְ (וּבִפְר"ש אֵי נְמִי לֹא) וּמְסַתְפָּךְ' בְּחֲלוֹנוֹ' מְגַדְלִין וְשׁוֹכְכִין קְאָמַר דְאֵי בְּחֲלוֹנוֹת בְּתִים תִּפּוּק לִי מְשׁוּם הִרְחַקָה שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָנוֹת פְּנִגְדוֹ וּמְכַל סְבִיבוֹתָיו ד' אֲמוֹת אֵלָא בְּחֲלוֹנוֹת הַגְּבוּהִין קְאָמַר אוֹ שֶׁהֵן מְרוּחְקִין הַרְבֵּה וְאִפִּי' רְשׁוּת הַרְבִּים בְּאֲמָצַע שְׁיֵישׁ בּוֹ הִזְזֵק רְאִיָּה לְחֶצֶר חֲבִירוֹ אֲסוּר דְקִי"ל דְחֲלוֹן שְׁיֵישׁ בּוֹ הִזְזֵק רְאִיָּה אִפִּי' רְחוּק כְּמָה וְאִפִּילוֹ רְשׁוּת הַרְבִּים בְּאֲמָצַע יָכוֹל לְמַחֲוֹת כְּדָקָא מ' בְּפָרֵק קָמָא שְׁנֵי בְּתִים בְּשְׁנֵי צִדֵי רְשׁוּת הַרְבִּים זֶה עוֹשֶׂה מַעֲקָה לְחֶצֶי גְגוֹ וְזֶה עוֹשֶׂה מַעֲקָה לְחֶצֶי גְגוֹ וּמַעֲדִיף ש"מ דְרְשׁוּת הַרְבִּים לֹא הֵוִי הַפְּסֵק לְהִזְזֵק רְאִיָּה וְהוּא הִדִּין שְׁאֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהֵאָפִיל וְכֵן מְצִינוּ בְּתִשׁוּבוֹת אֲצַלְיָנוּ וְהָא דְתַנּוּ אָבֵל פּוֹתַח הוּא לְרְשׁוּת הַרְבִּים וְכו' הָא קָא מְפָרֵשׁ טַעְמָא מְשׁוּם דְקָא בְּעֵי אִיצְטְנוּעֵי אִפִּי' מְבַנֵּי רְשׁוּת הַרְבִּים הָא לֹא הָכִי לֹא וּפְיִרְשׁוּ רַבָּנָן סְבוּרָאֵי וְהָכִי אֲסִיקוּ דְוּוּקָא דְלִיכָא הִזְזֵק רְאִיָּה וְלֹא מִיְנַכְרָא הִזְזֵקָא.

אָבֵל מִיְנַכְרָא הִזְזֵקָא לֹא וְמִי שְׁבוּנָה עָלֵיָּהּ בְּחֶצֶר וּפְתַח בְּהּ חֲלוֹנוֹת וְיֵשׁ בְּהֵן הִזְזֵק רְאִיָּה לְחֶצֶר חֲבִירוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לִזְמַר לוֹ הַגְּבֵהּ פְּוִתְלָךְ אַע"ג דְקִי"ל כִּר' יוֹסִי דְאָמַר עַל הַנִּזְזֵק לְהִרְחִיק אֵת עֲצָמוֹ.

הָא אָמַרִי מוֹדָה ר' יוֹסִי בְּגִירֵי. וְהָא נְמִי גִירֵי גִינְהוּ וְכֵן הִילְכְתָּי.

ת"ר מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שְׁפַתַּח חֲלוֹנוֹת בְּחֶצֶר הַשְּׁנוֹתֵפִין וְאָמַר לִיהּ ר' חֲזִיָּא לָךְ יַגַּע וְסָתוּם דְלִית הִילְכְתָּי כִּר' יִשְׁמַעְיָאל דְאָמַר כָּל שְׁפַפְנֵי לְאֵלְתֵר הֵוִי חֲזָקָה אָמַר ר' חֲזִיָּא וְלְסָתוּם לְאֵלְתֵר הֵוִי חֲזָקָה.

(וְגַרְס דְאִית בְּהּ כְּפָתוּחַ דְמִי טַעוּתָא הוּא) לְקַח בֵּית בְּחֶצֶר אַחַר לֹא יִפְתַּח לְחֶצֶר הַשְּׁנוֹתֵפִין בְּנָה עָלֵיָּי עַל גְּבֵי בֵיתוֹ לֹא יִפְתַּחְנוּ לְחֶצֶר הַשְּׁנוֹתֵפִין: אָבֵל אִם רוּצָה בּוֹנָה הַחֶדֶר לְפָנִים מִבֵּיתוֹ וּבוֹנָה עָלֵיָּהּ עַל גְּבֵי וּפּוֹתַח לְתוֹךְ בֵּיתוֹ מֵאֵי טַעְמָא אֵי מְשׁוּם הִזְזֵק רְאִיָּה אֵי נְמִי

דקא שקיל ד' אמות בַּחצֵר מאי אִירָא בַּחצֵר אַחֲרַת אפּי' בֵּיתוּ נָמִי לָא וְעוּד הָא אֲשַׁמְעִינוּ
חָדָא זִמְנָא אֲלָא הָכָא כְּגוֹן שְׂיֵישׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ פְּתַחִים וְחִלּוֹנוֹ שְׂאִינוּ רְשָׁאִי לְסַתּוּם אוּתָן
הַפְּתַחִי פְּדִי לְפַתּוּם בַּחצֵר אוּתוֹ בֵּית שְׁלַקַּח וְאִי נָמִי לָא יַפְתַּחְנָן לְבֵית שְׁלוֹ הַפְּתוּחִי לְחַצֵר
הַשְׁוֹתְפִין מֵאִי טַעַמ' מִפְּנֵי שְׁמַרְבָּה עֲלֵיהֶן אֵת הַדְּרָךְ וּפְר"ש רֹב בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין
לְחַצֵר מִפְּנֵי תוֹסַפ' הַדְּיִוּרִין.

וְלִיכָא צְנִיעוּת כְּדַמְעִיקָר' אִי הָכִי מֵאִי אִירָא בַּחצֵר אפּי' לְתוֹף בֵּיתוֹ נָמִי לָא וְהִיכִי קְתָנִי
סִיפָא אִם רַצָּה בּוֹנָה אֵת הַחֲדָר לְפָנִים מִבֵּיתוֹ וּפּוֹתַח לְתוֹף בֵּיתוֹ וְהִלָּא מְרָבָה עֲלֵיהֶן אֵת
הַדְּרָךְ שְׁמוֹסִיפִין דְּיִוּרִין בַּחצֵר וּבַעֲלֵיָהּ וְרַבּוֹ נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין בַּחצֵר אָמַר רַב הוֹנָא מֵאִי
חָדָר שְׁחֵלַק חָדְרוֹ לְשָׁנִים וְעָשָׂה מְחִיצָה בְּאַמְצַע וּמֵאִי עֲלֵיָהּ אִפְתָּא שְׁחֵלְקוּ בְּגוּבָה וְעוֹלָה
וְיִוֹרֵד דְּרָךְ אַרְבָּבָה וּבְתוֹף חָלַל בֵּיתוֹ יֵישׁ לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת וּלְמַלְאוֹת אוּתָן דְּיִוּרִין אֲבָל
לְהוֹסִיף עַל הַבְּנִין לַעֲשׂוֹת עֲלֵיָהּ עַל גְּבִיּוֹ חֲבִירוֹ מְעַכֵּב עָלָיו אֲפִילוּ לְפַתּוּם לְתוֹף בֵּיתוֹ.

אֲבָל מְנַהֵג רֵאשׁוּנִים בְּנִירְבוּנָא לְהַגְבִּיָה בֵּית לַעֲלֵיָהּ וּלְקַנּוֹת בֵּית בַּחצֵר וּלְפַתּוּם אֲפִילוּ
לְתוֹף בֵּיתוֹ וְהַפֵּל כְּמְנַהֵג: כְּדַגְרִסִּינָן בְּתוֹסַפַּת הַבֵּית וְהַעֲלֵיָהּ שֶׁל שָׁנִים וּבַעַל הַעֲלֵיָהּ
מִבְּקַשׁ לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּיוֹטָא אַחֲרַת וְאִין בַּעַל הַבֵּית מְנַיְחוּ מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לַעֲשׂוֹת ב' דְּיוֹטָאוֹ
שְׁלֵשׁ דְּיוֹטָאוֹת עוֹשִׂין וְאִין מְשַׁנִּין מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה וְרַבִּינוּ אֶלְפָס הָכִי סְבִירָא לִי דְאַפִּי' אֵינָה
עָשׂוּיָה לְדִירָה אֲבָל עֲלֵיָהּ עָשׂוּיָה לְדִירָה מְעַכֵּב אֲלָא שְׁלֵשׁוֹנוֹ מְוַרְכָּב וְאִיכָא דְמַפְרָשֵׁי רִיבּוּי
הַדְּרָךְ שְׁנַתְרַבָּה תְּשַׁמִּישׁ הַחצֵר וּמְכַנִּיס וּמוֹצִיא כְּלָיו וְחַפְצָיו מִן הַבֵּית שְׁקָנָה לְחַצֵר דְּרָךְ
הַפְּתַח וְהַחֲלוֹן שְׁפּוֹתַחִין וְיֵישׁ מִפְּר' דְּבַהֲהוּא פִּיתְקָא שְׂדוֹ שׁוֹפְכִין וְזָבַל אוּתוֹ הַבֵּית לְפָנֵי
הַחצֵר וְאִין יְכוּלִין לִילֵף מִפְּנֵי הַטִּיט וּמְרָבָה אֵת הַדְּרָךְ.

וּמִסְתַּמָּא כָּל תְּשַׁמִּישׁ שְׁנַתְחַדֵּשׁ בַּחצֵר מִחַמַּת בֵּית אֶחָד שְׁקָנָה וְלֹא הָיָה בּוֹ מִתְחִילָה הוּא
שְׁהַמְרָבָה פְּתַחִים מְרָבָה דְּרָכִים בְּבִיאָה וְיִצִיאָה וְהִילְכָף אֵינוּ פּוֹתַח לָא פְתַח וְלֹא חֲלוֹן
הָרְאוּי לְתְשַׁמִּישׁ שְׁמַחַמ' הַתְשַׁמִּישׁ מְרָבָה הַלִּיכּוֹתִיו וּמְדַבֵּר עִם חֲבִירוֹ דְּרָךְ הַחֲלוֹן וּגְרַסִּינָן
בְּאַהֲלוֹת לְזוֹן אֵת עֵינָיו וּלְדַבֵּר עִם חֲבִירוֹ וּלְתְשַׁמִּישׁ שְׂיַעוּרוֹ פּוֹתַח טַפַּח וּמִתְנִי' דְקַתְנִי לָא
יַפְתַּח לְחַצֵר הַשְׁוֹתְפִין אֲפִילוּ בְּחֲלוֹן תְשַׁמִּישׁ קְאָמַר וְכָל הָאוּמַר בְּחֲלוֹן ד' עַל ד' טַעוּת הוּא
אפּי' פְּתוּחַ אוּתוֹ הַבֵּית שְׁקָנָה לְחַצֵר אַחַר אֵינוּ יְכוּל ל' לָא אֲעַבְרָן אֲלָא בְּדְרָךְ אַחֲרַת שְׁמָא
יַחְזִיק בְּזָה הַחֲדָשׁ וְיִסְתַּחֵם הַיָּשׁוּן הַפְּתוּחַ לְחַצֵר אַחֲרַת וְדִיִּיק' נָמִי דְקַתְנִי לְקַח בֵּית בַּחצֵר
אַחֲרַת וְלֹא קְתָנִי לְקַח בֵּית בַּחצֵר ש"מ אֲפִילוּ הַבֵּית פְּתוּחָה לְחַצֵר אַחֲרַת קְאָמַר וְכֹן
הִילְכְתָא: יְרוּשְׁלָמִי בַג' לָא יַפְתַּח אָדָם חֲנוּת שֶׁל נְחֻתוּמִין אֵילִין דְּמִלְפִין טְלִיא וְאֵילִין
דְּעַבְדִּין מְגִיסִין אֵילִין לְאֵילִין יְכָלִין אֵינוּן חֲבִרִיהוֹן מִימְחֵי בִידִיהוֹן יְכָלִין מִימַר לִיָּה אֵינוּן
אֲזִלִין וְאִתְיִין הָכָא פְּעוּרֵי לָךְ וְלֹא מְשַׁכְחִין לָהּ הָכָא וְהֵן מְרַבִּין עָלָיו אֵת הַדְּרָךְ וְתוֹ גְרַסִּינָן
רְשָׁב"ג אוּמַר אַף מְשַׁקִּיבֵל עָלָיו יְכוּל לְחַזְרָן בּוֹ דּוּ יְכִיל לְמִימַר לִיָּה אֵינוּן אֲזִלִין וְאִתְאֵן
הָכָא בּוֹ וּמְרַבִּין עָלָיו אֵת הַדְּרָךְ וּמִסְתַּמָּא דְהֵינּוּ רִיבּוּי כְּדַגְרִסִּי בְּגַמְרָא דִילָן שְׁמַתוּף שְׂיֵישׁ
לוֹ שְׁנֵי פְתַחִים בְּאִין בְּנֵי אָדָם וְשׁוֹאֲלִין אוּתוֹ לָא מְצָאוּ אוּתוֹ מְכָאן וְשׁוֹאֲלִין אוּתוֹ מְכָאן
וְהֵן מְרַבִּין עָלָיו אֵת הַדְּרָךְ לָא יַפְתַּח אָדָם לְחַצֵר הַשְׁוֹתְפִין פְּתַח כְּנָגַד פְּתַח וְחֲלוֹן כְּנָגַד
חֲלוֹן הָיָה קֶטָן לָא יַעֲשׂוּנוּ גְדוֹל וּמְדַגְרִסִּינָן בַּפ' קְמָא זָה עוֹשָׂה מְעַקָה לְחַצֵי גְגוֹ וְזָה עוֹשָׂה
מְעַקָה לְגַגוֹ וּמְעַדִּיף.

ש"מ בהעדרה כל שהוא סגי לפתח פנגד פתח קטן לא יעשנו גדול סבר רמי בר חמא למימר בר ארבע לא לישוניה בר תימני דקא שקול תמני בתצר אבל בר תרתי לישוניה בר ארב' שפיר אמר ליה רבא מצי למימר ליה בפתחים זוטא מצינא לאיצטנועי מינה בפתחים רבא לא מצינא לאיצטנועי ממה ותמיהא לי דכתב רבינו אבן מגש בר ארבעה ובר תמני בהדדי ניהו וישקלי שמונה אמות ברוחב וטעות הוא.

דבר תמני שקיל ארבע אמות ברוחב שמונה לפרוק חוץ מארב' אמות תשמיש התצר ובר ארבע שקיל ארבע על ארבע לחוד חוץ מארבע אמות תשמיש התצר כדפרשתי באות ח"ת אחד לא יעשו שנים.

ואפילו בר תמני לא לישוניה תרי בני ארבע ארבע דמצי אמר ליה בחד פתחא מצינא איצטנועי מינה בתרי פיתחי לא מצי לאיצטנועי אבל פותח הוא לרשות הרבי', פתח פנגד פתח וכלון פנגד כלון דאמר ליה הא בעית איצטנועי מבני רשות הרבים פגון כלון דלא גביהא אבל כלון דגביהא לא מצי למימר ליה הכי פותח כדאמרי' שני גגין משני צידי רשות הרבי' זה עושה מעקה לתצי גגו וזה עושה מעקה לתצי גגו דהיזק ראיה אין לו שיעור ואפי' רחוק כמה יכול למחות לרב המחבר מבוי המפולש דינו פרשות הרבים לעגן הפתחים ושאינו מפולש וסתום מג' רוחותיו בתצר השותפין והכי מסתברא דכי הכי דאמר ליה בתצר השותפין אפילו כי אתינא בביתא בעינא איצטנועי מינה הכי נמי במבוי ואינו יכול לפתוח כלון לכתחילה ואינו פותח אלא כמה שהחזיק ויש מי שחולק ולעגן א' מבני מבוי שביקש להחזיר פתחו למבוי אחר בני מבוי מעכבין עליו.

כתב רבינו אלפס הגי מילי במבוי שאינו מפולש אבל מפולש דינו פרשות הרבים וליכא ריבוי הדרה ורבנא אבא מרי זצ"ל כתב (דאי) במבוי המפולש מאי מיבעיא ליה הא ברייתא היא לקמן.

דבני מבוי מעכבין עליו ולסברא דרבינו אלפס מבוי עקום מאי דיניה פסתום כשמואל בדיני במפולש פרב והא גבי שבת הילכתא כותיה וגרסינן התם אמר רב הונא אחד מבני מבוי שביקש לסתום פנגד פתחו בני מבוי מעכבין עליו מפני שמרבה עליהן את הדרה וליתה לדרב הונא דקימא לן כר' דאמר חמש חצירות הפתוחות למבוי אבל חמש בתים הפתוחין למבוי ואין להן חצר אחרת המבוי הרי הוא כחצר וכולן משתמשות במבוי ואינו יכול לסתום מפני ריבוי רישלמי פרקא קמא דסופה ובכתובות בפ' המדיר יש מבוי שהוא כחצר ויש חצר שהוא כמבוי חצר שהרבים בוקעין בו הרי הוא כמבוי וכן נמי גרסי' בסופה תוספ' אבא שאול אומר לא יפתח אדם חנות פנגד חצר חבירו שלא יהא יושב ורואה מה שבתצר חבירו ודוקא חנות שיושב בו קבוע בכל יום אבל פתח אחר מותר רישלמי הכא אתמר פתח פנגד פתח מותר והכא אתמר פתח פנגד פתח אסור הדא דתימר אסור בתצר השותפין והדא דתימר מותר במבוי והא תני בשם שבגי חצר יכולין למחות זה על זה פאן שנתן רשות פאן שלא נתן רשות אמר ר' יוחנן שני' היא בגנות שנתנו לחפירה אמר רבי יסא וחרבות לא נתנו להבנות אמר רבי יעקב תני הפותח כלון בתצר חבירו במעמד חבירו ארבע אמות פותח בימין ונועל בשמאל הגע עצמה שהיה עומד שם יכול למימר לית בעינא הוינא לעיוני ביה היה מושיט לו צרורות יכול למימ' ליה מגחך הוינא ביה בההוא גברא וצריכא רבא לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות הרי זו

פְּחֻזְתָּהּ וְאָמַר רַב הוּנָא אִם נִפְלָה חוּזַר וּבִנְיָה אוֹתָהּ מִי שְׂיֵשׁ לוֹ חֲלוּן וּמִרְזַב וְזִיזִין בְּתוֹךְ
חֲצִירוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְנִטְלוּ וּבִיקֵשׁ לְבִנּוּתָן אִפִּי' לְאַחַר כִּפְּהָ שָׁנִים לֹא וְיִתֵּר וּבִנְיָה אוֹתָן
מִתְחַלְּהָ לְרֵאשִׁי יְשִׁיבוֹת אִי אֲשִׁיתָא דְתַרְנִיגְהוּ וְתַרְנִיגְהוּ אִית לְהוּ בְּהָ חֻזִית וּבְעָא חֻז
מִינְיָגְהוּ לְמִיבְנֵי עָלָה עֲלֵינִי מְעַכְבַּ אֵידָךְ דְּאָמַר לִיָּה אִי הִנֵּה דְעַתְּךָ לְאַסּוּקֵי עֲלֵיָה וּבְעִית
לְמִיבְנֵי אֲשִׁיתָא לְנִפְשָׁךְ אִי נָמִי אִי בְּעִי לְאַפּוּקֵי בְּאַשְׁשִׁית' תַּתְּאֵי תַרְיִן חוּלְקִין וְאַנָּא תִּילְתָּא
דְּקִים לְהוּ לְרַבְּנָן כִּפְּהָ מִפְּסָדָא עֲלֵיָה לְבִית תִּילְתָּא גְרָסִינָן בְּפַר' הַשְׁוֹתְפִין אָמַר רַב נַחְמָן
אַחְזִיק לְהוּ דְּכִי אַחְזִיק לְכִשּׁוּרֵי וּמִסְת' דְּהִנֵּי חֻזְקָה אַחְזִיקָה שְׁלֹא נָתַן עַד שְׂיָבִי' בִּי רֵאָה
שְׁנָתָן הָאֵי וּמְדַאֲחִזִיק בְּהוּדְרֵי הַחֻזְקָה שְׂיֵשׁ לוֹ חֻזְקָה בְּפִתְלָה דְּבִין שְׁנֵיָהֶם הוּא יְכַבִּיד כְּנִגְדוּ
כָּל מַה שְׂיִרְצָה וְהָא דְגְרָסִי' בְּפ' הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה עֲלִיוֹן שְׁפָא לְשִׁנּוֹת בְּגוּיִל שׁוּמְעִין לוֹ בְּגֻזִית
אִין שׁוּמְעִין לוֹ וּמְשׁוּם שְׁפָא לְהַכְּבִיד חֲבִירוֹ מְעַכְבַּ עֲלֵיו לֹא קִשְׂיָא בֵּית לְאַחַד וְעֲלֵיָה לְאַחַר
וְאִין לְבַעַל הַעֲלִיָּה לְהַכְּבִיד הַבֵּית שְׂאִין לוֹ בְּהָ כְּלוּם אָכַל הָכָא שְׁנֵיָהֶן שׁוּתְפִין וּש"מ אִם
יְדוּעַ הַכּוֹתֵל לֹא' מִהֵן כְּגוֹן שְׂיֵשׁ בּוֹ חֻזִית וְאִין בּוֹ לְחֲבִירוֹ בְּכּוֹתֵל בְּנִין כְּלוּם וְאַחְזִיק,
בְּהוּדְרֵי אִין לוֹ לְהַכְּבִיד וְדִינוֹ כְּבֵית וְעֲלֵיָה אָכַל אִין בּוֹ חֻזִית אַחְזִיק לְמוּדְרֵי אַחְזִיק
לְכִשּׁוּרֵי אָמַר רַב נַחְמָן אַחְזִיק לְנִטְפֵי אַחְזִיק לְשׁוֹפְכֵי לְשׁוֹפְכֵי אַחְזִיק לְנִטְפֵי אָכַל לְצָרִיפָא
דְּאוּרְבַנֵי לֹא וְרַב יוֹסֵף אָמַר אֲפִילוֹ לְצָרִיפָא דְּאוּרְבַנֵי וְהִילְכְתָּא כְּוַתִּיָּה אָמַר רַב נַחְמָן בִּי
כּוּי לֹא הוּי חֻזְקָה אָמַר רַבָּא הָאֵי כְּשׁוּרָא דְּמִטְלִלְתָּא עַד תִּלְתִּין לֹא הוּי חֻזְקָה וְכָל הֵנִי מַתְנִי'
כְּדַפְרֵשִׁי לְעִיל אָכַל כָּל הַחֻזְקוֹת שְׁלֵשׁ שָׁנִים וּבְטַעְנָן וְכָל שְׂיֵשׁ לוֹ חֻזְקָה בְּעִי מְחָאָה מִתּוֹךְ
שְׁפִסְקָנוּ יֵשׁ דִּין חֻזְק' לְנִזְקִין פִּירֵשׁ' הַרְחִיקוֹת שְׁבַפ' לֹא יַחְפּוֹר לְבָרַר בְּהֵן הַחֻזְק' כְּמוֹ
שְׁשִׁנְיָנוּ לֹא יַחְפּוֹר אָדָם בּוֹר סוּמָךְ לְבוֹרוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְלֹא שִׁיחַ וּמְעָרָה וְלֹא אֲמַת הַמַּיִם וְלֹא
וּבְרִכַת שֶׁל כּוּבְסִין אֲלֵא א"כ הַרְחִיק מִכּוֹתֵלוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ ג' טְפָחִים וְסָד בְּסִיד וְאוּקִימָנָא
מִכּוֹתֵל בּוֹרוֹ שְׁנֵינּוּ נִמְצָא שְׁבִין חֲלָלוֹ שֶׁל זֶה לְחֲלָלוֹ שֶׁל זֶה ו' טְפָחִים לְפִי שְׁפִתְלֵי הַבּוֹר ג'
טְפָחִים כְּדַתְּנֵיָא הָאוּמַר לְחֲבִירוֹ בּוֹר וְכּוֹתֵלֵיָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ צָרִיף שִׁיָּהָא מְקוּם הַכּוֹתֵל
שְׁלֵשׁ טְפָחִים וּמִסְתַּבְּ בּוֹר וְשִׁיחַ וּמְעָר' הִזְק רַפְּיָא דְּבַגְרָא וְאֲמַת הַמַּי' וּבְבִרְכַת שֶׁל כּוּבְסִין
דְּלֹא עֲמִיקוּ מִשׁוֹ מַתְּוִנָּא וְהוּא הַדִּין לְחוּל' כְּדַתְּנֵי רַבִּי אוֹשְׁעֵיָא וּבְבִרְכַת שֶׁל כּוּבְסִין לֹא
שְׁנוּאֲלָא מִן הַחֲמֵלָן אָכַל מִן הַבְּדִיִין ד' אֲמוֹת אִתְּמַר הַבָּא לְסַמְנָךְ בְּצַד הַמִּיצַר אֲבִי אָמַר
סוּמָךְ רַבָּא אָמַר אִינוּ סוּמָךְ וּקְיִימָא לֵן פְּלִישְׁנָא בְּתַרָּא דְּאָמַר בְּשֻׁדָּה שְׂאִינָה עֲשׂוּיָה
לְבוּרוֹת, דְּבָרֵי הַכָּל אִינוּ סוּמָךְ כִּי פְּלִיגֵי בְּשֻׁדָּה הַעֲשׂוּיָה לְבוּרוֹת וּקְיִימָא לֵן כְּרַבָּא וְאֵע"ג
דְּהִילְכַת' כַּר' יוֹסֵי הָכָא מוּד' מְשׁוּם דְּאָמַר כָּל מְרָה וּמְרָה קָא מְרַפִּית לְאַרְעָאֵי וְנִזְק גּוֹפּוֹ
הוּא מְרַחֲקִין אֵת הַגַּת וְאֵת הַזָּבֵל וְאֵת הַמַּנְחָ וְאֵת הַסִּיד וְאֵת הַסְּלָעִים מִכּוֹתֵל שֶׁל חֲבִירוֹ
ג' טְפָחִים אוֹ סָד בְּסִיד וּמִסְתַּבְּרָא דּוּקָא סְלַע אָכַל אָבְנֵי' לֹא מְשׁוּם דְּלֹא מִסְקֵי הַבְּלָא
מְרַחֲקִין אֵת הַזְּרָעִים וְאֵת הַמְּחַרְיֶשָׁה וְאֵת מֵי רַגְלִים מִן הַכּוֹתֵל ג' טְפָחִים וּמְנֵיָא לֹא יִשְׁתִּין
אָדָם מִיָּם בְּצַד כּוֹתֵלוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ אֲלֵא א"כ הַרְחִיק ג' טְפָחִים בְּכּוֹתֵל לְבָנִים בְּכּוֹתֵל אָבְנִים
טְפָחִים צוּנְמָא מוֹתֵר וּמְרַחֲקִין רִיחֵים ג' טְפָחִים מִן הָאִיצְטְרוּבִיל שְׁהֵן ג' מִן הַקֶּלַח מְשׁוּם
קָלָא וְלֹא יַעֲמִיד אָדָם תַּנּוּר וְכִירִים בְּתוֹךְ הַבֵּית אֲלֵא א"כ יֵשׁ עַל גְּבִיָּו גְּבוּהָ ד' אֲמוֹת הִנֵּה
מְעַמִּידוֹ בְּעֲלֵיָה כו'.

וְהָא דַּר' שְׁמַעוֹן שְׂיִטָּה הִיא וּקְיִימָא לֵן כַּרְב' שְׂאָם הַזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שְׁהִזִיק וּמִסְת' אַכּוּלָּהוּ
שְׂעוּרֵי דְתַנִּי עַד הָכָא קָאֵי וּמְשׁוּם דְּנוּרָא מְיַנְכְּרָא לְכוּלֵי עַלְמ' וְרִיעַ נְזַקִּיָּה הוּא דַתְּנָא הָכָא
אָכַל נְזַקִּין דְּעֲלָמָא לֹא יְדִיעֵי נְזַקִּיָּהוּ אָכַל יְדוּעֵי נִיזִיקִיָּהוּ וּמִינְכְּרָא מִקִּלְתָּא לְדִינְיָ חֲזִיב

דממונה דידקה אזיק וכיון שלא נתנו חכמים רשות והזיק חייב דכי פליגי ברשות אכל
שלא ברשו' דברי הכל חייב וצ"ע לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צובעין תחת
אוצרו של חבירו ולא רפת בקר וכו'.

ואם היתה רפת בקר קודם לאוצר מותר ומסתב' דוקא דידן' אבל הגי דמתני' אע"ג
דליתיה לגזקא לא סמיה דקי"ל פרכא ובפירווקא דיניה ובכילי גמר' דקתני דזיקא נמי
מהללא בכי ארה מי שהיה פוחלו סמוך לפותל חבירו משום דונושא דהגי מילי בעיר
חדשה ובחלונות בין מלמעלן בין מלמטן בין מקנגדו ד' אמות כדפי' חנות שבחצר יכול
למחות בידו ולומר לו איני יכול לישן וכו' מ"ש רישא ומ"ש סיפא אתאן לתינוקו' של
בית רבן והא דמתניא אחד מבני החצר שביקש לעשות אופן או גרדי.

מלמד תינוקות בני החצר מעפבין עליו בתינוקות דגגים. ומסקנ' דוקא חצר שאין שם
רופא ואופן אחר שיכול למחות מקול הנכנסין והיוצאין.

אבל מבוי שיש בהו בעלי אומניו' אינו מעפב את שכניו לעשות רופא ואופן כדמתניא
כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהו חייט ובורסי ומלמד תינוקות. ולשכניו
אינו כופהו וכגון שיש בעלי אומנות.

אדונינו אבינו ו"ל פירש דרפן של בני אדם. חייטין במבוי אחד.

ספרין במבוי אחד בפני עצמן וכופין בני מבוי שלא להושיב חייט ממקום אחר ביניהו
במקום סופרין ולא ספר ממקו' אחר במקום חייטין וכן פולן ולשכניו אין כופהו שיכול
להושיב עמו בביתו חייט ממקום אחר שיייעהו למלאכתו והא דאמר רבינו האיי בר
מבואה דאוקים ריחיא נאתא בר מבואה דידקה וקא מוקים ריחיא וכו' ליתה דקי"ל כת"ק
דאמר לשכניו אינו כופהו וכדבר הווא בריה דרב יהושע דאמר בר מבואה אבר מבואה
דידה לא מצוי מעפב ובר מתא אבר מתא אחרניא אם שייך בכרגא דמתא לא מצוי מעפב
וכן פסק רבינו אלפס דרב הווא בריה דרב יהושע פליג אדרב הווא ואיכא לפרושי דרב
הווא אבר מבואה אחרניא קאמר והכי איתא בגנוסחא עתיקא דילן ופירש דשמעתא
כדפריש' אדונינו הרב אבינו ולרב פשיטא ליה דרב הווא בריה דרב יהושע מספקא ליה
והילכתא כרב הווא ואשכחית בגנוסחא עתיקא דרב הווא דיינא הווא מרחיקין את הסולם
מן השוכה ארבע אמות כדי שלא תקפוץ הנמיה ואקשינו לימא מתני' דלא כר' יוסי וכתב
רבינו שרירא הקא אית קדמנא במתיבא דכלה באדר שנת רפ"ד עסקינו מאי שנא
דשבקה עד הקא ופי' עד הקא בגפת ומלח וזבל וסיד וסלעים זרעים ומחרישה ומי רגלים
מתנור רפת בקר.

קול הנכנסין והיוצאין וסמיכת פותל משום דונוש' ונחלונות משום הגזק ראייה פולהו
גירי דשכיחא הזיקא אינון וכיון דאתא לסולם דליכ' הגזק בסולם איצטרף למימר לימא
מתניתין משום גירי.

ור"ח ורבינו אלפס בתר האי טעמא אזלי דכולה מתניתין משום גירי. ולא דמי לאילן
דבעידנא דקא נטע ליתנהו לשרשים וקשיא לן בה טובא דאמר המים ונברכת הפוכסי'
מהם תיימי' מיא פי הכי דאמר רבינו משמיה במשנה וירק וזרעים שמהלידין את הקרקע

וגַּפְת וְזָבַל מְשׁוּם הַבָּלָא הוּא בְּתַר שַׁעַת' הוּא דְקָא מְסָקִי לִיה וְחֲנוּת וְתַנּוּר נְמִי פְּהֵנָה וּמְסַת' דְּכוּלְהוּ הֵנָּה דְתַנְיָנוּ בְּכוּלֵיהּ פְּיָרְקִין מְשׁוּם מְמוּנָ' הוּא שְׁמַזִּיק מְמוּנָ חֲבִירוֹ.

וְלֹא דָמוּ לְאֵילָן וּבּוּר דְשָׁרְשִׁים פְּנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן וְסוּלָם הוּא דְדָמִי לִיה שְׁהַשְׁרֵשׁ' כְּנִמְיָה וְאוּקְמָנָא לר' יוֹסִי וּמְשׁוּם גִּירִי וּמְרַחֲקִין אֶת הַשׁוּבָה מִן הָעִיר וְאֶת הָאֵילָן מִן הַבּוּר וְאֶת הַמְשָׁרָה מִן הַיָּרֵק בְּוָלָן מְרַחֲקִין מְשׁוּם מְמוּנָ וְרַשׁ"פ דְּטוּבָא אִיפָא בְּמַתְנִי' דְלֹא כר' יוֹסִי וְקָאֻמֵר גִּימָא אַף זֹו דְלֹא כר' יוֹסִי וּמְתַרִיצִינָן לָהּ כר"י וּמְשׁוּם גִּירִי הִילְכָהּ לְפִירוּשָׁא דִילִיָה אִיפָא לְפָרוּשֵׁי הִי גִימָהּ מְשׁוּם גִּירִי וְלֹאוּ גִירִי וְלֹאֻסְקִינָהּ וְלִיבָא דְהַלְכָתָא.

וּבְגוּסְחָא עֲתִיקָא דִילָן לֹא גְרַסִינָן לִימָא מַתְנִי' דְלֹא כר' יוֹסִי וְהָכִי אֵיתָהּ אַע"ג דְאָמַר רב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָהּ פְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר רב הוּנָא פִי הוּיָנוּ בִּי רב פְּהֵנָא אָמַר לָן מוּדָה ר' יוֹסִי בְּגִירָה וְזִמְנִין דְּבַהֲדִי דְאוֹתִיב לָהּ וכו'.

וְכַתֵּב רַבִּינוּ שְׁרִירָא גְרַמָּא דְגִירִי יֵשׁ בָּהּ קוֹשְׁיָא דְאָמְרִינוּ מוּדָה ר' יוֹסִי בְּכוּלֵיהּ פְּיָרְקִין וּמוּדָה בְּמִשְׁרָ' וּכְרִשִׁין. וְאָמְרִינוּ בְּרִישׁ פְּיָרְקִין ר' יוֹסִי לְדַבְרֵיהֶן דְּרַבְּנָן קָאֻמֵר לֵהוּ לְדִידִי אֲפִילוּ מְשָׁרָה וְיָרֵק לֹא בְּעֵי רַחוּקִי מִיָּגוּ דְפְּלִיג בְּהִנֵּי פְּלִיג בְּכוּלֵי פְּיָרְקָא וּמִפ' בְּטַעֲמָא דְמִילְתָא פְּלִיג וְלֹא בְּעִיקַר דִּינָא וְקוֹשְׁיָא לְרַבִּינוּ אֲלֻפְסֵי הָאִי פִירוּשָׁא וְקָאֻמֵר מְשָׁרָה וְיָרֵק פְּרַבִּי יוֹסִי דְלֹא בְּעֵי רַחוּקִי מְשׁוּם דְּלִיכִי גִירִי דְמִיָּא מַתָּם תִּיָּמִי וְהִזְדַּר אֲזִלִּין וּכְרִשִׁין הִזְיָק' דְלֹאֻסְחַר זְמַן הוּא פְּשָׁרְשֵׁי אֵילָן וְכִי קָאִי בְּפִסְקֵי דְאָמַר מִיהוּ צָרִיף לְאַרְחֻקֵי מְשָׁרָה וְיָרֵק פִּי הִכִּי דְלֹא לִיָּהּ גִירִי'.

פִּי הִכִּי דְמְרַחֲקִין שִׁיחַ וּמְעָרָה. וְהָאִי פִירוּשׁ' לֹא אֵיתְבַּרְרָ גַּבְוֹן הָכָא אָמַר מַתָּם תִּיָּמִי מִיָּא וְהָכִי אָמַר דְּבְעֵי רַחוּקִי פִּי הִכִּי דְלֹא לִיָּהּ גִירִי בְּשִׁיחַ וּמְעָרָה.

הָא לֹא דָמִי לְשִׁיחַ וּמְעָרָה דְהִתָּם אִיפָא פּוֹתֵל דְקוֹשֵׁי לִיה מְחִינָא הָכָא לִיפָא פּוֹתֵל וְתוּ אַמְתַּ הַמֵּיִם נְמִי הָא מַתָּם תִּיָּמִי מִיָּא גִימָא דְלֹא כר' יוֹסִי וְתוּ אִי בְּמִשְׁרָ' וְיָרֵק לִיפָא גִירִי אַבְיִי הִכִּי מְתַרְץ לְמַתְנִי' אֲלִיבָא דר' יוֹסִי דְפְּלִיג בְּחֻרְדָּל וּמוּדָה בְּמִשְׁרָה וְיָרֵק הָא לֹאוּ גִירִי גִימָהּ וּמְסַת' דְהָא דְאָמְרִינוּ לְדִידִי אֲפִילוּ מְשָׁרָה וְיָרֵק לֹא בְּעֵי רַחוּקִי מְשׁוּם דְלֹא מִיתוּקְמָא מַתְנִי' אֲלֹא בְּלוֹקַח.

וּרַבִּינוּ אֲשִׁינוּיָא דְרַב פֶּפְא סָמָף וּבְכוּלְהוּ גְּוֹסְחָא לֹא גְרַסִינָן אֲלֹא וְה"ג אָמַר רַבִּינָא פֶּל הַמְזִיק עָלָיו לְהַרְחִיק אֶת עַצְמוֹ וְאֲפִי' לוֹקַח ור"ש הָכִי מְפָרֵשׁ לָהּ פֶּל הַמְזִיק עָלָיו לְהַרְחִיק אֶת עַצְמוֹ אַעפ"י שְׁתַּחֲזִילְתוּ בְּרִשׁוֹת וְהִילְכָהּ בְּלוֹקַח מְשָׁרָה וְיָרֵק וּבְעֵי רַחוּקִי הָא לֹאוּ לוֹקַח מְרַחֲקִין מְשָׁרָה וְיָרֵק וְדִינֵיָהּ כְּכוּלְהוּ הַרְחִיקוֹת דְּמַתְנִי' וְקִי"ל כר' יוֹסִי דְהָא קִי"ל דְּטוּעֵנִין לְלוֹקַח פְּדִתְנָן אִם לְקַחוּ אֲפִילוּ בִּיָּה רֹבַע הָרִי הִיא בְּחֻזְקָתוֹ וּרַבִּינוּ אֲלֻפְסֵי מוּקְמָא בְּלוֹקַח וּרַבִּי אֲדוּנִינָו אָבִינוּ הָכִי מְפָרֵשׁ לָהּ וְעַל פְּרָחִין מְדַקְאֻמֵר פְּדִתְנָן ר' בְּלוֹקַח: ש"מ הָכִי מְתַרְצָא וְכוּלְהוּ פְּרוּקֵי דְפְּרִיק רַבָּא לְעִיל קִיָּמִי וְהִילְכָתָא פּוֹתִיָה לְסָמוּךְ אִינוּ סוּמָף וְל"ש אֵיתָהּ לְנִיָּק וְל"ש לִיתָהּ לְבַר מְרַפֵּת דְאָמַר הִתָּם דִּירָה שְׁאֲנִי וְלְבַר מֵאֵילָן וְחֻרְדָּל אֵילָן מְשׁוּם דְּבְעִידְנָא דְקָא נְטַע לִיתְנָהּ לְשָׁרְשֵׁי מְשָׁמַע דְּתַרְנִיָּהּ מְזִיקֵי אַהֲדָדִי וְכֹן הִילְכָתָא וּמְסַפְקָא לִי שְׁעִיבָ' דְּמִשְׁרָה וְיָרֵק דְלֹא תָנוּ וּמֵאִי שְׁנָא דְשִׁבְקִיָה לְשִׁיעוּרָא וּרַבִּינוּ שְׁרִירָא דְקָאֻמֵר דְּקוֹשְׁיָא בְּתָרָא דְרַבָּא לֹא נִמְצָא פִירוּקָא וְשִׁבְעָה קוֹשְׁיָין שֶׁל רַבָּא עָמְדוּ חֲמִשָּׁה מְהוּ וּבְטָלוּ הַפִּירוּקִין שְׁפָרְקוּ וְכוּלְהוּ אֲפִי' לְרַבְּנָן טַעֲמָא דְאִיפָא בְּוָלְהוּ הָא לִיפָא סָמִיף

והשנים לא בטלו וקאמר משמיה דגאון פמאן עבדינו ואית מרבנו דקא סלקי דעתהון דהלכה פאביי דקא איתקשו לרבא ובטילי פירווקין מיהו עבדינו פרבא ותמיהא לן בפי דיליה ובפי דר"ח דנטיא לסברא דיליה דאמר אע"ג דהני שינויי דשינויהו רבא ליתנהו ודסייקא ניהו מיהו בבור קי"ל פרבא.

ואנו פתיבנו מאי דסבירא לן דפסקא דכתב רבינו אלפס בחדל הכי איתא ובהכי מיתרצא כוליה ואפשר דהוא סיומא בתרא עיקר והיא מן ההגהות שהגיה מרחיקין את האילן מן הבור וכו' ר' יוסי אומר אעפ"י שהבור קדם לא יקוץ שנה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו.

אמר רב יהודה. אמר שמואל הלכה פרבי יוסי ואמר רב אשי פי הנינו בי רב פהנא אמרינו מודה ר"י בגירוה ואיפא לעיינוי בענינא דגירי אם חייב בתשלומין דאיפא למימר מאחר דנפצי פיתנא ואמרי הנינו זורה ורוח מסייעתו לענון תשלומין קאמר מדקא פריף ולרבינא מאי שנא מגז היוצא מתחת הפטיש דחייב משמע דלגבי תשלומין קאמר ואע"ג דגרמא בנזקין פטור ה"מ דאין בלבו פדי ללבונה וכגון נמיה דגרמא דאתי מעלקמא הוא אבל גרמא דאתי מדידה חייב לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ממנו ד' אמות ואפילו לר' יוסי מרחיק משום עבודת הכרם וה"מ אילנות לאילנות וגפנים לגפנים אבל אילנות לגפנים לא דבעיא טפי וכתב רבינו אבן מגש דוקא דגפנים קדימי לאילנות אבל אילנות קדימי לא מיחייב למיקצצניהו הנה חופר בו בור שית ומער' קוצץ ויורד ודוקא לאחר י"ו אמות.

אבל תוף י"ו אינו קוצץ ואם קוצץ לבעל אילן ואמר עולא אילן הסמוך למיצר כו' ואע"ג דמימרא הילכת' היא פרישנא לה הכא משום דחזינא לרבנות' דאפישו עלה פמה פירושי נאדונינו הרב פירש מקום האילן אמה והן ל"ג אמות על ל"ג בריבוע והן י"ג רצועות של ג' ג' וכל ג' רצועות ל"ט אמות והן התרכ"ט אמות ובעיגולא דלרביעא הן תתי"ו חסר רביע וברייתא קא חשיב תמני מאה ותלתין ותלתא ותלתא לחד אילן ופש ליה פלגא דאמתא לתלתא אילנות שאם תפחות מכל בית סאה שיש ג' אילנות א' חצי אמה כמין גמא באורף ורנחב יעלה הרצועה חמש אמות חסר רביע ונשתייר לבית סאה תרי אלפי וד' מאה וחמשין ורביע ומטי לכל אילן רח"ז חסר רביע כמו שאמר עולא אישתכח דפש ליה פלגו דאמתא לתלתא אילני וניחא ליה לפרושה פש ליה פלגי דאמת' לאילן אחד ולא לשלש אילנות והכין פירושא מקום האילן שליש אמה והן שלשים ושלושה על שלשים ושלושה ושליש ותמצא את רמ"ה אמות וי"ו: טפחים והני מילי בריבועא אבל בעיגולא תש אר וג' טפחים נמצא שהברייתא מוסיפין על עולא פלגי אמתא שאם אמר עולא הסמוך למיצר בתוף י"ו אמות ונחציה שהן ל"ג על נ"יעלה כחשבון הברייתא בצר ל"ג אמה ושליש על ל"ג ושליש יש בו אוי"א רצועות של ג' ג' וכל ג' רצועות מהן ק' אמה.

נמצא ל"ג רצועות הן תתר"ק אמות נשתייר רצועה אחת מן השלישית ארבעה ל"ג אמות ושליש ברנחב שליש אמה. והן י"א אמות ושליש אמה ברנחב שליש והן תתק"א אמות ושליש אמה שהן ד' טפחים פי מדלית ריבועא מן תתק"א י"ש לה תתל"ב אמות וחצי

ומאמה ושליש שהן מ' טפחים לדרביע והן ל' טפחי י"ח טפחי פלגו וי"ב תילתא הרי
תמני מאה ותלתין ותלת' ותילתא.

ונה לי ארבעים שנה ששקלתי במשקל נתיב חכם שלשים ושתים. ועץ אמה ברביע
ישרות: כלל גדול ותשעה ושמונים.

סכום אמות בתשפורת שבירות: מעוגלות ספר מאות שמונה. שבע עשרה בלי רובע
חסירות: והוא כל בית סאה יתר עלי זאת.

חצי אמה לינדע ספירות: חצי אמה כמין גם קח ואמות: חמשים מפלי רבע יתירות:
תחסרם בחמשים בחמשים. שאר חלק לשלש בו פזורות: שלישיתם הלא יהיה פעולא
והוא לא דק ואמרותיו חמורות: וסוד אחד שליש אמה לשרשו.

ונכון הוא לכל בעלי סבורות: כלל גדול וארבעים וחמש. ושם עשרה טפחים נחקרות:
משקלות שבע מאות וארבע.

ועוד שלש זרתות הן שמורות: בתוספת חצי אמה לעולא. מעוגלות כדת משה ברורות:
תמני מאה תלתין עם תלתא.

תילתא הן כפי בעלי גמרות: ותן מאה לכל שלש רצועות. ותגיע לקשבונות קצרות.

כתב בכף וכף איך פלו' בר פלו' אתא קדמנא וקבל ואמר לנא פלוני בר פלוני גזלנא היא
דמחזיק בארעא די לי ואכיל לה בגזלנותא והשתא לא יכילנא לי ולמחר וליומא אחר
תבענא ליה לדינא וכדו השתא מחינא קדמיכון בגו שלש שנין פי היכי דלא ליחזיק בה
ואיתברר לנא אנחנא סהדי דלא אישפתי בה ג' שנים מעידנא דנחת בה עד השתא ומאי
דהנה קדמנא ומחא האי פלוני קמן פתיבנא וחתמנא ויהבנא בידיה לזכות ולראיה אות
מ מחילה והוא עגן פשרה ואבי זירא ופיצוי וכולן עגן א' הן אלא מחילה ופיצוי על דבר
ידוע פדתנן מחל לו על הקרן ולא מחל לו וכו' פשרה ואבי זירא שאינו ידוע ובתשובה
לרבינו אלפס פשרה אינה אלא בקנין ומחילה שאינה דרף פשרה אינה צריכה קנין דלא
מחסרא משיכא ואפי' אתם עדי לא צריף דלא איברי סהדי אלא לשקרי ולשופרא דשטר'
כתבי קנין אבל מחילה שהיא דרף פשרה צריכה קנין אפי' משנים ומחילה שאינה צריכה
קנין דוקא למחילה דלית ליה משפון אבל אית ליה משפון מחילה בעיא קנין מדגרסינן
בקיודושין גבי עבד עברי שטר למה לי ולימא ליה באפי תרי זיל ואמר רבא זאת אומרת
עבד עברי גופו קנוי והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מחול ש"מ דאי לאו גופו קנוי
מחילתא גרידתא היא וכי אמר ליה באפי תרי זיל סגי אבל היכא דגופו קנוי הוא גופו
משפון ולא מהני מחילה פדקאמרי דמחילה לא מהני היכא דאיכא משפון: גרסינן בפרק
הפכות בר אורייתא תא אימא לך מילת' מעליא דהנה אמר אבוף הא דאמר שמואל המוכר
ש"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מחול מודה שמואל במכנסת שטר חוב
לבעלה וחזר ומחלו שאינו מחול מפני שידו פידה ובפרק מי שמת ומודה שמואל שאם
נתנו במתנת שכיב מרע שאינו יכול למחול ואפילו מסריה ניהליה וכתב ליה שטר אעליה
מצי מחיל: כדגרסינן בבבא קמא בפרק החובל תזבון פתנבמה בטובת הנאה ותמן ליה
וכו' ואסיקנא כל לגבי בעל ודאי מחלה ואפסודי לה הוא וביני בידיה לא מפסדי ומסתמא
דאפילו כתב תנאה בשטר מצי מחיל לה דלא מהני תנאה דאם איתה ליעביד ליה תקנתא

בְּהֵכִי ש"מ דְּלִית לִיהּ תַּקְנָתָא: יְרוּשְׁלָמִי בְּפֶרֶק שְׁבוּעַת הַדְּיִינִין אִילָן דְּכַתְבִּין עַל מְנַת שְׁיֵישׁ לִי רְשׁוּת לְגַבּוּת מִן הַמַּטְלָטְלִין לֹא גָבוּ.

אָמַר ר' מְנָא אֵין פְּתָבִין וְאָמַר אַע"ג דְּלִית דִּינָא הַב גָּבִי פְּלוּמַר אַם אָמַר לוֹ אַעפ"י שְׁאִינוּ דִּין יִגְבֶּה וְצ"ע וּבְפֶרֶק שְׁנַיִם אוּחְזִין אָמַר רַבָּא ש"מ אִיתָא לְשִׁמוּאֵל דְּאָמַר הַמוֹכֵר שְׁטַר חוֹב לְחַבְרֵירוּ וְחִזְרָא וּמְחַלוּ מְחֻלוּ וּמְסַקְנָא אַבְיֵי אָמַר אַפִּי תִימָא לִיתָה לְשִׁמוּאֵל הֵכָא בְּמֵאֵי עֵסִיקֵי בְּשִׁשְׁטַר פְּתוּבָה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָה מְפָלֵל דְּרַבָּא אַפִּי אֵין שְׁטַר פְּתוּבָא יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָה מְחֻלוּ וְטַעמָא כַּפִּי דְּרַבִּי אֶלְפָּס וְלֹא מִשּׁוּם דִּיכִיל לְמִימַר לִי עֵינִיתִי בְּחוֹשְׁבָנָי אֶלָּא אַע"ג דְּאִיתָהּ גְּבִיָּה מְחִיל בְּמִסְרָה אֵי נָמִי בְּמַעֲמַד שְׁלִשְׁתָּן דְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן הוּא וּמִשּׁוּם הֵכִי יָכוֹל לְמַחְוֹל דְּאֵי דְּאוּרְיִיתָא אֵינוּ יָכוֹל לְמַחְוֹל פְּדָאֲמָרִי וּמוּדָה שְׁמוּאֵל אַם נִתְּנוּ בְּמִתְּנַת שְׁכִיב מְרַע אֵינוּ יָכוֹל לְמַחְוֹל וְאָמַרִינוּ בַּפ' מִי שְׁמַת אֵי אָמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא דְּאוּרְיִיתָא מִשּׁוּם הֵכִי אֵינוּ יָכוֹל לְמַחְוֹל אֶלָּא אֵי אָמַרְתָּ דְּרַבְּנָן אַמְאֵי אֵינוּ יָכוֹל לְמַחְוֹל ש"מ בְּדְרַבְּנָן יָכוֹל לְמַחְוֹל וְאִיכָא מ"ד מִשּׁוּם דְּקִנְיָת חוֹב בְּשִׁשְׁטַר וּבְמִסְרָה וּבְמַעֲמַד שְׁלִשְׁתָּן לֹקַח לֹא מְצִי תְּבַע לְמוֹכֵר אֶלָּא דְּמִי נִיִּירָא בְּעֵלְמָא וְלֹא לְלוֹה דְּלֹא בְּעַל דְּבָרִים דִּידָהּ הוּא וְשְׁטַר לֹא בְּשִׁמְיָא פְּתַב וְהֵינֵנוּ דְּאָמְרִי לְקַמְן אָתוּ יוֹרְשִׁין וְקָא תְּבַעֵי לְבִרְתָּא אֶבְל לְאַבּוּהָ לֹא מְצִי תְּבַעֵי דְּלֹא בְּעַל דְּבָרִים דִּידָהּ הוּא וּמִיָּהּ אַם פְּתַב לוֹ בְּשִׁשְׁטַר חֲלָף וְתִדּוּן עֲמוּ וְתוֹזְפָה לְעֲצָמָהּ לֹא גִרַע מִהַרְשָׁאָה וּמִפִּיק מִיָּנִיָּה בְּעַל פְּרַחֲיָה וְאֵם מְחַלוּ מְחֻלוּ וְאֵם פְּתַב לוֹה לְמַלְוָה הִרְיָנִי מְשׁוֹנְעָבֵד לָהּ וְלִכְל הַבָּאִים מִפְּתָהּ אֵינוּ יָכוֹל לְמַחְוֹל דְּבַהּ הוּא שְׁעָתָא דְּזַבִּין אִישְׁתַּעְבָּד לִיהּ לְלוֹקַח וְלֹא מְצִי לְמִימַר לִיהּ לֹא בְּעַל דְּבָרִים דִּידֵי אָתָּה וְהִילְכָהּ הוּלָהּ אֶצְלָ לָוִהּ וְאֵם מְדַחְהוּ חוֹזֵר לְמַלְוָה וְאֵם הַמְלָוָה מוּדָה שְׁפָרוּעַ הוּא אֶפְילוּ לְמָאן דְּלֹא דָּאֵין דִּינָא דְּגָרְמִי חֵיִיב לְהַחְזִיר הַמְעוֹת שְׁהַטְעָהוּ בְּשִׁשְׁטַר שְׁכַתְבַּבּוּ פְּלוּנֵי חֵיִיב לִי וְאֵינוּ חֵיִיב לוֹ וְחוֹזֵר דְּלֹא גִרַע מְקַנְיָן בְּטַעוֹת וְאֵם אֵינוּ מוּדָה הַמְלָוָה וְהַלְוָה בְּאֵין לַב"ד וְדַנִּין פְּדִינָא דְּרַב פֶּפְאָ בִּין אִית בִּיָּה נְאֻמְנוֹת בִּין לִית בִּיָּה נְאֻמְנוֹת וְאֵם מֵת הַמְלָוָה הִרִי הוּא בְּדִינָא דְּכַתְבִּי עֲלֵיהּ בְּאוֹת חוֹב לְסַבְּרָא דְּרַב שַׁר שְׁלוֹם וּר' שְׁמַעוֹן קִיִּירָא אֶבְל הִרַב הַמְחַבֵּר פְּתַב הַמוֹצֵיא שְׁטַר חוֹב וְלוֹה טוֹעֵן פְּרִיעָא הוּא אַם הַמוֹכֵר קִיִּים וְרוֹצֵה לִישְׁבַע נִשְׁבַּע וְגוֹבָה וְאֵם לֹא מְפָסִיד לֹקַח וְאֵם מֵת מוֹכֵר.

אִיכָא מַד"א נִשְׁבַּעֵין יוֹרְשִׁין שְׁלֹא פְּקִדְנוּ אַבִּינוּ וְאֵם לֹא רְצוּ לִישְׁבַע לֹקַח חוֹזֵר לְיוֹרְשֵׁי מוֹכֵר וְאִיכָּא מַד"א לֹקַח נִשְׁבַּע שְׁלֹא פְּקִדְנוּ הַמוֹכֵר מִדְּתַנְן אֶבְל מִשְׁבִּיעַ הוּא אָת יוֹרְשֵׁי וּמְסַתְבְּרָא דְּהֵאֵי סַבְּרָא בְּתָרָא לִיתָה דְּהַתָּם עַל שְׁמָא הוּא הֵכָא בְּרִיא קָא טַעִין לִיהּ.

וְעוֹד דְּשְׁבוּעָה בְּטָלָה הוּא שְׁהַשְׁטַר מְקַנְיִים מַעֲיֵד שְׁהַמוֹכֵר אָמַר שְׁאִינוּ פְּרוּעַ וּמָה שְׁאָמַר אַם הַמוֹכֵר לֹא רְצָה לִישְׁבַע מְפָסִיד הַלֹּקַח פִּי לֹא רְצוּ הַיּוֹרְשִׁין לִישְׁבַע יְפָסִיד הַלֹּקַח הִילְכָהּ לֹא בְּרִיר לָן וְאֵי אִיתָהּ לְמַלְוָה וְלֹא בְּעֵי לְאִישְׁתַּבּוּעֵי הָא אָמְרִינוּ פְּרִיעָא הוּא וְחֵיִיב מְדִינָא וְאֵי לִיתָהּ וְיוֹרְשִׁין לֹא בְּעֵי אִישְׁתַּבּוּעֵי חֵיִיבִין קְרִיבְתֵי דַר' נַחְמָן זַבִּינְסָה לְכַתְּוֹבְתָהּ בְּטוֹבַת הַנָּאָה אֵי גִרְשָׁה וְשְׁפִיבָא וְשְׁכִיב לֹקַח אָתוּ יוֹרְשִׁין וְקָא תְּבַעֵי לְבִרְתָּהּ אָמַר רַב נַחְמָן לִיכָא דְּלִיִּסְבָּה עֲצָה דְּתִיזִיל וְתַחֲוִיל לְכַתְּוֹבְתָהּ דְּאִימָה לְגָבִי אַבּוּהָ וְכו' אַע"ג דְּקִי"ל פְּרַפְרָם דְּכַפִּיָּה לְרַב פֶּפְאָ וְאִגְבִּי פְּכַשׁוּרָא לְצִילְמָא וְרַב נַחְמָן גּוֹפִיָּה הָא דָּאֵין דִּינָא דְּגָרְמִי פְּדָאֲמָרִי בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל מְחֻנוּי אַחוּוּיִי הֵכָא פִּינוּ דְּגָבִי יְתָמִי הוּא לֹא פִּינְיָנוּ פְּדָאֲמָרִי בְּעֵלְמָא

גבי יתומים אוקמוה רבנן אדאוריית' ואיפא דמפרשי הא שדר רב נטרונא דמהדר ליה זוזי דיהב ליה בלחוד.

אבל הווא טנפנינא דאיפא בשטרא טפי ממאי דיהב ליה לא מיחייב לשלומי ואהני לה לברתיה הווא מחילה דחריח הווא טנפנינא מאבנה. אבל ר"ש פי' אנגי ביה פכשורא לצילמא ונהיב ליה כל מה דכתב בשטרא' אמר רב נחמן עשינו עצמינו פעורכי דדינינו וכו' ירושלמי זאת אומרת אסור לגלות דינו ליחיד ובפ' הפותב לא כן אמר ר' יוחנן אסור לגלות דינו ליחיד דהא (פשרה) אמר אממר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דאין דינא דגרמי וכו' הנה עובדא ואכפיה רפרם לרב אשי ואנגי ביה פכשורא לצילמא ומסת' כר"ש דיהיב ליה כל מה דכתב בשטרא דהנה ליה מחילה פשורף שטרות של חבירו: דגרסי' נמי התם דכפיה רפרם לרב אשי ואנגייה פכשורא לצילמא וה"ה אם נתנו במעמד שלשתן שאם מחלו מחול: פדאימא בהמתאה וצ"ע אי דינינו דינא דגרמי ומסתברא דוקא דעביד הנייקא בגופא בממונ' דחבריה וחסריה כל שהוא פגון מוחל ושורף שטרותיו ומזיק שיעבודו של חבירו וזולתן אבל לא אזיק בגופא בממונא דחבריה וממילא הווא לא דקי"ל דגרמא בנזקין פטור פגון שף מטבע זורק מטבע לים הגדול וצורם פרתו של חבירו דלא חסריה וכגון הא דגרסינן בב"ק זרק פלי מראש הגג והיו פחתיו פרים וכסתות ובא אחר וסילקן פטור מ"ט דהווא בתרא לא נגע פלל בהווא הנייקא דלא בהו מידי וקמא נמי בעידנא דשדא פסיקי גירי הילקף תרניהו פטירי ולית בה דינא דגרמי וגרמא דנזקין דפטור דלא נגע בממונא דחבר' אי נמי נגע ולא חסריה פלל ורב אלפס אפק' מהילכתא משום דקי"ל פאמימר וליפא לדחוייה דהא ליפא מאן דפליג עליה ותרניהו הילקתא נינהו ואמימר בשורף שטרותיו של חבירו לחודה הווא דקאמר והילכתא פנותיה ודוקא במקוויימין ובמאמינו וכן ארבעה דברים העושה אותן פטור מדיני אדם בריש גמרא דפ' הכונס הכופף והשוכר והעושה מלאכה במי חטאת והנותן סם המנות והשולח את הבעירה והמבעית את חבירו נשברה פדו ולא סילקא.

נפלה ולא העמידה וכגון שאינו בליבויו פדי ללבונה פדאימא התם דכל הגני פטורי אליפא דר' מאיר משום דממילא נינהו ולא מינכר ושורף שטרותיו ומוחל ודן את הדין ומראה דינר לשלחני ומסור דאמרי' פהווא דאחוי אמטכס' דכל הגני מחייב ר' מאיר משום דינא דגרמי פדמוכח התם בגמ' דכולהו משו' דמזיק בגוף הממון הווא והא דגר' שור שעה על גבי שורו של חבירו להורגו ובא בעל השור ושמת את שורו ונפל העליון ומת פטור ומוכח התם דאי לית ליה פסידא חייב לא דמי לסלק פרים וכסתות דהתם לא נגע בכלי הקא והילקף פטור וכן הילקתא והיקא דמזיק גוף ממונא בממון חבירו וכגון הגני דתנינן בפ' לא יחפור דחייב לא הזיק גוף ממונו אלא על ידי אחר גרמא הווא ופטור פגון נמיה וסולם וכגון הנהו עורבי דאכלי דמי ומפסדי בתאלי והדומה להן פטור אבל אסור פדאמרי' בסוף מחאה.

ירושלמי הדין דמחל שטרא לחבריה רבי תנינא ורבי מנא חד אמר מחל וחרנא אמר לא מחל עד דחזר ליה שטרא והא דידן דברי הפל הווא דהא ליתיה שטרא בידיה דליהדר ליה והא דירושלמי ליתיה בגמרא דילן ולקולא ומוחלת פתובה פגון שהחזירה הפתובה.

כַּתֵּב בְּכֹף וְכֹף אִיךָ פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי אָמַר לָנָא הוּוּ עָלֵי סְהַדֵּי בְּקִנְיָן וּכְתוּבוּ וְחַתוּמוֹ בְּכֹל לִישָׁנָא דְזִכּוּתָא וַיְהִיבוּ לִיהּ לְפָלוֹנִי דְצַבִּיתִי בְּרַעוּת נַפְשָׁאֵי וּמְחִילָנָא לִיהּ כָּל טַעֲנָתָא וְכָל דְרָרָא דְמִמוּנָא וְלֹא אִישְׁתַּיִר לִי גַבְיָהּ מֵהֵוּא עֵינְסָקָא דַּהֲנָה בִּינְנָא מִקְדַּמַּת דְּמַת דְּנָא עַד יוֹמָא דִּין מְחִילִית לִיהּ וְכָל טַעוּתָא וְשְׁלוּתָא כַּדְכִּי בְּפִשְׁרָהּ וְאַחֲרֵי־תָא וְחֹמֶר שְׁטַר מְחִילָה דָּא קַבִּילִית עָלֵי וְעַל יָרְתָאֵי בְּתַרְאֵי אַגְבִּי אַרְבַּע אַמּוֹת בְּחֻצְיָרֵי כְּחֹמֶר כָּל שְׁטָרֵי מְחִילָה דַּהֲנָה־גִין בִּישְׁרָאֵל כּו' וּקְנִינָא כּו'.

אות מ מתנה מתנה לשני דרכים האחת מתנת פריא והאחת מתנת שכיב מרע הדרך הראשון מתנת פריא ופרשתיו במאמר שני ושלישיו והיא ניקנית בכל קניני המקח וממכר ופסיקנא בשלישיות גט דאי אמר בעדים כתבו ותנו מתנה לפלוני הרי אלו יכתבו ויתנו ואין להן רשות לומר לאחרים שיכתבו ויתנו דקי"ל פרבא שליח מתנה כשליח הגט משום דמילי ניהו ואיפא מ"ד בלא קנין אבל בקנין לאו מילי ניהו וכן הילכתא: גרסי' בפ' יש נוטלין אמר רבא אתרוג זה נתון לה במתנה ע"י שתחזירהו לי נטלו ויצא בו החזירהו לו יצא לא החזירהו לו לא יצא הא קמ"ל דמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה וכן הילכתא מסתב' דנקא מתנה שאינ' בהערמה שנתן לו רשות לעשות בה המקבל כל הנאותו כל זמן שהיא ברשותו אבל מתנה שהיא בהערמה והנותן נותנה להנאותו ולא להנאות המקבל לאו מתנה היא פההיא דבית חורון דאמרינו התיבם כל מתנה שאם הקדישה אינה קדושה לאו שמה מתנה.

ירושלמי כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה בהערמה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה פלומר שלא נתנה לו אלא על מנת שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה ואיפא למ"ד לדעת בית חורון באתרוג לא יצא וליתה: גרסינן בנדריים בפ' השותפין שהוא גברא דשמייט פיתנא אסרינהו לנכסי עליה א"ל ואי הנה בר ברך צורב' מרבנן לקניניה אמרי פומבדיתאי קני על מנת להקנות הוא ולא קני ורב נחמן בר יצחק אמ' קני על מנת להקנות קני דהא סודרא קני על מנת להקנות הוא אמר רב אשי ומאן לימא לן האי סודרא אי תפיש ליה לא מתפיש ועוד סודרא ע"מ להקנות מהשתא והלין נכסי אימת קני להו לכי הוו בר בר' צורב' מרבנן לכי הוי הדר סודרא למריה אמר ליה רבא לרב נחמן והא מתנת בית חורון קני על מנת להקנות הוא ולא קני זימנין אמר ליה משום דסעודתו מוכחת עליו ומסת' דרב אשי קנימא פנותיהו וקנייה על מנת להקנות לא קנה.

תשובה לרבינו אלפס הנותן מתנה לחבירו על תנאי שכל זמן שיצטרף קוד' מית' שיתחזר בו תנאי ממון הוא וקיים וכשיתברר אצל קרוביו ושכניו שהו' צריף חוזר. אבל ראי' ברורה אין מבקשין ממנו ואין משביעין אותו לפי שאינו מן הנשבעין ונוטלין.

גרסי' בפ' חזקת הבתים. האי מתנה טמירתא לא מגבינן בה.

היכי דמי טענה טמירתא. א"ר יוסף דאמר להו לסהדי זילו ואיטמרו וכתובו ליה.

איכא דאמר דלא אמר להו פתובו בשוקא ובבריתא מאי בינייהו איכא בינייהו סתמא
ואסיקנא איבעיא להו סתמא מאי פלומר היכא דלא אמר להו פלל הילכתא פלישנא
בתרא או לא.

ומסתברא הילכתא חיישינן פלישנא בתרא ואנן דלא חיישי' לסתמא. ולא אמרינן תובו
בשוקא ובבריתא דלאו מנהגא דילן למיכתב בשטר אפילו פתובו וחתומו בשוקא ובבריתא.

פי אמר פתבו סתמא פתיקון שטרות קאמר מסתמא אבל בימי רבנותא היו פותבין אבל
ר"ח גריס דאמר להו לא תיתבו בשוקא בריית' והכי איתה בגוססא עתיקא דילן פלומר
אלא בסתמא פתובו.

והיינו דקאמ' איכא בינייהו סתמ' דאמר להו לא תיתבו פלישנא קמא פשר ופלישנא
בתרא פסול. אבל היכא דלא אמר להו פלל בין פלישנא קמא בין פלישנא בתרא לא
חיישינן ולא טמירתא הוא.

ואע"ג דאית בהו קנין מתנה טמירתא הוא ולא מגבינן בה. אמר רבא והוא מודע'
לחבירת' ולית' פדאסיקנא ולא היא התימ מוכחא מילתא דמתמת אונסא הוא דיהיב.

אבל ה"כא מר ניחא ליה דליקני ומר לא ניחא לי' דליקני ומסתבר' ל"ש טמירת' קדימא
לחבירתא ול"ש טמירתא בתרא ול"ש בהנהו נכסי גופייהו ול"ש אחרוני ולא שניא אמר
להו להנהו סהדי קמאי ולא שניא לאחרוני ההו' דהויא טמירתא אפי' מודעא לא הויא
וההוא פרהסיא מגבי ביה ואיכ' גוססא בההוא דגברא דאזל לקדושי איתתא ברישא
פתבינהו לה נהדר פתבינהו לבריה.

ואיכ' גוססא ברישא לבריה נהדר לה ודייקו רבנותא מדקאמר סתמ' חיישינן ולא קאמר
לא קני אלמא חששא הוא. ואיכא לדקדוקי עלה דמילתא פגון דפיס מינה חד גברא
למיכתב לה מתנה וקא מדחי ליה זימנ' בתר זימנא ובתר הכי אמר להו לסהדי פתובי ליה
סתמ' דההיא ודאי איכא למיחש למתנתא טמירתא וכגון ההיא איתתא דלא בעיא מקדשא
ליה עד דכתב לה וכו'.

אבל פתב לה מדעתא דנפשיה, ליכ' למיחש להאי חששא ולא מחזקינן להאי מתנתא
טמירתא. וכן השיב רבי' אפרים וכתב דבמתנתא מעכשיו פיון דמטיא לידיה קמא
ברשותיה ואיפרסמא מילתא ולא חיישי' לסתמא וכי חיישינן למתנה דהויא לאחר זמן
היא.

ואי הדר ביה מקמי דלימטי האי לידא דמקבל וקא טעין למתנה טמירת' איפונני טענתא
טענה דהא לא מטא לידא דמקבל פי היכי דתתפרסם בהכי. והיכא דאמר להו לסהדי לא
תגלו האי מתנת' עד דמטי זמן פלו' מתנתא טמירתא היא והאי דכתבו רבנותא שכיב מרע
דאמר לא תגלו האי מתנתא עד לאח' מותי לאו מתנה טמירתא היא משום דמתנת שכיב
מרע לאחר מיתה ובעידנ' דקא מקני ליה מילתא דעבידא לאיגלוי הוא ולא הוי טמירת'
אבל ה"כא בההיא שעתא דקא מקני ליה מתנה טמירתא הויא ולא מתנ' היא לרב המספר
איכא מאן דאמר מתנה טמירתא ממשעבדי לא גבי מבני חרי גבי ולימה: גרסינן בפרק
הניזקין הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין כו' מחוי רב יהודה כבר שית
לתינוקת.

וּכְבֹּר שְׁבַע לְתִינוּק: וְטַעַמָּא מְשׁוּם כְּדִי חֲזִי מִתְּנָתוּ מְאִי. וְאִם יִקְנֶה מִתְּנָתוּ מִתְּנָה מְשׁוּם כְּדִי חֲזִי וְכֹתֵב רַבִּינוּ הָאֵי גָאוֹן בְּמִקְחָ וּמִמְכָרָ שְׁאִין לוֹ לְמַפְנֵי אֱלָא מְשׁוּם כְּדִי חֲזִי וְאִם יֵשׁ לוֹ מְמוֹן הַרְבֵּה וְנָתַן לוֹ מִמְנוּ מַעַט לְסַחֲרָה כְּדִי שְׂוִיתְלַמֵּד בְּמִקְחָ וּמִמְכָרָ וְאֵע"פִּי שְׁאִין צָרִיךְ לְכַדֵּי חֲזִי וְלֹא בְרִיר לֹן דְּהֵנָּה לִיהָ לְמִימַר בְּכַדֵּי חֲזִי אֶחָד מִתְּנַת בְּרִיאָ וְאֶחָד מִתְּנַת שְׂכִיב מְרַע אַחַת מִתְּנָה מְרַבָּה וְאַחַת מִתְּנָה מוּעָטָת וְאֶפְרִי מְטַלְטְלִין דְּאַבְוָה וְאַסִּיק' בַּפ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה בְּשְׁאִין שָׁם אֶפְיטְרוֹ וְכֹן הִילַכְתָּ וְדוֹנְקָא בְּמִטְלְטְלִי אֲבָל בְּמִקְרָקְעִי עַד שְׂיבִיא שְׁתִּי שְׁעָרוֹת כְּדֵאִית' בַּפ' מִי שְׁמַת וְלַעֲדוֹת עֲדוֹתוֹ עֲדוֹת אָמַר מֶר זוּטְרָא לֹא אָמַרְן אֱלָא לְמִטְלְטְלִי אֲבָל לְמִקְרָקְעִי לֹא אָמַר אֲמִימַר וּמִתְּנָתוּ מִתְּנָה.

כְּלוּמַר אַע"פִּי שְׁאִינוּ יוֹדַע בְּטִיב מְשָׂא וּמִתְּנָן וְאִין מְקַחוּ מְקַח וְאִין מְמַכְרוּ מְמַכֵּר כִּינֵן שְׂהִבִיא ב' שְׁעָרוֹת מִתְּנָתוּ מִתְּנָה אֶפְרִי בְּמִקְרָקְעִי דְּאַבְוָה וְאַיִפְסִיק' הֵתָם הִילַכְתָּא כְּאֲמִימַר וּמִסְתַּבְרָא אֶפְרִי יֵשׁ אֶפְיטְרוֹפּוֹס מִתְּנָתוּ מִתְּנָה וְהָרִי הִיא כְּכֹן ד' שְׁמוּכַר בְּנִכְסֵי אָבִיו אֶפְרִילוֹ בְּמִקְוֹם אֶפְיטְרוֹפּוֹס דְּהָא גְדוּלָּה מִן הַנִּישׁוּאִין אַע"ג דְּאִיכָּא שְׁלִישׁ אִם אָמַרְהָ יִנְתָּנוּ לְבַעֲלִי הַרְשׁוּת בְּיָדָהּ לְהוֹצִיא' מִתְּחַת יְדֵי שְׁלִישׁ ק"ו מִיָּד אֶפְיטְרוֹפּוֹ וְאֶפְרִי גְדוּלָּה מִן הָאִירוֹסִין אִי לֹא דְמַצְנֵן לְקַיָּים דְּבָרֵי הַמַּת הַרְשׁוּת בְּיָדָהּ וּש"מ אֶפְיטְרוֹפּוֹ שְׁמִינָהוּ אָבִי יְתוּמִין אוֹ ב"ד הַרְשׁוּת בְּיָד הַיְתוּמִים הַגְּדוּלִים לְהוֹצִיא הָאֶפְיטְרוֹפּוֹסוֹת, מִיָּדוֹ יְרוּשְׁלָמִי אָגוּז וְצָרוּר נוֹטְלָן וּמְצַנִּיעֵן וּמְבִיאֵן אַחַר זְמַן.

גְּזֵלָן גְּזֵל גְּמוּר וְזוֹכָה לְעַצְמוֹ וְכו' וְלַעוֹלָם אִין גְּזֵלָן מַחְזִיר עַד שְׂיבִיא ב' שְׁעָרוֹת וְכו' כְּדִכְתֵּב בְּזִיכּוּי: גְּרָסִינֵן בַּפ' הַמְקַבֵּל מִתְּנָה לִית בָּהּ מְשׁוּם דִּינָא דְּבַר מִצְרָא וּמִתְּנָה בְּאַחֲרִיּוֹת דְּכֹתֵב דְּקִנְיָא וְדְקִנְיָא אִיכָּא מ"ד מִתְּנָן כְּמִכְרָ וְאַסִּיקְנֵן וּמְכַר מוּצִיא מִיָּד הַלְקוּחוֹת הִיא דְמְכַר.

אֲבָל מִינְיָה דִּידִיָּה גְּבִי וּבִתְשׁוּבַת הַגָּאוֹן דְּנוֹתָן מִתְּנָה לְאַחַר מוֹתוֹ וְלֹא נוֹדַע אוֹתָן הַנִּכְסִים שְׁהִיוּ לוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה דִּינָא הַנּוֹדָא וְהַסְפֵּק יַחְלֹקוּן בְּזְמַן שְׁנוּדַע שְׁקִנְהָ אַחֲרֵי כֹן וְאִם לֹא הִפְלֵ בְּחֻזְקַת מְקַבֵּל הַמִּתְּנָה וְהַטּוֹעֵן שְׁקִנְהָ אַחֲרֵי כֹן עָלִיו לְהִבִּיא רְאִיָּה: גְּרָסִינֵן בַּפ' הַזֶּהֱבָ אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה א"ר יוֹחָנָן הָאוּמַר לְחַבְרֵי מִתְּנָה אֲנִי נוֹתֵן לָךְ מִןתֵּר לְחֻזְרָ בּוֹ וְדוֹקָא בְּמִתְּנָה מְרַבָּה אֲבָל מִתְּנָה מוּעָטָת סְמַכָּא דְעֵתִיָּה וְקו"ל כַּר' יוֹחָנָן דְּאָמַר דְּבָרִים יֵשׁ בָּהֶן מְשׁוּם מְחֻסְרֵי אֲמָנָה יְרוּשְׁלָמִי אָמַר ר' יִצְחָק בַּר זְבִדָּא הַרוּצָה לִיתָן מִתְּנָה וְרוּצָה לְחֻזְרָ בּוֹ מִןתֵּר לְחֻזְרָ בּוֹ אֱלָא בִשְׁע' שְׁאוּמַר צָרִיךְ לוֹמַר בְּדַעַת גְּמוּרָה רַב מְפָקִיד לְשִׁמְשִׁיָּה אִימַת אוּמַר לָךְ תִּתֵּן מִתְּנָה לְבַר אִינְשׁ אִי הֵנָּה מְסַפֵּן תֵּן לוֹ מִיָּד וְאִי עֵתִיר אִימְלִיךְ בִּי תִינְיָנוּת: גְּרָסִי בַּפ' הַשּׁוֹלַח ת"ר הָאוּמַר נְתַתִּי שְׁדָה פְּלוֹנִית לְפָלוֹ נְתַתִּיהָ לְפָלוֹ הָרִי הִיא שְׁלוֹ אִתְּנִיהָ לְפָלוֹ ר' אוּמַר קִנְהָ וְנַחְמִים אוּמַרִים לֹא קִנְהָ אָמַר ר' יוֹחָנָן וְכוּלָן בְּשִׁטְרָ פַר"ש הָאוּמַר דְּקִתְנִי כּוֹתֵב שְׁכֵתֵב בְּשִׁטְרָ אִיִּלְקִין הַלְשׁוֹנוֹת לְמַסּוֹר לוֹ אֲבָל בְּמַסִּירָה לְחוּדָה חוּזַר אִם לֹא קִנְנוּ בְּקִנְיָן הָאוּמַר נְתַתִּי שְׁדָה פָלוֹ לְפָלוֹ וְהוּא אוּמַר לֹא נָתַן חֲזִיִּישִׁינוּ שְׁמָא זִיכָּה לוֹ ע"י אַחַר.

כְּתַבְתִּי וְנְתַתִּי לוֹ וְהוּא אוּמַר לֹא כְּתַב וְנָתַן לִי הוֹדָאָתָ בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים מִי אוֹכַל פִּירוֹת רַב חֲסִדָּא אָמַר נוֹתֵן אוֹכַל פִּירוֹת רַבָּה אָמַר מְשַׁלְשִׁין אֶת הַפִּירוֹת וְלֹא פְּלִיגִי הָא בְּאַבָּא וְהָא בְּבָרָאבְּאַבָּא נוֹתֵן אוֹכַל פִּירוֹת בְּבָרָא מְשַׁלְשִׁין אֶת הַפִּירוֹת: גְּרָסִי בַּפ' מִי שְׁמַת וְכוּן

היה רבי שמעון בן גמליאל אומר הנותן מתנה לחבירו והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו
כתב רבינו חננאל לית הילכתא פנותיה.
אין אותיות ניקנות במסירה.

וסברא דילן בשמתו הבועלים: גרסי' בפ' השולח א"ר אבא בר איבא אמר רב ששית מקבל
מתנה שאמר לאחר שפא מתנה לידו מתנה זו מבוטלת היא תיבטל אי איפשי בה לא אמר
כלום.

בטיילה היא אינה מתנה דבריו קיימין וקשיא לרבננותא גוססא דכריתות דאיפא גוססא
דכתוב בהו איפא ובגוססא אחרניא בתרונהו דבריו קיימין ור"ח הביא לה ולא אמ' בה
טעמא: ומסת' דאי איתא דגוססא הכי איתא וכדפ' רבי יעקב לא הנה שתיק גמרא מיניה
לאקשוני דידיה אדידיה ועל פרחין גוסס' דכריתות פגוססא דגיטין וה"ג א"ר לקיש מקבל
מתנה שאמר לאחר שפאת מתנה לידו אי איפשי בה כל המחזיק בה זכה ומ"ש מיהא
דא"ר אבא בר אבא ואמרי לה אמר רב ששית מקבל מתנה שאמר לאחר שפאה מתנה
לידו מתנה זו מבוטלת היא תיבטל לא אמר כלום אי איפשי בה בטיילה היא אינה מתנה
דבריו קיימין מאי לאו דבריו קיימין והדרה למרה וכו' והכי נמי גרסינן בגיטין והדין
גוססא עיקרית ומה שכתב הרב קרובינו ז"ל בה ובמסכת גיטין בטיילה היא דבריו קיימין
פגון שחב לאחר' לא בריר לן ואיפא גוססא דכתב בהו דבריו קיימין ולא דייק ואי נמי
איפא למימר פולה כדאיתא בגוססא דמסכת גיטין דאי איפשי בה לא אמר כלום והכי
גרסי' התם מאי לא אמר כלום וקני לה לא לא אמר כלום והדרה למרה והוא נמי לא
קנה לה אלא כל המחזיק בה זכה בה וכלשון הנה מצאתי בהלכות של רב אלפס בגיטין
גרסי' בכריתו אמר ריש לקיש מקבל מתנה וכו' איני והאמר ר' אבא בר אבוה אמר רב
ששית מקבל מתנה וכו' כדאיתא בגיטין מאי לאו לא אמר כלום וכו' אלא המחזיק בה זכה
בה והכי סלקא שמעתא מיהו מסתברא מדקא מקשינן התם מהא דעבדי' ואמרי' התם
בשלקא לרשב"ג קסבר פי יחיב איניש מתנה אדעתא דמקבלין לה מיניה הוא פי לא
מקבלין מיניה הדרא למרא ש"מ דרשב"ג לא ס"ל דריש לקיש דאמר כל המחזיק בה
זכה ואנן הא ברירנן לה בגיטין בפ' השולח לענין ממונא כת"ק ולענין גיטין פ' רשב"ג
כדאיתא התם.

ורבותינו הגאונים פסקו דספיקא היא דאמר התם לא אמרו בה היתר משום כבודו של
רשב"ג הילכך ספק היא: גרסי' בפ' שנים או חזון מצא גיטי נשים ושיחורוי עבדים
דייתיקי מתנה ושוכרין הרי זה לא יחזיר ת"ר איזהו דייתיקי וכו' כדאיתא במתנת שכיב
מרע.

שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא ליתגם הא אמר תנו נותנין ואוקימנ' מתנת
שכיב מרע בדידיה דבר מהדר וליכא חששא והאי דההני מתנות איכא למימר חדא קתני
דייתיקי של מתנות אי נמי מתנת פריא שהיא כמתנת שכיב מרע קאמר ובריייתא דקתני
דיתקאות אפותיקי ומתנות אע"פ ששניהן מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריא דלאו
בר מהדר כדמפרש בגמרא ומתנה נמי במתנת פריא ממש ואע"פ ששניהן מודים לא

יחזיר וליכא למיפריה וְהָא אִידי וְאִידי מִתְנָה קִתְנֵי דְהָא אִיכָא לְאוּקוּמ' מִתְנֵי כְדִפְרִישִׁית וְאִיכָא מֵאן דִּפ' הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין אֲשָׁכִיב מְרַע קָאִי דְלִיכָא לְמִיחֵשׁ בֵּיהּ שְׁמָא פְתוּבִין הָיוּ וְהָכִי קְאָמַר דִּינִיתִקִי שְׁכִיב מְרַע מִתְנַת בְּרִיא לֹא יִחְזוֹר דְאִיכָא לְמִיחֵשׁ שְׁמָא פְתוּבִין הָיוּ הִילְפֵהּ פֶּל הִיכָא דְאִיכָא לְמִיחֵשׁ חִיְיָשִׁינֵן הָא אָמַר תְּנוּ דְלִיכָא לְמִיחֵשׁ פְּגוֹן בְּשָׁכִיב מְרַע נוֹתְנִין וּמִסְתַּבְּר' מְהָא פִירוּשָׁא דְרַב יְהוּדָא דְשָׁכִיב מְרַע מְצִי לְמִיעֵבַד מִתְנָה דִּילֵיהּ מִתְנַת בְּרִיא: פְּתַב בְּכֶה וְכֶה אִיף אָמַר פְּלו' הָווּ עָלֵי סְהָדֵי בְקִנְיָן וּכְתוּבוּ וְחִתוּמוּ בְשׁוּקָא וּבְרִייתָא וְהָבוּ לֵיהּ לְפָלו' דְצַבִּיתִי בְרַעוֹת נְפִשָׁאֵי בְדִלָא אֲנִיסָנָא וְאֶקְנִיתִי לְפָלוֹנִי דְגֹן בְּמִתְנַתָּא שְׁרִירָא וְקִינְיָמָא בֵּיתָא דִּילֵי וְאִילָן מְצַרְנָהָא לְרוּחַ מְדִינָתָא מְצַר פְּלוֹנִי וְלְרוּחַ מְעַרְבֵי מְצַר פְּלו' וְלְרוּחַ דְרוֹמָא מְצַר פְּלוֹנִי וְלְרוּחַ צְפוֹנִי מְצַר פְּלו' וְכָל מֵאן דִּיבְנֵי מְצַרְנָהָא אִילָן יְהֵבִית לֵיהּ לְפָלוֹנִי דְגֹן מִתְהוּם אֲרַעָא וְעַד רוּם רְקִיעַ עִם פֶּל זְכוּתָא דְאִית לֵי בְּגוּהַ וְכָל עֲמָלָא וְשִׁבְחָא דְאִית לֵי בֵּה וְלֹא שְׁיִירִית מִינָהּ קַדְמָאֵי כְלוּם וְכַדּוּ הַשְׁתָּא לִיזִיל פְּלוֹנִי הָאִי וְלִיחְזוֹק בֵּה וְיִהִיבְנָא לֵיהּ וְלִנְרִתֵיהּ בְּתַרְיָה לְמִיקְנָא לְמִירַת וְלִאֲנִרְוִתָהּ וְלִזְבוּנָהּ וְלִמְשַׁכּוּנָהּ וְלִמְעֵבַד מִינָהּ פֶּל רַעוֹת נְפִשָׁאֵי וְכָל מֵאן דִּינִיתִי וְיִקוּם וְיַעֲרַעַר עַל מִתְנָה דְאִי עָלֵי וְעַל יְרִתָאֵי בְּתַרְאֵי לְפָנוּיִי וְלִסְלוּקֵי פֶּל עֲרַעְרוּתָא וְלִאוּקִמֵי מִתְנַתָּא דְאִי בִּידֵיהּ וּבְחִזְקִתָהּ וּבִידָא דְאִתִּי מִחְמַתָּהּ דְבְרַעוֹת נְפִשָׁאֵי צְבִי וּבְכִיטוּל פֶּל מוֹדְעֵי יְהֵבִית לֵיהּ הָאִי מִתְנַתָּא פְּרִהֶסְיָא מִיּוֹמָא דְגֹן וְלַעֲלֵם דְלָא לְהַשְׁנֵאָה בֵּה וְדִלָא לְמִיְהַדַר מִינָהּ וְכֶה אָמַר לְנָא פְּלוֹנִי דִין אַחֲרִיּוֹת מִתְנָה דְאִי קְבִילִית עֲלָאֵי וְעַל יְרִתָאֵי בְּתַרְאֵי אֲגַב אֲמוֹת קַרְקַע בְּאַחֲרִיּוֹת וְחֹמֶר שְׁטָרֵי מִתְנַתָּא דְנִהִיגִין בִּישְׂרָאֵל דְלָא פֶּאֶסְמַכְתָּא וְדִלָא פֶּטְוּפֶסָא דְשְׁטָרֵי וְקִנְיָנָא וְכו' וְאִם יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה אָמַר לְנָא פְּלַגִּית וּבַעֲלָהּ וּמְנַהֵג בִּישִׁיבָה אִפִּי' יֵשׁ לוֹ נְכָסִים הִרְבֵּה קוּנָה מִן הָאִשָּׁה תְּחִילָה כְּדַכְתַּב בְּמַחְזָה וְאִם מְטַלְטְלִי' הֵן יְהִיבְנָא לֵיהּ קַרְקַע פֶּל דְהוּ בְּדִירְתָא דִּילֵי וְאֲגַבֵּן יְהִיבְנָא לֵיהּ מְטַלְטְלִין כֶּה וְכֶה: הַדְרֵה דְב' מִתְנַת שְׁכִיב מְרַע וְהֵן ב' דְרָכִים חוּלָה כְּדִרְהּ פֶּל הָאֲרִיז וְהוּא נִקְרָא שְׁכִיב מְרַע.

וְהָב' הוּא מְסוּפֵן וּמְצוּנָה מִחֲמַת מִיתָה גְרָסִינֵן בִּפ' י"ג הָאוּמֶר אִישׁ פְּלוֹנִי בְּכוֹר לֹא יִטוּל פִּי שְׁנַיִם אִישׁ פְּלוֹנִי בְּנֵי לֹא יִרְשׁ עִם אָחִיו לֹא אָמַר כְּלוּם שְׁהַתְנָה עַל מַה שְׁפָתוּב בְּתוֹרָה וּמִסְת' פֶּל הִיכָא דְעַקֵר יְרוּשָׁה בְּפִנְמִיָה וְאָמַר לֹא יִטוּל לֹא יִרְשׁ אִפִּי' אָמַר פְּלוֹנִי לֹא יִרְשׁ אֲלָא אָחִיו יִרְשׁוּ אוֹ שְׁאָמַר יִנְתֵן לְהֵם לֹא אָמַר כְּלוּם.

וְאִפִּי' לר' יב"ב דְעַד פֶּאן לֹא קְאָמַר ר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אֲלָא הִיכָא דְאָמַר בְּנֵי יִרְשׁ סְתָמָא וְלֹא אָמַר לֹא יִרְשׁ אֲבָל אָמַר פְּלוֹנִי בְּנֵי לֹא יִרְשׁ מִתְנָה עַל מַה שְׁפָתוּב בְּתוֹרָה וְאִי אָמַר פְּלוֹנִי לֹא יִרְשׁ וְלֹא הַזְכִּיר בְּנֵי אֲלָא פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי יִרְשׁוּ לָאוּ מִתְנָה עַל מַה שְׁפָתוּב בְּתוֹרָה הוּא דְאֶפְשָׁר דְלָאוּ בְרִיָה הוּא וְאִיכ' מֵאן דַּס"ל דְאִי אָמַר פְּלוֹנִי לֹא יִרְשׁ אֲלָא אָחִיו יִרְשׁוּ דְכָרִיו קִינְיָנֵי כַר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא וְלֹא נִהִירָא לָן הַמְחַלֵּק נְכָסֵי עַל פִּי רִיבָה לְאַחַד מִיַּעַט לְאַחַד וְהַשְׁנָה לְהֵן אֶת הַבְּכוֹר דְכָרִיו קִינְיָנֵי וְאִי אָמַר מְשׁוּם יְרוּשָׁה לֹא אָמַר כְּלוּם קִשְׂיָא לְהוּ לְרַבְּנוֹתָא מְפָדֵי הָא סְתָמָא ד"ה הִיא וְהָא ר' יב"ב הוּא דְאָמַר עַל בֶּן בֵּין הַבְּנִיִם יִרְשׁ פֶּל נְכָסֵי דְכָרִיו קִינְיָנֵי וְרִיבָה לְאַחַד וּמִיַּעַט לְאַחַד מְשׁוּם יְרוּשָׁה אֲמַאי לָאוּ נִיחָא לְהוּ כַר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא דְלִיכָא בְּכוֹר.

וּמִתְנֵי מְשׁוּם דְהַשְׁנָה לְהֵן אֶת הַבְּכוֹר הוּא דְקְאָמַר לֹא אָמַר כְּלוּם דְהִיכָא דְאִיכָא בְּכוֹר אִפִּי' ר' יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא מוֹדָה כְּדִתְנִיָא בְּפִרְיָתָא לֹא יוּכַל לְבַכֵר וְהִיכָא דְרִיבָה לְאַחַד

ומיעט לאחד וליפא בכור לר' יוחנן בן ברוקא דבריו קיימין אפי' בלשון ירושה ודמיא להא דגרסי' שניתם במשנתכם כר' יב"ב.

דתנן לא כתב לה בגין דוכרין דיהוו ליכי מינאי אינון ירתין פספ פתובתיה וכו' ומסת' דמתני' תרתין קתני וריבה לאחד ומיעט לאחד אע"ג דליפא בכור אי נמי בלשון ירושה לא אמר פלום דעד פאן לא קאמר ר' יוחנן בן ברוקא אלא בן בין הבנים סתמא ולא הזכיר ירושת אחרים אבל הזכיר בנים אחרים ומיעט ירושתם הנה ליה כמ"ד לא יירשו.

והא דאמר שניתם במשנתכם כר' יוחנן בן ברוקא פספרא דיליה הוא דאמר התורה נתנה רשות לאב להנחיל והילכף תיקנו ב"ד פתובת בגין דיכרין מאותו טעם. אבל האב לא ריבה ולא מיעט ולישנ' דבי דינא דכתבי יתר על חולקהון דעם אחיהון ואין פאן מתנה על מה שכתוב בתורה וסיפא רבנות' קמ"ל לא מביעיא פי אמר איש פלו' לא לא דלא אמר פלום ולא מביעיא נמי פי אמר איש פלו' בכור לא יטול פי שנים דקא עקר ליה מחלק בכורה ומחלק פשוט אלא אפי' השנה להם את הבכור דירושיה קא יתיב לא אמר פלום והילכף מתני' ד"ה היא וש"מ היכא שיש לו ב' בנים פשוטי': ואמר פלו' בני ירש ר' זוזים ופלו' את השאר אפי' לר' יוחנן בן ברוקא לא אמר פלום עד שייאמר בלשון מתנה כתב בין בתחילה בין בסוף בין באמצע משום מתנה דבריו קיימין לרבנן אע"ג דליפא בכור לר' יוחנן בדאיפא בכור ה"ד מתנה וכו'" ואסיקנ' פרב ששת דאמר אפי' שתי שדות ושני בני אדם קנה ודווקא תוף פדי דיבור אבל אחר פדי דיבור קיימא לן פריש לקיש.

דאמר לא קנה עד שייאמר פלו' ופלו' יירשו שדה פלונית ופלונית שנתתי להם במתנה ויירשוהו. והילכת' תוף כ"ד פדיבור דמי לבד מע"א וקידושין ומחרף ומגדף האומר איש פלו' ירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר פלום שהתנה על מה שכתוב בתורה ר' יוחנן בן ברוקא אמר אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין תנאי א"ר ישמעאל לא נחלקו אבא ונחכמי' על אחר במקום בת ובת במקום בן שלא אמר פלום על מה נחלקו על בן בין הבנים ובת בין הבנות שאבא אומר ירש ונחכמי' אומר' לא יירש ומסק' הלכה כר' יוחנן בן ברוקא ודווקא דליפא בוכרא אבל איפא בכור לא אמר פלום פדקתני בבביתא ומסתברא דאפי' איפא בכור ואמר איש פלו' בני הקטן ירש אותי פינן דלא אמר יטול פי שנים ולא השנה את הבכור לאו מתנה על מה שכתוב בתורה הוא עד שייאמר פלו' בני לא ירש ולא יטול אי נמי ריבה לאחד ומיעט לאחר שהוא בנו ועוקרו משום ירושה בתורת ירושה: תוספתא פיצד אמר על בת הבן בין הבנים או על בן הבת בין הבנות דבריו קיימין וכ"ש בן בין הבנים ובת בין הבנות אבל אמר על בת בין הבנים ואחות בין הבנות א אמר פלום וזהו שאמר ר' ישמעאל לא נחלקו אבא ונחכמי' על אח בין הבנות ובת בין הבנים על מה נחלקו על בן בין הבנים ובת בין הבנות כו' בעי רבא בבביתא היאך ולא איפשיט ולא עבדינן בה עובדא.

ר' אמר שמואל הפותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפיטרופא: תשובה מריש מתיבתא דווקא דאית ליה בני דלא עשאה אלא אפיטרופא אבל לית לה בני מתנתו מעליה היא. תשובה לרבינו יצחק אלפס דווקא שיש בשטר נכף אמר לנו פלו' בן פלו' כתבו

לפלוני' אשתי כל נכסי אבל אם הייתה צוואה בלבד החזיקה בנכסים ואינה אפיטרופא ולא בריר לן פשיטא בנו גדול לא עשאו אלא אפיטרופא בנו קטן מאי.

אמר שמואל אפי' בנו קטן המוטל בעריסה. איפא מאן דאמר דווקא דאיפא אחרים קטנים.

אבל גדולו, לא. ולא נהירא לן וכתב ר"ח קש"א לן דהא קנינ' לן אם אמר על תינוק בין הבני' ירש כל נכסיו נאמן.

וטעם מפני' לא מצינו ויש לומר בפשוטן של דברים מתני' באמירה פדקתני האומ' ודשמואל בכתיבה ולא איתברר ליה הא דלקמן אמר ר"ה שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים אם ראוי לנורשו נוטלן משום ירושה וכו' ואמר ליה רב נחמן גנבא גנבוי למה לך.

אי סבירא לך כר' יוחנן בן ברוקא אימא הלכה כר' יוחנן דשמעתיה פנותיה אזלא. אלמא ר' יוחנן בן ברוקא נמי בכתיבות איירי ורב אלפס נמי הכי סבירא ליה דווקא אומר אבל פותב לא דהא קנינא לן כר' יוחנן בן ברוקא.

והא דרב הונא בשאר יורשין פגון בת בין הבנים ואח בין הבנים אבל בן בין הבנים לא עשאו אלא אפיטרופא בכתיבה פדאית' בהלכות. ואיפא דמדחו ואמרי דר' יוחנן בבן בין הבני' דהווי אחים מאבא ולא מאימא והא דעשאו אפיטרופא דהווי אחים מאימא בלשון ירושה.

והכא דקאמ' כל נכסי לאשתי או נכסי לבני ולישנא דעלמא הכי איתא פדגרסי' אמר מטלטלין לפלו' והיכא דלא אמר לא לשון ירושה ולא לשון מתנה. אע"ג דנכסי לך בעלמא לשון מתנה.

ה"מ בשאר יורשין. אבל בבנו ואשתו לא עשאן אלא אפיטרופוס דלא עקרינו נחלה דאורייתא אלא בפ' ושוניהו רבנן פהילכתא בלא טעמא דאי נכסי לך לשון ירושה ליקני פירושה דבת בין הבנות ואי לשון מתנה ליקני דאפי' אחר בת קני.

וכתב ר"ח הא דאמר לא עשאה אלא אפיטרופא. אלא בדלא שייר פשיטא בנו ואחר אחר במתנ' ובנו אפיטרופא אשתו ארוסה ואשתו גרושה אשתו גרושה משום מתנה איבעיא להו בת אצל הבנים ואשה אצל בני הבנים מאי וק"ל כרבנן משום דרבא דאמר בכולהו לא קני לבד מאשתו ארוסה ואשתו גרושה בעי רבא בברייתא היאך ולא איפשיט תניא הפותב פירות נכסיו לאשתו גובה פתובתה מן הקרקע למחצה לשליש ולרביע גובה פתובתה מן השאר כתב כל נכסיו לאשתו ויצא עליו ש"ח וכו' אסיקנא אמר רב נחמן הילכתא תקרע פתובת' ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרחת מיכן ומיכן דאומדן דעתא הוא דניחא ליה דתיפוק עליה קלא דכתביניהו לכולהו ניכסי ניהליה ומסתבר' דווקא אשתו ארוסה ואשתו גרושה דמשום קלא דניחא ליה מחלה לכתובתה דהא קניא להו להנהו נכסי אבל בכולהו משום אפיטרופוס לא מחלה לכתובתה שהרי אין לה פח לעשות חפצה מהן הילכך לעולם פתובתה קיימת דאי לא תימא הכי לוקמה בכולהו ואפילו בנשואה וטעמא דיצא עליה שטר חוב מפסדא הפל הא לא יצא עליה ש"ח לא מפסדא וקניא לאפיטרופוסות אלא לאו ש"מ משום אפיטרופוסות לא מחלה פתובתה וכן הילכתא ותניא

הרי שְׁהֵלֶךְ בְּנוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם וְשָׁמַע שְׁמַת בְּנוֹ וְעָמַד וְכָתַב כָּל נִכְסָיו לְאַחֵרִים וְאֵח"פּ בָּא
בְּנוֹ מִתְּנָתוֹ קִיָּמַת ר"ש בֶּן מְנַסֵּיאַ אֹמֵר אֵין מִתְּנָתוֹ קִיָּמַת שְׁאִילוּ הָיָה יוֹדַע שְׁבָנוּ הָיָה
קִיָּים לֹא הָיָה כּוֹתֵב לְאַחֵרִים וְאָמַר רַב נַחְמָן הִלְכָה כִּר' שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאַ דְּאֲזֵלִינָן בְּתַר
אֲנִימָדָן דְּעָתָא וּבִתְשׁוּבַת לְרַבִּינוּ הַאֲיִי גָּאוֹן סְבָרָה דִּילְגָן וּדְאָב' מְרִי יָדִיעַ בְּדִינֵי מַעוּל'
וּלְמִידָק דִּיִּקְנָן לַעוּל' בְּתַר אֲנִימָדָן מַעֲשֵׂי' שְׁלֹא יְהִי בְּהֵן מַרְמ' וְגִזְל וְעוּל וְלְמִיזַל בְּתַר
קוּשְׁטָא וּתְרִיצוּתָא דְּמַעֲשֵׂי' וְלְגִלוּנֵי כָּל מַעֲשֵׂי' וּלְאֹרוּנֵי לְאַמִּיתוּתָא פְּדָאֲמָן' רַבְּנָן מִנֵּין
לְדִינָן הַיּוֹדַע בְּדִין א' שֶׁהוּא מְרַנְּמָה שְׁלֹא יֹאמֵר וכו'.

וְאָמְרֵי הִלְכָה כְּרַב שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסֵּיאַ וּרַבְּנוּתָא דִּיהֵנָּה בְּהוֹן יִרְאֵת שְׁמַיִם הִכִּי הָיָה סוּגִיָּהוּ
וּמְגִהָנָן. פְּדָאֲמְרֵי לִיָּה רַב חֲסִידָא לְמְרִי בַר יִצְחָק.

הִכִּי דִּיִּינָנָא לָהּ וּלְכָל אֱלֹמֵי דְחַבְרָה שְׁלַח לִיָּה ר' אָבָא לְרַב יוֹסֵף בַּר חֲמָא. הָאֹמֵר עַל תִּינוּק
בֵּין הַבָּנִים בְּכוֹר הוּא נְאָמָן כִּר' יְהוּדָה.

וּשְׁלַח לִיָּה ר' אָבָא לְרַב יוֹסֵף הָאֹמֵר תִּיטְוֹל אֲשֵׁתִי כְּאֲחָד מִן הַבָּנִים נוֹטְלַת כְּאֲחָד מִן
הַבָּנִים. אָמַר רַבָּא וּבְנִכְסִים הַבָּאִין לְאַחַר מִיכָן וּרַבִּינוּ אָבָן מַגֵּשׁ אוֹקְמָה בְּשָׂכִיב מְרַע.

אָבָל בְּרִיא דְאָמַר תִּיטְוֹל לְשׁוֹן הַקְּנָאָה הוּא וּקְנָן דְּבָרִים בְּעֵלְמָא הוּא. וְלֹא נִהִירָא לָן דְּאִי
בְּקִנְיָן קְנָן מַעֲלִיא הוּא וּפִי' מֵהוּ קְנָן דְּבָרִים כְּמֵאֲמַר וּנְקִיטִינָן לְסְבָרָא דְּרַבְּנוּתָא דְּכּוֹתַב
כָּל נִכְסָיו לְאַשְׁתּוֹ אֲצֵל בָּנִים וְאֲצֵל יוֹרְשֵׁין בֵּין בְּבָרִיא בֵּין בְּשָׂכִיב מְרַע לֹא עֲשָׂאָה אֱלֹא
אֲפִיטְרוּפָא אָבָל בְּמַקְצַת קְנָתָה דְּדוּקָא כּוֹתַב בְּלִשׁוֹן מִתְּנָה.

אָבָל כּוֹתַב בְּלִשׁוֹן יְרוּשָׁה לֹא וְהַכּוֹתַב כָּל נִכְסָיו לְבָנוּ בֵּין שְׁאָר הַבָּנִים וְאֲפִי' קִטְוֹן בֵּין
בְּלִשׁוֹן יְרוּשָׁה בֵּין בְּמִתְּנָה בֵּין בְּבָרִיא בֵּין בְּשָׂכִיב מְרַע לֹא עֲשָׂאוּ אֱלֹא אֲפִיטְרוּפָא וּבְמַקְצַת
בֵּין בְּמִתְּנָה בֵּין בִּירוּשָׁה קְנָה.

וְדוּקָא כּוֹתַב אָבָל אֹמֵר כָּל נִכְסָיו לְאַשְׁתּוֹ בֵּין בְּכּוֹלָן בֵּין בְּמַקְצַתוֹ בֵּין בְּבָרִיא בֵּין בְּשָׂכִיב
מְרַע בְּלִשׁוֹן מִתְּנָה קְנָתָה בְּלִשׁוֹן יְרוּשָׁה אֲפִילוּ אֲפִיטְרוּפָא אִינָה. וְאִם אָמַר כָּל נִכְסָיו לְבָנוּ
בֵּין בִּירוּשָׁה בֵּין בְּמִתְּנָה בֵּין בְּכּוֹלָן בֵּין בְּמַקְצַתוֹ קְנָה וְאִם הוּא בְּרִיא וּקְאָמַר בְּלִשׁוֹן מִתְּנָה
וּקְנָו מִיָּדוּ קְנָה וְאִם אָמַר בְּלִשׁוֹן יְרוּשָׁה אֲפִי' קְנָו מִמֶּנּוּ לֹא קְנָה וְהִינּוּ בַּעֲיָא דְּרַב פְּפָא.

וְלֹא אִיפְשִׁיטָא הִכִּי פְּסָקָא לְרַבִּינוּ אָבָן וּלְסְבָרָא דִּילָן לִיכָא פְּלוּגָתָא. בֵּין כּוֹתַב לְאֹמֵר
דְּדַבְרֵי ש"מ כְּכַתּוּבִין וּכְמִסוּרִין דָּמוּ.

וְאִי אָמַר בְּלִשׁוֹן יְרוּשָׁה בְּפִירוּשׁ לְכָל מִי שְׁרָאוּי לְיוּרֵשׁ אֲפִי' בֶּן בֵּין הַבָּנִים וְאִי נָמִי בְּלִשׁוֹן
מִתְּנָה בְּפִירוּשׁ בֵּין רָאוּי לְיוּרֵשׁוֹ בֵּין אִינוּ רָאוּי לְיוּרֵשׁוֹ קְנָה אָבָל אֲמ' נִכְסֵי לָהּ בְּרָאוּי
לְיוּרֵשׁוֹ.

כְּגוֹן בַּת בֵּין הַבָּנִים דְּבָרֵי קִיָּמִין דְּהָא בֵּין בְּלִשׁוֹן מִתְּנָה בֵּין דְּבִלִּשׁוֹן יְרוּשָׁה קְנָתָה לִר'
יִחְזָנוּ בֶּן בְּרוּקָא אָבָל בֵּין הַבָּנִים בֵּינוּ דְּלֹא אָמַר בִּפִי' מִתְּנָה וִירוּשָׁה לֹא עֲשָׂאָה אֱלֹא
אֲפִיטְרוּפָא וְהַכּוֹתַב נִכְסָיו לְאַשְׁתּוֹ בְּלִשׁוֹן מִתְּנָה בְּפִירוּשׁ קְנָתָה אָבָל בְּלִשׁוֹן נִכְסֵי לָהּ אַע"ג
דְּבַעֲלָמָא בְּשָׂאִינוּ רָאוּי לְיוּרֵשׁוֹ מִתְּנָה הִיא הֵקָא אֲפִיטְרוּפָא וּבַת אֲצֵל הַבָּנִים וְאֲשָׁה אֲצֵל
בְּנֵי הַבַּעַל לֹא מִיבַעֲיָא בִּירוּשָׁה דְּלֹא קְנָו פְּדָאֲמְרֵי' לְעֵיל לֹא נַחְלָקוּ אָבָא וְחַכְמֵי' עַל אַחַר
בְּמַקּוּם בַּת וּבַת בְּמַקּוּם בֶּן שְׁלֹא אָמַר כָּלוּם וְאֲפִילוּ אֲפִיטְרוּפָא אִינָה אֱלֹא אֲפִי' נִכְסֵי לָהּ

דבֿעֿלמֿא לֿשׁוֹן מִתְּנֶה הֵכֵא לֵא קִנִי עַד דְּאָמַר בְּפִירוּשׁ מִתְּנֶה וְהָכִי מִסְתַּבְּרָא לֵן וּבִתְשׁוּבַת
אִשְׁכְּחֵן לְרַבְּנֵינָא קִמְאִי בְּשִׂאֵלְתָא דְּמִתִּיבְתָּ בְּפִיִּסְקִי מַר רַב יוֹסֵף בְּרַ חִינְנָא פְּהֵאִי לִישְׁנָא
פִּי אִמְרִי רַבְּנֵן הֵיכָא דְּכָתַב נְכֹסִי לְחַד בְּרָא לֵא עֲשֹׂאוּ אֵלָא אִפִּיטְרוּפָא הִנְי מִלִּי הֵיכָא
דְּכָתַב אִי נְמִי דְּפִקִּיד מִחֲמַת מִיתָה וְאִמְלִ פִּתְבוּ וְתִנּוּ שְׂלֵא גְמַר לְהַקְנוֹתוּ אֵלָא בְּשִׁטְר
וְאִפִּיטְרוּפּוֹס שְׁוֹנִיָּה אֲבָל אִי גְלִי דְּעִתִּיהָ לְאִקְנוֹיִי בְּקִנְיָן גְּמֹר קָא מִיפּוֹיִן אַע"ג דְּכָתַב וְאַע"ג
דְּבִלְשׁוֹן יְרוּשָׁה בְּלִבְד קִנָּה וְכ"ש בְּלְשׁוֹן מִתְּנֶה הִרִי זֹו מִתְּנֶה לְפּוּם מֵאִי דְּגִלִי לֵן דְּעִתִּיהָ:
תְּנֵן הֵתָם הַפּוֹתֵב כֹּל נְכֹסִיו לְבָנָיו וְכָתַב לְאִשְׁתּוֹ קִרְקַע כֹּל שֶׁהוּא אֵיבְדָה פְּתוּבְתָה ר' יוֹסִי
אוּמ' אִם קִיבְל' עֲלֵיהָ אַע"פ שְׂלֵא פִתְבַּ לָּהּ פִתְבַּ לָּהּ אַע"פ שְׂלֵא קִיבְלָה עֲלֵיהָ וְתִנְיָא אִמ' ר'
ר' יְהוּדָ' בַד"א שְׁהִיתָה שָׁם וְקִיבְלָה עֲלֵיהָ אֲבָל הִיתָה שָׁם וְלֵא קִיבְלָה עֲלֵיהָ קִיבְלָה עֲלֵיהָ
וְלֵא הִיתָה שָׁם לֵא אֵיבְדָה פְּתוּבְתָה וְקִינִי' לֵן כֹּל מְקוּם שְׂאָמַר ר' יְהוּדָה בְּמָה אֵינוּ אֵלָא
לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי חֲכָמִים וְאַסִּיקְנָא דְּאִיתּוּמְבוּ רַב וְשְׂמוּאֵל וְר' יוֹסִי בְר' חִינְנָא דְּכוּלְהוּ לֵא בְּעוּ
קִיבְלָה וְהָא ר' יְהוּדָה הִיתָה שָׁם וְקִיבְלָה עֲלֵיהָ בְּעִי וְסִילְקָא בְּתִיבְתָא וְאַמַר לִיהָ רַבָּא לְרַב
נַחְמָן הָא רַב וְהָא שְׂמוּאֵל וְהָא ר' יוֹחָנָן מֶר כְּמָאן סְבִירָא לִיהָ.

אָמַר לִיהָ שְׂאֵנִי אוּמַר כִּינּוּן שְׂעֲשֵׂאָה שְׁוֹתָף בֵּין הַבָּנִים אֵיבְדָה פְּתוּבְתָה וְדוּקָא הִיתָה שָׁם
וְקִיבְלָה עֲלֵיהָ כְּדִקְתָנִי בְּבְרִיתָא אֲבָל לֵא עֲשֵׂאָה שְׁוֹתָף לֵא אֵיבְדָה וְדָלָא כְּרַב וְשְׂמוּאֵל
דְּאָמַר לֵא יְהִיב לִיהָ מִיָּדִי וּמְחִלָּה וְדָלָא כַר' יוֹסִי בְרַ חִינְנָא אֵלָא כִּינּוּן שְׂעֲשֵׂאָה שְׁוֹתָף
וְקִיבְלָה בְּפָנֵי עֵדִים מַה שְׁהַבְעֵל נָתַן לְפָנֵיהָ אֵיבְדָה פְּתוּבְתָה וְדוּקָא קִרְקַע אֲבָל מִטְלָטְלִין
לֵא וְאַמַר שְׂמוּאֵל אֲפִילוּ לֵא הַקִּנָּה לָּהּ אֵלָא דְּקָל אֲחַד לְפִירוּתִיו אֵיבְדָה פְּתוּבְתָה וְכֹן
הִילְכְתָא וְגָרְסִי בְּתוֹסְפָתָא דְּפִיָּאָה פ"ק הָאִי בְּרִיתָא דְּמִסִּיִּים בְּהָ אָמַר ר' יוֹסִי בַד"א
שְׁקִיבְלָה עֲלֵיהָ לְשֵׁם פְּתוּבָה אֲבָל לֵא קִיבְלָה עֲלֵיהָ לְשֵׁם פְּתוּבָה מַה שְׂנָתַן נָתַן וְגוּבָה
פְּתוּבָת' מְשָׂאָר נְכֹסִים וּבִתְשׁוּבַת דְּמִתִּיבְתָא מַהוּ לְעִנְיָן דְּלֵא מְבַטְלִי פְּתוּבָה דְּאִיתְתָא אֵלָא
בְּמִיָּדִי דְּבָרִיר שְׁפִיר אוּ מְחִילָה אוּ תְשַׁלּוּמִין בְּהוּדָאָה וְעֵדִים וְעַד דְּלֵא מְצַטְבִּיא וּמְקִנֵי מִיָּנָה
אוּ דַּהּוּהָ תַמָּן וְאַמַר לְהוּ לְסִדְּדִי קְבִילִית עֲלִי הָאִי מִיָּמַר וְהוּוּ עֲלִי סִדְּדִי לֵא מְבַטְלִין
פְּתוּבְתָה.

אֲבָל שְׁתִּיקוּתָא דְּהֵכָא לֵא מְהִנֵי כְּלוּם הוּא וְלֵא דִּינִינֵן בִּיָּה וּבְעִינֵינֵי דְּעִתִּיהָ מְתִיבֵידַע
דְּשְׁתִּיקוּתָא לְבִטּוּלִי שְׁטָרָא חוּב לֵא דִּינָא. וְהָכִי דִּינִינֵן בְּמִתִּיבְתָא וּבִתְשׁוּבַת רַבִּינוּ
קְלוּנִימוּס הַנְּשִׂיא מְנַרְבּוּנָא שְׁתִּיקָה בְּדוּרוֹת הֶרָאשׁוּנִי' מְהִנְיָא וְהִשְׁתָּא מְחֲמַת כְּפִסּוּפָא הוּא
דְּשְׁתִּיקָה הֵהוּא דְּאָמַר לְהוּ תִלְתָּא לְבֵרַת וְתִלְתָּא לְאִינְתָּתָא שְׂכִיב אַחַת מְבִנִיתָה וְכו' פ"ח
בְּחִיָּוִי וְרַבִּי' אֲבָן מְגָשׁ אָמַר מִתְּנֶה בְּרִיא הִנּוּה דְּאִי שְׂכִיב מְרַע אַחְוִלִי אַחְוִלְתִּיהָ לְגַמְרִי וְאַפִּי'
עָמַד וְהִדַּר קִנִי לִית לָהּ וְלֵא מִיָּדִי וְצָרִיכָא עֵינָא הֵהוּא דְּפִלַּג נְכֹסִי לְבִרְיָה וְלֵאִיתְתִּיהָ שְׁנִיר
חַד דִּיקְלָאִי סְבַר רַבִּינָא לְמִימַר לִית לָהּ אֵלָא דִּיקְלָא לִישְׁנָא דְּרַב אֶלְפָּס וְגַמְר' דִּילֵן הֵהוּא
פְּלַנְיָא דְּפִלְגִיָּה לְנְכֹסִיָּה לְבִרְיָה וְלֵא גְרָסִי וְלֵאִיתְתִּיהָ וְשְׁנִיר חַד דִּיקְלָא וְאַסִּיקְנָא מִיָּגוּ
דְּנַחְתָּא לְדִיקְלָא נַחְתָּא לָּהּ לְכוּלְהוּ נְכֹסִי אָמַר רַב הוּנָא ש"מ שְׂפִתְבַּ כֹּל נְכֹסִיו לְאַחַר רוּאִין
אִם רְאוּי לְיִוְרְשׁוּ נוּטְלָן לְשׁוּם יְרוּשָׁה וְאִם לֵאֵן נוּטְלָן לְשׁוּם מִתְּנֶה וְכו' דִּילְמָ' בְּהָאִי
קְאָמְרִינֵן דִּהִיָּא דִּהִנּוּה ש"מ אָמַר לִי' נְכֹסִי לְמָאן דִּילְמָ' לְפָלו' א"ל אֵלָא לְמָאן וְאַמְרִי' עֲלֵה
אִם רְאוּי לְיִוְרְשׁוּ נוּטְלָן לְשׁוּם יְרוּשָׁה וְאִם לֵאֵן נוּטְלָן לְשׁוּם מִתְּנֶה וְעַל כְּרַחֲמֵי רְאוּי
לְיִוְרְשׁוּ כְּגוֹן בֵּת בֵּין הַבָּנוֹת וְאַחַ בֵּין הָאֲחִים וְכֹן הַבַּת בֵּין הַבָּנִים וּבֵת הַבָּן בֵּין הַבָּנִים דְּאִי
כֹן בֵּין הַבָּנִי' וְאַמַר נְכֹסִי לָּהּ הָא אָמַר לֵא עֲשֹׂאוּ אֵלָא אִפִּיטְרוּפָא סְבַר רְמִי בְּרַ חֲמָא לְמִימַר

אם ראוי לְיִוְרְשׁוֹ אֶלְמִנְתּוֹ נְזוּנִית מְנַכְסִיו וְאִם לֹא אֵין אֶלְמִנְתּוֹ נְזוּנִית מְנַכְסִיו וְאָמַר לִי רַבָּא מְיַגְרַע גְּרַעָא יְרוּשָׁה דְאִוְרִיתָא אֶלְמִנְתּוֹ נְיִזוּנִית מְנַכְסִיו מִתְנַת שְׁכִיב מְרַע דְרַבְנָן לֹא כָּל שְׁפָן וְהִילְכְתָא בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף נְיִזוּנִית וְהָא דִתְנַן א"מ לְמִזוֹן הָאשׁ וְהַבְּנוֹת מְנַכְסִי מְשׁוּעְבְּדִין דְמְשׁוּעְבְּדִין מְחִיִּים אַבְּל מִתְנַת ש"מ דְלֹאֲחַר מִיתָה לֹא דְחִיָּא (הָיָא מְיַנְיָהוּ לְחַכְמִים וְתַרְוֵיהּ קֵנוּ) כְּדַכְתַּב רַב אֶלְפָּס וְאִיכָא לְעִיּוּנֵי לְהָא דְגְרָסִי בְּפָרְק מְצִיאת הָאִשָּׁה אַחֲרֵין שְׁשִׁיעְבְּדוּ מֵהוּ וְכוּ' וְאָמְרִי בֵּין מְכָרוּ בֵּין מְשִׁכְנוּ מוֹצִיאִין לְפָרְנָס' וְאֵין מוֹצִיאִין לְמִזְנוֹת אֶלְמָא אֶפִּילוּ בְּמְשִׁעְבְּדֵי לֹאֲחַר מִיתָה אֵינָה נְיִזוּנִית וְאִיכָא מ"ד מְמַשְׁעְבְּדֵי דְאִוְרִיתָא אֵינָה נְיִזוּנִית מְמַשְׁעְבְּדֵי דְרַבְנָן נְיִזוּנִית שְׁלַח לִיה רַב אָסָא בַר עֲנוּא לְדַבְרֵי ר' יוֹחָנָן נְכָסִי לָהּ וְאַחֲרֵיהּ לְפָלוּ' וְרַאשׁוֹן רַאווִילְיוֹרְשׁוֹ אֵין לְשַׁנֵּי בְּמַקּוֹם רַאשׁוֹן כְּלוּם שְׁאֵין לְשׁוֹן מִתְנָה אֶלְא לְשׁוֹן יְרוּשָׁה וִירוּשָׁה אֵין לָהּ הַפְּסָק וּמְסַתְבְּרָא דְוּוּקָא נְכָסִי לָהּ שְׁאֵינּוּ לְשׁוֹן מִתְנָה כְּרַאווִי לְיוֹרְשׁוֹ אַבְּל לְרַאשׁוֹן בְּמִתְנָה וְאַחֲרֵיוּ לְפָלוּנֵי מִת רַאשׁוֹן קִנְיָה שְׁנֵי וְיֵשׁ לָהּ הַפְּסָק כְּדִתְנִיָּא הָאוּמַר תְּנוּ שְׁקַל לְבָנֵי בְּשַׁבַּת וִירוּאֵיִין לְתַת לְהוֹן סְלַע נּוֹתְנִין לְהוֹן סְלַע אַל תְּתַנוּ לְהוֹן אֶלְא שְׁקַל אֵין נּוֹתְנִין לְהוֹן אֶלְא שְׁקַל וְהָא הֵכָא אִם מִתּוּ יְרִשׁוּ אַחֲרֵיִם תַּחֲתִיָּהוּ בֵּין אָמַר תְּנוּ בֵּין אָמַר לֹא תְתַנוּ אֵין נּוֹתְנִין לְהוֹן אֶלְא שְׁקַל וְהָא הֵכָא דְיוֹרְשֵׁין נִינְהוּ וְיֵשׁ לְהוֹן הַפְּסָק וְחִזְיוֹנוֹ לְרַבֵּינוּ אַבְּן מַגֵּשׁ פִּירוּשׁ וְלֹא נְהִירָא לָן וְהִילְכְתָ' נְכָסִי לָהּ בְּרַאווִיִין לְיוֹרְשׁוֹ לְשׁוֹן יְרוּשָׁה הוּא וִירוּשָׁה אֵין לָהּ הַפְּסָק לְבַד מִבְּן אֶצְל הַבְּנִים דְעַשְׂאָו אֶפִּיטְרוּפָא וּבְשְׁאֵינּוּ רַאווִי לְיוֹרְשׁוֹ לְשׁוֹן מִתְנָה לְכַר מֵאִשָּׁה וּבַת אֶצְל הַבְּנִים וְכוּ' שׁ אִם אָמַר יְהָא לְפָנוּ' כֶּף וְכֶף שְׁהוּא לְשׁוֹן מִתְנָה הַכּוֹתֵב כָּל נְכָסִיו לְאַחֲרֵי' וְהַנִּיחַ אֶת בְּנוֹ מֵה שְׁעֵשָׁה עֲשָׂה אַבְּל אֵין רוּחַ חֲכָמִי נּוֹחָה הֵימְנוּ רִשְׁבִּי"ג אִם בְּנֵיו לֹא הָיוּ נּוֹהֲגִין כְּשׁוֹרָה תְּבֵא עֲלֵיו בְּרַכָּה וְקִיָּמָא לָן כַּת"ק דְאָמַר לִיה שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה שִׁינְנָא לֹא תִיְהִי בִי עַבּוּרֵי אַחְסָנְתָא אֶפִּי' מְבָרָא בִישָׂא לְבָרָא טְבָא וְכוּ' יְרוּשְׁלַמִי הַכּוֹתֵב נְכָסִיו לְאַחֲרֵי' וְהַנִּיחַ אֶת בְּנֵיו עֲלֵיהוֹן הַפְּתוּב אוּמַר וְתַהֵי עֲזוּנֹת' חֲקוּק עַל עֲצָמוֹת' וּמְסַתְבְּר' דְוּוּקָא בְּנֵיו וְדוּוּקָא לֹא שְׁיִיר לְהֵם כְּלוּם אַבְּל שְׁיִיר לְהוֹן וְנָתַן לְעַנְיִים וְלְעַשְׁרִים מְמִמוֹנוֹ הִרְשׁוּת בִּידוֹ יְרוּשְׁלַמִי חַד בַּר נֵשׁ אֶפְקִיד גְּבִי ר' אֶבְרָם בַּר מְמַל אָמַר לִיה אֵי הוּוּ בְּנוֹי דְהַנְיָיָה סַב פְּלַגָּא וְהָב לְהוֹן פְּלַגָּא קִמּוֹן בְּנוֹי וְנָסְבִין פְּלַגָּא בְּתַר יוֹמִין בְּעִזּוֹן אַתּוֹן מְעוֹר עֵימָיָה אָמַר לוֹן לֹא אָמַר אַבּוּכּוֹן הַב לְהוֹן אֶלְא אֵי הוּוּ דְהַנְיָיָה הַב לְהוֹן פְּלַגָּא וְסַב לָהּ כְּדִין דְאַתּוֹן קָרוּ פְּדִיפְטֵי הָבוּ לִי מֵה דִיִּתְבִית לְכוֹן ש"מ בְּלִשׁוֹן מִתְנָה מְעַבֵּיר נַחְלָה אֶפִּי' לְמִי שְׁאֵינּוּ רַאווִי לְיוֹרְשׁוֹ בְּלֹא שְׁיִוִיר וְהוּא שְׁאָמַר לֹא יְרִשׁ וּמֵה שְׁכַתֵּב רַבִּי' הַאֵי גְאֹן בְּתִשׁוּבָה ד"ה כָּל נְכָסִיו לְאַחֲרֵיִם לֹא שְׁהַנִּיחַ בְּנֵיו לְגַמְרֵי שְׁהָרֵי מִתְנָה עַל מֵה שְׁכַתֵּב בְּתוֹרָה הָא לֹא דֵיִיק לָן וּמֵה שְׁכַתֵּב בְּטוֹפְס הַשְּׁטֵר שְׁיִוִיר ד' זוּזֵי כְּדֵי שְׁיָהָא רוּחַ חֲכָמִים נּוֹחָה הֵימְנוּ מִי שְׁמַת וְנִמְצָא דֵיִיִתִּיקֵי חֲגוּרָה עַל יְרִיכּוֹ הָרִי זוֹ אֵינָה כְּלוּם זָכָה בָּהּ לֹאֲחַר בֵּין מִן הַיּוֹרְשֵׁין בֵּין שְׁאֵינּוּ מִן הַיּוֹרְשֵׁין דְבְּרֵיו קִיָּמִין ת"ר אֵיזוֹ הוּא דֵיִיִתִּיקוּ דָּא תְהֵא לְמִיקָם וְלִהְיוֹת אֵיזְהוּ מִתְנַת בְּרִיאָ שְׁהֵא כְּמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע דְלֹא קִנְיָ אֶלְא לֹאֲחַר מִיתָה כְּלָא שְׁכַת' בָּהּ מֵהִיּוֹם וְלֹאֲחַר מִיתָה וְאֵי כְּתַב הֵכִי גּוּפָא קִנְיָ מְעַכְשָׁיו וּפִירָא לֹאֲחַר מִיתָה וְכֶף הַשִּׁיב ר"מ בר' קְלוּנִימוּס וְאִיכָא מ"ד הֵכִי קָאָמַר לִי מֵהִיּוֹם אֲנִי נּוֹתַן לָהּ וְאִם אֶרְצָה לְחַזּוֹר בִּי אַחְזוֹר וְאִם לֹא יְהָא שְׁלַח מֵהִיּוֹם לֹאֲחַר מִיתָה שְׁלַח לִיה ר' אֶלְעָזָר לְגוּלָה מְשׁוּם רַבֵּינוּ שְׁכִיב מְרַע שְׁאָמַר כְּתָבוּ וְתַנוּ מְנָה לְפָלוּנֵי וּמִת אֵין כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין שְׁמָא לֹא גָמַר לְהַקְנוֹתוֹ אֶלְא בְּשְׁטֵר וְאֵין שְׁטֵר לֹאֲחַר מִיתָה וְר' יוֹחָנָן אָמַר תִּיְבַדַּק מֵאֵי תִיְבַדַּק כִּי אֶתָּא רַב דִּימֵי אָמַר דֵּיִיִתִּיקֵי מְבַטְלַת דֵּיִיִתִּיקֵי וְאָמַר נְמִי שְׁכִיב מְרַע שְׁאָמַר כְּתָבוּ

ותנו מנה לפלו' ומת רואין אם פמינפה פחו נותנין ואם לאו אין נותנין היכי דמי מינפה פחו פדאמר רב חסדא וקנינא מוסף על מתנת' דא הךא נמי דאמר אף כתובו ונתומו ונהבו ליה איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה פותבין ונותנין ואוקימ' בפ' מי שמת במינפה פחו כר' יוחנן וכן הילכתא הכותב נכסיו לבנו צריף שיכתוב מהיום לאחר מיתה ר' יוסי אומר אינו צריף קא סבר זמנו של שטר מוכיח עליו ודווקא מתנת בריא אבל שכיב מרע לא צריף ובפא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו ואמר' בהקנאה אינו צריף בין אקנייה וקנינא מיניה בין וקנינא מיניה ואקנייה בנדוכרן פיתגמא דהנה קדמנא פליגי.

ופסק רבינו הלכה כר' יוסי ודוקא בממונא אבל בגיטין דאיסורא אתקין רב מן יומא דנן ולעלם כו' פדאיתא בפ' המגרש ורב נחמן אמר נהיגי במתיבתא כר' יהודה פתקנת רב בגיטין ור"ח שני בין ממונא לגט דאיסורא הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו האב אינו רשאי למפורר איתמר מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב ריש לקיש אמר קנה ליקח קנן פירות לאו פקנן הגוף דמי וקיי"ל פריש לקיש בהא ואע"ג דכתיב ולביתך מלמד שאדם מביא ביפורי אשתו וקורא גבי אשתו פדקאמר שאני הךא משום דכ' ולביתך אבל בפעלמא אפי' גבי יובל לאו פקנן הגוף דמי פדפרש בחלק קרקעות והא דתניא נכסי לה ואחריה לפלוני ירד הראשון ומכר ואכל השני מוציא מיד הלקוחות.

רשב"ג אומר אין לו לשני אלא מה ששייר ראשון. ואמר ר"י יוחנן הלכה פרשב"ג לא תיקשי לה הילכתא אהילכתא דהא אמר אחריה שאני וההוא דאמר נכסי לסבתא ובתר לברתא ומסקנא טעמא דבני מערבא משום דאי קדמה סבתא וזבנה וביני: ש"מ הלכה פרשב"ג ולא תיקשי לה הילכתא אהילכתא דהא דאמר אחריה שאני ובאחריה הוא דהלכה פרשב"ג דאין לשני לא גוף ולא פירות אלא אחריו של ראשון אבל בפעלמא קנן פירות לאו פקנן הגוף דמי פריש לקיש והדין סברא דרב אלפס ומסתב' דר' יוחנן דפסק פרשב"ג למאי דסבירא ליה קאמר וליתה דהלכה כר' ובירושלמי גרסי' חזקה אמר הלכה כר' והא דאמר רבה מסתב' טעמא דבני מערבא לגבי ראוי ומחזק הוא דקאמר דמיקרי ליה ראוי משום דלא הנה לי זכייה אלא בתר סבתא ור' אלעזר סבר כל האומר אחריה פאומר מעכשיו דמי ונכתה הפת לכשתמות סבתא ומחזקת היא פה ורבה אמר מסתב' טעמא דבני מערבא אע"ג דלכי מייטא סבתא אית לה זכייה במעכשיו למפרע הוא ראוי דהא פי קדמ' סבתא וזבנה זבינה זביני שאם מקרה קרקע לפירות מכורין הן לכתחילה לד"ה אפילו ר' דהא אמר יורד ראשון ומוכר ואוכל ואע"פ שגוף הקרקע לאחר מיתה עכשיו אין הפת יכולה למחות ואדונינו אבי הרב זצ"ל אפילו לעשר שנים מוכרין אותו פדאמ' לקמן ונהרי הוא פקרקע המשועבד לבעל חוב שאין לו פו פח עד שיבוא הזמן לגבותו ויתומים שגבו קרקע בחוב אביהן ראוי הוא שתמות מחזק הוא אבל הךא קא מיפלגי אם מכר הראשון גוף הקרקע ואם מכר הקרקע אינו מכור והשני מוציא מיד הלקוחות וכ"ש אם אמר לו אחריה לפלו' ומת שני בחיי ראשון יחזרו ליורשי נותן דקנן פירות לאו פקנן הגוף דמי דאין לו לשני אלא מה ששייר ראשון בלבד.

ואפילו אם לא אמר לו אחריה לא שני לן בן אמר לו אחריה לפלוני בין לא אמר לו אחריה לפלו' פדפרכינו והתניא יחזרו הנכסים ליורשי ראשון ש"מ דלא אמר אחריה

שְׁאֵנִי וּש"מ קִנְיָן פִּירוֹת קִנְיָן הַגּוֹף דְּמֵי אֵלָא אַחֲרֵיהּ נְמִי תַנְאֵי הוּא פְּלוּמֵר דְּאִמֵּי אַחֲרֵיהּ שְׁנֵי אֵלָא בֵּין לֵר' יוֹחֲנָן בֵּין לְרִישׁ לְקִישׁ לֹא שְׁנֵי לֹן בְּאַחֲרֵיהּ וְאִפִּי בְּאַחֲרֵיהּ קִנְיָן הַגּוֹף דְּמֵי דְאִם אֵיתָהּ דְּשְׁנֵי לֵה בֵּין אִמֵּר אַחֲרֵיהּ לֵלֵא אִמֵּר אַחֲרֵיהּ (תַּנְאֵי הִיא דְּאִיב' מ"ד וְאִפִּילוּ בְּאַחֲרֵיהּ קִנְיָן הַגּוֹף דְּמֵי) דְּאִם אֵיתָהּ דְּשְׁנֵי לֵה בֵּין אִמֵּר אַחֲרֵיהּ בֵּין לֹא אִמֵּר אַחֲרֵיהּ רַבִּי יוֹחֲנָן דְּפִסְק הִלְכָה פְּרָשָׁב"ג בְּאַחֲרֵיהּ בְּלֵא אַחֲרֵיהּ נְמִי הֵכִי סְבִירָא לֵיה דְּהָא קִנְיָן פִּירוֹת קִנְיָן הַגּוֹף דְּמֵי אֵלָא לֹא ש"מ לֹא שְׁנֵי לֹן וְהִילְכְתָא פְּרָבָה דְּאִמֵּר מְסַתְּבָרָא טַעְמָא דְּבָנֵי מַעְרְבָא לְגַבֵּי רֵאוּי וְהִלְכָה כֵּר' אֲלַעְזָר דְּאִמֵּר הָאוּמֵר אַחֲרֵיהּ כְּמוֹ מַעְכָּשֵׁיו דְּמֵי.

וְהִילְכְתָא פְּרִישׁ לְקִישׁ וְלִיתָהּ לְדָרְב יוֹחֲנָן דְּפִסְק פְּרָשָׁב"ג דֵּר' יוֹחֲנָן לְטַעְמָיָהּ הוּא דְּפִסְק הִלְכָה כֵּר'. וְכִדְאֲשַׁפְחִינָן בִּירוּשְׁלַמִּי דְּחִזְקִיָּה דְּהוּ' רַבִּיָּה דְּפִסְק כֵּר' וְכֹן דַּעַת ר"ח אֵלָא שְׁאִמֵּר אַחֲרֵיהּ כְּאוּמֵר מַעְכָּשֵׁיו דְּמֵי (לֹא דְּכַתְּבֵי לֵיה) לֹא פִסְק הִלְכָה כְּהֵאֵי טַעְמָא וְהִנִּיחַ חֵלֶק בְּפִירוּשָׁיו וְסִיָּים דְּבָרָיו וְאִמֵּר הִיכָא דְּכַתְּבֵי בְּפִי מַעְכָּשֵׁיו וְלֹאֲחֵר מִיתָה אֵינוֹ רֵאוּי וְאִנּוֹן כְּתַבִּינוּ מֵאֵי דְּסְבִירָא לֹן.

וְהָא דְּתַנְיָא נְכֹסֵי לֵה וְאַחֲרֵיהּ לְפָלוּ' יוֹרְדֵי הָרֵאשׁוֹן וּמוֹכְרֵי וְאוֹכְלֵי רְשָׁב"ג אוֹמֵר אֵין לְשְׁנֵי אֵלָא מֵה שְׁשִׁייר רֵאשׁוֹן בְּלֵבֵד דְּקִשְׁיָא דֵּר' אֲדֵר' וְדְרָשָׁב"ג אֲדֵרְשָׁב"ג וְאִסְיָקְנָא הָא דְּאִמֵּר הַשְׁנֵי מוֹצִיא מִיַּד הַלְקוּחוֹת לְגוֹפָא וְהָא דְּאִמֵּר' יוֹרְדֵי רֵאשׁוֹן וּמוֹכְרֵי וְאוֹכְלֵי לְפִירוֹת פְּלוּמֵר שְׁאוֹכְלֵי מֵהֶן פֶּל צִוְּרָכוֹ וּמוֹכְרֵי מֵהֶן וְנִהְיֵה מְדַמִּיָּהֶן יְרוּשְׁלַמִּי אוֹכְלֵי פִירוֹת וְקוֹנֵה קִרְקַע דְּבָרֵי ר' רְשָׁב"ג אוֹמֵר וְכו'.

וּמְסַתְּבָרָא דְּרְשָׁב"ג סְבֵר רֵאשׁוֹן אֵין לוֹ לְמַפְּוֹר אֵלָא לְאֹכְלוּ שְׁאֵין לְרֵאשׁוֹן אֵלָא אֲכִילַת פִּירוֹת לְבֵד ה"מ לְכַתְּחִילָה אֲבָל דֵּיֻעֵבֵד אֵין לְשְׁנֵי אֵלָא מֵה שְׁשִׁייר רֵאשׁוֹן בֵּין לְגוֹפָא וּבֵין לְפִירָא וּרְבִינוּ אֲפָרִים הָא לְגוֹפָא הָא לְפִירָא ש"מ דְּרְשָׁב"ג דְּפָלִיג סְבִירָא לֵיה דְּאִפִּי מְכִירַת קִרְקַע לְפִירוֹת לִית לֵיה לְרֵאשׁוֹן גְּזִירָה שְׁמָא יִמְפְּוֹר אֵת הַגּוֹף אוֹ שְׁמָא יִשְׁתַּמַּע בִּיַּד הַלְקוּחוֹת וְאִפְשֵׁר שְׁיִמוֹת הָרֵאשׁוֹן בְּחֵי הַשְׁנֵי שְׁהַשְׁנֵי רֵאוּי לִיטוֹל וְאֵינוֹ מוֹצִיא וְהֵרַב אֲדוּנִינוּ אֲבִי זצ"ל אִמֵּר יוֹרְדֵי וְאוֹכְלֵי דְּקִשְׁיָא לְפִירוֹת שְׁיִכּוּל לְמַפְּוֹר קִרְקַע לְפִירוֹת עַד עֶשֶׂר שְׁנִים וְאִם מֵת בְּחַמֵּשׁ מוֹצִיא הַקִּרְקַע וְהַלּוּקֵחַ אוֹכְלֵי פִירוֹת עַד עֶשֶׂר וְרְשָׁב"ג סְבֵר אֵין לוֹ אֵלָא אֲכִילַת פִּירוֹת וְאִם מֵת בְּחַמֵּשׁ מוֹצִיא הַקִּרְקַע מִיַּד הַלְקוּחוֹת וּמֵה שְׁהַקְשָׁה רַבִּינוּ אֲבָן מִגֵּשׁ לְפִירוֹת פְּשִׁיטָא לִיתָהּ לֹא לְקוֹשְׁיָא וְלֹא לְפִירוֹק' וְטַעְמָא דְּרִישָׁא הִיָּה לוֹ לְפִירוּשֵׁי וְלְסַבְרָא דְּרַב אֶלְפִּס הִלְכָה פְּרָשָׁב"ג בְּתַרְוֵיהוּ וְלְסַבְרָא דִּילָן הִלְכָה כֵּר' יְרוּשְׁלַמִּי ר' חִזְקִיָּה אִמֵּר הִלְכָה כֵּר' אִמֵּר ר' יֵנְאִי מוֹדָה ר' שְׁאֵינָה נּוֹתְנָה בְּמַתְנַת ש"מ רַבִּי יוֹחֲנָן אִמֵּר וְלֹא בְּמַתְנַת בְּרִיא כְּהֵיא חֲדָא אֵיתָתָא דְּכַתְּבָתְ נִיכְסָה לְחַד בֵּר נֵשׁ צְרַכְתָּ וְזַבְנָתָ לְבַעֲלָה רַבִּי חֲזִיָּא בֵּר מוּיָא אֲעִיל עוֹבְדֵי קוּמִי ר' יוֹסִי לֹא כֵּן אִמֵּר ר' יֵנְאִי מוֹדָה ר' שְׁאֵינָה נּוֹתְנָה בְּמַתְנַת שְׁכִיב מְרַע וּר' יוֹחֲנָן אִמֵּר וְלֹא בְּמַתְנַת בְּרִיא וְהִיא אֵיתָתָא פִּינוֹן דְּבַעֲלָה זְקוּק לֵה וּמְסַפֵּק לֵה מְזוּנָה לֹא בְּמַתְנַת שְׁכִיב מְרַע הוּא עַד גְּדוּן זְקוּק מְסַפֵּק לֵה פִּיתָא וְקִיטְנִית דִּילָמ' בְּעִין וְתַרְגוּמָא וְתַרְיָצְנָא מִן מֵה דְּתַנְיָא הָרֵאשׁוֹן מוֹכְרֵי וְאוֹכְלֵי הִיא אִמֵּרָה מוֹכְרֵי אִפִּי אֲכַל דְּבָרִים מְעוּלִין בַּעַל מְתִיבְתָא אִמֵּר רַב חֲזִיָּא בֵּר אֲבָא אִמֵּר ר"י הִלְכָה פְּרָשָׁב"ג וּמוֹדָה רְשָׁב"ג שְׁאֵם נְתָן בְּמַתְנַת שְׁכִיב מְרַע לֹא עֲשָׂה וְלֹא פְּלוּם מ"ט אִמֵּר אֲפִי מַתְנַת שְׁכִיב מְרַע הִיא לֹאֲחֵר מִיתָה כְּבָר קְדָמוֹ אַחֲרֵיהּ אִמֵּר רַבִּי זִירָא אִמֵּר ר"י הִלְכָה כֵּר' שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל אִפִּי הָיוּ בְּהֶן עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת וְהוֹצִיאָן לְחִירוֹת וְדוּקָא שְׁמַכְרֵי לֹאֲחֵר אוֹ

נתן אבל לעצמו פגון בנו קטן לא עשה ולא כלום גרסינו בפרק מי שקה נשוי אמר אבני נכסי לה ואחריה לפלו' ועמדה ונישאת בעל לוקח הוי וכו' ואמר נכסי לה ואחריה לפלו' ומכרה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות דגמר' עד אחרי ליקניה בעל לא ליקני אמר רב יהוד' אמר שמואל הפותב כל נכסיו לאחר ואמר הלה אי איפשי בהן קנה ואפ' עומד וצונח ור' יוחנן אמר לא קנה ולא פליגי פאן ששתק ולבסוף צונח פאן שצנח מעיקרא וה"מ בשכיב מרע אבל במתנת בריא לא קנה עד דקנו מיניה אי נמי עד דמטי שטר' לידיה וכינן דקביל שטר' בקנין לא מתני אמר ר"נ בר יצחק זוכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צנח מהו באנו למחלוקתרשב"ג ורבנן ולא חזינא לרבנותא פסקא דילהון בהא מקילתא וסבירא דילן באות זיין ת"ר שכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלו' וג' מאות לפלו' וד' מאות לפלו' אין אומרי' כל הקודם בשטר זכה לפיכה אם יצא עליו ש"ח גובה מכולן אבל אם אמר אחרי לפלו' ואחרי לפלו' כל הקודם בשטר זכה לפיכה יצא עליו שטר חוב גובה מן האחרון אין לו גובה משלפניו.

אין לו גובה משלפני פניו לרבינו אלפס גובה מכולן כפי מה שצינה לתת לכל אחד ואחד: וכי לא מישתכח נמי שקיל פהאי דינא ת"ר תנו מאתים זוז לפלו' בעל חובי אין לו אלא חובו פראוי לו נוטלן ונוטל את חובו ודילמא פראוי לו בחובו קאמר הא ר' עקיבא היא דדייק לישנא יתירא ש"מ דלא אמרינן יד בעל השטר על התחתונה אלא פגון שכתב בו זמן או שבוע וליפא למיקם עלה דמילתא או זוזי דלא אפשר לברורי כמה וכל פי האי גוונא אבל איכא למידק בשטר' כי הכא לא אמרינן יד בעל השטר על התחתונה ומסתברא דוקא דאמר בחוב או פראוי לו דדייקינו לישנא יתירא אבל בחובו רצה בחובו נוטלן רצה במתנה נוטלן.

והא דגרסינן בפרק אלמנה ניוזנית הא למה זה דומה לשכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלו' רצה בחובו נוטלן רצה במתנה נוטלן וכו' ת"ר שכיב מרע שאמר מנה יש לי אצל פלוני. העדים חותמין אע"פ שאין מפירין נחכמים אומרים אין כותבין אלא אם כן מפירין לפיכה כשהוא גובה א"צ להביא ראיה.

ובמסקנא הילכתא אין חוששין לב"ד טועין וכו' וכותבין אע"פ שאין מפירין דבי דינא בתר עדים דייקי וכשהוא גובה צריה להביא ראיה ואמר רב פהו צדק אי לא מייתי ראיה ליתרמון סתמא על כל מאן דאית להון מאבוהון מידי וקא פפר.

ואנן פתבינן לעיל דמאן דאתי מתמת צנואה טענת בריא הוא ומשבעינן ליה שבועת הדין וגבי גט חליצה אין חולצין אלא א"כ מפירין ואין ממאנין אלא א"כ מפירין לפיכה כותבין גט חליצה ומיאון.

אע"פ שאין מפירין דבי דינא בתר בי דינא לא דייקי וחישינן לטעות דבתראי ומסתברא דוקא תלתא דלא חישינן לב"ד טועין אבל קבלן סד ותרי לדינא היכא דאיכא למיחש לטעותא חישינן כדאמרינן בהודאה כל פי האי גוונא חישינן לבית דין טועין.

וכן הילכתא: גרסי' בפרק מי שמת האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה נוטל מנה ואם נקבה מאתים נוטלת מאתים כו'; ומתני' בשכיב מרע שהוא דאמר לה לדביתהו נכסי ליה דמעברת אמר רב הוי מופה לעובר ומופה לעובר לא קנה ולימה לדרב הונו בעובר

דידיה ופסקי דרב אלפס בפ' אלמנה לכ"ג הלכה פרבנו דפליגי עליה דר' יוסי בר' יהודה דמזכה לעופר לא קנה אפי' במתנת אב דהא פסק הילכתא ולא פליגי בין במתנת אב למתנת אחר ואפי' בירושא הבאה מאיליה וכבר פרישנא לה בכתב דהא דרב הווא ליתיה: הווא דאמר לדביתהו נכסי לבריה דיהו ליכי מינאי אתא בריה קשישא וקא קביל עליה אמר ליה זיל קני פחד מיניהו קני את נחמור ולא קנה אחד מהן בכח אותה מתנה.

אלא פשימות האב חולקין בשנה ואע"ג דאמר בקידושין היכי דמי אילימא דאמ' להו פולכום את נחמור לא קני לאו דהכי הילכתא. אלא אבני ורבא הוא דתרצו אליבא דרב המנונא והיננו דקאמר הכא לאו מי אוקמינא כלו' משום קושיא דקשיא לר' המנונ' התם באומר הראוי לביאה תתקדש לי מיהו הלכה פרב נחמן והני הלכות דר' שמעון קיירא דאמר קני את נחמור לא קנה ליתיה.

ואיתמר קני פחמור לא קנה ואת נחמור ר' נחמן אמר קנה מחצה והילכתא פנומיה בדינא הווא דאמר לדביתהו נכסי לה ולבניה אמר ר' אסי קנתה מחצה דתניא ר' אומר והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו והילכת' כר' יוסף בשדה קננו ומחצה הווא גברא פיקסא דשיראי וכו' והילכת' קרו אינשי לברא ברי ולבר ברי ולתרי פלגי דיקלא דיקלא גרסינו בפירק הכותב הווא דאמר נכסי לטוביה, אתא טוביה.

אמר ר' יוחנן אתא טוביה אמר לטוביה ואתא רב טוביה לטוביה אמר לרב טוביה לא אמר שניהן תלמידי חכמי' שודא דדייני. גרסינו בפ' יום טוב הווא גברא דאמר הבו ד' מאה זוזי לפל' ולינסוב ברתתי וכו' שכיב מרע שכתב פל נכסיו לאחרים שזיר קרקע פל שוה מתנתו קיימת: לא שזיר קרקע פל שוה אין מתנתו קיימת ור"ש בן מנסיא הווא דאזיל בתר אומדנא דתניא הרי שהלך בנו למדינת הים וכו'.

ואמר ר"ג הלכה כר' שמעון בן מנסיא. ותניא הרי שהיה חולה ומוטל על המיטה ואמר דומה לי שיש לי בן ועכשיו שאין לי בן נכסי לפלו' היה חולה ומוטל במיטה.

ואמר דומה לי שאשתי מעוברת עכשיו שאינה מעוברת נכסי לפלו'. ונודע שיש לו בן או אשתו מעוברת.

אין מתנתו מתנה והילכך מתני' נמי אין מתנתו מתנה ואי עמד חוזר. ואע"ג דלא הדר פי שכיב נפלי נכסי קמי יתמי פדאמר לקמן דלא הנה כתב מיגו מרעיה איתפטור לעלמיה ואמרי יורשין דעמד אע"ג דלא הדר ביה מבטל להדיא מתנתא ירושלמי בפ' אלמנה דברי שכיב מרע כבריא שכתב ונתן והווא שמת מאותו חולי הא הכריא לא וכדמסיים ובאומר תנו שדה לפלו'.

אמר רבא אמר רב נחמן אע"ג דאמר שמואל המוכר ש"ח לחבירו ונחור ומחלו מחול ואפילו יורש מחול מודה שמואל שאם נתנו במתנת שכיב מרע שהיורש אינו יכול למחול שכיב מרע שאמר ידור פלו' בבית זה.

יאכל פירות דקל זה לא אמר פלוס עד שיאמר תנו בית זה לפלו' וידור בו או דקל זה לפנו' ויאכל פירותיו כדפירש במאמרו ראשון ורבינו שרירא אמר מפני שלא אמר ידור בו כד' וידור בו משמע שעה אחת הילכת' מילתא דאיתיה בבריא בקננו איתא בשכיב מרע בצנואה דליתיה בבריא ליתיה בשכיב מרע והא דאמר רבא שכיב מרע

שְׁאֵמֵר הַלְוָאָתוֹ לְפָלוֹ' אַע"ג דְּלִיתְהִי בְּבָרִיא דְּהָא בְּבָרִיא לָא מְהֵנִי קִנְיָן דְּאִין מְטַבְעֵ נִקְנָה בְּחִלְפִין וְאִיתְהִי בְּרִשּׁוֹתוֹ וְאִיתְהִי בְּשָׂכִיב מְרַע הָא נְמִי אִיתְהִי בְּמַעְמַד וְשִׁלְשָׁתָן בְּבָרִיא דְּאֵמֵר רַב פְּהֵנָא אֵמֵר רַב מְנָה לִי בְּיָדָהּ תְּנָהוּ לְפָלוֹ' בְּמַעְמַד וְשִׁלְשָׁתָן קְנָה וְרַב פְּפָא אֵמֵר הוּאִיל וְיִוְרְשָׁה יִוְרְשָׁה.

אַבְל דְּבַר שְׂאִין בּוֹ מְמַשׁ וְדָבַר שְׂאִין בּוֹ הַקְּנָאָה אֶפְיָלוּ יִוְרֵשׁ אִינוּ יִוְרְשָׁה. אִם הוּרִישׁוּהָ לֹו מוֹרִישׁוֹ וְכֵן הִילְכְתָא: אֵמֵר רַב יוֹסֵף בְּרַ מְנִיּוּמִי אֵמֵר רַב נַחְמָן ש"מ שְׁפַתְבּ כָּל נְכָסִיו לְאַחֲרִים אִם כְּמַחְלָק מֵת קִנְיָן אִם עֵמֵד חוּזַר בְּכֹוֹלָן.

אִם כְּנִמְלָד מֵת קִנְיָן כְּכֹוֹלָן. עֵמֵד אִינוּ חוּזַר אֱלָא לְאַחֲרוֹן שְׁבִהָן וּמְסַת' דְּלָא מְשַׁכַּחַת לֵה אֱלָא בְּשָׂכִיב מְרַע בְּקִנְיָן וּמִינְיָפָה אֵת כַּחוֹ.

דְּאִי מְחַמַּת מֵיְתָה מְצֻנָה וְנִמְלָדָה וְעֵמֵד. הָא קִי"ל עֵמֵד חוּזַר אַע"ג דְּשִׁינָר וְאִי בְּשָׂכִיב מְרַע בְּלָא קִנְיָן נִמְלָדָה וּמֵת אַמְאִי קִנְיָן כְּכֹוֹלָן הָא קִי"ל מִתְּנַת ש"מ בְּמַקְצָת בְּעֵינָא קִנְיָן.

וְאַע"ג דְּמֵת וְאִי בְּקִנְיָן הָא קִי"ל כְּשִׁמוּאֵל דְּאֵמֵר מִתְּנַת שְׂכִיב מְרַע שְׁפַתְבּ בְּהָ קִנְיָן. לָא יִדְעָנָא מָה אִידוּן בְּהָ.

שְׁמָא לָא גָמַר לְהַקְנוֹתוֹ אֱלָא בְּשִׁטְרָא וְאִין שְׁטַר לְאַחַר מֵיְתָה וְאִי כְּמַחְלָק אַמְאִי קִנְיָן כְּכֹוֹלָן אֱלָא ע"כ בְּשָׂכִיב מְרַע בְּקִנְיָן וּמִינְיָפָה אֵת כַּחוֹ כְּדִאֵמֵר לְקַמְן וּקְנִינָא מִינְיָה מוֹסַף עַל מִתְּנָתָא דָּא וְא"נ בְּמִזְכָּה עַל יְדֵי אַחַר כְּדִלְקַמְן.

אֵמֵר רַב נַחְמָן בְּרַ מְנִיּוּמִי אֵמֵר רַב שְׂכִיב מְרַע שְׁפַתְבּ כָּל נְכָסִיו לְאַחַד וְעֵמֵד אִינוּ חוּזַר חֲזִישִׁינָן שְׁמָא יֵשׁ לֹו נְכָסִים בְּמַדִּינַת הַיָּם. וּמִתְּנִי' בְּאוּמ' כָּל נְכָסִי א"נ בְּמִוִּחְזָק וּכְתַב גְּאוּן שְׂכִיב מְרַע דְּפִטְרָא אִיתְתְּהִי מְשֻׁבְעָה וּבְתַר כְּפָה יוֹמֵי הָדָר בְּיָה בְּהֵהוּ' תְּפַקִּידָת' אִי בְּעֵידָנָא דְּפַקִּיד' אֵמֵר עֵינִינִית בְּמִילֵי דִּינָה וְלָא אֲשַׁפְחִית בְּהָ שׁוּם טַעֲנָה דְּחִשְׁדָּא הָוִי כְּהוֹדָאָה וְלָא מְצִי לְמִהֲדָר וְאִי סְתָמָא פְּטָרָה אִיכָּא לְמִימַר יְקָרָא בְּעֵלְמָא עֲבִיד לָהּ וְהָדָר בְּיָה הִשְׁתָּא נִהְנָה לִיָּה כְּמִתְּנַת ש"מ דִּיכִיל לְמִהֲדָר: אִיבְעֵינָא לְהוּ חֲזָרָה בְּמַקְצָת הָוִיא חֲזָרָה בְּכֹוֹלָהּ וְאַסִּיקָנָא חֲזָרָה בְּמַקְצָת הָוִיא חֲזָרָה בְּכֹוֹלָהּ וְהָא דְּתַנִּיא כְּכֹוֹלָן לְרֵאשׁוֹן וּמַקְצָתָן לְשַׁנִּי שְׁנֵי קְנָה רֵאשׁוֹן לָא קְנָה מְשַׁכַּחַת לָהּ בֵּין בְּשָׂכִיב מְרַע בֵּין בְּמִצְוָה מְחַמַּת מֵיְתָה וּמְשַׁכַּחַת כְּשִׁעֵמֵד בְּשָׂכִיב מְרַע וּבְקִנְיָן ע"כ.

וְסִיפָא דְּקִתְנֵי מַקְצָתָן לְרֵאשׁוֹן וְכֹוֹלָן לְשַׁנִּי. רֵאשׁוֹן קְנָה וְשַׁנִּי לָא קְנָה.

לָא מְשַׁכַּחַת לָהּ אֱלָא בְּשִׁעֵמֵד וּבְקִנְיָן דְּאִי בְּשַׁמַּת לִיקְנוּ תְּרוּנִיָּהוּ ש"מ חֲזָרָה בְּמַקְצָת הָוִיא חֲזָרָה בְּכֹוֹלָהּ ל"ש שְׂכִיב מְרַע וּל"ש מְצֻנָה מְחַמַּת מֵיְתָה בְּכֹוֹלָהּ תַּנִּיא חֲזָרָה וּמִתְּנִי' בְּשָׂכִיב מְרַע וּבְקִנְיָן מִיְתוּקְמִי וּבְמִצְוָה מְחַמַּת מֵיְתָה וְכֵן הִילְכְתָא וּמְסַת' חֲזָרָה דְּמִינְכָרָא בְּעֵינָן כְּגוּן שְׁנָתָן לְרֵאשׁוֹן שְׁתֵּי שְׁדוֹת בְּמָקוֹם פְּלוּנִי וְחֲזָר בּוֹ וְאֵמֵר אַחַת מְאוּתָן הִשְׁדוֹת אֲנִי גוּתָן לְפָלוּנִי אַבְל לָא אִיתְבְּרַר חֲזָרָה דִּילָיָה לָאו חֲזָרָה הִיא וְחֲזִינָא לְרַבְנוּתָא דְּאַפִּישׁוּ בְּהִלִּין מִילִין וְלָא נְהִירָא לָן.

אִיבְעֵינָא שְׂכִיב מְרַע שְׁהַפְקִיד וְהַקְדִּישׁ כָּל נְכָסִיו אוֹ חֶלֶק לְעַנְיִים מֵהוּ. בְּעֵינָן שְׁיִוְרָא אוֹ לָא וְסִלְקָא בְּתִיקוּ וּכְתַב רַבִּינוּ אֲבָן מְגָשׁ אַע"ג דְּלָא שְׁיִיר אִם עֵמֵד אִינוּ חוּזַר וּמְסַתְב' דְּעַד כָּאן לָא קָא מִיבְעֵינָא לִיָּה אֱלָא דְּשִׁינָר.

אי מהני שייור ואם עמד אינו חוזר או דילמא אע"ג דשייר חוזר. אבל היכא דלא שייר לא מיבעיא ליה דאזלינן בטר אומדנא וסלקא בתיקו ואוקי ממונא בתזקת מריה ואע"ג דשייר אם עמד חוזר אמר ר' ששת יטול ויזפה ויחזיק פולן לשון מתנה הו בתניתא תנא אף יירש ויחסן בראוי לנרשו ור' יוחנן בן ברוקא היא ויהנה בהו וישעו בהו ויעמוד בהו סלקא בתיקו ולא קני ולשון נכסי לפלוני או שיהיו לפלוני בראוי לנרשו לשון ירושה באינו ראוי לנרשו מתנה ושכיב מרע שפכר כל נכסיו איתנהו לזווי עמד חוזר ליתנהו לזווי עמד אינו חוזר ושכיב מרע שהודה מהו ת"ש דאיסור הו ליה תריסר אלפי זווי בי רבה ורב מרי בריה הורתו שלא בקדושה ולקדתו בקדושה וגרסי' בקדושים לנה מעות מן הגר שנתגיירו בניו עמו וכו' ואוקימנא בהורתו שלא בקדושה ולקדתו בקדושה אין רוח חכמי' נוחה הימנו דליכא למיחש שפא יחזור לסורו וכפר"ש מש"ה אקפד רבא ואיכא מ"ד דהורתו שלא בקדושה ולקדתו בקדושה רוח חכמים נוחה הימנו וכו' וה"מ בגר וגייורת אבל רב מרי דעכו"ם הבא על בת ישראל הנה בטר אימיה גריר ולא בטר אפנה ומשום הכי איקפיד רבה והרב כתב ה"מ דאתיא לידיה בתורת הלואה הא לא אתא לידיה בתורת הלואה אין רוח חכמים נוחה הימנו אמר רבא היכי קני להו רב מרי להלין זווי אי בירושה הא לאו בר ירושה הוא דהורתו שלא בקדושה הנה אי במתנת שכיב, מרע כל היכא דאיתיה בירושה איתיה בשכיב מרע וכל היכא דליתיה בירושה ליתיה במתנת שכיב מרע הילכף נהי דאיסור מצי מקני למאן דאיתיה בירושה רב מרי לא מצי קני במתנת שכיב מרע כיון דליתיה בירושה בישראל לא קני במתנת שכיב מרע כגון גר וכגון רב מרי שהורתו שלא בקדושה ואפילו ישראל נותן לו מתנת ש"מ לא קני דמתנת שכיב מרע דרבנן היא וכי עבוד רבנן תקנת' לישראל לגר לא עבוד תקנתא אבל נותן מתנה אפילו הוא גר דבריו קיימין ודיקא נמי דקאמר רב מרי הורתו שלא בקדושה הנה אלמא ארב מרי מהדר.

ורבינו שמואל דאמר גר לאו בר צואה הוא ורב יצחק דאמר מתנת שכיב מרע למי שאינו יורש ואפילו לגר בעלמא קני אבל גבי יורש דידיה לא קני ולא נהירא לן דיציבא בארעא וגייורא בשמי שמיא רב מרי דהוא בריה לא קני גר דעלמא קני אלא כדפר' שייר קרקע כל שהו מתנתו קנימת וכמה כל שהו רב יהודה אומר קרקע כדי פרנסתו ורב ירמיה בר אבא מטלטלין כדי פרנסתו וקנימא לן כר' ירמיה דר' זירא קאי פנותיה דאמר מפוננא שמעתא דסבי ולימה לאתקפתא דרב יוסף דאמר רבא חמשה עד שיקתבו כל נכסיהן אלו הן ש"מ ועבדו ואשתו ובניו ומברחת וכולהו מטלטלי הווי שייור לבר מפתובת אשה ולא איתברר לן היכי אייתי רב אלפס ורב אחא מהא סייעתא דלא בעינן כדי פרנסתו.

וכתב רב אחא דפליגי רב יהודה ורב ירמיה בר אבא הלכה כרב נחמן בדיני דמדקאמר עד שיקתבו כל נכסיהן אלמא קרקע לאו דווקא אלא כל שהו דווקא ולא בעי כדי פרנסתו. ומסתברא דכולי עלמא כדי פרנסתו בעינן והילכתא כרב ירמיה דאי כפסקא דרבנותא רבא דאמר כמאן לא כרב יהודה ולא כרב ירמיה ולא כר' זירא ולא כרב יוסף.

אלא רבא לא אתא לאשמועינן אלא קרקע לאו דווקא אבל כל שהוא אפשר דווקא ולא דווקא ומשמע דכולהו סבירא להו כדי פרנסתו והילכתא הכי ורב יוסף יחידאה הוא מיהו לא בריר כדי פרנסתו מאי היא דמי דעינן כפה חיי.

ואיכא למימר כדי פרנסתו י"ב חודש כדאמר גבי הניח בנים ובנות בריש גמר' בפרק מי שמת אמר מטלטלין לפלו' כל מאני תשמישי קני לבד מחיטי ושערי כל מטלטלי אפילו חיטי ושערי אפילו ריחים העליונה לבד מריחים התחתונה כל דמטלטלי.

אפילו ריחים התחתונה. איבעיא להו עבדא כמקרקעי דמי או מטלטלי.

וכתב רבי אלפס הלכה כמטלטלי דמי והא איפסיק הילכתא בפ' יש נוחלין הלכה אין גובין מן העבדים ומסתברא מדלא אייתי הקא דב"ק והא דיש נוחלין ש"מ דלא קא מיבעיא ליה אלא לענגן מכר ומתנה משום דאיכ' למימר מדנה ליה למימר נכסי וקאמר מטלטלין דהא איתקש לשדה אהונה לכל מזלי דכתבי באורייתא כדפני' במאמר אנב או דילמא כמטלטלין דמי דהא לענגן גוביינא כמטלטלין דמי ובתרי דוכתי הוא דאיבעי לן כמטלטלי דמי או לא לענגן מכירה הכא ולענגן גוביינא איפשיטא והכא לא איפשיטא ולקולא ולא קני אמר נכסי לפלו' עבדא גלימא זוזי שטרך בהמות עופות תפילין כולהו איקרי נכסים ספר תורה סלקא בתיקו ולקולא והא דאמרינן בהמוכר את הבית.

אמר ליה נכסי לפלוני אפילו בתי ועבדי. אבל מטלטלין לא לא קשיא התם מכר והכא מתנה ואיכא מאן דאמר התם דאמר נכסי.

הכא אמר נכסי אמר שמואל כל שאלו עמד חוזר חוזר במתנתו ושני קנה וראשון לא קנה לא שניא לעצמו ול"ש לאחרים אימיה דרב עמרם חסידא הנה לה מלוגא דשטרי אמר' להון לעמרם ברי ואע"ג דאותיות לא קני אלא במשיכה הכא קני דדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי והאי דלא קנו משום דמצנה לקני' דברי המת פ"י משום דלא אמר מצנה אלא היכא דאיתיה לממונא ביד שלישי כדאשכחן גבי תנו שקל לבני בשבת ובהולך מנה לפלו' אבל ליתיה ביד שלישי לא אמרינן והא דגרסי' בפ' השולח פלגית שפחתי עשתי לי קורת רוח פעשה לה כופין היורשין ועושין לה קורת רוח ומוקמינן לה כר"מ התם נמי זכו בה שמים וכמו שפא ליד שלישי דמי ומסתברא הא דלא אמרינן מצנה אלא בבריא או בשכיב מרע דדיניה בבריא כדפירש לקמן ירושלמי ר' יוסי ברבי אילעאי עייל עובדא קומי ר' יוסי שכיב מרע שאמר נתנו אותיות לפלו' אמר לו אין שכיב מרע מזפה לפלוני בדברי' אלא בדברים שהן נקנין או בשטר או במשיכה ואלו נקנין בשטר ובמשיכה פהדה דתני ספינה נקנית במשיכה וכו'.

ר' נתן אומר ספינה ואותיות נקנית במשיכה ובשטר כתב ולא משו' משו' ולא כתב לא קנה עד שיכתוב ומשו' ואגמרא דילן סמכינן. אהתייה דרב דימי דרב יוסף הנה לה קרנא דפרדיסא וכו': אמר להו לסהדי היכי הנה עובדא אמר ליה אי דקא מתה הדיא אמר א"ל אם פן מצנה מחמת מיתה הנות וחוזר ש"מ אפילו בקנין ושייור עמד חוזר מת קנה וכתב ר"ש בר חפני מי שמזכיר שם מיתה הוא שנקרא מצנה מחמת מיתה הא לאו הכי לא ומסתבר' כל מסוכן שחוליו קשה וניכר שצונא ממת מיתה הוא מצנה מחמת מיתה ואע"פ שלא הזכיר שם מיתה וג' ימים הראשונים נקרא שכיב מרע ואם הוא מזכיר שם מיתה אפי' באותן הימים מצנה מחמת מיתה הוא ואהתייה דרב דימי בג' ימים הראשונים הנות כדאמר כל אימת דהנת חלשא וכו' לאחר ג' ימים הוא מסוכן כדגרסי' בירושלמי דפאה איזהו שכיב מרע כל שלא קפץ עליו החולי כו' כדאיתא לעיל בגיטין ומסוכן אע"פ שלא הזכיר שם מיתה דינו כמצנה מחמת מיתה וכן המפרש והיוצא לשיירא.

וְהָא דְנִהְיָגוּ לְמִכְתָּב בְּשִׁטְרֵי צְנוּאוֹת וְדִיבּוּרוֹ וּמִלּוּלוֹ מְכֻוֹנֵינִי בְּפִי וַיְדַע לְשָׂאֵל וּלְהַשִּׁיב
עַל הֵן הֵן וְעַל לָאוּ לָאוּ מִלְּתָא יִתְרַתָּא הִיא וְלֹא בְּעֵינָא בְּדִיקָה אֲלֵא בְּנִשְׁתַּתְּק בְּדַפְרֵי שִׁית
וּבְשִׁתְּק הוּא דְבַעֵי בְּדִיקָה כְּדִגְרָסִי בִּפ' מִי שְׂאֲחִזוּ כְּשֵׁם שְׂבוּדְקִין אוֹתָן לְגִיטִין כֶּה בּוּדְקִין
אוֹתָן לִירְוּשׁוֹת וּלְעַדִּיּוֹת וְכוּ' וְאוּקְיָמְנָא הֵתֵם בְּעֵדוֹת אֲשֶׁה דְאֶקִּילוּ בֵּה רַבְּנָן אֲבָל עַדִּיּוֹת
דְּעֻלְמָא לֹא וִירְוּשָׁה יְרֻשַׁת בְּנוֹ בְּכוֹר וּמִשְׁאוֹת וּמִתְּנֻת נְמִי אֲבָל לְאַסְהוּדִי בְּבְדִיקָה לֹא.

יְרוּשְׁלָמִי הִדָּא אֵיתְמַר שְׂאָדָם מְעִיד עֵדוּתוֹ מִיִּשְׁב וְדוּקָא ע"י הַדְחָק: תְּשׁוּבָה לְגֵאוֹן בְּרִיא
שְׂאָמַר בְּלִשׁוֹן צְנוּאָה מִתְּיָרָא הוּא שְׂלֵא יֶאֱרַע לוֹ מִנְת פְּתָאוּם וְהָרִי הוּא מְצֻוּה כֶּה וְכֶה
אִין בּוֹ דִּין מְצֻנָה מְחַמַּת מִיְתָה אֲלֵא א"כ מַת סְמוּךְ לְדְכָרִיו יוֹם אוֹ יוֹמִים שְׁהוּא כְּמוֹ שְׂשֻׁנִּינוּ
בְּרִיא שְׂאָמַר כְּתָבוּ גִט לְאִשְׁתִּי רְצָה לְשַׁחַק בֵּה כּו' וְאִם הוֹכִיחַ סוּפוֹ עַל תְּחִילְתוֹ הָרִי זֶה
גִּט.

גְּרָסִי בְּפִי מִי שְׂאֲחִזוּ שְׂכִיב מְרַע שְׂנִיטְק מְחֻלִּי אֵל חוּלִי מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה וְכַתְּב רַב אֶלְפִּס
סוּגִיָּא דְשְׂמַעְתָּא הֵתֵם בְּשְׂלֵא עֵמַד וְהֵלֶךְ עַל מְשַׁעְנָתוֹ אֲבָל עֵמַד מְחֻלִּי אֵל חוּלִי וְהֵלֶךְ עַל
מְשַׁעְנָתוֹ אוּמְדִין אוֹתוֹ אִם מַת מְחַמַּת חוּלִי הִרְאִישׁוֹן מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה וְאִם לָאוּ אִין מִתְּנָתוֹ
מִתְּנָה וְאִם הֵלֶךְ בְּשׁוּק בְּלֹא מְשַׁעְנָתוֹ אִין מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה וְאִין צְרִיךְ אֲנִימָד אֶלְמָא אִפִּי גְּבִי
יְרְוּשָׁה בְּשִׁתִּיהוֹן חוּזַר בְּשַׁעְמַד כְּדִאִיתָא לְעֵיל.

אֲבָל רִשְׁ"ב גְּבִי גִט הוּא דְבַעֵי אֲנִימְדָּא מִשׁוּם דְקָאָמַר מְחֻלִּי זֶה אֲבָל מִתְּנָה לֹא בְּעֵינָא
אֲנִימְדָּא אִפִּי הֵלֶךְ עַל מְשַׁעְנָתוֹ וּמִסְת' מְדַמְסִיק בְּגַמ' דְאֶבְיִי וְרַבָּא לֹא סְבִירָא לֵהוּ הָא דְרַב
הוּנָא מִתְּנִי' כְּדִקְס"ד מְעִיקְרָא הוּא וְעֵמַד דְקִתְנִי עֵמַד מִמֶּשׁ וְאֶפִּי' הִכִּי בְּעֵי אֲנִימְדָּא אֲבָל
עֵמַד מְחֻלִּי אֵל חוּלִי וְהֵלֶךְ עַל מְשַׁעְנָתוֹ לֹא בְּעֵי אֲנִימְדָּא וּמִתְּנָתוֹ מִתְּנָה: אֵיתְמַר מִתְּנַת
שְׂכִיב מְרַע בְּמִקְצַת אִמְרוּהָ קִמְיָה דְרַבָּא מִשְׁמִיָּה דְמָר זוּטְרָא הָרִי הִיא כְּמִתְּנַת בְּרִיא וְהָרִי
הִיא כְּמִתְּנַת שְׂכ"מ מִתְּנַת שְׂכ"מ בְּמִקְצַת בְּעֵינָא קִנְיָן אַע"ג דְּמִית מְצֻנָה מְחַמַּת מִיְתָה לֹא
בְּעֵי קִנְיָן וְהוּא דְּמִית עֵמַד חוּזַר אַע"ג דְּקִנּוּ מִיְנִיָּה וּמִתְּנַת שְׂכִיב מְרַע שְׂפָתוֹב בֵּה קִנְיָן קִי"ל
כְּשֻׁמוֹ דְאָמַר שְׂמָא לֹא גָמַר לְהִקְנוֹתוֹ אֲלֵא בְּשִׁטְר וְאִין שְׂטָר לְאַחַר מִיְתָה וְאֶפִּי' נְכַתְּב
הַשְׂטָר מְחַיִּים וּמַת לֹא קִנָּה אֲלֵא אִם כֵּן כְּתוּב בּוֹ מֵהִיּוֹם א"נ צִינָה לְמִסּוֹר לוֹ הַשְׂטָר מְחַיִּים
דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דְדַעְתוֹ לְהִקְנוֹתוֹ מְחַיִּים אֲבָל בְּסִתְמָא לֹא שְׂמָא לֹא רְצָה לְהִקְנוֹתוֹ עַל יְדֵי
דְבָרֵי שְׂכִיב מְרַע כְּתוּבִין וְכְמוֹרִין דְּמוֹ אֲלֵא בְּבָרִיא בְּקִנְיָן וְשִׁטְר שְׂכִיב מְרַע אִינוּ מְחַיִּים
שְׂאִין דַּעְתוֹ לְהִקְנוֹתוֹ אֲלֵא לְאַחַר מִיְתָה וְאֶפִּילוּ לר' יוֹסִי דְאָמַר זְמַנּוֹ שֶׁל שְׂטָר מוֹכִיחַ ה"מ
בְּבָרִיא אֲבָל שְׂכִיב מְרַע לֹא.

וְהָא דְגְרָסִינוּ כְּתָבוּ מְנָה לְפָלוֹ וּמַת אִין כּוֹתְבִין וְנוֹתְנִין שְׂמָא לֹא גָמַר לְהִקְנוֹתוֹ אֲלֵא בְּשִׁטְר
וְאִין שְׂטָר לְאַחַר מִיְתָה אִפִּי' כְּתָב מְחַיִּים אִין נוֹתְנִין לְאַחַר מִיְתָה וְאִין כּוֹתְבִין לָאוּ דוּקָא
וְאִית דְּלֹא גְרָסִי הֵתֵם וּמַת.

וְהָא דְאָמַר ש"מ שְׂפָתָב כָּל נְכָסִיו לְאַחֲרִים אַעפ"י שְׂקִנּוּ מִיְדוֹ אִם עֵמַד חוּזַר בְּיָדוּעַ שְׂלֵא
הִיָּה קִנְיָן אֲלֵא לְאַחַר מִיְתָה הָא לֹא עֵמַד קִנָּה בְּמִיְנִיפָה אֵת כּוֹחוֹ הִכִּי דְמִי מִיְנִיפָה אֵת כּוֹחוֹ.
אָמַר רַב חֲסִידָא דְכְּתָב בֵּה וּקְיָנָא מִיְנִיָּה מוּסְרָף עַל מִתְּנָא דָּא הָא לָאוּ הִכִּי לֹא קִנְיָ.

וּמִסְתְּבָר' מְדַרְמִינָן מְדַשְׁמוּאֵל אַדְשְׁמוּא' מִיְהָא דְשְׂכִיב מְרַע שְׂפָתָב כָּל נְכָסִיו לְאַחֲרִים אַע"ג
שְׂקִנּוּ מִיְדוֹ אִם עֵמַד חוּזַר ש"מ דְּמִתְּנַת שְׂכִיב מְרַע דְּפִלִּיגוּ בֵּה רַב וְשְׂמוּאֵל בְּמִתְּנַת שְׂכִיב

מרע בְּכוּלָהּ הוּא דְלֵא בָּעוּ קַנְיָן וְהוּא בָּהּ קַנְיָן וְכִינּוּן דְאִית בָּהּ קַנְיָן הֵוָה לָהּ כְּמִתְנַת שְׁכִיב
מְרַע בְּמִקְצַת דְאָמַר כְּתָבוּ וּתְנוּ וְהוּא הִדִּין בְּמִצְוֵה מַחְמַת מִיתָה בֵּין בְּכוּלָהּ בֵּין בְּמִקְצַתָּהּ
דְלֵא בְּעֵיא קַנְיָן וְהוּא בָּהּ קַנְיָן א"נ בְּמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע בְּכוּלָהּ בְּלֵא קַנְיָן אוּ בְּמִצְוֵה מַחְמַת
מִיתָה וְאָמַר כְּתָבוּ וּתְנוּ שְׁמָא לֹא גָמַר לְהַקְנוֹתוֹ אֱלָא בְּשִׁטְר אֲבָל מִתְנַת שְׁכִיב מְרַע בְּמִקְצַת
דְּבָעֵיא קַנְיָן וְאִית בָּהּ קַנְיָן מִתְנַת בְּרִיאָה הִיא וְכִינּוּן דְּבָעֵיא קַנְיָן אַעפ"י שְׁפָתַב בָּהּ קַנְיָן לֹא
אָמַר שְׁמָא לֹא גָמַר לְהַקְנוֹת אֱלָא בְּשִׁטְר וְכֵן כְּתַב ר"ח בְּמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע בְּכוּלָהּ פְּלִיגִי
רַב וְשִׁמוּאֵל פ"י בְּמִקְצַת פְּלִיגִי וּמִשׁוּם דְּכַתְּבַת קַנְיָן בְּשִׁטְר הוּא דְאָמַר שְׁמָא לֹא גָמַר
לְהַקְנוֹתוֹ אֱלָא בְּשִׁטְר וּצ"ע: וְנִקְיִטִינּוּ דְמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע אוּ מִצְוֵה מַחְמַת מִיתָה בֵּין בְּכוּלָהּ
בֵּין בְּמִקְצַתָּהּ וְקָנוּ מִיָּדוּ נְמִי וּמַת לֹא קָנָה עֲמֵד חוּזַר בְּכוּלָן אִם מְיִיפָה אֶת פּוּחוֹ וּמְשִׁיקָנָהּ
חוּץ מִמִּתְנַת שְׁכִיב מְרַע בְּמִקְצַת וְקָנוּ מִיָּדוּ וְכֵן הִילְכְתָא פְּשִׁיטָא כְּתַב לְזָה וְכַתְּבַת לְזָה הִיָּינוּ
דְּכִי אֲתִי רַב דִּימִי אָמַר דִּינִימִי מְבִטְלַת דִּינִימִי וְשִׁנִּי קָנָה כְּתַב וְזִיפָה לְזָה וְכַתְּבַת וְזִיפָה לְזָה
ק"ל כְּשִׁמוּ' דְשִׁנִּי קָנָה וְהָרִי הִיא כְּמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע וְשְׁמַעִינוּ מִיָּהָא דְזִיפְוִי וְקַנְיָן לְעַנְיָן
חֲזָרָה פִּי הִדְדִי נִינְהוּ וְלַעֲנָיָן מִקָּנָה בְּזִיפְוִי קָנָה דְמְיִיפָה אֶת פּוּחוֹ בְּקַנְיָן לֹא קָנָה בְּסוּרָא
מִתְנוּ הָכִי בְּכֹנְמִבְדִּית' מִתְנוּ שְׁפָתַב וְזָפָה וְקָנוּ מִיָּדוּ אִין לֹא חֲסַר קַנְיָן פְּלוּם וְאִינוּ חוּזַר לֹא
לְעַצְמוֹ וְלֹא לְאַחֲרִים הֵוָה דְּכַתְּבִינְהוּ לְנַכְסֵי פּוּלָן וְקָנוּ מִיָּדוּ וּפְיִרְשׁוּ רַבְּנוּתָא דְכַתְּבַת וְזִיפָה
וְקָנוּ מִיָּדוּ וּמִשׁוּם הָכִי לֹא מְצִי הָדָר בֵּיהּ וּבְגוּסָת' דִּילָן הֵוָה דְּקָנוּ מִיָּנִיָּה וּפְרַש"י בְּשִׁינּוּר
וּבְקַנְיָן הֵוָה שְׁטָרָא דְהֵנָּה כְּתוּב בָּהּ מַחְיִים וּבְמִוְת' רַב אַמ' הָרִי הִיא כְּמִתְנַת שְׁכִיב מְרַע
וּשְׁמוּאֵל אָמַר הָרִי הִיא כְּמִתְנַת בְּרִיאָה וְאָמַרִי נְהַרְדְּעָאִי הִילְכְתָא פְּנוּתִיָּה דְרַב וְאָמַר רַבָּא אִי
כְּתַב בָּהּ מַחְיִים קָנָה וְלִית הִילְכְתָא פְּנוּתִיָּה לֹא כְּתַב בָּהּ שְׁכִיב מְרַע הִיָּה וְהוּא אוֹמַר שְׁכִיב
מְרַע הִיָּה וְהוּן אוֹמְרִים בְּרִיאָה הִיָּה עָלָיו לְהַבִּיאָרְאִיָּה הֵוָה שְׁטָרָא דְהֵוָה כְּתַב פְּדַקְצִיר וְרַמִּי
בְּעַרְסִיָּה וְלֹא כְּתַב בָּהּ וּמִיָּגוּ מְרַעִיָּה אִיתְפֻּטֵר לְעַלְמִיָּה אָמַר רַבָּא הָרִי מַת וּקְבָרוּ מוֹכִיחַ
עָלָיו וְאָמְרִינוּ כְּמֵאן אֲזֵלָא הָא שְׁמַעְתָּא דְרַבָּא כְּמֵאן כו' נָתַן וּבְעַל מַתִּיבְתָא פְּסַק פְּרַבָּא
וְרַב אֶלְפָּס אָמַר דְלִית הִילְכְת' פְּנוּתִיָּה אֱלָא כו' יַעֲקֹב דְקָאִי פְּרַבְּנָן דְאָמְרִי הַמוֹצִיא מִחֻבְרִין
עָלָיו לְהַבִּיאָה הָרְאִיָּה כְּהָא דְתַנּוּ לֹא כְּתַב בָּהּ שְׁכִיב מְרַע וְכו' וְקִיָּמָא לֵן כְּרַב' דְאָמַר רְאִיָּה
בְּעַדִּים הִילְכְּהּ לִיתָה לְרַבָּה אֱלָא אוֹקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָּה וְקִשְׂיָא לֵן לְרַב אֶלְפָּס דְבְּגוּסָחָא
דִּידִן בְּתַרְוֵיהוּ גְרָסִי רַבָּא אִם כֵּן קִשְׂיָא דְרַבָּא אֲדַרְבָּא וּמִסְתַּבְרָא דְרַבָּא דְאָמַר רְאִיָּה בְּעַדִּים
לֹא מִשׁוּם דְּסִבִּירָא לִיָּה פְּרַבִּי יַעֲקֹב דְהָא אִיָּהוּ כו' נָתַן סִבִּירָא לִיָּה כְּדָאמְרִי' אֱלָא הִיָּינוּ
טַעְמָא דְאִית לִיָּה חֻזַק' לְהֵאִי נְחֻזְקָה לְהֵאִי אָמְרִינוּ הַמַּע"ה וְהִיָּינוּ דְאֶקְשִׁי לִיָּה אַבְיִי אַרְבָּא
מֵאִי טַעְמָא אֲמַרְתָּ רְאִיָּה בְּעַדִּים דְהָא אֶת בְּעַלְמָא סִבִּירָא לֵן כו' נָתַן אִילִיָּמָא מִשׁוּם
דְּכַוּלָּהּ כְּתַב בְּהוּ כְּמַהֲלַף בְּרִיגְלוּהִי בְּשׁוּקָא וְכו' אִיָּפָא לְמִיָּמַר הָכִי וְאִיָּפָא לְמִיָּמַר הָכִי
וְאוֹקִי מְמוּנָא בְּחֻזְקַת מְרִיָּה אֲבָל הִיָּכָא דְלִית לִיָּה חֻזְקָה לֹאִידָף אֲזֵלִינוּ בְּתַר הַשַּׁת' כְּהֵוָה
עוֹבְדָא דְהֵוָה כְּתַב בְּדַקְצִיר וְרַמִּי בְּעַרְסִיָּה, וְעוֹד סוּגְיָא דְשְׁמַעְתָּא פְּרַבִּי יוֹחֲנָן וְרִישׁ לְקִישׁ
דְּמַפְכִּי וְשִׁקְלוּ לְאוֹקוּמ' לְמִשְׁנַת בַּר קַפְרָא פְּרַבְּנָן וְלֹא כו' מ וְכו' זִירָא דְאָמַר נְרַאִין דְּבָרִי
ר' יוֹסִי וְכו' וְעַל פְּרַחֲזִין מְפָכִינוּ לְמִתְנִי' וּלְמִתְנִיתָא דִּידִן וְלַמַּד"א רְאִיָּה בְּעַדִּים פְּלִיגִי בְּבָרִיא
וּבְשִׁטְר מְקוּיָיִם בְּפְלוּגְתָא דְרַבִּי נָתַן וְרַבִּי יַעֲקֹב דְרַבְּנָן פְּרַבִּי נָתַן וְרַבִּי מַאִיר פְּרַבִּי יַעֲקֹב
הִילְכְּהּ הִלְכָה כו' נָתַן דְרַבְּנָן קִיָּמִי פְּנוּתִיָּה וְהִילְכְתָא פְּרַבָּא בְּתַרְוֵיהוּ.

אָבֵל אַם הוּא שְׂכִיב מֵרַע דַּכ"ע לֹא פְּלִיגִי, דְּעֲלִיָּה לְהַבִּי רְאֵיָה וְאַע"פִּי שְׁהַנְּכַנְסִין בְּחֻזְקָתָן וּבְנֻסָּח דְּרַב אֶלְפִּס נְמִי אִיפְּא לְמִימ' הִלְכָת' כִּר' יוֹחֲנָן דְּאָמַר רְאֵיָה בְּקִיּוּם הַשֵּׁט' וְכִדְאָפְכִינֵן דְּהָא קו"ל בְּכָל דְּוֹכְתָא ר' יוֹחֲנָן וְרִישׁ לְקִישׁ הִלְכָה כִּר' יוֹחֲנָן לְבַר מִתְּלַת.

רַבִּינוּ אֶפְרַיִם וְאַע"ג דְּמַכִּי קַרְקַע לִיפֵא דְמַקְבֵּל מִתְּנָה מִפְּקִי מִינְיָה דְקו"ל קַרְקַע בְּחֻזְקָתָא בְּעַל', קִינִי' דְּכָל שְׁטָר דְּלֹא פְּתִיב בִּיָּה דְשְׂכִיב מֵרַע הָיָה וְטַעֲיִן הוּא אִו יִתְמִי דְשְׂכִיב מֵרַע הָיָה אִי תְּפִשׁ מִפְּקִינֵן מִינְיָה וְה"מ מִתּוֹדָה שְׁלֵשׁ אָבֵל לְאַחַר שְׁלֵשׁ אֶמְרִינֵן מִיגוּ וְדוֹקָא מְקַרְקְעֵי אָבֵל מִטְּלָטְלֵי דְמַטִּי לִידְיָה דְמַקְבֵּל לֹא מִפְּקִינֵן מִינְיָה: הַמְּחַלֵּק נְכֶסֶי עַל פִּי.,

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר אֶחָד בְּרִיא וְאֶחָד מְסוּפֵן נְכֶסֶים שְׁיֵשׁ לְהוֹן אַחֲרֵיּוֹת וְכו' רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשִׁבְתָּ אֶמְרוּ קַל וְחֻזְמָר בְּחֻזְלָא אָמַר ר' לִוִי קוֹנִין מִשְׂכִּיב מֵרַע וְאַפִּי' בְּשִׁבְתָּ וְלֹא לִישׁ דְּדַבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁמָא תַּטְרַף דְּעַתּוֹ עָלָיו וְרוּשְׁלָמִי עָשׂוּ דְבַרִּי שְׂכִיב מֵרַע כְּדַבְרֵי בְּרִיא שְׂפָתַי וְנָתַן וְהוּא שְׂמַת מְאוֹתוֹ הַחֻלִּי מְסוּפֵן מְחַלֵּק נְכֶסֶי בֵּין בְּחוּל וּבֵין בְּשִׁבְתָּ.

מַה שְׁעָשָׂה עָשׂוּי. וְאַם הָיָה בְּרִיא עַד שְׂיִכְתוּב.

גְּרַסִּינֵן בַּפ' ג"פ. אָמַר רַב הוֹנָא שְׂכִיב מֵרַע שְׁהַקְדִּישׁ כָּל נְכֶסֶי.

וְאָמַר מְנָה לְפָלו' בְּיַדִּי נְאָמֵן חֻזְקָה אִין אָדָם עוֹשֶׂה קִינּוּנְיָא עַל הַהַקְדָּשׁ. וּפְיַרְשׁ רַבִּינוּ אָבֵן מַגֵּשׁ דְּוֹקָא בְּשַׁעָה שְׁהַקְדִּישׁ אָבֵל לְאַחַר שְׁהַקְדִּישׁ.

אַפִּי' אָמַר תְּנוּ אִין נוֹתְנִין. דְּהָא אִיבְעֵיָא לֵן בַּפ' מִי שְׂמַת.

שְׂכִיב מֵרַע שְׁהַקְדִּישׁ כָּל נְכֶסֶי מַהוּ וְסָלְקָא בְּתִיקוּ וְאַיְנוּ חוּזְרָא וּמְסַתְבָּרָא אֶפְיָלוּ אַחַר שְׁהַקְדִּישׁ קְאָמְרִינֵן וְהֵתֵם לֹא מִיבְעֵיָא לִיהַ. אֶלָּא אִי מְהַנִּי בְּהוּ שְׁיִוִּיר כְּדַפְרָשִׁי'.

אָבֵל כָּל נְכֶסֶי פְּשִׁטָא דְּחוּזְרָא וְכִי אָדָם עוֹשֶׂה קִינּוּנְיָא עַל בְּנִי. דְּרַב וְשְׁמוּאֵל דְּאָמַר תְּרוּנִיָּהוּ שְׂכִיב, מֵרַע שְׁאָמַר מְנָה לְפָלו' בְּיַדִּי אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין בְּלֹא שְׁבוּעָה לֹא אָמַר תְּנוּ אִין נוֹתְנִין.

וְאַפִּי' לְמַ"ד מְלֻנָּה ע"פ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין קְאָמַר דְּלֹא גְבִי אֶלָּא בְּשְׁבוּעָה הִיכָא דְּנַקִּיט שְׁטָרָא. מְכָלָל דְּרַב וְשְׁמוּאֵל דְּלֹא נַקִּיט שְׁטָרָא.

לְרַב וְשְׁמוּאֵל אַע"ג דְּאָמַר תְּנוּ, אִין נוֹתְנִין דְּמְלֻנָּה עַל פְּהַ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין. וְלִדְדִּין דְּסַבִּירָא לֵן דְּמְלֻנָּה עַל פְּהַ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין: אִי לֹא נַקִּיט שְׁטָרָא וְאָמַר תְּנוּ אִין נוֹתְנִין.

וְהִכָּא אִינְדִּי וְאַיְדִי דְּנַקִּיט שְׁטָרָא. וְהָא דְּרַב הוֹנָא בְּמַקְוִיָּים.

וְהָא דְּרַב וְשְׁמוּאֵל בְּשִׁאֲנוּ מְקוּוִיָּים וְאַפִּילוּ לְמַאן דְּאָמַר מְלֻנָּה עַל פְּהַ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין. דְּהָא קִינּוּנְיָה לְשְׁטָרֵיהּ לֹא אָמַר תְּנוּ אִין נוֹתְנִין לְאָדָם עָשׂוּי שְׁלֹא לְהַשְׁבִּיעַ בְּנִי וְהִלְכָה כְּרַב וְשְׁמוּאֵל.

וְאַיְכָּ' מַאן דְּכָתַב לְמַאן דְּאָמַר מְלֻנָּה ע"פ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין אַע"ג דְּלֹא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וְאַפְקוּיָה הָא דְּרַב וְשְׁמוּ' מִהִלְכָת' וּמְסַקְנָא דְּהִלְכָה כְּרַב וְשְׁמוּאֵל. וּמְלֻנָּה ע"פ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין הִיכָא דְּאָמַר תְּנוּ.

רַבִּינוּ אֶפְרַיִם רַבִּנּוּן קְדַמָּי כְּרַב וְשְׁמוּאֵל סַבִּירָא לְהוּ וְרַב פְּפָא הוּא דְּפָסַק הִלְכָתָא מְלֻנָּה ע"פ גוֹבָה מִן הַיּוֹרְשִׁין בְּתַר הַכִּי בְּכַמְהָ דוֹרוֹת וְאָמַר רַבָּא שְׂכִיב מֵרַע שְׁאָמַר מְנָה לְפָלו'

בְּיָדֵי וַיְתוּמִים אָמְרוּ חֲזֹר וְאָמַר לָנָא אַבּוּנָא פְּרַעְתִּי נְאֻמְנִין תְּנֹנוּ מְנָה לְפָלוּ' וְאָמְרוּ יְתוּמִין חֲזֹר וְאָמַר לָנָא אַבּוּנָא נְתִיתִי אֵין נְאֻמְנִין.

וַדִּיקוּ' מִיָּנָה טַעְמָא דְאָמַר לָנוּ אַבּוּנָ' פְּרַעְתִּי. אַבְּל לֹא אָמְרוּ חֲזֹר וְאָמַר לָנָא אַבּוּנָא פְּרַעְתִּי נוֹתְנִין וְאָף עַל גַּב דְּלֹא אָמַר תְּנֹנוּ.

וּמִסְתַּבְּרָא דְנֻקָא דְאִיכָא שְׁטַר בִּידִיָּה וּמְקַנְיָם אַבְּל אִיכָא שְׁטַר בִּידִיָּה וְלֹא מְקַנְיָם הָא אָמְרִינוּ לְעֵיל רַב וְשִׁמוּאֵל דְאָמְרֵי תְרַנְיָהוּ אָמַר תְּנֹנוּ נוֹתְנִין לֹא אָמַר תְּנֹנוּ אֵין נוֹתְנִין וְאִוְקִימָנָ' דְאֵינוּ מְקַנְיָם אַבְּל הֵכָא דְמְקַנְיָנִי' וְלֹא אָמַר חֲזֹר וְאָמַר לָנוּ אַבְּא פְּרַעְתִּי נוֹתְנִין בְּלֹא שְׁבוּעָה וְאָפִי' הֵכִי אִם אָמְרוּ יְתוּמִים חֲזֹר וְאָמַר לָנוּ אַבְּא פְּרַעְתִּי מְהִימְנִי וּבְשְׁבוּעָה דְהֵבָא לִיפְרַע מְנַכְסֵי יְתוּמִין מְשַׁתְּבְּעֵי אַבְּל אִם אָמַר תְּנֹנוּ וְאָמְרוּ יְתוּמִין חֲזֹר וְאָמַר לָנוּ אַבְּא פְּרַעְתִּי לֹא מְהִימְנִי לְמִימַר שְׁטַר פְּרִיעָא הוּא וְגַבִּי בְּלֹא שְׁבוּעָה וְרַב אֶלְפֶס הֵתֵם דְלֹא אָמַר בְּתוֹרַת הוֹדָאָה כְּדֵאִתָּא בְּהִלְכוּת: פְּתַב גְּאוּן יוֹרְשִׁין שְׁאָמְרוּ אָמַר לָנוּ אַבְּא שְׁטַר זֶה שְׁפַתְב עָלֵי בְּאוּנְס נִכְתַּב וְלֹא נְתַקִּיָּם עָלֵינוּ מוֹדְעָא לְשְׁטַר קִיּוּם דִּינִיָּה כְּמֵאן דְאָמַר אָמַר לָנוּ אַבְּא לֹא לְוִיתִי נְפָרְעִין מִהֵן בְּלֹא שְׁבוּעָה דְכָל הָאוּמַר לֹא לְוִיתִי כְּאוּמַר לֹא פְּרַעְתִּי דְמִי אִיבְעִי' לְהוּ שְׂכִיב מְרַע שְׁהוֹדָה מְהוּ צָרִיף לֹמַר אַתֶּם עַדִּין אוֹ לֹא צָרִיף לֹמַר כְּתוּבוּ אוֹ לֹא אָדָם מְשֻׁטָה בְּעַת מִיתָה אוֹ לֹא הִדַּר פְּשֻׁטָה אֵין אָדָם מְשֻׁטָה בְּשַׁעַת מִיתָה וְדַבְּרֵי שְׂכִיב מְרַע: כְּכַתוּבִין וְכַמְסוּרִין דְמוּ וְהָא דְאָמַר וְהוּא שְׁצַבּוּרִין וּמוֹנְחִין בְּקַרְנֵי זְוִית.

לִיתָה וְלֹא שְׁנָה מְנָה זוּ וּל"ש מְנָה סֵתֵם דְקִי"ל לְמְנָה קְבוּרָא לֹא חִיִּישִׁינוּ וּמִסְתַּבְּרָא דְאֵלִיכָא דְהִילְכְתָא לִיתָה לְאוּקוּמָה בְּשְׂכִיב מְרַע דְהָא קִיָּמָא לֵן בְּשְׂכִיב מְרַע אַע"ג דְלֹא אָמַר תְּנֹנוּ נוֹתְנִין כִּר' שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אֶלְא בְּבָרִיא מִיתוּקְמָא וּבְמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן וְאַע"פ דְאֵין צַבּוּרִין וְלִסְבָּרָא דְרַבִּינוּ שְׁלֵמָה דְאָמַר אַע"ג דְלִיתָה בְּיַד שְׁלִישׁ אָמַר מְצוּנָה לְקִיָּים דְבָרֵי הַמַּת אַע"ג דְלִיתָה בְּמַעְמַד שְׁלִשְׁתָּן יְתָנוּ לְאַחַר מִיתָה וְנַר' דְבָרֵי רַבִּינוּ וּמְצוּנָה לְקִיָּים דְבָרֵי הַמַּת אִיתָה בְּבָרִיא וּבְשְׂכִיב מְרַע בְּמַתָּנָה בְּמַקְצַת וְדִינִיָּה כְּבָרִיא: אַבְּל בְּכוּלְהוּ וּבְמַצוּנָה מְחַמַּת מִיתָה אוּמַר כְּכַתוּבִין וְכַמְסוּרִין דְמוּ.

וְהָא דְקָא פְּרִיף הֵכָא בְּבָרִיא וְהֵלֵא מְשֻׁף אֵלִיכָא דְלִית לִיה מְצוּנָה פְּרִיף דְאֵי הֵכִי דְאִית לִיה כִּר"מ אִפִּי' אֵין צַבּוּרִין נְמִי וְדַרְב לִיתָה פְּלָל וּמִיתוּקְמָ' בְּבָרִיא כְּדְפָרְשִׁי' וּמִיתוּקְמָ' נְמִי בְּשְׂכִיב מְרַע וְדוּקָא בְּמַצוּנָה מְחַמַּת מִיתָה אוֹ בְּמַחְלֵק נְכָסִים כְּדֵאִתָּא בִּפ' מִי שְׁמַת וְהֵתֵם נְמִי מְצִי לְאוּקוּמָה בְּבָרִיא אֶלְא אֶפִּילוּ בְּשְׂכִיב מְרַע אוּקְמָה אֵלִיכָא דְרַב פְּפָא וְרַב אֶלְפֶס סוּמָף אַהֵיא שְׁיֻנוּיָא דְהֵתֵם.

כְּתַב מַתָּנַת שְׂכִיב מְרַע בְּמַקְצַת דְבְּעֵיָא קִנְיָן כּוֹתֵב בְּכֹף וְכֹף אִיף פְּלוּ'. בִּר פְּלוּ' פְּקִיד קְדַמְנָא כְּד קָצִיר וְרַמִּי בְּעַרְסִיָּה וּמִיגוּ מְרַעֵיה אִיתְפֹּט' לְעַלְמִיָּה וְחִיִּי לְכָל יִשְׂרָאֵל שְׂבַק וְכֹף אָמַר לָנָא הוּוּ סִהְדִי בְּקִנְיָן וּכְתוּבוּ וְחַתוּמוּ וְהָבוּ לִיה לְפָלוּ' בִּר פְּלוּ' מְחַמַּת דְצַבִּיתִי בְּרַעוּת בְּפִשְׁאֵי וְאֶקְנִיתִי לִיה לְפָלוּ' בִּין פְּלוּ' דְנֹן כָּל מַה דְאִית לִי תַחֲזוּת כָּל שְׁמֵיָא מְקַרְקְעִי וּמְטַלְטְלִי וְלֹא שְׁיִירִית מְנַהוּן אֶלְא אַרְעָא פְּלֹן וּמְטַלְטְלִי פְּלֹן בְּסִימְנָה' וּבְמַצְרָנָה' וּשְׁאָרָא יְהִבִית לִיה לְפָלוּ' דְנֹן בְּמַתָּנָה אֵלִימַת' וְאִינְש לֹא יְמַחֵי בִידִיָּה מִן יוּמָא דְנֹן וּלְעַלְמָה וּמַתָּנָה דְא שְׁרִירָא וְקִיָּימ' כְּחַוְמָר כָּל שְׁטַרֵי מַתָּנָתָא דְשְׂכִיב מְרַע דְלֹא כְּאֶסְמַכְתָּ' וְכו' וְאִם מְצוּנָה מְחַמַּת מִיתָה דְלֹא בְּעֵי קִנְיָן כּוֹתֵב אִיף פִּב"פ פְּקִיד קְדַמְנָא כְּדִקְצִיר וְרַמִּי בְּעַרְסָא וְתַקִּיף לִיה עַלְמָא טוּבָא וּמִסְתַּבְּרָא וּמִיגוּ מְרַעֵיה אִיפְטַר לְעַלְמִיָּה וְחִיִּי לְכָל יִשְׂרָאֵל שְׂבַק וְכֹן אָמַר לָנָא פְּלוּ' דְנֹן

כָּל נֶכְסֵי דְאִית לִי מְקַרְקְעֵי וּמְטַלְטְלֵי כְּוָלְהוּן יִהְיוּ לְפָלוּ' דְנוּן לִיה וּלְכָל דְאִתִּי מְחַמְתִּי וְאִינְשׁ
לֹא יִמְחִי בִידֵיהּ מִיּוֹמָא דְנוּן וּלְעֵלַם וּתְפַקִּידָתָא מְפַקִּידִית קְדָמִיכוּן מְחַמַּת מוֹתָא דִּי לֹא
לְהַשְׁנָאָה כְּחוּמָר כָּל שְׁטָרֵי תְפַקִּידָתִ' דְנִהֲיִין בִּישְׂרָאֵל וְאַנְחָנָא סְהַדִּי כְּתַבְנָא וְחַמְמָנִ' כָּל
מֵאֵי דְשִׁמְעֵנָא מִפְּוֹמִיָּה וִיהִיבְנָא לִיה לְפָלוּ' לְמִיָּהּ בִּידֵיהּ לְזַכּוֹ אוֹת מִם מְכִירַת קַרְקָעוֹת
וְשְׁטָרוֹת וְעֵבְדִים פִּי' בְּמֵאָמ' אַגַּב עֲנִין קִנְיִיתוֹ וְקַבְלָתוֹ עֲדוֹת פְּדִרְכוֹ קִטְוִן אִימְתִי מוֹכֵר
בְּנֶכְסֵי אָבִיו וְהוּן חֲמֵשׁ מִידוֹת בְּקִטְוִן פְּחוֹת מִשְׁשׁ אִין מַעֲשֵׂה קִטְוִן כְּלוּם מִבְּן שֵׁשׁ מוֹכֵר וְנוֹתָן
בְּמִטְלְטְלִין מְשִׁיבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת וְיִודַע בְּטִיב מִשְׂא וּמִתָּן מְקַחוֹ מְקַחוֹ וּמְמַפְרוֹ מִמֵּכ'
בְּמְקַרְקְעֵי אִינוּ יִודַע בְּטִיב מִשְׂא וּמִתָּן אִין מְקַחוֹ מְקַחוֹ וְאִין מְמַפְרוֹ מְמַפְרוֹ אִפִּי' הִבִּיא שְׁתֵּי
שְׁעָרוֹת עַד שְׂיָהָא בְּן ד' אָבָל מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה מְשִׁיבִיא וְאַפִּי' הוּא בְּן ד' אִם הוּא שׁוֹטָה אִין
מְקַחוֹ מְקַחוֹ וְאִין מְמַפְרוֹ מְמַפְרוֹ וְהוּ' מ' בְּנֶכְסֵי אָבוּהּ אָבָל בְּנֶכְסֵי דִידֵיהּ וּמְקַרְקְעֵי דִידֵיהּ אִפִּי'
מִבְּן שֵׁשׁ כְּשֵׁם שְׁמַקְחוֹ מְקַחוֹ וּמְמַפְרוֹ מְמַפְרוֹ וְגִרְסִינִן הֵתָם שְׂיַכְפוֹר מְקַחוֹ מְקַחוֹ וּמְמַפְרוֹ מְמַפְרוֹ
בְּשֵׁלָא הֲגִיעַ לְשַׁכְרוֹתוֹ שָׁל לוֹט אָבָל הֲגִיעַ לְשַׁכְרוֹתוֹ שָׁל לוֹט הָרִי הוּא כְּשׁוֹטָה וְדִין חֲרַשׁ
פִּירְשֵׁתִי בְּמֵאָמ' זִינִן וְעֵתִים חָלִים וְעֵתִים שׁוֹטָה כְּשֵׁהוּא חָלִים הָרִי הוּא כְּפִיקְחָם לְכָל דְבָרִיו
כְּשֵׁהוּא שׁוֹטָה הָרִי הוּא כְּשׁוֹטָה לְכָל דְבָרִיו וְגִרְסִי' בַּפ' הַאֲש' בַּר שְׁטִי' זַבִּין נֶכְסֵי אָתוּ תְרִי
וְאָמְרִי כְּשֵׁהוּ' חָלִים זַבִּין וְאָתוּ בִּי תְרִי וְאָמַר כְּשֵׁהוּא זַבִּין.

וְאִסְיִקְנִ' אוֹקִים תְרִי לְבִהְדִי תְרִי. וְאוֹקִים נֶכְסֵי בְּבַר שְׁטִיָּא.

וְהוּ' מ' דְאִית לְהוּ חֲזַקָּה דְאַבְהָתָא. אָבָל לִית לְהוּ חֲזַקָּה דְאַבְהָתָ' אָמְרִי' כְּשֵׁהוּא שׁוֹטָה זַבִּין
וּכְשֵׁהוּא שׁוֹטָה זַבִּין סְבָרִי רַבְּנוֹתָא כָּל שְׂאִין לוֹ מְכָר אִין לוֹ לְמִשְׁכָּן לֹא מְטַלְטְלֵי וְלֹא
מְקַרְקְעֵי.

גִּרְסִינִן בַּפ' הַמוֹכֵר אֶת הַבַּיִת הַמוֹכֵר אֶת הַבַּיִת לֹא מְכָר אֶת הַיְצִיעַ וְאֵעִפִּי' שְׁפִתְחוּ לְתוֹכוֹ
וְלֹא אֶת הַחֲדָר שְׁלִפְנַיִם הַיְמָנִי כו' לֹא אֶת הַבּוֹר וְלֹא אֶת הַדּוֹת. אֵעִפִּי' שְׁפִתְבָּ לֹא עֲוֹמָקָא
וְרוּמָא.

וְצָרִיף לִיקְחָ לוֹ דְרָף דְבָרִי ר' עֲקִיבָא וְאִיפְסִיקָא הִילְכָת' כו"ע דְסָבִירָא לִיה מוֹכֵר בְּעִין
יָפָה מוֹכֵר וְכַתְבַּר הָרַב הַמְחַבֵּר רָאוּבֵן שְׁמֵכֵר חֲצָר לְשִׁמְעוֹן וְיֵשׁ עֲלָיו רָאוּבֵן חֲלוּנוֹת פְּתוּחוֹת
וְבָא שְׁמֵעוֹן לְבָנוֹת כְּוָתֵל כְּנֶגֶד הַחֲלוּנוֹת אִיפָּא לְמִ"ד אִין לְרָאוּבֵן לְעַבְב דְמוֹכֵר בְּעִין יָפָה
מוֹכֵר וְהָרִי הוּא כְּמִי שֶׁהִתְנַהֵב בְּשַׁעַת מְכִיר' תַּאֲפִיל הוּאִיל וְלֹא פִירְשׁ שְׂיַתְרַחֵק.

וְאִיפָּא מִ"ד פִּינִן שְׂרָאָה אֶת הַחֲלוּנוֹת הָיָה לוֹ לְסַלֵּק אֶת הַחֲלוּנוֹת וְאִין יָכוֹל לְבָנוֹת כְּנֶגֶד
וְאֵעִ"ג דְדִין לְקוֹחוֹת וְדִין אַחִים שְׁוִין כְּדִאֲמַרִּין וְאִזְדוֹ לְטַעֲמִיָּהוּ הָאֲחִין שְׁחֵלְקוּ אִין לְהוּ
דְרָף זֶה עַל זֶה וְהָאֲחִין שְׁחֵלְקוּ לְקוֹחוֹת הוּן אִפִּי' הֵכִי פִינִן דְצָרִיף לְהַרְחִיק הֵנָּה לִיה כְּמִכְחָשִׁי
בְּאַרְעָא וְכָל דְמִכְחָשִׁי בְּאַרְעָא שְׂיִוְרִי מְשִׁיר וְצ"ע: יְרוּשְׁלָמִי חֲד בַר נֵשׁ זַבִּין כָּל דְרַתְיָה
שְׂיִיר חֲד מְסִתּוּכִי וְכו'.

אִיתְמַר שְׁנֵי בָתִּים זֹו לְפָנַיִם מְזוֹ שְׁנֵיָהוּן בְּמְכָר וְשְׁנֵיָהוּן בְּמִתְנָה אִין לְהוּ דְרָף זֶה עַל זֶה וְכו"ש
חִיצוֹן בְּמִתְנָה וּפְנִימִי בְּמְכָר. אָבָל חִיצוֹן בְּמְכָר וּפְנִימִי בְּמִתְנָה יֵשׁ לוֹ דְרָף לְפָנַיִם.

וּמְסַתְבִ' שְׁכָל שְׁעָה שְׂרוּצָה הַפְּנִימִי לִיכְנֹס נֶכְסֵי. וְלֹא אָמְרִי זֶה עוֹשֵׂה לוֹ פּוֹתַחַת וְזֶה עוֹשֵׂה
לוֹ פּוֹתַחַת כְּדִי שְׁלֹא יִכְנֹס אֱלָא בְּרִשׁוֹת בְּשַׁעַת שְׁבָנִי אָדָם נֶכְנָסִין דְבַעַל הַבּוֹר רְצוּנוֹ שְׂיָהָה
לוֹ פּוֹתַחַת לְבַעַל הַבַּיִת כְּדִי שְׁלֹא יָבֹא בַעַל הַבּוֹר לִידֵי חֲשַׁד אֲשַׁתּוֹ.

אָבֵל הָכָא כַּח פְּנִימֵי יוֹתֵר מִפְּחֵי הַחִיצוֹן וְאִין כַּח לַחִיצוֹן עַל הַפְּנִימֵי לְמַחֲוֹת בּוּ וְנִכְנָס כֹּל שְׁעָה שְׂרוּפָה: יְרוּשְׁלַמֵי בְּרִישׁ גַּמ' דְּבִכּוּרוֹת וְהוּא בְּמֵאמֵר מְצַרְנוֹת וְהִיכָא דְשִׁיר דְּרָף אִין צָרִיף שְׂיַעְבוֹר חֲמוֹר בְּמִשְׁאֵל פְּחוֹת מִד' אַמּוֹת דְּתַנּוּ דְּרָף הִיחִיד ד' אַמּוֹת וְדְרָף הַרְבֵּים י"ו אַמּוֹת וְאַמְרִינוּ עָלֶיהָ בְּגַמ' תְּנִיא אַחֲרֵים אוֹמֵר שְׂיַעְבוֹר חֲמוֹר בְּמִשְׁאֵל אוֹמֵר רַב הוּנָא הִלְכָה כְּאַחֲרֵים.

וְהִינּוּ פְּדִינֵי גוּלָה דְּאַמְרִינוּ שְׁנֵי גוּמְדִין וּמְחַצָּה. וְכַתְּבֵי רַבִּינוּ אֶפְרַיִם ש"מ אַע"ג דְּלֹא מְצִי מוֹכֵר לְאַיְשְׁתְּמוּשֵׁי בְּהוּ לֹא מִיְזַבְּנֵי וְאַיְבַּעֲיָא לְהוּ מְבוּי שְׂיֵשׁ בּוּ חֲצִירוֹת הַרְבֵּה מְשֻׁנֵי צָדָדִין עַד הַפְּתַח וְכָא אוֹתוּ הַסְמוּף לְפִתּוּחַ הַמְּבוּי לְהוֹצִיא זִיזִין וְלִכְנוֹת עָלֶיהָ בְּאוּר הַמְּבוּי לְמַעַל מְגַמֵּל וְרוֹכְבוּ דְלִית לְהוּ הִזִּיקָא לְבָנֵי מְבוּי וְכַגּוֹן דְּלֹא אֶפְשָׁר לְפְנִימֵים לְהוֹצִיא זִיזִין מְשֻׁם וּמְעַכְבֵי עָלֶיהָ מְשׁוּם מְנַתָּא דְאִית לְהוּ בְּכוּלֵיהָ מְבוּי מְדַמִּינּוּ לְבוֹר וְשׁוֹבֵף דַּאע"ג דְּלֹא מְצִי מוֹכֵר לְאַיְשְׁתְּמוּשֵׁי בְּהוּ וְלֹא אִמֵּר כּוֹפִין עַל מִזְדַּת סְדוּם הָכָא נְמִי דְּלֹא מְצִי לְאַפּוֹקֵי זִיזִין מְצִי לְעַפּוֹבֵי עַל הַחִיצוֹנִים דְּכִי הִיכִי דְאִית לְהוּ בְּקַרְקַע ה"נ אִית לְהוּ בְּאוּר וּפְסַק מְשֻׁמֵיהָ דְּרַב הַאִי גָּאוֹן דְּלֹא מְצִי מְעַכְבֵי: גְּרָסִי בַּפ' הַשׁוֹכֵר תְּנִיא כֹּל הַחוֹזֵר בּוּ יָדוּ עַל הַתְּחִתּוֹנָה פִּיצַד מְכַר לּוּ שְׁדָה שְׁנָה אֶלְפָּה זִוּ וְנָתַן לּוּ מִהֵן ה' מֵאוֹת בְּזִמְנָן שְׁהַמוֹכֵר חוֹזֵר בּוּ יָד לֹקֵחַ עַל הַעֲלִיּוֹנָה וְכו' רַצָּה אוֹמֵר לּוּ תַּן לִי מְעוֹתֵי: רַצָּה אוֹמֵר תַּן לִי קַרְקַע כְּנָגַד מְעוֹת.

וּבְזִמְנָן שְׁהַלֹּקֵחַ חוֹזֵר בּוּ יָד מוֹכֵר עַל הַעֲלִיּוֹנָה וְכו' מִהִיכֵן מַגְבִּהוּ מְעִידִית שְׁכַפְנָסִים וּמֵאֵי טַעְמָא מְזִיק הוּא וְכו'. ר' שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מְלַמְּדִין אוֹתוֹ שְׁלֵא יַחֲזוֹר בּוּ. פִּיצַד כּוֹתֵב לּוּ אֲנִי מְכַרְתִּי שְׁדָה לְפָלוּ. וְהָרִי נוֹשֶׁה בּוּ וְכו'."

וְאוֹקִימָנָא בְּדַעֲיִיל וּנְפַק אַזוּזֵי. .

וְטַעְמָא דְּכַתְּבֵי לִיָּה הִכִּי קָנָה הַכֹּל הָא לֹא כְּתִב לִיָּה לֹא קָנָה וְלֹא כְּלוּם וַיְכּוֹל לְחַזֵּר בּוּ וּר"ח וּרְבִינּוּ הַאִי פְּרָשִׁי לֹא קָנָה אֶלָּא כְּנָגַד מְעוֹתֵיו כְּדָאמֵר רַצָּה אוֹמֵר לּוּ תַּן לִי קַרְקַע כְּנָגַד מְעוֹתֵי וְלֹא מְסַתְּפָרָא חֲדָא דְּהִנֵּה לִיָּה לְאוֹקוּמֵיהָ הָא דְּאִמֵּר קָנָה כְּשִׂאמֵר לּוּ עֲרַבּוּנֵי יְקָנָה וְלֹא צָרִיף לְאוֹקוּמָה בְּדַנְפִיק וְעִיִּיל אַזוּזֵי וְעוֹד מְדַקֵּס"ד מְעִיקְרָא שְׁמַגְבִּהוּ מְשֻׁאֵר נְכָסִים ש"מ דְּלֹא קָנָה כְּלוּם וְעוֹד דְּקָשְׂיָא הִהוּא חֲמָרָא דְּפֶשׁ חַד זִוּזָא וְלִיכָּא לְמִשְׁמַע פְּלוּגְתָּא בֵּין מְשַׁמְעָא לְמַטְלִטְלֵי דְּהֵאִי דְּאִמֵּר רַבָּא מֵאֵן דְּמִזְבִּין מִיָּדֵי לְחַבְרֵיהָ קָאמֵר לְכֹל מִיָּלֵי מְשַׁמְעָא וְהִלְכָּף לֹא קָנָה כְּלוּם וְכֹל מִי שְׁחוֹזֵר בּוּ יָדוּ עַל הַתְּחִתּוֹנָה וְכו' ר"ח מְדַקָּא מְדַמֵי לְהוּ אַהֲדָדִי.

ש"מ תְּרַתֵּי מְתַנֵּי עֲרַבּוֹן גִּינְהוּ וְהִיכָא דְּנַפְיָק וְעִיִּיל אַזוּזֵי קָנָה כְּנָגַד מְעוֹתֵיו אֶבֶל קוֹנָה קַרְקַע וּפּוֹרַע מְקַצָּת דְּמִים וְלֹא בְּתוֹרַת עֲרַבּוֹן וְעִיִּיל וְנַפְיָק אַזוּזֵי לֹא יְקָנָה כְּלוּם וּמְסַתְּפָרָא דְּבִתּוֹרַת פִּירְעוֹן קָנָה הַכֹּל וְהִינּוּ קַרְקַע שְׁנַקְנָה בְּכֶסֶף דְּלִיכָּא פְּלוּגְתָּא בֵּין עִיִּיל בֵּין לֹא עִיִּיל אֶבֶל לֹא עִיִּיל וְנַפְיָק אַזוּזֵי אַע"ג דְּלֹא כְּתִב לִיָּה קָנָה הַכֹּל כְּדַמְנִיא רַבִּי יְהוּדָה אִימֵר דִּיּוּ תִּיקָנָה כְּנָגַד מְעוֹתֵיו.

רַשְׁבֵּי"ג אוֹמֵר בְּזִמְנָן שְׁאִמֵּר לּוּ לּוּ עֲרַבּוּנֵי וַיִּקֶּן אֶבֶל מְכַר לּוּ שְׁדָה בְּאֶלְפָּה זִוּ וְנָתַן לּוּ ה' מֵאוֹת קָנָה וּמְחַזֵּר לּוּ הַשְּׁאֵר. וְאוֹקִימָנָא בְּדַלָּא נַפְיָק וְעִיִּיל אַזוּזֵי דְּקִי"ל כְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאִמֵּר עֲרַבּוֹן כְּנָגַד כְּלוֹן הוּא קוֹנָה וְה"מ בְּמַטְלִטְלִין בְּסַתְּמָא קָנֵי לִיָּה כּוּלֵיהָ לְעַנְנֵן מִי שְׁפָרַע

וְדוֹקָא בְּסִתְמָא דְלֵא אָמַר עֲרַבּוּנֵי יִקְוֹן אֱלָא בְּסִתְמָם אוּ בְּתוֹרַת עֲרַבּוּן אוּ בְּתוֹרַת דְּמִים אֲבָל
אָמַר לוֹ עֲרַבּוּנֵי יִקְוֹן אַע"ג דְּלֵא נְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי לֹא קִנְהָ אֱלָא פְּגֵד מְעוּתֵיו וְכַנְגֵד מְעוּתֵיו
קִנְהָ וְאִין אַחַר מְהוּן יְכוּל לְחַזוֹר בּוּ וְהָא דְתַנְיָא בְּקִדּוּשֵׁין מְכַר לוֹ עֶשְׂרָה שְׁדוֹת בְּעֶשְׂרָה
מְדִינוֹת פִּינּוּן שְׁהַחְזִיק בְּאַחַת מְהוּן קִנְהָ פְּוֹלָן בּוּד"א שְׁנָתָן לוֹ דְּמִי פְּוֹלָן אֲבָל לֹא נָתַן לוֹ דְּמִי
פְּוֹלָן לֹא קִנְהָ אֱלָא פְּגֵד מְעוּתֵיו פִּינּוּן דְּשִׁתִּי שְׁדוֹת נִינְהוּ אַע"ג דְּנְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי לֹא קִנְהָ
אֱלָא פְּגֵד מְעוּתֵיו וְהִיכָא דְקָא נְפִיק וְעֵייל אַחַד זוּזָא כְּמָאן דְּנְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי לֹא קִנְהָ וְלֹא
פְּלוּם וְהִיכָא דְמוֹכַר שְׂדֵה מִפְּנֵי רְעֻתָהּ.

אַע"ג דְּקָא נְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי בְּסִתְמָא קִנְהָ הַכֹּל וְהָא דְגֵרְסִינוּ זַבִּין וְלֹא אִיצְטְרִיכוּ לִיהָ זוּזֵי
לֹא שְׁיִידָּהּ בְּהָא הִילְכְתָא דְעֵייל וְנְפִיק אַזוּזֵי (מְשִׁיבֵינָא דְלֵא פְּרַע קָאִי) יְרוּשְׁלָמִי מוֹדָה ר'
חֵינְיָא בְּר' יוֹסֵף לר' יוֹחָנָן בְּמַקְחָ שְׁאִין דְּרַכּוּ לְקַנּוֹת חֲצָיִין פְּגוֹן פְּרָה וְטְלִית שְׁיִתְּנוּ לוֹ פֶּל
הַמַּקְחָ אוּ יִמְכּוֹר אוֹתוֹ לְמִי שְׁיִפְרַע וְצ"ע וְדִינָא דְמְטַלְטְלִין פְּדִינָא דְמַקְרָקְעִי לְכֹל מְזִילִי וְלֹא
אַשְׁפַח וְטָרַח וְזַבִּין בְּמָאֵתָן וְקָא נְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי לֹא קִנְיָ אֱלָא בְּעִי לְזַבּוּנֵי בְּמָאָה וְלֹא
אַשְׁפַח וְאִי טָרַח מְשַׁפַּח וְלֹא טָרַח וְטָרַח וְזַבִּין בְּמָאֵתָן וְקָא נְפִיק וְעֵייל וְנְפִיק אַזוּזֵי מֵאִי
פְּמוֹכַר שְׂדֵה מִפְּנֵי רְעֻתָהּ דְּמִי אוּ לֹא תִיקוּ הַדִּין גְּנוּסְחָא דְרַבִּינוּ שְׁלֵמָה וְהִכִּי אֵיתָהּ בְּסִפְרָ
הַיֶּשֶׁר וּפְיָ בְּמָאָה שְׂדֵה קְטַנָּה וְזַבִּין בְּמָאֵתָן שְׂדֵה אַחְרַת גְּדוּלָה וּגְמָרָא דִילָן פְּשִׁיטָא בְּעִי
לְזַבּוּנֵי בְּמָאָה וְטָרַח וְזַבִּין בְּמָאֵתָן.

פְּלוּמַר אוֹתָהּ הַשְּׂדֵה זַבִּין בְּמָאֵתָן וְקָא עֵייל וְנְפִיק אַזוּזֵי קִנְיָ דְכְמוֹכַר שְׂדֵהוּ מִפְּנֵי רְעֻתָהּ
דְּמִי וְכ"ש לֹא עֵייל אֱלָא בְּעִי לְזַבּוּנֵיהָ כּו' וּמְסַקְנָא בְּתִיקוּ וּלְקוּלָא דְנִתְבַעַע וְהוּא הַלּוּקְחָ.
וְרַבִּינוּ אֶלְפֶס לֹא אֵייתִי לֵהּ שְׁדָרֵי מְמַתִּיבַת' כִּי אָמַר נְפִיק וְעֵייל אַזוּזֵי לֹא קִנְיָ הִיכָא דְאַתְנֵי
לוֹקְחָ בְּשַׁעֲתָהּ דְלֵא הוּי זַבִּינָהּ עַד דְמְשַׁלְמָנָא לְפִירְעוֹן וְאַע"ג דְמְשִׁיבָּה לֹא קִנְיָ אֲבָל לֹא
אַתְנֵי וְזַבּוֹן סִתְמָם אַע"ג דְעֵייל וְנְפִיק אַזוּזֵי קִנְיָ וּבְכַ' אֶלְמָנָה נִיזוּנִית זַבִּין וְלֹא אִיצְטְרִיכוּ לִיהָ
זוּזֵי הַדְרֵי זַבִּינֵי וְדוֹקָא הָאוּמַר בְּעִידָנָא דְזַבִּין לְזוּזֵי אִיצְטְרִיכְנָא דְמוֹכְחָא מִילְתָא אֲבָל לֹא
גְלִי דַעֲתִיָה הוּוּ דְבָרִים שְׁבַלְב וְדְבָרִים שְׁבַלְב אִינּוּ דְבָרִים פְּדִאִיתָא בְּקִדּוּשֵׁין בְּהוּא דְזַבִּין
גְכִסִּי אַדְעָתָא לְמִסְקָ וְגְלִי דַעֲתִיָה וְסֻלִיק וְלֹא מְהַדַּר לִיהָ וּמְסַקְנָא אִיכָא דְאָמַר אַדְעָתָא
לְמִסְקָ וְהָא סֻלִיק לִיהָ הוּוּ דְזַבִּין גְכִסִּי אַדְעָתָא לְמִסְקָ לְאַרְזֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא סֻלִיק.

אָמַר רַב אִשִּׁי אִיבְעִי סֻלִיק אִיכָא דְאָמַר אִיבְעִית לֹא סֻלִיק מֵאִי בִינְיָהוּ דְאִיתְּלִיד אֲוֹנָסָא
בְּאוּרְחָא וְאִי אִיתְּלִיד אֲוֹנָסָא בְּאוּרְחָא וְלֹא מְצִי סֻלִיק הַשְׁתָּא קִי"ל כְּאִיכָא דְאָמַרִי אִי בְעִית
סֻלִיק וְכִינּוּן דַּהֲוָה מְצִי סֻלִיק לֹא הַדְרֵי זַבִּינָהּ גְנוּסְחָא דְרַב אֶלְפֶס וְאִי בְעִי לֹא הָוָה סֻלִיק
בְּתַמִּיָהּ: גְרָסִי בְּפִרְקָ מִי שְׁאַחְזוּ הוּוּ דְזַבִּין אַרְעָא לְחַבְרִיָה וְקַבִּיל עֲלֵיהָ אֲוֹנָסָא דְמִיתְּלִיד
בְּהָ לְסוּף אֶפִיקוּ גְהָרָא וְכו' וְאִיגְלַגְל מִילְתָא וּמְטָא לְקַמִּיָה דְר' אַבָּא אָמַר אֲוֹנָסָא דְלֹא שְׁכִיחַ
הוּוּ וְרַב פְּפָא בְרִיָה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ זַבּוֹן שְׁוֹמְשָׁמִי אַגְוָדָא דְנִהַר מְלָכָא אַגִּיר מְלָתוֹ לְעַבְדוֹרִינְהוּ
וְקַבִּילוּ עֲלֵיהוּ כֹל אֲוֹנָסָא דְמִיתְּלִיד לְסוּף אִיסְתְּכַר גְהָרָא דְנִהַר מְלָכָא אֵתוּ לְקַמִּיָה דְרַבָּא
אָמַר לְהוּ אֲוֹנָסָא דְלֹא שְׁכִיחָא הוּוּ וְכֹן הִילְכְתָא גְרָסִי בְכַ' הַמְקַבֵּל הָאִי מֵאֵן דְאַחְזִיק בִּינֵי
אַחֵי וּבִינֵי שְׁוֹתְפִי אִית דְמַפ' בְּגְכִסִּי הַגֵּר אֲבָל גִּירְסַת רַבִּינוּ הָאִי.

הָאִי מֵאֵן דְזַבּוֹן בִּינֵי אַחֵי וְשְׁוֹתְפּוֹ חֲצִיפָא הוּי סְלוּקִי לֹא מְסַלְקִינּוּ לִיהָ וְכַתְּבַר רַב יְהוּדָאִי גְאוּן
גְפַק מִינְהָ דְאִילוּ חֲצִיפָא לֹא מִיעֲנָשׁ אַע"ג דְהוּי תְּלִמִיד חֲכָם וּר"ג מְסַלְקִינּוּ לִיהָ וְאִי מְשׁוּם
דִּינָא דְבַר מִיצְרָא פְּלוּמַר דְלֹא זַבּוֹן בִּינֵי אַחֵי אֱלָא בִינֵי מְצַרְנֵי לֹא מְסַלְקִינּוּ לִיהָ דַל"ל לְרַב

נחמן דינא דבר מיצרא אלא היכא דזבן ביני אחי וננהרדעי אמרי אפילו משום דינא דבר מיצרא מסלקינן ליה משום ועשית הישר והטוב וקיימ"ל פנהרדעי והכי פירשה מר רב משה גאון ומסתברא היכא דזבן בין אחי אע"ג דאיהו נמי בר מצרן קאמר דמסלקינן ליה אליבא דרב נחמן וננהרדעי דהא ר"נ לית ליה דינא דבר מיצרא ובר מיצרא לא מצי מפיק מאינש דעלמא ואפי' הכי אחין ושותפין מפקי מיניה ש"מ דאחין ושותפין עדיפין מבר מצרן הילכף אפי' הוא בר מצרן ואם איקיר וזבון מפקינן מיניה דגבי אחין לית דינא דבר מיצרא הילכף אח קודם לעולם אלא היכא דהוי ההוא אחר דזבין שכן ואיהו לא שכן כדאמר שפן וקרוב מאי וכו' אבל היכא דתרוייהו שכינים או מצרנים או תלמידי חכמים ההוא דהו' אח מפיק ליה מאידך ואיכא לפרושי האי דזבן ביני אח לאו בר מצרן הוא לא מסלקינן ליה דבר מצרן דעלמא פבר מצרן דאחי הוא ונהו לי' פשני מצרני דקדוים חד מינייהו וזבון דזביניהו זביני וננהרדעי אמר אפילו הכי מסלקי ליה דמצרנות דאחי עדיף משום ועשית הטוב והישר והכי מסתבר' דנהרדעי דינא דבר מיצרא אית להו בעלמא וכן מצאתי בפירושי רבינו ברוך אמר ליה אזיל ואזבון ואמר ליה זיל זבין קיימ"ל"ן פנהרדעי וצריף למיקנא מיניה והילכף איקור זול ברשותא דבר מיצרא זבן במא' ושוה מאתן חזינן אי לכולי עלמא מחיל ומזבין יתיב ליה מאה ואי לא יתיב ליה מאתן זבן במאתן ושוה מאה סבור מינה מצי למימר ליה לתקוני שדרתך ולא לעוותי דהא שליח הוא וקיימא לן פרב נחמן בפ' אלמנה ניוזנית דהיכא דטעה שליח לא קאמר ויש לו אונאה ואמר ליה מר קשישא לרב אשי הכי אמרי נהרדעי משמיה דר"נ אין אונאה לקרקעות פלומר אע"ג דשליח בעלמא יש אונאה ואפי' כל שהוא חוזר שליח דהכא כבע"ה דמי משו' דשליח מצי למימר לא עדיפת מנפשי ואנא אדעתא דידי זבני אי ניחא לך לחיי ואי לא שקילנא ליה אנא ואין להו אונאה וש"מ אפי' ביטול מקח אין להו.

ומסתבר' ביטול מקח נמי אין להו בכדי דמיהו אבל יותר מכדי דמיהו דזבין שוה מאה במאתן. וחד יש להו כדאמר בספר תורה ומרגלית בפרק אונאה.

עד כמה עד כדי דמיהו: וגרסינ' נמי בפ' רשב"ג אומר מכרן קנים ועד כמה עד פלגא. ותנן התם ר"ג אומר ב"ד שפכרו שוה ר' במנה או שוה ק' בר' מכרן קנים.

וגרסי' בירושלמי כמה דתימר בהדיוט במקרקעי עד שליש במטלטלין עד שתות. דכונתה בהקדש בקרקעות מדשתות במטלטלין עד שנים עשר ותנן נמי מי שיש לו ר' זוז מאכילין אותו עד מחצה.

וגרסי' התם עד פלגא ואורחיה למיזל טפי לאו אורחיה והא דגרסי' בירושל' בכתובו' מכרה שוה מנה במאתים. או שוה מאתים במנה וכו' ומקשי' ופריק בשהוקר במקח.

אליבא דמד"א ביטול מקח יש להו קא מתרץ ורבנן פליגי עליה ואמרינן הדא מסייע' לריש לקיש דאמר לעולם אין להו אונאה ולא איצטריף לשנויי בשהוקר המקח ואמר ר' יוחנן אם הנה דבר מופלג יש לו אונאה.

פלומר יותר מכדי דמיהו ופי' מופלג כמו מופלג בחכמה. והילכף עד כדי דמיהו אין להו אונאה.

בין למוכר בין ללוקח נהרי הוא בפחו' משתות למטלטלין ויותר מהן הוא ביטול מקח ולוקח חוזר בכדי שיראה לתגר או לקרובו ומוכר לעולם חוזר והכי פסק ר"ח משמיה דגאון דרבא דפסק הילקתא יותר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה סתם קאמר ומסת' כל זמן שלא החזיר האונאה לא נגמר המקח ואם לא החזיר והוקר.

עד שנעשה' ביטול מקח היינו דרב חסדא. דאמר מכר לו שנה חמש בשש והוקרו ועמדו על שמונה.

יכול לחזור דאמר לו אילו. לא אונתני וכו' והילכך איתה לדרבא.

ואיתה לדרב חסדא וליכא לדחוייה סוגיא דשמעתה הכי. ולימא ליתה לא לדר"ח ולא למאן דדמי ליה: זבו גריא דארע' בי מציעי נכסי חזינו אי עידיה היא זביני' זביני.

ואי לא איצרומי קא מערבים. מתנה לית משום דינא דבר מצרא.

ובתשובה אי חייש להערמה מתרים כל מי שיש לו שטר מכירה ממנו וכובשהו והא דאמר בפ' נערה שנתפתתה. פשי' ראשון במכר ושני במתנה לייפות פחו הוא דכתב ליה משום דינא דבר מצרא לאו דמצוי לאיצרומי ולמיקתב תרי שטרי חד בלשון מכר חד בלשון מתנה אלא איכא למימר משום ייפוי פח עביד ליה תרי שטרי.

ולא ביטל השני את הראשון וקיננוניא עבד על בני מצרנים. ומיהו אי אגלאי מילתא דזביני הוא הדרא.

דא"כ ביטלת תור' מצרנות לרבינו האיי אבל פר"ש בנערה שנתפתתה פיון דדינא דבר מצרא לא הוי אלא משום ועשית הישר, והטוב פייפינו ליה ומצוי לאיצרומי פולי האי ומקבלו לקבל הימנו שטר מתנ', וצניע שטר מכר שאצל מוכר לייפות פחו שלא יבא בר מצרן עליו ואיכא למימר שיכול למוכרה לו על מנת שלא תהא לבר מצרן.

ואמר אממר אי כתב בה אחריו' אית בה משום דינא דבר מצרא. דאמר איצרומי קא מיערם ויהיב ליה לבר מצרא כמה דשונה ונחית בגוה וכתב גאון דמכריזינו ושמינו ליה לבעל חוב פתבינו ליה למקבל מתנה טירפא.

דכי הוו ליה לנותן מתנה. שקיל מינה מקבל מאי דשיימינו ליה על בעל חוב.

וכתב רבינו אפרים ואי אודי דמיזבן זבנה וליכא סהדי בכמה זבנה מישתבע ושקיל.

הואיל וכשליח הוא לגבי בר מצרא והאי שבועה לא בריר לן דלא אשפחון נשבע ונוטל בשבועת היסט: ואי פעין דאורייתא הא מנא לן. ומסתברא פיון דמשום ועשית הישר והטוב הוא לא משבועי' ליה אלא יהיב ליה כמה דשוי והיכא דכתב ליה שטר בשטר מתנה וקבליה אחריות מתנה דאי נפקא מתמתיה מן ידיה' יהיבנא ליה כף וכף ארעא ולא שוי האי שיעורא אע"ג דלא מודי דמזבן זבנה לא שקלה בר מצרא אלא בדמי דקביל עליה מריה דארעא ממה נפשך אי במתנה יתבה ניהליה מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא.

ואי מזבן זבנה ניהליה לא עביד איניש דמקבל עליה לחבריה מאי דלאו שקל מיניה ואי ניתא ליה לבר מצרא למישקלה בההוא דמי שקיל לה וכו' מכר כל נכסיו לאחד אית בה משום דינא דבר מצרא מאי טעמא דאמר ליה את לא קניית לכל נכסי והאי נמי בלא הדא

ארעא לא זבין לאַחרים וקמאי מפרשי דלא ניקח דליפוש שטרי עילגויה וסברא דכולהו דלא מצי למימר בר מצרא אַנא זבינא לכולהו נכסי לבעלים הראשונים לית בה משום דינא בר מצרא שאין לה טוב וישר גדול מזה דכתב בשנת היוכל ישוב השדה לאשר קנה מאתו וכתב הרב המחבר בן בעלים ליתיה בכלל בעלים ואי קדים בר מצרא וזבין מיקמי בעלים הראשונים זביני זביני זבן מעפוי"ם או זבן לעפוי"ם לית ליה משום דינא דבר מצרא זבן מעפוי"ם דאמר ליה ארעא אברחי לה זבין לעפוי"ם עפוי"ם לאו בר ועשית הישר והטוב ואין לומר ועשית הישר והטוב אלא ללוקח אבל המוכר אם ירצה לא ימכור אבל שמותי משמתין ליה עד דמקבל עליה כל נזקא דאתי ליה מתמתיה.

כדא' רב אשי בהגוזל בתרא והוא הדין לשכירות דעפוי"ם דמשמתין ליה לגאון אם מת האב אין הבן חייב לשלם אלא היזק שעשה העפוי"ם בחיי האב אבל היזק שעשה אחר מיתת האב לא מייחייב לשלם ומשפנתא לית משום דינא דבר מצרא פדאיפא באפותי קי בהילכות חזקה ואם מכרה למי שממוןשפנת אצלו אין על הבעל מצרון להוציא מידו דאמר רב אשי מאי משפנתא דשכונה גביה ומסתברא דוקא מי שקנה משכונה שבידו ממוןשפנת אבל לשוניה מצרא ולקנות שדה אחריןא מפיק מיניה שהרי אין לו בקרקע אלא דמים ואיפא מאן דפליג למכור ברחוק ולגאול בקרוב ברעה ולגאול ביפה לית בהו משום דינא דבר מצרא ומסתבר' רע הידוע יפה הנזכר לכל אבל יפה לזה ורע לזה או להפך לא ורבינו האי אייתי ראיה מיהא דגרסינן בהשותפין רובינא זבן ארעא אמצרא דרבינא סבר רבינא לסלוקי משום דינא דבר מצרא.

א"ל רב ספרא בריה דרבינא לרבינא אמרי אינשי ארבעי לצלא ארבעי לצללא ומשמע פ' דיליה כפר"ש דרוביא עני הנה וצריף שדה לפרנסה כמו שצריף לעשות וכשם שאתה אומר לו הסתלק משום ועשית הטוב והישר כף אני אומר לה ועשית הישר והטוב לעני ואל תסלקהו ואנו רגילין לפרש כפירוש הרב אדונינו אבינו זצ"ל דרוביא שתלא דרבינא הנה ויש לו חלק בשדות דרוביא.

והוא בר מצרון פמותו כמו שבעל העור והעבדן שוין וכן פירש ה"ר לוי וכן עיקר לרבינו משה בר חנוה אם אינו מוצא למכור לא למצרון ולא לישראל אחר אפילו חצי דמיו ומצרון מעכב למוכרו לעפוי"ם אם אינו מוכרה לחסרון מזונותיו.

או שאין לו ממנו הנאה כל כף לאו כל הימנו שירביץ ארי עליו שפך שנינו ב' אחין אחד עני ואחד עשיר שהניח להן אביהן מרחץ ובית הבד וכו' עד קח לה זתים ועשם בבית הבד אף זה יעשה תקנה לעבודת שדהו ואם עני הוא וצריף למכור לחסרון מזונותיו יטריח בר מצרון לקנותו.

(בוטל מעות העפוי"ם) ואם אינו רוצה לקנותו לא הוא ולא אחר אי אפשר לו שלא ימכור שדהו ומכרו לעפוי"ם שעני הוא שאמר בב' אחין לא עני לגמרי אלא עני לאותו דבר אבל מ"מ יקבל עליו אונס העפוי"ם ובמתבתא אם אינו רוצה ישראל לקנות מוכרו לעפוי"ם מדגרסי' שמותי משמתין ליה אי אמר ישראל דזבנה לעפוי"ם הב לי דמי ואנא מפייסנא לעפוי"ם אי אמר שהוא עפוי"ם אנא אעביד בדיניכם ואהדר ארעא לבר מצרא ולא בעי לזבנה לית ליה דינא לשמותיה והיכא דבעי לזבנה לבר מצרא ולא בעי בר מצר' מה יעבד לא אפשרון דעבוד רבנן פסיד' למוכר כדאמר הגי צירי וכו' לכרגא ולמזוני ולקבורה

מזבינו בלא אכרזתא הילכף לית בהו משום דינא דבר מצרא לרבינו אלפס בכל אשה קאמר שאינה אשת איש ליתמי לא בריר לן אי על האפיטרופוס שקנה ליתומין או שקנו הן בעצמן ומסתברא שותף הוא שאין לו חלק בקרקע אלא שהן שותפין בעיסקה וכיון שהוא שותף שלו ניתא ליה טפי מבר מצרן וכן פירש רבינו ברוך ורבינו האי וכולהו קמאי והרש"פ שהן שותפין בקרקע ולא נהירא לן ואיפא מאן דפשיט מהיכ' דבר מצרא לא איבעי ליה אלא להרונחא ולוקח דחיקא ליה שעמא ומיצטריה ליה לית ביה משום דינא דבר מצר' שאין בה משום ועשית הישר והטוב שכני העיר ושכני השדה שכני העיר קודמין שכן ות"ח תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד חכם ת"ח קודם שכן וקרוב שכן קודם טוב שכן קרוב מאח רחוק והני כולהו דקדמו ליפא חד מינייהו בר מצרא אלא תרנייהו רחיקי ניגהו מיקדם הוא דקדמי אבל אי קדים אידה לא מפקינן מיניה אבל לגבי בר מצרן כולהו אית בהו משום דינא דבר מצרן זה פתב רבינו האי ורבינו אלפס ומסתברא דאי קדם אידה מסלקינן ליה דתלמיד חכם פבר מצרן דיינינן ליה ואם רצה תלמיד חכם להוציא' מיד השכן או מיד הקרוב מסלקין משום ועשית הישר והטוב וזוי טבי וזוי תקילי לית בהו משום דינא דבר מצרא פר"ח ביד בר מצרן צוררין וחתומין וטוען טוב עליו הניחו' אצלו עד שינדקדקו בחשבון ובהשקל ומסרהו לו אין על המוכר לעכב עד שיבוא בעל הצרור ומסור לו אלא מוכר למי שפידו מעות מותרין ואין עליו דין בר מצרן וכ"ש אי אמר בעל מצרן איזיל ואטרח ואייתי זוזא לא נטרין ליה ואם אמר איזיל ואייתי זוזי אי אמיד נטרין ליה ואי לא לא ש"מ כל היכא דיש פסידא למוכר בטיל דין מצרנות ואם הוא רחוק בעיר אחרת אין לו לעכב עד שיבוא כה פסקו הגאונים ואי איפא חשש הערמה מחרים מרי' ארעא מעכב אמריה בתי דאמר ליה עקור בגינה ושקול מארעאי וזיל ודוקא מרי ארעא מעכב אמרי בתי אבל מרי בתי לא מעכב אמרי בתי כגון שהקרקע למלה ובנו עליה בתים ומסת' לא מיבעיא למ"ד מחובר לקרקע אינו פקרקע דלא מעכב אלא אפילו למ"ד הרי הוא פקרקע לא מעכב דלא עדיף תלוש וחזברו מן המחוב' לו ודינו קרקע המחובר לו ורבינו שרירא השיב בתשובה לא אשכחן דמרי בתי מעכב אמרי בתי ומספק ליה מחובר לקרקע אם הוא פקרקע או לא דלא אשכחן דסבירא ליה הרי הוא פקרקע אלא כדברי יחיד כגון רבי אליעזר דכונרת דבורים ודף של נחתומי' שקבעו בפותל ומדבר שהוא גידולי קרקע בלשון חכמים.

ומספקא. והמוציא מחבירו עליו הראיה ארעא דחד ודיקלי דחד.

מרי ארעא מעכב אמרי דיקלי מרי דיקלי לא מעכב אמרי ארע' ומהכא משמע דליתיה להווא פירוקא דמפ' בארבעא לצלא. וארבע' לצלא משום דרוגיא הנה שתילא ברבינא הוי בר מצרא ובהני בני מצרני דקדים חד מינייהו דזבין.

דהא הכא, אילן דיליה הוא ואפי' הכי בארע' דקאי לית בה משום דינא דבר מצר' כ"ש היכא דלית ליה אלא בפירי' ארעא אחר דלית בה דינא דבר מצרא ארעא לזרע' וארעא ליישוב יישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מצר' איפסיק משונותא או דיכנא דדיקל' חזינן אם יכול להכניס בו אפי' תלם אהד אית בה משום דינא דבר מצרא ואי לא לא הני ארבעה מצרני דקדים מינייהו וזבין זבינייהו זביני אמי בהדי הדדין פלגי ליה

בקרנזול \$צ'יור בספר \$ ומסתבר' אי רחוק דלאו בר מצרן נמי זבנה זבן לכולהו ופלגי לה בקרנזול ואי אקדים והב שטר לחד מינייהו הנה ליה פמאן דקדי' חד מינייהו וזבינה זביני.

ולפום חכמת המידו' אעפ"י שהו מרובע ארוך רחב פינודפליגי בקרנזול חלק ארבעת שנה ונותנין פלו דמים שנה והיא דאיכא תרי מצרני בחד רוחא איכא מ"ד דפליג לה חולקין ואיכא למ"ד דלית להו לתרנייהו אלא חלק אחד מד' חלקים ומיהו אם קדם חד מינייהו וזבן זבינה זביני' והכי מסתב' והכי נקטינו דכל מילי אית בהו משום דינא דבר מצרא אפי' ממטלטלין ומקומות בית הפנסת כמקרקעי דמי.

דקא אית להו חזקה וכל דאית ליה חזקה אית ביה משום דינא דבר מצרא וכתב בתשובו' איצטבא שרבו יושביה ורצה אחד למכור את מקומו אין לו רשות למכרו לאחר אלא לכולן להרויח את מקומם והיא דזבנה או אורתה ונהבה במתנה מפיק מינייהו וכולהו הני מפת קמא קא אתו וכי היכי דמפיק מקמא משום ועשית הישר והטוב הכי מפיק מינייהו דמפאי נמי אדעתא דארעא אתי ולא דמי להא דגרסי' שומא דהדרא משום ועשית הישר והטוב ואמר התם זבנה או אורתה ונהבה במתנה לא הדרא דהתם קמא נחית אדעתא דזוזי וכי פרע ליה זוזי הדרה משום ועשית הישר והטוב אבל הני אדעתא דארעא אתו וליכא עליה הישר והטוב.

כדגרסינו התם אבל הכא קמא ובתר' כהדדי נינהו ואמרנו ליה לא עדיפת מגברא דאתית מיניה ורבינו הא"י גאון פתב היכא דזבנה ונהבה במתנה באחריות הדרה. אבל אורתא ונהבה במתנה שלא באחריות לא הדרא דומיא דשומא ולא נהיר' לן ורב אלפס פתב בתשובת באם שקה המצרן משידבר כדי תביעת ב"ד ושיביא מעות בטל דין מצרנות: ורושלמי בגיטין אימתי בזמן שאין בידם ליקח אבל יש בידם ליקח הן קודמין לכל אדם הן אומרי' בידנו ונהלקוחו' אומרי' לא הנה בידם ליקח הקרקע בחזקת הלקוחות שהמוציא מחבירו עליו הראיה גרסינו בפירק ח"ה המוכר שזהו בעדים גובה מנכסים משועבדין וכתב ר"א פסק אדונינו הא"י גאון זצ"ל הלכה כר' הלל היכא דזבין איניש קרקע בין בשטר בין בעדים בדין דעין ולית ליה ראיה דיהב דמי הרי הוא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן וה"ה נמי אם נעל וגדר ומיהו ה"מ תוף ג' אבל לאחר ג' פיון דלא מחמת שטר או הני עדים קא מקנימינו בידיה מיגו דמצי למימר במתנה יתביתו לי כי אמר פרעתיך נאמן וכן הילכתא בשטר גרסינו בפירק המוכר האי מאן דמזבין מידי לחבריה צריך למיכתב ליה ולא שירית בזביני אילין כלום כדאיתא במאמר המצרנות.

אמר רב דימי מנהרדע'. האי מאן דמזבין ארעא לחבריה אע"ג דכתב ליה עומקא ורומא צריך למיכתב ליה קני לה מתהום ארעא עד רום רקיעא למיקנא בור נדות ומחילות דמסתמא לא קני עומקא ורומא וכו' ומסתברא דתרנייהו בעינו ולא סגי בלא עומקא ורומא דאמר כי פתב מארעית תהומא עד רום רקיעא למיקנא עומקא ורומא הוא דקאמר והיא דזבין סתמא ואמר ע"מ שדייטא העליונה שלי דייטא העליונה שלו ודייטא הוא אויר כדפרשי' לעיל ואם רצה לבנות על גביו בונה ואם נפלה חוזר ובונה אותה וכ"ש אם רצה להוציא זיזין מוציא כרב זביד.

ואמר רב יהודה האי מאן דמזבין ארעא לחבריה צריף למיכתב ליה קני לף דיקלי וציני
ואע"ג דכי לא פתב ליה הכי קני אפי' הכי שופרא דשטרא הוא: ארעא ודיקלי חזינן אי
אית ליה דיקלי זיהב ליה תרי דיקלי ואית ליה זבין ליה תרי דיקלי ואי משעבדי פריק
ליה תרי דיקלי וכתב רב אלפס איפא מאן דמשמע ליה מהאי מימרא מאן דזבין לחבריה
מאי דמישפח למיזבן אע"ג דליתיה לההיא מידי ברשותיה מיבעי ליה למיזבן ומיתן ליה
ואנן לא סבירא לן הכי דמידי דליתיה ברשותיה דשב"ל אבל אי מוכר מתני ליה לאקנוני
ליה דבר שלא בא לעולם ואדעתא דהכי זיהב ליה זויי מיחייב ליה לקוימי ליה תנאין.

ורבינו גסים מיימי ראיה דמיחייב למיזבן ליה מהא דגרסינן בתוספתא דתרומה בפ'
האומר תרומה הם למה זה דומה למוכר חפץ לחבירו בחזקת שיש לו ונמצא שאין לו
חייב להעמיד לו מקחו אבל הא דאיתי מפרק הזהב וירושלמי בר נש דיהיב לחבריה י'
דינרין אמר ליה דתיגוי לי בהון מאה גרבין מפיון דשלח ידו בהן צריף להעמיד לו מקחו
לאו ראיה היא דגבי נשרפו חיטיף בעלייה הוא דקאי ופירשתי במאמר קננו: גרסי' בפ'
הניזקין לקח מן האיש וחסור ולקח מן האשה מקחו בטל: פירשתי במחאה גרסינן בפרק
בית כור חצי שדה אני מוכר לך משמנין ביניהו.

אמר ר' יצחק ונוטל בכחוש הלוקח. ואסיקנא רישא וסיפא לדמים כלומר לא שחולקין
גוף השדה במנה בין כחוש בין שמן.

דא"נ משמנין ביניהו. דקתני סיפא למאי נהרי נוטל חצייה בדרום במידה.

אלא משמע מזבנין לדמים ששמין כמה שנה השדה בכחוש ויפה. ואם שלישי שבדרום
אינה שנה אלא שני שלישי שבצפון.

נוטל שלישי שבדרום ואם שני שלישי שבדרום אינו שנה שלישי אלא כשלישי שבצפון.
נוטל שני שלישי שבדרום.

אבל רישא יד לוקח על התחתונה. ואם שלישי שבשדה שנה שני שלישי לעולם לוקח
נוטל את הכחוש.

והכי מסתבר: גרסינן בפ' המוכר פירות המוכר מקום לחבירו לבנות לו בית וכן המקבל
מחבירו לבנות בית חתנות לבנו או בית אלמנות לבתו וכו' בית קטן שש על שמה כלומר
עם הפותלים אמה מקום הפותל ד' אמות על שש חלל ודוק' מוכר מקום דסתמא אורכו
יתר על רחבו עבדי ליה.

אבל לענין דירה ד' על ד' ודדיירי ביה אינשי. וחיוב במזוזה ומעקה כדאית' בריש גמ'
דסופה תוספת דקדושין זה אומר במנה וזה אומר במאמים והלף זה לביתו וזה לביתו.

ואחר כך תבעו זה את זה ולקח אם הלוקח תבע המוכר יעשו דברי המוכר. ואם המוכר
תבע הלוקח יעשו דברי הלוקח כתב בכה וכה איה אמר לנא פלוני הוו עלי סהדי בקנין
וכתובו וחתומו בכל לישנא דזכותא וקבו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשיא.,

וקבילית מיד פלו' כה וכה ממטבע פלוני וזבנית ליה ארעא פלגני' ובית פלו' דאית לי
בדוכתא פלו'. בסימנה' ובמצרנהא: ואינון מצרנהא.

מצד פלו' כו' וְכַל מַאי דְבָגוּ מִצְרַנֵי אֵילָן עִם כָּל עֲמֵלָא וְשִׁבְחָא דְאִית בֵּיהּ. וְאִם הוּא פְּרָם כּוֹתֵב מִתְקַרֵי פְּרָמָא.

שְׁתִּיל וְלֹא שְׁתִּיל. אִם הוּא בֵּית מִתְקַרֵי בֵּיתָא וְלֹא מִתְקַרֵי הָאִי בֵּיקְתָא וְכָל מַאי דְאִית בֵּיהּ זְבִנִית לְפָלו' עֲנֻמְקָא וְרוּמָא מִתְהוּם אֲרַעָא וְעַד רוּמָא שְׁמֵיָא.

וְלֹא שְׁיִרִית בְּזַבְינֵי אֵילָן קְדָמֵי פְלוּם וְכָל זְכוּתָא דְאִית לִי בְּגוּנְיָה בְּתַקְרָאוֹת וּמִשְׁפָּךְ מִימּוֹת בְּזִיזִין וְחִלּוּנוֹת בִּיצִיָּאָה וּבִבְיָאָה כְּלוּלָה זְבִנִית לְפָלוּנֵי דְנָן בְּהֵלִין זִוְזֵי דְקַבְיֵל מִיְגִיָּה וְכַדּוּ הַשְׁתָּא לִיזִיל וְלִיזְכִי וְלִיחְזִיק בָּהּ וְיִהְיֶה מְשַׁלְמָא לִיהּ וְלִירְתִיָּה בְּתַרְיָה לְמִיקְנָא וְלֵאקְנוּנֵי לְמִירַת וְלֵאזְרוּתִיָּה וְלִמְיַעְבַּד בָּהּ כָּל רְעוּת נְפִשְׁיָה וְאִינְשׁ לֹא יִמְחִי בִידְיָה וְכָל מֵאן דְּאִתֵּי וְכו': וְאִוְקִים זְבִינָא אֵילָן קְמִיָּה פְלוּנֵי דָּא בִידְיָה וּבְיַד מֵאן דְּאִתֵּי מִחְמַתִּיָּה דְבַרְעוּת נְפִשְׁאֵי בְּבִיטוּל כָּל מוֹדְעֵי זְבִנִית זְבִינָא דְנָן מְכִירַת עֲלָמִין שְׁרִירָא וְקִינְמָא דְלֹא לְהַשְׁנָאָה בָּהּ וְדִלָּא לְמִיְהַדָּר בָּהּ לְעֵלָם וְכֵן אָמַר לְנָא פְלוּנֵי דְנָן אַחְרִיּוֹת שְׁטַר זְבִינֵי אֵילָן קַבְיִלִית כּו' כְּדָכְתֵב בְּשְׁטַר מִתְנָה: מְכִירַת עֲבָדִים גְּרָסִינָן בַּפ"ק דְּקִידּוּשֵׁין.

עֲבָד פְּנַעְנֵי נִקְנָה בְּכֶסֶף בְּשְׁטַר וּבְחִזְקָה תִּנָּא אַף בְּחִלְפִין וְאָמַר שְׁמוּאֵל עֲבָד פְּנַעְנֵי נִקְנָה בְּמִשְׁיכָה פִּיצַד תְּקַפּוּ וְהִבִּיאוּ אֲצִלוּ קְנָאוּ. קְרָאוּ וּבֵא אֲצִלוּ לֹא קְנָאוּ וְהָא דְתַנָּא גְּבִי בְּהֵמָה פִּיצַד בְּמִשְׁיכָה קוֹרָא לָהּ וְהִיא בָּאָה אוֹ שְׁהַפִּישָׁה בְּמַקֵּל וְרִצְתָה לְפָנָיו כִּינּוּן שְׁעָקְרָה יָד וְרָגֵל קְנָאָה בְּהֵמָה שְׁאֵנִי דְאֲדַעְתָּא דְמָרָה אֲזֵלָא וְאָמַר רַב אֲשֵׁי עֲבָד קָטָן כְּבֵהמָה דְמִי פִּיצַד בְּחִזְקָה הַתִּיר לוֹ מִנְעֵלוּ הִנְעִיל לוֹ מִנְעֵלוּ הוֹלִיךְ פְּלוּי אַחְרֵי לְבֵית הַמְּרַחֵץ הַפִּשְׁטוּ הַרְחִיצוּ סְכוּ גְרָדוּ הַלְבִישׁוּ הִנְעִילוּ הַגְּבִיָּהוּ לְרַבּוֹ קְנָאוּ הַגְּבִיָּהוּ רַבּוּ לוֹ לֹא קְנָאוּ אָמַר ר' שְׁמַעוֹן לֹא חִזְקָה גְדוּלָה מִהַגְּבִיָּה קוֹנָה בְּכָל מְקוֹם גְּרָסִי בַּפ"ב דְּגִיטִין אַתְקִין רַב בְּגִיטָא דְזַבְינָא דְעֲבָדֵי עֲבָדָא דְכֹן מוֹצְדֵק לְעֲבָד וּפְטוּר וְעֵטוּר מִן עֲרוּרֵי וּמִן עֲלוּלֵי מַלְכָּא וּמַלְכָּתָא וְרוּשָׁם דְאִינְשֵׁי לִית עֲלוּהֵי וּמְנוּקָה מִפְּל מוּם וְכָל שְׁחִין עַד חֲצַר חֲדַת וְעִתִּיק וּגְרָסִי בַּפ"ב קְמָא דַּב"ק מְכַר לוֹ עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּפִי' בְּאַגַּב וּמִסְתַּבְרָא דְעֲבָדָא כְּמַקְרָקֵי דְמִי לְעַנְן מְכִירָה.

וְכִי הִיכִי דְאָמַר שְׁמוּאֵל בְּקַרְקָעוֹת ל"ש אֵלָא בְּשְׁטַר מִתְנָה אֲבָל בְּשְׁטַר מְכַר לֹא קְנָה עַד שְׁיִתֵּן דְמִים ה"ה בְּעֲבָדִים וּשְׁמוּאֵל אֲכַנְלוּהּ מִתְנֵי קָאִי: כְּתִב וְקַבְיִלִית מִיְגִיָּה כְּדָ וְכָד: וּזְבִנִית לִיהּ עֲבָדֵי דִילֵי דְשְׁמִיָּה פְלוּנֵי זְבִין עֲלָמָא דִי לֹא לְהַשְׁנָאָה וְכו' וְכַדּוּ הַשְׁתָּא לִיזִיל וְלִיזְכִי וְלִיחְזִיק בְּעֲבָדָא דְנָן וְלִמְיַעְבַּד בֵּיהּ כָּל רְעוּתִיָּה.

וְאִינְשׁ לֹא יִמְחִי בִידְיָה מִן יוּמָא דְנָן וְעֲבָדָא דְנָן מוֹצְדֵק לְעֲבָדָא וּפְטוּר וְעֵטוּר מִן עֲרוּרֵי וְעֲלוּלֵי מַלְכָּא וּמַלְכָּתָא וְרוּשָׁם דְאִינְשֵׁי לֹא אִית עֲלֵיהּ וּמְנוּקָ' מְכָל מוּם וּמְכָל שְׁחִין דְנִפְיָק עַד חֲצַר חֲדַת וְעִתִּיק וְלֹא שְׁיִרִית בְּזַבְינֵי אֵילָן קְדָמֵי פְלוּם וְאַחְרִיּוֹת וְחוּמָר שְׁטַר דְנָן קַבְיִלִית עָלֵי וְעַל יְרֵתֵי בְּתַרְאֵי לֵאחֲמַרְע מְכָל שְׁפַר אַרְג גִּיכְסִין וְכו' כְּלוּלָהוֹן יְהוֹן אַחְרָאִין וְעַרְבָאִין לְפִצְאָה שְׁפָאָה וְלִשְׁזַבָּא עֲבָדָא דְנָן מְכָל עֵירְעוּר וְלֵאזְרוּתִיָּה בִידְיָה דְפָלו' דְנָן וְכו' וְאִיכָּא גְנוּסְחָאֵי דְלִית בְּהוֹן מְכָל מוּם וְטַעְמָא מִשׁוּם דְסַמְפוֹן בְּעֲבָדֵי' לִיכָּא וְאִינוּ מְשַׁעְבַּד עַל מוּם שְׁאִינוּ רוּאָה כְּגוֹן הָא דְנִפְיָק עַד שְׁחֲצַר וְאֵע"ג דְסַמְפוֹן בְּעֲבָדִים לִיכָּא הִנֵּי מִקְלֵי בְּסַתְמָא אֲבָל אִי מִתְנֵי מְקַחוּ בְּטַל וּמִשׁוּם הָאִי טַעְמָא כְּתִבֵי מְכָל מוּם:.

מכירת שטרות ושטרות אע"פ שהן מטלטלין שיעבוד קרקעות הן ונקנין בכתיבה ומסירה ופירשתי קננין במאמר אגב. ובמאמר שמות הבעלים ודין המוכר ש"ח במחילה: גרסי' בעש' יוחסין נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי.

בד"א בזמן שמקחו בידו אבל אין מקחו בידו אינו נאמן וניחזי זויי ממאן נקט אסיפא קאי דומיא דזכותא ממאן נקט והיה דשנים אוחזין נמי הכי היא וקוש' דהכא פהתם וגירסא דהתם פהכא וקוש' דרב אלפס לא מסתברא והכי פ' וניחזי זויי ממאן נקט דעל פרחין שניהן מודים מי נתן הפעות דאי לא ידעינו מהי מינייהו נקוט אפי' המקח יוצא מתחת ידו לא מהימן.

דבעל המקח נתבע הוא דהאיך תבע ליה בהדיא אלא יהיבנא ליה זויי ובעל דבר לא מהימן הילכך תרנוייהו מודו מהי מינייהו נקט ומהאי דנקט קני לא צריכא דנקט מתרנוייהו מחד מדעת' ומחד בעל פרחיה ולא ידע מי הוא מדעתיה ומי הוא בעל פרחיה: כתב בכך וכך ונבינית ליה שטרא דאית לי על פלוני בכך וכך זויי דמבילית מיניה ומסרנא ליה לה הוא שטרא קדמיכון ויהיבנא לי' כל זכותא דאית לי ביה דלא להשאנה בה ודלא למיהדר בה לעלם וכדו השתא לינפי ביה וליקני ההוא שטר' וכל שיעבודא דאית ביה וליזיל וליתבעיה לפלוני וליגבי מיניה כל מה דכתב בשטרא דאנא מסתלקנ' מקל זכותא דאית לי בהו וליהוו לפלו' דנן ולא יהא לי רשו לאיערומי לא לי ולא לירמאי בתראי למימחל ההוא ממונא ואי מחילנא ליה אשלים במיטבא אלא וירמאי בתראי לפלוני דנן וכל מאן דיקום ויערער וכו' פדלעיל: אות מ מרד אגרות מרד שפוחתין מזמן שמרדה לפגום שטר פתובה שפיגדה פדתנן המורדת על בעלה פוחתין מכתובהה ז' דינר בשבת וכו' ר' יוסי אומר לעולם היא פוחת והולכת שאם תפול לה ירושה ממקום אחר וכו' וכן המורד על אשתו מוסיפין על כתובה' ג' דינרי' בשבת ירושלמי הקא את אמר ז' והקא את אמר ג' א"ר יוסי חייבת לו ז' פוחתין לה ז' הוא חייב לה ג'.

על פן מוסיף לה ג' נאפי' לגמרא דילן דאמר מתשמיש הניא מורדת צריכא להאי טעמא דאי משום טעמא כנגד ז'. כנגד ימי השבת כדאמר רב אלפס אפתי ליהוה הקא ז' והקא ז' פי היכי דלא ליחזי כשכר שבת ואסיקנא מתשמיש פולי עלמא לא פליגי דהניא מורדת פי פליגי ממלאכ' וקויל"ן פרב הונא דא' ממלאכה לא הניא מורדת ולא קנסינן ליה בממונא אלא משמתינן לה עד דעבדא אבל (מורדת) כתב רבינו אבן מגש בשם רבינו האי דכתב בתשובה דיליה אפילו ממלאכה הניא מורדת ומוסיפין לה על כתובה באומר איני זן ואיני מפרנס דהאמר רב איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה ומסת' דהכי הילכתא מדקא מקשינן ומפרקינן אליבא דידיה ולרבננותא דפסקי דאמר כשמואל עד שכופין אותו להוציא יכופו אותו לזון וליתה להא דרב מדאידיחי הא דר' יוסי בר חנינא אידיחי שנינויא דמורד.

ומורד נמי לא הני אלא מתשמיש אבל אמר איני זן ואיני מפרנס כופין אותו לזון בין יש לו בין אין לו הילכך משמתינן ליה עד דיהיב לה מזונו' פי היכי דמשמתינן לה ממלאכה ומתשמיש נמי דוקא שאינו רוצה לגרשה אבל אם הבעל רוצה לגרשה הא קויל"ן האש' יוצאה לרצונה ושלא לרצונה: והאיש אינו מוציא אלא לרצונו והמורדת על בעלה נמי שאין הבעל רוצה לגרשה שמה תתפניס אלא שאומר אם רצונ' להתגרש תצא שלא

בכתובה והאשה אינה רוצה שיגרשן' אלא שיצטער עד שיוציאנה ויתן לה כתובה דאמרי היכי דמיא מורדת דאמרה בעינא ליה ומצרנ' ליה פלומר עד שיגרשנה ויתן כתובה וכיון שלא יצאה מעיקר אישות פוחתין מכתובתה בכל שבת ושבת שמא תמלה ותתפייס ואין הבעל יכול לומר אמן לה גט מעכשיו ואפסיד לה כתובתה אבל אמרה מאיס עלי פלומר לא בעינא ליה פיון שמרד בעיקר האישות לא פייפין לה שתעמוד עמו ושומעין לבעל שאמר אם רצונה להתגרש תפסיד כתובתה מעכשיו ותצא ולא פייפין ליה לשהויי גיטא ולאמלוכי בה וכן הילכתא לדינא דגמרא ת"ר המורדת על בעלה פוחתין לה מכתובתה ז' טרפעיין בשבת ורבבותינו חזרו נמנו וגמרו שיהיו מכריזין עליה ד' שבתות זו אחר זו ששולחין לה מב"ד ואומרי' לה הוי יודעת שאפ' כתובתה מאה מנה הפסד' כתובתה ומדגרסי' בירושלמי מתירין לה ד' שבתות והיא שוברת כתובתה ויוצאה ש"מ אחר ד' שבתות נותן לה גט ומפסדת לה כתובתה פדאמר בסוטה אם אמרה טמאה אני שוברת כתובת' ויוצאה וליכא למימר דארבע שבתות מפסדת כל כתובתה לרבנותא ודכולי עלמא אית להו דמתני ורבנותא סבירא להו דעבדי הכרזה ד' שבתות אחר שפחתה ורבא אמר רב ששת דלא צריך הכרזה אלא נמלכין בה ואי כפי רבנותא הנה להו למימר הילכתא כת"ק ודכונותא גרסינן בירושלמי ואנפרות עצמה צריך שתשהא י"ב חדש א"ר יהודה בן פזי ומכריזין והולכין ד' שבתות לאחר י"ב חדש והא דאסיקנא בסוטה בפ' ארוסה העוברת על דת צריכה התראה איכא למימר ד"ה היא ואפ' לת"ק צריכה עידי התראה ואיכא למימר דעוברת על דת לאו היינו מורד' ובמורד' לא קא מיבעיא ליה דהא איתפרש דינא דילה דרש רב נחמן בר רב חסדא הלכא פרבותי' האי בורכא סברא פי הא דאמר רבא אמר רב ששת הלכה נמלכין בה כת"ק דאמר פוחתין מכתובתה כל שבת ושבת עד שתכלה כתובתה שמא תימלה ותחזור בה.

ירושלמי מהו מיפחת מפרי' פרגון דילה נשמעינה מן הדא ר' יוסי אומר לעולם היא פוחתת והולכת שאם תפול לה ירושה ממקום אחר וכו' לא אמרן אלא ירושה שאינו מצוי. הדא אמרה אפ' לפחות מפרא פורגין דינא יפחות לא כל שפן תוספ' דקיל"ן כר' אלעזר בן עזריה דאיזיל בתר אונמד דעתא ועל בלאות' נכסים הנכנסין והיוצאין עמה איבעיא לן בגמרא דילן ולא איפשטיט ואסיק' השתא דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר תפשה לא מפקי' מינה ומשהינן לה תריסר ירחי שתא.

אגיטא הדין גוססא דגוססאי עתיקי ולא גרסינן בה ובהנה תריסר ירחי שתא בגמרא והאי שיעורא לא כת"ק ולא פרבותינו וכי היכי דאיתוסף בגמרא מזוני הכי איתוסף תריסר ירחי שתא ואיכא למימר נמי דרבנן סבוראי דכתבי השתא דלא איתמר וכו' אפוליה שמעתא קאי משום דמספקא להו אי פרב נחמן בר רב חסדא דאמר הלכה פרבותינו אי פרבא דאמר רב ששת דאמר הלכה נמלכין בה ופסקינן תריסר ירחי שתא משהינן לה אגיטא ומיהו דינא דגמ' הכי איתה.

פי אמרה מאיס עלי ותבעה גירושין והבעל רוצה לגרשה תצא לאלתר בלא כתובה. בין תוספת בין גדוניה ולא מיבעיא היכא דנתן לה מתנה בשעת גישואין דתנאי כתובה ככתובה אלא אפילו כתב לה לאחר גישואין ואמרה מאיס עלי מפסדא ליה דכי אקני לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למישקל ומיפק לא אקני לה אבל אם כתב בו התרא' והתנה

על עצמו שתטלינה פשהי' תחתיו ותתננה לכל מי שתרכזה ואפילו אם תמרוד בו: ולא תרכזה לישב תחתיו שתטול ותצא תנאי ממון וקיים וכן פתבו רבינו האי ורב אלפס בתשובה שאלה אבל בעל פרחו אינו מגרש כדקי"ל האיש אינו מוציא אלא לרצונו וגבי עוברת על דת דהא מיבעיא לן בפרק ארוסה אם רצה הבעל לקיימה אי מקיימה או לא ולא איפשטא אבל גבי מורדת פשיט' לן אם רצה לקיימה מקיימה ואין פופין ומורדת דקאמרינן דוקא דליפא לה טענה גביה אבל אית לה טענה גבי' שהבעל עושה עמה שלא כשורה אי נמי דלא מצי למיקם בסיוקה דידה לאו מורדת היא: והכין כתב ר"ח דיבמה פיון דאית לה עליה שאר פסות ועונה מדאוריית' ולית ליה ליבם פלום אתי דאוריית' ודחי דאורייתא ולא פייפינן ליה אבל אית ליה נכסי דאחנה בין מקרקעי בין מטלטלי וניחא ליה ליבומה ואיהו אמר' לא ניחא לי דהא לית ליה למיקם בסיוקה ולא ניחא לי דלינבון מהנהו נכסי דמישפעדן לי לכתובתאי ולא תזוני מינייהו מורדת הויה אבל אי קים להו ביבם דלאו הגון הוא לה והיא טענה לכלוין ניכסי קא בעי ולאפוקי בסוף בולא פלום לאו מורדת היא הא לאו הכי לא חיישינן דילמא מכלי להו לניכסי ואי לא בעיא לאיבומי מורדת היא והאי הוא דינא דגמרא אבל בתרתי מתיבתא הכי דיינינן כדאיתא בהלכות ומשמע דתקנתא דמתיבתא באמרה מאיס עלי הוא אבל אמרה בעינא ליה ומצערנא לי דינא דגמרא דיינינן ליה והכי אשפחן בתשובות וכתב רבינו שרירא בטר רבנן סבוראי שראו חכמים שפנות ישראל ותולדות עזמן בעפוי"ם ליטול מבעליהן גט באונס ויש שנוחנין גט באונס ומסתפק בגט מעושה פדין או שלא פדין וקא נפיק מיניה חורבא תקינו מר רב הונא נ"ע למורדת ותובעת גירושין כל נכסי צאן ברזל שהכניסה לו תטלם ואפילו הביאה נכסים מועטין וקיבלן הבעל בסוף מרובין תטלם הכל כמה שקיבל ואפי' מה שפלו ומה שאבדו יש לה תחתיהן ומה שכתב לה על עצמו ומה שאינו מצוי לא ישלם לה ומה שהיא מצוי נמי אע"ג דתפשה מפקין מינה וכופין אותו ונותן לה גט לאתרי ויש לה מנה ר' ובזה נהגו כשש מאות שנה ומה שחידש הרב ר' יעקב אדינא דגמרא הוא דלא פייפינן ליה לבעל לאפוקי בעל פרחיה אבל כתבת' דבתראי מפקין דהכי אספמו פוליהו רבנותא וכתבי רבנותא דוקא מורדת אבל היכא דאתמרעא או היכא דאיכא חשש מותא עלה וקא בעיא לאפוקי מבעלה פי הכי דלא לירות לה ליתיה להאי תקנתא וכל מה דכייפינן לי' לאפוקי מן דינא דגמרא או מעיקר תקנתא אי מיתה לה איתתא מקמי דתיפוק מבעלה בגט בעלה ירית לה דלא מפקעינן רבושה דאורייתא דבעל אלא בגירושין גמורין ומשמע דסבירא להו לרבנותא דאי איכא עלה ספק גירושין ומיתה לה איתתא בעל ירית לה וכ"כ ר"ש קיירא כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת.

בעלה חייב במזונותיה ובפרקונה ואם מתה יורשה. והכא נמי מסתברא מדקתני מה היא באותן הימים וכו' הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה הימנו גט שני וכן גבי מיאון הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שצריכה מיאון ובבלי שאמר ספק מגורשת בעלה אינו יורשה אין לו ראיה אמר רב טובי בר קינסא אמר שמואל פותבין אגרות מרד על ארוסה ואין פותבין אגרות מרד על שומרת יבם ואוקימנ' בתבועה הוא ליבם ומרדה הי' ושמואל סבר לה כמשנה אחרונה דמצנת חליצ' קודמת למצנת ייבום.

ופליגי בה תרתי מתיבתא וכו' בכתב יבמין ודוקא תבע הוא ליבם ומרדה היא אין נזקין לה ובתשובו מורדת על בעלה דיניה מדמתקינו רבנו סבוראי בשנת תתקס"ב למננו שטרות.

וביומי מר רבנא גאון מפומבדיתא ומר בא ומר רב הונא גאון מסורא נ"ע ואיהו הוא דאסר פנתא ואיהו תני הונא דהאשהנקנית אבל ביבמה מורד' לא עבדינו תקנתא לתקנתא וקנינא בדינא דגמ' כי תפשה מפתנבתה מאי דכתב בעלה לא מפקינן מינה וקליזי לה בתר י"ב חדש לאחר מיתת הבעל ומאי דלא תפשה במאי דכתב לה בעל היא פלוגתא בין מתיבת' דנהרדעא ובין מתיבתא דסורא ואלקבא דהני דאמרי לא הונא מורדת אפי' לא תפשה ידבינו לה בשבועה כמנהג המקום ומאן דמשוי לה מורדת מאי דלא תפשה מפסדת ועל מאי דתפשה משתבעה.

ומסתב' כרב אלפס דמשוינא לה מורדת ואיפא למימר דפלוגת' דשומרת יבם דומיא דמורדת דעלמא היא דאמר בעינא ומצערנא ליה אבל מאיס עלי ולא בעינא ליה לא שייכא הא דשמואל והשתא דכתבינו דמורדת מפסדת כתובתה חזינו לברורי דינא דנשי דנפקו מגברייהו בטענת' דידיה דאינו חמשין י"ו מהו דמפסדו כתובתו ותוספת וט"ו דשקלי תוספת ומפסדו כתובתו וי"ח דשקלו תוספת וכתובה וחדא דמפסדא תוספת ושקלא כתובתה והו ארבעה שיערים: שיוצאות בלא כתובה ותוספת ואינו השער הראשון נוטלות אלא מה שהוא בעין מנדונייתו תשעה מהו במשנתנו דתנו העוברת על דת משה ויהודית ואיזו היא דת משה מאכילתו שאינו מעושור ומשמשתו ואינה קוצה לה חלה ונודרת ואינ' מקנימת ואיזו היא דת יהודי' יוצא' וראשה פרוע וכו' פדאימא בגמרא: ירושלמי כולהו בעדים פלו' עשר לי פלו' ראה כתמי פלוני קץ לי חלתי פלו' התיר לי נדרי כולהו ולא משפחין ואיזו היא דת יהודית יוצאה וראשה פרוע ואוקימנא אפי' בקלתה אסור וא"ר יוסי אמר רבי יוחנן קלתה אין בה משום פריעת הראש.

ואמר אביי מחצר לחצר ודרה מבוי ירושלמי חצר שהרבים בוקעין בו הרי הוא פחצר וטונה בשוק ומראה זרועותיה לבני אדם ורב חסדא אמר אבימי בטונה וורד כנגד פניה ומדברת עם כל אדם במשחקת עם הבחורים אבא שאול אומר.

אף המקללת יולדיו בפני מולידיו ר' טרפון אומר אף הקולנית במשמעת קולה על עיסקי תשמשה כתב רב אלפס כגון דתבעה ליה בפה ירושלמי שמואל אמר כל שמדברת ושכינותיה שומעות רב אמר שקולה הולך ממטה למטה בשעת תשמיש ופר"ש כל שאינה רוצה ללכת לטבילה ושכינותיה שומעו' ובפ' ארוסה אסיק' עוברת על דת צריכה התראה ירושלמי תמן תנינו נשים שאמרו יוצאות שלא בכתובה צריכות התראה ואם לא התרה יוציא ויתן כתובתה ולא מנה מאתים אלא אפי' כתובה של מאה מנה מאבדת הפל ונוטלות בלאות שבפניה ויוצאה והיוצא משום שם רע אין לה בלאות ירושלמי בפרק המדיר והיוצאה משום שם רע אין לה בלאות מהו תיסב מן פרה פרנין דינה רב זעירא אמר נסבה ר' אילא אמר לא נסבה ר' אילא עביד לר' פותיה וכיון דלא איפסיקא הילכתא.

ובגמ' דילן לא חזינו בה מידי מאי דאיתיה בעמין מנדוניית שקלה ומאי דליתיה לא שקלה ירושלמי פ' המדיר ר' אלעזר בשם ר"ח ראוה חוגרת בסינר ורוכל יוצא מתוך ביתה

כְּעוֹר הַדָּבָר וְתֵצֵא רוּחַ עַל גִּבִּי מִיִּטְתָּהּ אוֹ עַל מִיִּטְתּוֹ סִנְדְּלוֹ לִפְנֵי מִיִּטְתָּהּ: אוֹ סִנְדְּלָהּ לִפְנֵי מִיִּטְתּוֹ שְׁנִיחָן יוֹצֵאִין מִמְּקוֹם אֶפֶל כְּעוֹר הַדָּבָר וְתֵצֵא וְכוּלָן אִם הִבִּיאָה רֵאזָה לְדִבְרֵיהָ נֶאֱמַת מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי ר' וְאָמַר מַה בְּכַף בְּעוֹן קוּמִי אִפִּי רְאוּהוּ פִּי עַל פִּיהָ א"ר בְּזֶה כְּעוֹר הַדָּבָר וְתֵצֵא הָא דְאִמְרִינָן בְּגִמְרָא דִּילָן רוּכַל יוֹצֵא וְאִשָּׁה חוֹגְרַת בְּסִינָר אָמַר ר' הוֹאִיל וּמְכוּנָעַר הַדָּבָר תֵּצֵא לָא תִיקְשִׁי לָךְ דַּר אַדְר' אוּקְיָמָנָא הֵהִיא בְּקַלָּא דְלָא פְּסִיק.

וְהָא דִירוּשְׁלָמִי דַּא"ר מַה בְּכַף בְּקַלָּא דְפְסִיק הוּא יְרוּשְׁלָמִי הוּא גּוֹ חוֹבָה וְהִיא גּוֹ חוֹבָיָה סוּטָה מְגַפְפִין סוּטָה מְנַשְׁקִין סוּטָה תַרְעָה שְׁרִיף סוּטָה מְנַגְּף צְרִיכָה וְדוּקָא דְבַעַל מִפִּיק בְּעֵינֵי דְבַר מְכוּנָעַר אֲבָל בִּי דִינָא לָא מִפְּקִי לָהּ אֲלָא בְּעֵינֵי טוּמְאָה כְּדִאִמְרִינָן אִשְׁתּוּ זִינְתָּ בְּעַד אֶחָד מֵהוּ אָמַר רַבָּא הוּי דְבַר שְׂבַעְרָנָה וְאִין דְבַר שְׂבַעְרָנָה פְּחוּת מִשְׁנֵי עֵדִים וְעֵינֵי טוּמְאָה כְּדִאִתָּא בְּפִרְק פִּיצַד הָעֵדִים נַעֲשִׂין זוּמְמִין וְרַבְּנָן הִיכִי דִינִי כְּשִׂמוּאֵל דְאָמַר בְּמִנְאֵפִין עַד שְׁיָרְאוּ כְּמִנְאֵפִין וּבְכִלְאִים הוּא דְבַעֲיָנָן כְּכַמְכָּחוּל בְּשִׂפּוּכְרַת וְדוּקָא בְּרַצוֹן אֲבָל בְּאֹנָס שְׁרִיזָא דְלָא חִיִּישִׁין לְאֲבִיָּה דְשִׂמוּאֵל דְאָמַר חִיִּישִׁין שְׂמָא תְּחִילְתָּהּ בְּאֹנָס וְסוּפָה בְּרַצוֹן יְרוּשְׁלָמִי בְּהִדָּא אִיתְתָּא אֶתְתּוּ קוּמִי רַבִּי אִמִּי אֶמְרָה נֶאֱנַסְתִּי אָמַר לָהּ וְלָא עָרִיב לִיךְ אִמַר לִיהָ אִם יִטְבֹּל אָדָם אֶצְבָּעוּ בְּדַבְּשׁ וְיִכְנִיסְנוּ לְתוֹךְ פִּי בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים שְׂמָא אִיטְרַע וּלְבַסוּף אִינוּ עָרַב לָךְ וּקְבֵלָה וְהִנְטָעָן מֵאֲשֶׁת אִישׁ וְהוֹצִיא מִתַּחַת יָדוֹ וּכְנָסָה הִנְטָעָן בְּקַל אֲלָא פְּסִיק וַיֵּשׁ לָהּ בְּנִים עֲבָדִין לָהּ כְּרַב וְלָא מִפְּקִינָן לָהּ אֲלָא בְּעֵינֵי טוּמְאָה כְּדִאִתָּא בְּפִרְק פִּיצַד וּבְעֵינֵי טוּמְאָה הוּא דְאָמַר הַיּוֹצֵאָה מִשׁוּם שֵׁם רַע אִין, לָהּ בְּלֵאוֹת אֲבָל כְּוָלְהוּ תַשְׁעָה דְמַתְנִי מִפְּסָדִי תוֹסַפְתּוּ וְנִדְוִנְיָא וְנוֹטְלוֹת בְּלֵאוֹת שְׂבַפְנִיחָן וְיוֹצֵאוֹת וְדוּקָא עֵדִים כְּכֹל הֵנִי אֲבָל הִיכָא דְלִיכָא עֵדִים אַע"ג דְּחִזִּי גְבָרָא גּוֹפִיָּה מוֹצִיאָה בְּגַט וַיְהִיב לָהּ כְּתוּבָתָהּ אִי נָמִי טְעִין פְּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי לָא שְׂנָא אֶמְרָה אִיהִי אֹנָס הָוָה וּל"ש אֶמְרָה לָא הִיוּ דְבָרִים מְעוּלָם.

אִיהִי מְהִימָנָא וְאַע"ג דְּלָא נִקְטָה כְּתוּבָה אִית לָהּ כְּתוּבָה דְקִי"ל הַטּוֹעֵן אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד לָא אָמַר כְּלוּם וְכַתְב רַבִּינוּ אֶבְרָהָם מְגִשׁ כִּינּוּן דְלָא נִתְּנָה כְּתוּבָה לִיגְבוּת מַחֲיִים כְּמֵאן דְּנִקְיָטָא שְׂטָרָא בִידָא דְמִיָּא וְאַפִּי תוֹסַפְתּוּ אִית לָהּ וּבִשְׂבוּעָה וְהָא דְקִי"ל הָאוּמַר פְּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי נֶאֱמָן לְהַפְסִידָהּ כְּתוּבָתָהּ וְעוֹד דְקִי"ל ט"ב מִיָּד כְּדִאִתָּא בִירוּשְׁלָמִי טַעֲנַת בְּתוּלִים עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם ד"ר מֵאִיר וְחֻכְמִים אוּמְרִים מִיָּד וְגִרְסִינָן בְּתוֹסַפְתָּא טַעֲנַת בְּתוּלִים שְׁלֹשִׁים יוֹם רַבִּי יוֹסִי אוּמַר נִסְתְּרָה מִיָּד לָא נִסְתְּרָה אִפִּי לְאַחַר ל' יוֹם אֲבָל בְּתַר הִיכִי לָא מִפְּסָדִי לָהּ כְּתוּבָה אֲלָא בְּעֵדִים וְאַפִּילוּ בְּבַעֲלָהּ רֵאשׁוּנָה אִי טַעֲנָה מִשְׂאֵרְסִתִּי נֶאֱנַסְתִּי לָא מִפְּסָדָהּ לְכַתְּבָתָהּ כְּדִתְּנָן הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה וְלָא מְצָא לָהּ בְּתוּלִים וְכו'".

וְקִי"ל כַּר"ג דְאָמַר נֶאֱמַת מִיָּהוּ כִּי טְעִין פְּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי וּבְרִיא לִי שְׂלָא הִטִּיתִי דְהָוָה לִיָּה כְּמֵאן דְאָמַר בְּרִיא לִי שְׂזִינְתָּה אוֹ תַחֲתִי זִינְתָּה אִינוּ רֵשָׁאִי לְקִיָּמָה מִשׁוּם סַפְק סוּטָה וּמוֹצִיאָה בְּגַט וְדוּקָא בְּאֲשֶׁת כְּהֵן אִי נָמִי אִשְׁתּוּ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן שְׂקִיבֵל בְּהָ אֲבִיָּה קִידוּשִׁיָּהּ פְּחוּת מִבֵּת ג' שְׁנִים וְיוֹם אֶחָד דְלִיכָא אֲלָא חַד סְפִיקָא וְכִי אָמַר פְּתַח פְּתוּחַ מְצֵאתִי נֶאֱמָן אֲבָל בְּאֲשֶׁת יִשְׂרָאֵל דְאִכָּא תְּגִי סְפִיקִי מְקִיָּמָה וְהָא דְגִרְסִינָן בִירוּשְׁלָמִי הָאוּכַל אֶצֶל חֲמִיו בִּיהוּדָה אִינוּ יְכוּל לְטַעֲנָן טַעֲנַת בְּתוּלִים הִדָּא דְתִימַר שְׂלָא לְהַפְסִידָהּ כְּתוּבָתָהּ אֲבָל לְקִיָּמָה אִינוּ רֵשָׁאִי כְּדִאִתָּא בְּהָ חַד סְפִיקָא הוּא וְדוּקָא דְאִיהוּ אָמַר לָא הִיוּ דְבָרִים מְעוּלָם וְאִיהוּ אִתִּי בְּטַעֲנַת בְּרִיא דְמִהִמָּן דְשׁוּיָא אֲנַפְשִׁיָּהּ כְּחִתִּיכָה דְאִסּוּרָא אֲבָל הִיכָא דְקָא מוֹדִיא

ואמרה קושטא טעין מיהו אונס הנה לא מיסתרא עליה פדתנן הנושא את האשה וכו' וקי"ל כר"ג דאמר נאמנת וכתב רבינו אלפס דהא דקי"ל האומר פתח פתוח מצאתי נאמן להפסידה פתובה משום דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה מסתבר טעמא דגאון דוקא לענין מנה מאתים אבל לענין תוספת לא מהימן דאיהו פתב אנפשיה וכן דעת הגאונים ותגבה תוספת בשבועה פדין הנשבעין ונוטלין ואין לה להשביע הבעל על עקר פתובה דחזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה ואין לה עליו אלא חרם סתם על מי שטוען עליה שקר ואין לי לחלוק על הגאונים ומסתבר פיון דעיקר פתובה מפסדא משום חזקה תוספת נמי מפסדא דלא כתב לה אלא על חיבת ליגה הראשון ומפסדא ומיהו נאמן בשבוע' (ונשים שאמרו חכמים פגון הממאנת וחבירוותיה יש להן על חיבת ליגה הראשון) קאמרי צרפתים דוקא דת משה ויהודית דקתני במתני' אבל נבילה חלב ודם אפילו למאן דאמר מומר לדבר אחד הוי מומר לכל התורה פולה אינ', חשודה לאלו שאימת בעלה עליה דאמרינו גבי עבד אימת רבו עליו ולא מגרש לה אלא בכתובה ושנים שנינו במשנתנו הסמוך' לה דתנן המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים ונמצאו עליה נדרים אינה מקודשת פנסה סתם ונמצאו עליה נדרים.

תצא שלא בכתובה וכו' במומין ואמר רבי יוחנן באלו נדרים אמרו שלא תאכל בשר ולא תשתה יין ושלא תתקשט בבגדי צבעונים ואסיק' אפילו ארישא דמידי דקפדי אינשי הוי קפידא מידי דלא קפדי אינשי אע"ג דאיהו קא קפיד קפידה לאו קפיד' הוי ולא מפסדא פתובה: ירושלמי כלי פשתן הבאין ממדינת הים ככלי צבעונים הן אמר ר' יוסה מתניתא בשאיה על מנת שאין עליה נדרים אבל אמר על מנת שאין עליה פל נדר אפי' נדר' שלא תאכל חרובין נדר הוא פנסה סתם תצא שלא בכתוב' ירושלמי מתני' קידשה על תנאי וכנסה סתם אבל קידשה סתם וכנסה סתם יש לה פתובה ר' יוחנן אמר אפי' קידשה סתם וכנס' אין לה פתובה והלכה כר' יוחנן ואע"ג דבגמרא דילן מוקים לה רב בקידוש' על תנאי וכנסה סתם ה"ה אם קידשה סתם וכנסה סתם לגבי פתובה דא"כ ליפלגו נמי בכתובה אלא אפי' קידשה סתם וכנסה סתם אין לה פתובה הא גיטא בעיא וכתב רב אלפס גט מדבריהן ואיתא קידשה על תנאי וכנסה סתם רב אמר צריכה הימנו גט ושמואל אמר אינה צריכה הימנו גט ופירש רבינו יצחק אלפס כו' פדאיתא בהלכותיו ורבינו אבן מגש במגיל' סתרים דיליה אמר מדלא קאמר מחלוקת בקידושי שתי נשים וקאמר בטעות שתי נשים ש"מ בקידושי שתייהן הנה טעות.

ומדקאמר נמי טעות אשה אחת כעין שתי נשים פגון שקידוש ובעל אחר זמן קשיא לי מאי כעין שתי נשים איכא ותו דקאמר אשה אחת גרידתא פגון קידוש ובעל לאלתר ניהא פוליהו כשהיא קטנה וגדולה אצלו מאי איכא למימר דלאלתר בעל והא גדלה אצלו קתני וכו' ופריש טעות שתי נשים פגון שתייהן על תנאי זו אחר זו וחסור וכנסה סתם זו אחר זו דרב סבר בתרי זימני לא הנה שתיק ולא מחזקינן בטעות פולי האי ומדלא אדכר לתנאי פחד מינייהו ודאי אחליה לתנאיה ונדמי להא דאמר בתרי זימני הוי חזקה ושמואל סבר על דעת קידושי הראשונים בעל.

אבל טעות אשה אחת ד"ה אינה צריכה הימנו גט וכו' אלא אמר רבא מחלוקת בטעות אשה אחת כעין שתי נשים שקידוש אחת על תנאי וכנס ובעל סתם ועוד שנה ובעל סתם

ולא הזכיר שום תנאי דומיא דשתי נשים אבל טעות אשה אחת גרידתא דליכא מידי דמוכחא דאחליה לתנאיה על דעת תנאי בעל ומתני' דהגדילה אצלו קשיא ליה מי לא עסקינו דבעל וחסור ובעל ומסתברא כעין שתי נשים כמו שפירשנו אשה אחת שקידש על תנאי ולא פנס ולאחר זמן פנסה סתם אבל אשה אחת גרידת' שקידש ופנס בבת אחת אינה צריכה הימנו גט ובין בעל ובין לא בעל ורבינו דדייק בפירוש דיליה דהכא קתני פנסה ובטעות אשה אחת גרידתא קתני ובעל לא דייק לן דאנו לא אשכחן ובעל בטעות אשה א' גרידתא דמו הוא דאשכח ופנס דייקנו לה להאי פירושא מעיקרא פלוגתא דרב ושמואל דקאמר מחלוקת דפנסה סתם בטעות אשה אחת פעין שתי נשים אבל פנסה סתם בטעות אחת גרידתא ד"ה אינה צריכה הימנו גט ובפלוגתא דרב ושמואל לא אמרי' קא מייירי בבעל וקידש על תנאי ובעל אינו טעות אשה אחת גרידתא אלא בטעות אשה אחת דמי ולית הילכתא פותיה דהא אסיקנא קידש על תנאי ובעל אינה צריכה הימנו גט דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות והיינו דקאמר אביי נעיל לא תימא טעמא דרב פיון דפנסה סתם אחולי אחליה לתנאיה פרבא דקאמר מחלוקת בטעות שתי נשים אלא טעמיה דרב שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וכן הילכתא והילכך דגט לאו מדבריהן הוא מדקאמר רבא תנא ספוקי מספקא לי' גבי ממונא לקולא גבי איסור לחומרא גמרינו מינה, דכל תיקו דממונא לא גבי מספיקא ועוד שנינו בבביתא נישאת לראשון ולא היו לו בנים לשני ולא היו לו לא תינשא אלא למי שיש לו בני' ואם נישאת למי שאין לו בנים תצא שלא בכחונה ובגמרא וכן היא שפירשתי שלא תשאיל כברה ונפה ריחים ותנור ושלא תארוג בגדים נאים לבנה תצא שלא בכחונה וירושלמי וכן היא שפירשתי שלא תלך לבית האבל ולבית המשמה תצא שלא בכחונה וגרסי' בפ' בתרא דכתובות הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות תצא בלא כחונה' וגרסי' בפ' חרש ושופטה שפירשתי נשים פיקחות אע"פ שנתפקח החרש' ונשפטה השופטה אין לו עליה פלום אם רצו לקיימן יש להן כתובה מנה וכו' פיקח שפירשתי או שופטה אע"פ שפכתו להן מאה מנה כתובתן קיימת מפני שהיא רוצה להזיק בנכסיו טעמא דרצה הוא לא רצה לא ש"מ דחרשת אין לה כתובה כל הני אין להן כתובה ולא תוספת וצריכה עינא בהני תלת ברייתא דגרסי' בהו תצא שלא בכחונה אית להו תוספת או לא גרסי' בפר' הבא על יבמתו האיש מצונה על פריה ורביה ואין האשה מצונה על פריה ורביה ורבי יוחנן בן ברוקא אומר על שניהן הוא אומר פרו ורבו וקיימ"לן כת"ק והיכא דאית ליה לגברא בני מאיתתא אחריתי ואמר' שהיה בהדיה עשר שנין.

ובענינא לאינסובי לגברא דליהווי לי בני תצא שלא בכחונה. דאיהי לא מפקדא ואי אמר' בענינא חוטרא לידה ומרה לקבורה.

טענתה טענה ויוציא ויתן כתובה: השער הב' שאין להן כתובה אבל תוספת, יש להן גרסי' בפ' אלמנה גיזונית הממאנת והשני' והאילוני' אין להן לא כתובה ולא פירות. ולא בלאות.

ואם מתחילה נשאה לשם איילונית יש לה כתובה: אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל יש להן כתובה. ואסיק' בדקתני אלמנה לכ"ג אפלוגתא קאי.

דהיכא דהפיר בה יש לה פתובה פאילונית אבל לא הפיר בה לא וקי"ל פרב יהודה דאמר
אחד אלמנ' ואח' איילוני' אשה ואינה אשה דהפיר בה יש לה פתובה ותנאי פתובה לא
הפיר בה אין לה פתובה מנה מאתים ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות.

אבל תוס' יש להן חברותיה כגון שנייה ואילונית ואלמנה שלא הפיר בה אין להן תוספ'
דקא נכסי צ"ב דאייתי מבי נשא לית לה כ"ש תוספת דחברותיה דקאמר לאו דווקא ולא
דייק לן.

וכתב רב אלפס פי היכי דאיילונית בלא הפיר בה אי איתנהו לבלאות אידי ואידי אית לה
בין נכסי מלוג בין נכסי צ"ב. ואי ליתנהו נכסי מלוג דברשותיה קיימי אית לה נכסי צ"ב
דלאו ברשותיה קיימי לית לה וקני נמי דינייהו פהני.

וקא פוסקא תמיהא לן פדכתב בכתובות. דקא קי"ל פרב נחמן דאמר פירא הוי ומפסי
לה ואזיל עד דבלי.

והילכך היכא דליתה ובין ממאנת ובין איילוני' לא משלם הדמים ומסת' פרב פהנא דאמר
קרנא הוי. ובשניה מפסי ואזיל עד דבלי ואינה לא ליתה אלא בכולהו פירות הוי ומפסי
ואזיל עד דבלי וכתב ר"ח בשמעמא לא אשפחן בהדני' בשניה דאין לה בהפיר בה ולא
פי' בה אלא לענין בלב' זה.

וצ"ע ומסת' מדאיפלגו רב הונ' ורב יהודה פאילונית ול"פ בשניה ש"מ דשניה ל"ש הפיר
בה ול"ש לא הפיר בה אין לה פתובה כלל וכי היכי דלא הפיר בה אין לה פתובה כלל
הכי נמי הפיר בה ואין לה מנה מאתים.

אבל תוספת יש לה ופירות שאכל אין להן ובלאות נכסי מלוג. אבל נכסי צ"ב אית לה
נקנסו רבנן לדידה פדידה ולידה פדידה.

אבל אין לה פתובה מנה מאתים אבל תוספת יש לה. וכי איתנהו לבלאות אידי ואידי
אית לה ואי ליתנהו אידי ואידי לית לה וסייבי לאוין דאית להו מזונות ה"מ לאסר מיתה
כגון שלא הספיק להוציאה עד שמת אבל בחיי הבעל פינן דבעמוד והוצא קאי לית לה
מזונות פדאית' פרק יש מותרות ירושלמי ויתומה אין לה פתובה וכו' במיאון..

וקי"ל כשמואל דאמר ממאנת אין לה פתובה יוצאה בגט יש לה פתובה גרסי' בפ' יש
מותרות. ת"ר אלמנה לכ"ג גרושה ונחלוצה לכהן הדיוט יש להן פתובה פי' בלאות
ומזונות והיא פסולה וולדה פסול וכופין אותו להוציא: שניות מדברי סופרים אין להן
פתובה הוא כשר וולדה כשר וכופין אותו להוציא.

א"ר שמעון בן אלעזר מפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש להן פתובה. מפני שהוא פסיל
והיא פסולה וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה קנסו אותו בכתובה ומפני מה אמרו
שניות מדברי סופרים דאין להן פתובה מפני שהוא והיא כשירה וכל מקום שהוא כשר
והיא כשירה קנסו אותו בכתובה רבי אומר הללו דברי תורה.

ואין דברי תורה צריכין חיזוק דבר אחר זה הוא מרגילה. וזו, היא מרגילתו וכבר קיימא
לן קא דקתני אלמנה לכ"ג יש להן פתובה כר' ירושלמי מה נפק מבניהון והמתזיר
גרושתו משנישאת מ"ד אלו על ידי שהן מד"ת הואיל והיא מד"ת יש לה פתובה ואית

דבְּעֵי לְמִימַר עַל יְדֵי שֶׁהֵן מִד"ת הוֹאִיל וְהִיא מִד"ת לְפִיכָף אֵין לָהּ כְּתוּבָה וְגֵרְסִי בַפ"ק דְּגִיזָה דְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ נֶסֶת אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ אֵין לָהּ כְּתוּבָה וְלֹא מְזוֹנוֹת וְלֹא פִירוֹת וְלֹא בְּלֹאוֹ וְיֹוצִיא וְלֹא יִחְזִיר עוֹלָמִית דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר ר' חֲנִינְיָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס אֹמֵר מְשֻׁמֶשֶׁת בַּב' עֲדִים וְהֵן עֵוִוּתִיהָ וְהֵן תִּיקוּנֶיהָ שְׁאֵם תְּשֻׁמֶשׁ פַּעַם וּפַעַם הָרִי הֵן עֵוִוּתִיהָ שֶׁהוֹחֲזָקָה גִיזָה כָּל יָמֶיהָ וְנִמְצָאת דָּם עַל שְׁלוֹ אוֹ עַל שְׁלָה בְּכָל פַּעַם וּפַעַם הָרִי הֵן עֵוִוּתִיהָ שֶׁהוֹחֲזָקָה גִיזָה כָּל יָמֶיהָ וְיֹוצִיא בְּלֹא כְּתוּבָה דְּלֹא חֲזָא וְלֹא יִחְזִיר עוֹלָמִית אַע"ג דְּהָדָר אֵינְתָּקוּן דְּאֵי אֲמָרָה יִחְזִיר זִמְנִין אֲזֵלָא וּמִינְסָבָא וּמִתְקַנָּא וְאֹמֵר אֵילוֹ הֵייתִי יוֹדַע שְׁכֵן הוּא אִפִּי הָיוּ נוֹתְנִין לִי מָאָה מָנָה לֹא הֵייתִי מְגַרְשָׁה וְנִמְצָא גִט בְּטֵל וּבְנִיָּה מְזוֹרִין וְאֵם שִׁמְשָׁה בְּשָׁנֵי עֲדִים וְלֹא מְצָאָה דָּם בְּאֶחָד מֵהֵן הֵן תִּיקוּנֶיהָ וְהָרִי הִיא כְּכָל הַנְּשִׁים אָמַר ר"י אָמַר שְׁמוּאֵל הֵלְכָה כֹר' חֲנִינְיָא בֶן אֲנָטִיגְנוֹס.

וְגֵרְסִין בַּפ' הַזּוֹרֵק כְּתֹב לְשׁוּם מַלְכוּת שְׂאִינָה הוֹגְנָת לְשׁוּם מַלְכוּת מְדִי וּלְשׁוּם מַלְכוּת יוֹן לְבָנִין הַבַּיִת וּלְחֶרֶב הַבַּיִת הָיָה בְּמִזְרָח וְכֹתֵב בְּמַעְרָב בְּמַעְרָב וְכֹתֵב בְּמִזְרָח תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל אֵלֹו הַדְּרָכִים בָּהּ שִׁינָה שְׁמוֹ וּשְׁמָה שֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם עִירָה תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל דְּרָכִים הָאֵלוֹ בָּהּ: וְכֹבֵר פִּירֵשׁ בְּמִצְרָא רֵאשׁוֹן.

כָּל הַעֲרִיּוֹת שְׂאֵמְרוּ חֲכָמִים צְרוּתִיהֶן מְוֹתְרוֹת הֵלְכוּ הַצְּרוֹת וְנִישְׂאוּ וְנִמְצָאוּ אֵיילוֹנִית תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלוֹ בָּהּ הַכּוֹנֵס יְבַמְתוֹ וְהֵלְכָה הַצְּרָה וְנִישְׂאָת לְאַחַר וְנִמְצָאת זֹאת אֵיילוֹנוֹת תֵּצֵא מִזֶּה וְכָל אֵלוֹ הַדְּרָכִים בָּהּ כְּתֹב הַסּוֹפֵר וְטָעָה וְנָתַן שׁוֹבֵר לְאִישׁ וְגִט לְאִשָּׁה וְנִתְנוּ זֶה לְזֶה וְלְאַחַר זְמַן הָרִי הַגִּט יוֹצֵא מִיַּד הָאִישׁ תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה.

וְכָל הַדְּרָכִים הָאֵלוֹ בָּהּ.

ר' אֶלְעָזָר אֵם לְאַלְתֵּר יָצָא אֵינוֹ גִּט אֵם לְאַחַר זְמַן יָצָא הָרִי זֶה גִּט כּו' כְּדֵאִיתָא בְּגִיטִין. גֵּרְסִי בַפ' הָאִשָּׁה שֶׁהִלָּךְ בַּעֲלָהּ לְמִדִּינַת הַיָּם וּבָאוּ וְאָמְרוּ מֵת בַּעֲלָהּ וְנִישְׂאָת וְאֵח"כּ בָּא בַּעֲלָהּ תֵּצֵא מִזֶּה וּמִזֶּה וְצָרִיכָה גִט מִזֶּה וּמִזֶּה וּי"ג דְּבָר בָּהּ: הַשְּׂעָר הַג' נוֹטְלָת כְּתוּבָה וְתוֹסֶפֶת.

הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִתְשַׁמֵּשׁ הַמִּיטָה. בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים ב' שְׁבֻתוֹת וּבֵית הַלֵּל אֹמֵר שְׁבֻת אַחַת.

וְאָמַר רַב מַחְלוּקֵת בְּמִפְרָשׁ אֲבָל בְּסֵתָם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה לְאַלְתֵּר. וְשְׁמוּאֵל אָמַר אַף בְּסֵתָם נָמִי מַחְלוּקֵת יִמְתִּין שְׁמָא יִמְצָא פְתַח לְגִדְרוֹ.

הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ מִלְהַנּוֹת לָהּ עַד שְׁלֵשִׁים יוֹם. יַעֲמִיד פְּרָנָס מִיָּכֵן וְאֵילָף יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה. וְקִי"ל כְּשְׁמוּאֵל בְּתַרְנוּיָהּ. ד"א אֶפְיֵלוֹ בְּסֵתָם לֹא יוֹצִיא אֶלָּא יִמְתִּין.

הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט לְאַח' מִכָּל הַמִּינֵי יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִטְעוֹם א' מִכָּל הַפִּירוֹת יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה ר' הוֹדָה אֹמֵר בְּיִשְׂרָאֵל חוֹדֵשׁ א' יְקִיִּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה כּו' הַמְדִיר אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁלֹא תִלָּךְ לְבֵית אֲבִיהָ בְּזִמְנָן שֶׁהוּא בְּעִיר חוֹדֵשׁ אֶחָד יְקִיִּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה וּבְזִמְנָן שֶׁהִיא בְּעִיר אַחֲרָת רְגַל אֶחָד יְקִיִּים שְׁנַיִם יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה.

המדיר את אשתו שלא תלך לבית האבל. או לבית המשטה יוציא ויתן פתובה מפני שנועל דלת בפניה או על מנת שתאמרי לפלו' מה שאמרתי לך או מה שאמרה או שתהא מערה וממלא לאשפות.

אמר ר' יהודה אמר שמואל שתהא ממלאה ונופצת. ירושלמי תמן תנינן כמעשה ער ואמנון.

במתניתא תנא על מנת שתמלאי עשרה כדי מים ותערי לאשפה. ואמר רב המדיר את אשתו שלא תשאאל ונשאאל נפה וכברה ריחים ותנור.

יוציא ויתן פתובה וכן היא שנדרה שלא תלך לבית האבל או לבית המשטה תצא בלא פתובה גרסינו בפרק הבא על יבמתו ת"ר נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל ויוציא ויתן פתובה שמא לא זכה לבנות הימנה וכו'.

גרסינו בפרק נערה שנתפתתה אמר רב הונא האומר אי איפשי אלא היא בבגדה ואני בבגדי יוציא ויתן פתובה וכתב גאון הא דאמר רב הונא הלכה היא דהא רב יוסף תני הכי פותיה היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות כופין אותו לעלות ואם לאו יוציא ויתן פתובה היא אומרת לצאת והוא אומר שלא לצאת כופין אותו שלא לצאת ואם לאו יוציא ויתן פתובה גרסי' בירושל' נשים שאמרו יוצאות שלא בפתובה אם לא התרה בהן יוציא ויתן פתובה גרסינו בפרק המדיר האיש שנולדו בו מומין אין כופין אותו להוציא אמר רשב"ג בד"א במומין קטנים אבל במומין גדולי' כופין אותו להוציא וכתב ר"ח כמ"ד נולדו וכל שכן היו והילכתא פתומים ובכולהו אין כופין ואנו שפופין אותן להוציא מופי שחין ובעל פולפוס והמקמץ והמצרף גחונות והבנרסי וכו' ואמר רב הונא באומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן פתובה אזל ר' אלעזר אמרה לשמעתיא קמיה דשמואל אמר אפסוה שערי לאלעזר עד שפופין אותו להוציא יכפוהו לזון ופסקי רבננותא כשמואל ומסתברא מדקאמר עד שפופין אותו להוציא יכפוהו לזון ש"מ כל היכא דקתני יוציא כופין משמע אבל כתב ר"ח ירושלמי סוף פ' אלמנה תמן תנינן גט מעושה בישראל כשר אמר שמואל אין מעשין אלא אלמנ' לכ"ג גרוש' וחלוץ' לכהן הדיוט והתנן שנייות אלא בגין דקאמ' שמואל כגון והתני המדי' וכו' עד ויוציא ויתן פתובה שמענו שמוציאין שמענו שפופין וכתב ר"ח שמעתי דאין כופין אלא היכא דמפרש כופין אבל היכא דאמור רבנן יוציא ולא אמרו כופין אמר לו פבר חייבוה חכמים להוציא.

ואם לא יוציא מותר לקרותו עברינא. אבל לכפותו לא מצינו: ירושלמי בפ' המגרש אמר רב ישראל שעישו כמעשה עכו"ם פסול.

ובאמרו איני זן ואיני מפרנס תני ר' חייא נעכו"ם שעשו כמעשה ישראל כשר. אפילו אמר איני זן ואיני מפרנס.

א"ר יוסה מתניתא אומר כן. והעכו"ם חובשין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך.

ובנוסחא דר"ח איפכא. ישראל שעישו כמעשה עכו"ם כשר.

רב חזי'א בר אשי בשם איסי. האומר איני זן ואיני מפרנס כופין אותו להוציא.
ר' ירמיה בעי קומי ר' אבהו וכופין אמר ליה בעדיין את לזו. אם מפני ריח כופין מכ"ש
מפני חיי נפש אתא ר' חזקיה ר' יעקב בר אחא.

ר' יוסי בשם ר' יוחנן האומר זן ואיני מפרנס אומרי' לו זון. או פטור או פרנס.
ומיהא שמעינן דהכי הילכתא בבלי א"ר אסי אין מעשין אלא לפסולות. פי אתא אמרה
קמיה דשמואל אמר כגון אלמנה לכ"ג אבל נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה
שפסולה לו אין כופין.

ורב תחליפא אמר שמואל נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה כופין אותו להוציא
וכן הילכתא ובפגם אשה הוא דקא מיירי הכא ודוקא שאין לו בנים. אבל יש לו בנים
מאשה אחרת אין כופין אותו והאי דלא תנו בהנהו דרבנן דקתני ואלו שפופין אותן
להוציא פריק לה רבא אידי ואידי בשוטי' דבדבריהם לא ינוסר עבד והני דמתני' אי אמר
הוינא בהדה שבקינן ליה ומנפה שחין אי אמרה בסהדי הוינא בהדה שבקינן ליה אבל
נשא אשה ושהה עמה י' שנים ולא ילדה אפילו אמרה דיירנא בהדה לא שבקינן ליה
ואי לא בעי לאפוקה ולמיסב איתתא אחריתי.

מפקינן מיניה בעל פרחיה אפילו בשוטה ונותן לה כתובה ויוצא ומדלא קא משני פי
קתני מילתא דאיתיה בין בארץ בין בחוצה לארץ ונשא אשה ושהה עמה בחוצה לארץ
ליתה ש"מ דאיתיה אפילו בחוצה לארץ ולא אמרינן עון חוצה לארץ גרים לה שהו
עקורין.

וכדג'ר' ללמדך שאין ישיבת חוצה לארץ עולה לו מן המנין ולפיכך חלה הוא וכו' חדא
דהשתא ליכ' עון דח"ל דהקב"ה במימריה הוא דעבד ועוד אברהם שאני שלא הבטיחו
לבנים אלא בארץ וגרסי' בפרק הבא שהה עמה עשר שנים ולא ילדה ויתן כתובה
היא אמרה מיניה והוא אמר מיניה א"ר אמי הוי דברים שבינו לבינה והיא נאמנת מאי
טעמא היא קים לה ביונה פחץ הוא לא קים ליה ולא מצוי למימר מפקינא לה בלא כתובה.

דהא שהתה י' שנים ולא ילדה אלא יחייב לה כתובה ומפקה לה ומשנה אחרונה דאמר
השמים בינו לבינה יעשו דרך בקשה כגון דלא שהה עשר שנים אמר איזיל ואיבדוק
נפשי אינסב איתתא אחריתי א"ר אמי אף בזו יוציא ויתן כתובה.

וקיימא כרבה דאמר נושא אדם כמה נשים והוא דאפשר בסופוקייהו ואי נסיב ולא אפשר
בסופוקייהו יוציא ויתן כתובה הוא אמר אפילו בגו עשר והיא אומרת לא אפילו אף בזו
היא נאמנת הפילה וחררה והפילה הוחזקה לנפלי הוא אמר הפילה חד והיא אמרה תלת
היא נאמנ' בכולהו יוציא ויתן כתובה והיא דשקה עשר שנים ואי גמי הפילה וחררה
והפילה ואית ליה בני מאית' אחריתי ואמרה בעינא לאינסובי טענתיה טענה יוציא ויתן
כתובה: השער הד' שיש לה כתובה ואין לה תוספת הא דגרסי' בפ' הבא על יבמתו והיא
איתתא דאתת לקמיה דרב נחמן אמר לה לא מפקדת אפריה ורביה אמרה לא בעינא והיא
איתתא חוטר'א לידא ומרה לקבורה אמר פי האי ונדאי פייפינן ויוציא ויתן כתובה וכתב
רב יצחק אלפס מנה מאתים הוא דמחייב לה אבל תוספת לא דכי אקני לה אדעתא למיקם
קמיה אדעתא דתימא ליה אפקה לא אקני לה ובכולהו הנהו דמנינן לא אשכחן דאית לה

כַּתְּנֻבָּה וְלֹא תוֹסֵף' אֲלֵא הָאֵי לְחֻדָּה וּבִתְרָה דְתַקִּינוּ בְּתַרְאֵי תַקְנֵתָא בְּמוֹרְדַת אִיְצְטְרִיף לִן אַגְרַת וְכַתְבַּ מְרַד וְלֹא פְתַבְנוּ: אוֹת הַ הַ הוֹדָאָה פְדַתְנָן פִּיֻצַד בּוֹדְקִין אֶת הַעֲדִים אִם אָמְרוּ הוּא אָמַר לָנוּ שֶׁהוּא חַיִּיב לֹא אָמְרוּ' פְּלוּם עַד שְׂיֵאמְרוּ בְּפִנְיֵנוּ הוֹדָה לֹא מְסִיעַ לִיהָ לִר' יְהוּדָה דְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב צְרִיף שְׂיֵאמַר אַתֶּם עַדִי: תַנָּן הָאוֹמֵר לְחַבְרֹוּ מָנָה לִי בִידָף אָמַר לִיהָ הֵינן לְמַחַר אָמַר לֹא תִנְהוּ לִי אָמַר לִיהָ מְשֻטָּה אֲנִי בָּהּ אֵין טוֹעֵנִין לֹא וּמְדֹאוּדִי לֹא בְּפִנְיֵ שְׁנַיִם אַע"ג דְלֵא אָמַר לְהָן אַתֶּם עַדִי חַיִּיב עַד שְׂיֵאמַר מְשֻטָּה הֵייתִי בָּהּ דְקִי"ל הוֹדָאָת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עַדִים וְלֹא שְׁנָא פִי אָמַר לִיהָ מְשֻטָּה אֲנִי בָּהּ וּל"ש פִי אָמַר לִיהָ לֹא הָיוּ דְבָרֵי' מַעוֹלָם פְּטוֹר כְּדָאָמַר פֶּל מִלִּי דְכָדִי לֹא דְכָרֹו אִינְשֵׁי פְלוֹמֵר דְאֵי אֲדַכְר לִיהָ דְאוּדִי הָנָה טְעִין מְנַפְשִׁיהָ מְשֻטָּה הֵייתִי בָּהּ אֲבָל לֹא טְעוּן פְּלָל לֹא טְעֵנִין לִיהָ אֲנִי וְהַרְבַּ הַחֲסִיד זצ"ל הָאָרִיף בְּפִירוּשׁ א' וְאָמַר רַבָּא מְשֻמִּיהָ דְרַב בְּרִיָּה הָא דְאָמַר רַב יְהוּדָה צְרִיף שְׂיֵאמַר אַתֶּם עַדִי ל"ש פִי אָמַר לָנָה וְשִׁתִּיק מְלֻנָּה.

וּל"ש פִי אָמַר מְלֻנָּה וְשִׁתִּיק לָנָה כַּמ"ד הֵינן וְדִינוּ כְּמְלֻנָּה ע"פ. וְדוֹקָא דְשִׁתִּיק בְּתַר דְאָמַר הֵינן אֲבָל לֹא אָמַר הֵינן וְשִׁתִּיק לֹא הוֹדָא' הֵיא וְה"ה אִם אָמַר מְלֻנָּה פְתוּבוּ וְשִׁתִּיק לָנָה דְכוּתְבִין דְלֵא גְרַע הָאֵי שְׁתִּיקָה מְשִׁתִּיקָה דְתַחֲזִילַת הוֹדָאָה וְהָא דְאָמַר וְצְרִיף שְׂיֵאמַר אַתֶּם עַדִי דוֹקָא בְּהוֹדָאָה לְחֻד אֲבָל בְּעַדוֹ דְעֵלְמָא לֹא בַעִי' אַתֶּם עַדִי דְגָרְסִינוּן בַּפ' הָאִישׁ מְקַדָּשׁ אֲלֵא מַעֲתָה קִידָשׁ אֶת הָאִשׁ' בְּפִנְיֵ שְׁנַיִם וְלֹא אָמַר אַתֶּם עַדִי הֵכִי נָמִי דְלֵא הָווּ קִידוּשֵׁי ש"מ דְלֵא בְעֵי לְמִימַר אַתֶּם עַדִי אֲלֵא בְּהוֹדָאָה דְמַצִּי לְמִימַר מְשֻטָּה הֵייתִי בָּהּ וְהָא דְאָמַר פִי לֹא אָמַר אַתֶּם עַדִי וְלֹא אָמַר מְשֻטָּה אֲנִי בָּהּ אֵין טוֹעֵנִין לֹא וְחַיִּיב אִיכָּא לְמִימַר דוֹקָא דְקָא תַבַּע לִיהָ וּל"ל בְּפִנְיֵ עַדִים פְּדַקְתָּנִי בְּמַתְנֵי' אֲבָל לֹא תַבַּע לִיהָ וְאָמַר בְּפִנְיֵ שְׁנַיִם עַדִים חַיִּיב אֲנִי לָהּ מָנָה וְלֹא אָמַר אַתֶּם עַדִי יְכוֹל לְחַזוֹר בּוּ פְדַגְרַס בְּתוֹסֵפ' הוֹדָאָת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עַדִים בַּד"א בְּזִמְנָן שְׁתַּבְּעוּ וְהוֹדָה לֹא אֲבָל אִם הוֹדָה לֹא מַעֲצָמוּ יְכוֹל לְחַזוֹר בּוּ: שְׁהַפָּה שְׁאָסַר הוּא הַפָּה שְׁהַתִּיר וְכַדָּאָמַר בְּכַתְּנֻבָּה גַבִּי אֲנִי חַיִּיב לָהּ מָנָה ר' אָמַר חַיִּיב וְכו' וְאָמְרִי' עֲלָה הֵיכִי דְמִי אֵי דְלֵא אָמַר אַתֶּם עַדִי מ"ט דר' יוֹחָנָן ש"מ דְהִיכָא דְלֵא תַבַּע לִיהָ וְאָמַר חַיִּיב אֲנִי לָהּ מָנָה פְטוֹר וְיְכוֹל לְחַזוֹר בּוּ וְדוֹקָא פִי אוּדִי לִיהָ.

כְּדַתְבַּע לִיהָ וְהָדַר בִּיהָ מְטַעֲנַתִּיהָ דְתוּ לֹא מַצִּי לְמִיְהָדַר בִּיהָ. אֲבָל אֵי לֹא הָדַר בִּיהָ מְטַעֲנַתִּיהָ אַע"ג דְתַבַּע לִיהָ חַבְרֵי' אֲמַרִּינוּן הַפָּה שְׁאָסַר הוּא הַפָּה שְׁהַתִּיר כְּדָאָמַר שְׁדָה זוּ שָׁל אֲבִיף הֵיתָה וְלִקְחַתִּיהָ מִמֶּנּוּ נֶאֱמָן וְהֵתֵם אַע"ג דְקָא תַבַּע לִיהָ פְּדַכְתַּב רַבִּינוּ אֶלְפָס דְכִינוּן דְלִיכָּא סְהָדִי אָמַר הַפָּה שְׁאָסַר הוּא הַפָּה שְׁהַתִּיר וּמַסְת' דוֹקָא שְׁלֵא בַב"ד אֲבָל בַב"ד אִפִּי' הוֹדָה מְפִי עַצְמוּ א"י לְחַזוֹר בּוּ אֲלֵא תוּף פְּדִי דְבוּר וְהָנִי מִלִּי בְּפִנְיֵ ג' אֲבָל בְּפִנְיֵ יְחִיד מִןמַחְה אֵין הוֹדָאָתוּ הוֹדָאָה: גְּרַסִי בַפ' שְׁבוּעַת הַדְּנִינִין הֵהוּא דְאָמַר לְחַבְרֵיהָ הַב לִי מָאָה זוּזִי דְאוּזוּנְפָתָהּ א"ל לֹא הָיוּ ד"מ אֵייתִי סְהָדִי דְאוּזוּיף וּפְרַע וְאִסִּיק רַבָּא פֶל הָאוֹמֵר לֹא לְוִיתִי כְּאוֹמֵר לֹא פְרַעֲתִי דְמִי.

וְכִן הִילְכְתָא וְכַתְבַּ רַבִּינוּ אֲבָן מַגֵּשׁ דְמֵאֵן דְאוּדִי לְחַבְרֵיהָ לְבִי דִינָא דְאִית לִיהָ גַבִּיהָ מִיָּדִי אַע"ג דְאֵייתִי סְהָדִי דְלִי לִיהָ גַבִּיהָ מִיָּדִי לֹא מַצִּי לְמִימַר לְטַעוֹן דְאִישְׁתְּלִי בְּהֵהִיא אוּדִיתָא דְכִינוּן דְאוּדִי אוּדִי דְהָא הֵכָא אוּדִיתָא דִילִיָּהּ מִיָּגוּ פְּפִרְנוּתִיהָ נְקֻטִינוּן וְלֹא מְשַׁגְּחִינוּן בְּמֵאִי דְאָמַר פְּרַעֲיָה וְכ"ש הֵכָא דְאוּדִי בְּפִירוּ' וְאִפִּילוּ אִיכָּא בְּהֵהוּא סְהָדוּתָא חוּבָה וְזְכוּתָא חוּבָה מְקַבְּלִינוּ מִיָּנָה וְזְכוּתָא לֹא מְקַבְּלִינוּ מִיָּנָה דְהָא הֵכָא אוּזְנִיָּה מְקַבְּלִינוּ פְרַעֲיָה לֹא מְקַבְּלִינוּ

דכינן דאודו מגו פפרנותייה דלא פרה אולינן בתר הודא' דידיה ולא בתר סהדווא גרסי
בפ' חזקת הבתים הודאה בפני שנים וצ"ל כתובו ואי אמר כתובו פותבין אע"פ שלא קנו
מידו וכותב שטר בקנין וגבי ממשעבדי ואי אמר להו אתם עדי וקנו מידו פותבין אע"פ
שלא אמר כתובו כדגרסינן הודאה בפני שנים קנו מידו פותבין ואם לאו אין פותבין בפני
שלשה ולא קנו מידו רב אמר פותבין רב אסי אמר אין פותבין הנה עובד' וחס לה רב
להא דרב אסי הילכה אפי' בפני ג' אין פותבין עד שיאמר כתובו או עד שקנו מידו אמר
רבא האי אודיתא זימנין פתבינן וזימנין לא פתבינן פנופו ויתבי לא פתבינן עד שיאמר
הו עלי דיניימר מר בר רב אשי אמר אפילו אי אמר הו עלי דיניי לא פתבינן עד דקבעי
דנכתא לדינא ושלחו ומזמנו ליה לדינא וקיימא לן פנתיה בר ממפיה שבועה ומיכתב
אודיתא ונהלכה אפי' בפני ג' ואמר אתם עדי אין פותבין עד דקבעי דנכתא ומזמני ליה
לדינא ואי קבעי דנכתא מדאמר להו אתם עדי הנה פקנין וגבי ממשעבדי ודייקינן מינה
דכי קבעי דנכתא ומזמני לדינא וטעני לא מצו בעלי דינין למיהדר דהנה ליה פקנין מידו
כדאיתא באות בי"ת בירורין הודאה במטלטלין הא אמרינן קנו מידו פותבין.

ואם לאו אין פותבין ואפילו במטלטלין ואיתנהו בעינייהו פנין דמחסרי גוביינא לאו
כמקרקעי דמו: במקרקעי ולא קנו מידו אמרימר אמר אין פותבין מר זוטרא אמר פותבין
והילכתא פותבין אע"ג דלא קנו ולא אמר כתובו פנין דאמר בפני שנים אתם עדי פותבין
שטר בלא קנין ונותנין לו והא דגרסי בכתובות אמר לעדים כתובו וחתומו והבו ליה לא
קנו מיניה צרי' לאימלוכי ביה משום דבההוא שטרא הוא דמקני ותיישי' דילמא הדר ביה
אבל הכא שטר גלוי מילתא בעלמא הוא דלא מצוי למיהדר בה פנין דאמר כתובו וחתומו
פותבין ונותנין ואע"ג דבהאי שטרא גבי ממשעבדי הא שיעבד נפשיה: אפי' ורבא דאמרי
תרנייהו.

היינו דריש לקיש דאמר אין העדים חותמין על השטר אלא א"כ כנעש' גדול וכי היכי
דאמרי' נמי בעדים הכי נמי חזקה אין ב"ד חותמין על השטר אא"כ נעשה כהלכה ודוקא
דכתב ביה במוטב תלתא ואית להו סד קרוב אבל דלא כתב ביה חוששין לב"ד טועין
הילכה היכא דכתב ביה במוטב תלתא ואית להו סד קרוב אע"ג דלא כתב ביה קבלת
קרוב מסתמא קבלוה וכן הילכתא דק"ל אין חוששין לב"ד טועין תני' לעולם אין עדותן
מצטרף' עד שיראו שניהן פאסת ר' יהושע בן קרחה אומר אפי' בזה אחר זה וקיי"ל כר'
יהושע בן קרחה ובין הודאה אחר הלואה ובין הלואה אחר הודאה ובין הודאה אחר
הודאה.

ובין הלואה אחר הלואה מצטרפין והודאה אחר הודאה אע"ג דלא אמר בהאי מנה דאודי
לה אודי לה קמיה פלוני מצטרפין ש"מ דהודאה קמיינתא אחר הודאה היא דכל מקום
שב' מחייבין אותו ממון עד א' מחייבו שבועה והא דאמרי' הודאה בפני ב' לאו למימרא
דלא מקיימא מילתא אלא בשנים אלא הא קמ"ל אע"ג דאמר בפני שנים אין פותבין עד
דאמר כתובו ואי אמר כתובו, פותבין אפי' בעד אחד וקנין בפני שנים נמי דקאמר לאו
דלא מקיים אלא בפני שנים אלא אשמעינן דאצ"ל כתובו והכי מסתבר' מדגרסי' בפ'
הזהב גבי הנה עומד בגורן וליקנינהו ליה בחליפין ודחיק להו בגברא ערטיילאי ולישני
דלית ליה סהדי ש"מ אע"ג דלית ליה סהדי מהני קנין דלא איברי סהדי אלא לשקרי

ואיכא דדייק ממתיני דאמר אם אמר הוא אמר לי שהיא חייב לו לא אמר פלום עד שיאמר בפני הודה לו ונקיט רישא לישנא דחד וסיפא לישנא דתרי ש"מ דהודאה דעד א' לאו פלום היא ולא נהירא לו.

וכתב רבינו אפרים הודאת בע"ד כמאה עדים ה"מ דאודי דאית ליה ממונא גביה א"נ אפי' דאודי דמחל ליה בין דידיה לדידיה בלא סהדי ממונא דאית ליה גביה מחול אכל היכא דאודי ראובן לשמעון דקנה בין דידיה לדידיה תו בפני עד א'.

אשכחן לגאון דאמר דמיחייב דלא איברי סהדי אלא לשקרי ולא מצי למיהדר ביה. והיכא דטעין ליה וכפר מיחייב שבווע' וכתב גאון אחר דלא מהני פלום אפי' בעד א' ואפי' הוא מוד' יכול לבטל וכ"ש אם אינו מודה ואשכחן לר' יצחק דאמר דסבירא ליה כמ"ד מהני וחיוב בשבועתו על כפירתו וקשיא ליה טובא ולא איתברר לו טעמא דידיה ואסיקנא דכל קנן והודאה בפני אחד לא מהני ומ"ד מהני טועה הוא ואנן כתבינן מאי דסבירא לו וכן דעת רבינו יצחק אלפס: גרסי' בפ' גט פשוט שכיב מרע שהודה מהו צ"ל כתובו או אין צ"ל כתובו צריף לומר אתם עדי או אין צריף כו' הדר פשטה דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי והילכך אצ"ל אתם עדי והא דאמר הודאה בפני שנים לא שנא אודי במידי דמיחייב בה ול"ש אודי במידי דלא מיחייב אלא דיהיב ליה במתנה הנה ליה כמ"ד נתתי שדה פלוני לפלוני וקנה פההיא דכתובות חייב אני לה מנה בשטר ר' יוחנן אמר חייב וכגון הא דאיסור דאמרינן ולודי איסור דהלין זוזי דרב מרי גינהו וליקנינהו באודיתא וכן דעת הגאון שכתב והודאה באחד משאר הקנאות ומסברא דהודאה לא מהני אלא בשכיב מרע כגון הא דאיסור משום דדברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמי ודמי לנתתי שדה פלוני לפלוני דאמר ה"מ וכן בשטר ואם משום הא דכתובות ה"מ בשטר הוא אכל מידי דידעי' דלאו דידיה הוא אלא נותן היכי מצי למימר לאו דילי הוא אלא לפלוני הא כ"ע ידעי' דשקר הוא ומצי למימר משטה אני בה ותו ליתגיה גבי שאר הקנאות.

ועוד הודאה דאיסור לאו הודאה היא אלא דקא מודו דהלין זוזי בעת דפקיד דרב מרי גינהו דאקנינהו גינהיה מעיקרא מקמי דליתי לידיה אי נמי רב מרי בריה אפקידינון לאבוה דאי לא תימא הכי בקידושין גבי מרונ' דפריף וליקנינהו גינהיה בחליפין וליזבנינהו גינהיה אגב אחר ליפרוף וליקנינהו גינהיה באודיתא ש"מ לא מהני אלא בש"מ לרבנן אבל בבריא אי נמי בש"מ לר' אלעזר דלא סבירא ליה ככתובין וכמסורין דמו לא מהני אודיתא וכל שפן בחוב שיש לו ביד אחר דלא מהני אודיתא כדכתבי' במאמר קנן בהגהה מההיא דגרסי' בפ' מי שמת מילתא דאיתא בבריא איתה בש"מ מילתא דליתה בבריא ליתה בשכיב מרע ואית דמפרשי שכיב מרע שהודה לענין חזרה אם יכול לחזור בהודאתו ואסיקנא דאינו יכול לחזור: כתב בכ"ד וכו' איה אמר לנא פלו' הוו עלי עדים וכתבו וחתומו והבו ליה לפלו' דצביתי ברעות נפשאי בדלא אניסנא ואודיתי קדמיכון ואתון תהוון עלי סהדי דאית לפלוני כ"ד וכו' בבאי ואינון עלי ברשו ואנא פרענא להון ליה עד זמן פלו' ומדאודי פלוני דנן קדמנא להלין זוזי ואמר לנא כתובו כתבנא וחתמנא ליה לפלוני למיהני בידיה לזכות ולראיה ואם הוא בב"ד לכתבו במוטב תלתא הוינא וקבענא ליה לדינא ואמר לנא פלוני הוו עלי דיני וכתובו וחתומו וכו': אות ה המחאה גרסינן בפרק קמא דגיטין אמר רב הונא מנה לי בינך תנהו לפלוני

במעמד שלשתן קנה והאלהים אמר רב ל"ש מלנה ול"ש פקדון ול"ש מתנה מרובה ול"ש מתנה מועטת ואפ"י כי הקנ' לנולדים נמי קנה והיא חזקת מתלת מילי דר' דשוניהו רבנן בהילכתא בלא טעמא ומסתברא מלנה בשטר ופקדון בשטר אע"ג דשטר ביד הממחה משתעבד התייב לנמחה ודין הממחה לחודתה במוכר שטר חובו לחבירו שנקנה בכתיבה והילכתא אם מחלו מחול מדג'רסי' בב"ק גבי אשה פגיעתה רעה ולא פרכינן ליתבה לכתובה ממחה והכא לא בעי מעמד שלשתן ש"מ הממחה נמי אם מחלו מחול ואיפא למימר מדלא פריף התם בהממחה ש"מ דלא קני בהממחה היכא דאיפא שטר ביד הממחה והכא לא בעי בעל דלימסר הפתובה ביד אחרים אבל יהיב ליה שטר לנמחה קנה במעמד שלשתן וצ"ע וצ'רפתי ואי אמר הלנה איני נותן אלא לעצמו יכול לומר כן וכן אם אמר לשליח הבא לי מעות שפלו' תייב לי יכול לומר לא אפרעם אלא לבעלי' עצמן והראשון נוח לי והשני קשה הימנו וכבר פי' דהיכ' דבא בהרשאה אינו יכול לדחותו הנהו גינאי דעבידי חושבנא בהדי הדדי פש חזא איסתרי גבי חד מינייהו א"כ הדיניהו גיהלי למרי ארעא באפי מריה קאמינא לה ובג'נסח' דרב אלפס בטסקא וקנו מיניה לסוף עבוד חושבנא בין דיליה לנפשיה אשפח דלא פש גביה ולא מידי ומסקנא הנה קנין בטעות וחוזר וכתבי רבנותא דאפומא דסהדי אי נמי דקא מודי ליה בטעות' דהנה ביהו חושבנא פי האי גוונא הוי קנין בטעות הא ליכא ראיה ובעל דיניה מכחיש ליה אי נמי אזלי למדינת הים אי נמי אינשי לנא לאו טעותא הוא הילכף מנה לי בידך תנהו לפלוני וליכא סהדי לא בענין הממחה ולא בחוב ואמר טעיתי בהודאה נאמן מיגו דאיבעי למימר לא הודיתי ואי איכא סהדי בממחה וליכא סהדי בחוב לא מצי למימר טעיתי דכיון דקביל על נפשיה במעמד שלשתן ה"ל ככותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא תייב לו ואם נמצא בעדים או בהודאה שאינו תייב פטור ואם לא נמצא תייב.

ירושלמי הפותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא תייב לו ונמצא שאינו תייב לו ר' יוחנן ור"ל אמרי פטור ור"ח אייתי להא דגינאי ורב אלפס דחייא לה וקשיא ליה אהא דכתובות תייב לה אני מנה בשטר תייב ומסתברא דלא דמו התם בחזקה שהוא תייב לו הוא פי הא דגינאי ומתני' דהנזשא את האשה ופסק עמה לזון את בתה כסבור שהוא לזון את אשתו פבתו ופריף בירושל' במה הוא תייב לא כן א"ר יוחנן ור"ל הפותב שטר חוב לחבירו בחזקת שהוא תייב כו' ובגמרא דילן הוא דפריף מההיא לר"ל והכי פריף ומה התם בחזקה שהוא תייב לו כ"ש הכא דמשעבד נפשיה והילכף ליכא לאקשוני אהדדי וק"ל כר"י דאמר תייב לה מנה תייב ומאן דקביל על נפשיה בשטר מידי דלא מיסתייב תייב וכ"ש בקנין והא דירושלמי כעובדא דגינאי הוא ופטור ויש מחכמי הדור דאע"ג דקא מודי גינאה חברה בטעותא לא מהימן לענין מתנה דילמא משום קינוניא קאמר כדאמר במלנה שטר אמנה הוא זה במקום שהוא חב לאחרים דלא מהימן דילמא לאישתמוטי מב"ח קאמר ה"נ ל"ש ושקיל מיניה נותן מתנה מה שהמחהו ואנן פתבינן לעיל דוקא שאמר אמנה היא זו דמבטל לשטרא דחתימי סהדי אבל אמר פריעא הוא נאמן וה"נ טעותא הנה בחושבנא מהימן: ג'רסינן בפ' המקביל המחהו אצל חנווני או אצל שולחני אינו עובר עליו אבעי' להו חוזר או אינו חוזר.

וקי"ל כרבה דאמר חוזר וקשיא ליה לרב אלפס הא דקי"ל תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה ומשום דסברא ליה חוזר דקאמר אחנוני קאמר ופליג בין היכא דאית ליה גביה

להיכא דלית ליה פדאיתא בהלכות דאיתא דגמרא דבני מערב' ב'חנני על פינקסו הדא דתימר בשלא העמידו אצל חנני אבל העמידו אצל חנני אין לו על בעל הבית פלום אלמא אע"ג דלית ליה גבי' ולא מידי אינו חוזר ומסת' סברא דרב אלפס הא דרב בדאית ליה גבי סבריה והא דבני מערבא ליכא לדחוייה אפילו למ"ד חוזר איתא ולא דמי דהתם בעל הבית גבי חנני המחיה וחסנני אומר לו פרעתיך אבל אם ידוע שלא פרע פלוגתא דרב ורב ששת היא ומיהו מתני' דהמחאה אפילו אית ליה גבי חנני קיימא.

והא דקי"ל במעמד שלשתן קנה לא קשיא אהד דפלוגתא דרב ורב ששת אפועל קאי וקי"ל דחוזר דבסתמא כל היכא דלא פרע ליה מיניה מיהדר עד דליפטר בפירוש ולימא פטור אתה.

והא דאמר במעמד שלשתן קנה פלוזר הסייב משועבד לנמחה ואינו יכול לחזור ולייתנם לממחה ואם נתנם לו פטור וכל זמן שהנמחה אינו חוזר בו הנמחה חייב לו כי קידושי אשה חיילי הקידושין משעת שקיבלה לשם קידושין ע"מ שישלי' זה תנאו פדאיתא בפ' המקדש בגמ' התקדשי לי בזו אבל הנמחה יכול לחזור בו אם לא יפרענו שהרי ברשות הממחה הו' שייכול למחול החוב מידי דהנה אמוכר שטר חוב לחבירו והיינו טעמא דפליגי מעיקר' בין מלנה לפקדון דבפקדון גמר ומשעבד נפשיה במלנה לא גמר ומשעבד נפשיה ואמרינו נמי בההיא הנאה דקא משתניא בין מלנה ישנה למלנה חדשה גמר ומשעבד נפשיה אלמא בדאית ליה גביה הוא ועל המשעבד נמי קאי אבל הלנה לא נפטר אם לא פטרו בפירוש והילכף לא קשיין אהדדי.

והא דרב הילקתא בלא טעמא ולא מוספינו עלה ושדרו ממתיבתא לא נתן שולחני חוזר פועל אצל בעל הבית ונוטל שקרו ממנו וקי"ל כרבה דאמר חוזר ואפי' קנו מיניה וצ"ע רישלמי ראובן חייב לשמעון סמניה גבי לוי לית ראובן חייב פלום הדא דתימא בשלא עשו ערמ' אבל עשו ערמה חייב יש מפ' אי פרוסו נשתגע וי"מ העני והאי עובדא סייעת' למאי דאמרי' לעיל אם העמידו אצל חנני אין בעל הבית חייב פלום וכגון שטוען לוי שפרעו אי נמי שפטרו ואם עשו ערמה שהיה יודע ראובן שנשתגע או שהעני והניחהו אצלו חייב והא דאמרי רבנותא הא דרב הווא במתנה הוא טעמא רבה ונטיא לסברא דילן דהלואה גבי ממחה לא מיפטר אבל הנמחה דומיא דמתנה היא ומשעבד.

והא דגינאי לאו קושיא היא וליכא בגנוסחא דילן בטסקא ומתנה הוא דהואי ואפילו בהלואה איפריק קושנין שפיר וצורפתי אומר במעמד שלשתן קנו ואינו יכול לחזור ולמחול פדין מוכר שטר חוב לחבירו שאם מחלו מחול דהתם גיירא בעלמא זבין ליה ולא דייק לו דלא עדיף במעמד שלשתן מפתיה ומסירה דוקא מתנה וחוב.

אבל מאן דמזבן לחברי' חפצא והוא חפצא איתיה בעיניה בידי דחבריה אע"ג דלא הוי במעמד שלשתן קנה פדתניא ברשות הלה המופקדין אצלו לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו ובגנוסחא אחרניא פינון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח אלמא לא בעינו מעמד שלשתן אלא פינון שקיבל הנפקד קנה וכתב רבינו האיי בהמחאה פגון ראובן זבין חפץ לשמעון ואותו חפץ אצל לוי פינון שאמר לו ראובן ללוי אותו חפץ שיש לי אצלה תנהו לשמעון במעמד שלשתן קנה ודברי המעתיק סותרין זה את זה והיה בריתא קשה לי דאי במעמד שלשתן למה לי קיבל ואי שלא במעמד שלשתן כי קיבל מאי הוי:

בתשובה לרב אלפס יהודים שהלוו מעות לשלטון והמחה אותן אצל אחד ממשרתיו וא"ל במעמד שלשתם מנה שיש לי בינך תגהו להן וא"ל הין חייב ליתן להן ובתשובות לרבני האי אם הנה הנמחה עכ"ם קנה במעמד שלשתן.

דכינו שנתרצה להסתלק מבעל חוב ישראל ולחזור על העכו"ם קנה ובשאלות תלמידי ר' אלפס שנכתבו בפאס המחאה בעכו"ם במעמד שלשתן ישראל ועכו"ם וישראל. השיב איה נדון בה פדיני ישראל ונדם תקיפה עלינו ולא תשנה בדינם עד שיתפוס במקצת.

כתב בכך וכו' איה פלו' אמר לנא הווי עלי סהדי וכתובו וחתומו והבו לפלו' מחמת דהנה לי על פלו' כה וכו'. ואמרית ליה הליו זוזי דאית לי גבה תגינהו לפלו' דנו דקאי בהדו ומהשתא פטרית פלוני דנו ונפק משיעבודא דילי וקם ליה בשיעבודא דפלוני ולא פש לי גביה ולא מידי לא לי ולא לירתי בתראי ממאי דאית לי גביה וחומר שטר המחאה דא קבילית עלי ועל ירתאי בתראי כחומר כל שטרי המחאה דנהיגין בישראל מיומא דנו ולעלם דלא פאסמכת' ודלא כטופס' דשטרי.

ומאי דהנה קדמנא פתבנא וחתמנא ונהיבנא ליה לפלוני למיהני בידיה לזכו: אות ה הרשאה הנקראת הרשאה פלישנא דרבנו: גרסינו בפ' מרובה. אמרי נהרדעאי לא פתבינו אורכתא אמטלטלי א"נ רב אנשי לאמימר מאי טעמא משום דר' יוחנן.

דא"ר יוחנן גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהן אינו יכולין להקדיש זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו וא"ד נהרדעאי אמרי לא פתבי אורכתא אמטלטלי דכפריה טעמא דכפריה דמיקוזי כשיקרא אבל לא כפריה פתבי וקי"ל פלישנא בתרא מיהו קשיא לן פיון דקי"ל כר"י אפי' לא כפר נמי.

וכי תימא כי לא כפריה לא דמי לגזלן דברשותי' קאי אי הכי (ליה) נקט טעמא דמיקוזי כשיקרא משום דר"י הוא ותו אנו דכתבינו אורכתא אמטלטלי דכפרי' כמאן אפי' בדלא כפריה מלנה או פקדון של מעות היכי מצוי לאקנוי הא אין מטבע נקנה בחליפין ומעמד שלשתן בעיניו ואי מלנה בשטר פתיכה ומסירה בעי' ואנו פתבינו אמלנה ולא כפריה ואפי' מטבע כדגרסי' בירושל' בשבועות טעמא דאיש פלוני כהן או פלו' לוי הא מנה לפלוני ביד פלו' חייב.

והא קתני סיפא עד שישמע מפי התובע.

אמר שמואל בבא בהרשאה. והא אמרי נהרדעאי לא פתבינו אורכתא אמטלטלי ה"מ היכי דכפריה אבל לא כפריה פתבינו.

אלמא (במעמד שלשתן) פתבינו אורכתא ור"ח כתב דלא פתבינו אורכתא אלא אפקדון דברשות' דמריה קאי וליפא לדחוייה. הא דר' יוחנן ונהרדעאי מיה' דשבועות ובכורות.

הילכך האי דנהגו למכתב אורכתא אפי' אמטלטלי דכפריה לא ידענו על מה נהגו. וה"ר יעקב למיקוזי כשיקרא לא חיישינו כדאית' בפ' הפותב ואע"ג דפרכינו מנהרדעאי ומשנינו בבא בהרשאה לטעמייהו דנהרדעאי קאמר והרב החסיד אמר שלא יהא כל אחד ואחד נוטל מעותיו של חבירו והולך למדינת הים והכי נמי אשכחן בתשובה לרבני אלפס דמילתא הוא דעבדינו בהרשאה כי היכי דלא ליפסדו אנשי ממונייהו ולא ילפינו מינה

למתנה: ומסתברא לישנא בתרא דנהרדעאי סבירא להו אע"ג דגבי הקדש לר' יוחנן שניהו אינו יכולין להקדיש דוקא הקדש דלית לה הקנאה לא שטר ולא קננו דלאו ברשותיה קאי וליפא למימר אמירה פמסירה פדקאמר טעמא איש פי יקדיש את ביתו כו' אבל לגבי מתנה ואוריקתא ברשותי' קיימא לשונויה שלים ולמיקבעי' לאקנויי ליה במתנה ל"ש פפריה ול"ש לא פפריה.

מידי דהנה אשליח שעשאו בעדים ומפורש בדיוקני לר' יוחנן. דאם עדים חתומין עליה משלחין דהא קי"ל שלוחו של אדם פמותו דלא שייק ביה לפי שאינה ברשותו אלא גבי הקדש וכגון גונב אחר גנב דכפילא ממילא אתי והיינו דאמרי בדכפריה לא פתבינו דמיקוזי פשיקרא אבל לא פפריה פתבי' והילכת' איתה לדר' יוחנן ואיתה לנהרדעאי ומסתברא דוקא דלא פתב ליה.

זיל דון ואפיק לנפשך דאיכא למימר דמיקוזי פשיקרא אבל אי פתב ביה זיל דון אפי' פפריה מידי דהיה אאנטלר שממנין טוען לטוען והיינו דנהגינו למיכתב אוריקתא אמטלטלי דכפריה דהא ביה פתב זיל דין וכל הני שקלי וטרי דאמרי' באוריקתא ומשליח שעשאו בעדים לענין אפטורי המורשה אם יתגנו לו וקי"ל פרבן יוחנן ורב חסדא ור' אלעזר בשליח שעשאו בעדים דהנה שלים דמש"ה טרח ואוקמיה בעדים כי היכי דתיקוני ברשותיה ולא בעי התקבלתי אי נמי קביל עליה שלים אונסא דאורחא פטור המורשה ואי נמי אמר למורשה שדר לי בידא דפלו' פהיה דתניא א"ל השואל שלחה לי ביד בני או ביד שלוחי או ביד עבדך או ביד שלוחך וכו' פטור אבל אי לא צבי ההוא דאיתיה לממונא גביה למיתביה ניהליה לא פייפינו ליה והיינו דאמרי נהרדעאי כל אוריקתא דלא פתב ביה זיל דון והנפק לנפשך לית ביה ממשא מאי טעמא מצי אמר ליה לאו בעל דברים דידי את.

ואי פתב ביה הכי פייפינו ליה הא לא פתב ביה הכי זיל דון. אלא התקבלתי לחוד נהי דאי בעי למיתביה ניהליה ההוא דאיתיה לממונא בידיה מופטר אבל מופר לא פייפינו ליה עד דכתב ביה זיל דון ואפק לנפשך.

וכי פתב ביה הכי ליכא חשש' דמיקוזי פשיקרא' וליכא למיחש דילמא פפר ביה. ולא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי את.

והא דאמר רבא היינו אוריקתא סתמא דלא פתב ביה זיל דון אבל באוריקת' מפורשת דאמר ליה זיל דון אפי' פפר פתבינו והילכך אוריקתא ושליח שעשאו עדים דינו שנה והוי שלים.

ואי בעי למיתבנהו ניהליה פטור אי איתגיסו. ואי לא בעי למיתן לא פייפינו ליה עד דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך והאומר שאין פח לכוף את חברי: אע"ג דכתב ליה זיל דון והנפק לנפשך לאו מילתא היא דכולהו בעל פרחו ניהו פהיה דאמר בכתובות פהיה דהנה ביה בניסן סתמא וכולהו רבנותא ר"ח ורב אלפס פסקו בשליח שעשאו בעדים דהוי שלים א"ר אמי אי תפס לא מפקינן מיניה מדכתב ליה ואפק לנפשך.

ורב אשי אמר מדכתב כל מה דמתענית מן דינא עלאי לא שותפא שוניה לגמרי קאמר ליה אלא שליחא שוניה וקי"ל שליחא שוניה. פיון דכתב ביה זיל דון ואנפק לנפשך לא

מְצִי לְדַחוּיָהּ וּמִימָר לִיהָ לֹא בַעַל דְּבָרִים דִּידֵי אַתָּה: אִיתְשִׁיל מִקְמִי רַב שְׁרִירָא גָאוֹן בֵּית דִּין הַגָּדוֹל וּלְבֵית דִּין שֶׁל רַבֵּינוּ הָאֵי בְּעֵנֵינוּ הִרְשָׁאָה דְלֹא הָוָה פְּתַב פֶּל מַה דְּמַתְעַנִּית מִן דִּינָא עֲלָאי וְשִׁדְרוּ שְׁאִין עַל בַּעַל הַדִּין שְׁעָלְיוּ הִרְשָׁאָה בְּזֵה עֶסֶק דְּבָר וְאִין זֶה פּוֹגֵם וּכ"ש שְׁאִינוּ יָכוֹל לֹמַר לוֹ לֹא בַּעַל דְּבָרִים דִּידֵי אַתָּה אֲלֵא מַה שְׁבִין הַמְּוֹרְשָׁה וְהַמְּוֹרְשָׁה סִפְק בְּכֹה אֵי מִפְּקִינוּ מִינְיָהּ וְכַת' בְּגוֹסְחָא פּוֹלְהוּ אִיבְרָא שְׁוֹתְפָא שְׁוֹוִיָּהּ.

לְמֵאֵי נִפְק' מִינְיָהּ לְמִתְפַּס פְּלָגָא מֵאֵי בִּינְיָהּ אִיכָּא בִּינְיָהּ קִנִּי עַל מְנַת לְהַקְנוֹת וְתַקְנָהּ לִי פְּגוֹן מִתְנָה ע"מ לְהַחְזִיר וְסוּגְיָן דְּהִכָּא פְּלִישְׁנָא קָמָא וְלֹא פְּתַב בְּמִנָּא דְכָשֵׁר לְמִקְנִיָּא בִּיהָ אֲלֵא בְּקִנְיָן שְׁלָם וְהַעֲמִידוּ שְׁטַר הַהִרְשָׁאָה בְּחֻזְקָה וּמִסְתַּבְר' דְּהָא דְנִהְרַדְעָאי בְּזִיל דּוֹן וְדָאֲמִימָר וְרַב בְּמַטְלָטְלִין דְּכַפְרִיָּה הוּא וְקָא מִפְּלִגִי בְּפִלְגִיתָא דְהוֹסִיפוּ לוֹ אַחַת יִתְרָה דְמַר סב' הַפֶּל לְשִׁלִּיחַ וּמַר סַבְר' חוֹלְקִין וְצָרִיכ' עֵינְיָנָא וְכַתְבִּי רַבְּנוֹתָא מְשֻׁמִּיָּה דְרַב יְהוּדָה פִּינָן דְּשִׁלְיָחָא שְׁוִיָּהּ אֵי בְּעֵי לְבַטוּלְיָהּ שְׁלִיחוּתָהּ וְאוּרוּכִי אֵי יֵשׁ אַחְרֵינָא מְצִי לְמִיַּעֲבַד וְאַפִּי' שְׁלִיחוּת בְּקִנְיָן כְּדַפְרֵינָא בְּשִׁלְיָחוֹת וְהָא דְחִינְשִׁי' בְּעֵלְמָא אֲדָאֲתִי שְׁכִיב ר' אָבָא וְלֹא חִינְשִׁינוּ דִּילְמָא הָדַר בִּיהָ דְמִסְתַּמָּא לֹא מַחְזִקִינוּ גְבָרָא בְּהַדְרֵינָא וְכִינּוּ דְשְׁטַר אֲוֹרִיכְתָא בִּידֵיהָ פְּטוּר וּמֵאֵן דְּאֲתִי בְּאוּרִיכְת' לִית לִיהָ לְאוּרוּכִי אִינִישׁ אַחְרֵינָא דְקִי"ל אִין רְצוֹנִי שְׁיִהְיֶה פְּקֻדוֹנִי בְּיַד אַחַר וְאֵי שְׁלִיחַ בְּקִנְיָן הוּא אִיכָּא לְמִימַר דְּכַמְעָשָׂה הִיא וְלֹא אֲתִי דִּיבּוּר וּמְבַטֵּל מַעֲשָׂה כְּדָאֲתָא לְעֵיל בְּמֵאֲמָר קִנְיָן וּמִיָּהּ בְּלֹא קִנְיָן אֵי מְשַׁדַּר לְהוּ פְּטוּר בְּאֲוֹנְסִין וְה"מ בְּמַקְרָע וּמַטְלָטְלִי דְבְּאוּרִיכְת' דְּעֵדִים אוּ בְּהַתְקַבְּלִיתִי לְחוּדִי' סְגִי בְּלֹא קִנְיָן.

אֲבָל בְּמַעוֹת מִסַּת' פְּלֻגְתָּ דַּר' יוֹחָנָן וְשְׁמוּאֵל הִיא דְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל אִין מְשַׁלְחִין מַעוֹת בְּדִיּוּקְנֵי וּר' יוֹחָנָן אָמַר אִם עֵדִים חֲתוּמִין עָלֶיהָ מְשַׁלְחִין וְקִי"ל כְּשְׁמוּאֵל בְּמַעוֹת וְלְשְׁמוּאֵל מֵאֵי תַקְנִיתָהּ כַּדַּר' אָבָא וְכו' עַד וְלִקְנִינָהּ נִיְהַלְףָּ אַגְבִּי אֲסִיפָּא דְבֵיתָהּ וּר"ח וְרַב אֶלְפִּס הֵכִין סְבִירָא לְהוּ דְּדִיּוּקְנֵי וְשְׁלִיחַ שְׁעָשָׂאוּ בְּעַדִּי' תַּרְתִּי מִיָּלִי גִינְהוּ.,

וּבְדִיּוּקְנֵי הִלְכָה כְּשְׁמוּאֵל וּבְעַדִּי' כַּר' יוֹחָנָן וְכֵן הִילְכְתָּא וְהָא דְרַב אֲחָא לֹא מְשַׁפְחָא לָן וְהָא דְרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מְקִלְתָּא אַחְרִיתִי הִיא וּמִדְּקָא פְּרַכְיָן לְשְׁמוּאֵל מֵאֵי תַקְנִיתָּא וּבְשְׁלִיחַ שְׁעָשָׂאוּ בְּעֵדִים לֹא פְּרַכְיָן לְרַבָּא דְאָמַר לְאִהוּי שְׁלִיחַ מֵאֵי תַקְנִיתָּהּ ש"מ בְּשְׁלִיחַ שְׁעָשָׂאוּ בְּעֵדִים לִיכָּא חֲשָׁשָׁא וּבְהַתְקַבְּלִיתִי לְחוּדִיָּהּ סְגִי וְלִיכָּא לְמִימַר אֲדָאֲתִי שָׁם שְׁכִיב דְאִטוּ מִשּׁוּם דְזָכוּ בְּהוּ יוֹרְשִׁין מְבַטְלִי אוּרִיכְתָּא דְאֲבֹנְהוֹן מִי גְרַע אוּרִיכְת' דְאֲבֹנְהוֹן מֵאִפְּטִירוּפּוֹס שְׁמִינְהוּ אֲבִי יְתוּמִין אֲלֵא לֹא ש"מ דְּגַבִּי זוּזִי הוּא דְפְּלִיגִי לְחוּד וְהִינּוּ דְקָאֲמְרִי אֲפִילוּ עֵדִים חֲתוּמִים עָלֶיהָ כְּלֹמַר עַל הָאֲסִימוֹן וְטַעֲמָא מִשּׁוּם דְאִין סִימָן לְמַטְבַּע וּמְצִי לְמִימַר לֹא יְהִיב לָּהּ דִּילְמָא אֲתִי לְאִיחְלוּפִי זוּזִי בְּזוּזִי אַחְרֵינִי דְגְרִיעִי מִינְיָהּ וְהִילְכָּה לֹא עֲבַדִּינוּ אוּרִיכְתָּא בְּמַעוֹת כְּאוּרִיכְתָּא דְעֵלְמָא אֵי לֹא מִקְנֵי בְּקִנְיָן גְּמוּר דְאִיכָּא לְמִימַר אֲדָאֲתִי שְׁכִיב אָבָא וְנִפְלִי זוּזִי קָמִי יְתָמִי וְיְתָמִי מְעַרְעְרִי עַל הַלִּין זוּזִי וּבְעֵי לֹא נוּזִי לִיתְנִיָּהּ אַגְבִּי אַרְעָא אֲבָל בְּמַקְרָעֵי וּבְמַטְלָטְלִי לִיכָּא חֲשָׁשָׁא לֹא בְּעֵי קִנְיָן וְהִילְכָּה לֹא בְּעֵי אַגְבִּי אַרְעָא אֲלֵא בְּמַעוֹת אֲבָל בְּשָׂאֵר הִרְשָׁאוֹת בְּעֵדִים אֵי נְמִי בְּהַתְקַבְּלִיתִי לְחוּדִיָּהּ סְגִי וְזִיל דּוֹן נְמִי לֹא בְּעֵינָא אֲלֵא הִיכָּא דְתַבַּע לִיהָ בַּעַל פְּרַחֲיָה וְאֵי פְּתַב בְּהָ זִיל דּוֹן וְאַפִּיק לְנַפְשָׁהּ מְשַׁבַּע פֶּל שְׁבוּעָה דְלֹא מְצִי לְאַפּוּכִי עָלֶיהָ וְאֵי טַעִין פְּרַעְתִּי רְמִי עָלֶיהָ שְׁבוּעַת הִיסַת אֵי בְּעֵי פְּטַר נַפְשָׁהּ בְּשְׁבוּעָה מִפְּטַר וְאֵי מְהַפֵּךְ עָלֶיהָ מְשַׁדְרִי לִיהָ בִּי דִינָא וּמִיִּשְׁתַּבַּע בְּדוֹכְתָּא דִּידֵיהָ וּפְרַע וְאֵי מִיִּית מְפֻטַר לִיהָ מְשַׁבּוּעַת הִיסַת וְחֲרָם סְתָם הוּא דְאִית לִיהָ גְּבִיָּה וְתוֹ לֹא

אָבֵל הֵיכָא דְלֵא פְתַב בְּיָה זִיל דּוֹן לָא מְצִי לְאַשְׁבוּעֵי לִיה וּלְאַיִשְׁתַּעוּנֵי דִינָא בְּהַדְיָה פְּלִל וּמְהֵכָא שְׁמַעִינָן דְּמוֹקְמִינָן טוֹעֵן דְּהָא קְאָמַר זִיל דּוֹן וְהָכִי גְרָסִינָן בִּירוּשְׁלָמֵי פֶהֲן גְדוּל לֵא דֵן וְלֵא דְנִינן אוֹתוֹ וְיִמְנָה אַנטֵלֵר הִגַּע עֲצָמָה שְׁיִישׁ עָלֵיו שְׁבוּעָה אַנטֵלֵר בְּשְׁבוּעָה.

וְכַתְּבֵה ר"ח וְכֵן פְּתַב בְּעֵרוּף שְׁמַע מִינְיָה הֵיכָא דְלִיפָא שְׁבוּעָה וְתַבַּע מוֹקִים טוֹעֵן אָבֵל בְּתִשׁוּ' דַּר' אֶלְפֶס מְצִאתִי. דְּלִנְתַבַּע לָא מוֹקְמִינָן לְתוֹבַע מוֹקְמִינָן וּמִסְת' אִי אָמַר אֶפִּיטְרוּפ' אָנָּא יְהִיבָנָא מִשְׁפַּנְת' בַּב"ד וְהוּא בְּמָקוֹם נְתַבַּע וְאַזְיִלְנָא לְדִינָא בְּהַדְיָה.

וְאִי מִיחְסִיב אָנָּא פְּרַעַנָּא לִיה אָנָּא. דִּינָא קְאָמַר לִי וְסַבְר' מְעֵלִיא הִיא וְכֵן הָשִׁיב רַבִּינוּ סְעֵדְיָא לְרַב יוֹסֵף רֵאשׁ יְשִׁיבָה תוֹבַע דְּאִי בְּעֵי יְהִיב לְחַבְרִיָּה מְשׁוּנֵי אֶפִּיטְרוּפּוֹס נְתַבַּע לֵא.

וְהֵיכָא דְאָמַר לִיה לְחַבְרִיָּה שְׁדַר לִי זוֹזַאי בְּהַדְיָ פְּלוּ' וְשְׁדַרִּינְהוּ נִיְהֵלִיָּה וְאַיְתְּנִיסוּ פְּטוֹר דְּתַנּוּ אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שְׁלַחָה לִי בְּיַד בְּנֵי אֹרְעֵל יַד עַבְדֵי כו'. וְהֵיכָא דְאֶתְנִי בְּהַדְיָהוּ מְעִיקְר' דְּכָל מֵאן דְּמִשְׁדַּר פְּל כַּד וְסַד לְחַבְרִיָּה פְּתַבָּא דְּלִישְׁדַר לִיה מֵאִי דְאִית לִיה גְּבִיָּה.

וְשְׁדַר לִיה לָא מִיחְסִיב בְּאַחְרִיּוֹת: וְהָכִי נְהִיגֵי הָאִיְדָנָא תַּגְרִי. וְהָכִי שְׁדַרוּ מְמַתִּיבָתָא.

וְדוֹנָקָא מִדְּעַתְיָה אָבֵל בְּעַל פְּרַחֲיָה לֵא. פְּדַכְת' פֶּרֶק הַשּׁוֹלַח אָמַר אַבְיֵי נְקִיטִינָן בְּעַל בְּנַכְסֵי אִשְׁתּוֹ צְרִיף הַרְשָׁאָה וְלֵא אָמַרְנוּ אֶלָּא דְלִיפָא פִּירֵי אָבֵל אִיפָא פִּירֵי מִיגוּ דְּמִיִּשְׁתַּעֵי דִּינָא אֶפִּירֵי.

וּבְתִשׁוּבַת שְׁאֵלָה אִם הַרְשָׁה אֶת עַבְדּוֹ הַרְשָׁאָה הִיא:: כְּדַתְנָא אִין עוֹשִׁין אֶפִּיטְרוּפּוֹס נְשִׁים וְעַבְדִּים וְאִם מִינְהוּ אַב יְתוּמִים הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ בְּמֵאָמַר אַגְבִּי: תְּשׁוּבָה לַר' שְׁמוּאֵל בֶּן חֲפְנִי: וּבְתִשׁוּבָה לְרַב אֶלְפֶס רֵאוּבֵן שְׁיִישׁ לוֹ שְׁטַר חוֹב עַל שְׁמַעוֹן וְהַרְשָׁה לוֹ לְתוֹבַעוֹ וְאָבַד מִמֶּנּוּ הַשְּׁטַר אִם בְּאִוְנָס אָבַד מִשְׁתַּבַּע דְּבִאִוְנָס אָבַד וּפְטוֹר וְאִי (לֵא) וְשְׁמַעוֹן מוֹדָה בְּהָהוּא שְׁטָרָא אִי אִית לִיה לְשְׁמַעוֹן נִיכְסֵי וְלוֹי מְהִימָן דְּכָף וְכָף אִית לִיה לְרֵאוּבֵן לְגַבְיָה מְחִיבֵי לִיה לְשִׁלּוּמֵי הָהוּא שְׁטָרָא וְאִי לֵא מְהִימָן לִיה וְלֵא יַדַּע אִי שְׁטָרָא מְעֵלִיא הִנָּה וְאִם לֵאוּ מִיִּשְׁתַּבַּע דְּלֵא יַדַּע וּמִיפְטָר.

וְאִי נְמִי שְׁמַעוֹן לִית לִיה נַכְסֵי פְּלִל לָא מְחִיבֵי לִיה לְלוֹי וּבְתִשׁוּבָה פְּתַב מְוֹרְשָׁה שְׁהוּא גְּרַשָׁה בְּשְׁטַר יְדוּעַ אֶפִּי לֵא יוֹצִיא מְמוֹן מִן הַנְּתַב' פְּשִׁירִין הֵן הַקְּרוּבִין בֵּין לְדִין בֵּין לְעֵדוֹת שְׁהַהֶפְסַד וְהַהֲנָא לְבַעַל הַתְּבִיעָה הוּא אָבֵל הַמְּוֹרְשָׁה שְׁיִישׁ לוֹ חֶלֶק בְּמַה שְׁיִוְצִי מִן הַנְּתַבַּע פְּסוּלִין הֵן הַקְּרוּבִין בֵּין לְדִין בֵּין לְעֵדוֹת וּמִי שְׁיִישׁ לוֹ עַדִּי בְּתַבִּיעָתוֹ לֵא יְרַשָׁה אַחַד מִן הָעֵדִים אִם יֵשׁ לְמוֹרְשָׁה חֶלֶק בְּתַבִּיעָה וְכֵן נְתַבַּע שְׁיִישׁ לוֹ עֵדִים בְּפִרְיעָתוֹ לֵא יְבוֹא לְדִין עִם הַמְּוֹרְשָׁה שְׁהוּא קְרוּב לְעַדִּי שְׁיִבְטַל עֵדוֹתוֹ: פְּתַב בְּכָף וְכָף אִיף אָמַר לְנָא פְּלוּנִי הוּוּ עָלֵי סְהַדִּי וְקִנְנוּ מִינְאֵי וְכַתּוּבוּ וְחַתּוּמוֹ וְהָבּוּ לִיה לְפָלוּ' לְמִיְהוּי בִּידְנִי לְזַכּוֹ דְּצַבִּיתִי בְּרַעוּ' בְּפִשְׁאֵי וְיְהִיבָנָא לְפָלוּ' דְּנָן ד' אִמּוֹת קַרְקַע בִּירַת' דִּילִי וְאַגְבֵּן אוֹרְיָכִית יְתִיָּה וְאַרְשִׁיתִי עַל כָּף וְכָף דְאִית לִי גְּבִי פְּלוּנִי וְעַל עֵיִסְקָא דְאִית לִיה בְּהַדְיָה וִיהָא זְכוּתָא דִּילִיָּה כְּזוּתָא דִּילִי וְלִזְיִל וְלִזְדוֹן וְלִיפֶק לְנַפְשָׁה וִיהָא לִי רְשׁוּתָא לְאַחְוָא' אַחְוָא' וְלֵא מְחָאָה מְחָאָה וְלִקְנִימָא חֲזוּתָא וְזְכוּתָא וְלִבְטוּלִי יְתַהוֹן לְאַקְבוּעֵי זִימְנָא וְלִבְטוּלִי וְלְאַחְרוּמֵי וְלְאַשְׁבוּעֵי וְלְאַמְנוּנֵי לְדִינָא בְּכָל אֶתֶר וְנִימוּס וּב"ד דִּיפּוּק וְיְתַקְרָא בֵּין בְּדִינְהוֹן דְּרַבְּנָן בֵּין בְּנִימוּסֵי דְאִוּמֵי דְעֵלְמָא וְכָל מֵאן דְּמַתְעַנֵּי מִן דִּינָא עֵלְאִי וְלֵא יְהָא רְשׁוּת' לְפָלוּנִי לְמִימַר לְפָלוּנִי לֵאוּ בְּעַל

דברים דידי את ומדאתי לידא דפלוני דגן הרי אני כאלו התקבלתי וליפטור פלוני מפל
אונסא ואחריות וחומר שטר אורכתא דגן קבילית עלי פחומר כל שטרי אורכתא דנהיגין
בישראל מיומא דגן ולעלם י אות הטפסת שטר גרסינן בפרק גט פשוט מי שנמחק שטר
חובו ומעמיד עליו שני עדים ובא לפני בית דין והם עושין לו קיום איש פלוני נמחק
שטרו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו נקרא פסול.

נתקרא פשר נמחק או נישטשטש אם היה רישומו ניפר פשר לשון רבינו והעמיד עליו שני
עדים ובא לפני ב"ד. ת"ר פיצד קיימו לפנינו פלו' ופלו' הוציא פלו' שטר מחוק לפנינו
ופלו' ופלו' עדיו וכגון שרישומו ניפר וכותבין פלו' היה לו שטר והיה רישומו ניפר
ומתיירא שפא ימחק וזהו נוסחו והעמיד עדים לפנינו שראו שנפל עליו מים ונמחק ופלו'
ופלו' עדיו על זה וזכר שחתימת עדיו נתקנים בב"ד.

ואם פתב בו נזקקנו לעדותן של עדים ונמצא עדותן מכוננת פשר. וב"ד כותבין לו שטר
וקורעין השטר מחוק וגובה ואין צרי' להביא ראיה נקרא פסול נתקרא פשר.

ואמר רב יהודא נקרא קריעה של ב"ד נתקרא קריעה שאינה של ב"ד היכי דמי קרא
ב"ד אמר רבא מקום העדים ומקום הזמן אביי אמר שתי וערב. ת"ר מי שפא ואמר אבד
שטר חובי וכו' ואין כותבין לו את השטר בד"א בשטרי הלואה.

אבל בשטרי מקח וממכר כותבין חוץ מן האחריות וכתבי שטרא דגן דכתבי לאו למיגבי
ביה. אלא כי היכי דתיקום ארעא בידיה ויש התפשת שטר על דרף אחרת.

פגון שיש לו שטר חוב על חבירו והוא במדינ' הים. וחושש אם ילך אחריו ובידו השטר
פסדו פא לב"ד ומטפסו ונותנו בידם והולך לבעל חוב וגובה הימנו ומחזיר לו השטר
וכותבין שטר לב"ד שבעירו שפרע את חובו וב"ד קורעין השטר שבידם ואם נאבד
השטר בדרף פשהלך לבעל חובו וידוע הדבר בעדים חוזר לפני ב"ד ומחזירין לו השטר
ולשינדע להן בעדים שפרע קורעין את השטר: פתב במוטב תלתא פחדא הוינא ואפיק
פלו' שטרא דגן דהיה ליה עליה דפלו' בכף וכף זוזי וסהדוהי פלו' ופלוני וחזינא לשטרא
דאיטשטש ורישומוהי ניפר איתחזי לנא וחשש דילמא מחזיק טפי ואינדקינא ליה
עילגיה דההו' שטר' ואישתכח שרירא וקיימא וקראענא לההוא דאיטשטש ודא נוסחא
דילגיה: בכף וכף וכו': על דרף השני כותבין במוטב תלתא וכו' סהדוהי פלו' ופלו' וכף
אמר לנא אנא צריכנא למיזל קמי מרי רשותי בארעא רחיקתא ואי אמטינא שטרא דילי
חששנא לאונסא דאורחא ואטפיסנא לי הדין שטרא ויהא בידיכון עד דאתינא ואחדקי
לנא לי וחזינא לשטר' שרירא וקיימ' ואטפיסנא ליה ההוא שטרא פמה דכתב ביה ודין
נוסחא דההוא שטרא בכף וכף וכו'.

אות קוף קידושין ומקומה אחר קבלנות בת'ש'ק'ף ונחלק לג' חלקים האחד במה ניקנית
והשני ענין הקונה ושליח השלישית ענין הנקנה ושלושה החלק הא' בכסף דתנן האשה
ניקנית בכסף וכו' ת"ר בכסף פיצד נתן לה כסף ואמ' לה הרי את מקודשת לי הרי את
מאורסת לי הרי זו מקודשת.

וְכַתּוּב רַב אֶלְפָּס וְכוּן אִם נִתְּנָה הִיא וְאָמַר הוּא אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת. מִסְתַּבְּרָא מִשּׁוּם הֵכִי לֹא תָנִי לָהּ בְּבִרְיָתָא מִשּׁוּם דְּתַלְמֵינָא בְּאָדָם חֲשׁוּב כְּדָאמְרִי לְקַמְן אָמַר רַבָּא הִילָךְ מְנָה וְאִיקְדָּשׁ אָנִי לָהּ מְקַוְדֶשֶׁת וְאִוְקִימָנָא בְּאָדָם חֲשׁוּב.

אָבֵל אֵינִישׁ דְּעֵלְמָא סְפִיקָא וְחִיִּישִׁינוּ מְדַרְבְּנֵן בְּנֵתָן הוּא וְאָמְרָה הִיא וְכַתּוּב ר"ח דא"ל הָאִישׁ בְּהֵיא דְקַבֵּל הָאִי מִתְּנָה מִינָךְ מְקַוְדֶשֶׁת לִי נֵתָן הוּא וְאָמְרָה הִיא סְפִיקָא הֲוֵה וְחִיִּישִׁי מְדַרְבְּנֵן וְצָרִיכֵי גֹט.

אָבֵל אִם א"ל הָרִי אָנִי אִישִׁיךָ הָרִינִי בְּעֵלְיָךְ לִית כָּאֵן בֵּית מִיחֻוּשׁ דְּכַתּוּב פִּי יִקַּח. וְלֹא שְׂפִיקִית עֲצָמוּ וְכוּן בְּגִירוּשִׁין הָרִי אֶתְּ אִשְׁתִּי הָרִי אֶתְּ אַרוּסְתִי הָרִי אֶתְּ קְנוּיָה לִי הָרִי אֶתְּ בְּרִשׁוּתִי הָרִי אֶתְּ זְקוּקָה לִי הָרִי אֶתְּ לְקוּחְתִּי מְקַוְדֶשֶׁת: מִיּוֹצֵדֶת לִי מִיּוֹצֵדֶת לִי צְלַעְתִּי עֲזַרְתִּי נִגְדַתִּי.

סְגוּרְתִּי תַחְתְּתִי עֲצוּרְתִּי תַפּוּסְתִּי סְלָקָא בְּתִיקוּ וְלַחוּמָרָא הִיָּה מְדַבֵּר עֲמָה עַל עֵיסְקִי גִיטָה וְקִוְדוּשִׁיָּה וְנִתְּנָן לָהּ וְלֹא פִירֵשׁ ר' יוֹסִי אוֹמַר דִּיּוֹ. וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמוּאֵל הִלְכָה כַר' יוֹסִי וְהוּא שְׂעִסּוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין אָבֵל אֵין עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין אִפִּי' מְעַנִּין לְעַנִּין וּבְאוֹתוֹ עֲנִין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ יְרוּשְׁלָמִי מִיְהוּ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ זֶה גִיטָיָךְ וְאֵלוּ קִוְדוּשִׁיָּךְ וּמִסְתִּי אִפִּי' אֵין עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין וְאָמַר לָהּ הָרִי אֶתְּ מְקַוְדֶשֶׁת לִי בְּמִנְהָ זֹו בְּלִישְׁנֵי דְקִוְדוּשִׁי מְעַלִּי וְקִיבְלָה עֲלֵיָה מְקַוְדֶשֶׁת וְלֹא מִצִּי' לְמִימַר בְּכַפְדּוֹן קִיבְלַתִּינָהּ וְקִוְדוּשִׁי מְעַלִּי נִינְהוּ אָבֵל הִיכָא דְאָמַר לָהּ בְּלִישְׁנָא דְמִיבְעֵינָא לָן הִיכָא דְאֵין עֲסוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין לָאוּ פְלוּם הוּא הִיכָא דְעִסּוּקִין בְּאוֹתוֹ עֲנִין וְאִישְׁתִּיקָה הוּוּ קִוְדוּשִׁי מְעַלִּי אָבֵל הִיכָא דא"ל בְּהִנְהוּ לִישְׁנֵי דְמִיבְעֵי' לָן מִיבְעֵי' לָן וְלֹא אִיפְשִׁיט' וְצָרִיכָה גֹט וּמָה שְׂפַתְבָּ רַב הַמְחַבֵּר דְאִיכָא סְפִיקָא דְרַבְּנִינָא לֹא אִיחְבְּרַר לָן וְכַתּוּב הִיכָא דְאֵין מְדַבֵּר עֲמָה עַל עֵיסְקִי גִיטָה וְקִוְדוּשִׁיָּה וְאָמַר לָהּ בְּלִישְׁנֵי קִוְדוּשִׁי מְעַלִּי וְאָמְרָה הָאִשָּׁה שְׂלֵא הַבִּינָה צָרִיכָה גֹט אָבֵל הָאִשָּׁה מוֹדָה הוּוּ קִוְדוּשִׁי מְעַלִּי וְרַש"פ לִי הִיכָא שְׂאֵין מְדַבֵּר עֲמָה עַל עֵיסְקִי גִיטָה וְקִוְדוּשִׁיָּה אִפִּי' אָמַר לָהּ בְּלִישְׁנֵי מְעַלִּי לָאוּ פְלוּם הוּא וְאָמַר אִפִּי' הַמְקַדָּשׁ בְּמִלְוָה אִפִּי' בְּשִׁטְרָ וְהִיא בְּעֵינָה אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת בְּהִנְאֵת מִלְוָה מְקַוְדֶשֶׁת וְאִוְקִימָנָ' דְאֶרְנוּחַ לָהּ זִמְנָ' וּפְר"ש כ"ש אִם מְחַלָּה לָהּ הַמִּלְוָה וְאָמַר לָהּ בְּהֵיא הִנְאָה נְמִי מְקַוְדֶשׁ וְקִשְׂיָא לִי אִמְאִי אִיִּצְטְרִיךְ לְאוּקוּמָה דְאֶרְנוּחַ לָהּ זִמְנָא לּוֹקְמָה דְמְחַלָּה לָהּ מִלְוָה גּוּפָה וְעוֹד מְקַדָּשׁ בְּמִלְוָה דְקָאמַר רַבָּא מְחִילַת מִלְוָה הִיא וּמִסְתַּבְּרָ' מְחִילַת מִלְוָה דְקָאמַר רַבָּא דְאָמַר לָהּ הָרִינִי מִלְוָה לָהּ מְנָה עַד זְמַן פְּלוּנִי עַל מְנַת שְׂתַתְּקִדְשִׁי לִי בְּהֵיא הִנְאָה וְכִיּוֹן דְלֹא קִינִיץ לָאוּ רַבִּית הוּא אֶלְא אָבֵק רַבִּית עַד דְאָמַר לָהּ אַרְבָּעָה בְּחַמְשָׁה אָבֵל רַבִּינוּ אָבֵן מַגֵּשׁ אָמַר דְּנוּקָא דְאֶרְנוּחַ לָהּ זִמְנָא בְּמִלְוָה דְמַעֲקִיר' דְאָבֵק רַבִּית הוּא וּמִתְרַ חֲדָא דְאֵין יוֹצֵא' בְּדִינִים וְקִנִּין אֵית לָהּ בְּגוּוּיָה וְעוֹד כִּי גְזָרִינוּ בְּאָבֵק רַבִּית בְּמִזְמוֹן מַגֵּשׁ אָבֵל בְּדִיבּוּר לֹא וּמְאִי דְדַמְיָא לִיָּה כְּגוֹן קִנִּין אִשָּׁה לֹא גְזָרוּ רַבְּנֵן אָבֵל בְּמִלְוָה דְהַשְׁתָּא כִּיּוֹן דְמַתְנִי מַעֲיָקֵר הַלְוָאָה רַבִּית קְצוּצָה הִיא וְצ"ע וְכוּן בְּשִׁכְרָ שְׂעֵשִׁיתִי עֲמָךְ אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת עַד שְׂיֹסִיף לָהּ נֹפֶךְ מְשָׁלוּ דְקִי"ל כַר' יְהוּדָה הַנְּשִׂיא דְאָמַר מִלְוָה וּפְרוּטָה דְעֵתִיָּה עַל פְּרוּטָה דְהָא רַבָּא נְמִי אָמַר ש"מ דר' אִמִּי תִלַּת ש"מ הַמְקַדָּשׁ בְּמִלְוָה אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת וְכִיּוֹן דְקִי"ל מִלְוָה בְּרִשׁוּת לָהּ קִינִימָא לְהוּצָאָה אַע"ג דְלֹא הוּצִי' מִמְנָה פְלוּם אֵינָה מְקַוְדֶשֶׁת דְמִלְוָה לְהוּצָאָה נִיתְּנָה אָבֵל לֹא הוּסִיף לָהּ נֹפֶךְ מְשָׁלוּ מִלְוָה הִיא וְאֵע"ג דְאָמַר הַמְקַדָּשׁ בְּמִלְוָה שְׂיֵשׁ עֲלֵיָה מְשָׁכוֹן מְקַוְדֶשֶׁת וּמִסְתַּבְּרָ' דְאִם אָמַר לָהּ הַתְּקַדְּשִׁי לִי

בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד אם נשתייר הימנו שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת וירושלמי רבי אבהו בשם ר' יוחנן אמר לה בפקדון שיש לי בידך מקודשת אבל אם אמר בכל מה שהפקדתיה אינה מקודשת עד שיהו פולן קנימין והמקדש במלנה שיש עליה משכון ומסתבר לא שנה משכון דעלמא ולא שנה משכון דידיה פיון שאמר לה, התקדשי בכסף שיש לי על זה המשכון מקודשת דמאי שנה האי מהאי.

אבל משכון דידיה דאמר ליה התקדשי לי במנה והניח לה משכון אחר מיכן אינה מקודשת מנה אין פאן משכון אין פאן וה"ה בזביני ועבדים וקרקעות שניקניו בכסף כדאמר בההיא אמתא וכו' ואמר פריטי אין פאן מנה אין פאן.

ומסתבר דאי איכא קנין או חזקה בדפריש קני: והדא סברא דילן אבל רבי אבן מגש משכון דידיה אינה מקודשת כלל במשכון דאחרים מקודשת וקשיא ליה אם מתקדשת במשכון של אחרים משום דרבי יצחק דתתקדש במשכון דידיה שהוא קניינו.

וניחא ליה כי מקדשה במשכון אחרים אינו עשוי לחזור אצלו. ובעל המשכון פודה אותו מאשה עצמה.

שקידש אותה בזכות שיש לו על אותו המשכון אבל קידשה במנה והניח עליה משכון אותו משכון עשוי שיחזור אצלה כשיפדה אותו ממנה. ונמצא שלא קידש אותה אלא במלנה שיש לו עליה בלבד ומשכון דעלמא דאמר דמקודשת שמה מישכנו שלא בשעת הלואתו כר' יצחק והשתא דקי"ל כרב יוסף אפי' מישכנו בשעת הלואתו נמי קני גניבה ואבידה דהא קא מתהני פרוטה: ולסברא דרבנן תא פהדדי נינהו ואמר רבא הילך מנה על מנת שתחזירהו לי קי"ל מתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה לבר מאשה לפי שאין אשה ניקנית בחליפין ש"מ דסתם חליפין ע"מ להחזיר הוא ואמר רבא תן מנה לפלו' ואקדש אני לה וקא ליה והתקדשי לפלו' ותן מנה לפלו' ואקדש אני לו.

מקודשת בכולהו. וכתב ר"ח קיבלתי מרבתי.

ל"ש כי יהיב ליה שמעון ההוא מנה. ולא שנהא כי לא יהיב ליה.

ול"ש כי שנייה שליח בעדים ול"ש כי לא שוניה ואפי' ארצי קמיה ואזל וקידשה מדיליה מקדש' ולא מישתרי' אלא בגט. וכן הילכתא וכן פתב בעל הלכות.

אפי' ארצוני ארצי ליה לכי איתידע ארצוני גמרי להו קידושין (נודאי לא דע' דשוניה שליח בעדי' ואית עדים אי הויא הדרניתא בטר פן איכא למישש לקידושין) ולא קא מישתריא אלא בגט ודקאמרי הנהו בי תרי דשתו חמרא תיתי צופי דבבל וכו' והילכתא כרבינא ועד פאן לא קאמר רבינא אלא דלא חיישי' שמה נתרצה הבן.

הא נודאי דענין דארצי הבן קמי אבוה ואזיל וקדיש תפסי קידושין. ומסת' דאע"ג דלא ארצי אלא בטר דקדשה אודעה לההוא גברא וארצי בעדי' מקודשת אבל לא ארצי.

כתב הרב המחבר פיון דשלא מדעתו קודשה לראובן. לאו קידושין הן כלל ותמיכה לי דכ' בפסקות דהרב צרפתי נר' דברי שאם אמר' לו תן מנה על גבי הסלע ואקדש אני לה מקודשת ובההיא הנאה שעוש' רצונה בשנה פרוטה גמרא ומקנייא נפשה מידי דהנה אתן

מָנָה לַפְּלוֹ' אוֹ לְאָדָם חָשׁוּב דְּמַקְוֵדָשׁת וְלֹא דְמִי כָּלֵל וְהִיכָא דְאָמַר הִילָךְ מָנָה וְאֶקְדָּשׁ אֲנִי לָךְ דְּהִינּוּ נִתְּנָה הִיא וְאָמַר הוּא מְקוֹדָשׁת בְּאָדָם חָשׁוּב כְּדַפְרֵינִשׁ' לְעִיל.

וְהִלְכְתָּא שִׁירָאֵי לֹא צְרִיכִי שׁוּמָא אַר"א הִתְקַדְּשִׁי לִי בְּמָנָה וְנָתַן לָהּ דִּינָר הָרִי זֶה מְקוֹדָשׁת. מֵאֵי טַעְמָא כִּינּוּן דְּאֶמְנָה יְהִיב לָהּ דִּינָר.

כְּמֵאן דְּאָמַר עַל מְנַת דְּמִי א"ר הוּנָא וְכו' וְכַתְּב רַב אֶלְפָּס דְּוָקָא מָנָה סְתָם אָבֵל מָנָה זֶה וְהִיָּה מוֹנָה וְהוּלָךְ וְרַצָּה אֶחָד מִהוּן לְחִזּוּר אִפִּי' בְּדִינָר אַחְרוּן הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ וּמְסַבְרָא אִפִּי' מָנָה סְתָם וְהִיָּה מוֹנָה וְהוּלָךְ וְחִזּוּר כְּרַב אֲשִׁי וּבְגוּנְסָתָא דְּרַב אֶלְפָּס דְּלֹא גָרִיס בֵּיהּ רַב אֲשִׁי אָמַר מוֹנָה וְהוּלָךְ שְׂאֲנִי.

אָבֵל לְגוּנְסָתָא דִּינּוּן דְּגָרְסִי' בֵּיהּ רַב אֲשִׁי אָמַר הִלְכְתָּא כְּרַב אֲשִׁי וְאִפִּי' בְּמָנָה סְתָם וְאִי אָמַר בְּמָנָה זֶה וּמַצָּא בְּהוּן דִּינָר שֶׁל גְּחֻשָׁת אֵינָה מְקוֹדָשׁת הִיכָא דְּלֹא יְדַעָה בֵּיהּ אָבֵל יְדַעָה בֵּיהּ מְקוֹדָשׁת וְאִם נִמְצָא בּוֹ דְּבָר רְעוּע דְּנַפְיָק עַל יְדֵי הַדְּחָק מְקוֹדָשׁת.

וְכ"ש אִם הַשְׁלִיכְתוּ לְפָנָיו. וְאָמַר לִיהָ הָא מְמוּנָ' קַמָּךְ הִתְקַדְּשִׁי לִי תָנִים לְאָבָא וּלְאָבִיךָ אוֹ לַפְּלוֹ' אֵינָה מְקוֹדָשׁת שְׂיִקְבָּלָם לִי מְקוֹדָשׁת תָּנִים עַל גְּבִי הַסְּלַע אֵינָה מְקוֹדָשׁת וְאִם הִי' סְלַע שֶׁלָּהּ מְקוֹדָשׁת סְלַע שֶׁל שְׁנֵיהֶן סְלַקָּא בְּתִיקוּ הִתְקַדְּשִׁי בְּכַפָּר זֶה תְּנָהוּ לְכָלֵב אֵינָה מְקוֹדָשׁת כָּלֵב שֶׁלָּהּ מְקוֹדָשׁת אִם הִיָּה כָּלֵב רַץ אַחְרֵיהָ סְלַקָּא בְּתִיקוּ תְּנָהוּ לְעֵנִי אֵינָה מְקוֹדָשׁת וְאִפִּי' הַסְּמִיךְ עָלֶיהָ וְקִי"ל שְׂדֵי מִישְׁדָּא הַב מִיְהִבָּא אֵינָה מְקוֹדָשׁת וְה"ה מִישְׁדָּא וְהַב דְּאֵינָה מְקוֹדָשׁת הִיא דְּקַדְּיִשׁ בְּצִיפְתָּא דְּאָסָא אָמַר לִיהָ וְהָא לִית בֵּיהּ שְׁנָה פְּרוּטָה וְכו' הוּי שְׂתִיקָה דְּלֹאֲחַר מִתָּן מְעוֹת וְקִי"ל שְׂתִיקָה דְּלֹאֲחַר מִתָּן מְעוֹת לָאוּ כְּלוּם וְאִסְיָקְנָא דְּלֹא כְּרַבָּא דְּאִיפִ' לְמִימַר כְּרַב הוּנָא בְּרִיָּה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ דְּאִי אִיתָּא דְּלֹא נִיחָא לִיהָ לִישְׁדִּינָהוּ וְחִיָּשִׁינּוּ וְלִחְוּמָרָא וְהִלְכְתָּא אִי בְּשַׁעַת מִתָּן מְעוֹת אִישְׁתִּיק הוּי קִידוּשִׁין וְאִי אָמַר לָהּ כְּנִסִּי סְלַע זֶה בְּפִקְדוֹן וְאִם"כ אִם"ל הִתְקַדְּשִׁי לִי בּוֹ בְּשַׁעַת מִתָּן מְעוֹת מְקוֹדָשׁת לְאֲחַר מִתָּן מְעוֹת אִי יְהִיב לָהּ בְּתוֹרַת פִּקְדוֹן וְאָמַר אִין הוּי וְאִי לֹא לֹא הוּי קִידוּשִׁי קִידוּשִׁין כָּלֵל.

אָבֵל יְהִיב לָהּ בְּתוֹרַת קִידוּשִׁין וְאִישְׁתִּיקָה סְפִיקָא וְחִיָּשִׁי הִיא דְּמוּזְבְּנָה נוֹרְדִי אֶתָּא גְּבָרָא חֲטָף חֲדָא מִיָּנָה וְכו' עַד אָמַר רַב נַחְמָן יְכוּלָּה לֹאֲמַר אִין שְׁקִילִי וְדִידִי שְׁקִילִי וְדוּקָא בְּדִלָּא שְׂדִיךְ אָבֵל שְׂדִיךְ אִפִּי' בְּגִזְלֵי דִּינָה מְקוֹדָשׁת דְּתַנְיָא קִידְשָׁהּ בְּגִזְלֵי וְחֲמָס וּבְגִנְיָבָה אוֹ שְׂחַטָּף סְלַע מִיָּדָה וְקִידְשָׁהּ מְקוֹדָשׁת וְאִוְקִימָנָא בְּדִשְׂדִיךְ וּבְדִלָּא שְׂדִיךְ נָמִי דוּקָא אִישְׁתִּיקָא אָבֵל אִי אֶמְרָה אִין אַע"ג דְּלֹא שְׂדִיךְ הוּי קִידוּשִׁי כְּדָמוּכַח הָתָּם וְדוּקָא בְּגִזְלֵי דִּינָה אָבֵל בְּגִזְלֵי דְּעֻלְמָא אַע"ג דְּשְׂדִיךְ לֹא הוּי קִידוּשִׁי כְּדָמוּרִי לִית דְּחָשׁ לְהָא דַּר"ש דְּאָמַר סְתָם גְּזִילָהּ יִיאוּשׁ בְּעֻלִים וְהַמְקַדָּשׁ בְּגִזְלֵי אֵינָה מְקוֹדָשׁת וְנִהְגוּ לְקַדָּשׁ בְּטַבְעַת שְׂאוּלָה אִיכָּא דְּמַדְמִי לָהּ לְמַתְנָה עַל מְנַת לְהַחְזִיר וּבְאִשְׁתָּה אֵינָה מְקוֹדָשׁת וְאִיכָּא מ"ד סְתָם שְׂאֵלָה ל' יוֹם בֵּיהּ הוּא הִנְאָה מְקוֹדָשׁ' וּמְסַבְּב' דְּלֹא עָבְדִי בֵּיהּ עֲוֹבָדָא וּבְשַׁעַר דִּיִּיקִינּוּ דְּסְתָם שְׂאֵלָה זְמַן מוּעֵט הוּא עַד דְּאָמַר לִיהָ בְּפִירוּשׁ שׁוּאֵל אֲנִי כְּלִי זֶה בְּטוֹבְתָךְ שְׂאָמַר שְׂמוּאֵל שׁוּאֵל אָדָם בְּטוֹבוֹ לְעוֹלָם: בְּפִסְפִּי בֵּית שְׂמַאי אָמַר בְּדִינָר וּבְשִׁנָּה דִּינָר וּבֵית הֵלֵל אָמַר בְּפְרוּטָה וּבְשִׁנָּה פְּרוּטָה וְיְהִיב רַב אֶלְפָּס שְׂעוּר כְּדַכְתָּב בְּהִלְכוֹת דִּילָיָה.

אָמַר שְׂמוּאֵל הַמְקַדָּשׁ בְּתַמְרָה אִפִּי' עוֹמֵד כּוֹר תְּמָרִים בְּדִינָר מְקוֹדָשׁת חִיָּשִׁי' שְׂמָא שְׁנָה פְּרוּטָה בְּמַדְי וְהָא דְּתַנּוּ בְּפְרוּטָה וּבְשִׁנָּה פְּרוּטָה הָתָּם קִידוּשִׁי וְדָאִי וְהִכָּא קִידוּשִׁי סְפִיק

נינהו וצריכה גט ומדאמרי בהווא עובדא אצריה גיטא כשמואל ובחבור קדש נר' לי קדש בתבשיל או בירק שאינו מתקנים אינה מקודשת כלל שהרי אינו מגיע למקום אחר עד שיפסידנו ודבר של טעם זה נראוי לסמוך עליו וטעם חיצוני הוא שהרי אין אומר אם יוליד תמרה למדי ישונה פרוטה אלא שמה שונה תמרה זו פרוטה במדי היום וא"כ מקודש' היא בזו הפרוטה שהרי היתה מקודשת במדי דא"כ אף תמרים נפסידו וכדאמר לכל מילי מעלי עתיק' לבר מתמרי אלא יש טעם אחר לא אמרו אלא תמרה שאין מציות במדי וכגון שקדים ורימונים ופירות שאין יוצאין במקום אחר והן בייקר אבל תבשיל וירק או פיוצא בהן בכל מקום מצוי אינה מקודשת כלל המקדש בפחות משונה פרוטה ובעל מקודשת אבל המקדש במלנה ובעל אינה מקודשת ואינה צריכה הימנו גט האומר לאשה התקדשי לי בתמרה התקדש לי בזו ובזו אם יש באחת מהן כו' היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שונה פרוטה ואוקמ' רב אמר מאי עד שתהא באחת מהן עד שיהא באחרונה שונה פרוטה אבל קמיתא לא פיון דאכלה מלנה היא ומקדשה בפרוטה בתרייתא דמלנה ופרוט' דעתיה אפרוטה אבל היכא דמנחחות אם יש בכולן שונה פרוטה מקוד' ואע"ג דבקמית' לית בה שיעור קידושין לא תימא מעות מתנה נינהו מידי דהנה אמקדש אחותו אלא הוה כמו מעות בעלמא וחזרין ומיצטרפין עד האחרונה ולא בעי באחרונה שונה פרוטה דאי מעו' מתנה נינהו אפי' מנחת נמי לימא עד שתהא באחרונ' שונה פרוטה וכיון דאמר התקדשי לי בזו ולית בה שונה פרוטה הנה ליה כמקדש אחותו והיינו דקאמ' ש"מ תלת המקדש שתי נשים בפרוטה או אחת בפחות משונה פרוטה אע"פ ששולח סבלונות לאחר מיכן אינו מקודשת איתמר רב הונא אמר חוששין וכן אמר רבא כר"ש שקידש אחת ונתרצית ושלח לה סבלונות בעדים חוששין שמה קידושין הן ואם נתקדשה לאחר צריכה גט הימנו מן הראשון ואנו קיבלנו חוששין לסבלונות חוששין שמה מתחילה קודם סבלונות קידשה ואם ידוע שלא קידשה לאו פלום הוא והכי מסתבר' מדקאמר באתרא דמקדש והדר מסבלי חיישינו מסבלי והדר מקדשי לא חיישי' ואם מיעוטא מקדשי והדר מסבלי ורובה מסבלי והדר מקדשי חיישינו למיעוט' ונוסח' דילן גיר' אחרת המקדש בערל' ובכלאי הפרם וכו' מכרן וקידש בדמיהן מקודשת וה"ה בנוטר ופיגול וחמץ בפסח והאי דלא תני להו משום דלא דמו להדדי דהני בני שריפה נינהו אבל ע"א ויין נסד וחומץ של עכו"ם ומקצה לע"א ועורות לבובים.

ותקונת ע"א דאינון בכלל ע"א ושביעית לעולם אסור והאי דלא תני להו משום דלא הוה מצי למיתני בהו ומכרן וקידש בדמיהן מקודשת לפי שכל אלו תופסין דמיהן וגרסי' בפסחים המקדש משש שעות ולמעלה אפי' בחיטי קורדניית' אין חוששין לקידושי' ורש"פ אע"ג דאיהו אסור למיתנהי מיניהו מיהו הנאה לגבי אחרני' שריא ודוקא קידושי אשה אבל איתנהויי מיניה אסור מדרבנן.

והא דקתני קידש בדמי' דיעבד אבל לכתחין אין לקדש בהן לפי שהוא נהנה מהן שקנה בהן את האשה ודוקא אשה אבל אם קנה בהן חפץ אסור ליהנות ממנו ודוקא לעצמו אסור אבל לאחרים מותרין דאם פן אשה אמאי מתקדשת.

הא לא מצי מיתהנויי בהו מדרבנן אלא לאו ש"מ דמותרין לאחרים אבל לא לו וצ"ע: בשטר מנא לן דכתיב ויצאה והיתה לאיש אחר מקיש הנייה ליציאה וכו' הדא דתימא

בשטר שאין בו שנה פרוט' כו' מדקי"ל עידי מסירה פּרתי בלא עידי חתימה פּשר המקדש
בשטר חוב של אחרים איפא לעיוני דהא קאמר לקמן קשיא דר' מאיר אומר רבא אמר
רב נחמן בשטר פיצד פּתב לו על הנגיר או על החרס פּתב מקודשת לי וכו' אע"פ שאין
בו שנה פּרוטה מקודשת מדעתו פי' מדעתו שנתן לה האב רשות לקבל קידושיה פּדג'ר'
אמר רבא א"ר נחמן אומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיה מדר' יוסי בר' יהודה
והרב פּתב מדעתו שנתבב לדעת האב ואיפא מ"ד אע"פ שהגיע השטר ביד האב צריף
שיגיע לידה ולא נהירא לן פּתב לה על הנגיר או על החרס וכו' מקודשת והיא שפגרה
ואיפא מ"ד היכא שע"י אביה בעינו שיגיע הפּתב לידה וקי"ל דבעי לשמה ואם פּתבו
לשמה ושלא מדעתה פּלוגתא דרבא ורבינא ורב פּפא ורב שרביא ופסק ר' אלפס כר'
פּפא ורב שרביא דאינה מקודשת.

ואיפא דמייתי ראיה מיהא דלעיל דקאמר מדעתה וליתה דמדעתה דקאמר שהיא, עשאתו
שליח הוא דקאמר והאי מדעתה דהכא פּתבו הבעל שלא מדעת האשה: בעל הלכות אומר
דהילכתא פּרבא ורבינא נאנו פּתבינו מאי דסבי' לן במאמר שביעי פּחלק השני ונקיטינו
לחומרא.

ירושלמי א"ר יוסי ק"ו לבת חורין שתקנה פּחזקה מק"ו ומה שפחה פּנענית שאין ניקנית
בביא' ניקנית פּחזקה זו שניקנית בביאה אינו דין שתהא ניקנית פּחזקה ת"ל ובעלה
בביאה היא נקנית ואינה ניקני' פּחזקה וכי היכי דמקשי' הנויה ליציא' לגבי לשמה הכי
נמי לענין תלוש פּדמוכח בפ"ק דגיטין דמקשי' והא איכ' מחובר ואסקינו מילת' דאיפ'
פקידושי' לא קתני: ביאה מנא לן דכתיב ובעלה מלמד שהאשה ניקנית בביאה ולא
איצטרף לפרושי מילי דביאה דהא רב מנגיד אמאן דמקדש בביאה ובשוק' אומר רב הונא
חופה קונה מק"ו וכתב ר"ח הא דרב הונא ספיקא הוא דהא פּריק כל מה דמקשי רבא
עליה.

החלק השני ענין הקונה ושלוחו האיש מקדש בו ובשלוחו וכו' אומר רב יוסף מצוה בו
יותר מבשלוחו אבל ברישא איסור' נמי איתא כדר' יהודה אומר רב דאמר רב יהודה אומר
רב אסור לאדם שקדש את האשה עד שיראנה וכו': שליחות מנא לן פּדתנ' ושלח מלמד
שהיא עושה שליח.

וכתב ויצאה והיתה איתקוש הנויה ליציאה ש"מ דשליח גיטין וקדושין דינן שנה וכבר
פירשנו בענין שליחות ותנא ר' הושע בן קרחה וכו' ולדבר עבירה אין שליח שקי"ל
אין שליח לדבר עבירה: ירושלמי נר' הדברים שעדיו הן שליחיו כשקדש בשטר אבל
בכסף נעשו פּנוגעים בעדותן כו' התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא דבש של דבש ונמצא
יין בדינר של כסף ונמצא של זהב של זהב ונמצא של כסף וכו' וקי"ל פּרבנן ואפי' הטעה
לשבח ממון אינה מקודשת וכ"ש לשבח יוחסין ע"מ שאני פּהן ונמצא לוי ונמצא פּהן
עשיר ונמצא עני עני ונמצא עשיר.

ירושלמי ניחא פּהן ונמצא לוי ונמצא פּהן לא בעי טריחות' דכהונה אלא עני ונמצא
עשיר וכו' התקדשי לי בכוס זה תני חדא בו ובמה שפּתוכו ותנ' אינך במה שפּתוכו ולא
בו לא קשיא הא במיא הא בצורה הא פּחמרא פי' רבנותא בו ובמה שפּתוכו שמן דחשיב
במה שפּתוכו ולא בו וכו' פר"ש שמן שפּתוכו הימנו במעט מעט צריף לו הכל ובו ובמה

שְׁבִתוֹכוֹ וְחִמְרָא מַה שְׁבִתוֹכוֹ וְלֹא בּוֹ בּוֹ וְלֹא מַה שְׁבִתוֹכוֹ מִיָּא ע"מ שְׁאֲנִי קוֹרָא כּוֹ
בְּהִלְכוֹת עַד לְמַעַן תִּפְּנֹשׂ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלִבְכֶם וּבְכּוֹלֵן שְׁאֲמַרְהָ בְּלִבִּי הִיָּה לְהַתְקַדֵּשׁ לּוֹ
אֵינָהּ מְקַדְּשֵׁת וְכּוֹ הִיא שְׁהִטְעָהּ וּגְבָרָא דְקַדִּישׁ עַל תְּנַאי אֵי לֹא אֲתִינֵי עַד זְמַן פְּלוּ לִיבְטְלוּ
קִידוּשֵׁי וְלֹא אֲתִי: בְּעוֹ מִן קַמְיָה רַב שְׁמוּאֵל רִישׁ פְּלֵה אֵי יֵשׁ אֲנֹסֵס בְּקִידוּשֵׁין וְגֵרְסִינֵן
בִּירוּשְׁלַיִם כְּדַכְתָּ בִּגְט וּבִתְשׁוּבָה מֵאֵן דְּקַדִּישׁ מְהַנִּי נְשִׁי דְאִיסוּר קְדוּשָׁה כְּגוֹן כְּהֵן שְׁקִידוּשׁ
גְּרוּשָׁה וְדוּמָה לְהֵן הַקִּידוּשֵׁין לְטִיבוּעֵין גִּיתָנוּ לֹא שְׁנָא הֵיכֵר וּל"ש לֹא הִפִּיר דְּהָא תְּפִסוּ
כֵּה קִידוּשֵׁין וְצָרִיכָה גֵט וְקֵטֵן בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וְיּוֹם א' שְׁקִידוּשׁ אֵין קִידוּשֵׁין וְגֵרְסִינֵן וְאֲפִי
קִידוּשָׁה כְּשֶׁהוּא קֵטֵן וְשִׁלַּח סְבִלּוֹנוֹת לְכַשְׁהַגְדִּיל אֵין חוֹשְׁשֵׁין לְקִידוּשֵׁין עַד שְׁקִידוּשׁ
מְשִׁיגְדִיל שִׁיָּה בֶּן י"ג שָׁנָה וְיּוֹם א' וְיָבִיא ב' שְׁעָרוֹת וְאִם נָשָׂא אִשָּׁה בְּנִתִּים וְהוֹלִיד בְּנִים
בְּנָיו כְּשִׁירִין וְאִם בָּא לְהוֹצִי אֵין צָרִיךְ לִיתָן גֵּט וְכּוֹ כ' רַב יְהוּדַאי גָּאוֹן וְכִדְתָנוּ בֶּן תִּשְׁעֵי
שָׁנִי וְיּוֹם אֶחָד הֵבֵא עַל יְבִמְתּוֹ וּמֵת חוֹלְצָת וְלֹא מְתִיבְמָת וְאִם נָשָׂא אִשָּׁה וּמֵת הָרִי זֹ
פְּטוּרָה שְׁאֵלָה זֹ צָרִיכָה עֵייוֹנָא גְּרָסִי ב'פ' חֲזַקַת הַבָּתִּים אָמַר אֲמִימַר תְּלֵנָה וְקַדִּישׁ קִידוּשֵׁין
קִידוּשֵׁין מֵר בַּר רַב אֲשִׁי אָמַר אֵהָא לֹא קִידוּשֵׁין גִּינְהוּ הוּא עֲשֵׂה שְׁלֵא כְּהֵנָּה לְפִיכָה עֲשׂו
לוֹ שְׁלֵא כְּהֵנָּה וְרַב אֲחָא וּבַעַל הַלְכוֹת לֹא פִסְקוּ הַלְכוֹ' כְּמֵאֵן וּמְסַתְּבָרָא דְהַלְכָה כְּרַב אֲשִׁי
דְּבִתְרָא הוּא וְרַבִּינָא נְמִי אָמַר תְּנִיָּא דְקַדִּישׁ בְּכִסְפָּא קַדִּישׁ כְּבִיָּאָה מֵאֵי אֵיכָּא לְמִימַר ש"מ
דְּהִילְכְתָּ כְּנוֹתִיָּה וְהָא דְאָמַר גְּבִי הָאִשָּׁה נִקְנִית מִדְּעַתָּה אֵין בַּעַל כְּרַחֵה לֹא דְלֹא אֵינְרִצִּית
אֲבָל אֵינְרִצִּית לְכַתֵּר הָכִי אֵיכָּא לְמִימַר דְּהֵנִי קִידוּשֵׁין בְּאֲמִירָה וּע"כ לֹא פְּלִיגִי אֵלָא דְתִלְיוּהָ
לְאִיתְתָּא וְקַדִּישׁ אֲבָל תְּלִיוּהָ לְגַבְרָא וְקַדִּישׁ לְכּוֹלֵי עֲלָמָא לֹא הוּוּ קִידוּשֵׁין כְּדִאִיתָא לְעִיל
בְּמוֹדְעָא כּוֹתִי שְׁקִידוּשׁ הֵנָּה עוֹבְדָא וְאֲצָרְכוּהָ גִיטָא מְדַרְבּ יְהוּדַאי גָּאוֹן וּמַר רַב שְׁמוּאֵל
רִישׁ פְּלֵה וּבַר מוּמַר דְאִיתְּלִיד מְגוּיָה לֹא תִפְשִׁי קִידוּשֵׁין מוּמַר גּוּפִיָּה תִפְשִׁי קִידוּשֵׁין
דְּגֵרְסִי בְּכּוֹרוֹת בְּסוּף גְּמָרָא דְעַד כְּמָה גַר שְׁקִיבֵל עֲלֵיו דְּבָרֵי תוֹרָה וְנִחְשַׁד לְדָבָר אַחַר
וְאֲפִי נִחְשַׁד לְכָל הַתּוֹרָה כְּנֹלָה הָרִי הוּא כְּיִשְׁרָ' מוּמַר לְמֵאֵי נִפְקָא מִיָּנָה שְׁאִם קִידוּשׁ
קִידוּשֵׁין וּב'פ' הַחֹלֵץ גְּרָסִי גַר שְׁחִזַר לְסוּרוֹ הָרִי הוּא כְּיִשְׁרָ' מוּמַר לְמֵאֵי נִפְקָא
מִיָּנָה שְׁאִם קִידוּשֵׁין וּמְדַקְאָמַר קִידוּשֵׁין וְלֹא קָאֵמַר חוֹשְׁשֵׁין.

ש"מ מְדַאֲוֵרִיָּתָא תִפְשִׁי קִידוּשֵׁין וְהִילְכְ' נְמִי גִיטָה נְמִי גִיטָא הוּא דְמְקַדֵּשׁ אֲדַעְתָּ דְרַבְּנֵן
קָא מְקַדֵּשׁ וְאֵי נִפְלָה לְמַמְיָה יְבָמָה חֲלִיץ לָה דֹאע"פ שְׁחָטָא כּוֹ כְּדֵגְרָסִי בְּסִנְהֵדְרִין וְכּוֹ
מְצִינּוּ בְּתִשׁוּבָת ר"ש וְאֲפִי יֵשׁ מוּמַר וְלִחְלָל שְׁבִתוֹת אֲבָל בְּתִשׁוּבוֹת דְּקַמְאֵי מְשׁוּם דְּחִיָּל
שְׁבִתוֹת אֵינּוּ כְּיִשְׂרָאֵל שֵׁנִי בִינֵי וּבֵין יִשְׂרָאֵל כָּל הַמְשַׁמֵּר נִקְרָא יִשְׂרָאֵל וְתִנְיָא מְקַבְּלִין
קְרַבְנוֹת מְפֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל תְּנֵן מִן הַמוּמַר לִינֵן נִסְדָּ וְלִחְלָל שְׁבִתוֹת בְּפִרְהָסִי הִילְכָהּ מְחַלְל
שְׁבִתוֹת בְּפִרְהָסִי עֲכּוּ"ם הוּא וְקִידוּשֵׁין לֹא קִידוּשֵׁין וּמְסַתְּבָ' דְגוּיִם שְׁבַח"ל לֹא עַע"א הֵן
הָאִידְנָא לֹא מוּמַר לַע"א וְדִין מְחַלְל שְׁבִת בְּפִרְהָסִי לֵיכָּא בְּעַבּוּדַת קַרְקַע וְקִידוּשֵׁין
קִידוּשֵׁין וְגִירוּשֵׁין גִּירוּשֵׁין וְהִיכָא דְקַדִּישׁ בְּפִסּוּלֵי עֵדוּת דְרַבְּנֵן כְּתִבְנוּ בְּהִלְכוֹת עֵדוּת
וְכַתֵּב רַב אֶלְפִס בְּתִשׁוּבוֹת דְּפִסּוּלֵי עֵדוּת דְאֲוֵרִיָּת' דְמוֹ וְהִיכָא דְקַדִּישׁ עַל תְּנַאי בְּעֵינֵן תְּנַאי
כְּפּוֹל כַּר' מֵאִיר גְּרָסִינֵן בִּיבְמוֹת פ"ק עֲכּוּ"ם שְׁקִידוּשׁ בְּזְמַן הִזָּה וְכּוֹ כְּדִאִיכָּא בְּהִלְכוֹ':
הַמְקַדֵּשׁ בְּעַד אֶחָד לֹא עֲשֵׂה וְלֹא כְּלוּם יְרוּשְׁלַיִם ר"ש בַּר אֲבָא אֵינְיָתָא גִיטָא וְנִתְּנָה לָה אֲתָא
עוֹבְדֵי קוּמֵי ר' יוֹחָנָן אָמַר אֵין עַד אֶחָד בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ כְּלוּם גְּרָסִינֵן בְּנִזִּיר הָאוּמַר לְשְׁלוּחֹ
צָא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה וּמֵת הַשְּׁלִיחַ אוֹתוֹ הַמְשַׁלַּח אִסוּר בְּכָל נְשִׁים שְׁבַעוּלָם חֲזַקָה שְׁלִיחַ
עוֹשֵׂה שְׁלִיחוֹתוֹ אָמַר רַבָּא וּמוֹדָה רַב בְּאִשָּׁה שְׁאֵין לָה לֹא אִם וְלֹא בַת וְלֹא אֲחֹת פְּשִׁיט'

וכו' המקדש אשה ובתה וכו' איתמר קידושין שאינן מסורין לביא' שאמר אחת מבנותיך מקודשת לי או אחת מאשה ובתה או שיש לה שלש בנות וא"ל בתה מקודשת לי ולא פי' איזו דומיא דפלוגתא דר' ורבנן במי שיש לו שתי בנות רבא אמר לא הווי קידושי אבני אמר הווי קידושי וקניי' לן פנותיה ביע"ל כג"ם ובמי שיש לו שני פיתי בנות קניי' לן כר' יוסי דאמר פולן מותרות דלא מפי' איניש נפשיה לספיק' ול"ש הנפרו ול"ש לא הנפרו ול"ש שלש פיתות ול"ש פת אחת גדול' גדול' ממש קטנ' קטנ' ממש דקניי' לן כר' מאיר ור' יוסי הלכ' כר"י וביריאי' פסק כר"מ בחומריותיו ולא נהיר' לן שאלה לרבינו סעדיה שמעון שינדף אחת מבנותיו של ראובן ובא שמעון בבית הפנס' ואמר לראובן סתם בתה מקודשת לי והיו שם תלמידי בני מר רב נתן.

ואמר לשמעון צריף אתה ליקח שני גיטין לשתי בנותיה לפי שלא פירשה. ואמר ראובן על דעת קידושין הראשונים קידושי ועדים מעידין שלא שינדף אלא פלו' ואמרו התלמידים הרי הנה יכול לחזור בו מן הקידושין ואתה יכול לחזור ולומר לא קידושי אלא פלו' והשיב לו ואמר אילו אמר אחת מבנותי היתה חלוקת אבני ורבא והילכתא פנותיה דאבני דהוי קידושי אבל עכשיו שאמר סתם בתה מקודשת לי אפי' לרבא דאמר לא הווי קידושי הכא הווי קידושי.

ולא סמכינן על קידושי שמעון ולא בריר לן האי תשובה ומסת' דאפי' בלא שידוכין האב נאמן לאסור את בתו וכ"ש שינדף ועובדא דרב אחא משבחה סתם לה להיא. מעשה לראובן שהיו לו ארבע בנות ושמעון קידש אחת מבנותיו ונתן לו קידושין סתם על א' מבנותיו ולא פירש למי הנה נוטל.

ואמרו שהבנות הן מי"ג שנה ולמעלה ואינן ברשות אביהן ואינן מקודשות ואותן שהן ברשות אביהן לקדשו נאמן לומר לזו נתפוננתי ועל זאת קיבלתי הקידושין ואם אמר איני יודע שפכר שכחתי פולן אסורות וצריכות גט מאותו האיש ואמר רב ש"מ ממתיני' ג' ש"מ המקדש בפירות שביעית מקודשת וקידשה בגזל אינה מקודשת ואפילו בגזל שלה כו' פכר כתבתיו למעלה וש"מ אשה נעשית שליח לחבירתה במקום שנעשית לה צרה ירושלמי בגיטין הדה אמרה שהקרוב נעשה שליח ירושלמי לא הוחזק השליח בפ' האומר בעדים הוא אומר לעצמי קידושתיה והי' אומר' לראשון השני פאומר לאשה קידושתיה והיא אומרת לא קידושתני והוא פאומרת לראשון קידושתני.

והיא אומר לא קידושתיה אמרה איני יודעת חזקה. לשני הוחזק השליח בעדי' הוא אומר לעצמי קידושתיה והיא אומרת לראשון קידושתני חזקה לראשון אמרה איני יודעת שניהן נותנין גט ואם רצו א' פונס וא' נותן גט האומר לחבירו צא וקדש לי אשה פלוגית והלך וקידשה לעצמו מקודשת לשני אלא שנוהג בו מנהג רמאות וכן האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום וכו' לא בא אחר וקידשה בתוך ל' יום רב ושמואל דאמרי תרנייהו מקודשת אע"פ שנתאכלו המעות לא בא אחר וקידשה מהו.

ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דיבור ומבטל דיבור רב זביד מתני להא שמעתא אהא וכן היא שנתנה רשות לשלוחה לקבל לה קידושין והלכה וקידשה לעצמה וכו' לא קידשה עצמה וחזרה בה מהו ר' יוחנן אמר חוזרת והילכת' כר' יוחנן אפי' בקמייתא.

ואע"ג דאײַכ׳ למימר שאני נתינת מעות ליד האשה דכמעשה דמי. אפי׳ הכי אתי דיבור ומבטל דיבור שיש בו מעשה כל שהו ומסתבר דחזרה בה דקאמר שיש עדי שחזרה בה קודם שקודשה השליח ובטל השליחות אבל לאחר מיכן לא אתי דיבור ומבטל מעשה ואין ביטול אלא בפני עדים פדאית׳ בשליחות דגט אלא דאײַכ׳ למימר היכ׳ דאײַכ׳ קננו קננו עדיף מנתינת מעות ליד האשה.

ולא אתי דיבור ומבטל מעשה קננו שאין לאחר קננו פלום פדאמר גבי מחשב׳ דטומאה שאני מחשבה דטומאה דכמעשה ממש דמי. אבל בלא קננו אתי דיבור ומבטל דיבור.

עד שיתקיים המעשה. והא דאמר לא בא אחר וקודשה בתוך ל' יום.

וחזרה בה. דווקא בתוך ל' יום.

אבל לאחר ל' יום לאו כל הימנו והוא הדין בשליח גט. דאתי דיבור.

ומבטל דיבור שיש בו מעשה כגון הא דאמר מהו לחזור ולגרש בו שבעל צינה לכתוב הגט וחתמו עדים ושלקחו ע"י שליח ומבטל בדיבור גרידא והא דקיי"ל כרב נחמן דאמר חזר ומגרש בו לאו משום דלא אתי דיבור ומבטל דיבור אלא משום דס"ל מתורת שליח ביטלו מתורת גט לא ביטלו והילכתא אדם מבטל שליחותו בדברי וכתב הרב המחבר והיא דיתהא רשות לשליח לקדשה ואחלת שליח לגברא וכד אתא חזרה בה ואמרה לא ניחא לי דאקדש פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש דר' יוחנן סבר מצייא הדרה בה אתי דיבור ומבטל דיבור כי קאמר דמצייא הדרה בה דווקא בתוך ל' יום אבל לאחר ל' גמרו לה קידושין דינדה ולא כל פמינה דהדרה בה וצריכה גט ולא דייק מקודשת לשני וקיי"ל כרב דאמר מקודשת לשני לעולם האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו עד לאחר ל' יום ובא אחר וקודשה בתוך ל' יום פסק רב אלפס מקודשת ואינה מקודשת לעולם פרב ולא איתיה לאבני ור' יוחנן ובעל מתכות פתב הילכתא פרב ומאי לעולם דלא פקעי קידושי שני אלא בגט ואייתי נמי הא דאבני ור' יוחנן והכין פתב אמר אבני ולטעמיה דרב אם בא אחר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו וכו' ור' יוחנן אמר אפי' מאה תופסין בה מ"ט דר' יוחנן ובעינא גט מכולהו וחולצת ואינה מתיבמת וצריכא עיובא.

הכי לא אייתי לרבנינו האי פלוגתא דאפשר דאיתיה לרב ואיתיה לר' יוחנן איתיה לרבי דילמא חזרה הוא ולא פקעי קידושי שני אלא בגט דילמא תנאה הוא ואפילו תנאה הוא תפשי קידושין כולהו דכל חד וחד לחבריה שם רונחא כי היכי דליתפסו קידושין בגו זימניה לכל חד וחד ואע"ג דשייור דקידושין לאו פלום הוא פדאיתא בפ' המגרש ה"מ חצייף מקודשת לי וכגון חוץ מפלוני אבל הכא כי קא תפסו קידושין דהו לא תפסי קידושין דהו ראשון ודשני דהא בסוף ל' תפסי כולהו וההיא שעתא לא שיורא הוא לגבי קידושין האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שתתני לי מאתים וזו מקודשת והיא תתן.

איתמר רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשתתן והילכתא פרב הונא דקי"ל כר' דאמר כל האומר ע"מ פאומר מעכשיו דמי ולכשיתקיי' התנאי איגלאי מילתא למפרע דקידושי מעליא ניהו ואם פשטה וקיבלה קידושין מאחר לא תפשי בה קידושין והאומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאין לה עלי שאר פסות ועונה בדבר של ממון תנאו קנים וקי"ל כר' מאיר דאמר בעינן תנאי כפול המקדש את האשה ואמר סבור הייתי שהיתה פהנת וכו' האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגזיר או לאחר שתתגזירי וכו' ר' יוחנן הסנדלר אומר אינה מקודשת והילכתא כר' יוחנן הסנדלר וקי"ל אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ומסתברא כיון דר' אליעזר בן יעקב חשיב בהדי הגוף דשיטת ניהו אידחי הא דר' אליעזר בן יעקב ואידחי הא דמי דאם אדם אמר לתבירו אם ילדה אשתה נקבה מקודשת לי ואפילו אשתו מעונבת והנפר העובר אינה מקודשת וצריכא עיונא ורבינו האי בתשובה דאליבא דרבה לאו הלכה כר' אליעזר בן יעקב ואליבא דרב יוסף כמי שבא לעולם דמי ומסתברא טעמ' דר' אליעזר בן יעקב דלא מפיך לה מהילכתא ואיכא מאן דפסיק לחומרא וצריכה גט וש"מ דמשנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי לאו בכל דוכתא וצריכה עיונא בבעיא דאיבעיא לן לכשיתלשו מהו אמאי לא דמיא לכשתלד דקנה ועל מנת שאדבר עליו לשלטון ואסיק' כל על מנת דתנינו במתני' דיהיב לה הוא ובעינן דליתיה לה שנה פרוטה אבל בשכר לא וישנה לשכירות מתחיל' ועד סוף והמקדש במלנה אינה מקודשת האומר לאשה קידשתיה וכו' איתמר מבקשין הימנו ליתן גט כו' ואוקימנא אסיפא ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן פתובה וקשיא לי הא ארוסה אין לה אלא היכא דכתב לה ואית דבעי למימר דנוקא אלמנה ארוסה הוא דבעיא פתוב' אבל גרושה ארוסה אע"ג דלא כתב לה אית לה פתובה מדגרסינן ביבמות פרק האשה קידש אחת מחמש נשי' ואינו יודע איזו קידש וכל אחת אומרת אותי קידש נותן גט לכל אחת ואחת ומניח פתובה ביניהן ומסתלק והתם ונדאי ליכא פתובה דאי איכא פתוב' ליחזי בשמה דמאן דכתיבה פתובה ומסתברא דאפ' ארוסה גרוש' לית לה פתובה ומתני' דהתם איכא למימר בששמותיהן שוות אי נמי דלא כתב בה שמה אלא קידש האשה בשטר בפני עדים ואמר לה הרי את מקודשת לי ואני אתן לה פתובה וירושלמי אוקמה להיא דיבמות שקידש בשטר וכי הכי דאיכ' שטר קידושין הכי נמי איכא שטר פתובה והכי גרסינן בירושלמי בד"א שקידשה בשטר אבל בכסף נותן גט וכתובה לזו וגט וכתובה לזו ומסתב' דלא גרסי' בה ביאה ואם קידשה בביאה קנסוהו חכמי' ונותן פתובה לכל אחת ואחת והדבר ידוע שפתובה שכתב לאחת מהן אבודה וכל אחת ואחת אומרת אותי קידשת וכתבת לי פתובתי ואבדה פתובתי: המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו ואפ' שניהן מודים לרבי' שמואל בן חנפני בוגרת שעשתה שליח לאביה לקבל קידושיה וקיבלם ונתן לה והמירה אין, לבעלה לתבוע מן האב פלום אלא הרי הוא כשליח דעלמא אבל אם רצה להשביע את האב שכל מה שקיבל נתן לבתו ולא נותר בידו שנה פרוטה הרשות בידו: החלק השלישי ענין הנקנית ושלוחיה האשה מתקדשת בה ובשלוחה והאיש מקדש את בתו כשהיא נערה.

כשהיא נערה אין כשהיא קטנה לא מסייע ליה לרב יהודה דאמר אסור לו לאדם שיקדש כשהיא קטנה עד שמתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה תנו התם נערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה ר' יהודה אומר אין שתי ידים זוכות פאחת אלא אביה ולא היא וקי"ל

כר' יוחנן דאמר מחלוקת בגירושין אבל בקידושין דברי הפל אביה ולא היא ופירשתייה בגט איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה רב ושמואל דאמרי תרניהו צריכה גט וצריכה מיאון ופסקי רבננותא ורב אלפס דליתא לדרב ושמואל נאפילו מיאון אינה צריכה ואע"ג דשדקה בעינא וקידוש' תופסין באחותה ואי מאית ולית ליה זיקת ייבום כו' כדאיתא במיאון ומשמע הוא הדין לנערה דנערה וקטנה דינן שנה גבי קידושין כה פתב רבינו אלפס קטנה שנתקדשה לדעת אביה והלה אביה למדינת הים ועמדה ונישאת רב אמר וכו' הנה עובדא וחס ליה רב להא דרב אסי והילכתא כרב אסי ומודה רב שאם מתה אינו יורשה מאי טעמא ממונא בחזקת מריה ומסת' דכל ספק קידושין וספק גירושין אין הבעל יורשה נערה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר רב בין היא ובין אביה יכולין לעכב.

ורב אסי אמר אביה ולא היא ואסיקנ' צריכה קידושין לדעת אביה ופלוגתיהו אליבא דרב ושמואל וליתה מיהו איכא ראיה מינה ש"מ דמקדש נערה בלי דעת אביה. אע"פ שנתרצה אביה צריכין קידושין אחרים דהא אפי' לרב ושמואל דאמר צריכה גט וצריכה מיאון חוששין שמה נתרצה האב.

אפילו היכ' דפית' לשום אישות ונתרצה האב עכשיו צריכ' קידושין לדעת אביה כ"ש למ"ד אפי' מיאון אינה צריכה ולא חיישי' שמה נתרצה האב. אע"פ שנתרצה' האב עכשיו צריכה קידושין לדעת אביה.

ומסתברא דפיתה לשום אישות דרף ביזיון קאמר דלא מהני ריצוי כדכתיב מהר ימהרנה לו לאשה אבל קידושין דעלמא דדרף כבוד הוא מסתמא פינון שנתרצה עכשיו איגלאי מילתא דמעיקרא ניחא ליה ולא צריכה קידושין כדאמר רבינא אפי' למאן דאמר חוששין הני מילי דרף כבוד אבל דרף ביזיון לא וכן דעת רבי' אכן מגש נוטה לדעתינו.

כדכת' בגט מיאון: קידשתי את בתי קידשתי וגרשתי קטנה והרי היא קטנה כו'. כדאיתא כדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב מנין לאב שנתאמן לאסור את בתו כשהיא קטנה וכו' ואם אמר בב"ד קידשתי וחזר ואמר לא אמרתי בפניהו הרי זו בחזקת מקודשת.

אבל לא כפר באמירתו אבל אמר לא קידשתייה אם נתן אמתלא לדבריו נאמן ואם לאו אינו נאמן כדאמר באמירה אשת איש הייתי מי שיש לו שתי פיתי בנות כו' כדכתב בהלכות והלכה כר' יוסי והיכא דקדיש ראובן ברתיה בוגרת ולא שוית' שלית וידיע מילתא דאבנה קידשה.

ושמעון שדר סבלונות לברתיה דראובן. אע"ג דלית ליה לאבונה רשותא לקדושה אי קיבלונהו לסבלוני איכ' למיחש דילמא מיצטבי' להנהו קידושין וצריכה גט מספיקא.

ואע"ג דלענין כרא לא חיישי' לקידושי אבוקא פההוא גברא דהנה שתי חמרא תותי ציני דבבל וכו' שמה נתרצה לא חיישינן הך איכא למימר איתתא בכל דהו ניחא לה ואפי' לא שדר לה סבלונות צריכה גט מספיקא והכי שדר גאון וקטנה בת יום א' מתקדש' בקידושי אביה כדפריש' בענין מיאון ובפסקא לית בה דעת לאבחוני בין צרור לאגוז

אפי' מ'און אינה צריכה ובתשובה מי שקידש בוגרת צריף שיתן לה הקידושין בעידי מסירה ואם לא מסר לה אלא אביה והבת מצויה באותו מקום בשע'.

קידושין ואיכא למיחש דילמ' מדעתה עבד או שפא נתרצית ואע"ג דלא מציא איניש לשוניה שליח לאבוה קי"ל דאימתא בכל דהו ניחא לה וצריכא גט מספיקא אימתמר קידשה אביה בדרף וקידשה הואבעצמה בעיר כו' כדכתב בהלכות ואסיק' דאמי ביומא דמשלם שתא.

רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו ומדהשתא בוגרת מצפרא נמי בוגרת. .

ושמואל אמר השת' דאתיא לסימנין והילכת' כרב אכל בתוף ששה ד"ה חוששין לקידושי שניהן ואם לאחר שש ד"ה הרי היא בוגרת לפנינו: בתשובה אחרת המקדש בוגרת שלא מדעתה חיישינן לקדושי אביה או לא והשיב פלוגת' דרב ושמואל היא דאימתמר קידשה אביה בדרף והלכה וקידשה עצמה בעיר וכו' ומסתב' דלא דמיא לה כלל דלא פליגו אלא בתוף ששה ולא לאחר ששה דאי ביומא דמשלם ששה אי שתקה קידושין ניהו ואי מחתה היינו דרב דאמר הרי היא בוגרת לפנינו גרסי' בפ' המגרש יצא שמה בעיר מקודשת הרי זו מקודשת ובלבד שלא יהא שם אמתלא: